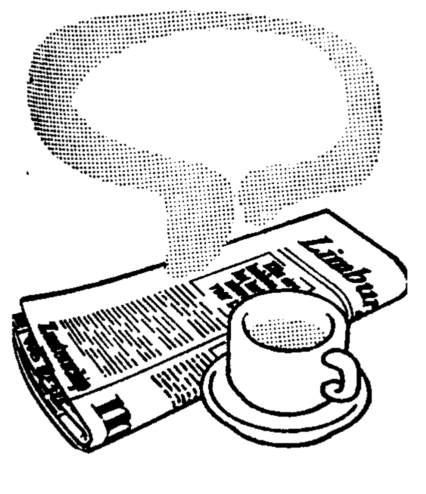
Limburgs Dagblad

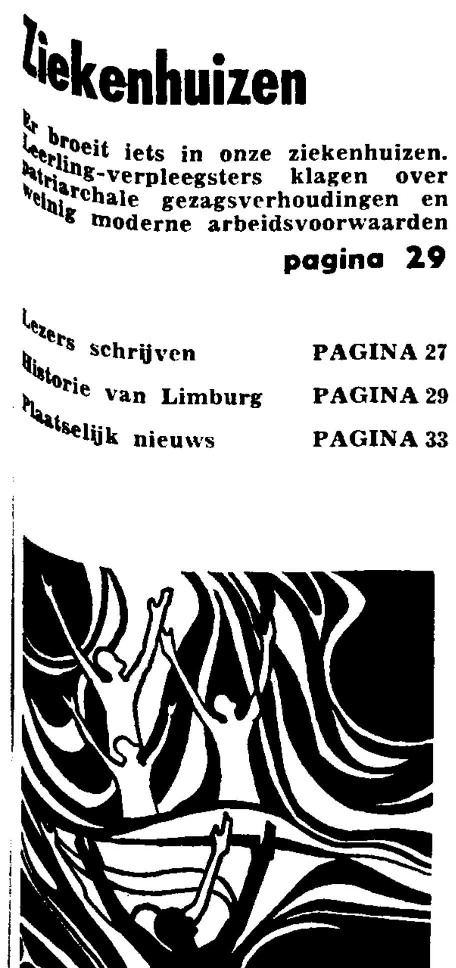
Zaterdag 28 maart 1970.
52e Jaargang no 74.

MEER DAN EEN MILJOEN ABONNEES GPD

Directeur-Hoofdredacteur: Drs. J. P. S. van Neerven - Uitgave: Uitgeversmaatschappij Limburgs Dagblad N.V. - Abonnementsprijs per kwartaal f 15.-, per maand f 5.-, per week f 1.16 - Giro 1035100



VANDAAG:



Het Limburgs Dagblad biedt zijn lezers vandaag een compleet extra-katern over de mens in de kerk van vandaag. Aan de hand van een groot aantal beschouwingen en interviews wordt een momentopname geboden van de katholieke kerk in verandering, zoals ze nu verschijnt aan binnen- en buitenstaanders. In dit Paasnummer treft de lezer op de binnenkant van de omslag de inhoudsopgave van dit nummer aan.

PALESTIJNSE COMMANDO'S STEEDS DRIESTER

Spanning stijgt in Libanon

BEIROET/CAIRO, 28 mrt. (AFP-AP) — De spanning in Libanon stijgt met het uur. In verscheidene delen van het land, onder andere in Beiroet, treden de Palestijnse commando's steeds gewelddadiger op. De laatste vier dagen werden bij gevechten tussen commando's, politietroepen en burgers zeker 25 mensen gedood en het dubbele aantal gewond.

Regering verliest greep op 'straat'

Op straat is de regering steeds minder de baas. Politiek houdt zij nog de schijn van homogeniteit op, hoewel tussen de ministers scherpe meningsverschillen bestaan, onder andere over de te voeren tegenacties om het optreden van de Palestijnse verzetsstrijders een halt toe te roepen. Waarnemers vragen zich af wanneer het tot een ernstige explosie in Libanon zal komen en hoe die zal verlopen.

Radio-Beiroet maakte gisteren bekend, dat in de wijk Haret Hraik zich een botsing tussen gewapende Palestijnen en Libanese burgers heeft voorgedaan, waarbij vijf doden vielen en zeker zes mensen gewond werden. De Palestijnse verzetsstrijders, die ook enige huizen opbliezen, namen enige burgers gevangen. Zij zijn 's middags vrijgelaten met excuses van het „opperbevel.". Later verplaatsten de gevechten zich naar het handels- en winkelcentrum van Beiroet Winkeliers haalden de rolluiken neer en burgers zochten een schuilplaats op. De falangistische leiders hebben hun mensen van wapens, waaronder machinepistolen, voorzien.

In het noorden van Libanon drong een groep commando's de politiepost van Abde binnen en ontvoerde drie agenten. De gevangenen zouden naar het Palestijnse kamp Nah-el-Bared zijn gebracht. De Libanese autoriteiten stellen pogingen in het werk de agenten weer vrij te krijgen; gisteravond waren zij daar nog niet in geslaagd.

In het presidentiële paleis is, onder leiding van president Helou, een zeer langdurige bijeenkomst van de nationale veiligheidsraad van Libanon gehouden. Volgens welingelichte kringen zullen op korte termijn maatregelen worden genomen. Welke die maatregelen zijn is nog niet bekend. Wel is duidelijk geworden, dat de verantwoordelijkheid voor het handhaven van de orde bij de minister van Binnenlandse Zaken blijft berusten. Hij weigert namelijk de taak van de politie over te hevelen naar het leger, waarbij hij rechtstreeks ingaat tegen de wensen van de andere leden van de veiligheidsraad (president Helou, premier Karami, minister van defensie Arslan en legeropperbevelhebber Njeim).

LUCHTSLAG

Israël en Egypte hebben gisteren een van de grootste luchtslagen van de laatste tijd boven het Suezkanaal geleverd. Volgens een opgave van het Israëlische opperbevel werden vijf MiG-21-machines van de Egyptenaren neergehaald, waarbij drie piloten zich door middel van een parachute konden redden. Caïro meldt ook het neerhalen van een Israëlische machine. Volgens Tel Aviv zijn alle machines daar op hun basis teruggekeerd. Het hele gevecht duurde slechts vijf minuten.

Kans deelneming Frankrijk aan vergadering WEU

PARIJS, 28 maart (Rtr.). — Franse regeringsfunctionarissen hebben gisteren in Parijs verklaard dat de kans groot is, dat Frankrijk zal deelnemen aan de komende vergadering van de ministerraad van de Westeuropese Unie, die op 7 mei in Bonn gehouden wordt.

De pogingen van de Belgische minister van Buitenlandse Zaken, Pierre Harmel, die op het ogenblik voorzitter van de WEU-ministerraad is, om het geschil tussen Frankrijk en de andere landenleden van de Westeuropese Unie uit de weg te ruimen, lijken met succes bekroond te zullen worden, zei men in Parijs.



Maximiliano Gomez, een van de politieke gevangenen die de Dominicaanse Republiek vrijliet in ruil voor de Amerikaanse luchtvaartattaché Donald Crowley, hier onder begeleiding van politie op weg naar de bus, waarmee hij naar het vliegveld en de vrijheid zal rijden.

Speuractie in rivier te Buenos Aires

Ontvoerde consul uit Paraguay mogelijk al dood

BUENOS AIRES/SANTO DOMINGO, 28 maart — Verscheidene kranten in Buenos Aires zijn gistermorgen anoniem gebeld met de mededeling, dat het Nationale Bevrijdingsfront de vier dagen geleden ontvoerde Paraguayaanse consul Waldemar Sanchez had gedood en diens lichaam daarna in de rivier de Riacheulo had gegooid. Zoals bekend heeft de Argentijnse regering geweigerd, twee gevangenen in ruil voor de consul vrij te laten, omdat de een op vrije voeten zou zijn en de ander niet vrijgelaten wilde worden.

De politie nam het anonieme telefoontje blijkbaar ernstig op, want korte tijd later werden kikvorsmannen naar de Riacheulo in de zuidelijke wijken van Buenos Aires gedirigeerd. Later op de dag werd bekendgemaakt, dat het dreggen op uitgebreide schaal nog tot geen enkel resultaat had geleid.

STEM HERKEND

Een verslaggever van het persbureau Saporiti, die al eerder met leden van het Argentijnses bevrijdingsfront FAL via de telefoon had gesproken zei, dat hij de stem van het anonieme telefoontje herkend meende te hebben als die van een van de leden van het front.

De 56-jarige Sanchez werd dinsdag ontvoerd toen hij probeerde zijn auto in Buenos Aires te verkopen. Hij liet drie mannen, die op zijn advertentie hadden gereageerd, in zijn auto meerijden en werd door hen overweldigd. Zijn chauffeur, die ook in de wagen zat, werd in een van de buitenwijken vrijgelaten. De consul had als standplaats de stad Ituzaingo in de provincie Corrientes. Hij was tijdens het weekeinde met zijn vrouw en 4-jarig dochtertje naar Buenos Aires gegaan.

DRAMATISCH

Donderdagavond werd na een anoniem telefoongesprek een brief van hem gevonden in een bar, waarin Sanchez een laatste beroep deed op president Stroessner, de pauselijke nuntius, de paus, de VN en het diplomatieke corps om tussenbeide te komen. „Dit is misschien m'n laatste brief", schreef hij.

Paasdrukte op wegen in Limburg viel mee

(Van onze correspondent)

DEN HAAG, 28 maart — Het paasverkeer heeft gisteren een gevarieerd beeld getoond. Op de doorgaande Limburgse wegen viel de drukte nogal mee, maar elders in het land, constateerde de politie een druk verkeer. Op enkele wegen werden vijftig tot zestig wagens per minuut geteld, wat neerkomt op 3500 voertuigen per uur.

Volgens de rijkspolitie gaf het verkeer een wat rommelig beeld omdat veel auto's, vaak met een caravan, zich mengden met 't drukke vrachtverkeer. Ernstige ongelukken deden zich niet voor, wel hadden enkele lichte aanrijdingen plaats.
De stations van de NS boden een bebedrijviger aanblik dan op een normale vrijdag. Dank zij het inzetten van extra loketpersoneel en versterking van de treinen konden de spoorwegen de stroom reizigers makkelijk aan.
Aan de grensovergangen in **Maastricht** en **Eijsden** was het gisteren nauwelijks drukker dan normaal. Daarentegen was de drukte in **Maastricht** zelf en in **Venlo** bijzonder groot. Venlo beleefde een invasie van Duitsers die er inkopen kwamen doen. De toegangswegen naar de grens waren de hele dag propvol en op de rotondes had de politie handenvol werk om het verkeer in goede banen te leiden.

Elfhonderd handtekeningen voor voetbalveldje

VENLO, 28 maart — Zes jongens van de hoogste klas van de St.-Nicolaasschool in Venlo hebben gistermorgen in het stadhuis aan burgemeester drs. Gijsen een petitie aangeboden, vergezeld van 1100 handtekeningen van de ouders der leerlingen en buurtbewoners. Hiermee wilden ze hun verzoek om een voetbalveldje voor de leerlingen van de school beschikbaar te stellen ondersteunen. Het initiatief was van de schooljeugd uitgegaan.

De burgemeester zei weliswaar geen tovenaar te zijn, maar beloofde wel pogingen te ondernemen om de jongens zoveel mogelijk tegemoet te komen.

Italiaanse kabinetscrisis na 49 dagen geëindigd

Mariano Rumor weer premier

ROME, 28 maart — Italië heeft sinds gisteravond een nieuwe regering. Premier is de christendemocraat Mariano Rumor. Met de samenstelling van het nieuwe kabinet is een einde gekomen aan de regeringscrisis, die precies 49 dagen heeft geduurd en die door veel waarnemers de potentieel gevaarlijkste van na de Tweede Wereldoorlog werd genoemd. De 54-jarige Mariano Rumor leidt thans voor de derde maal een kabinet; het is de 31ste regering sinds Mussolini ten val kwam.

Rumor heeft Aldo Moro tot minister van Buitenlandse Zaken benoemd. Vice-premier wordt de partijsecretaris van de socialistische PSI, Francesco de Martino, die aanvankelijk voor deze post had bedankt. De post van Defensie thans onder Mariano Tanassi (PSO).

De voormalige vice-premier en minister van Buitenlandse Zaken Pietro Nenni voorkwam een nieuw vastlopen van de formatiepoging, door te verzoeken, hem niet in het kabinet op te nemen. Zijn partij de PSI, had gevraagd hem als minister van Buitenlandse Zaken te benoemen.

VERDELING

In het nieuwe kabinet hebben zitting 16 christendemocraten, zes socialisten, drie sociaal-democraten en een republikein. Dezelfde verdeelsleutel werd in het eerste coalitiekabinet van Rumor toegepast. Het laatste Italiaanse kabinet, eveneens onder leiding van Rumor, was een minderheidsregering van uitsluitend christen-democraten. Zij trad op 7 februari af, in de hoop dat een nieuw meerderheidsbewind zou kunnen worden gevormd. Tijdens de crisisperiode werden de kansen daarop zeer laag aangeslagen. De twee socialistische partijen lagen met elkaar overhoop over de wens van de PSI, nauwere relaties met de communisten aan te gaan, terwijl de christen-democraten de drie andere voormalige coalitiepartijen tegenover zich vonden inzake de kwestie van echtscheiding.

Verolme bouwt opnieuw twee supertankers

ROTTERDAM, 28 maart. — Het Verolme concern heeft opnieuw enkele belangrijke opdrachten geboekt. Gisteren is bekend geworden dat het contract is getekend voor de bouw van twee supertankers van 225.000 ton voor rekening van de oliemaatschappij Texaco. De schepen zullen op de NDSM-werf in Amsterdam worden gebouwd. Voorts kreeg Verolme opdracht voor de bouw van twee bevoorradingsschepen. Met een Duitse rederij is een voorlopige overeenkomst aangegaan voor de bouw van een 12.000 tons vrachtschip.

Bij Verolme wilde men vrijdag niet meedelen welk bedrag met de nieuwe orders is gemoeid. „Onze opdrachtgevers willen geen prijzen in de krant", zo werd gezegd. Aangenomen kan worden, dat de orderportefeuille van het concern door deze orders met meer dan 200 miljoen gulden is gestegen.

Volgens de woordvoerder van Verolme zijn onderhandelingen over meer opdrachten voor alle Verolmewerven in een vergevorderd stadium.

Kolom Links

mensen



● *Alsmaar rozen dwarrelen neer op het bruidspaar Linda Kendrick en John Magnus bij de St. Jameskerk in Londen. Zij speelt in de musical Hair en hij is textielontwerper en mannelijk model. De rozen zijn echt, het bruidspaar is echt. Mogen zij nog lang en gelukkig in de echt verenigd zijn.*

● De 15-jarige John Lage, leerling van de Haagsche Grafische School, heeft een volledig ondergronds metronet voor Den Haag ontworpen. De kosten schat hij op 540 miljoen gulden. Om deze kosten te dekken zal ieder Haags gezin een jaarlijkse bijdrage van 300 gulden moeten betalen.

dieren



● *Sylva Koscina uit Joego-Slavië maakt een tochtje per kameel op een vrije dag tijdens de verfilming van „De Duif moest niet vliegen" in de woestijn in de buurt van Cairo. Filmen alleen is niet avontuurlijk genoeg (foto).*

● Vogels die respectievelijk in Nederland en Denemarken waren geringd, zijn dezer dagen in Marokko aangetroffen. De eerste was een kievit met op zijn ring „Vogeltrekstation Arnhem Holland 105.927", gevangen door een jager in de buurt van Tanger.

dingen

● Elfduizend kikvorsmannen zullen in de komende zomer in de kustgebieden van Groot-Brittannië op de bodem van de zee een onderzoek instellen naar de verontreiniging van het water. ● De Internationale Revalidatie Organisatie, waarbij 42 nationale organisaties zijn aangesloten, heeft een symbool (een man in een rolstoel) laten ontwerpen en aanvaard, dat kan worden aangebracht op gebouwen en bij terreinen, die ook voor gehandicapten toegankelijk zijn.

uitspraak

● *„Het valt me op dat er nogal veel vrouwen zijn die enigszins slonzig gekleed gaan, ze verwaarlozen hun uiterlijk een beetje, met name hun handen. Die schijnen er niet meer bij te horen" (Mevrouw T. Guichelaar-Titselaer).*

foto vandaag



● *Imogen Hassall weet niet alleen op het witte doek te boeien. Zij doet dit ook bijna letterlijk daarbuiten met haar mini van maliënkolder. De blikken die op haar gericht werden glinsterden. Wat een blikvanger!*

gehOOrd

● *paasweekeinde: alle goede dingen bestaan in drieën.*

En meneer Quinten meent:

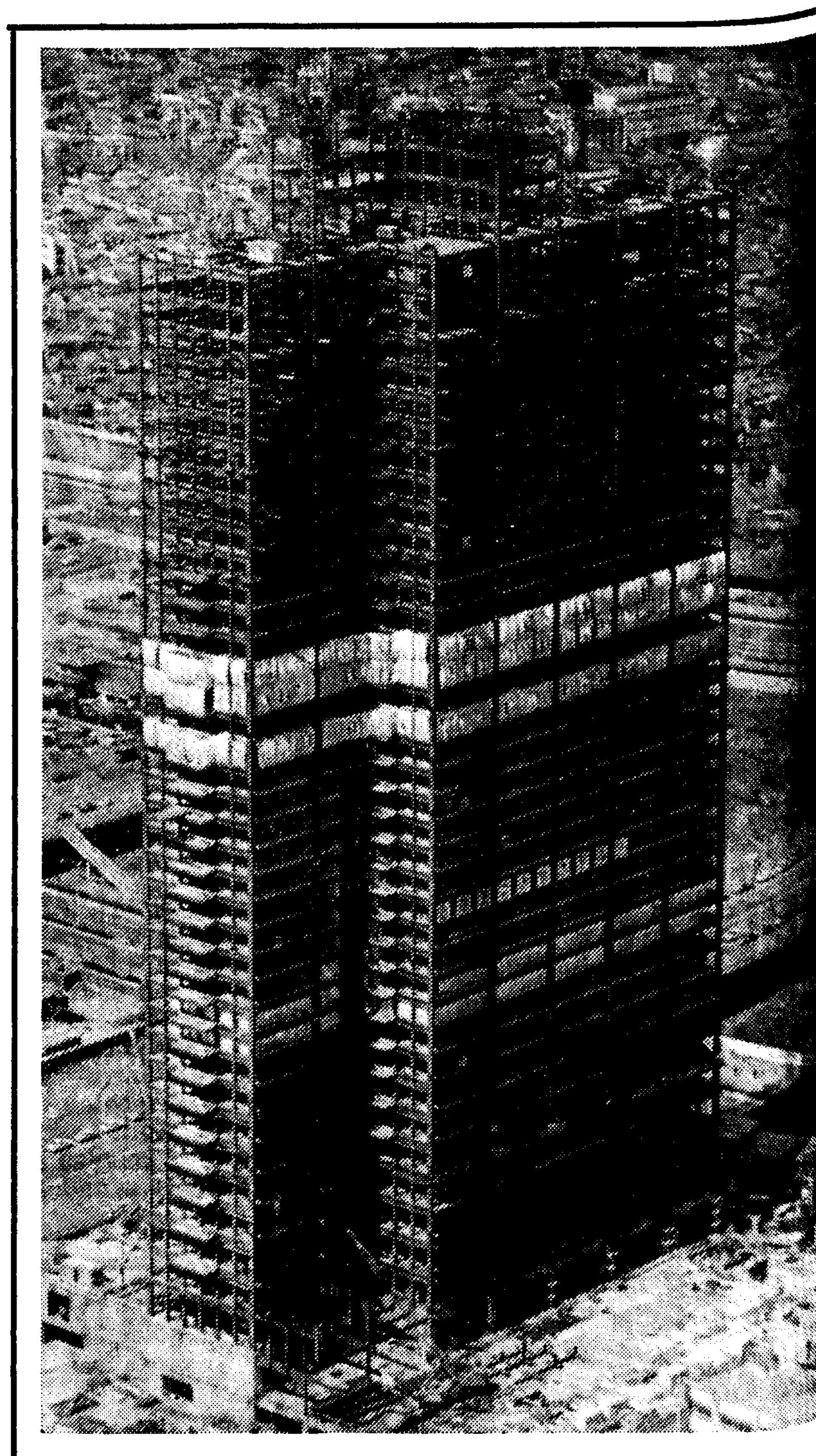
● *pasen: ei en weder dienende.*

hij is dood

Tommie, de snoekbekkaaiman, is dood. Er zijn in Artis weinig mensen, ook onder de bezoekers, die echt om zijn heengaan zullen treuren. Daar was Tommie nu eenmaal het dier niet naar. De letterlijk miljoenen mensen die in de loop der jaren langs zijn broeierig warme verblijf slenterden, vonden hem doorgaans maar een glibberige griezel. Ondanks de geringe geliefdheid was het voor Artis toch een slag toen de eenogige dictator — bij een gevecht met soortgenoten was een zijner ogen verminkt — op een ochtend dood werd aangetroffen. Tommie behoorde namelijk tot de oudgedienden: ruim veertig jaar leefde hij in Artis, voor deze diersoort een behoorlijk lange tijd. Voor hij in 1929 in Artis kwam, trad hij als „artiest" op met een krokodillentemmer uit Leeuwarden. Waarom hij aan Artis werd overgedaan, valt helaas niet meer te achterhalen. Vermoedelijk echter omdat het reptiel niet zo gemakkelijk in de omgang was. Dat hebben althans de Artis-verzorgers ook ervaren. Vooral wanneer het bassin werd schoongemaakt, moesten ze doorlopend op hun hoede zijn. Zeer veel respect kregen ze toen ze hem eens met niet verwachte flitsende snelheid een de serre binnengevlogen merel uit de lucht zagen „plukken". De vogel vloog ruim een halve meter boven het water, waarin Tommie zich bevond. Artis heeft thans nog drie snoekbekkaaimans, met een volle mond ook wel Mississippi-alligator geheten. Eén ervan — een wijfje — is de oudste inwoner van de Amsterdamse dierentuin. Zij arriveerde in 1919; de beide anderen dieren kwamen in 1943 en waren afkomstig van de Haagse dierentuin.



Vier gastvrouwen van de Trans World Airlines begroeten het eerste TWA jumbo-straalvliegtuig (achtergrond)) dat van New York in Londen aankomt. Er zaten maar liefst 206 passagiers in. Waarom geen 206 gastvrouwen, voor iedere reiziger één?



In Tokio kunnen ze er wat van. Dit hotel in opbouw is al 153 meter hoog, maar het wordt 170 meter en daarmee het grootste hotel in Japan, met 1075 kamers. De naam: Keio Plaza. Voor het geval dat u in Tokio zonder kamer zit....

smog

Een jeugdige Duitse geleerde, dr. Jürgen Richter, heeft op het electrotechnische laboratorium van de Amerikaanse marine te San Diego in Californië, een radarapparaat ontworpen en gebouwd, dat zo gevoelig is, dat men er een vlieg op een afstand van ruim drie kilometer mee kan ontwaren. Het apparaat zou bijzonder nuttig kunnen gaan worden bij het onderzoek naar en het voorspellen en onder controle houden van „smog", de vieze lucht die een kombinatie is van rook en mist (smoke en fog).

goedkoop

Een gokker in Durban heeft de plaatselijke renvereniging verzocht na zijn overlijden zijn as uit te strooien over het laatste deel van de Greyville renbaan. Majoor D. J. McIntyre, een lid van de club, zei dat hij onlangs inlichtingen had ingewonnen over het kopen van een graf op de plaatselijke begraafplaats, maar dat hij geschrokken was van de hoge prijs.

Hij zei op de algemene vergadering: „Als een goede Schot ben ik van oordeel, dat mijn manier goedkoper is. Ik ben zo vaak de grond in gestampt door de paarden, dat het mij niets uitmaakt of zij dat ook met mijn as doen als ik dood ben."

lekkere dagen

Een lang weekeinde kan het optreden van hartinfarcten in de hand werken. Er wordt doorgaans te veel gegeten en te weinig gelopen gedurende die vrije dagen. Het zou allemaal niet zo erg zijn, als er gedurende de overige dagen van de week flink gelopen en weinig gegeten werd. Maar de auto en zakenlunch zijn dan de voornaamste belagers van een verstandig programma, in het bijzonder de gezondheid van de man. In Japan kent men de verplichte gymnastiekkwartieren in de pauzes van de bedrijven. Er zijn daar veel minder dikke mensen dan bij ons. Een man moet nooit meer wegen dan toen hij 21 jaar was. Een geëigend middel om dat te bereiken is dat hij ervoor zorgt, net als in zijn jonge jaren geregeld „honger" te hebben. Wie zich de adervervetting van het lijf wil houden moet van een minimum rantsoen leren leven (Consu).

poesie-albumblaadjes

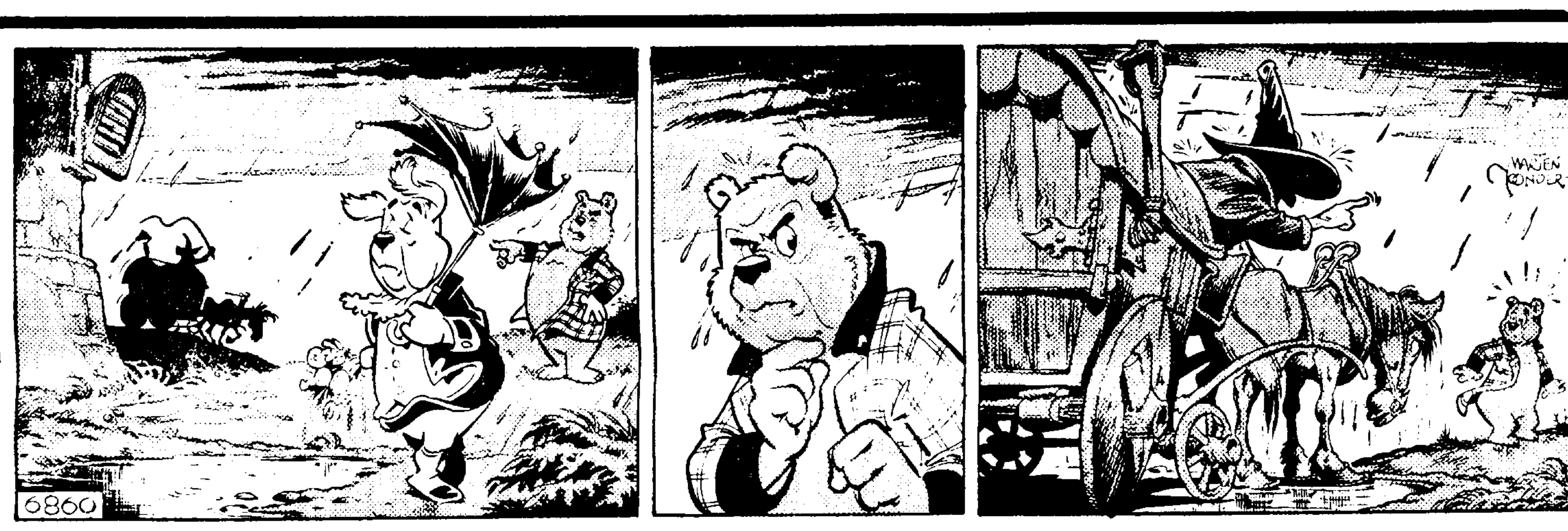
Bij al die mooie wensen
Die in uw album staan,
Wil ik deze ene voegen:
Dat het u goed mag gaan.

langzamer

journaal

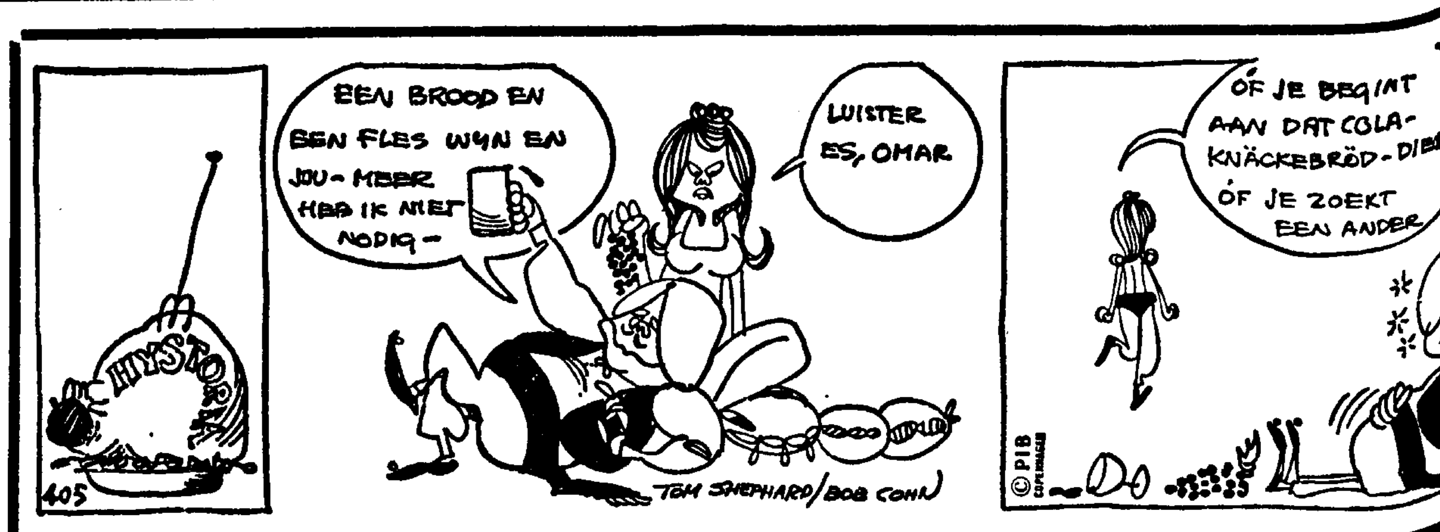
De dagen van de supersnelle Fransen lijken te zijn geteld. De minister-president, Chaban-Delmas, heeft aangekondigd dat er op Franse wegen met een totale lengte van 14.000 kilometer een maximumsnelheid zal gelden van 110 kilometer per uur. Vermoedelijk zal dit al ingaan met Pasen. Men had hier en daar in het land met beperkte maximum-snelheden geëxperimenteerd en was daarbij tot de slotsom gekomen dat het aantal dodelijke ongelukken er scherp door was gedaald. Uit een opiniepeiling is dezer dagen gebleken dat 83 procent van de gevraagden gunstig tegenover het invoeren van de snelheidsbeperking stond. Niet leuk voor Citroën, die pas een auto heeft uitgebracht met een Maserati-motor die de wagen een topsnelheid geeft van meer dan 200 kilometer per uur....

HEER BOMMEL en de Blijdschapper



6860. „Begin je nu weer met praatjes over de Zwarte Zwadderneel?" riep heer Bommel geprikkeld uit. „Daarvan ben ik niet gediend, Joost; dat hebben we al eens gehad! Je kunt beter thee gaan zetten en een andere maaltijd klaar maken dan de stemming met bijgeloof te bederven!" De bediende wilde iets in het midden brengen, maar een onverwachte wandvlaag deed zijn regenscherm omslaan zodat het hemelwater hem vochtig in de kraag droop. „Zeer wel, heer Olivier" prevelde hij terwijl hij zich met de verflenste bloemen naar huis begaf. „Maar wanneer u mij toestaat moet ik altijd aan dat oude lied denken: De wind is in de bomen, De regen op 't struweel. Nu zal hij weldra komen, De Zwarte Zwadderneel." Zijn vreugdeloze stem werd opgenomen in het klagen van de elementen en heer Bommel keek hem bedrukt na. „Onzin", sprak hij tot zichzelf. „Er is tegenwoordig geen enkele reden meer om niet gelukkig te zijn. Iedereen heeft het goed; en dat soort versjes dient alleen maar om een excuus voor langdurigheid te hebben! Het is treurig! Maar waarom is iedereen zo zuur? Dat zou ik als heer wel eens willen weten.." Op dat moment klonk er achter hem het geknars van wielen en het gerinkel van een ketting; en toen hij omkeek zag hij een oude woonwagen op de weg staan. „He meneertje!" riep de bejaarde voerman met krassende stem van de bok. „Heb je soms zorgen? Daar kan ik je afhelpen, hoor!

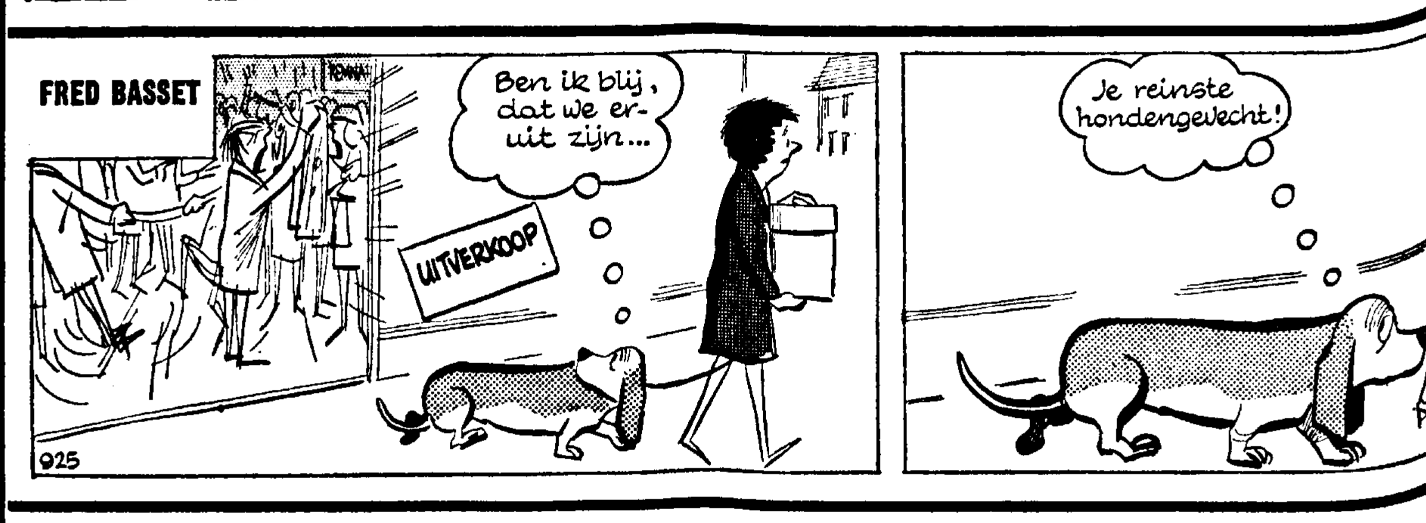
En de prijs zal je meevallen!"



ARMAN EN ILVA



FRED BASSET



SIMPELMAN

door Wim van Wieringen



De charmante koffiepot



Huon, de neveling — DE LAATSTE NEDERLAAG



Massaproces in Athene



Drie beklaagden in 't Atheense massaproces, dat gisteren is begonnen: van links naar rechts Panayiotis Andritsaki (49, accountant), Panayiotis Tsangarakis (45, elektrotechnisch ingenieur) en Georgios Jordanidis (66, luitenant-generaal b.d.).

ATHENE, 28 maart — Voor een militaire rechtbank in Athene is gisteren een proces begonnen tegen vijfendertig mensen die ervan worden verdacht, lid te zijn van de verzetsorganisatie „Democratische Verdediging" en de regering te hebben willen omverwerpen. Onder de beklaagden zijn drie vrouwen, advocaten, ingenieurs, rechters, een chemicus een chirurg en de gepensioneerde generaal Georgios Jordanidis. Een van de beklaagden, Antonios Parianos, lijdt aan kanker en was niet verschenen. Hij zal afzonderlijk worden berecht. Als getuigen verschenen onder meer de oud-premier Kanellopoulos en de Centrum-politicus Georgios Mavros.

Het gerechtsgebouw stond gisteren onder bijzonder zware bewaking van de politie. In de zaal waren als waarnemers aanwezig dr. Otto Triffterer, rechtsgeleerde, docerend aan de universiteit van Freiburg en de Zwitserse advocaat Edmond Martin Achard. Zij vertegenwoordigenden de internationale commissie van juristen. Drie Scandinavische parlementsleden, die het proces wilden bijwonen, is vrijdag bij aankomst op het Atheense vliegveld Ellinikon de toegang tot Griekenland ontzegd. Twintig mensen, die ook in de aanklacht genoemd worden, zijn niet in Griekenland en staan bij verstek terecht. Onder hen is de Amerikaanse filmregisseur Jules Dassin, die met de Griekse actrice Melina Mercouri getrouwd is. Het proces in Athene zal vermoedelijk een week duren.

MENING VAN JURIST:

Forse verhoging maxima boeten noodzakelijk

(Van onze correspondent)

DEN HAAG, 28 maart - Het is de hoogste tijd, dat de maxima van geldboetes worden opgetrokken. De boetes moeten worden aangepast aan de voortdurende geldontwaarding, die er toe leidt, dat de huidige maxima steeds minder betekenis krijgen, zulks ten koste van de bedoeling waarmee deze vorm van straf is ingesteld.

Dat schrijft mr. J. H. C. Lisman in het Nederlands Juristenblad.

Niet alleen de werking van de geldstraffen wordt door de geldontwaarding ontkracht, ook wordt daardoor te kort gedaan aan de bedoeling dat in veel gevallen de boete ook moet dienen om onrechtmatig genoten voordeel weg te nemen.

In 1954 heeft een globale aanpassing van de uit 1868 daterende boetenmaxima plaats gehad, waarbij ze in het wetboek van strafrecht werden verdubbeld. Thans is het niveau nog aanzienlijk verder achtergebleven ten opzichte van lonen en prijzen dan toen het geval was. Al in 1965 bleek op basis van de kosten van levensonderhoud een verdubbeling van de boetenmaxima sinds 1954 nodig te zijn.

Mr. Lisman concludeert, dat de boetenmaxima nu vier maal zo hoog moeten worden gesteld als in 1954. Men is dan weer voor enkele jaren klaar en een volgende herziening zou in de loop van de jaren '70 kunnen plaatshebben.

Van aanranding verdachte man gearresteerd

(Van onze correspondent)

DEN HAAG, 28 maart — De Haagse politie heeft een 26-jarige man zonder beroep gearresteerd, die ervan wordt verdacht dat hij zaterdag, 14 maart, in de Scheveningse Bosjes een 16-jarig meisje heeft neergeslagen, mishandeld en aangerand. Een kwartier later zou hij bovendien hebben geprobeerd een secretaresse te verkrachten. Zij zag kans zich los te rukken.

Het meisje dat werd mishandeld, bleef buiten bewustzijn in de bosjes liggen. Toen ze weer bij was gekomen strompelde ze naar huis. Daar bleek, dat ze een hersenschudding had opgelopen. Hoewel ze thuis wordt verpleegd, mocht ze nog steeds niet door de politie worden gehoord.

De secretaresse kon de recherche slechts een vaag signalement opgeven. Een aktie met veertien rechercheurs en enkele vrouwelijke agenten, die als lokaas dienden bleef zonder resultaat.

Na een getuigenverklaring, waarbij een goed signalement werd gegeven, wist de politie de man te arresteren. De verdachte ontkent alles, maar heeft geen alibi. Hij is al eerder wegens diefstal en zedendelicten met politie en justitie in aanraking geweest.

Water badplaatsen gevaarlijk vervuild

Europese kusten vergaarbakken van ziektekiemen

BRUSSEL, 28 maart — Het water voor grote delen van de Europese kust is ernstig, dikwijls gevaarlijk verontreinigd. Tot deze conclusie komt de Belgische Verbruikersunie, een zusterorganisatie van de Nederlandse Consumentenbond. De unie heeft de badplaatsen ingedeeld in vijf categorieën: gezond, aanvaardbaar, verdacht, gevaarlijk en zeer gevaarlijk.

Alle badplaatsen van de Belgische kust staan onder de categorie „verdacht", terwijl in ons land het zeewater voor de Zeeuwse en Scheveningse kust zelfs als „gevaarlijk" te boek staat. Ook Monaco en Monte Carlo vallen onder die categorie; terwijl Nice en Cannes zelfs „zeer gevaarlijk" zijn bevonden. De studie van de Verbruikersunie — die al eerder opzien baarde, door op de gevaren van de cyclamaten te wijzen, zes maanden voordat de Belgische regering er enige notie van nam — omvat in totaal 300 Europese badplaatsen. De „besmette" badplaatsen, die door de unie in kaart zijn gebracht, leveren gevaar op door bacteriën van typhus of andere kwalijke ziekten. Een en ander is veroorzaakt door het uitmonden van rioleringen in de genoemde gebieden.

Grote vlek

De op de kaart zwartgekleurde, gevaarlijke gebieden, omvatten een belangrijk deel van streken met kustrecreatie. De Normandische kust, de Azurenkust, Corsica, Triëst, Reggio, Bari, de Franse Middellandse Zeekust en de Belgische en delen van de Nederlandse kust zijn volgens de unie taboe voor baders, die niet het risico van een besmettelijke ziekte willen lopen.

De overheid zal, aldus de Verbruikersunie, drastisch moeten optreden. Een goede zuivering van het rioolwater is een van de belangrijke stappen die moeten worden ondernomen. Een massale inzet van zuiveringsstations zal op lange termijn een oplossing kunnen brengen. Intussen moeten zeer gevaarlijke en gevaarlijke stranden worden gesloten, zo meent de unie, die reeds woedende reacties van burgemeesters van kustplaatsen en horecaf-organisaties heeft ontvangen.

„Maar beter een tegenslag voor belanghebbenden bij kusttoerisme dan een besmetting door en uitbreken van cholera en typhus bij de toeristen", aldus voorzitter Neirynck, die erop wees dat de zee de vuilnisbak van de wereld is geworden, met alle gevolgen van dien. De thans geconstateerde gevaarlijke verontreiniging is er een van.

Nieuw onderzoek naar dood Mary Jo Kopechne

BOSTON, 28 maart (AFP) — De dood van Mary Jo Kopechne, die op 18 juni van het vorig jaar het leven verloor tijdens een auto-ongeluk dat haar en senator Edward Kennedy overkwam, zal onderwerp uitmaken van een nieuw onderzoek, dat verricht wordt door de „Grand Jury" van het graafschap Dukes. Deze jury zal op 6 april in buitengewone zitting vergaderen.



Mary Jo Kopechne verdronk, nadat de auto van de senator op het eiland Chappajquidick, in het graafschap Dukes van een brug stortte. De senator wist zich te bevrijden en probeerde vergeefs de voormalige secretariesse van zijn broer, senator Robert Kennedy, ook te bevrijden. Edward Kennedy meldde het ongeluk echter pas ongeveer 10 uur later aan de politie.

Tot het onderzoek door de Grand Jury is machtiging gegeven door rechter Joseph Tauro, president van het hooggerechtshof van de Amerikaanse staat Massachusetts, nadat de president van de jury, Leslie Leland, een verzoek daartoe had ingediend.

In januari werd een geheim onderzoek gehouden in deze zaak, waarvan de resultaten niet zijn gepubliceerd. Leslie Leland heeft gezegd: „Wij zijn van oordeel, dat het tot onze verantwoordelijkheid behoort, het publiek een antwoord te geven".

LUCHTHAVENS PLOTSELING GESLOTEN

Viëtcong actief in Cambodjaanse grensgebieden

PNOM PENH/SAIGON, 28 maart (AFP-AP) — Het offensief van de communistische Viëtnamezen tegen de Cambodjaanse regering is begonnen. Dit is door de voorlopige staatschef van Cambodja, Tsjeng Heng, gisteren in een radioverslag meegedeeld. Volgens hem zijn de Viëtcong-strijders de provincies Kampot en Kompong Sjam binnengedrongen. De luchthavens van Cambodja zijn gisteren plotseling weer gesloten, waardoor onder meer het toestel van de internationale controlecommissie niet kon landen.



In Saigon werd een uitzending van Radio-Pnom Penh opgevangen, waarin mededeling werd gedaan van „betogingen tegen de regering van Lon Nol op instignatie van de Viëtcong". De regering deed een beroep op de bevolking haar kalmte te bewaren. In een aansluitende Engelstalige uitzending werd van onregelmatigheden geen gewag gemaakt.

LANGS GRENS

Tsjeng zei in zijn boodschap dat sinds donderdag de Viëtcong met hun actie zijn begonnen, speciaal in de grensprovincies. Volgens inlichtingen uit diplomatieke bron in Saigon, zouden mogelijk twee noordoostelijke provincies, waar zich veel Viëtcongstrijders en Noordviëtnamezen zouden ophouden, de zijde van prins Norodom Sihanoek gekozen hebben.

Om de hoofdstad Pnom Penh is het Cambodjaanse leger momenteel bijzonder actief. Het hele gebied is door tanks afgegrendeld, waardoor het verkeer dat de stad in of uit wil, kan worden gecontroleerd en zonodig tot stilstand kan worden gebracht. Op het vliegveld zijn nieuwe troepen aangekomen, terwijl de luchthaven eveneens streng wordt bewaakt.

Gisteravond werden uit diverse delen van Cambodja demonstraties ten gunste van de afgezette prins gemeld. De Cambodjaanse vice-premier Siri Matak, de sterke man van het huidige bewind, heeft de kans op een communistische inval, die hij vergeleek met de invasie van de landen van het Warschau-Pact in Tsjechoslowakije, niet uitgesloten geacht.

Prior ontslagen

(Van onze correspondent)

HILVERSUM, 28 maart — De TROS heeft Karel Prior, hoofd van de televisie-afdeling, op staande voet ontslagen, nadat hij enige weken geleden al „wegens ernstige fouten" was ontheven uit zijn functie.

De directeur van de TROS, mr. Landré, wilde over de redenen van het ontslag niets mededelen.

„Het is niet zo", zei hij wel, „dat het ontslag gebaseerd is op de gevangenisstraf, die Prior op dit moment in Veenhuizen uitzit wegens een veroordeling voor rijden onder invloed". Men kan echter aannemen, dat deze straf indirect wel iets met het ontslag te maken heeft. Prior zou de leiding van de TROS onjuist hebben voorgelicht over de duur van de straf. Toen men hem op een werkvergadering verwachtte, verscheen hij niet, omdat hij nog niet uit Veenhuizen was ontslagen.

Radio-Nordsee tot zwijgen gebracht

LONDEN, 28 maart — De Britse autoriteiten hebben gisteren de piratenzender Radio-Nordsee-International, die opereert vanaf een schip voor de oostkust, tijdelijk tot zwijgen gebracht.

Het ministerie van posterijen en verbindingen schakelde een krachtige zender in op de door het piratenstation gebruikte golflengte, die bestemd is voor het noodverkeer tussen schepen en de kust. Radio-Nordsee werd „weggedrukt" en verdween na korte tijd uit de lucht. Vernomen is, dat het station zondag de uitzendingen zal hervatten, maar dan op een andere golflengte.

Terzijde

CARAVAN

Nee, we hebben geen caravan. We hebben er wel eens over gedacht, maar we zijn tot de conclusie gekomen dat het geen nut had er een aan te schaffen, omdat we dan de trekhaak niet meer zouden kunnen betalen. Dus hebben we ons op onze vakantiereizen altijd met de auto alleen moeten behelpen.

Dat had grote bezwaren. Om te beginnen moesten we de kinderen eerst ergens anders heen op vakantie sturen. Een auto vol kinderen is niet te betalen als je ermee in een hotel gaat. Nog afgezien van al die oponthouden onderweg. Geen terrasje of ze moeten er een frisdrankje drinken, en overal tussen de terrasjes moeten ze het weer kwijt. Het menu lusten ze nergens. Ze zeuren overal om friet, maar er zijn weinig buitenlanden waar ze Nederlands verstaan.

De kinderen dus met een bloedend ouderhart afgeschuiven, en samen de horizon tegemoet, met alle duiten op zak die anders in de caravan terecht waren gekomen. Ik heb er een jaar lang voor kromgelegen, maar ik ga er nu eens recht voor overeind zitten. Grote goden, wat een koks heeft de wereld. Dat zijn zelf grote goden. En wat een godendranken." Je komt natuurlijk wel rood en dik terug inplaats van bruin en uitgemergeld, zodat niemand gelooft dat je op vakantie bent geweest, maar daar moet je overheen. En nu heb ik nog gezwegen over al die mooie vrouwen. In elk nieuw land wordt ik verliefd op een mooiere, en telkens is het mijn eigen vrouw. Het is me een raadsel hoe zij kans ziet al die vreemde kerels te verwerken waarin ik mij bij elke grensovergang transformeer. Misschien heeft ze als kind een klap van een transformatorhuisje gehad.

Caravanloos reizen is kanebraaien, fiereluiten, wegdansen uit de werkelijkheid, en dat breekt je later op. De teruggekeerde kinderen hebben ook al dat vreemde van ver weg te zijn geweest. De orde en tucht in het gezin is zoek, en het kan weken duren voordat de eerste harde woorden vallen.

Vergeleken daarbij zijn onze caravanbezittende vrienden sterk in het voordeel. Het gezinsverband blijft binnen de auto gehandhaafd en wordt met veiligheidsriemen versterkt. Bij de douane wordt het vaderland niet achtergelaten, het waggelt aan de trekhaak mee. Voor het vertrek hebben ze de plaatselijke supermarkt laten springen, en er worden genoeg blikken, flessen en grutterswaren meegevoerd om nergens met onreine voedsel in aanraking te hoeven komen. Tot op de hellingen van de Vesuvius eten ze de vaderlandse rookworsten, alsof ze vers door de vulkaan zijn uitgespuugd. En als ze terugkomen kunnen ze nog drie maanden op de restanten teren. Die hebben helemaal geen aanpassingsmoeilijkheden. Ze zijn terug van nooit weggeweest.

Dit heerlijke leven wordt nu bedreigd doordat de campings worden volgepropt met stacaravans die aan de doortrekkenden steeds minder ruimte bieden. Wie nog wil reizen moet plaats zoeken bij boeren die met geen grammofoonplatencursus te benaderen zijn, omdat ze hun eigen taal niet verstaan. Gelukkig hebben onze vrienden nu hun reiscaravan geruild voor een eigen stacaravan, waar ze zodra de kinderen het huis uit zijn, het hele jaar door willen gaan wonen. Alleen in de vakanties logeren ze dan in hun eigen huis.

KEES STIP

WEEROVERZICHT

Geen fraai paasweer

In de koude luchtstroom uit het Poolgebied zijn ook vandaag nog verspreide sneeuw- en hagelbuien te verwachten. De temperatuur daalt daarbij zelfs midden op de dag tot 1 à 2 graden boven het vriespunt. De koude wind zal na vandaag langzaam afnemen. Een depressie die via IJsland naar het oosten trekt, snijdt de aanvoer van de koude lucht zondag af. Wel is er in het paasweekeinde wat regen te verwachten, maar de temperatuur wordt iets aangenamer en afgewisseld door zonnige perioden. Geen fraai paasweer dus, maar zo vroeg in de lente hadden wij misschien ook niet veel anders verwacht.

De Bilt:

Wisselend bewolkt met nu en dan sneeuw of hagelbuien. Krachtige, aan de kust tot stormachtige wind en tijdelijk storm uit het noordwesten. Koud weer.

Ukkel:

Matige tot vrij krachtige en aan de kust krachtige tot stormachtige wind uit het noordwesten. Wisselende bewolking met voorjaarsbuien, waarvan sommige met onweer gepaard. Vrij koud. Maximumtemperatuur van nul tot 6 graden.

Omgeving Aken:

Wisselende bewolking met enkele sneeuw- of hagelbuien. Middagtemperaturen van 2 tot 5 graden. Matige tot krachtige wind uit noordwest. Verdere vooruitzichten tot zondagavond: aanhouden van het koude buiïge weertype, met nachtvorst.

Zondag: zon op 06.23, onder 19.08 uur; maan op 02.26, onder 08.50 uur. Maandag: zon op 06.21, onder 19.10 uur; maan op 03.27, onder 09.56 uur.

HET WEER IN EUROPA

	weer	Max. temp.	neerslag
Amsterdam	half bew.	5	0.2
De Bilt	half bew.	6	0.4
Deelen	sneeuwbui	5	2
Eelde	sneeuwbui	4	2
Eindhoven	sneeuwbui	5	3
Den Helder	sneeuwbui	5	0.6
L.h. R'dam	sneeuwbui	5	0.5
Twente	sneeuwbui	5	1
Vlissingen	half bew.	5	1
Z.-Limburg	sneeuwbui	2	2
Barcelona	half bew.	15	0
Belgrado	regen	18	0.1
Berlijn	licht bew.	4	0.1
Bordeaux	licht bew.	11	0
Brussel	half bew.	5	0.2
Frankfort	licht bew.	8	0.3
Genève	licht bew.	8	0
Grenoble	licht bew.	6	0.4
Helsinki	geh. bew.	0	1
Innsbruck	geh. bew.	4	2
K'hagen	sneeuwbui	2	0.1
Lissabon	geh. bew.	16	0
Locarno	zwaar bew.	15	2
Londen	hagelbui	8	0.1
Luxemburg	sneeuwbui	4	1
Madrid	zwaar bew.	11	0
Malaga	motregen	15	29
Mallorca	zwaar bew.	12	5
München	sneeuw	6	5
Nice	zwaar bew.	20	0
Oslo	sneeuwbui	0	0.1
Parijs	licht bew.	8	0
Rome	regen	16	0.1
Stockholm	sneeuw	1	1
Wenen	regen	11	0.1
Zürich	zwaar bew.	4	1

signalement

De burgemeester mag blijven

Mr. L. R. J. ridder Van Rappard, burgemeester van Gorinchem, zoals Gorkum in de officiële stukken nog altijd heet, heeft in Nederland een zekere faam verworven. Men mag hem zonder meer een rechtse figuur noemen, want hij heeft van zijn voorkeur voor rechtse meningen in zijn symphatie voor sommige partijtjes duidelijk blijk gegeven. Hij is bepaald niet gewend zijn meningen onder stoelen of banken te steken, integendeel, hij steekt ze graag in microfoons of camera's. Dat zijn onwrikbare meningen over de onaantastbaarheid van het gezag, over de verwerpelijkheid van sommige moderne kunstuitingen en over de huidige, bedenkelijke sexuele moraal. Hij is een paternalistische figuur, niet in de zin van „vertrouw vader maar, hij heeft het beste met je voor", maar meer in de zin van „ik zal eens een kaerel van je maken", waarbij z ij n opvatting van „kaerel" dan model staat. Ridder van Rappard is in zijn opvattingen rechts-conservatief.

Dat is een volkomen respectabele zaak. Wie hem het recht zou ontzeggen deze opvattingen te hebben, zou zelf aan intolerantie lijden en extreem rechts zijn. Hem op grond van zijn opvattingen veroordelen, is ordinaire discriminatie.

Het zou wat moois zijn, als men in Nederland niet de vrijheid had rechts te zijn. Dat willen we wel even voorop stellen.

Dat burgemeester ridder Van Rappard persoonlijk deze meningen heeft, is dus een volkomen legale zaak. Maar het is geen legale zaak, als hij als burgemeester zijn opvattingen als norm wil stellen voor de mensen, met wie hij als voorzitter van de raad of college van b. en w. heeft te werken. Juist als voorzitter heeft hij de plicht de meningen van de raad — het hoogste bestuur van de gemeente — volkomen te respecteren. U weet het, hier lag het zwakke punt van deze sterke man. Het leidde tot grote conflicten met de raad van Gorkum, tot het vertrek zelfs van elf raadsleden en onbestuurbaarheid van de gemeente.

Deze verkeerde opvatting van zijn taak zou voor minister Beernink reden geweest moeten zijn om de ridder niet voor een herbenoeming in aanmerking te laten komen. De bestuurlijke fouten, die hij maakte, kwamen niet uit onkunde voort — daar is iets aan te doen — maar sproten voort uit ideologische opvattingen, die leiden tot massacrering van democratische verhoudingen. Een burgemeester, die het collectief vertrek van elf raadsleden toejuicht en die op onjuiste gronden een voorstel tot het opzeggen van het vertrouwen in een wethouder doet, is bezig aan massacrering van de democratie. Nu zegt hij wel deze fouten te betreuren, maar dan begrijpen wij niet waar de „flinkheid" van deze ridder Van Rappard is gebleven als hij zelf niet de consequentie trekt uit de gemaakte fouten.

Hij heeft het niet gedaan en minister Beernink heeft het niet voor hem gedaan. Hij is herbenoemd. En dat alles, omdat de burgemeester nog maar anderhalf jaar van zijn pensioen verwijderd is. Een schaamteloos motief tegenover de gemeente, die zo'n man krijgt en tegenover de man zelf. Een motief, dat de belangen van velen achter stelt bij het kleine belang van één man, die de rit uit wil dienen. Het kan in feite maar gaan om één zaak: de man is geschikt of ongeschikt, daar heeft leeftijd of nog te vervullen aantal dienstjaren niets mee te maken.

Hoezeer de minister de zwakte van zijn eigen motief doorziet, blijkt wel uit de voorwaarde, die hij aan de herbenoeming verbonden heeft. De burgemeester zal onmiddellijk worden ontslagen „als zijn wijze van handelen onverhoopt wederom stof voor conflicten oplevert". Dat is een onduldbare voorwaarde. Nergens zegt een Nederlandse wet, dat een burgemeester niet in conflict met de raad mag komen. Er zijn omstandigheden denkbaar, dat een conflict volkomen gerechtvaardigd en zelfs gezond voor een gemeente kan zijn. Een burgemeester opzadelen met de verplichting elk conflict te vermijden op straffe van ontslag, kan enorm frustrerend werken. Dat ridder Van Rappard dat neemt is kenmerkend voor zijn zucht de rit uit te dienen, maar het zal ons toch benieuwen of de burgemeesters van Nederland tegen zo'n voorwaarde niet in verzet komen.

Met dat al heeft minister Beernink in Gorkum een sfeer geschapen, waarvan de onoprechtheid afdruipt; een geforceerd lief zijn voor elkaar omdat het nog maar anderhalf jaar duurt, een vermijden van alle conflicten, die de bom kunnen vormen onder de droom van een ijdele man. Wat een ideale sfeer voor vrije meningsuiting.

Wij zijn bijzonder verheugd, dat vragen van een kamerlid nu de minister eens hebben gedwongen zijn beleid omtrent een herbenoeming openbaar te maken. Het blijkt een slecht beleid te zijn.

Vrolijke Paasdagen.

Dank zij uw scherp inzicht maakt u ongetwijfeld korte metten met onderstaand tuiltje mini-problemen. Krommenie legt ze u voor omdat in ons klimaat het weer met de Paasdagen nogal eens tegen kan zitten.

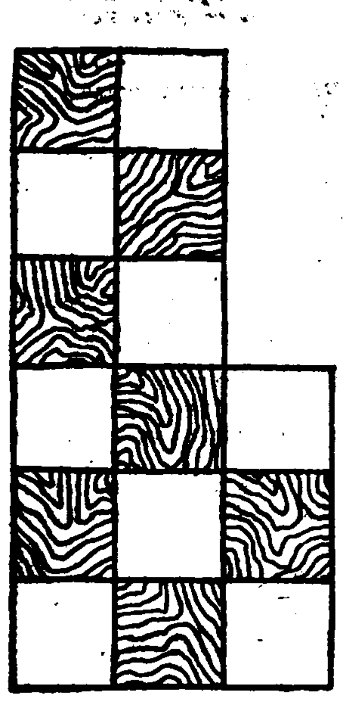
U ziet: Krommenie denkt aan alles. 't Is ook een veelzijdige onderneming. U vindt dat weerspiegeld in het assortiment vloerbedekkingen dat de solide naam Krommenie draagt.

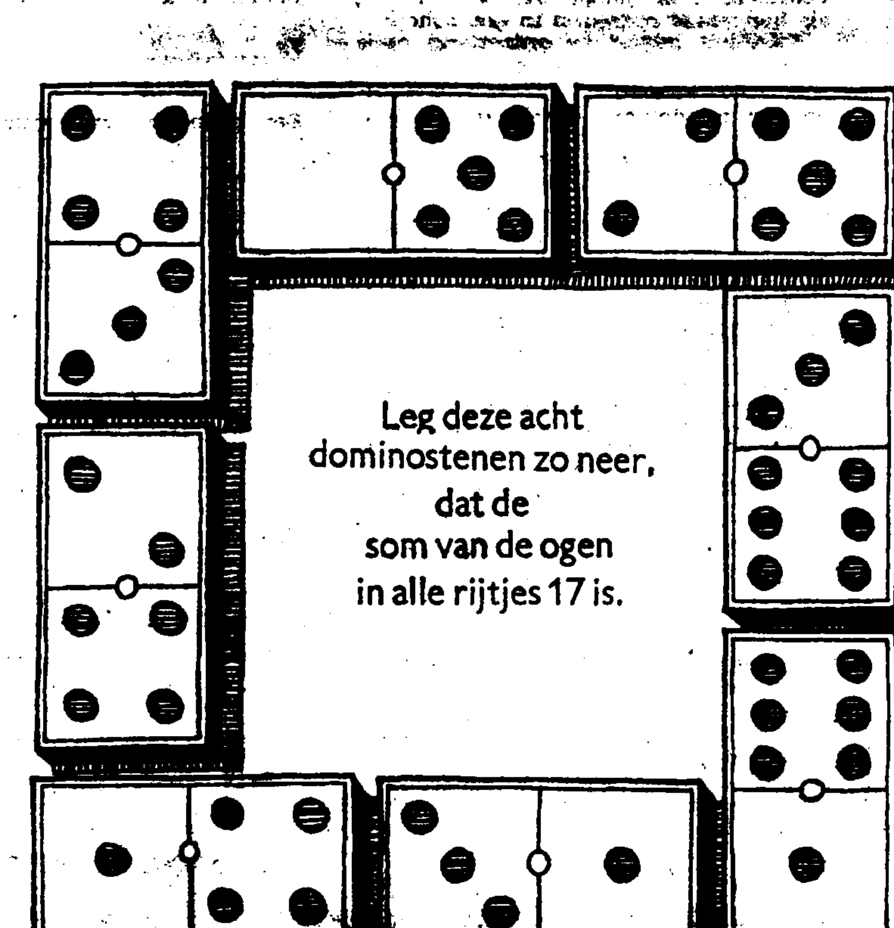
Zo is daar b.v. linoleum - u hebt er ongetwijfeld wel eens van gehoord. En zo zijn daar de vinyls - zoals Novilon dat een einde maakte aan de boenwasknie. En Fiësta, Krommenie's vrolijke vloer met z'n vriendelijke goudflonkertjes.

En natuurlijk: kamerbreed tapijt in een menigte kleuren en kwaliteiten. Zacht tapijt met een solide reputatie.

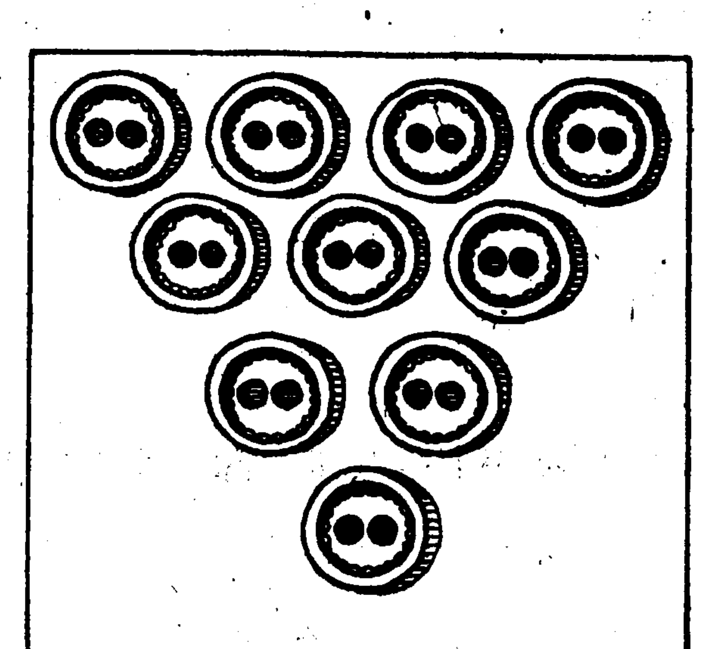
Al uw vloerbedekkingspuzzels kunt u dus op laten lossen door Krommenie. Houdt die naam derhalve in gedachten. Enne... als u toch aan het puzzelen slaat, vul dan meteen de bon even in.

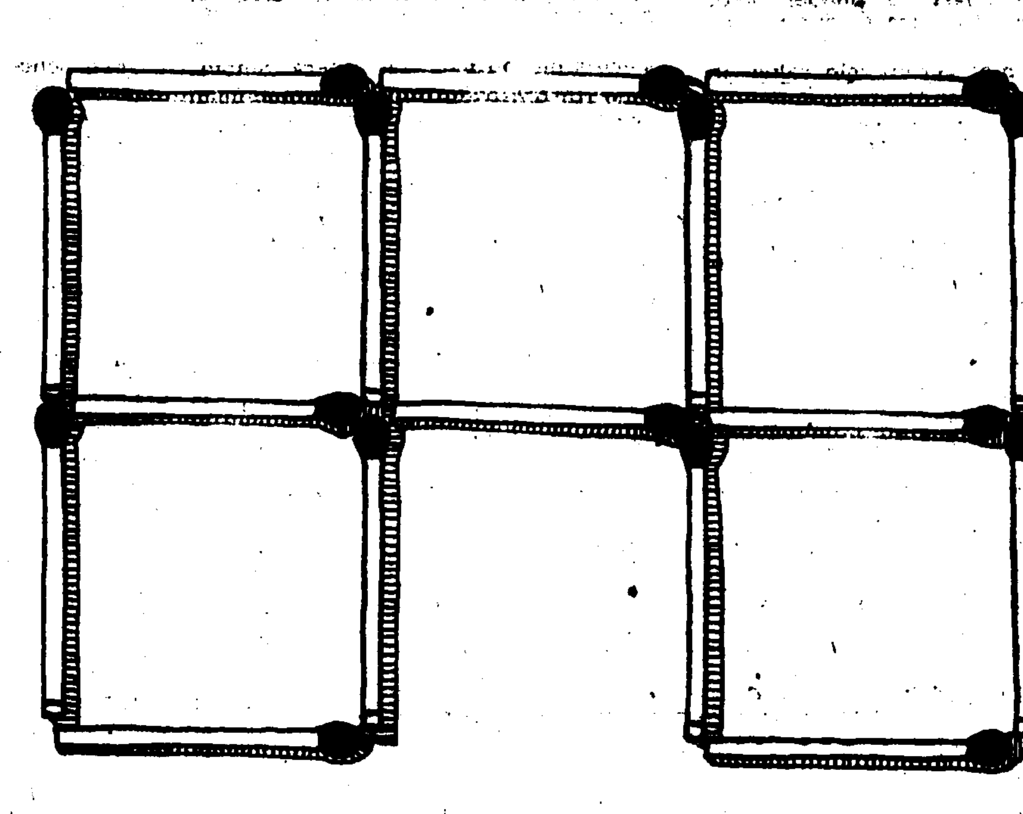
Krommenie



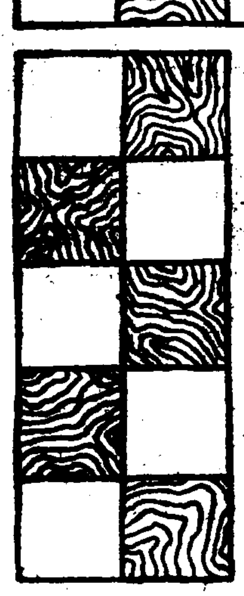


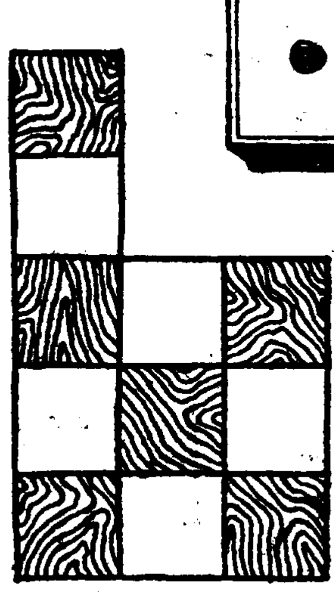
Verleg drie knopen zodanig dat een piramide ontstaat die met de punt naar boven wijst.

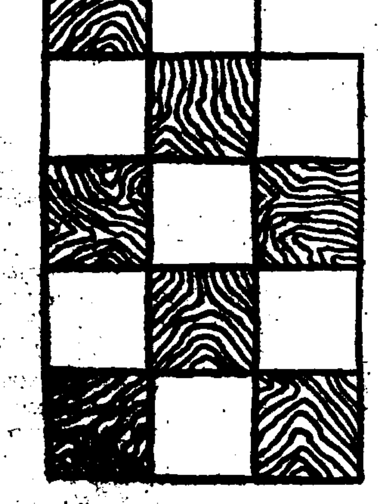




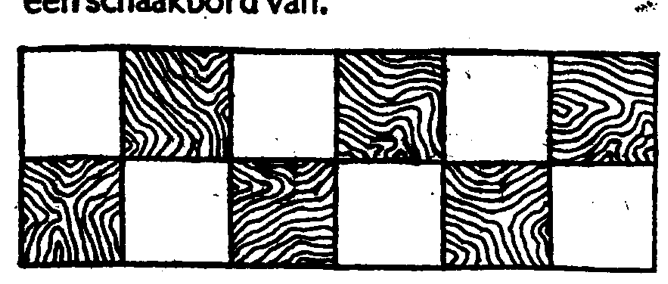
Verleg drie lucifers zo, dat er vier even grote vierkanten ontstaan.







Knip de vijf geblokte figuren uit en leg er een schaakbord van.



Oplossing

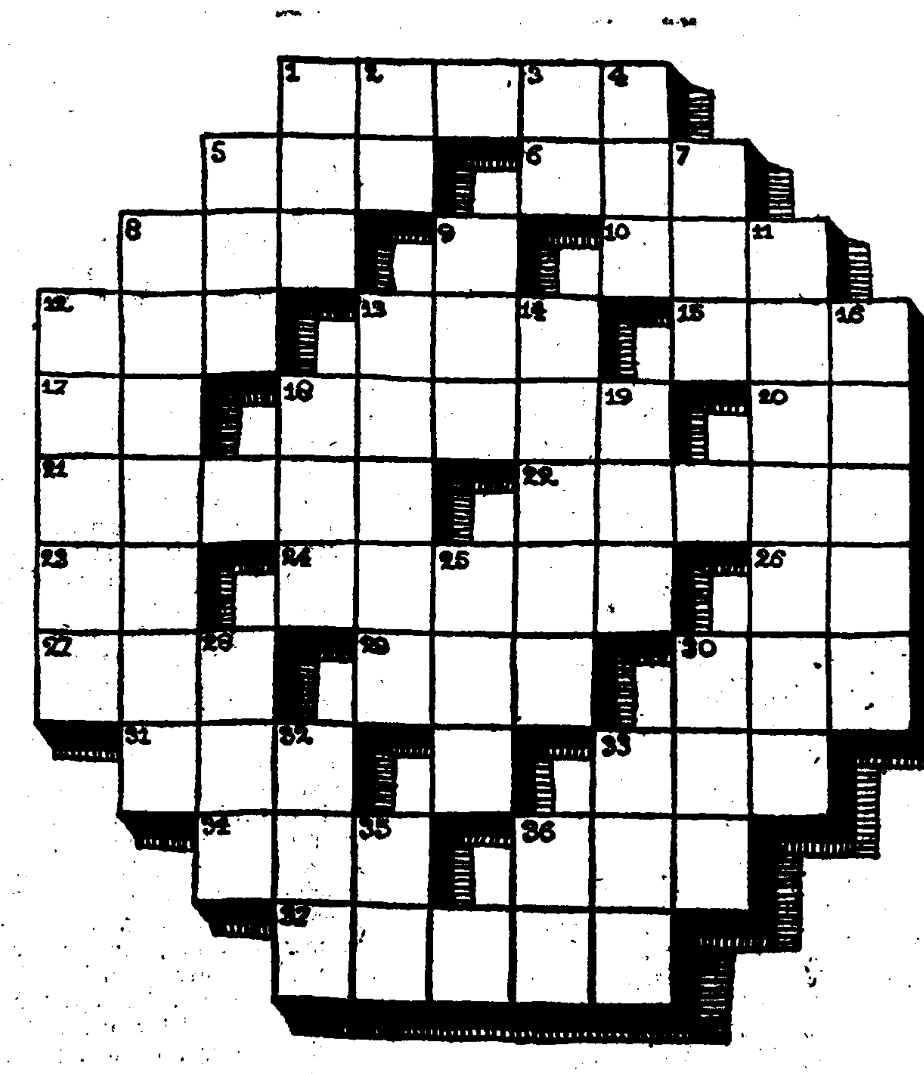
Stuur mij tegelijk met Krommenie's prachtige kleurenfolders de oplossingen van Krommenie's Paaspuzzels. L.D.

naam ....

straat ....

plaats ....

s.v.p. duidelijk invullen en opzenden (in envelop of op briefkaart geplakt) aan „Krommenie", afd. Verkoop Nederland, Krommenie.



HORIZONTAAL

1. geregelde koper
5. breimateriaal
6. plomp
8. buffet voor dranken
10. hoofddeksel
12. indien
13. varkentje
15. biljartstok
17. kraai
18. vuurpijl
20. titel
21. hemelsblauw
22. schiereil. in Azië
23. numero
24. vensterbank
26. bergruimte
27. ogenblik
29. korenresten
30. feestdrank
31. troef negen
33. broodje
34. vruchtennat
36. schadelijk insect
37. zalmachtige riviervis

VERTIKAAL

1. sleepnet
2. laatstleden
3. namelijk
4. kranig
5. groei
7. dwaas
8. schild
9. geluidje
11. deugdzaam
12. bereklauw (plantk.)
13. bepaalde stijl
14. gekibbel
16. pikzwart mineraal
18. harde trek
19. vat
25. tas
28. onderricht
30. kleur
32. bang
33. ondergronds dier
35. rivier in Italië
36. pers. voornaamwoord

In Amerikaanse klaslokalen hangen afschrikwekkende posters waarop aan verdovende middelen verslaafden zich injecteren of die een man zonder hoofd tonen met het opschrift: „Drugs kosten je je kop”.

Heroïne-explosie schokt Amerika



In officiële kringen in Amerika, die zich met het bestrijden van het drug-gebruik bezig houden — hetgeen iets anders is dan het oplossen van het drug-probleem — maakt men zich de laatste tijd zeer ongerust over het feit dat tieners en zelfs zeer jonge kinderen hard drugs gebruiken, zoals LSD en heroïne.
Bijgaand verhaal bevat gegevens zoals die door de autoriteiten in Washington worden verstrekt over gebruik van drugs door kinderen op scholen in Washington en omgeving; aangevuld met uitlatingen van leerkrachten, die zich voornamelijk over de drugbestrijding zorgen maken.
De omvang van het druggebruik in Nederland is beslist niet vergelijkbaar met het gebruik in de VS. In de benadering van het probleem van regeringswege in de VS ontdekt men echter duidelijke overeenkomsten met de officiële praktijk in Nederland. Voorlopig lopen op Nederlandse scholen echter nog geen jeugdige MP's rond en klinkt over de radio niet de noodschreeuw van een „geflipte” druggebruiker.
Er is zelfs kans dat op de duur in Nederland een genuanceerder standpunt wordt ingenomen tegenover gebruikers van soft drugs, die in de VS helemaal in de hoek van hard-drug-gevaar en criminaliteit worden gedreven.

Onder belangstelling van pers, radio en televisie wordt de 12-jarige aan heroïne verslaafde Ralph de Jesus uit New York verhoord door een regeringscommissie voor de drugbestrijding. De jongen is zeer zwak en zit op schoot van een arts, dr. Judianne Bensen-Gerber.

Times/LD-Dienst

Men vindt het kennelijk noodzakelijk de schoolgaande jeugd dagelijks met hun neus op de gevaren van drugs te drukken nu het gebruik bij tieners en zelfs bij kinderen toeneemt. Behalve van soft drugs wordt er steeds meer gebruik gemaakt van de hard drugs zoals morfine, cocaïne en heroïne.

Dit jaar zijn er in de stad New York per dag gemiddeld drie mensen gestorven door een te grote dosis heroïne; één van de drie was een tiener; 20 ervan waren nog geen 15 jaar oud. Tot voor kort kwam het heroïnegebruik bijna alleen voor in de getto's. Momenteel komt het niet alleen voor in New York, Chicago en Los Angeles, maar is het ook een verschijnsel waarmee ouders van tieners in de voorsteden en kleinere steden te maken hebben.

Sommige onderwijskrachten spreken over een drugepidemie, de druppel die de emmer deed overlopen en die hen volledig gedemoraliseerd heeft. „We zijn geen opvoeders meer..... wij zijn babysitters geworden....” Veel leraren blijken grote angst te hebben voor verslaafden en ook grote schrik voor de handelaren in verdovende middelen. „Je wilt niet verwikkeld raken in de zaken van een vermoedelijk handelaar.... het is een uiterst hachelijke zaak”. Ook weten ze niet meer waar hun plaats is tussen de wet en de verslaafde. Ze kunnen evenmin rekenen op de steun van de ouders bij hun aanpak van het probleem.

Bedreiging

„Wanneer je vermoedens kenbaar maakt aan ouders dan dreigen ze ofwel je te laten vervolgen of ze zeggen dat ze ervan op de hoogte zijn maar ook niet weten wat ze ermee aan moeten....” Een leraar vertelt dat toen hij een ouder opbelde, hij te horen kreeg dat men ervan wist en dat men zelf ook verslaafd was en dat de verhoudingen tussen ouder en kind juist veel beter waren als ze „high” waren. De enkele leerkrachten die met verslaafden op zeer vertrouwelijke voet staan laten bijna niets los, tonen zich hulpeloos en zeggen weinig te kunnen doen om leerlingen van hun gewoonte af te brengen. Tenminste 50% van de middelbare scholen in de steden en ruim dertig procent van die in de voorsteden wordt geconfronteerd met het hard drugprobleem.

Een arts in New York, expert op het gebied van drugs voorspelde afgelopen maand dat „elke middelbare school en universiteit in Amerika binnen twee jaar door heroïne overstroomd zal zijn.” Het aantal sterfgevallen door heroïnegebruik is laag, meer het neemt toe. In 1969 stierven er in New York 224 tieners aan het gebruik van heroïne; dit waren er 79 in 1967.
In Washington waren er tot 1968 nog geen sterfgevallen onder tieners. Het aantal sterfgevallen vormt echter slechts de top van een ijsberg. Sommige ouders beginnen zich ernstig ongerust te maken; een groep ouders bestormde afgelopen maand in New York het kantoor van burgemeester Lindsay en hield het anderhalf uur bezet.
Politieautoriteiten en ook de leiding van scholen in New York beweren dat er op de middelbare scholen in de steden variërend van vijf tot honderd aan heroïne verslaafde jongeren zijn. Als onderdeel van een „afschrikkingscampagne” hoorde men via de radio soms een hoge schelle stem die de nood uitschreeuwt: „Ik weet het niet.... ik weet niet meer waarom.... Het was de stem van de twaalfjarige Isabel Salazar, een kind van welgestelde ouders uit Manhattan, dat na een „drugtocht” van drie dagen door de politie gevonden werd.

Op de frontpagina van de New York Times staart met wijd open ogen de sterk vermagerde 12 jaar oude Ralphie de Jesus. Hij is al meer dan een jaar aan drugs verslaafd. „Vroeger zag ik mijn vriendjes het doen... Je telde niet mee als je niet mee deed”.
Op een van de zgn. „betere” scholen in de binnenstad van Washington met 2000 leerlingen tussen 15 en 18 jaar zegt het schoolpersoneel vol trots dat er aan hun school „geen drugprobleem” bestaat; de leerkrachten bedoelen te zeggen dat er in hun klassen slechts sprake is van 1 of 2 kinderen die drugs gebruiken. De direkteur zelf heeft dit schooljaar een handelaar in verdovende middelen laten arresteren en een achttal z.i. verslaafde leerlingen naar drugbestrijdingscentra in de stad verwezen.
Alle schattingen van leraren en leerlingen bij elkaar genomen zijn er tenminste 20 leerlingen op die school die regelmatig drugs gebruiken. Op andere scholen in Washington spreekt men echter van een „onoverkomelijk probleem”. Een onderwijzeres maakt melding van twee gevallen in twee dagen in haar klas, waarbij van een te grote dosis van een of ander middel sprake was.
Een school die het ergst met dit probleem te kampen heeft (en die niet genoemd wil worden) vormt het handelscentrum voor heroïne dat bij handelaars bekend is. Men injecteert hier niet, maar men snuift het spul.
Dagelijks vindt het schoolpersoneel lege ampullen en inhaleerapparaatjes onder schoolbanken en op de gangen. Een leraar zegt: „Er is op deze school geen enkel kind dat niet nauw betrokken is in deze drugzaak”. Ieder gezin dat een kind op de middelbare school heeft en bij deze zaak betrokken is loopt de kans dat ook andere kinderen uit hetzelfde gezin gebruikers worden. Een andere leraar zond twee broers tegelijk ter behandeling naar een kliniek.
Ook onderwijzend personeel van lagere scholen zegt dat hun kinderen bij drugzaken betrokken zijn. Een deskundige op dit gebied heeft onlangs gewaarschuwd dat spoedig 50% van de Amerikaanse lagere schooljeugd een of andere drug gebruiken zal. Ook zijn er op lagere scholen arrestaties in verband met de handel in drugs verricht.

Tamelijk welvarende milieus waar de kinderen uit de voorsteden vandaan komen hebben ook met drugs te maken. Een verpleegster die in het kader van de schoolgezondheidszorg op een school in een van de voorsteden van Washington werkt, meldde dat er op haar school in 1 maand tijd 11 kinderen behandeld moesten worden als gevolg van het innemen van een te grote dosis van een of andere drug. In Maryland hebben een aantal middelbare scholieren erop aangedrongen, door mensen die eens verslaafd waren en door artsen voorgelicht te worden.
De betrekkelijk goed bij kas zittende leerlingen van scholen voor kinderen uit de middenstand, zijn bij de handelaren populair. Geleidelijk ziet men dat heroïne de plaats gaat innemen die LSD enkele jaren geleden innam. Het is een „hippe” drug geworden. Op meerdere scholen in Washington verwijzen leerlingen naar de „kliek” van gebruikers van hard drugs als een te benijden stelletje intelligente en erg aardige jongelieden. Een groot aantal van deze gebruikers zijn geen ongelukkige uitgestotene probleemkinderen maar pientere vlotte jongens die in een of andere groep de leiding hebben. Geen van hen wil aan de buitenwereld bekennen dat hij drugs gebruikt, hoewel ze er prat op gaan af en toe wel eens onder „invloed” te zijn, zoals hun oudere broers vol trots vertelden wel eens dronken te zijn geweest, als symbool van mannelijkheid.

Sinds het begin van de druggebruik is het aantal gevallen van dronkenschap op de scholen sterk gedaald.
Het is moeilijk om een duidelijk beeld te krijgen van het aantal leerlingen dat bij de drugaffaires betrokken is.
Velen scheppen op over hun praktijken en overdrijven graag, terwijl anderzijds leerkrachten de mate van het gebruik onderschatten. Dit komt ook omdat ze een aan drugs verslaafd kind niet herkennen.

Chronisch schoolverzuim maakt de zaak nog onduidelijker. Twintig procent van de leerlingen die staan ingeschreven op de verscheidene scholen in Washington zijn geen enkele dag op school.

In sommige gevallen is er de bekende reden; het kind heeft iedere avond een volledige avondtaak en moet eens per week een dag uitslapen.
Veel leraren zien het drugprobleem echter als de oorzaak van verzuim omdat het kind ofwel te „high” is om de reis naar school te maken, of omdat het, zoals een ander leraar droogjes opmerkte, allerlei baantjes moet opknappen om aan drugs te komen waarvoor het zoiets 70 tot 250 gulden per dag moet uittrekken.

De autoriteiten in Washington beweren dat op zijn minst de helft van het aantal diefstallen in de stad door verslaafden wordt gepleegd. Als de beste manier om in hun behoefte te kunnen voorzien, zien jonge verslaafden het als handelaar optreden in een school.
„Plotseling begint ze ontzettend dure kleren te dragen. Je weet dat het alleen dát kan zijn...”, zegt een leraar op een middelbare school (voor leerlingen tussen 12 en 15 jaar). Daarnaast zijn er een heleboel scholieren die op w.c.'s, parkeerplaatsen en op de gangen „stuff” aan de man brengen.
Op scholen in de binnenstad wemelt het van jongens die, vaak van andere scholen verwijderd, de drugs verhandelen, soms binnenkomend onder het voorwendsel een paar vrienden te komen bezoeken of zich een beetje te komen warmen.
Op en nabij de scholen staan nu politieagenten op wacht die de zaak in de gaten proberen te houden. Dit naar aanleiding van het feit dat er in januari op een school een leerling werd gedood. Op de meeste scholen zijn groepen oudere leerlingen die „de helpende hand” bieden. Ze zijn herkenbaar aan armbanden met de letters M.P .(Militaire Politie!!) als ze door de gangen „patrouilleren”. De scholen zijn echter zo groot (2000 leerlingen is niet ongewoon) en zo overbevolkt dat niet-leerlingen nog steeds kunnen binnendringen.
Autoriteiten schatten dat er in Washington 15.000 verslaafden zijn waarvan de helft uit jeugdigen bestaat. Dr. Dupont, hoofd van de afdeling narcoticabestrijding van de politie in Washington heeft dit willen aantonen aan de hand van een in zijn opdracht gemaakt overzicht. Dupont neemt het zeer nauwkeurig, omdat de resultaten gebaseerd zijn op urineonderzoek en niet op interviews. Dupont heeft „vastgesteld dat 45% van de in Washington in gevangenissen opgesloten delinkwenten aan heroïne verslaafd zijn; hun gemiddelde leeftijd is 19 jaar; gemiddeld zijn ze al 8 jaar verslaafd”.
Ook worden er onderzoekingen gedaan onder jeugdigen in observatietehuizen. Twee scholen worden via steekproefsgewijze interviews met leerlingen gecontroleerd om zodoende te trachten een inzicht te krijgen in de stand van zaken bij tieners die niet met de justitie in aanraking zijn geweest.

Rechten

Een brandend vraagstuk is in de VS het bepalen van de wettelijke rechten en plichten van artsen en opvoeders tegenover aan drugs verslaafden. „Het is een sombere zaak” zegt dr. Dupont. Tot de vragen die dringend om een antwoord vragen van de zijde van het „Federale Bureau voor Narcotica en Gevaarlijke Bedwelmingsmiddelen” behoren: Wie kan men bepaalde behandelingskuren voorschrijven, en in welke mate? Op grond waarvan kan men een uniretest doen? Er zijn autoriteiten die aandringen op regelmatig urineonderzoek op scholen, ter controle op het gebruik van drugs. Momenteel wordt er slechts hier en daar en af en toe wel eens iets ontdekt. Tot nog toe is het wettelijk onmogelijk, om personen onder de twintig methadonkuren voor te schrijven. Er is in Washington een tehuis met een ruimte voor 40 verslaafden. Dr. Dupont is nu begonnen met het vormen van centra voor tieners die niet in Washington woonachtig zijn. Deze centra zijn opgezet naar het voorbeeld van de vrije kliniek die Washington rijk is en waar aan clochards en hippe vogels die in de buurt van het sjieke Georgetown rondhangen medische en psychiatrische hulp wordt verleend zonder verdere formaliteiten plaatsvinden en zonder dat pijnlijke vragen worden gesteld. Dr. Duponts programma begint met een bedrag van 1.300.000 dollar en zal tegen het einde van het jaar de 5 miljoen bereiken. De vorige week kondigde gouverneur Rockefeller in New York aan, dat „de strijd tegen het narcoticamisbruik door kinderen onder de 16 groots zal worden aangepakt en 265 miljoen dollar zal gaan kosten.” Toch vindt men deze plannen niet zo geweldig.

Op het Witte Huis en op het ministerie van volksgezondheid, onderwijs en maatschappelijk werk legt men op dit terrein plotseling enorme activiteiten aan de dag. Men verwacht dat de federale regering spoedig hierover een uitspraak zal doen. Meer voorlichting voor studenten, opvoeders en ouders is van het allergrootste belang. De autoriteiten in Washington willen ook het gerucht ontzenuwen dat slechts 10% van de aan heroïne verslaafden nog ooit geheel te genezen zijn.
In Washington waar de kwaliteit van de verdovende middelen niet zo goed is als bijvoorbeeld in New York of Chicago, is een percentage van 10 volgens dr. Dupont en zelfs enkele genezen slachtoffers, veel te somber. Het beste afweermiddel voor hen die met de middelen willen beginnen en de grootste hulp voor hen die ervan af willen, zijn zij die er eens aan verslaafd waren: „uiterst gemotiveerde mensen” zegt dr. Dupont. De Zwarte Panters en de Zwarte Moslems rekent Washington tot de groep die „samen met de politie met succes tegen de heroïneepidemie vechten”. Om hen in staat te stellen „de strijd voort te zetten”, om nog maar niet te spreken van het probleem op te lossen, is het beslist noodzakelijk dat ze door het onderwijzend personeel worden geholpen.

Haïti krepeert aan Papa Doc

Times/LD-dienst

Napoleons vruchteloze pogingen op Haiti de slavernij opnieuw in te voeren kostte hem meer manschappen dan Waterloo. Ook Engeland leed grotere verliezen bij zijn pogingen de heerschappij over het eiland over te nemen dan in de historische slag tegen Napoleon. In de situatie van het begin van de negentiende eeuw was dit niet zo waanzinnig als het voor ons lijkt, want Saint Dominique, zoals Haiti toen nog heette, was de rijkste kolonie van de wereld; nu is het de armste republiek.
Geen natie werd slechter dan deze op de onafhankelijkheid voorbereid. Het was ook door een eigenaardige samenloop van omstandigheden — de verdeeldheid van Frankrijk als gevolg van de revolutie van 1789, de Britse bemoeienis, het genie van Toussaint l'Ouverture, de fanatieke moed van de wanhopige slaven en bovenal de gele koorts — dat Haiti de onafhankelijkheid verkreeg vóór alle Amerikaanse staten, uitgezonderd de VS. De blanke heersers werden omgebracht, de eerste eigen leiders van de slaven werden niet opgevolgd door competente bestuurders, er ontstond geen stabiel politiek systeem en het land kwam terecht in een afgrondelijke armoede.
Bernard Diederich en Al Burt hebben in hun boek over dit land een minutieus overzicht gegeven van de hele geschiedenis, waarbij ze zich vooral concentreren op het regime van François Duvalier, de huidige president die zichzelf Papa Doc noemt. In zijn roman The Comedians heeft Graham Greene buitengewoon goed de sfeer van broeierige angst in Duvaliers Haiti getroffen, maar hij maakte er geen opsomming van gruwelen van.
De auteurs van het boek „Papa Doc” geven voor het eerst een overvloedige hoeveelheid details met betrekking tot opkomst en regime van de dictator. Het verslag is daarom alleen al buitengewoon omdat Diederich zelf veertien jaar op Haiti woonde, een Haitiaanse trouwde en zijn eigen weg zocht en vond in de politieke jungle van het land.
Het boek lijkt op het eerste gezicht evenwicht te ontberen in zoverre het niets gunstigs te melden heeft over het regime van Papa Doc. Over de vroegere dictator op de andere helft van het eiland, Trujillo van de Dominicaanse republiek, kon nog wel iets goeds gezegd worden; hij zorgde tenminste voor een groei van het nationale inkomen, al deed hij dat alleen maar om zijn eigen forse aandeel daarin te vergroten. Papa Doc daarentegen draaide de kippen die Haiti nog gouden (zij het zeer bescheiden) eieren legden eigenhandig de nek om. De auteurs van het boek bleef niets anders over dan een minutieuze beschrijving van een walgelijke wanregering.

Voodoo

Duvalier was een kleine stadsintellectueel, geen plattelandsdokter zoals hij graag poseert. Er zijn geen plattelandsdokters op Haiti, als je tenminste de voodoo-tovenaars niet met die titel vereren wilt. Zijn „claim” op de bescheiden titel komt voort uit het feit dat hij ooit een baantje heeft gehad bij een Amerikaanse medische missie, en uit een weinig indrukwekkende periode als minister van gezondheid. In de tussentijd heeft hij ook enkele duistere artikelen over voodoo geschreven — dat was alles dat hij met de medische wetenschap te maken heeft gehad. Wellicht is het aan zijn gebrek aan gezag te danken geweest dat hij in 1957, met steun van een groot deel van het leger en, zoals beweerd wordt, van de Amerikaanse ambassade, gekozen werd. Ongetwijfeld maakte hij ook bedekt gebruik van gewapende benden, maar dat is een verwijt dat wel meer presidenten aangewreven kan worden. Een nieuw aspect, typisch voor de regering van Papa Doc is, dat hij de benden (cacos) ook is blijven gebruiken tijdens zijn presidentschap. Toen hij eenmaal aan de macht was werden zij snel een overheersende factor in het politieke leven van Haiti. Ze worden niet erkend, en ze worden niet openlijk genoemd. Aanvankelijk werden ze cagoulards (helmmannen) genoemd, maar toen ze meer en meer openlijk optraden raakten ze algemeen bekend onder de naam tontons macoute. Tonton macoute is het Haitiaanse eufemisme voor de boeman. Duvaliers boemannen jaagden de hele natie de stuipen op het lijf. Ze ruimden iedereen die Papa Doc ervan verdacht hem voor de voeten te lopen, uit de weg. De auteurs van „Papa Doc” formuleren het lakoniek als volgt: „Gevangenen sloegen door of stierven - doorgaans allebei”. Zo werden tijdverslindende openbare processen vermeden. Alle potentiële rivalen, oude vrienden zowel als vijanden, eindigden zo in het graf of in ballingschap.
Dit was niet genoeg. Als Duvalier president voor het leven wilde zijn, moest hij op het leger kunnen rekenen. Met behulp van een lening van zijn Cubaanse collega Batista vormde hij de tontons macoute om tot een zwaar bewapende paramilitaire organisatie, die sterk genoeg was om er bij de legerleiders de schrik in te houden. Papa Doc vergelijkt zichzelf graag met andere grote leiders zoals Napoleon, Lenin en Mao — maar nooit met Hitler. Toch schoeide hij zijn troep boemannen op nazileest, compleet met een elite die presidentiële lijfwacht heet en vergelijkbaar is met de Waffen-SS. Verder demoraliseerde hij het leger door voortdurende zuiveringen in het officierenkorps en om het angstevenwicht te bewaren liet hij ook bij tijd en wijle de leiders van zijn gangsterbenden likwideren. Bij dat alles houdt hij het grootste deel van wapens en munitie opgeslagen in de kelders van zijn eigen ambtswoning.

De schrijver van onderstaand artikel, G. T. Corley Smith, is drie jaar Brits ambassadeur in Haiti geweest. Hij werd uitgewezen toen hij namens het hele diplomatieke corps protesteerde omdat president Duvalier van buitenlanders geld eiste voor zichzelf en voor zijn lijfwacht. Hij schreef dit artikel naar aanleiding van een nieuw boek over Haiti „Papa Doc”, dat dezer dagen uitkwam bij de Londense uitgeverij The Bodley Head, en dat binnenkort ook in Nederland te verkrijgen zal zijn.



Papa Doc

Amerikanen

De auteurs van „Papa Doc” wekken de indruk dat de verantwoordelijkheid voor het regime van Duvalier gelegd moet worden bij de Amerikaanse ambassade. Inderdaad hebben de Amerikanen zich gedragen als beschermers van Duvalier, hebben althans geen moeite gedaan die indruk te vermijden; zij gaven hem financiële en technisch hulp; hij bedroog hen en zij liepen er met open ogen in. In de politiek zijn excuses misschien niet acceptabel, maar wellicht is enige verklaring wel op zijn plaats.
Toen Papa Doc gekozen werd hadden zelfs zijn intimi geen vermoeden van de ware aard van de „kleine dokter” die zich op de lijst had laten zetten als de vriend van de hongerige boer en de kampioen van de negers tegenover de elite van mulatten. De Amerikanen boden grootscheepse hulp aan; zowel bij elektrificatie als bij irrigatie. Ongetwijfeld waren hun doelstellingen gemengd, zoals de meeste doelstellingen van Amerikaanse hulpprogramma's gemengd zijn. Zij wilden de vriendschap van het volk van Haiti winnen en het communisme tegenhouden door de bestrijding van de armoede.
Niettemin was hun wens, de levensvoorwaarden op het eiland te verbeteren, welgemeend. Maar het duurde niet lang voor iedereen ter plaatse in de gaten kreeg dat Duvalier hulpprogramma's erg handige bronnen vond voor de opbouw van zijn keurtroep, eerder dan voor de vermindering van de armoede; helaas had Washington omstreeks die tijd alweer andere dingen aan het hoofd.
Toen de spanning tussen de VS en Castro's Cuba groter werd, begonnen de militairen in het Pentagon, hypergevoelig als zij zijn voor communisme, zich zorgen te maken over de mogelijkheid dat de smalle doorgang tussen de Bovenwindse eilanden Cuba en Hispaniola (waarop Haiti gelegen is) aan beide zijden door communisten gecontroleerd zou kunnen worden. Bovendien konden Amerikaanse politici zich, gezien de groeiende spanning tussen de rassen in eigen land, niet veroorloven een hard standpunt in te nemen tegenover een kleine negerrepubliek. Zo ontstond een besluiteloosheid, en hoewel de hulp teruggebracht was tot een fractie van wat in 1961 nog verstrekt werd, nam niemand het besluit de hulp geheel stop te zetten. Washington had een groot aantal problemen aan het hoofd. Papa Doc slechts dat ene: aan de machtblijven. Hij maakte handig gebruik van chantage ten einde datgene dat hij aan inkomsten uit Amerikaanse bron kwijt raakte los te krijgen van organisaies en particulieren. Hij is nog altijd aan de macht en als hij zoals beweerd wordt al zijn handelingen baseert op wat hij leest uit de ingewanden van geiten, dan moet hij een stel verdomd goeie beesten hebben staan.
Het boek noemt, opmerkelijk genoeg, verbazend weinig de VN. Toch was Haiti het toneel van het eerste VN-experiment met technische hulp. Het mislukte, vrijwel op dezelfde manier als de Amerikaanse hulp. Als je Haiti wilt helpen, help je de boemannen, of je nu de katholieke kerk, de Wereldbank, de VS of de VN bent. De vertegenwoordiger van de VN werd het land uitgezet, net als alle ambassadeurs en bisschoppen eruit gezet werden toen ze weigerden de Duvalier welgevallige paden te bewandelen.
De meest levendige herinnering aan Papa Doc is de plechtigheid in de kathedraal bij gelegenheid van zijn herverkiezing” (er waren overigens nooit verkiezingen aangekondigd of gehouden). Hij was weliswaar geëxcommuniceerd als gevolg van de verbanning van de aartsbisschop en de coadjutor, maar hij baseerde zich op het concordaat om de plechtigheid in de kathedraal toch erdoor gedrukt te krijgen. Aan een kant van de preekstoel zaten de pauselijke nuntius en de ambassadeurs, tegenover hen Papa Doc, omringd door een hoefijzervormige ring van „boemannen”, de machinegeweren in de aanslag, ook voor het persoonlijk gebruik van de president lag er een klaar. Verder stond bij elke pilaar een boeman, de revolver in de hand. Deed hij dat om zijn volgelingen te intimideren — of zijn vijanden? — of was het om zijn machtsgevoel te strelen? Als dat zo was wist hij het goed te verbergen, want geen enkele emotie beroerde zijn sombere gezicht tijdens de gehele plechtigheid.
De auteurs van het boek houden een pleidooi om de Hiatianen hun eigen problemen te laten oplossen als Duvalier op zekere dag toch de mist ingaat. Een bezetting door de VS lokt president Nixon waarschijnlijk net zo min aan als Graham Greene of de Haitianen zelf; maar zal de wereld werkloos toezien als het uitloopt op een eindeloos bloedbad? Denk aan Biafra! Zelfs als men veel geweld weet te voorkomen zal deze kleine natie „wegrottend in armoede, honger, naaktheid, ziekte en ongeletterdheid”, veel hulp nodig hebben. De aangehaalde beschrijving is van Papa Doc zelf, die verzuimde eraan toe te voegen dat hij er zelf zorg voor had gedragen dat de kleine wel geletterde minderheid uitgemoord of verbannen is.
De toekomst van Haiti, of het komt tot buitenlandse inmenging of niet, ziet er zeer pessimistisch uit. Wij zullen moeten overdenken hoe een volk met weinig andere positieve eigenschappen dan een enorme weerstand tegen onderdrukking, zo goed mogelijk geholpen kan worden.

GEMEENTE HEERLEN

Bij de dienst van Publieke Werken zijn diverse functies te vervullen in de civieltechnische sector.

Daartoe wordt contact gezocht met

ERVAREN CIVIELTECHNISCHE H.T.S.-ers

Tewerkstelling kan plaatsvinden in de sector voorbereiding óf in de uitvoering. Het betreft hier projecten van kwalitatief hoog niveau.

Vereisten:
- Diploma HTS weg- en waterbouw;
- Ruime en gevarieerde ervaring;
- Leeftijd minimaal 30 jaar

Aantrekkelijke salarismogelijkheden en gunstige secundaire arbeidsvoorwaarden, o.a. AOW-premie voor rekening van de werkgever, opname in het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds..

Verdere informaties omtrent de aard der te vervullen functies kunnen worden verstrekt door de Directeur van Publieke Weken, tel. 045-718010, toestel 88.

Sollicitaties binnen 10 dagen te zenden aan Burgemeester en Wethouders van Heerlen, onder nr. 412.

GEMEENTE HEERLEN

Bij de Landmeetkundige afdeling van de Dienst Publieke Werken kan in verband met de toenemende omvang der werkzaamheden worden benoemd een

CARTOGRAAF

Gewenst wort een ruime tekenervaring, waaronder wordt verstaan: het zelfstandig kunnen uitwerken van alle landmeetkundige gegevens uit binnen- en buitendienst.

Het opleidingsniveau dient tenminste te liggen op landmeetkundig tekenaar NLF.

Salaris nader overeen te komen, afhankelijk van opleiding en ervaring.

Sollicitaties binnen 14 dagen te zenden aan Burgemeester en Wethouders van Heerlen onder nummer 418

GEMEENTE HEERLEN

Bij de Dienst van Publieke Werken is op korte termijn een vacature te vervullen voor een

ERVAREN STEDEBOUWKUNDIG TEKENAAR

Vereist zijn het diploma stedebouwkundig tekenaar PBNA, het diploma verkeerstechniek (of hiervoor studerende), alsmede een ruime ervaring.

Artistieke inslag strekt tot aanbeveling.

Salaris in overleg nader overeen te komen.

Sollicitaties binnen 14 dagen te zenden aan Burgemeester en Wethouders van Heerlen, onder nummer 417.

In ons nieuwe kantoor aan het Stationsplein te Sittard worden de receptie en telefoon (12 lijnen) van onze huidige kantoren gecentraliseerd.

In verband met deze uitbreiding zoeken wij

TELEFONISTE-RECEPTIONISTE

Tot haar taak zal, in samenwerking met onze huidige telefoniste-receptioniste, behoren:

★ het telefonisch kontakt met onze cliënten en relaties
★ het ontvangen van bezoekers
★ het verrichten van lichte administratieve werkzaamheden

Voor deze interessante en belangrijke plaats in ons bedrijf stellen wij de volgende eisen:

★ minimum leeftijd 21 jaar
★ middelbare of gelijkwaardige opleiding
★ representatief voorkomen
★ goede typevaardigheid
★ bereidheid tot psychologisch geschiktheidsonderzoek

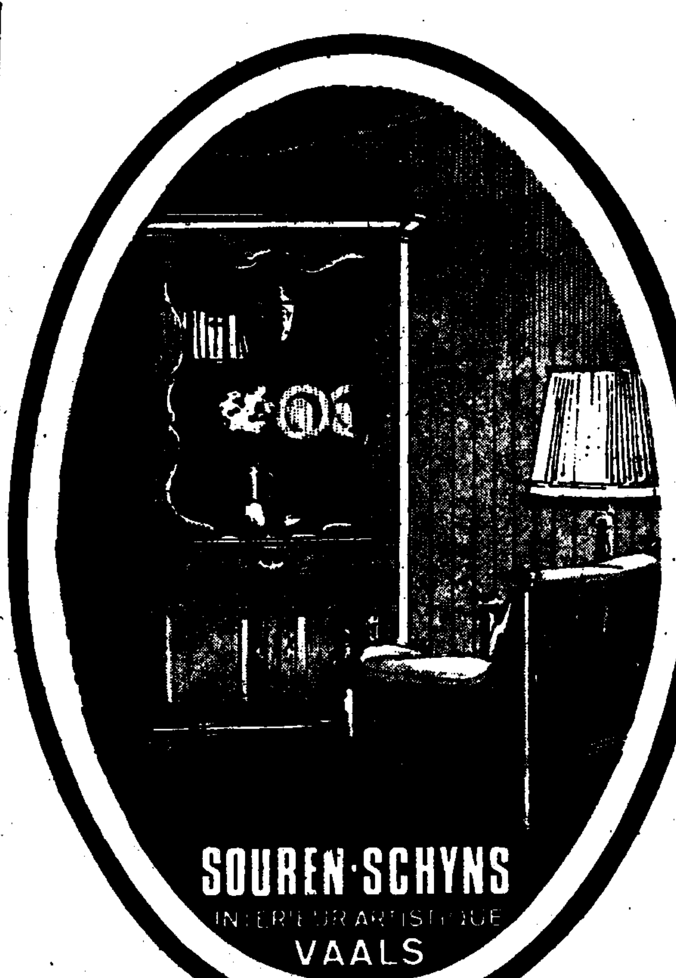
Wij kunnen bieden:

★ prettige werkking op een nieuw ruim kantoor
★ een hoog salaris en drie weken vakantie

Uitsluitend schriftelijke sollicitaties onder bijvoeging van pasfoto te richten aan:

MAKELAARSKANTOOR Drs. Ruijters

NIEUWSTRAAT 2, NABIJ MARKT, SITTARD
TELEFOON 04490 - 5976 *



Mr. E. W. J. van Breukelen
advocaat te Heerlen

vraagt met spoed een bekwame, eventueel aankomende

VROUWELIJKE KANTOORKRACHT

met veel eigen initiatief.

Vaardigheid in typen is vereist.

Eigenhandig geschreven brieven aan Postbus 174, Heerlen

Huize „Abshoven" vraagt voor zijn gemoderniseerde keuken een nette en beschaafde

ASSISTENTE van de chef-kok

leeftijd 20 tot 45 jaar.

Schriftelijke sollicitaties te richten aan de Direktie van Huize „Abshoven" te Munstergeleen, Postbus 100, Geleen, tel. 04494-3533.

STAHLA Apparatenbouw Duitsland, kan voor direkt plaatsen in Duitsland

HANDWERKERS en HULPARBEIDERS

van 18-50 jaar, voor montage. Goed loon, toeslag voor werk in buitenland.

Schriftelijk of persoonlijk melden [illegible] 10-14 u. bij montage-inspekteur Lorenz, Café Brandwapen, W. J. Sturmans, Markt 7 Schaesberg, tel. 04443-3671 x

HET KAN NIET MOOIER DAN MET EEN



LELY STROOIER

Mechanisatiebedrijf
J. Hermans, Schimmert
tel. 04404-224/333

- BETONMOLENS
- ELEKTR. LASAPPARATEN
- CIRKELZAAG-MACHINES
- STEENZAAG-MACHINES
- KRUIWAGENS
- DOMPELPOMPEN
- WATERPOMPEN
- ACCULADERS
- ELEKTRO MOTOREN

Importeur:

F. COLLÉ
Echt, tel. 04754—1877 x

U ziet er veel jeugdiger uit met een

goed gekozen BRIL

van

BRILLEN speciaalzaak

P. HOPPENBROUWERS
v/h v.d. Ham
Emmaplein 11 — Heerlen
tel. 045-711984
bij de St. Pancratiuskerk t.o. Wyers-passage

U kunt er op wachten.

Binnen een uur is Uw bril klaar.

Voor ziekenfondsleden op recept 20% korting.

Glaskortingen als steeds.

HEDEN 28 MAART **OPENT**

MARRES TANS TE NEERHAREN
haar 2e en meest
EXCLUSIEVE MEUBELTOONZAAL
van het land

Komt zien en u zult enthousiast zijn over onze keuze en onze
OPENINGSPRIJZEN

Hier vindt u de allerlaatste nieuwe creaties op meubelgebied in ALLE KLASSEN en PRIJZEN in STIJL en MODERN met exclusieve modellen in Tudor, Renaissance, Regency, Louis Quinze, Biedermeyer, Primitief, enz.

Meubelen MARRES TANS

STEENWEG 185 a
NEERHAREN (REKEM)

BELGIE

TONGERSESTEENWEG 25-27
LANAKEN TEL. 0932 - 11 - 16120

2 km van Maastricht

Bij deze gelegenheid zijn beide showrooms open elke dag van 9–12 uur en van 14–20 uur, eveneens Paaszondag en Paasmaandag

Mr. Th. G. Keulaerds, advocaat te Heerlen vraagt pientere

STENO-TYPISTE

met middelbare schoolopleiding en ervaring.

Sollicitaties aan mr. Th. G. Keulards, Coriovallumstraat 7, Heerlen, telefoon 714850.

Televisie reparaties.
Antennebouw.
SEYEN N.V.
Stationstraat 25
Spaubeek tel. 04493 - 1552

SPAANPLAAT

afvalmaten, groot en klein,
goedkoop af te halen.
H. VINCKEN, Adenauerlaan 11, t.o. Sporthal Nw-Einde

Hij heeft geen honger. Maar ook geen leven.



Op de Falkland Eilanden wonen de mensen helemaal geïsoleerd. (Dus zonder contact. En zonder voorlichting). Folders kunnen dat veranderen. Voor uw tientje kopen ze voor negen weken stencilpapier.

In Nicaragua wordt gewerkt aan een schoolradiosysteem. (79 van de 100 mensen hebben geen enkele vorm van onderwijs). Een transistorradiootje leert ze lezen. Voor uw tientje kopen ze voor 3 maanden batterijen.

Daarom (en om 526 andere projekten) vraagt de Vastenaktie u dat tientje. Omdat er zoveel moet gebeuren. Aan communicatie bijvoorbeeld.

Mens durf te geven.

Twéé tientjes mag ook Giro 5850, Utrecht.

vasten-aktie'70

Sex, ijdelheid, stand, fatsoen en godsdienst spelen grote rol in mode

Hoe ontstaat een mode? Hoe komt het toch dat het uiterlijk van de mens steeds weer lijkt te veranderen?
Dat er in de ene periode allemaal slanke, langgerekte types lijken te leven en in een ander tijdvak breedgeschouderden overheersen?
Waarom willen de vrouwen er nu eens als gebronsde sportievelingen uitzien om kort daarna alles in het werk te stellen op tere-broze verfijnde wezentjes te lijken?
Waarom zien wij in 1946 (New Look) haar kuiten niet, terwijl zij nu, 20 jaar later, zelfs veel meer dan haar knieën toont?
Hoe komt het toch dat er soms generaties lang dezelfde mode heerst — want heersen doet de mode — terwijl er dan weer in één generatie, drie ja soms vier verschillende modestijlen zijn?



● Het is niet meer slecht te laten zien of je man of vrouw bent. De mode van nu wil openheid...

De mode is primair een door seizoenswisselingen ingegeven drang naar vernieuwing. Zoals in de natuur in de lente de blaadjes aan de bomen komen en in de zomer de bloemen bloeien, is er bij de mens eveneens een wens het eigen voorkomen te vernieuwen.
Maar daarnaast spelen zeer vele andere factoren een rol, die in onderling samenspel de mode maken. In willekeurige volgorde: stand, fatsoen, godsdienst, ijdelheid en zucht naar verandering.

Zonder de vrouwelijke — maar ook mannelijke — ijdelheid zou er van echte mode nooit sprake zijn. IJdelheid geeft de smaak aan de mode. De drang mooier te willen zijn dan anderen, de behoefte aan bewondering van anderen, een uitzonderingspositie te hebben, het zijn menselijke eigenschappen (al is dan ijdelheid een van de zeven hoofdzonden) die de kunstenaars dwingen nog mooiere, fijnere, fraaiere, kleurigere kleding en sieraden te maken.

BELEDIGD

Wie kent niet de verhalen van de vorstinnen, die zo overladen waren met juwelen of zoveel stofmassa's als mantels of slepen droegen dat zij zich zonder hulp niet konden bewegen? Of de mannen, die aan hun harnassen snavelschoenen droegen om mooier te zijn, die zo ongemakkelijk waren, dat de ridders hierdoor bijna de Slag bij Sempach (1386) verloren? Net op tijd sloegen zij met hun zwaarden deze modegril van hun harnas.
Oorlogen ontstonden door ijdelheid. Zoals die tussen Frankrijk en Vlaanderen, omdat de Franse koningin beledigd was, daar bij haar bezoek aan Brugge en Gent de Vlaamse burgervrouwen pracht en praal ten toon spreidden, waarop de beledigde vorstin boos opmerkte: „Ik meende de enige koningin te zijn, maar het lijken hier allen wel koninginnen". Het trotse Franse koningshuis trachtte daarna de hoogmoedige kooplieden, die zich durfden uitdossen als dames van 'blauwen bloede' een les te geven, die op het slagveld uitgevochten werd.
IJdelheid inspireerde ook de 'naakte mode' rond 1800, toen de Franse dames met elkaar wedijveren de minste wegende japon te dragen. Dit wekte zo'n storm van verontwaardiging bij het gewone volk dat er opstanden uitbraken die bloedig werden onderdrukt.
Naast de ijdelheid hebben godsdienst en kerk de mode belangrijk beïnvloed. Vaak werd de 'wereldse nieuwlichterij' als zondig gebrandmerkt, in een kwaad daglicht gesteld of als ketterij bestreden.

KANSEL

Men prees van de kansel en preekstoel het ouderwetse als betrouwbaar, degelijk en eerbiedwaardig vanwege de voor-vaderlijke tradities. Maar ondanks de vele boetepredikaties van de geestelijkheid volgden de gelovigen de mode (zelfs de excessen hiervan) en bleven slechts kleine groepen het voor-vaderlijke of -moederlijke kledingbeeld trouw.
De overtuiging van de uiterst rechtszinnigen over de zondigheid van de mensheid vindt men terug in de uiterste soberheid van de kleding.

Uiteraard sluipen er toch details van iedere mode ook in deze kleding maar niet de gevreesde frivoliteit, terwijl iedere erotische koketterie ten ene male ontbreekt. Want wanneer er ooit iets fel is bestreden door de kerk, dan is het wel de erotiek in de kleding. Door de felle aanvallen hierop heeft de kleding van behoudende gemeenschappen meest de neiging tot het boezemloze. Platdrukkende rijglijven en camouflerende halsdoeken beperken iedere vorm tot het minimum.
Overigens veranderden de kerken ook dikwijls van mening. Nadat men bijvoorbeeld jarenlang felle strijd tegen de pruik had geleverd — met bijbelteksten ondersteund — werd de pruik later een teken van grote waardigheid genoemd, die men daarna niet meer kwijt wilde.

IMITEREN

Ook stand speelde een grote rol in de mode. In de eerste plaats omdat de 'hogere' zich van de 'lagere' wilde onderscheiden. Maar omdat de 'lageren' altijd probeerden hun eigen stand te verdoezelen door de mode van de 'hogeren' na te volgen of te imiteren, veranderde de mode voortdurend.

Om vooral maar goed te laten uitkomen dat men tot een zekere stand behoorde, waren er in vroeger eeuwen officiële voorschriften, die aangaven hoelang een sleep van bijvoorbeeld een hertogin moest zijn, hoeveel korter die van een eenvoudige edelvrouwe en hoe kort die van een niet-adelijke dame.

Stoffen, bontsoorten, bepaalde sieraden, maar ook zelfs kleuren mochten door de ene groep wel en de andere niet worden gedragen. Men moest kunnen zien tot welke stand hij of zij behoorde of wat iemand deed.



● In de woelige jaren-20 toonden de vrouwen voor de eerste maal hun kuiten (links).



● Victoriaanse meisjes waren heus niet braver dan de meisjes van nu, al zou men dat uit het verschil in de badmode van toen en nu wel willen afleiden (rechts).

Om vooral maar te demonstreren dat men niet tot de werkende stand behoorde droeg men in vroeger eeuwen zeer ongemakkelijke kleding. Langslepende kleding bijvoorbeeld, waarvoor dan hulp nodig was (slippendragers) of kleding die bijzonder veel ruimte in beslag nam en de bewegingen belemmerde. Schoenen werden zo gemaakt dat er nauwelijks op gelopen kon worden. Wie gemakkelijk liep toonde daarmee dat hij dit noodzakelijk moest doen. Handschoenen werden te pas en onpas gedragen. Wie ze niet droeg en verweerde handen of slecht verzorgde nagels had liet daarmee zien tot de werkende stand te behoren. Er werd gewerkt met handschoenen aan om de tekenen van de arbeid maar zoveel mogelijk te verdoezelen.
Maar de werkende stand bleef niet achter. De knecht ging een even ongemakkelijke stijve boord als zijn meester dragen en de onhandelbare tournure uit mevrouws garderobe werd door de dienstbode geïmiteerd. Johan Strauss maakte van deze naaperij een kostelijke scène in zijn „Fledermaus".

VOORBIJ

Deze tijd is lang voorbij. Er zijn geen standen en gilden meer, maar de strijd woedt in feite nog steeds in een andere, niet met officiële beperkingen belaste vorm voort. Men tracht nog onderscheid te maken. Maar het wordt steeds moeilijker omdat de grote massa navolgers en navolgsters door de goedkope confectie-industrie steeds sneller in staat is dit onderscheid te laten verdwijnen.

Naast ijdelheid, stand en godsdienst, speelt ook het fatsoen een belangrijke rol in de mode. Wat dan eens als fatsoenlijk werd beschouwd, was vaak korte tijd later het toppunt van onfatsoen en omgekeerd. Opvallend is overigens dat na een periode van degelijkheid men bijna altijd in tegenovergestelde richting doorslaat. De wet dat iedere actie wordt gevolgd door reactie blijkt dus ook al van toepassing op de mode.
Want het is niet aan te nemen dat bijvoorbeeld de meisjes die in het vroeg-Victoriaanse modetijdperk leefden — doodsbang haar enkels te laten zien en preuts tot in haar kapsel — in werkelijkheid braver, netter, kuister, beter of preutser waren dan zij die nu duidelijk laten zien dat er twee verschillende sexen zijn.
Evenmin zullen de vrouwen van rond 1929 zo sexloos hebben geleefd als de rechttoe rechtaan japonnen die boezem en heupen onzichtbaar maakten, doen vermoeden. In die twintiger en dertiger jaren werd wel ineens de erotische aandacht op de benen gevestigd, die daarvóór kuis onder lange rokken verborgen waren gebleven.
Waren de hemdgewaden onder het Empire, die alles van het vrouwelijk schoon lieten zien of de zeer strakke (mannen)-kleding — waarbij vergeleken Adam in het paradijs decent gekleed was — normaal, een volgende generatie bestempelde deze mode als onkies en onkuis.
Werd de aandacht in de 17e, 18e, 19e en 20ste eeuw in de door Frankrijk beïnvloede mode op de boezempartij gericht, in de Spaanse mode, die onder sterke invloed van de kerk stond, werden de borsten volkomen genegeerd.

VITALE MATEN

Na de tweede wereldoorlog ontketenden enkele filmsterren met uitbundige „vitale maten" een boezemcultus, waardoor op dit lichaamsdeel van de vrouw sterker dan in de laatste eeuwen de aandacht werd gevestigd. Zover als de Kretenzervrouwen, die omstreeks 1300 voor onze jaartelling kleding droegen, waarbij de boezem volkomen ontbloot was zijn wij nog niet, al verwachten verscheidene mode-insiders dat ons zwakke geslacht binnen niet al te lange tijd de vrouwen van Kreta van zo'n 2300 jaar geleden op dit gebied zullen evenaren.

Dat modeverschijnselen geheel te wijten zijn aan sex-invloeden is volgens de kenners onjuist, maar wel beheerste het symptoom sex-attractie in grote mate de mode. Zeker nu. Niet voor niets zei een aantal mannen, dat wij om hun mening over de in Rome en Parijs gelanceerde maxi-mode vroegen: „Heel mooi, maar onder een maxi-jas moet wel mini-kleding zitten". Een duidelijker bewijs is er niet.

BRONNEN: Mal en mooi in de mode, de geschiedenis van onze kleding door Jan Duyvetter. Uitgave C. A. J .van Dishoeck - Bussum/archief.

Eeuwenlang werd alles gebruikt om de man zo mooi mogelijk te maken



Karel V in zijn kroningskostuum (1532). Alles gedaan om de man mooi te maken, baret, schoenen, Gulden Vlies en niet te vergeten en niet voorbij te zien: de braguette, symbool van mannelijkheid.

De allereerste mode was bijna zeker die van de man. Hij was de belangrijkste figuur, van wie de vrouw volkomen afhankelijk was in een uitgesproken mannelijke samenleving. Omdat het zwakke geslacht hierin als tweederangs wezen fungeerde — gedwongen met een zeer bescheiden plaats genoegen te nemen — kwam ook de mannenmode op de eerste plaats.

Voor 1800 was de herenkleding overdadig en bont gekleurd. Kostbare stoffen bont, juwelen, veren, borduursels, alles werd gebruikt om de man mooi te maken. Misschien ook wel om het tegendeel te bewijzen van het eeuwenoude gezegde: „Alles wat een man mooier maakt dan een aap is voor hem meegenomen."
De mannen van aanzien droegen hoge hakken, wijde slepende gewaden, poederden zich, droegen pruiken, grote plooikragen, te nauwe kostuums of kleding waarin zijn viriliteit tot het buitensporige geaccentueerd werd. Zoals met de braguette in de 15de eeuw, een modedetail dat zo vanzelfsprekend was, dat het ook bij harnassen werd aangebracht. Pas na de Franse revolutie slaagde de vrouw er in de man van het eerste plan te verdringen en ging de mode in de eerste plaats om haar draaien.

De man werd een correct onopvallend geklede figuur, in kleding van volmaakte coupe, eenvoudige kleuren en bestudeerde eenvoud. En bovenal schoon, iets waaraan het er vóór wel eens — en hoe — had ontbroken. De eenvoud en onopvallendheid ging zelfs zo ver, dat sommige heren hun kleding in lieten dragen door minder met aardse goederen gezegenden totdat het nieuwe van de kleding er af was.

Man kijkt argwanend toe

De man behield slechts de pracht en praal in het militaire uniform. Als burger bleek — of is dit slechts schijn? — hij zich het beste thuis te voelen in een zo gelijksoortig mogelijk geklede massa. Het enige dat (soms) nog veranderde was dat de jas een centimeter langer of korter, de manchetten meer of minder smal werden, de broekspijpen nauwer en de revers kleiner of groter, de overhemdboordpunten spitser of ronder werden. Pietepeuterige kleinigheden vergeleken bij het zoeken naar zwier en de mogelijkheid tot imponeren in vroeger eeuwen. Maar zelfs de minieme veranderingen werden door de meeste mannen met wantrouwen bezien en pas na lange tijd nagevolgd Na de tweede wereldoorlog keerde er iets van de vóór-19de-eeuwse verscheidenheid in de herenmode terug. Gemakkelijke kleding en jeugdige vlotheid raakten „in". Er ontstonden twee categorieën: een gevarieerde kleurrijke vrije-tijds- en alledagkleding en een gelegenheidskleding, waarin de man toegeeft aan de geldende eisen van het heer-zijn.

Vader trapt even een balletje mee

Vader en zoon. De zoon is veertien jaar, houdt hartstochtelijk veel van voetballen en beoefent dat spel geestdriftig op het veldje achter het huis. Soms heeft hij geen tegenspelers en roept dan zijn vader om even een balletje mee te trappen. Vader wil zich niet laten kennen, komt kwiek naar buiten omdat zijn zoon nooit de indruk mag krijgen dat zijn vader bezig is een oude man te worden. Vader is namelijk behoorlijk gezet. Hij heeft een zittend baantje, rijdt met een auto naar zijn werk en denkt er niet over na dat zijn lichaam in beweging moet blijven.
Vader heeft vroeger goed gevoetbald, maar tegen de onvermoeibaarheid van zijn zoon is hij niet meer opgewassen. Na tien minuten begint zijn hart feller te kloppen dan voor het hart goed is. Er komt een waas voor zijn ogen en na een haf uur moet hij afhaken. In grote ademnood, hevig transpirerend, laat hij zich in een stoel vallen en komt tot de ontdekking dat hij werkelijk niet meer mee kan. Zijn conditie laat duidelijk te wensen over, omdat hij zichzelf geen ontspanning meer veroorlooft.
Een pijnlijke ontdekking, die de vader overigens nog niet met wanhoop behoeft te vervullen. Onze serie „Loop voor uw leven" is een eenvoudig, maar deugdelijk middel om hem van zijn dikte te bevrijden. Vandaag les tien.



Tien minuten oefenen met een springtouw (even duur als een pakje sigaretten. maar wel beter)

Springen op de plaats. Om het geluid te dempen legt u een dubbelgevouwen deken onder uw voeten.

Tot 30 jaar: 50 à 100 keer
Tot 40 jaar: 40 à 80 keer
Tot 50 jaar: 30 à 70 keer
Boven 50: 20 à 50 keer

Touw vierdubbel nemen, aan de uiteinden boven het hoofd vasthouden. Grote rompdraaien naar beide kanten maken; het touw beschrijft de grootste boog.

Tot 30 jaar: 20 à 40 keer
Tot 40 jaar: 15 à 30 keer
Tot 50 jaar: 10 à 25 keer
Boven 50 jaar: 5 à 20 keer

Spreidstand, touw driedubbel nemen en goed strak boven het hoofd vasthouden. Met gestrekte armen achterwaarts veren en vervolgens de romp vooroverbuigen en de armen tussen de benen doorzwaaien.

Tot 30 jaar: 25 à 50 keer
Tot 40 jaar: 20 à 40 keer
Tot 50 jaar: 15 à 30 keer
Boven 50 jaar: 10 à 20 keer



Prettig bericht voor die éne man, die denkt dat er voor hém geen VW bestaat!
Hij bestaat. (Voor de prijs, die hij in z'n hoofd had
Zelfs die ene man, die dacht, dat er voor hém geen Volkswagen bestaat, zal nú moeten toegeven, dat er voor iedereen een VW is. Voor vlugge rijders, voorzichtige rijders, goedkope rijders, wagen-van-de-zaak-rijders, weekend-rijders, dure rijders, snelle rijders, sjieke rijders, anti-snob-rijders, rauwe rijders, mooi-rijders. Allemaal andere wagens met allemaal andere gunstige prijzen. Met één grote familie-trek: onverwoestbaar, degelijk, probleemloos. Lage kilometerkosten, lange levensduur, hoge inruilwaarde. Gesteund door een groot dealer-net, door VW-Diagnose, door vaste reparatieprijzen, door garantie, eigen verzekering, eigen financiering. Eén groot pakket probleemloos autorijden. Ook voor die éne man.
VW 1300 Limousine, 1300 cc, luxueuze uitmonstering, waarschuwings-knipperlichten, tapijt van wand tot wand.
v.a. f 5997,60
v.a. f 5308,80
VW 1200 Limousine, 1200 cc, met ruitensproeier, veiligheidsstuurkolom, tankdopvergrendeling.
v.a. f 6406,40
VW 1500 Limousine, 1500 cc, luxueuze uitvoering, schijfremmen vóór, snel, sportief, robuust.
v.a. f 7050,40
VW 1500 Automa
1500 cc, uitgerust met
automatische transmissie, die u toch zelf
schakelen.
v.a. f 9296,-
VW 1500 Cabriolet. Alle (robuuste) voordelen van de Kever, plús het plezier van een volledig open vierzitter.
v.a. f 6641,60
VW 1300 Automatic, de 1300 cc-Kever met automatische bak en - net als bij de 1500 Automatic - Porsche-achterwiel-ophanging.
v.a. f 8192,80
VW1600 Fastback, met Porsche-achterwiel-vering, schijfremmen vóór, ruim interieur.
v.a. f 8080,80
VW 1600 Ponton, met Porsche-achterwiel-vering, schijfremmen vóór, ruim interieur.
v.a. f 9066,40
VW 1600 TL Fastback, 1600 cc, sterkere motor, luxueuzer uitgevoerd. Leverbaar als Automatic of/en elektronische benzine-inspuiting
v.a. f 8747,20
VW 1600 Variant, 1500 cc, ruime, elegante familiewagen met alle voordelen van de 1600-serie. Ook leverbaar als 1600 cc.
v.a. f 10.164,-
VW Karmann Ghia Coupé, 1500 cc, op sterke VW-basis gebouwd stukje auto-stijl-architectuur. Voor liefhebbers!
v.a. f 11.592,-
VW Karmann Ghia Cabr
1500 cc, met sterke, dubbele kap, die geheel neergeslagen kan wor
Zonaanbidders vóór.
v.a. f 10.606,40
VW 411-E Variant, 1700 cc, extra ruime stationwagen met grote representatieve verdiensten. Met elektronische benzine-inspuiting.
v.a. f 9788,80
VW411-E Limousine, 1700 cc, leverbaar als 2 of 4-deurs. Elektronische benzine-inspuiting, dubbele koplampen.
v.a. f 10.298,40
VW 411-LE Limousine, 1700 cc, extra luxueuze uitvoering. Als 2 en 4-deurs. Elektronische benzine-inspuiting.
v.a. f 15.915,20
VW-Porsche 914, 1700 cc of 200
naar keuze (4 en 6 cilinder
motor middenin, ultra-moderne
carrosserie, supers
VW Transporter, 1600 cc, keus uit vele modellen: als bestelwagen met of zonder zijramen, als pick-up met enkele en dubbele cabine en als kleinbus.
v.a. f 7112,-
VW 181, 1500 cc, uitgesproken fun-wagen met functionele toepassingen (aannemers, expedities, politie, buitenleven...)
v.a. f 9984,80
Alle prijzen incl. B.T.W., af Amer
Volkswagen, als u kwaliteit belangrijk vindt.

VERWORPEN IN REVOLUTIONAIRE PLANNING (I)

Kansen voor de stadsguerrilla in Zuid-Amerika



In het centrum van Buenos Aires wolkenkrabbers, in de buitenwijken krotten.

(Van onze correspondent)

MONTEVIDEO, 28 maart — Gouverneur Nelson Rockefeller van New York heeft vorig jaar, na zijn omstreden reis door Latijns-Amerika, het verzoek aan president Nixon om meer „militaire hulp" te verlenen, onder andere gemotiveerd, met te wijzen op het gevaar voor een revolutie in Uruguay. In dit land is in deze kleinste staat van Zuid-Amerika — die enige jaren geleden het Zwitserland van Latijns-Amerika werd genoemd — tegelijk met een alarmerende sociaal-economische achteruitgang een revolutionaire organisatie actief, die een ernstig gevaar kan vormen voor de gevestigde orde. Daarbij zijn Uruguay en Chili de enige Zuidamerikaanse landen die in de laatste decennia verschoond zijn gebleven van geslaagde militaire staatsgrepen.

HET BELANG VAN TUCUARA

De revoluties in Latijns-Amerika vormen een bont schilderij. In de meeste landen kan men bij tussenpozen van gemiddeld drie jaar een verandering vaststellen tussen (burgerlijk) democratie en (militair) dictatuur. Daarbij bleven in de regel de „heersende klassen" dezelfde. Een uitzondering hierop waren bv. de revoluties van Guetulio Vargas in Brazilië en Juan Domingo Peron in Argentinië, waar „nieuwe" klassen in het bestuursapparaat werden ingevoerd, waarbij de zgn. „oligarchie" tijdelijk werd verzwakt, maar niet van haar rechten beroofd.

De militaire dictatuur in Peru en Bolivia is een andere vorm van machtsverschuiving. Tegenover de „traditionele"



revoluties staan de revoluties die gebaseerd zijn op de klassenstrijd. De Cubaanse omwenteling van 1959 is daarvan geenszins het eerste voorbeeld geweest. De Mexicaanse revolutie die in 1917 begon en zich tientallen jaren voortsleepte en de Boliviaanse waardoor de „MNR" (Movimiento Nacional Revolucionario nationale beweging) 10 jaar lang aan de macht kwam, waren — met de onteigening van het grondbezit en van het monopolie van het binnen- en buitenlandse kapitaal — typische revoluties gebaseerd op de klassestrijd. De revolutie van Fidel Castro was in het begin zuiver nationalistisch en veranderde pas in een communistische revolutie onder invloed van de tegenacties van het Noordamerikaanse kapitalisme.

Daar het socialistische regime in Cuba het enige is dat als zodanig in Latijns-Amerika bestaat, ging men bij de planning voor een uiterst linkse revolutie in heel Latijns-Amerika daarvan uit, aangezien men er van uitgaat dat: 1) Fidel Castro nog aarzelt of hij zijn revolutie zal „exporteren"; 2) het zwaartepunt van het subversieve gevaar van de kust van de pacific is verplaatst naar de atlantische kust; 3) de stadsguerrilla de plattelandsrevolutie schijnt te vervangen.

Veel geleerd

Fidel Castro, Che Guevara, en Regis Debray gaan uit van de basisleer van de Chinese revolutie. Volgens hen moet de haard van de revolutie in afgelegen, moeilijk toegankelijke gebieden met een noodlijdende bevolking, door een revolutionaire elite gevormd worden (zie: Regis Debray „El Castrismo", La Larca Marcha de America Latina, hoofdstuk „Teoria del Foco"). Dienovereenkomstig werd ook in de besluiten volgens het programma van de conferentie van de „OLAS" (Latijns Amerikaanse Solidariteitsorganisatie met de Cubaanse revolutie) in Havanna in 1967 vastgelegd dat de revolutie vanuit het land moet komen. In de slotrede, die Fidel Castro op deze conferentie hield, heeft hij gezegd: ..... „maar de ervaring van de guerrilla op dit continent heeft ons veel geleerd: onder andere de noodlottige vergissing, de absurde voorstelling, dat men een guerrilla-beweging vanuit de stad zou kunnen leiden"... „Volgens onze overtuiging betekent dit niet alleen een domheid, maar een misdaad".

De tegenstanders van de stadsguerrilla beroepen zich op de „pijnlijke tegenslagen" van deze vorm van revolutie voeren in Bolivia, Santo Domingo, Guatemala en Venezuela, en zij erkennen dan ook dat een guerrilla slechts mogelijk is in staten met — zoals de Cubaanse minister van onderwijs, Armando Hart, het op de OLAS-conferentie heeft geformuleerd — „landelijke bergstreken". In het verslag van de Cubaanse delegatie staat daarom ook: „Het is even onzinnig en absurd tegenwoordig te spreken van 'n guerrilla in Uruguay of Chili, als het loochenen van de mogelijkheid ervan in Venezuela, Columbia, Bolivia, Brazilië, Guatemala of Peru".

Aanslagen

De Argentijnse minister van binnenlandse zaken, generaal Francisco Imaz, heeft de opstanden van mei 1969 in de grote provinciesteden Cordoba en Rosario, die een ware burgeroorlog leken, teruggevoerd op de inter-Amerikaanse „OLAS-planning". Daartegenover hebben de hierboven geciteerde redenen en besluiten tot gevolg dat in de planning van de Castristische revolutie de „stadsguerrilla" principieel wordt verworpen, omdat dit zelfmoord zou zijn.

In tegenstelling tot Brazilië en Uruguay zijn er in Argentinië reeds vele jaren illegale bewegingen aan het werk. Toen Peron aan het eind van de tweede wereldoorlog zijn welwillende neutraliteit ten opzichte van de asmogendheden opgaf, werden aan de lopende band bomaanslagen gepleegd door de rechts-radikale organisatie „Alianza Nacionalista Libertadora" (Nationaal Verbond voor de Bevrijding). In 1964 werden binnen een paar weken 700 aanhangers gearresteerd. **Ze** speelt tegenwoordig geen rol meer.

De „Tucuara" is de belangrijkste militante illegale beweging van de laatste jaren. Zij ontleent haar naam aan de lansen die de stoottroepen van de Argentijnse dictator Juan Manuel de Rosas omstreeks het midden van de vorige eeuw gebruikten. De „Tucuara" heeft de laatste tijd ontelbare bom- en andere aanslagen gepleegd. Nu is ze verdeeld in een rechter- en een linkervleugel, waarbij de links-radikale vleugel geleid wordt door Joe Baxter. Deze heeft een grote bankoverval op de polikliniek van de vakbond van bankemploé's in Buenos Aires geleid. Daarbij werden verscheidene politiemannen gedood. Het „commando" maakte 12 miljoen Argentijnse pesos buit.

Baxter ging naar Spanje, waar hij Peron ontmoette, Algerije, Angola, Kongo, Egypte (hij noemt zich „Nassers vriend") en Noord-Vietnam, vestigde zich daarna in Uruguay en nam deel aan verschillende bankovervallen van verzetsgroepen in Uruguay. De Argentijnse student in de rechten, Jose Luis Nell Tacci, die ook betrokken was bij de overval op de polikliniek, werd gearresteerd in de woning van een Uruguayse verzetsman. Bij een persconferentie in Buenos Aires (dagblad „La Razon" van 19 juni 1965) verklaarde de staatssecretaris van de „MNR", Patricio E. Peurredon, dat de „Tacuara" de enige paramilitaire organisatie was. Bovendien gaf hij toe achter Nell Tacci te staan. De groep heeft een brief van generaal Peron gepubliceerd, waarin staat dat deze zich ook solidair verklaart met de kameraden van Nell Tacci die op dit moment in de gevangenis van Buenos Aires, „Villa Devoto", zitten. „Tupamaros": Estrategis y Accion, door Antonio Marcader en Jorge de Vera, Montevideo 1969, blz. 92).

Tijgers

De pogingen om in Argentinië een „landelijke guerrilla te vormen, gaan terug tot 1959. De „Uturuncos" (in het Guecha, een Indiaanse taal: „Tijger") waren in het noordwesten van de provincie Tucuman actief, maar werden daar snel uitgeroeid. Ze werden geleid door een van Perons naaste volgelingen, de links-revolutionaire John William Cooje, die toen naar Cuba emigreerde (waar hij Argentinië vertegenwoordigde op de „OLAS"-conferentien). In 1959 en 1968 waren in de armste gebieden van Tucuman weer landelijke guerrillatroepen in actie, die snel werden verdelgd. Sommigen van hun leden gaven toe dat zij medeplichtig waren aan bankovervallen in Buenos Aires.

In 1969 drong een commando het bivak van het 1e regiment infanterie („patricios") van het legerkamp „Camp de Mayo" binnen en roofde wapens. Verder werd een militaire post van het vliegveld „Camet" aangevallen. Andere verzetsstrijders hielden tijdelijk het radiostation van Buenos Aires „Radio el Mundo" bezet, vanwaar zij revolutionaire proclamaties uitzonden. Op de dag van Rockefellers bezoek werden door de verzetsstrijders bomaanslagen gepleegd in talrijke supermarkten van het Rockefeller-concern. In november 1969 werden op een herdenkingsdag van de dictator Juan Manuel de Rosas — vermoedelijk door Argentijnse nationalisten — bomaanslagen gepleegd in verschillende Noordamerikaanse bedrijven.

Extreem rechts en extreem links is in Argentinië wel eens moeilijk uit elkaar te houden, omdat zij — wat betrefthun agressiviteit — vooral ten opzichte van grote ondernemingen, veel overeenkomst vertonen. De guerrilla vormt in Argentinië nauwelijks een gevaar, in tegenstelling tot Uruguay. Ze kan slechts dan gevaarlijk worden, wanneer het volk in opstand komt, zoals men in mei 1919 heeft kunnen waarnemen. De Argentijnse guerrilla geeft echter ook steun aan die van Uruguay.

(● wordt vervolgd)

Dogmatici in de Prager herfst

(Van onze correspondente)

WENEN, 28 mrt. — Sinds Dubcek eind september als voorzitter van het parlement werd afgezet en uit het partijpresidium werd gestoten, is er een verbitterde strijd uitgebroken tussen de zogenaamde „realisten", die de zaak-Dubcek daarmee als afgedaan beschouwden en de orthodoxen, die hem een proces wegens hoogverraad wilden aandoen.

Zeer pijnlijk is die controverse tot uiting gekomen, toen Dubcek kort voor kerstmis op het laatste nippertje zijn reis naar Ankara, waarheen hij als ambassadeur van Tsjecho-Slowakije op een zijspoor zou worden gerangeerd, moest afzeggen. Pas een maand later kon hij die reis ondernemen, maar pas nadat hij daarvoor de door de orthodoxen vastgestelde prijs in de vorm van een vrijwillig uittreden uit het centrale comité had betaald.

Eind januari verloor partijleider Husak, die Dubcek tot dan toe de hand boven het hoofd had gehouden, zijn belangrijkste steunpilaren als minister-president Cernik en de Slowaakse partijleider Sadovsky. Husaks actieradius werd daardoor zienderogen kleiner, terwijl de orthodoxen onder leiding van partijsecretaris Bilak snel aan invloed wonnen. Het bezoek van de Russische minister van buitenlandse zaken Gromyko in de afgelopen week bevestigde deze nieuwe machtsverhouding. Niet Husak, maar Bilak begeleidde de gast uit Moskou op zijn reis door het land.

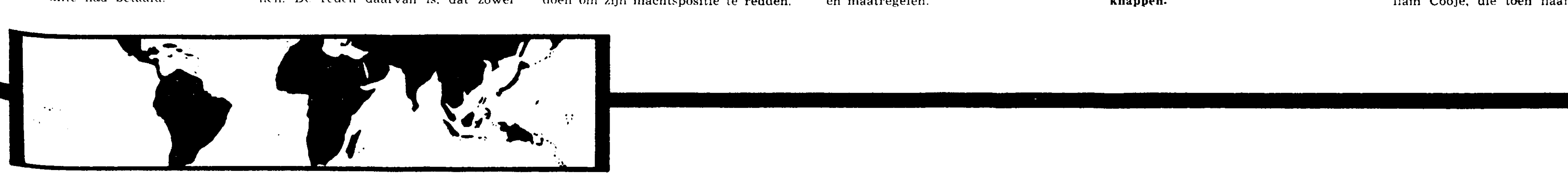
Nu was het de dogmatici al lang een doorn in het oog, dat Husak tegenover de politieke gevangenen zo ondoortastend optrad. Mensen als de schaakkampioen Pachmann en de televisiecommentator Skutina zitten al maanden lang in de gevangenis zonder dat er een proces tegen hen wordt begonnen. De reden daarvan is, dat zowel de rechterlijke macht als de politie dergelijke zaken zoveel mogelijk saboteren en opzettelijk in gebreke blijven om het benodigde belastende materiaal over te leggen. Daarnaast eisen de neo-stalinisten een gerechtelijke vervolging van de belangrijkste hervormers als Dubcek, Smrkovsky, de vroegere parlementsvoorzitter en Kriegel, de vroegere voorzitter van het nationale front.

CONCESSIE

Terecht duchten de extreem linksen, die onder de bevolking geen enkel gezag bezitten, de ongebroken populariteit van de idolen uit de Prager lente, wier namen nog steeds op de muren en pleinen opduiken. Op deze eisen heeft Husak consequent geweigerd in te gaan. Het is waarschijnlijk de enige concessie, die deze eerzuchtige figuur niet bereid is geweest te doen om zijn machtspositie te redden.

Gromyko heeft tijdens zijn vijfdaagse bezoek zonder moeite kunnen constateren, dat het regime in de elf maanden dat Husak aan de macht is de interne toestand nauwelijks heeft kunnen consolideren. Hoewel er geen openlijke anti-Russische demonstraties meer zijn, is de verzetsgeest van de bevolking ongebroken. Van de duizenden arrestanten na de razzia's eind januari en half maart is het overgrote deel dankzij de solidariteit van de rechters vrijgesproken of er met een uiterst licht vonnis afgekomen. De economische situatie is nagenoeg catastrofaal. Het gebrek aan steenkool heeft zelfs tot het tijdelijk sluiten van openbare gebouwen geleid. De voorziening van de bevolking met vlees en groenten wordt steeds slechter. Ook onder de hoogste partij- en regeringsleiders heerst allesbehalve eensgezindheid, hetgeen zich uit in elkaar voortdurend tegensprekende verklaringen en maatregelen.

Deze indruk heeft bij Gromyko wellicht de overtuiging gewekt, dat alleen nog radicalere maatregelen uitkomst kunnen bieden. Daarbij zal het hem van te voren zonder meer duidelijk zijn, dat het uitstoten uit de partij van Alexander Dubcek en zijn vrienden alleen de eerste stap zou zijn. Mocht Dubcek ook daardoor niet tot zelfkritiek en zelfbeschuldiging te bewegen zijn, die hij tot nu toe zo standvastig heeft geweigerd, dan is een proces de onvermijdelijke consequentie, zoals dat uit de jaren vijftig nog in levendige herinnering is. Als Husak zou weigeren hieraan mee te werken, dan bieden zich genoeg Quislings aan om zulke karweitjes als Moskou-horige partijleider maar al te graag op te knappen.



Redaktie:
Joop van den Berg

Indo-China: strijd op vier fronten

Vier landen in Zuid-Oost Azië kampen nu al rond dertig jaar met een oorlogssituatie, die op gang gehouden wordt en gestimuleerd dankzij buitenlandse inmenging. Drie ervan behoren tot de voormalige Franse kolonie Cochin-China: Laos, Cambodja en Vietnam. De vierde staat is Thailand.

Thailand mag dan geen geregelde burgeroorlog binnen zijn grenzen kennen, het heeft wel te maken met een geleidelijk aan intensiteit winnende guerilla. Die guerilla is het resultaat van een regime, dat geheel steunt op Amerikaanse hulp en een beleid voert dat even corrupt als dictatoriaal genoemd moet worden. De guerilla wordt gevoerd door groepen in het noorden van Thailand, die politiek sterk georiënteerd zijn op de Chinese Volksrepubliek en daarvandaan ook steun krijgen. Tot nu toe heeft men de omvang, mede dankzij de militaire hulp uit de Verenigde Staten, kunnen beperken. De vraag is echter, hoe lang het nog duurt voor de Amerikanen daar op dezelfde wijze moeten ingrijpen als in Zuid-Vietnam om het zwakke regime in stand te houden.

Laos is sinds lang een gebied, dat beheerst wordt door burgeroorlog. Het begon in 1960, toen de toenmalige rechtsgezinde regering van Boeng Oem omver werd geworpen door de neutralistische Soevannah Phoema. Aan de oorlog tussen beide groepen werd een einde gemaakt door de bijeenroeping van de Geneefse Conferentie van 1962, waarbij een coalitieregering tot stand werd gebracht door neutralisten, communisten en rechtsgezinden onder leiding van Soevannah Phoema. De communistisch gezinden trokken zich daar al spoedig uit terug, omdat ze overal buiten gehouden werden en door neutraal en rechts openlijk werden vernederd.

PATHET LAO

De linkse groep begon als Pathet Lao een guerilla, die naarmate de jaren vorderden, steeds meer succes had en als vanzelf midden en rechts in de armen van de Amerikanen joeg. De Pathet Lao kreeg spoedig steun van een grote groep van gewezen neutralen, die zich verwijderden van Soevannah Phoema en van de Noord-Vietnamezen, die in de loop van 1966 gebruik gingen maken van de Ho Tschi Minhroute, die van Noord- naar Zuid-Vietnam loopt over het grondgebied van Laos en Cambodja. Om er zeker van te zijn, dat deze route goed bewaakt bleef, steunde Hanoi de Pathet Lao in Laos en het neutralistische bewind in Cambodja. Dat laatste bij gebreke van een grote linkse groep in Cambodja.

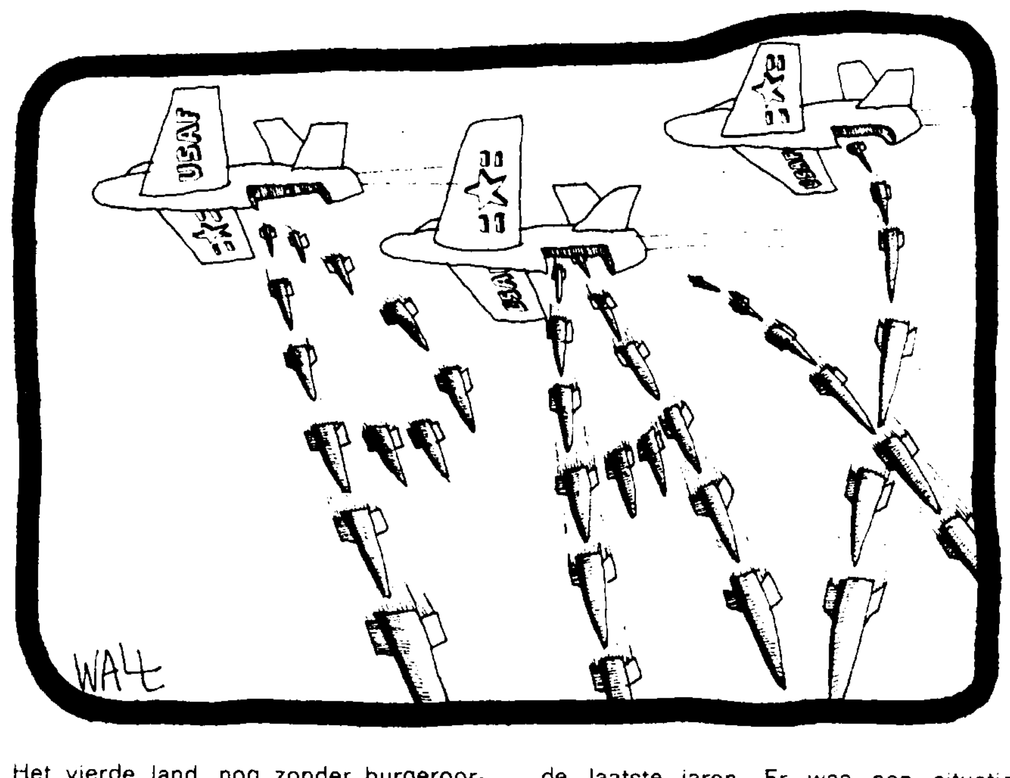
De situatie in Laos is nu van dien aard, dat men ze kan vergelijken met de toestand in Vietnam, kort voor de Amerikaanse ingreep in 1965. Met andere woorden, de communistische troepen staan gevaarlijk dicht voor de poorten van de koninklijke residentie Loeang Prabang in de regeringsstad Vientiane. De hele Vlakte der Kruiken en de directe omgeving daarvan is in handen van de Pathet Lao en de ondersteunende Noordvietnamese troepen.

Anderzijds wordt de Amerikaanse inmenging in Laos steeds groter: de B 52-toestellen die tot eind 1968 hun bombardementen uitvoerden boven Noord-Vietnam, doen dat nu boven de Vlakte der Kruiken. Het aantal Amerikaanse militaire adviseurs groeit gestadig. Dat kan men onder andere afleiden uit het feit, dat de Amerikaanse verliezen in Laos nu apart vermeld worden, terwijl ze vroeger bij die in Vietnam eenvoudig werden opgeteld. De adviseurs gaan er officieel als burgers heen, maar ze zijn net zoveel burger als de dienstplichtigen die door de Nederlandse minister van defensie in de jaren '61 en '62 naar Nieuw-Guinea werden gestuurd. Inmiddels beraadt de Amerikaanse regering zich in alle ernst over zending van Amerikaanse grondtroepen naar Laos.

VIETNAMISERING

Het derde oorlogvoerende land, ook nog gesplitst in tweeën, is Vietnam. Ooit een land dat door internationale akkoorden bestemd was voor de neutraliteit, later toch voor de keus gesteld tussen links en rechts. Op dit moment wijst alles op een mislukking van Nixons „vietnamisering". Militair is dat nog niet zichtbaar, omdat de Noordvietnamezen zich nog steeds houden aan de beperkte oorlogvoering, die vorig jaar werd afgekondigd door minister Vo Nguyen Giap. Het is wel af te leiden aan de weer snel verslechterende sociale en economische situatie in Zuid-Vietnam. De greep van de regering in Saigon op de „gepacificeerde" gebieden wordt weer geringer. Er heerst enorme inflatie en de voedseltoevoer ligt beneden elk redelijk peil.

De onderhandelingen in Parijs zitten helemaal in het slop, vooral omdat de Amerikanen geweigerd hebben een opvolger te benoemen voor delegatieleider Cabot Lodge, die begin december van het vorige jaar ontslag vroeg. Hanoi eist een nieuwe onderhandelaar, voor het bereid is om het gesprek voort te zetten.



Het vierde land, nog zonder burgeroorlog en zonder openlijke militaire inmenging, is Cambodja. Hier was geen oorlog nodig, om aan het laatste reëel neutralistische bewind van prins Norodom Sihanouk een einde te maken. Zijn regime werd afgelost door dat van de rabiate communistenhater Lon Nol en zijn pro-Amerikaanse makker Sirik Matak. Enige aanleiding om Sihanouk af te zetten was er wel: de Noordvietnamese bezetting in het oosten werd alsmaar groter, hoewel het zich bepaalde tot bewaking van de Ho Tschi Minhroute, en de binnenlandse economie stagneerde de laatste jaren. Er was een situatie ontstaan die in hoge mate analoog is aan die van Indonesië vlak voor de staatsgreep van 1965, die aan het regime van Soekarno een einde maakte. Niet voor niets noemde Sihanouk zijn premier en opvolger, Lon Nol, de „Soeharto van Cambodja".

In al deze gebieden staan twee machten-op-de-achtergrond tegenover elkaar: het kleine, maar felle (en door de Sovjet-Unie van wapens voorziene) Noord-Vietnam en de Verenigde Staten. Beider hoofddoel is de eindoverwinning in Vietnam, waarvoor ze gebruik maken van de problematische toestanden in de buurlanden Cambodja en Laos. De Amerikaanse regering staat voor de opdracht zich zo ongeschonden mogelijk terug te trekken uit Vietnam en alleen nog maar steun te verlenen aan haar vrienden op beperkte schaal. Maar dan moeten er wel vrienden overblijven om te ondersteunen.

CONCESSIES

Met andere woorden: wil er althans iets van vietnamisering terecht komen, dan is het nodig dat de omvang van de strijd in Zuid-Vietnam aanzienlijk geringer wordt. Dat vereist, dat de aanvoer van troepen en wapens uit Noord-Vietnam verhinderd of zelfs afgesneden wordt, en het eist derhalve controle op de Ho Tschi Minhroute die, zoals gezegd, door Laos en Cambodja loopt. In Laos lukt dat niet. Hanoi heeft de Amerikanen daar voor het blok gezet: ofwel de militaire steun opvoeren tot Vietnamees peil, maar dan in Amerika zelf de grootste moeilijkheden krijgen zoals in de periode-Johnson; ofwel de steun niet opvoeren, maar dan ook geen controle krijgen op de Ho Tschi Minhroute en daarmee op het Noordvietnamese militaire optreden. Dat zou de V.S. dan dwingen tot vergaande concessies aan Hanoi.

Vandaar waarschijnlijk dat de CIA, de Amerikaanse inlichtingendienst, die in zulke zaken getraind is, met steun van de regering in Washington gebruik gemaakt heeft van de toch al enigszins labiele situatie in Cambodja om daar een eind te maken aan het neutralistische bewind van Norodom Sihanoek, die in tegenstelling tot zijn opvolger de Vietnamese troepen in zijn land toeliet. De regering in Washington deed wel verbaasd over de wisseling van regime en liet het zelfs voorkomen alsof ze daar weinig mee ingenomen was, maar dat was alleen bedoeld om degenen die naar de letter van de Nixon-doctrine leven, enigszins op hun gemak te stellen. Hoe onhoudbaar die doctrine op zichzelf misschien al is, voorwaarde voor minimale vervulling ervan is een greep op de Noordvietnamese militaire steun aan de Vietcong. En dus controle op althans een deel van de Ho Tschi Minhroute.

Aan deze aanpak der Amerikanen zit een geweldig gevaar vast: ze kunnen zich dan wel verzekeren van Cambodjaanse steun bij het verdrijven door Vietnamezen uit dit land, maar het kan er natuurlijk toe leiden dat Hanoi dan zijn politiek van de beperkte oorlog in Vietnam opgeeft en in Laos helemaal niet meer voor gesprek vatbaar is. De oorlog in Vietnam zou de oude hevigheid weer hernemen, maar bovendien worden uitgebreid tot oorlog op het hele terrein van Zuid-Oost Azië, ook in Cambodja en ook in Laos. Thailand zou er dan niet lang meer buiten kunnen blijven. Met andere woorden: de era-Johnson zou in alle hevigheid herleven, maar dan op een veel grotere schaal.

De enige manier om daar onderuit te komen ligt voor de Amerikanen èn voor De Noordvietnamezen in Parijs, waar de onderhandelingen nu veel serieuzer zouden moeten worden aangepakt. Er zijn wel tekenen die daarop wijzen. Noord-Vietnam heeft in principe ingestemd met een voorstel van de V.S. voor geheime onderhandelingen over Vietnam, zij het onder één voorwaarde: dat de Amerikanen een nieuwe volwaardige onderhandelaar benoemen in Parijs. Waarschijnlijk zullen er nog wel wat meer Amerikaanse concessies nodig zijn, die praktisch zouden neerkomen op desavouering van het regime in Saigon, maar dat zou veel nieuwe en grotere ellende kunnen voorkomen. Onder die omstandigheden zou de kans op een regeling van het conflikt in Laos aanzienlijk groter zijn en misschien zelfs de terugkeer naar neutraliteit in Cambodja. Hoe het ook zij, de sleutel tot oplossing van de conflikten in Vietnam, Cambodja en Laos ligt in het Parijse gesprek.

TIJDENS PAASWEEKEINDE OP TELEVISIE EN RADIO

ZATERDAG

NEDERLAND I

16.00 Journaal.
16.02 Zeskampshow. Amusementsprogramma verzorgd door deelnemende groepen aan het zeskampspel.
16.50 Kijkkast. Kinderprogramma.
18.45 K. De fabeltjeskrant.
18.55 Journaal.
19.04 Scheepsjongens van Bontekoe. Avontuurlijk vervolgverhaal.
19.13 K. Met Swiep op avontuur. 7. Het moet een geheimpje blijven.
20.00 Journaal.
20.20 Dombey & Zoon. 5. De ontmoeting met Edith Granger. Tv-serie naar de roman van Charles Dickens.
20.45 Tweekamp. Quiz tussen studententeams.
21.10 K. Nathan & Tabileth. Televisiespel van de Engelse regisseur Barry Bermange. Albert van Dalsum en Nell Knoop spelen een bejaard echtpaar, dat we aan jeugdherinneringen zien denken.
22.10 Hier en nu.
22.35 Psalter voor de stille zaterdag.
22.50 Journaal.
23.00 Paasnachtwake in de St.-Adelbertabdij.

NEDERLAND II

18.45 K. De fabeltjeskrant.
19.04 Scala. Informatierubriek, waarin o.m. sport, kunst, overzicht van de avondbladen.
19.30 K. De jonge onderzoekers. Reportage vanuit de RAI waar de inzendingen worden beoordeeld door een jury.
20.00 Journaal.
20.20 Sporttribune.
21.20 K. Ironside. In het hol van de leeuw.
22.10 K. Improvisatie. Een aantal acteurs (o.a. Mary Dresselhuys, Sylvia de Leur, Jeroen Krabbé) spelen weer spontaan een aantal situaties en scènes, die zij tijdens de uitzending opgegeven krijgen.
22.50 Achter het nieuws.
23.15 Journaal.

DUITSLAND I

14.30 De week - hier en nu.
14.55 Journaal.
15.00 Kookclub. Rundvleesrecepten.
15.30 K. Tschu Fu Taiwan. Reportage uit Formosa (6).
16.00 K. Teletest. Dit concumentenprogramma is gewijd aan vouwfietsen.
16.15 K. Beatclub. Progressieve pop, blues en informatie.
17.15 De Markt. Economie voor iedereen.
17.45 Sport.
18.35 K. Op zoek naar Europa's laatste wilde dieren. Geen overlevingskansen?
19.00 Hier en nu - goedenavond.
19.35 K. Günter Markets avontuurlijke reis van de evenaar naar het Robinsoneiland.
20.00 Journaal.
20.15 De dader op het spoor. Vrouw gezocht... Tv-serie.
21.50 K. Lottotrekking.
21.55 Journaal.
22.15 Internationaal danstoernooi, voor standaard- en Latijns-Amerikaanse dansen.
23.35 Journaal.

DUITSLAND II

13.45 Programmaoverzicht.
14.15 Aqui Espana. Programma voor Spanjaarden en Duitsers.
14.58 Journaal.
15.00 Uitzending voor de jeugd. Jeugdige amateurs treden op in de studio.
15.30 Theo, de reporter. Een vrolijke tocht door München voor jonge mensen.
16.00 K. De handelingen der apostelen (2).
17.05 Journaal.
17.17 Spiegel der staten. Informatie en meningen uit de Bondsrepubliek.
17.45 K. Daktari. De wonderbaarlijke thuiskomst.
18.45 K. Herkent u de melodie? Een vrolijke quiz.
19.45 Journaal. Kroniek van de week.
20.15 De schutterskoning. Klucht van Kaspar Freuler en H. Henny Fehr. Aansluitend: journaal.
21.45 De actuele sportstudio.
23.00 Journaal.
23.05 K. Het glas water. Duitse film uit 1960 van Helmut Käutner naar het toneelspel van Eugene Scribe.

DUITSLAND III

16.30 K. U kent Venetië niet... Reportage.
17.00 Reportage over Harlem.
17.30 Mens en werk.
18.00 Guy Béart ontvangt Louise de Vilmerin.
18.30 Periscoop.
19.00 Goedenavond.
19.05 Klaas Vaak.
19.10 Nieuws uit Noordrijn-Westfalen.
19.15 K. Wereld en wetenschap.
19.45 Sport.
20.00 Journaal.
20.15 Magazine uit kunst en wetenschap.
21.00 Die Artisten in der Zirkuskuppel: ratlos. Duitse speelfilm uit 1968 van Günther Hörmann. De film werd in Venetië onderscheiden met de gouden leeuw.
22.45 Journaal - sport.
22.45 Voordracht.

BELGIE (NEDERLANDS)

16.30 Salondansen. Reportage van de wedstrijd om de Europese beker.
18.15 Klaas Vaak.
18.20 Winnetoe en Old Shatterhand.
19.50 Keurig Frans.
20.00 Journaal.
20.25 Kwist het wel. Spelprogramma.
21.40 Echo.
22.10 Dubbelspion. „De diepbetreurde".
23.00 Journaal.

BELGIE (FRANS)

17.55 Journaal.
18.00 Nieuwe plaatjes.
18.30 Belle et Sébastien. Derde aflevering: „De klopjacht".
19.00 Sans rancune. Programma waarin men de reakties van de mensen nagaat op ongewone en gekke voorvallen.
19.25 Bébé Antoine. De orde van de grote, gouden leeuw.
19.30 Le jardin extraordinaire. Dokumentair programma.
20.00 Journaal.
20.30 Er was eens een klein schip. Humoristische film van Kharles Frend (1957) met Alec Guinness.
21.50 Cinémaich. Spelprogramma met de Franse film als onderwerp.
23.05 Journaal.

HILVERSUM I

ochtend
7.00 Nieuws. 7.11 Ochtendgymnastiek. 7.20 Socialistisch strijdlied. 7.23 Weekeind: jeugdprogramma. 7.54 Deze dag. 8.00 Nieuws. 8.11 Van de voorpagina. 8.15 Stereo: Z.O. 135 gevarieerd programma. (9.35-9.40 Waterstanden). 10.30 Werkgever en -nemen, programma over arbeid en arbeidsverhoudingen. 10.50 Voor nu en later, lezing. 11.00 Nieuws. 11.03 Wegwijs: tips voor trips en vakantie. 11.10 Goede wijn behoeft geen krans: nieuwe opnamen van jazz- en amusementsmuziek. 11.25 Afrikaanse Kroniek. 11.45 Een nieuw geluid: kennismaking met jonge artiesten.

middag
12.05 Stereo: Gitaarrecital: moderne muziek. 12.30 Tussen start en finish: actueel sportnieuws. 13.00 Nieuws. 13.11 Vara-Varia. 13.13 Actualiteiten. 13.23 Stereo: Dit is het begin...: jongerenprogramma. 14.35 Radio Jazz Magazine. 15.00 Frans - Duits - Engels: een luisterprogramma. 16.00 Nieuws. 16.03 Stereo: Scan: populair programma over electronica. 16.15 Harmonieorkest. 16.35 Artisteieke Staalkaart. 17.10 Stereo: Cleveland-orkest: klassieke muziek. 17.55 Mededelingen.

avond
18.00 Nieuws. 18.11 Actualiteiten. 18.20 Finale - op weg naar het weekeinde: nieuws, muziek, achtergronden en amusements. 21.00 Stereo: Jazz-trio. 21.15 Een kroon van negen karaat, hoorspel. 22.00 Stereo: Metropole-orkest: amusementsmuziek. 22.30 Nieuws. 22.40 Mededelingen. 22.45 En dan heb je een chanson: liedjesprogramma. 23.15 Stereo: Lui Luisteren: licht gevarieerd platenprogramma. 23.55 Nieuws. IKOR: 24.00-01.15 Paasnachtdienst.

HILVERSUM II

ochtend
7.00 Nieuws. 7.11 Het levende woord. 7.16 Stereo: Op het eerste gehoor: klassieke muziek (gr.) (7.25 Horen en zien; 7.30 Nieuws; 7.32-7.50 Actualiteiten). 8.00 Nieuws. 8.11 Stereo: Muziek van het Leger des Heils w)gr.) 8.30 Nieuws. 8.32 Stereo: Voor de huisvrouw. 9.00 Theologische Etherleergang. 9.35 Gymnastiek voor de huisvrouw. 9.45 Solistenkamer: een gesprek met muzikale illustratie. 10.54 Kunst- en vliegwerk: informatie over aktuele tentoonstellingen. 11.00 Nieuws. 11.03 Kindercommunie, lezing. 11.15 Solarium: een hoogtezonprogramma voor iedereen. 11.55 Mededelingen.

middag
12.00 Zonder grenzen: rubriek over missie en zending. 12.10 Uit Balans, lezing. 12.14 Marktberichten. 12.16 Overheidsvoorlichting: Vast en zeker een programma van het ministerie van sociale zaken en volksgezondheid met informatie over de sociale verzekeringen. Redactie: Claude Belloni en Ton Marseille. 12.26 Mededelingen t.b.v. land- en tuinbouw. 12.30 Nieuws. 12.41 Actualiteiten. 12.50 Buitenlands commentaar. 13.00 Vliegende schijven: verzoekplatenprogramma voor onze militairen. 14.00 Stereo: P.M.: een weekblad met veel plaatjes. (16.00-16.02 Nieuws.) 16.30 Inzet: een programma over amateuristische muziekbeoefening. HIRO: 17.00 HIRO-Magazine. 17.15 Gasten van de week. 17.30 Stereo: Zesnegenplus: licht platenprogramma. 18.19 Uitzending van de Christelijk Historische Unie. 18.30 Nieuws. 18.41 Actualiteiten. 19.00 Exodus: godsdienstige uitzending. 19.30 Stereo: Sjook: jongerenprogramma. 20.00 Stereo: Klassieke en moderne muziek (gr.) 21.00 Christus verrezen: Paasviering. 22.30 Nieuws. 22.40 Stereo: Goal..!: een muzikaal sportprogramma met commentaren, reportages en gekruide nieuwtjes. 23.55-24.00 Nieuws.

HILVERSUM III

ochtend
9.00 Nieuws. 9.02 Djinn: gevarieerd programma. (10.00 en 11.00 Nieuws.)

w **middag**
12.00 Nieuws. 12.03 Skivatoon: informatie over nieuwe langspeelplaten. 13.00 Nieuws. 13.03 Nee, we noemen geen namen: licht platenprogramma met verzoeknummers. (14.00 en 15.00 Nieuws.) 16.00 Nieuws. 16.03 Four o'clock tea: gevarieerde lichte muziek. 17.00 Nieuws. 17.02-18.00 Hier en Nu: wekelijkse sportshow met lichte platen.

1e PAASDAG

NEDERLAND I

10.00 Paasviering. Door de leden van de Evangelische Broedergemeente in Zeist.
11.55 Pauselijke toespraak en zegen.
15.00 Journaal.
15.02 Weekjournaal.
15.22 Verkeersinformatie.
15.25 K. Skippy, de kangoeroe. Jerry's probleem. Jeugdserie.
15.50 De verrekijker. Internationaal jeugdmagazine.
16.00 Hart- en vaatziekten (2). Vanmiddag onder andere over de oorzaak van het hartinfarct.
16.15 K. Passepartout: Kunstrijden op de schaats. Reportage van de demonstraties na afloop van de kampioenschappen te Djubljana.
18.55 K. De fabeltjeskrant.
19.00 Woord voor woord. Bijbelvertelling voor kinderen.
19.05 Woord voor woord extra (3): de stad.
19.30 K. Knetse kneuzen rally (7). Tekenfilmserie.
19.45 K. Kapitein Harmsen (7). Bezoek uit Engeland.
20.30 Journaal.
20.35 Schakels. Spel van Herman Heijermans dat speelt rond de eeuwwisseling in een industrieel milieu.
22.25 Gamma: Jezus in zijn tijd. Programma over het leven van Jezus van Nazareth, en over de bronnen waaruit over hem verhaald wordt.
23.05 Journaal.

NEDERLAND II

18.55 K. De fabeltjeskrant.
19.00 Journaal.
19.05 K. De tovenaar van Saburac (slot).
19.30 K. Wereldkampioenschappen IJshockey. De wedstrijd Polen - Oost-Duitsland.
20.15 Panoramiek.
20.40 K. Wat doe ik voor de kost? Spelleider in deze beroepenquiz is vandaag de doelman van Sparta (Rotterdam): Jan van Beveren.
21.10 K. Tob-spion. De mummie. Detectiveserie.
21.35 Kort geding. Onderwerp voor het kruisverhoor is vanavond: „Velen in de Kerken zijn terecht verontrust over het autoritaire optreden van zogenaamd progressief-kerkelijke groepen".
22.25 Journaal.

DUITSLAND I

10.15 Paasmedidatie.
19.50 Katholieke paasviering.
11.55 K. Toespraak en zegen van paus Paulus VI.
12.45 K. Programmaoverzicht.
13.15 Spiegel van de afgelopen week.
13.45 De verboden deur. Avonturen van balletleerlingetjes van de Parijse Opéra.
14.15 K. Wandelen met wilde dieren in Stuttgart.
15.05 K. Sherlock Holmes. Detectiveserie. De blauwe karbonkel.
15.55 K. S-Bahn. De geschiedenis van de Berlijnse S-Bahn.
16.40 Circus Willy Hagenbeck. Fragmenten uit programma 1969.
17.25 Gresser Ring mit Aussenschleife. Volkstoneelstuk van Heinz Oskar Wuttig.
19.15 K. Sport.
20.00 Journaal.
20.15 K. The Cardinal. Amerikaanse speelfim van Otto Preminger (1963) over het leven van een priester die het van eenvoudig kapelaan tot kardinaal brengt. Met onder andere Romy Schneider en Raf Vallone.
23.10 Journaal.
231.5 J. S. Bach: Cantate nr. 51: Jauchzet Gott in allen Landen.
ZONDAG

DUITSLAND II

10.30 Programma overzicht.
11.00 Zondags om elf uur. Sportgesprek.
11.30 Plaatselijke tijd. Reportages uit vijf werelddelen.
12.00 Het zangconcert. Uitgevoerd worden werken van Jan Hugo Vorisek, Mozart en Richard Strauss.
12.50 Actuele vragen. Wetenschappelijk commentaar.
13.00 K. De draaischijf.
13.35 K. Flipper... Ontmoeting met een witte dolfijn.
14.00 Tommy Tulpe. De stal is leeg. Tv-serie.
14.45 Klein auto-abc. De voorjaarskuur: grote wasbeurt.
15.15 K. Journaal.
15.20 K. De taal der dieren. Russische documentaire over de „taal" van dolfijnen, apen en bijen.
16.15 K. De handelingen der apostelen (3).
17.25 K. Big Valley. De oog-getuige. Western-serie.
18.15 K. Journaal - sport.
18.30 Het lege graf. Reportage over het mysterie van de opstanding van Jezus.
19.00 Beelden uit het Duitse familieleven. 1. Het ongeluk met een kind. Documentaire.
19.55 K. Journaal.
19.55 Daarginds. Informatie en meningen over Oost-Duitsland.
20.15 K. Het verre land. Tragi-komedie van Arthur Schnitzler.
22.00 K. Cavalleria rusticana. Opera van Pietro Mascagni. Koor en orkest van de Scala te Milaan.
23.15 K. Journaal.

DUITSLAND III

14.00 K. Easter Parade. Amerikaanse film uit 1948 met onder andere Judy Garland en Fred Astaire.
15.00 K. The hole. Amerikaanse animatiefilm.
16.00 K. Venetië sterft.
16.40 Denis Diderot: Paradox over de komedianten. Dialoog tussen twee acteurs.
17.30 Sport om½6.
18.00 Mijn celli en ik. Gregor Piatigorsky leest uit zijn memoires. 3. Student in Leipzig en Berlijn.
19.00 Goedenavond.
19.05 Klaas Vaak.
19.10 Nieuws uit Noordrijn-Westfalen-sport.
19.15 Portret van Julius Hay.
19.45 Programma-overzicht.
20.00 K. Journaal.
20.15 Beethoven-cyclus (13) De Pathétique.
20.35 Die unbezähmbare Leni Peickert. Duitse film (1969) van Alexander Kluge. (Vervolg op de gisteren uitgezonden film: Die Artisten in der Zirkuskuppel: Ratlos).
21.20 Journaal - sport.
21.25 Alexanderschlacht.

BELGIE (NEDERLANDS)

11.00 Plechtige eucharistieviering voor Pasen. Gekoncelebreerd op het Sint-Pietersplein te Rome, door paus Paulus [illegible]
11.55 Urbi et Orbi. Pauselijke [illegible] vanuit Rome.
14.30 Poly en de zwarte diamant. Vijfde aflevering.
14.45 Fabian en Fallada. Herhaling van de elfde episode.
151.5 Binnen en buiten. 'n Gevarieerd zondagmiddagprogramma.
17.15 Wij, Heren van Zichem. Herhaling van de twintigste episode.
18.30 Sportreportage.
19.00 Wachtwoord.
19.30 Zo met de „zoo" in huis. Een bezoek aan de dierentuin van New Delhi.
20.00 Journaal.
20.15 Sportweekend.
20.40 Groot Platengala 1970. Voor de tiende maal. Eerste deel met: James Last, Frida Boccara, The Cats, Procol Harum, Rita Reys, J. Vincent Edwards, Liesbeth List, Anita Kerr Singers, Heintje, José Feliciano en het orkest van Francis Bay.
22.30 De dansmeester (Mistrz Tanca). Film uit de Poolse reeks „Fantastische verhalen".
22.55 Journaal.

BELGIE (FRANS)

11.00 Eucharistieviering. Vanuit de Sint-Pietersbasiliek te Rome.
12.20 Landbouwmagazine.
12.35 Amusementsprogramma.
13.30 Journaal.
15.00 Damesmagazine.
15.30 Spelprogramma.
17.15 Sportuitslagen.
17.30 Motorcross. Reportage vanuit Marche-en-Famenne.
18.30 Belle et Sébastien. Tv-reeks van Cécile Aubry. „De vreemdeling".
19.00 Pluimpje.
20.00 Journaal.
20.30 De regels van het spel.
21.45 Festival van de sterren. Met: Conchita Bautista, The Peanuts, Anneliese Rothenberger, Herman Prey, Waldemar Kmentt, Esther Ofarim, Alice en Ellen Kessler, Lester Wilson en Gilbert Bécaud.
23.05 Journaal.

HILVERSUM I

ochtend
8.00 Nws. 8.10 Socialistisch strijdlied. 8.13 Weer of geen weer: gevarieerd programma. (9.00 Sportmededelingen). 9.45 Uitzending Humanistisch Verbond. 10.00 Paasprogramma met oecumenische kerkdienst.

middag
12.00 Muzikaal Onthaal: bonte muzikale show. 13.00 Nws. 13.10 De toestand in de wereld, lezing. 13.19 Radiojournaal. 13.35 Radar: radioperiodiek. 14.05 Stereo: Licht instrumentaal ensemble met zangsoliste. 14.30 Zoeklicht op Nederland: informatief programma over de Nederlandse provincies 17.00 Stereo: Licht orkest met solisten. 17.50 Nws.

avond
18.05 Mededelingen. 18.10 Stereo: Licht orkest met soliste. 18.30 Cabaretprogramma. 19.00 En dan ziet u hier...: licht programma over rondleiders. 19.30 Nws. 19.35 L'Arte dell Arco (XII): klassieke muziek voor klavecimbel en viola da gamba, met toelichting. 20.00 Pasen, klankbeeld. 20.30 Stereo: In de kaart gespeeld: verzoekplatenprogramma van amusements- en klassieke muziek. 22.05 Huwelijksportret: gesprekken. 22.30 Nws. 22.40 Mededelingen. 22.43 Radiojournaal. 22.55 Stereo: Te elfder ure: licht gevarieerd platenprogramma. 23.55-24.00 Nws.

HILVERSUM II

ochtend
7.00 Paasgetuigenis in de Domkerk te Utrecht. 8.00 Nws. 8.10 Stereo: Badinerie: klassieke muziek (gr.). 9.00 Nws. en waterstanden. 9.15 Laudate: klassieke gewijde muziek (gr.). 10.00 Eucharistieviering. 11.00 Nws. 11.02 Stereo: Promenade concert (gr.). 11.55 Mededelingen.

middag
12.00 Kerkorgelconcert: moderne muziek. 12.40 Tussenbeide: actuele kroniek. 13.00 Nws. 13.10 Voor de jeugd. 13.25 Stereo: De psalmen in de nieuwe berijming, muzikale lezing. 13.45 Klassiek strijkkwartet (gr.). 14.10 Voordracht. 14.30 Stereo: Noordhollands Philharmonisch Orkest met soliste: moderne en klassieke muziek. In de pauze: ± 15.20-15.40 Met Pasen zijn de kerken er vol van: literair muzikaal programma. 16.15 Ethiek en economie, gastcollege. CVK: 17.00 Gereformeerde kerkdienst.

avond
18.00 Convent: wekelijks halfuur over en uit de kerk. 18.30 De dood voorbij?, discussie over het thema dood en opstanding. 19.00 Nws. 19.07 Stereo: Musica Sacra: klassieke gewijde muziek (gr.). 19.30 Leven en getuigen als Christen, lezing. 19.45 Stereo: klassieke muziek (gr.). 20.05 Stereo: Com nu met sangh: samenzang van geestelijke liederen. 20.30 Stereo: Muziek a go go: licht muziekprogramma en quiz. 21.30 Stereo: In de volksmond: volksmuziek. 22.00 Meditatie. 22.25 Overweging. 22.30 Nws. 22.40 Audio: muzikale informatie voor kenners en liefhebbers. 23.55-24.00 Nws.

HILVERSUM III

ochtend
9.00 Nws. 9.02 Pyamissimo: licht platenprogramma. 10.00 Nws. 10.02 Juist op zondag. 11.00 Nws. 11.02 Muziek Mozaiek.

middag
12.00 Nws. 12.02 Met vriendelijke groeten: verzoekplatenprogramma. 13.00 Nws. 13.02 NAR: Nederlandse Artiesten Revue. 14.00 Nws. 14.02 Rome - Ankara - Madrid: programma voor de gastarbeiders. 15.00 NWS. 15.02 Rabat - Athene - Lissabon: programma voor de gastarbeiders. 16.00 Nws. 16.02 Muziekkantjes: licht platenprogramma. 17.00 Nws. 17.02 Radiojournaal met toto-uitslagen. 17.05-18.00 Superclean Dreammachine: lichte platen.

2e PAASDAG

NEDERLAND I

16.00 K. Wereldkampioenschappen IJshockey: De wedstrijd Zweden-Rusland en flitsen van de wedstrijd Finland-Tsjecho-Slowakije. ± 16.35 pauze: journaal, voetbal- en toto-uitslagen.
18.45 K. De fabeltjeskrant.
18.55 Journaal.
19.04 Coronation street.
20.00 Journaal.
20.20 Achter het nieuws.
20.45 K. Sir Arthur Conan Doyles Sherlock Holmes. De hond van de Baskervilles. Historische detective-serie.
22.25 K. Elly Ameling: Een vrouw en haar muziek, Muzikaal portret van deze veelzijdige sopraan.
23.10 Journaal.

NEDERLAND II

NEDERLAND II
18.45 K. DE fabeltjeskrant.
18.55 Journaal.
19.04 Studio sport.
20.00 Journaal.
20.20 K. Handelingen der apostelen(1).
21.20 K. Meeuwen, hun gedrag en hun „taal". Documentaire van professor Tinbergen over de meeuwen-kolonie op het Walney eiland in Lancashire.
22.10 Het restaurant. Eenakter van Maurice Barrier, met Allard van der Scheer en Ton van Duynhoven.
22.50 Psalter voor Pasen.
23.00 Journaal.

DUITSLAND I

11.30 Het geloof aan de opgestane. Gesprekken met Evangelische theologen.
12.00 Internationaler Frühschoppen.
12.45 Magazine van de week.
13.45 K. Betty's Beat-Box-Haus (voor kinderen). Amusementsprogramma.
14.30 Vidocq (2). Franse tv-serie over de boevenstreken van de grondlegger der Sûreté.
15.00 K. Op haar zeventigste nog vol dromen. De wereldreis van een 70-jarige uit München.
15.35 Les dimanches de Ville d'Avray". Speelfilm (1962) van Serge Bourguignong en Antoine Tudel over de tragisch aflopende vriendschap tussen een oorlogsvlieger en een klein meisje.
17.25 K. Internationaal Marionettentheater. In de Akademie der Künste te Berlijn treden op: het Oostboheems Marionettentheater uit Königgrätz en Les Marionettes d'Yves Joly uit Parijs.
18.25 K. Gevaar uit de Oostzee. Bescherming van de noordflank: opdracht van de marine. Documentaire.
19.15 Sport.
20.00 K. Journaal.
20.15 Dag der wrake (1). Televisiespel.
21.25 K. New York - Urbs ultima. Reportage.
22.25 K. Cartoon. Aan de hand van Loriot een zwerftocht door het land van de getekende humor.
23.10 K. Journaal.

DUITSLAND II

12.00 Onderweg. Een poging om Pasen te vieren. Studiodienst.
12.45 K. Captain Wright, wilt u zich melden! Vakantie op het kanaaleiland Alderney. Jeugdfilm.
13.45 K. Portret van Bamberg.
14.30 K. Koren van de wereld: Frankrijk: Les Petits Chanteurs à la Croix de Bois.
15.00 K. De handelingen der apostelen (4).
16.00 K. Wereldkampioenschappen IJshockey. De wedstrijd Zweden-Rusland.
18.15 K. Journaal - sport.
18.30 God in Amerika (2). Reportage over voorbeelden van revolutionair christendom.
19.00 Sport.
19.45 K. Journaal.
19.55 K. IS-RECCO. Reportage over Groenlands vliegende ijspatrouilledienst.
20.15 K. Licht gevarieerd muzikaal programma.
21.15 K. The sons of Katie Elder. Amerikaanse western uit 1965. Regie: Henry Hathaway.
23.15 K. Journaal.

DUITSLAND III

14.00 Le crime de M. Lange. Franse speelfilm uit 1935. Regie: Jean Renior.
15.15 K. De miljonair, die de zon gestolen had. Tsjechische animatiefilm.
15.25 Hermann Kesten leest over Denis Diderot. Een Franse revolutionair.
15.30 Denis Dederot: Neef van Rameau. Toneelspel; vertaling: J. W. von Goethe.
17.00 Concerto da camera. Strijkkwartet nr. 7 van Bohuslav Martinu.
17.25 K. Bond Street — London. Winkels voor Lords en andere mensen.
18.10 Concert voor jonge mensen. Leonard Bernstein: A toast to Vienna.
19.00 Journaal.
19.05 Klaas Vaak.
19.10 Uitzending voor Italianen.
19.20 Nieuws uit Noordrijn-Westfalen.
19.30 Prisma van het westen.
20.00 Journaal.
20.15 Jean-Louis Barrault spreekt over Denis Diderot.
20.25 K. Le neveu de Rameau. Satirische dialoog van Denis Diderot.
21.40 Journaal.
21.45 Denis Diderot: Bougainvilles reis.

BELGIE (NEDERLAND)

15.00 Duck Soup. Filmklucht met de Max Brothers.
16.05 Wereldkampioenschappen kunstrijden op de schaats. Te Ljubljana.
18.55 Klaas Vaak.
19.00 Sporttribune.
19.20 Woobinda, dierenarts. Twaalfde aflevering: „Een dierenvriend".
19.45 Hier spreekt men Nederlands.
20.00 Journaal.
20.25 De kleine wereld van Don Kamillo. Komedie van Julien Duvivier met o.m. Fernandel en Gino Cervi.
22.05 De handen van kleine Kozue. Reportage van Yasuji Hamagami over een achtjarig thalidomidemeisje en over een groep wetenschapsmensen.
22.25 Journaal.

BELGIE (FRANS)

15.00 Le grand secret. Dokumentaire over het ontstaan van de aarde (1960).
16.15 Taptoe te Edinburgh.
17.45 Face au public: Michel Delpech. Amusementsprogramma.
18.10 Journaal.
18.15 Ma petite soeur coquine. Programma voor de kinderen.
18.30 Belle et Sébastien. „De koffer van Norbert".
19.00 Waalse aktualiteiten.
19.25 Les Poucetofs. Het damspel.
19.30 Sport.
20.00 Journaal.
20.30 Gala de l'Union des Artistes. Met: Louis de Funès, Michel Serrault, Jacques Legras, Nicole Croisille en Philippe Avron, Jean-Pierre Cassel, Henri Garcin, Nicoletta, Jean Lefèbre, Jean-Claude Brialy en Micheline Presle, Mylène Demongeot en vele anderen.
22.00 Beethoven en de metronoom. Vierde programma in het raam van het Beethovenjaar.
23.00 Journaal.

HILVERSUM I

ochtend
8.00 Nieuws; 8.10 Socialistisch strijdlied; 8.13 Stereo: Muziek voor Pasen: klassieke gewijde muziek (gr.); 9.15 Verzoekplatenprogr. (9.35-9.40 Waterstanden); 11.00 Nieuws; 11.03 Stereo: Repertorium Nederlandse Radio-orkesten: Radio-Kamerorkest en solisten: mod. en klassieke muziek (opn.)

middag
12.00 VPRO-maandag: gevarieerd progr. (13.00-13.10 Nieuws) 15.00 Stereo: Promenade-orkest: amusementsmuziek; 15.30 Paasprogr., met interviews en amusementsmuziek. (16.00 Nieuws; 17.55 Mededelingen.

avond
18.00 Nieuws; 18.11 Radiojournaal); 19.35 Excerpta Medica, wereldcentrum voor medische documentatie, door Prof. Dr. G. P. M. Horsten. (Om 19.30 Nieuws); 20.05 Themaprogr.: Rokertjes... 22.00 Israëlische volksmuziek; 22.30 Nieuws; 22.40 Mededelingen; 22.55 Stereo: Metro's Midnight Music: licht muziekprogr. met Metropoleorkest, Trio en solisten; 23.55-24.00 Nieuws.

HILVERSUM II

ochtend
8.00 Nieuws; 8.11 Stereo: Badinerie: klassieke muziek (gr.); 9.00 Nieuws en waterstanden; 9.15 Badinerie (verv.); 10.00 Eucharistieviering; 11.00 Nws; 11.02 Stereo, Lichte gram. 11.55 Mededelingen.

middag
12.00 Los-Vast, gevarieerd progr. (12.05 Lezenswaardigheden; 12.21 Voor boer en tuinder; 12.26 Mededelingen t.b.v. land- en tuinbouw; 12.30 Nieuws; 12.41 Actualiteiten) 14.00 Stereo: Lichte gram. 14.30 Langs de lijn: reportages, sportuitslagen en gram. (16.00-16.02 Nieuws); 17.00 Hervormde studiodienst; 17.30 Voor de kleuters; 17.45 Voor de jeugd.

avond
18.00 Stereo: Meisjeskoor en licht instrumentaal sextet; 18.19 Politieke partijen: uitzending van de P.v.d.A. 18.30 Nieuws; 18.41 Actualiteiten; 19.00 Literama: een radiokroniek over boeken, schrijvers en toneel; 19.15 Stereo: klassieke gewijde muziek (gr.); 19.45 Stereo: Promenade orkest: amusementsmuziek; 20.25 Op de man af, praatje; 20.30 Stereo: Klassieke gewijde muziek (gr.); 21.45 Stereo: Licht ensemble met zangsolisten; 22.15 Leven en getuigen als Christen, lezing; Nieuws; 22.40 Stereo: A. Amsterdamse Kamerorkest met solist: klassieke muziek; NCRV-Vocaal ensemble met soli en orgel: mod. gewijde muziek; C. dams Kamerorkest: semi-klassieke muziek; 23.55-24.00 Nieuws.

HILVERSUM III

ochtend
9.00 Nieuws; 9.02 Fit: licht platenprogr. 10.00 Nieuws; 10.03 Popstation Nieuws).

middag
12.00 Nieuws; 12.03 Jam-on-Ra Nieuws; 13.02 Actualiteiten; met 'n gaatje: licht platenprogr. Nieuws; 14.03 Hilster: pop- en muziek. (15.00 Nieuws); 16.00 16.03 10RRRrrrr...: popmagazine Nieuws; 17.02 Actualiteiten; Draaijijofdraaiik: verzoekplatenprogr.

Officiële Mededelingen

GEMEENTE GELEEN

Burgemeester en wethouders van Geleen maken bekend, dat van dinsdag 31 maart 1970 af gedurende veertien dagen ter gemeentesecretarie, kamer 306, ter inzage ligt het door Gedeputeerde Staten van Limburg op 2 maart 1970, nr. goedgekeurde besluit van de raad tot onttrekking aan het openbaar verkeer van het voetpad, kadastraal bekend gemeente Geleen, sectie C, nr. 2020, de Daalstraat.
Iedere belanghebbende kan ingevolge bepaalde in artikel 11 van de Wegenwet tegen het besluit tot goedkeuring in beroep gaan bij de Kroon uiterlijk op de dertigste dag na 31 maart 1970.
Geleen, 25 maart 1970
Burgemeester en wethouders van Geleen
Dr. J. P. D. van Banning
De secretaris,
C. M. Touw

GEMEENTE WIJLRE

Heden zaterdag ophalen van huisvuil door de Limb. Reinigings Dienst in plaats van op maandag 30 maart a.s.
Men gelieve de plastic huisvuilzakken tijdig buiten gereed te zetten.
Wijlre, 28 maart 1970

DIT PAASWEEKEINDE 13 FILMS OP DE TV



Scène uit de film „De kleine wereld van Don Camillo", die de Vlaamse televisie maandagavond op het scherm brengt. U ziet hier Don Camillo (Fernandel) met baby en zijn vriend Peppone.

Televisiekijkers in Limburg, die behalve de Nederlandse ook de Duitse en Belgische programma's kunnen ontvangen, zullen dit extra lange weekeinde in totaal 13 films op de beeldbuis kunnen volgen. In deze zijn het vooral de westerns, krimi's en geweld-films die met pasen de toon aangeven. Daarnaast echter ook een uit meerdere afleveringen bestaande film over „De handelingen der apostelen". Deze is op Nederland als op Duitsland te zien. Een amusementsfilm, met in de hoofdrol Fernandel, brengt de Vlaamse televisie op tweede paasdag.

De liefhebbers van spanning en sensatie doen er goed aan vanavond — zaterdag — op Duitsland I af te stemmen. Om 20.15 uur brengt de Norddeutsche Rundfunk een nieuwe aflevering van „Dem Täter auf der Spur" met in de hoofdrollen Günther Neutze, Karl Lieffen, Werner Peters en Barbara Rütting.

De VARA verzorgt vanavond op Nederland II weer een nieuwe aflevering uit de serie „Ironside" (21.20 uur). Verder op Duitsland II om 23.05 uur een speelfilm van anderhalf uur „Das Glas Wasser".

THE CARDINAL

Romy Schneider, Josef Meinrad, Tom Tryon en Raf Vallone verzorgen zondagavond bij Duitsland I de hoofdrollen in de wereldberoemde Amerikaanse speelfilm „The Cardinal", die drie uur zal duren. Op paasmaandag zendt het eerste net van de Duitse televisie het eerste deel uit van „Tag der Rache".

Liefhebbers van een klucht kunnen die avond afstemmen op de Belgisch-Vlaamse televisie. Om 20.25 uur begint daar „De kleine wereld van Don Camillo", een Frans-Italiaanse coproduktie op het scherm.

Don Camillo (Fernandel) is pastoor in een klein dorp in Noord-Italië. Al achttien jaar lang. Zijn grote vriend maar meteen ook rivaal is de communistische burgemeester Peppone, een type dat al even schilderachtig is als Don Camillo zelf. Hun belangen druisen vaak regelrecht tegen elkaar in. Iets wat de vrienden meer dan eens in een hooglopende ruzie verwikkelt. Het einde van de conflicten is echter steeds een wapenstilstand..

„La petit monde de Don Camillo" (zo luidt de oorspronkelijke titel) werd gedraaid naar een reeks bekende verhalen van Giovanni Guareschi.

De film werd zo'n groot succes dat Guareschi nadien „Le retour de Don Camillo" schreef, met dezelfde hoofdpersonen.

AMUSEMENT

Naast de vele films met spanning en geweld (maandagavond bij Duitsland II om 21.15 uur onder anderen „The sons of Katie Elder") kunnen dit paasweekeinde ook de liefhebbers van amusement en ontspanning ruimschoots aan hun trekken komen. De NCRV-televisie gaat vanavond om 19.14 uur weer op avontuur met Swiebertje. Een quiz tussen studententeams van de Katholieke Hogeschool uit Tilburg en de Landbouw Hogeschool uit Wageningen is er bij Nederland I om 20.45 uur. In het rechtstreeks vanuit het Amerikaans Theater te Brussel uit te zenden showprogramma „Kwist het wel" (Vlaamse televisie vanavond om 20.25 uur) zal als gaste onder anderen optreden de 18-jarige Ierse Dana, die verleden week in Amsterdam met „All kinds of everything" het Eurovisie-songfestival won. Kijkers die op 27 februari op de Nederlandse beeldbuis het Grand Gala du Disque niet hebben kunnen zien, zullen zondagavond bij de Vlaamse televisie alsnog een reprise hiervan kunnen beleven (20.40 uur). De BRT zendt het eerste deel uit van dit Grand Gala. U ziet onder anderen de James Last-band, The Cats, Heintje, José Feliciano, de Anita Kerr-Singers, Rita Reys en Adèle Bloemendaal (met „de meisjes van de suikerwerkfabriek"). Maandagavond brengt Duitsland II 20.15 uur een grote amusementsshow onder het motto „Musik geht um die Welt". Medewerkenden: Helmuth Zacharias, Rex Gildo, Tonia, Gerhard Wendland, Peggy March, Peter en Alex, Carmela Corren en das Günter Kallmann-Khor.



Het succesnummer van 16 Egerländer Musikanten

In het vrijetijds-magazine „Die Drehscheibe" zullen „Die Original Egerländer Musikanten" zondagmiddag bij Duitsland II (ZDF, 13 uur) hun jongste succesnummer voorstellen. De titel: „Goldene Trompete".

In ons land — met name in Limburg — waar de blaasmuziek door talrijken wordt beoefend zijn de trompetten en klarinetten, de hoorns en kornetten van leider Mosch en zijn mannen zovele maatstaven voor 't perfecte embouchure. Met een verkoop die vér boven de zes miljoen grammofoonplaten ligt, wordt het orkest 'Die Egerländer' tot het beste in dit genre genoemd.

Leider Ernst Mosch is een besnorde veertiger, afkomstig uit Falkenau in het rustieke Bohemen, waar de Eger zich door het groene landschap slingert. Het orkest wordt vaak geïmiteerd, de sound is uniek, vandaar het adjectief „original". De uit zestien blazers bestaande groep werd in 1965 opgericht door Mosch en enkele van zijn streekgenoten. Het is daarom niet vreemd, dat de titel van de eerste plaat luidde: Egerland - Heimatland.

Van de in totaal zes uitgereikte gouden platen, was de schijf „Rauschende Birken" de eerste, die een verkoop behaalde van meer dan één miljoen exemplaren. Ook een mijlpaal in het bestaan van de „Original Egerländer Musikanten" was de uitreiking van de gouden mikrofoon beschikbaar gesteld door het radiostation van Milwaukee tijdens een tournee door de Verenigde Staten in 1966.

Ten gerieve van de fans nog dit: „Speziell für Sie" is het motto van een bij CNR op Telefunken SLE 14565-P uitgebrachte langspeler met talloze successen van „die Original Egerländer Musikanten".

Op de foto:
Die Original Egerländer Musikanten onder leiding van Ernst Mosch.

Handelingen der apostelen in meerdere delen op het scherm

Zowel de Nederlandse (NCRV) als Duitse (ZDF)-televisie brengen met Pasen in meerdere afleveringen de film „Handelingen der apostelen" op het scherm.

Het vervolg van „Die Geschichte der Apostel" komt bij het ZDF vandaag om 16 uur, zondag om 16.15 uur en paasmaandag om 15 uur. Mocht u een of meerdere afleveringen gemist hebben, dan kunt u maandagavond afstemmen op de NCRV (Nederland II, 20.20 uur) die het eerste deel uitzendt. Nadien komen nog eens vijf afleveringen, die omdat de NCRV er de voorkeur aan gaf het gehele verhaal in zes moten te hakken iets korter per aflevering zullen duren dan bij Duitsland. „Handelingen der apostelen" is een historische documentaire in gedramatiseerde vorm. Grote aandacht is daarbij besteed aan het politieke, maatschappelijke, economische, culturele en godsdienstige klimaat waarin de apostelen leefden. Centraal staat bovendien de door Mozes in opdracht van god geschreven wet. Verder is van belang de Romeinse bezetting en de daaruit voortvloeiende gespannen verhouding tussen de inheemse bevolking en de vreemde soldaten, waardoor het verlangen naar de komst van de Messias werd aangewakkerd. Men heeft ernaar gestreefd het verleden zo realistisch mogelijk te benaderen, waarbij de „Handelingen der apostelen" zoals Paulus die heeft beschreven, als leidraad worden gebruikt. Deze serie werd bijna geheel opgenomen in Israël en Tunesië.



Bandleider James Last die nu verpozing zoekt op de Canarische eilanden.

Voor James Last is niets te gek

AMSTERDAM, 28 maart — „Mijn vrouw zegt wel eens: James wanneer ik je zo met die baard en dat hele figuur van je de band zie dirigeren dan vind ik dat je je straalbelachelijk maakt. Gedraag je toch. Asjeblieft zeg! Ha, ha, ha, ik reageer altijd met: kind laat die oude James maar schuiven!"

Hans Last (40), die liever met James wordt aangesproken dan met Hans („Je moet aan de internationale markt denken, James klinkt nou eenmaal beter") heeft volkomen gelijk. Als er één band is die met een geheel eigen, gezellig klinkende sound, in de afgelopen jaren een enorme furore heeft gemaakt, dan is het wel die van James Last. Niemand beter dan hij zelf weet dat en wil het ook weten.

Om „even op adem" te kunnen komen is James Last deze week met paasvakantie naar de Canarische eilanden gevlogen. Samen met zijn jonge vrouw en kinderen Ronald en Kathrin. Enkele uren vóór zijn vertrek, zegt Last: „De mensen bij jullie in Holland vreten mijn muziek. De helft van de gouden langspeelplaten (nu in totaal 6) heb ik aan de kopers van jullie, kleine, lieflijke landje te danken". James Last, geboren in Bremen, thans woonachtig in Hamburg (adres: Holitzberg 61) denkt wanneer hij over Nederland spreekt vooral aan klompen, windmolens, kaas en meisjes die eventueel hem met tulpen om de hals vliegen. „Ein herrliches Land. Ich wollte ich kennte Ihre Sprache. Aber die ist so schwierig". Zijn voorkeur voor Nederland blijkt onder meer uit de titels die enkele van zijn langspeelplaten meekregen: „James Last op klompen" (Polydor 1184 201) en „Onder moeders paraplu" (Polydor 1184 353).

James Last is echter meer dan alleen maar een man van de „klompen". Zo bewerkte hij op de elpee „James Last in concert" een aantal onvergetelijke thema's uit de klassieke muziek. Op het jongste Grand gala du disque in Amsterdam, waarvoor de James Last-band werd uitgenodigd, vertelde de zeer beweeglijke orkestleider ons: „Ik heb niet een bepaald repertoire waaraan ik de voorkeur geef. Aanvankelijk was het jazz. Maar van die gedachte ben ik helemaal uitgestapt. Je moet het tegenwoordig op de moderne toer houden. Daarmee bedoel ik dan: je moet als orkest eens iets anders dan de anderen doen. Erbij zingen of springen. Klassieke muziek „omvormen" tot een hit. Het komt volgens mij op het originele idee aan. Niets is mij dan ook te gek of te dol".

In de platenwereld is het gebruikelijk dat van artiesten, orkesten of groepen eerst singles op de markt worden gebracht. Blijken de nummers een succes, dan wordt in een later stadium overgegaan tot het persen van elpee's. Voor het orkest van James Last heeft de platenmaatschappij echter een uitzondering op de regel gemaakt. In totaal zijn er maar zes 45-toerenplaatjes in de handel. Daar staat echter tegenover dat het aantal elpee's dat van de band is geperst sedert deze week liefst 50 bedraagt.

Completeert baardige Last deze opsomming nog met een nieuwtje voor de fans die men over de hele wereld vindt: „Binnenkort zijn het 53 platen. We zijn in de studio's in Hamburg namenlijk bezig met de complete authentieke uitvoering van de „Dreigroschen Oper" op drie langspeelplaten."

- GAAF UIT DE GROEF -

—●— Van *"The Shocking Blue"* is een tweede langspeelplaat in voorbereiding. Deze week zal, aldus Dureco's persdienst, in april verschijnen. De elpee gaat onder anderen de succesnummers „Venus" en „Mighty Joe" (respectievelijk op Metronome 25161 en 25185) bevatten. Daarmee wist de Haagse popgroep onlangs door te dringen tot de eerste plaatsen van de Amerikaanse Cashbox-hitparade.

—●— Twaalf toppers uit de wekelijkse zondagmiddag-hitparade van Radio Luxemburg (Duits) zijn thans op een verzamel-elpee verschenen. Enkele namen en titels: *Bee Gees:* Don't forget to remember, *Barry Ryan:* The colour of my love, *Robin Gibb:* Saved by the bell, *Edwin Hawkins Singers:* Oh happy day, *Freddy:* Als ich noch ein Junge war, *The Checkmates:* Proud Mary (Polydor 2371 011).



★ Shocking Blue



★ Bobby Gentry

—●— Onder het motto „chante, chante encore is op Barclay 395.001 een zwarte schijf op de markt gebracht met Jacques Brel (Les vieux), *Aznavour* (Que c'est triste venise), *Dalida* (la bambola), *Ferré* (Les bijoux) en *Ferrat* (A Santiano).

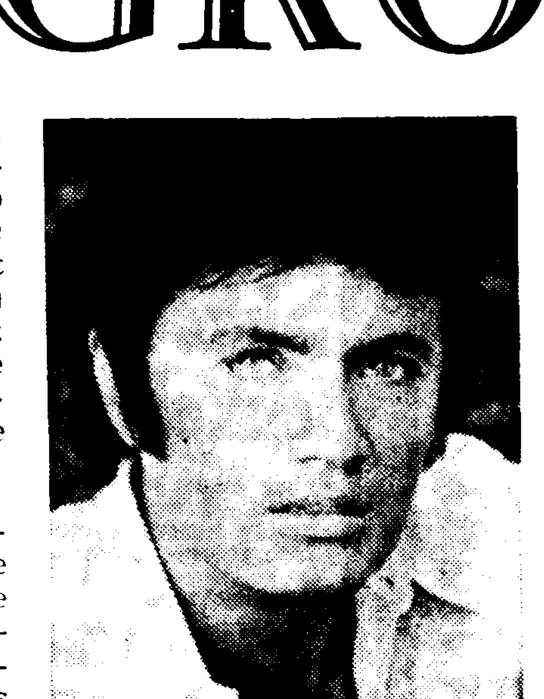
—●— Een andere, jonge en bijzonder succesvolle Française die tegenwoordig veel van haar liedjes ook in het Duits zingt is *Mireille Mathieu.* Een zojuist ook in ons land uitgebracht jongste succes heet „An einem Sonntag in Avignon" (Ariola - Haarlem). Van de zangeres die zich bijzonder snel wist te herstellen van een auto-ongeluk dat zij onlangs had is verder een nieuwe langspeler op de markt verschenen. Mireille — en dat was tot dusver nog niet het geval — zingt én in het Frans én in het Duits. Ruime keus dus. Eveneens bij Ariola.

—●— Cats, Brainbox, Buffoons, Tee Set, Shocking Blue. Slechts enkele namen van succesvolle groepen. In de rij van goede pop maakt inmiddels alweer een andere groep een goede entree: *Creedence Clearwater Revival.* Op het merk Liberty (5 C 062.90988 X) enkele "super" - nummers: Down on the corner, it came out of the sky, poor boy shuffle, cotton fields en fortune son.

—●— Over songfestival gesproken. "Knock, knock whose there", het nummer waarmee *Mary Hopkin* Engeland afgelopen week in Amsterdam vertegenwoordigde, is nu ook in ons land op de plaat. Bij Apple, de platenmaatschappij van The Beatles.

—●— Het mooiste meisje van het jongste Grand gala du disque, waarvan zondagavond een reprise op het Belgische televisiescherm, was *Bobby Gentry.* Op het merk Capitol is van haar nu ook de hit „Raindrops keep falling on my head" verschenen. Keerzijde van deze schijf: Seasons come, seasons go. Bobby houdt het bij het weer zoals u wel merkt.

—●— Nog meer hits. *Dave Dee, Dozy, Beaky, Mick & Tich en verder Roger Miller, Manfred Mann, Alexandra the Blue Diamonds, Gerhard Wendland en Corry Brokken* zingen en spelen 24 "golden hits". Dit alles bij Philips (H 72 CU 232) die in dezelfde serie ook de strijkers van het orkest *Paul Mauriat* in hoge en lage tonen de violen laat bespelen.



★ Rex Gildo

—●— *Rex Gildo* maakt in Duitsland en in aangrenzende buurlanden een opmars met „Love a little bit, Melinda" (Ariola 14504 AT).

—●— Nieuwe ster aan het firmament: *James Lloyd.* Veel succes met „Keep on smiling", eveneens door Ariola uitgebracht.

—●— Zijn er nog liefhebbers voor alle tot dusver verschenen liedjes uit de populaire t.v.-serie *„Het schaap met de vijf pooten".* U weet wel: „Het zal je kind maar wezen, jè, jè, jè" en „We benne op de wereld om mekaar te helpen nietwaar". Verkrijgbaar op Philips LCY 861 820.

—●— "Lay down" van *Melanie* met *„The Edwin Hawkins Singers* staat vandaag — paaszaterdag, aldus bericht ons Radio Veronica, nummer één op de hitparade van ons land.

De plaat op Buddah-records verschenen, is voor „insiders" niet meer nieuw. Dit hitparade-bericht wèl. Het werd ons doorgebeld vanuit Hilversum.



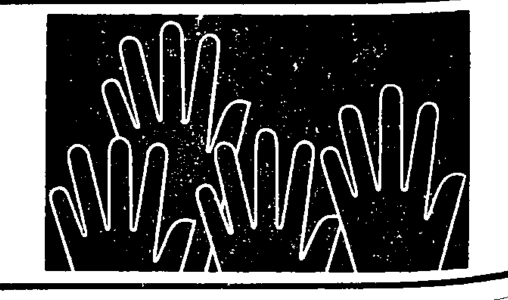
★ Mireille Mathieu

Redactie: Harrie Cremers

help malawi

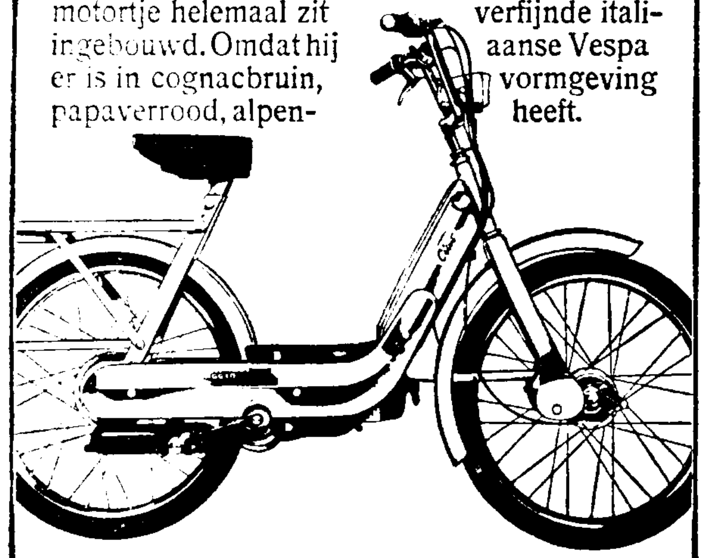
Stort uw bijdragen in het vastenaktie-zakje of op giro no. 1057074

t.n.v. Nederlandse Middenstandsbank Maastricht



Een Vespa Ciao voor jou.

Omdat hij niet zenuwachtig knettert. Omdat het motortje helemaal zit ingebouwd. Omdat hij er is in cognacbruin, papaverrood, alpenwit, perzischgrijs, jagersgroen en kobaltblauw. Omdat hij een verfijnde italiaanse Vespa vormgeving heeft.



GUCO

Rijwiel- en Bromfietscentrum

MARKT 24-25 — NIEUWENHAGEN

Makrotest n.v. Centrum voor Motivation en Marketing Research, Amsterdam

vraagt

enquêtrices

om mee te werken aan haar onderzoeken.

Haar taak zal bestaan uit het voeren van vraaggesprekken met allerlei mensen, over uiteenlopende onderwerpen, aan de hand van vragenformulieren.

Vereisten:

- middelbare schoolopleiding
- in het bezit zijn van telefoon
- minimum-leeftijd 25 jaar

Dezenen die zich in hun vrije tijd een neveninkomen willen verwerven met interessant werk waarbij men in kontakt komt met andere mensen, nodigen wij uit Mevr. M. H. Hanneman te bellen. Telefoonnummer 04460—34883.

R.K. Atheneum-school voor Havo „Sophianum" Vaals

voor jongens en meisjes,

Internaat voor meisjes

weekinternen,
ev. volledig intern voor 4e klas en hoger.

Bloemendalstraat 26, Vaals.
Tel. 04454-1031

AUSTIN BALT

vraagt voor spoedige indiensttreding

1 MAGAZIJNBEDIENDE

moet enige kennis hebben van lichte administratie.

Sollicitatieadres **Laanderstr. 72, Heerlen, tel. 045 - 717514**

R.K. VERENIGING MOEDERSCHAPSZORG
Kweekschool voor vroedvrouwen

Het bestuur deelt mede, dat de inschrijving voor de eerstvolgende cursus voor de

opleiding tot vroedvrouw

is opengesteld.

Vereiste voor toelating: leeftijd 18 jaar en diploma HAVO of MAVO.

De kandidaten, die in het bezit zijn van het diploma A Ziekenverpleging — kraamaantekening of diploma A nieuwe stijl, kunnen een verkorte opleiding volgen.

Candidaten voor deze 3-jarige cursus worden uitgenodigd zich vóór april aan te melden.

In de maand april zullen oriëntatiedagen worden gehouden, waarbij tevens zal worden getest op de geschiktheid voor dit beroep.

Nadere inlichtingen worden gaarne verstrekt door de geneesheer-direkteur, Zandweg 180, Heerlen, telefoon (045) 718090.

r.k. vereniging moederschapszorg
ST. ELISABETH KLINIEK HEERLEN
opleiding tot vroedvrouw

BERNARDINUSCOLLEGE HEERLEN

Gevraagd met ingang van 1 augustus 1970

DOCENTEN

voor:	aantal lessen:
Godsdienstleer	20
Nederlands	40
Frans	26
Engels	16
Aardrijkskunde	6 à 10
Wiskunde	29
Natuurkunde	40
Scheikunde	29 (1e gr. v.b. niet uitgesloten)
Biologie	30 (1e gr. v.b. niet uitgesloten)
Tekenen	20
Muziek	12
Handvaardigheid	15

In het algemeen kan zowel door docenten met een 1e- als met een 2e-graads bevoegdheid worden gesolliciteerd.

Bij huisvesting wordt volledige medewerking verleend.

Sollicitaties te richten aan de Directeur, Akerstraat 95, Heerlen.

FA. J. A. LAGROS

SCHEEPSREPARATIE en MONTAGE URMOND
(tel. 04495-1445)

vraagt per 1 april a.s. voor tewerkstelling in Duitsland (Aken-Düren en Eschweiler)

- **Constructie-bankwerkers**
- **Electr. lassers (constructie)**
- **Machinebankwerkers**
- **Plaatwerkers**
- **Kraanmachinisten**

Hoog loon en zeer goede sociale voorzieningen.

AANMELDEN:
BERNHARDSTRAAT 21 BERG-URMOND.

---

r.k. ver. moederschapszorg heerlen

St. Elisabeth-Kliniek vraagt

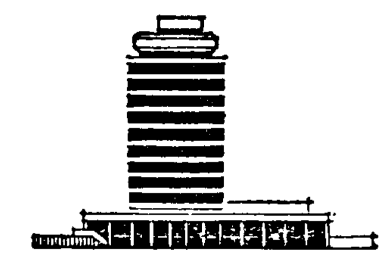
voor de verpleging van moeder en kind op de kraamafdeling enige

gediplomeerde

kraamverzorgsters

- goede salariëring,
- geregelde diensten,
- opname in pensioenfonds op 25-jarige leeftijd,
- 5-daagse werkweek,
- mogelijkheid tot inwoning.

Sollicitaties te richten aan de directie, Zandweg 180 tel. (045) 718090.



Verpleegkliniek Heerlen

Henri Dunantstraat 3
Heerlen

Wij zijn een moderne, zich snel uitbreidende verpleeginrichting voor langdurige zieken, met een kapaciteit van 250 bedden.

Wij zoeken kontakt met

mnl. en vrl. ASSISTENTEN

die genegen zijn, in wisseldienst, alle voorkomende werkzaamheden in onze keuken te verrichten.

Naast afwisselend werk, een goed salaris met toeslagen, kunnen wij u ook een eigen rechtspositie bieden.

Wilt u hier meer van weten?
Schrijft u dat dan even aan onze afdeling Personeelszaken. Dan kunnen wij u uitnodigen voor een nader gesprek.
Ook kunt u vooraf telefonisch al inlichtingen inwinnen bij het Hoofd van onze Keuken, de heer Schapers (tel. nr 045-719181).

BUSFAHRER

und Linienverkehr sofort gesucht

KFZ-SCHLOSSER

(für Diesel)
für unsere Omnibusreparaturwerkstatt gesucht.

Bewerbungen an:

Teater & Ziemons

Würselen - Weinstrasse 4 - Tel: 02404-2853

DISCOTHEEK STEIN

Gevestigd naast de Openbare Bibliotheek.
Openingstijden Discotheek:
Dinsdag: 18.30-20.30 uur
Vrijdag: 18.30-20.30 uur

— Voor ƒ 5 per jaar kunt U lid worden van deze eerste Limburgse uitleen Discotheek.

— U kunt er lenen voor ƒ 0,50 per plaat en u mag dan veertien dagen thuis genieten van de door U gekozen muziek.

— U kunt kiezen uit een heel repertoire van Beat tot klassiek.

— Hebt u speciale wensen, laat het ons weten, wij zullen daarmee rekening houden bij de samenstelling van onze platencollectie.

In de maanden april en mei zullen we elk vijfde nieuw lid een gratis jaarabonnement aanbieden.
OPENBARE LEESZAAL - BIBLIOTHEEK DISCOTHEEK STEIN

Autobedrijf

TEGELAAR

Maastrichterweg 156 — Roermond
Telf. 04750 - 6819

U kunt een keuze maken uit een aantal mooie wagens van recente datum met schriftelijke garantie. Financiering mogelijk.

[illegible] 2300XL	'69	BMW 1600	'68
[illegible] 17M S Coupé	'68	Simca 1501 L	'68
[illegible] LS fastback	'69	Mercedes 200 D 60.000 km.	'67
[illegible]	'68	Daf 55 coupe	'69
[illegible]	'68	Fiat 850 Coupe	'69
[illegible]	'65	Fiat 850	'67
[illegible]	'64	Simca 1100	'68
[illegible]	'67	VW Kever	'68
Morris Mini 850	'68	VW Kever	'67
[illegible]	'68	VW Kever	'65
Austin Seven 850	'67	Vauxhall Viva	'65
Daf [illegible]	'66	Vauxhall Viva	'64
Daf [illegible]	'65	Ford Transit	'65
NSU [illegible]	'66	Taunus 12 M	'64
DKW Junior	'65	Fiat 1100	'64

Wij zijn beide Paasdagen de gehele dag geopend.
[illegible] vrijblijvend een kijkje nemen.

Gevraagd:

timmerlieden betontimmerlieden akkoordploegen en enkelingen

voor grote bouwwerken in omgeving Keulen en Aken. Goede akkoordvoorwaarden. Bijkomende kosten worden vergoed (premie of reiskosten etc.) Iedere week looneuitkering en akkoordafrekening.

Aanmelden bij

SCHALUNGSBAU GmbH

AACHEN, OTTOSTRASSE 13
's maandags tot 's vrijdags van 8-17 u.
tel. 0241—32789 of 35372.

KAPPERS ACADEMIE HEERLEN

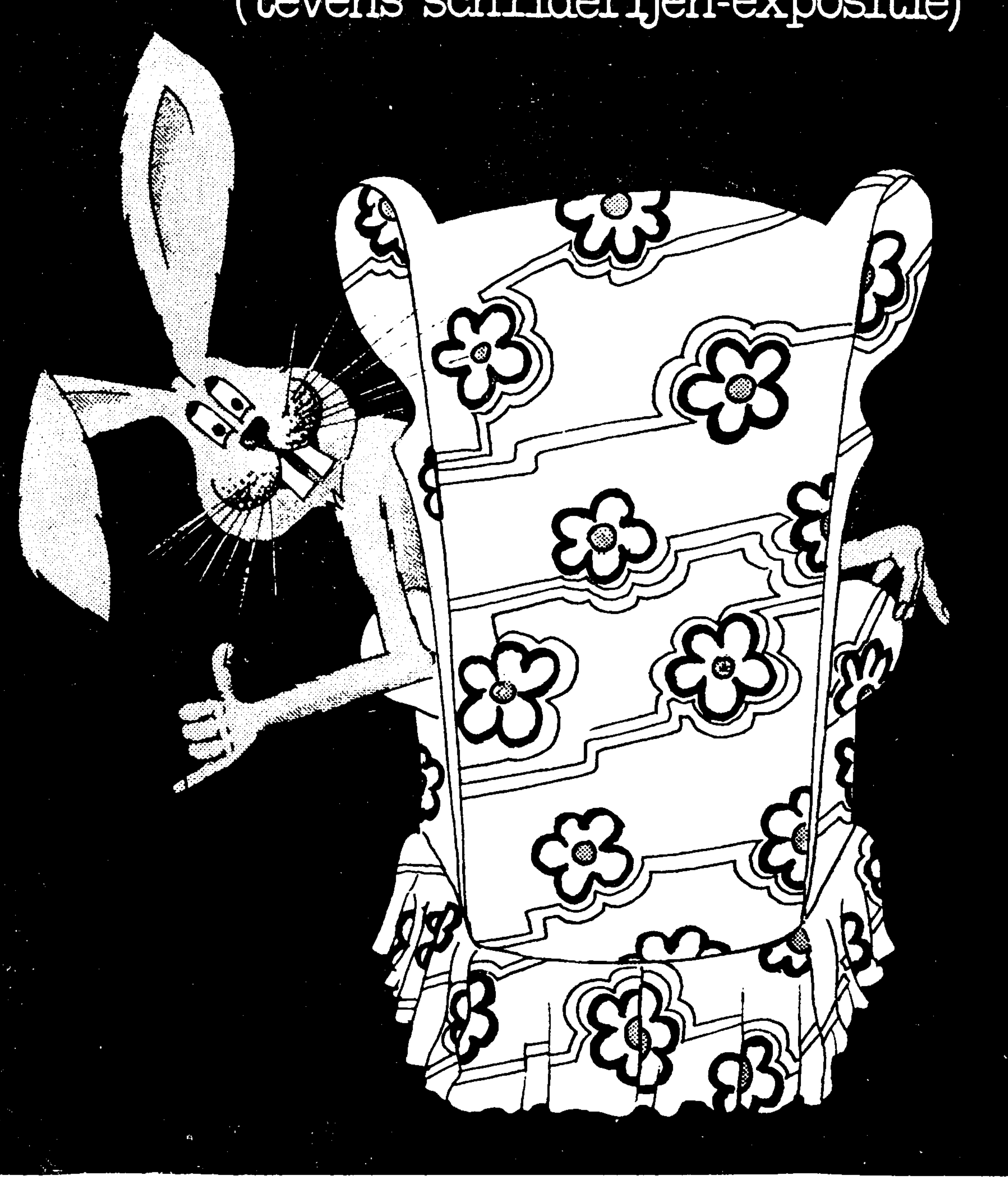
INSCHRIJVING cursusjaar 1970-'71

a) **DAGSCHOOL** (volledige opleiding van 2 jaar)
b) **AVONDSCHOOL** (bedienden- of vakdiploma)
c) **TECHNISCHE CLUB** (modern salon- of concourswerk)
d) **APPLICATIECURSUS** (opsteken van lang haar)

Inlichtingen en inschrijvingen: KAPPERS ACADEMIE HEERLEN, secretariaat Honigmanstraat 4A, telefoon 045—714031.

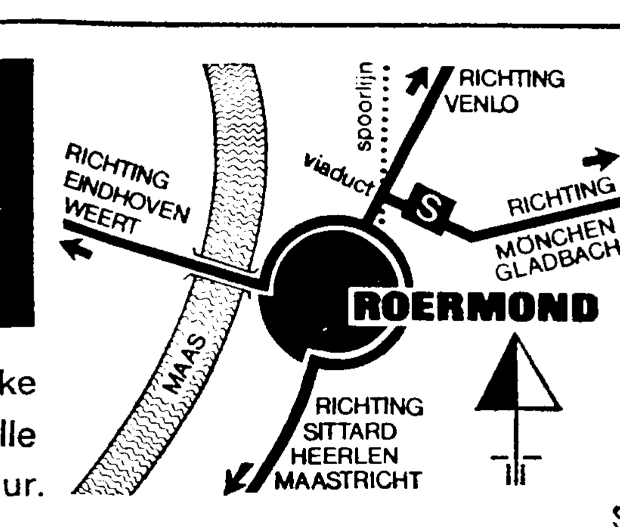
---

wij nodigen u uit op onze paasshow,
2e paasdag van 2 tot 6 uur
(tevens schilderijen-expositie)



MEUBELINDUSTRIE EN TOONZALEN
Roermond tel. 04750-61414
Maasnielderweg 33
nabij het viaduct op de weg naar Venlo.

SIJBEN



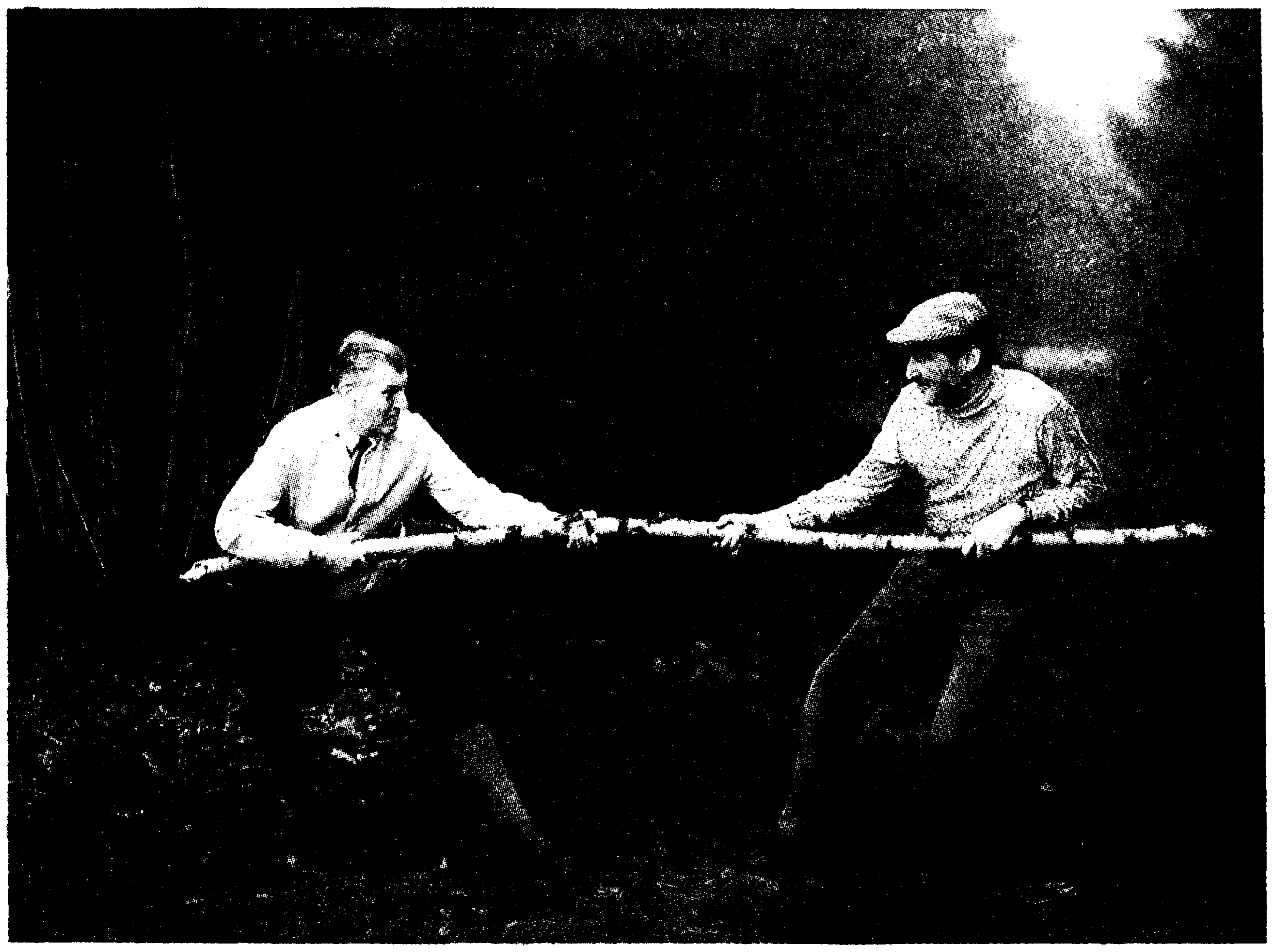
Praat met ons gerust eens over onze gemakkelijke betalingsvoorwaarden. 's Maandagsmorgens zijn wij gesloten. Alle andere werkdagen (ook zaterdags) zijn wij geopend van 9 tot 6 uur.

S711

Limburgs Sport Dagblad

Directeur-Hoofdredacteur: Drs. J. P. S. van Neerven - Uitgave: Uitgeversmaatschappij Limburgs Dagblad N.V. - Redactie Sport - Nobelstraat 21 - Heerlen - Telefoon 718100

Meer bewegen, ga trimmen. Dat is het parool van de Nederlandse Sport Federatie voor alle Nederlanders, die hun hoeveelheid ponden zien toenemen. Voor alle Nederlanders die zich met de dag lustelozer voelen. Twee Limburgse burgemeesters, jhr. mr. P. W. M. van Meeuwen uit Beek (rechts) en mr. J. C. A. N. Onland uit Born, geven bij de Trim-aktie van de Nederlandse Sport Federatie het goede voorbeeld. Op een prille ochtend gingen zij in het Steinderbos aan de slag. Hun spieren kwamen weer los en hun longen vulden zich met zuivere Limburgse boslucht.



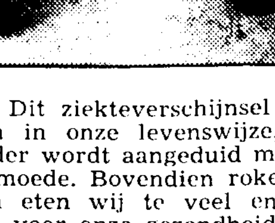
Gebrek aan beweging bedreigt gezondheid daarom, iedereen moet trimmen!

door Will J. Poulssen

HEERLEN, 28 maart — **En dan gaan we maar weer. Elke zondag opnieuw zetten we ons in beweging om ergens in Nederland op de tribunes van een voetbalveld of een sporthal neer te hurken. We schreeuwen ons de kelen schor als Johann Cruyff of Coen Moulijn, Willy Brokamp of Ivan Mraz een been uithaalt om een loeier op het vijandelijke doel te lossen. Ja, het moet gezegd: die sport houdt ons bezig. Wat zei U? Zelf tegen een balletje trappen? Een bosloopje plegen? In de frisse lucht de stijve spieren eens stevig spannen? Kom nou. We hebben wel iets anders aan ons hoofd. 's Morgens het bed uit. Vlug-vlug het ontbijt naar binnen. Achter het stuur van de wagen neerploffen. Vlug-vlug naar ons werk. Achter ons bureau op de zachte zit van de stoel zakken. En 's avonds? Mag een mens in die avonduren even rust hebben? Mag hij even vanuit een luie stoel naar de beeldbuis kijken? Mag hij volgen hoe het „de man met de strop" vergaat? Of hoe de voorhoede van Feijenoord storm blijft lopen op de veste van Legia Warschau? . . . . . .**

Ja, zo leven wij in 1970. In 1970? Zo doen we dat al jaren. Al bijna sinds de tijd dat de laatste bommen in Wereldoorlog II uiteenspatten. De sterk gegroeide welvaart heeft ons ondanks het gejaag en gejakker van alle dag een gezapige rust voor onze body gebracht. Van jaar tot jaar zijn onze kostuums in de breedte „gegroeid". Onze buiken zijn weliswaar nog niet zó dik geworden, dat we de claxon op het stuurwiel van onze wagen ermee kunnen indrukken, maar... dat komt nog wel. We beginnen er trouwens meer en meer voor te zorgen, dat ook onze kinderen tijdig genoeg een behoorlijk fundament voor een indrukwekkend figuur op latere leeftijd krijgen. Neen, voor onze kinderen geen fiets meer. Een snelle brommer. En als het even kan zo vlug mogelijk het rijbewijs B halen... Natuurlijk is het zaak dat we bij zo'n leven wat geld achter de hand houden om de heren medici de behandeling van onze civilisatiestoornissen te betalen. Om die civilisatiestoornissen op te lopen hoeven we beslist niet hard te lopen. Die komen wel vanzelf...

Nu is intussen wel langzaam maar zeker heel erg duidelijk geworden, dat het beslist geen kwaad kan wanneer we ons levenspatroon op een aantal plaatsen grondig gaan veranderen. We behoeven weliswaar niet de leeftijd van Methusalem te bereiken, maar het is alleszins de moeite waard door meer beweging de strijd aan te binden tegen de steeds nog stijgende hart- en vaatziekten. Immers Staatssecretaris dr. R. J. H. Kruisinga zegt hierover: „Nederland kent, als zovele andere welvaartslanden, het probleem van hart- en vaatziekten. Een ziektebeeld dat door de Wereldgezondheidsorganisatie als belangrijkste plaag van de moderne mens wordt gekenschetst en door cardiologen epidemisch wordt genoemd. Dit ziekteverschijnsel ligt opgesloten in onze levenswijze, dat zo glasheldor wordt aangeduid met bewegingsarmoede. Bovendien roken wij te veel en eten wij te veel en te vet, hetgeen voor onze gezondheid al even nadelig is".



Meer beweging dus. Wanneer we onze luie spieren dagelijks tien minuten een beurt geven en daarnaast ook nog de schoenen aantrekken voor een fikse wandeling van een uur komen we er al een heel eind. Geen zin om te wandelen? Dan trappen we een half uur de pedalen van een fiets rond. En het kan ook geen kwaad wanneer we de liften in onze flatgebouwen gewoon links laten liggen en ons via de trappen rechttoe rechtaan naar boven heisen. Tuinwerk en met de grasmachine (zonder motor) het gazon kortwieken betekenen eveneens een aanval op het teveel aan ponden.

Maar we kunnen meer doen voor ons lichamelijk welzijn. We kunnen gaan trimmen. „Trimmen" — zo zegt de dikke van Dale — is het bijknippen van het haar bij een „paard of een hond".

Vooral zoeken in bewegingen die erg veel zuurstof vragen



Nu wil ons trimmen helemaal niet zeggen, dat we een paard of een hond moeten aanschaffen, indien we deze dieren niet zouden hebben. Ons trimmen is gewoon het Noorse woord voor „bijschaven, bijsturen". De Noren zijn er het eerst mee begonnen. De Zweden, Denen en Finnen volgden het goede voorbeeld. En thans heeft het trimmen, dank zij de propaganda van de Nederlandse Sport Federatie, gelukkig ook in Nederland opgang gemaakt. Duizenden Nederlanders zijn aan de slag gegaan en zij geven ons het goede voorbeeld. Zij zeggen niet meer: „Gisteren heb ik twee vierkante meter in mijn tuin gespit. Ik heb nu een rug zo stijf als een lichtmast". Neen, zu zeggen na een paar maanden: „Ik ben al negen kilo afgenomen Door mijn werk was ik nerveus en gespannen. Ik rookte als een schoorsteen. Nu heb ik veel minder behoefte aan een sigaret".

Ook de Amerikaanse astronauten trimmen. John Glenn wandelt uren langs het strand. Zijn collega's duiken regelmatig in hun schuurtje, grijpen hark en schoffel en kalifateren hun tuin op. Wat let ons om óók aan de slag te gaan? Het hoeft niet allemaal volgens een strak patroon te gebeuren. Er zijn tientallen manieren om ons efficiënt te bewegen. Meer beweging verhoogt ons uithoudingsvermogen. En uithoudingsvermogen is de maatstaf voor onze lichamelijke fitheid. De longen kunnen met minder inspanning meer lucht verwerken. Het hart wordt sterker en stuwt bij elke slag meer bloed in de vaten. Daardoor wordt het aantal slagen minder. De bloedvaten nemen toe in aantal en lengte en de totale hoeveelheid bloed wordt groter. De kwaliteit van spieren en bloedvaten wordt beter en dikwijls daalt ook de bloeddruk.

Laten wij het vooral zoeken in bewegingen die veel zuurstof vergen en het lichaam dwingen deze zuurstof op te nemen en op de bestemde plaats af te leveren. Daarom hardlopen, zwemmen, fietsen, wandelen, looppas-op-de-plaats, touwtje springen en balspelen beoefenen. Het zal onze belangrijkste spier, het hart, beslist goed doen wanneer we niet overdrijven. Ons hart werkt gewoonlijk sneller en minder doelmatig als het minder te doen heeft. Iemand met een goede conditie zal tijdens rust zijn hart ongeveer zestig keer horen kloppen. Bij de ongeoefende kantoorman zal dit plus minus tachtig keer zijn. Ga vijf minuten stil zitten en controleer de polsslag. Bij tachtig of meer slagen is de lichamelijke conditie niet al te best. Dan is het oefenen geblazen. We kunnen daardoor het hart 20.000 tot 30.000 extra slagen per dag besparen. Naarmate het hart sterker wordt door oefening is meer inspanning nodig om het te vermoeien.

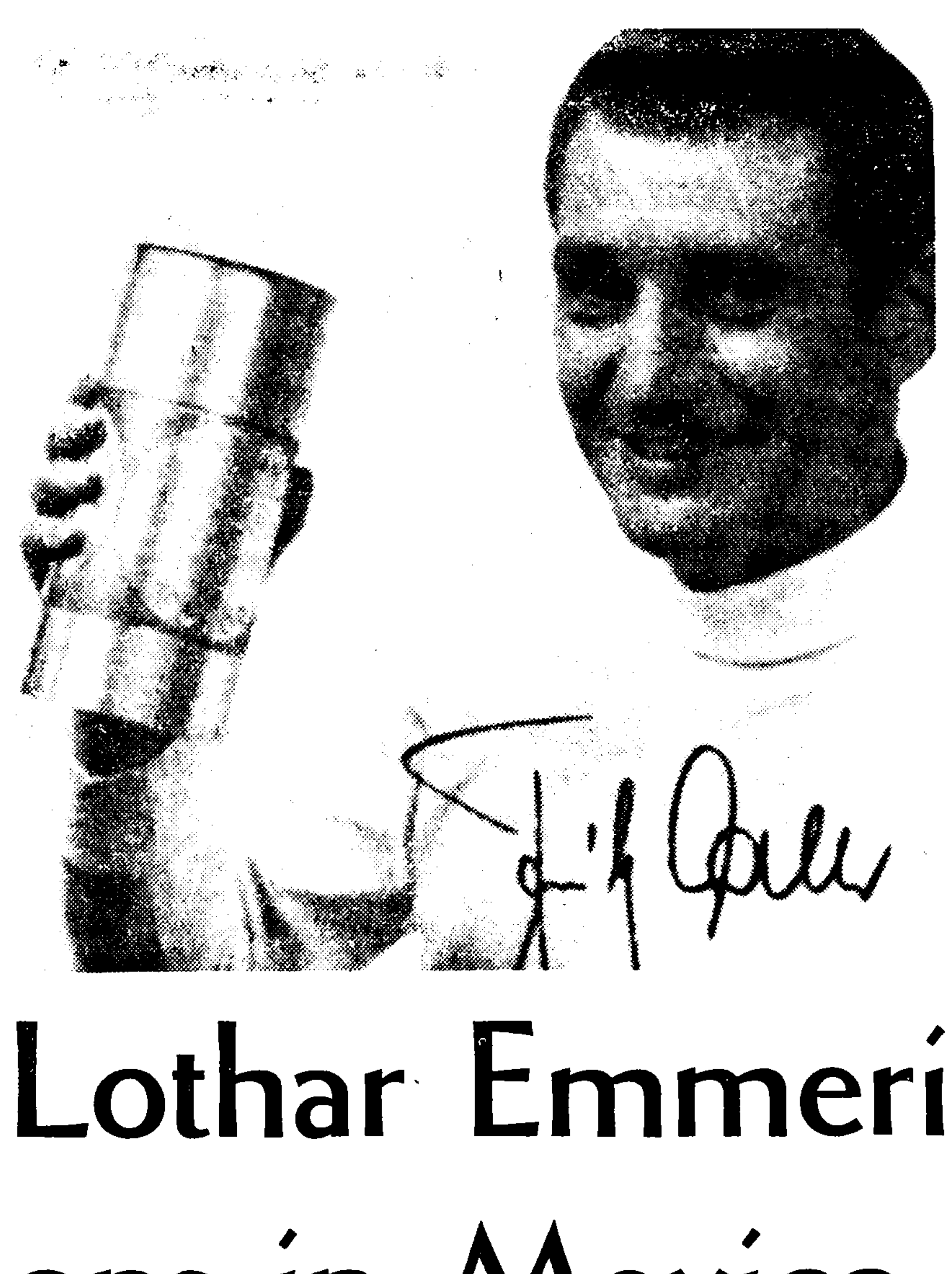
„Lichamelijk welzijn is niet alleen de sleutel tot een gezond lichaam. Het is tevens de basis van dynamische en creatieve intellectualiteit", zegt de Amerikaanse professor dr. Cureton, een gezaghebbende persoonlijkheid in de wereld van sport en lichamelijke vorming. In het kader van deze uitspraak geeft de noodsituatie, waarin een half miljoen Nederlandse kinderen zich bevindt door gebrek aan gymnastieklokalen, wel te denken. Alleen al voor de lagere scholen is er een tekort aan 3300 lokalen. Daardoor vervallen ruim 25.000 lessen in de lichamelijke opvoeding. Dat betekent dat 12.000 complete klassen verstoken blijven van elke bewegingsvorm.. En de ouderen? Van de acht miljoen Nederlanders boven de achttien is slechts 1.4 miljoen lid van een sportclub. Eén op de acht!

Zegt wielrefner Leo Duyndam: „Indoortraining, veldlopen, fietsen, het geeft niet wat, als je maar beweging neemt. Dan krijg je niet dat je op je twintigste of vijfentwintigste al dicht gegroeid en vet bent". En autocoureur Rob Slotemaker: „Ik doe regelmatig een serie oefeningen. Onmiddellijk na het opstaan maak ik veertig diepe



kniebuigingen en druk ik me veertig maal omhoog. 's Zomers rond ik dat af door naar het strand te gaan, een behoorlijk stuk te rennen, daarna in zee te zwemmen en vervolgens koud te douchen. Ik vind dat iedereen eigenlijk een keer per week een veldloop zou moeten houden. Het roken en drinken kan ook wel meer aan banden gelegd worden".

We gaan dus trimmen. De komende Paasdagen lenen zich meteen voor een uitstekende start. Wanneer we in het drukke verkeer toch per se met onze wagen op stap willen is er in het Zuidlimburgse land natuurlijk altijd een plek of een bos te vinden waar we het vehikel aan de kant van de weg zetten, om daarna al wandelend een uur frisse lucht in onze verontreinigde longen te zuigen. En wie kan ons beletten het af en toe eens op een looppasje te zetten? Wij gaan onze stijve knieën en onze rug, die kraakt wanneer we een gulden van de vloer moeten oprapen, eens een voorjaarsbeurtje geven. Wij gaan... Nou, wij gaan gewoon als zovele Scandinaviërs trimmen.



Fritz Walter met de naar hem genoemde trofee welke jaarlijks wordt uitgereikt aan de Duitse voetballer van de Bundesliga die van het meeste nut is voor zijn elftal.

Frits Walter, ex-aanvoerder van Westduits kampioenselftal:

Lothar Emmerich kan ons in Mexico helpen

HEERLEN, 28 maart — Peter Petit, een 19-jarige liefhebber van sport uit Heerlen, werd vorige week in de gelegenheid gesteld bij een vraaggesprek aanwezig te zijn met Fritz Walter, de ex-aanvoerder van het Duitse elftal dat in 1954 wereldkampioen werd. Petit bezocht onlangs in Aken de wedstrijd Alemannia - 1 FC Köln. Daar ontving hij een kaart van een Duitse brouwerij welke de toeschouwers laat kiezen welke voetballer in aanmerking komt voor de jaarlijks uit te reiken "Fritz Walter Pokal". Deze trofee ontvangt de speler, die volgens de meerderheid van de stemmen van het meeste nut is voor zijn elftal. Peter Petit vulde de naam van Wolfgang Overath, de spelmaker van FC Köln, in en deponeerde zijn kaart in de bus. Kort daarna ontving hij van die brouwerij een invitatie om de wedstrijd Alemannia-Borussia Mönchengladbach bij te wonen. Bovendien behoorde hij tot de vijftig geïnviteerden die na afloop vragen over het Duitse voetbal kon stellen aan Fritz Walter.

Tijdens dat gesprek bracht Walter volgende meningen naar voren:

„Door de 1—0 nederlaag van FC Köln tegen Oberhausen wordt Mönchengladbach de nieuwe kampioen." Over het spel van de Borussen was Walter niet zo te spreken: „Netzer heeft wel betere wedstrijden gespeeld en Le Fèvre kan ook veel beter; mogelijk dat blessures de oorzaak zijn van hun matig spel."

Over de keepersproblemen van Schön te Mexico: „Momenteel is Manglitz de beste, maar Schön kan Maier en Wolter toch niet passeren".

Nooit trainer

Met betrekking tot de zaak Müller-Seeler: „Seeler wordt wel wat oud; de jongere Müller is in het voordeel."

Over het toernooi in Mexico: „Het wordt bijzonder moeilijk. Niet alleen voor West-Duitsland, maar voor elk Europees land. Sepp Herberger gaat mee naar Mexico en zal Schön zeker de nodige nuttige aanwijzingen geven."

Over het beroep als trainer: „Ik heb wel aanbiedingen gehad, maar dat bestaan is te onzeker voor mij. Vandaag ben je de grote man en morgen sta je er naast vanwege het feit dat je club een slechte prestatie geleverd heeft. Daarom wil ik nooit trainer worden."

Over het feit dat Lothar Emmerich nog niet is gekozen voor de Mexicoploeg: „Lothar is de man die ons kan helpen voor wat betreft de bezetting van de linksbuitenplaats. Ik verwacht dan ook, dat Schön Lothar zal kiezen. Natuurlijk moet Emmerich in de vorm verkeren waarin hij momenteel steekt."

Over het Nederlandse voetbal: „Elf jaar geleden, in 1959, speelde ik met Kaiserlautern in Rotterdam tegen Feijenoord. In het stadion waren 60.000 toeschouwers. We verloren toen met 5—1. Mijns inziens wordt het Nederlandse voetbal momenteel bepaald door twee goede ploegen: Feijenoord en Ajax."



LOTHAR EMMERICH

— de redding voor het Westduitse elftal . . . .

Aad Veerman brengt boksgala in luxe omgeving

(Van onze correspondent)

DEN HAAG, 28 maart — Directeur C. C. Steensma van het Nederlandse congresgebouw in Den Haag is een fanatiek boksliefhebber. Lang geleden stond hij zelf in de ring. [illegible] recht hij als commissaris van het district Zuid-Holland van de Nederlandse boksbond menig partij [illegible] op bestuursniveau [illegible]. [illegible] gaat een [illegible] enthousiast Steensma [illegible] dinsdag 31 maart wordt er in zijn congresgebouw een boksgala gehouden. In de grote prins Willem-Alexander zaal, die ruim 2000 [illegible] tribunes [illegible]. Directeur Steensma [illegible] boksport waardig".

De Rotterdamse [illegible] promotor Aad Veerman (2[illegible]) die dit programma [illegible] ook bezonder [illegible] hij zijn boksers [illegible] Bas van Duivenbode, Jan van Ispelen, Jan en Rudy Lubbers [illegible] een luxe omgeving [illegible] Veerman: „En ik hoop dat de [illegible] len in Rotterdam ook [illegible] open gaat." Veerman heeft trouwens meer plannen op hoog niveau. Eind [illegible] hij in het Rotterdamse Hilton hotel een [illegible] boksavond" houden. Rond 400 man — het liefst in smoking — aan lange tafels [illegible] bedrijven door profpartijen. De entreekaart voor zo'n [illegible] avond (diner plus boksen) zal rond honderd gulden gaan kosten.

Hoofdpartij

In het Haagse congresgebouw [illegible] de kaarten overigens nog voordelig. Toch zijn er partijen van klasse belooft [illegible] Veerman. De Rotterdammer: „Voor mij is de hoofdpartij die tussen Bas van Duivenbode en de Nigeriaan [illegible] Burkari, die overigens in Barcelona woont. Burkari heeft tegen de grote jongens van Europa — bij voorbeeld een Gonzales en Folledo — gestaan. Voor Van Duivenbode een prachtige gelegenheid om zijn kandidatuur voor de Europese titel helemaal waar te maken."

Trekpleister nummer twee is Rudy Lubbers, die dinsdag zijn vijfde partij voor Veerman bokst en [illegible] maar weer een contract voor nog vijf wedstrijden bij de Rotterdamse promotor heeft getekend. Rudy Lubbers staat tegenover de Fransman Henri Kera[illegible], die onlangs gewonnen heeft van Gallo[illegible], de Franse bokser, tegen wie Rudy Lubbers zijn eerste succes als prof bokste. Ook Jan Lubbers komt weer in de ring. Veerman [illegible] Jan zelfs hoger aan dan Rudy. Jan heeft flair, meer durf. En een goede eindstoot. Een zeer belangrijk iets voor een profbokser." De Duitser Manfred Ackers, die [illegible] jaar geleden de huidige Europese kampioen Peter Weiland klopte, is de tegenstander van Jan Lubbers.

De vierde profpartij gaat tussen Jan van Ispelen en de Fransman Claude Courtelle (Courtelle heeft in Nederland eens tegen Joop Kaas gebokst; hij verloor op punten).

Tenslotte nogmaals directeur Steensma van het congresgebouw: „Ik hoop, dat deze boksgala de eerste wordt van een lange serie bokswedstrijden in het congresgebouw."

Gunstige reactie van Ministerie C.R.M.

Eén miljoen extra voor clubs betaald voetbal

(Van onze correspondent)

UTRECHT, 28 maart — De algemene vergadering van de verenigingen in het betaalde voetbal gisteravond in het Beatrixgebouw in Utrecht begon met een verrassing voor de betaalde verenigingen. Voorzitter van de sectie betaald voetbal, Jos Coler, kon meedelen dat het Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk werk gunstig had gereageerd op het verzoek van de voetbalbond op een hogere bijdrage uit de toto-pot. De betalende verenigingen, die jaarlijks slechts één miljoen vangen uit de toto krijgen dit seizoen één miljoen extra, terwijl er een half miljoen wordt gereserveerd. Tot uitkering van dit bedrag gaat men over als er goede kansen op sanering bestaan.

De vergadering, die de financiële toestand van de betalende voetbalclubs besprak, verzocht het bestuur met klem een krachtige houding aan te nemen in de besprekingen die een werkcommissie met het Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk werk gaat voeren over de verdeling van de toto-gelden Het plan-Stoop, dat de teruggang behelsde van 15 clubs naar het amateurvoetbal, verdween in de ijskast.

In de brief, die de voetbalbond van het Ministerie ontving, drong minister Mej. Dr. M. A. M. Klompé er op aan rond de tafel te gaan zitten. Om tot dit gesprek te komen heeft men een werkcommissie gevormd, waarin zitting hebben een vertegenwoordiger van de F.B.O. van het sectiebestuur, van de COF en van de NSF. De voetbalbond wil op deze bespreking met het ministerie met cijfers komen om duidelijk te maken in welke moeilijke positie het betaalde voetbal verkeert.

In de vergadering hebben afgevaardigden van de diverse betalende clubs bijzonder duidelijke cijfers genoemd. Jos Coler zei op een persconferentie na afloop van de vier uur durende vergadering: „Er zijn clubs die het nog een jaar, misschien twee jaar volhouden, maar dan zijn alle reserves opgesoupeerd".

De voorzitter van de sectie betaald voetbal zei verder: „Als het betaalde voetbal in het slop zit, zit de toto ook in het slop. Van de 75 miljoen, die Nederlands grootste sportprijsvraag opbrengt, ging 1 miljoen en gaat nu 2 miljoen naar het betaalde voetbal. In de vergadering gingen stemmen op om krachtiger op te treden tegen de Sporttotalisator. Men stelde voor het wedstrijdprogramma niet meer te geven, maar we wisten de vergadering hiervan af te houden", aldus Coler.

Betere service

In zijn openingswoord gaf hij adviezen aan de vertegenwoordiger van het betaalde voetbal. Hij pleitte voor beter, attractiever, en sportiever voetbal en toonde zich een voorstander van het instellen van een betaalde jeugdcompetitie. De FBO stelt naar de interesse voor een jeugdcompetitie een onderzoek in. Verder verzocht hij aan de verenigingen het betaalde voetbal „beter te verkopen". Hij doelde op het meer bespelen van het voetbalpubliek en het bieden van een betere service.

Marktonderzoek

Aardige ideeën, maar ideeën die veel geld kosten. En juist dat geld heeft het betaalde voetbal in het slop gebracht. Sanering schijnt de oplossing, maar wie moet het kind van de rekening worden?



Een blik in de congreszaal van de Jaarbeurshal, waar de KNVB donderdagavond vergaderde.

Perspectief blijft toch nog ongunstig

Welke clubs moeten fusioneren? In welke streek is het betaalde voetbal niet meer rendabel?

Vragen die de sectie betaald voetbal wil beantwoorden door een marktonderzoek. Een bureau is met dat onderzoek reeds begonnen. De resultaten hiervan zullen worden voorgelegd aan de betalende verenigingen. Die hebben de beslissing of de KNVB het marktonderzoek op grotere schaal zal aanpakken. De vraag is hoe de clubs op het onderzoek zullen reageren. Het vooronderzoek zal duidelijk moeten aantonen dat een groot aantal clubs gedoemd is te verdwijnen. Die noodlijdende verenigingen zullen weinig voelen voor een verder onderzoek.

Mr. Van Vlooten, voorzitter van de FBO, geloofde wel dat het merendeel van de clubs voor een uitgebreider marktonderzoek zou zijn. Jos Coler liet zijn gedachten gaan over wat er gebeuren moest als „de armen" een grootscheeps onderzoek tegen zouden houden. „We kunnen de betalende clubs er niet uitzetten. De vergadering zou kunnen besluiten ze geen subsidie meer te verlenen", zei de voorzitter van de sectie betaald voetbal.

In het gesprek met het Ministerie wil de sectie proberen een verdubbeling uit de toto-pot te halen.

Het plan van de DWS-voorzitter Stoop kwam op de vergadering nauwelijks ter sprake. „Het plan is voorlopig in de ijskast", vertelde de DWS-voorzitter. „Ik heb de clubbestuurders gevraagd wie terugwilde naar de amateurs. Niemand heeft met ja geantwoord. Dat komt omdat er geen alternatief is. Het marktonderzoek moet voor dit alternatief zorgen. Ik geef toe dat mijn plan geen sympathiek plan is. Bij de verdediging kreeg ik geen applaus. Maar een plan tot reorganisatie krijgt nooit applaus. Als de resultaten van het onderzoek het alternatief brengen, dan haalt men misschien het plan-Stoop nog eens uit de ijskast".

De DWS-voorzitter toonde zich tevreden over de toezegging van het Ministerie. „De inhoud geeft reden tot hoop", zei hij.

De voorzitter van de sectie betaald voetbal bracht in zijn openingsrede enkele interessante cijfers ter tafel. „2,8 miljoen mensen bezochten in het seizoen '67-'68 de schouwburgen. De opera- en toneelgezelschappen en de orkesten kregen 51 miljoen gulden subsidie. 5,1 miljoen mensen bezochten in dat jaar de voetbalwedstrijden van de betaalde clubs, maar zij kregen niets. We vragen niet om een aalmoes, maar we vragen het bedrag dat ons toekomt. 85 procent van de toto-opbrengst wordt opgebracht door de voetbalclubs. Dan hebben we wel recht op meer dan het miljoen dat we krijgen".

SPORT 2

Haarlem-MVV

HEERLEN, 28 maart — „Haarlem - MVV wordt een treffen tussen twee gelijkwaardige ploegen; de vorm van de dag zal beslissen". Met deze cliché-uitdrukking gaf trainer Knobel zijn mening over het komend competitieduel op paasmaandag. Voor tal van wedstrijden kan hetzelfde gezegd worden. Het krachtsverschil zal inderdaad heel gering zijn. Beide clubs zijn goede „middenstanders".

In het betaalde voetbal bezit Haarlem het record aan gelijke spelen: twaalf; op de voet gevolgd door MVV met elf draws. De meeste van die gelijke spelen eindigden voor de Haarlemmers in 0—0. Trainer Barry Hughes, die naar Go Ahead gaat en zich onlangs de beste trainer van Nederland noemde, heeft als Engelsman gekozen voor de in zijn land veel toegepaste zone-defensie, waarbij dus de Ausputzer en de mandekking ontbreken, maar de verdedigers elkaars taken over nemen en als het ware een bepaald gebied afgrendelen. Aanvallend moet de thuisclub het voornamelijk hebben van de spitsen Hoeben en Couperus, die evenwel niet bijster produktief zijn geweest want de doelcijfers spreken klare taal: 16—23. Wat dat betreft kan MVV een wat betere balans tonen: 33—29.

Voor beide ploegen staan geen grote belangen meer op het spel. Men is dus geneigd te veronderstellen, dat zij tevreden zullen zijn met een puntenverdeling. Maar MVV wil ditmaal meer! En kan ook de volle winst bereiken. Het Maastrichtse team heeft tegen Feijenoord een voortreffelijke indruk gemaakt; het resultaat betekende een grote stimulans en vormde het bewijs dat MVV'ke tot de betere formaties van de eredivisie behoort. Maar dat kan ook gezegd worden van Haarlem dat ondermeer thuis slechts met 1—0 verloor van Ajax en bij NEC tot een verdienstelijk 0—0 kwam. Wij zijn benieuwd wat deze confrontatie oplevert. De vermoedelijke opstellingen:

HAARLEM: Paternotte - Wentink, Peijs, De Haan, Koopman - Fransz, Burgers, Van Sloten - Lefering, Hoeben, Couperus.

MVV: Körver (of Mathijssen wegens schouderblessure van Körver, die in botsing kwam met Feijenoorder Geels) - Brassé, Herben, Quaedackers, Szefer - Bonfrère, Prins, Toennaer - Hoenen (of Heijnen), Mraz, Brokamp.

Roda JC-Drente

Maandag is de minst produktieve ploeg uit de tweede divisie in Kerkrade. Sportclub Drente scoorde in 21 wedstrijden slechts 13 doelpunten. Na veertien dagen rust is het ongewijzigde Roda JC favoriet voor de punten. „Maar", aldus manager Jan Kupers, „juist tegen zo'n ploeg moet je oppassen".

Roda JC: Damen - Engelen, Pfeiffer, Fischer, Klein - Deswijzen, Kousen - Meuser, Snielka, Schönwälder, Langenhuizen.

Drente: Boxem - Groenewold, De Groote, Hoogenberg, Kloosterman - Borghuis, Reekers of Booy, Bosman - Ludwig, Roosken, Kracht.

FSC-Blauw Wit

FSC: Vogels - L. Dullens, Ernst, P. Bennen, Van 't Hek - Plum, Hermans - Boekestein, Schunk, Z. Dullens, Mensinck.

BLAUW WIT: Boomgaard - Van Meeteren, Rudge, Cornwall, Herman - Liefveld, De Jong - Roode, Kramer, Muller, Schemmekes. **(zie ook pag. 17).**

Gooiland-Limburgia

Enige wijziging in het elftal van Limburgia is de terugkomst van Ties Klinkers, die de geschorste Ton Dormans vervangt.

Gooiland: Marisavljevic - Schouten, Jansen, Coster, Brouwer - Riechelman, Sulzle, Hogenbirk - Behm, Samardzic, Westbroek.

Limburgia: Crutzen - Vrösch, Stalman, Hermans, Maas - Deben, Gerards, Janssen, Smeets, Coolen, Klinkers.

Vriendschappelijk

Bekkerveld - Urmondia, maandag 14.30 uur terrein Benzenraderweg Heerlen.

Bekkerveld 2 - KEV 2, maandag 12.00 uur terrein Benzenraderweg.

Quick '08 - Hernania Richterich, maandag 14.30 uur. Deze wedstrijd wordt niet gespeeld in het Mauritsstadion, maar in het sportpark Plan Zuid te Geleen.

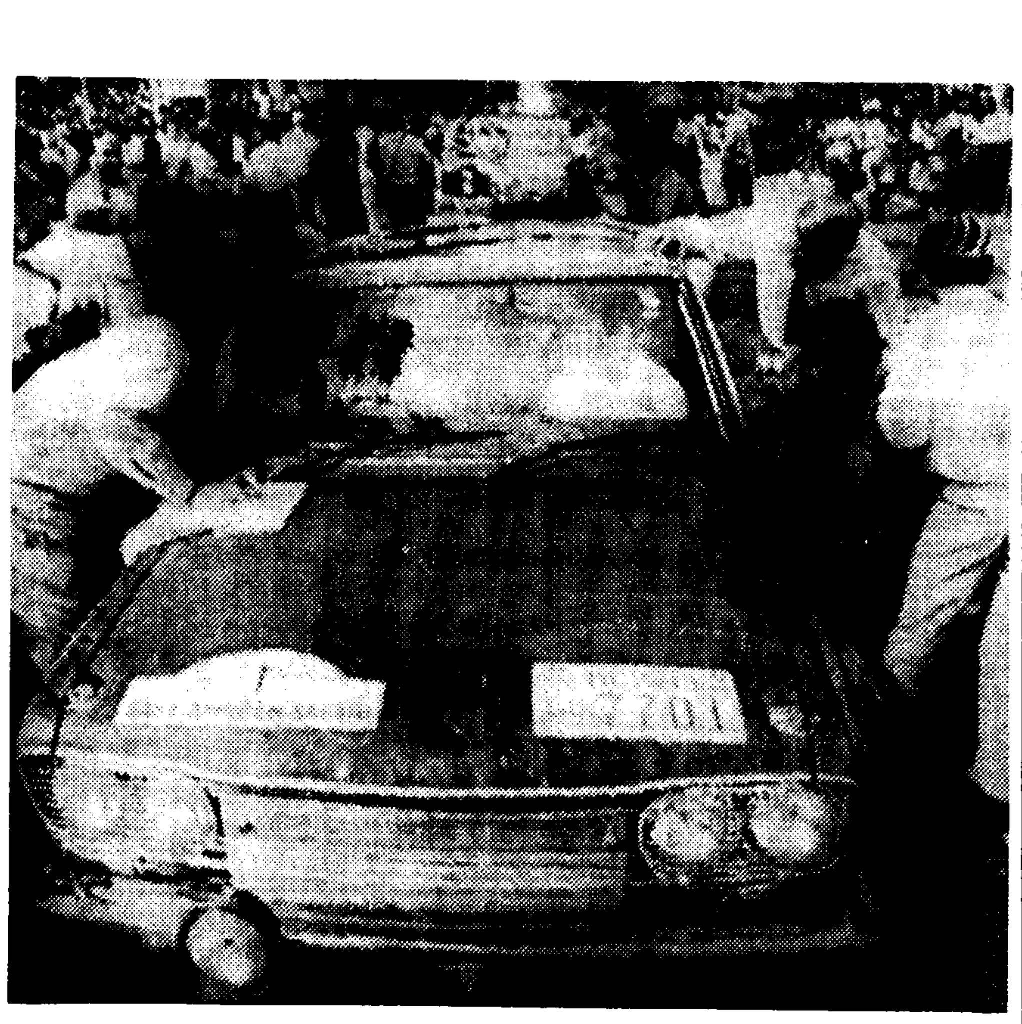
Drie winnaars in voetbaltoto

(Van onze correspondent)

DEN HAAG, 28 maart — Goede Paasdagen voor de heren Hofstee (volleybalvereniging De Zwaluwen, Almelo), Van Stek (Watergraafsmeer, Amsterdam) en Groot St. Martinus, Amsterdam). Zij delen deze week met dertien punten de eerste prijs in de toto. Ieder ontvangt bruto ƒ 75.306,60.

Voor de tweede prijs zijn 90 gegadigden. Per winnaar wordt bruto ƒ 1.673,50 uitgekeerd. Voor de winnaars van de derde prijs is de spoeling dun. Er zijn namelijk 1180 personen, die ƒ 225.920 moeten delen. Dat komt neer op ƒ 191,40 per persoon.

De extraprijs (ƒ 150.613,34) telt 430 winnaars. Per winnaar is ƒ 350,20 beschikbaar.



NAIROBI, 28 maart — Lampinen en Davenport hebben al in de eerste uren van de Oostafrikaanse Safarirallye, die gistermiddag in Kampala is begonnen, de strijd moeten staken na een botsing met een taxi. Lampinen bleef ongedeerd, Davenport liep enkele lichte verwondingen op. De wagen werd beschadigd en het Fins/Britse duo staakte de strijd.

Iets verder op het parkoers kwam de Peugeot 204 van Khan (Ken) in botsing met de BMW 1800 van Grewick (G.-Br.). Beiden zetten de reis met flinke blikschade aan hun auto's voort. De Alfa Romeo Giulia van Memsworth (G.-Br.) en de Ford Cortina Lotus van Dunton (Ken) waren voor de eerste nacht was begonnen al door pech uit de strijd. Er zijn nog 88 wagens in de koers. Foto: Beeld van de start.

Liberda analyseerde Feijenoordspel

Zientara: „De spelers hongerig naar zege"

(Van onze speciale verslaggever)

WARSCHAU, 28 maart — De hogere officieren van de legerclub Legia Warschau, die een hechte organisatie van de uitgebreide sportvereniging waarborgen, stelden de juiste diagnose. Het voetbal ontwikkelt zich snel, wisten zij. Om in het spoor van de internationale topclubs te blijven, moet Legia daarom omgeschoold worden. Regelmatig contact met buitenlandse partners was lange tijd het favoriete middel van spelers en de Legia-leiders. Een succesvolle methode ook: in dit voor de Poolse kampioen grote jaar wijst men nóg met trots op vroeger behaalde, vetgedrukte overwinningen op Tottenham Hotspur, Rotweiss Essen en Fortuna Düsseldorf.

Maar op de lange duur leken die incidentele sparring-partners toch niet voldoende zekerheid te bieden voor een totale ommekeer. „We hebben daarom", licht Edward Potorejko, secretaris-generaal en tevens vice-president van de legerformatie, zichtbaar voldaan toe, „onze Zientara naar het buitenland gestuurd. Naar Honved Boedapest en CSK Sofia, waar hij als hulp-oefenmeester stage liep. Zo kon hij zich voorbereiden op het trainerschap. Edmund Zientara kent het voetbal door en door. Hij is zo'n 15 jaar de beste speler van Legia geweest. Vele malen international. In het seizoen 55-56, toen wij voor de eerste keer Europa Cup-voetbal speelden, was hij al van de partij. Met Bryckczy, die evenals Zientara de speciale ontwikkeling heeft meegemaakt"

Het was Zientara's plicht, kan men veronderstellen, met duidelijke plannen in Warschau terug te keren, Legia door te lichten en daarna te injecteren. Wat een jaar geleden ongeveer gebeurde. Met verbluffende gevolgen. Potorejko, zwierig pronkend met de op de brede borst gespelde decoraties: „Legia speelde vroeger een tik-tal-spelletje. Die korte combinaties hadden te weinig effect. Er wordt nu moderner gevoetbald, met de dieptepass vanuit ons sterke middenveld. Maar behalve dat heeft Zientara ook op andere belangrijke punten voor verbetering gezorgd. Hij heeft in het elftal een soort familieband gekweekt. De jongens hechten enorm aan elkaar. Dat schept vertrouwen. In het verleden kampte Legia vaak met psychische problemen. Als het succes uitbleef en de tegenstander scoorde wèl, dan liet men de kop hangen. Die moeilijkheden, suggereert de leiding, kent de kampioen uit Warschau nu niet meer. Potorejko geeft een voorbeeld: „Toen St. Etienne 1—0 scoorde, maakten wij prompt gelijk. We wonnen tenslotte met 2—1. Legia is echt gewijzigd. Het verstaat nu ook de kunst om te improviseren, om van systeem te veranderen als de andere partij verschillende varianten toepast. Zeker, wij hebben ook ongeluk gehad. Maar zonder die factor bereik je in het voetbal toch nooit iets. Ik geloof gewoon in dit elftal. We hebben rond routinier Brychczy een team opgebouwd van veelal jonge spelers. Zoals doelman Grotynski, Zyrmunt, Niedzielka en Trzaskowski, die uit een kleine club uit de omgeving kwamen maar zich bij ons pas volledig hebben ontwikkeld. Met daarbij Blaut 1 en Deyna als uitblinkers is het voor mij geen wonder, dat we de halve finale hebben bereikt".

Aan méér durven de Polen niet te denken. De inmiddels bejubelde trainer Zientara: „Ik voel me erg gelukkig met wat we nu hebben behaald. Eerlijk gezegd is het voor mij een grote verrassing. In Sosnowiec heb ik weliswaar verteld, dat ik het had verwacht, maar dat was een leugentje om bestwil. Legia is natuurlijk sterk vooruitgegaan, omdat het een vriendenkring is en alle spelers ontzettend hard hebben gewerkt. Maar dat het nu al rijp is voor een Europacupfinale moet ik betwijfelen". Waarna Zientara nog wat uitvoeriger ingaat op die competitiewedstrijd in Sosnowiec: „Legia heeft daar erg slecht gespeeld. Het kan veel beter. Mijn jongens hadden angst voor blessures, schuwden de duels omdat ze toch al bezig zijn met de wedstrijd tegen Feijenoord. Dan staat er immers ook voor ons veel op het spel".

Over de Nederlandse kampioen blijkt in Polen inmiddels meer bekend te zijn, dan men aanvankelijk wilde suggereren. Vice-voorzitter Potroejko, bijzonder openhartig in een tweegesprek: „We hebben ons alles laten vertellen over de wedstrijd tegen Milan, uit Oost-Duitsland hebben we kranten toegestuurd gekregen met verslagen over de duels met Vorwärts Berlin en in de Poolse bladen hebben uitgebreide interviews gestaan met onze in Alkmaar spelende landgenoot Liberda"..

Spion

De AZ-speler heeft kennelijk op verzoek als spion gefungeerd. Liberda ontleedde iedere Feijenoord-linie, sprak over de fysieke kracht, waarschuwde voor het combinatie-vermogen, en opbouw via achterhoede en middenveld en de slagvaardigheid van Kindvall.

● TREEBEEK — Paasmaandag speelt Sportvereniging Treebeek een vriendschappelijke voetbalwedstrijd tegen R.K. S.V.B. op het terrein achter de spoorwegovergang aan de Spoorstraat te Treebeek. Begin: half drie.

NIJMEGEN — De inhaalwedstrijd NEC-GVAV, die aanvankelijk op 15 april zou worden gespeeld, is in verband met de ontmoeting Feijenoord-Legia een dag vervroegd. De wedstrijd vindt nu plaats op dinsdagavond 14 april in het stadion De Goffert.

MüNSTER — De Venlose eredivisieclub Valuas heeft in Münster een wedstrijd tegen de Westduitse nationale volleybalploeg met 1—3 verloren. De setstanden waren: 15—13, 7—15, 6—15, 11—15.

Nationale schaaktitel

Scholl leidt

LEEUWARDEN, 28 maart — De uitslagen van de gistermiddag in Leeuwarden gespeelde vijfde ronde van het toernooi om het schaakkampioenschap van Nederland zijn:

Jongsma - De Ruiter 0—1;
Zuidema - Hartoch ½—½;
Vogel - Langeweg afg;
Van der Weide - Scholl ½—½;
Kerkhoff - Kort afg;
Marcus - Van Baarle afg.

Stand na vijf ronden:

1. Scholl 3½; 2. Marcus 3 en 1 afg; 3/5. Hartoch, Van der Weide en Zuidema 3; 6. Langeweg 2½ en 1 afg; 7. De Ruiter 2½; 8/9. Van Baarle en Kerkhoff 1½ en 1 afg; 10. Jongsma 1½; 11/12. Kort en Vogel 1 en 1 afg.

● KERKRADE — Het elftal van Roda JC-B voor de uitwedstrijd tegen RBC B wordt samengesteld uit: Van der Mierden, Deckers, Spronck, C. Brassé, Senden, Rouhl, W. Brassé, Schaekens, Jongen, Strüver, Kockelkorn, Lumey, Op den Kamp en Van der Zwan.

Rusland won

STOCKHOLM, 28 maart. — Rusland heeft in Stockholm de enige wedstrijd die gisteren werd gespeeld in het toernooi om het wereldkampioenschap ijshockey met 5—1 gewonnen van Tsjechoslawakije. De standen per periode waren 2—0, 2—0, 1—1.

Limburgianen bestraft

BRUNSSUM, 28 maart — Limburgiaan Ton Dormans is door de KNVB voor twee wedstrijden geschorst. Hij kreeg bovendien een boete van 150 gulden. Jan Janssen is met 75 gulden beboet. Beide spelers ontvingen afgelopen zondag tijdens de wedstrijd AGOVV-Limburgia van scheidsrechter Geurens een officiële waarschuwing.

Als U een vliegvakantie toch nog duur vindt....

dan doen wij U een verrassend GOEDKOOP voorstel

Per Caravelle Jet, VANAF VLIEGVELD BEEK (dus naast de deur) in 2 uur naar

MALLORCA f 389,-
15 dagen, volledig verzorgd ....

Of naar de

COSTA BRAVA f 373,-
15 dagen, volledig verzorgd ....

Juist in de rustige zomermaanden mei en juni is een vakantie daar ideaal

Wilt U meer weten? Wilt U reserveren? Belt U ons dan even of komt U vrijblijvend binnen. Wij zijn geheel tot Uw dienst.

Reisbureau VAN DE BURGT
Passage 5, Heerlen, telefoon 045–718400

AANGEB. BETREKK.

Wij zoeken voor onze modern ingerichte friture te Voerendaal een nette VERKOOPSTER voor de avonduren. 5-daagse werkw. Zaterdag en zondag vrij. Mond. soll. met telef. afspraak 045-214962.

Restaurant de Dael te Nuth vraagt CHEF de rang en demi chef de rang. Tel. 04447-1345.

Kapé Heerlen vr. WERKSTER leeft. 16 t.m. 23 jr. voor schoonhouden van winkel, kantoren en toiletten. Bij voorkeur voor hele dagen (5-daagse werkw.) Aanm. dagel. tot 18 uur bij de personeelschef Kapé, Saroleastr. 45, Heerlen. Tel. 045-717544.

Wij zitten te springen ... om een (als 't even kan ervaren) VERKOOPSTER voor onze keurslagerij. Haar taak is vooral de bediening van de klanten en de verzorging van de snijwaren. Ze kan natuurlijk rekenen op een prima loon en vrije bedrijfskleding. Ook een aktieve jongedame die dit werk graag leren wil is welkom. En we zitten ook te springen om een vlotte hulp in de huishouding. Ook zij verdient meteen al goed en krijgt veel zelfstandigheid bij ons. Kom eens snel praten met Keurslager Fredam. Schrieversheideweg 35, telef. 045-211406.

Gevr. v. spoed. indienststr. GASFITTER en halfwas. Bij voork. met rijbewijs. Gas-Centr. Gebr. Ploum, Hoofdstraat 24 Kerkrade. Telefoon 3545.

Voor dir. gevr. LEERLING-MONTEUR. Garage A. Jasper Peugeot-service, Akerstr. 162 Kerkrade-W. Tel. 04445-3478.

Net MEISJE of jonge vrouw gevr. voor buffetwerkzaamh., ervaring niet vereist. Telef. 04445-6686.

Gezocht jonge SLAGER, aankomend vakman of prima gezel. Knops, Rijksweg zuid 97 Geleen. Tel. 3621.

Gevr. nette HUISHOUDSTER leeft. 35 à 40 jr. Br. on. nr. B. 1074 L.D. Brunssum.

Voor dir. gevr. LEERLING-MAGAZIJNBED. Garage A. Jasper Peugeot-service, Akerstraat 162 Kerkrade-W. Tel. 04445-3478.

Voor sp. gevr. nette VERKOOPSTER v. drogisterij-parfumerie te Brunssum. F. Boesten, Kerkstr. 47, Brunssum.

IJSVENTERS gevr. De IJsbeer Brunssum, Rumpenerstr. 14. Tel. 045-252319.

Nette WINKELJUFFR. gevr. f 100 p.w. netto. Slagerij Houben, Kerkstraat 79 Brunssum.

Gevr. CHAUFFEUR voor vrachtwagen - besteldienst. Staai 8, Grevenbicht.

Voor onze supermarkt WINKELMEISJE gevr. liefst m. enige erv. 4—6 Hoofdstr. 206 H'broek. Tel. 212752.

Juwelier Huisman-Verheugen vr. m. sp. VERKOOPSTER, leerl. verkoopster en ass. v.d. boekh. Soll. na tel. afspr. tel. 715929, Geleenstr. 15, Heerlen.

Gevr. net MEISJE als hulpcassière en v.l. mag. werkz. Horeca Cash and Carry J. v. Rennes, Strabeek 6, Valkenburg, tel. 3458.

WINKELMEISJE gevraagd in supermarkt en meisje in de huish. W. Heussen, Amsterdamstr. 60, Heerlen.

Gevr a) TYPISTE, pr. werkkr.; b) jonge huisknecht en werksters. Hotel Prinses Juliana, Valkenburg, tel. 04406-2244.

Bekende bluesgroep z.m. sp. beg. GITARIST i.b.v. instr. Br. ond. nr. K. 4092 L.D. Kerkrade.

Bejaardenpension „Bella Vista", Broekhem 22, Valkenburg, tel. 2425 vr. per 15 april flinke huish. HULP, evt. ter opl. v. bejaardenverzorgster.

Voor de avonduren gevraagd WERKSTER voor onze keuken; werktijd van 6—1 uur. Aanm. na 11 uur 's morgens Café-Rest. Bon Appetit, Geleenstr. 56, Heerlen, telef. no. 717080.

BARDAMES gevr. Loon plus provisie. Te melden na 6 uur Elysée-Bar, Wilhelminapl. 14, Heerlen, of tel. 045-719841.

VERKOOPSTER gevr. voor levensmiddelenbedrijf. 5-dgs. werkweek. Slenter, Anjelierstraat 12, Geleen.

Wij vragen 1 nette leerling of aank. VERKOOPSTER en 1 nette leerling of aank. verkoper. Wij bieden u, 5-daagse werkweek en goede soc. voorzieningen. Met vakantieafspraken kan rekening worden gehouden. Pers. soll. of na tel. afspraak bij 't Wonder van Heerlen, Akerstraat 5, tel. 045-713382 Heerlen.

Mevrouw beschikt u over auto? Bent u welbespraakt en wilt u ca. 100 tot 200 gld. op 3 avonden p. w. BIJVERDIENEN? Blijvend werk, ganse jaar door. Schrijven P.N. Postbus 414 Heerlen.

Gevr. m. sp. NAAISTERS en leerl. naaisters. Hoog loon, reiskostenverg. Geen geh. en geen thuisw. Ger Brouns, Akerstr. 40, Spek'heide, tel. 5185.

Voor onze banketbakkerij te Brunssum vr. wij 2e BEDIENDE. Soll. en inl. Vroom & Dreesmann afd. pers.zaken Geleenstr. 21, 5e etage Heerlen, tel. 045-716841 ma. t.m. vrij. 15-17 uur.

TIMMERLIEDEN, metsel. en handl. gevr. Hoog loon. Bouwbedr. H. J. Adams, Hellebroek 100, Nuth, tel. 1749.

Gevr. voor direkt voor Duitsland GRONDWERKERS, onderhoudspersoneel, electriciens. Iedere dag melden bij L. G. Vandebeek Oranjeplein 84a Maastricht, tel. 23777 van 's morgens 9-12.30 u. en van 14-18 uur of bij de heer Prevos Limbrichterweg 37 Sittard, tel. 04490-9034.

MEISJE gevr. voor hulp in de automatiek, lft. plm. 17 jr. Hoog loon. O. Haemers Oranje Nassaustr. 31 Heerlen.

1e KAPSTER gevr., moet met modern werk op de hoogte zijn. Hoog loon, prettige werkkring, Kapsalon Stijfs, Hoofdstr. 137 H'broek. Tel. 045-211751.

Kapé Heerlen, Geleen, Brunssum, vraagt wegens uitbreiding van div. afdelingen leerling-, aankomende en ervaren VERKOOPSTERS, leeftijd 15—23 jaar. Aanm. dagelijks bij de personeelschef Kapé te Heerlen, Saroleastr. 45, tel. 717544.

VERKOOPSTER gevr. Piet Eygelshoven luxe schoenen en lederwaren Salmstraat 58 Geleen. Tel. 04494-3902.

Eerste KAPSTER gevr. Industriestraat 38 tel. 04445-6345.

Royal Theater Heerlen vr. v. sp. indienstr. enkele PLACEURS of placeuses v. hele of halve dgn. Aanm. dag. v. 10 tot 12 uur in het theater.

INPAKSTERS voor hele of halve dagen gevr. Fijnkostbedrijf Lechner, Litscherveldweg 4, Heerlerheide, tel. 045—213158.

Voor dir. gevr. SERVEERSTER, werkster. Hotel Adler Neerhem 13, Valkenburg, tel. 04406—3448.

BARMEISJES gevr. voor de weekends. Dancing Royal Akerstr. 64 Kerkrade-W., tel. 04445-7018.

Halfwas- en leerling AUTOSPUITER gevr. Funken autospuitbedrijf, Heerlerbaan 195 Heerlen.

Heftruck CHAUFFEURS en loodsarbeiders gevr. voor het westen van het land. Goed loon. Reis en verblijfk. worden verg. H. Smeets Dorpstr. 59 Buchten. Tel. 04498-1267.

Voor onze nieuwe snackbar annex automatiekhal VERKOOPSTERS gevr., werktijden van 9—6 uur of 's avonds van 6—1 uur. Goed loon. Jaarbetrekking. Aanm. na 11 uur 's morgens. Café-Rest. Bon Appetit, Geleenstr. 56, Heerlen, tel. 717080.

Bej.pension Huize van Espen vraagt voor 1 mei net MEISJE boven de 18 jaar. Houthemerweg 78, Valkenburg, tel. 04406-3130-2265.

Huize van Espen vraagt voor 1 mei BEJ.-HELPSTER. — Houthemerweg 78, Valkenburg, tel. 04406—3130-2265.

JONGEN gevr. om mee te reizen met kermisbedrijf. Aanm. Coriovallumstr. 25, Heerlen.

POETSER en autowasser gevr. Leeft. & 60 jr. Garage Mengelers Oirsbeek.

Voor kantoor en/of magazijn BEDIENDE gevr. Garage Mengelers Oirsbeek.

Gevr. per 1 mei HULP in de huish. voor dag of d. en n., in doktersgezin m. 5 kinderen. Dr. Hanje, Ganzeweide no. 71, Heerlerheide.

Gevr. MEISJE voor huish. werkzaamheden en bediening. Parkhotel Nuth tel. 1953.

Nette HULP i.d. huish. gevr. v. 3 halve dgn. Aanm. tuss. 15 en 18 uur. Mej. Baggen, Kortstr. 7, Heerlen.

Hotel-pension „Zonnevanck", Broekhem 67, Valkenburg vr. MEISJE of vrouw v. hotelwerkz. Goed loon, tel. 04406-3253.

Gevr. 1e of 2e KAPSTER tev. leerl. kapster. Maison Jeanny, Stationstr. 13, Sittard tel. 04490-3139.

CHAUFFEUR en bijrijder gevr. Gebr. Erens, tel. 04447-1417, Swier 51, Wijnandsrade.

Gevr. v. dir. flinke JONGEMAN, lft. 16-17 jr. voor onze factuurafd. Vereisten: vlot kunnende typen en rekenen. Bosch en Zn., groothandel in levensmidd. Akerstr. 54, Hoensbroek.

VERKOOPSTER gevr. 16-18 jr. liefst m. erv. Supermarkt Noël, Einderstr. 28, Kerkrade, tel. 2258.

Taveerne „De Brijpot" vr. beschaafde BARDAME voor de middagdienst. Vast salaris, plus prov. Soll. na 17 uur, Akerstr. Nrd. 244, Hoensbroek, tel. 045-214002.

Halfwas- en leerl. AUTOSPUITER gevr. Carr.bedrijf T. de Vries, Grasbroekerweg no. 7, Heerlen, tel. 719673.

Net MEISJE gevr., evt. voor hele of halve dagen. Mevr. Tripels, Brusselsestraat 36, Maastricht, tel. 16801. Meerdere hulp aanw., n.l. dagmeisje van 23 jaar.

Gevr. voor Duitsland bekw. METSELAARS voor omgev. Aken, netto-loon DM 5.50 p. uur. Terschurenweg no. 65, H'broek, tel. 04447—1716.

Gevr. net WINKELMEISJE voor levensm.zelfbed., goed loon, 5-daagse werkw. H. Hermens, Hoofdstraat 236 te Hoensbroek.

Gevr. nette JONGEN voor levensm.zelfbed., goed loon, 5-daagse werkw. H. Hermens Hoofdstr. 236, H'broek.

Gevr. HULPBEZORGER, 14-17 jaar. Bakkerij Wagener, Rosmolenstr. 6, Sittard, telef. 04490—5471.

Gevr. ETALEUR, leerling-etaleur, in vaste dienst, die zelfst. kan werken. Warenhuis „De Kleine Winst", Hoofdstr. 8, Kerkrade.

Gevr. alleenst. HEER voor hotelwerk, ook bej. pers. of invalide. Goed loon, tehuis en inwoning. Briev. ond. no. H 3067 L.D. Hoensbroek.

Net WINKELMEISJE gevr. Smeets-Velraeds, Reeweg 59, Abdissenbosch.

Gevr. POETSVROUW voor in de ochtenduren en een cassière voor de kassa. Holland Amusement, Gasthuisstraat 20, Heerlen.

VERKOPER gevr., lft. plm. 18 jaar. Sporthandel Munnich Raadhuisstraat 68, Heerlen, tel. 715796. x

Wij hebben nog enkele plaatsen vrij voor NAAISTERS, leerling naaisters, die hiervoor opgeleid wensen te worden. Confectie-atelier P. van Dijk, Nobelstraat 59a, Heerlen, tel. 045-712095, na 6 uur: 719159. x

Im- en exportkantoor gevestigd te Heerlen vraagt met spoed enkele MEDEWERKSTERS. Enigszins administratief onderlegd en goed kunnende typen. Houdt u van een prettige werkkring, schrijft u ons dan per omgaande. U zult er geen spijt van hebben. Br. ond. nr. 1971 b.d. x

MEISJES, die graag naaien willen leren, kunnen daarvoor bij ons terecht. Maar ook voor ervaren naaisters tot 23 jaar hebben wij altijd wel een plaatsje vrij. Confectie-atelier F. Meyer, Heerlerbaan 229, Heerlen. x

Gevr. voor werk in Duitsland, DRAAIERS, fraizers, machinebankwerkers, constr.-bankwerkers, bankwerker-lassers, plaatwerkers, 7 sterkstr.-electriciens (voor iedere dag thuis). Zeer hoog loon, goede soc. voorzieningen. Montagebouw GmbH, Rijksweg Nrd 9, Geleen, tel. 04494—3100. x

Kledingind. Klimy Akerstraat 20, Hoensbroek vraagt NAAISTERS en leerl.-naaisters. Tel. 045-211083. x

BROODVERKOPER gevr. v. spoedige indienstred., 5-d. werkweek. N.V. Broodfabr. De Kroon, Hoofdstr. no. 10, Kerkrade. x

LEERL. WINKELJUFFR. gevr., 5-daagse werkweek. Broodfabr. de Kroon, Hoofdstraat 10, Kerkrade. x

Wij zoeken enkele goede STRIJKSTERS voor het strijken van damesjurken; tevens enkele voor-strijksters, leeftijd tot 23 jaar. Wij bieden bij gebleken geschiktheid een goed loon en vergoeden de reiskosten. Confectie-atelier F. Meyer, Heerlerbaan 229, Heerlen. x

WINKELMEISJE gevraagd. Groente en Fruithandel N. Janssen-Smeets, Spilstr. 10, Maastricht. x

BROODBAKKER gevr., hoog loon. Broodfabr. de Kroon, Hoofdstr. 10, Kerkrade. x

Carrosseriebedrijf H. G. van Belle, Kissel 42, Heerlen, tel. 717458, b.g.g. 717758, vraagt voor dir. SPUITERS, leerl.-spuiters en halfw. spuiters, plaatwerkers, leerl.-plaatwerkers en halfw. plaatwerkers. x

Nette WINKELJUFFROUW gevr. Drog. „Het Centrum" Kerkstr. 234, Brunssum. Tel. no. 252935. x

Voor onze afd huish art. en app. vr. wij v z.s.m. aank. repres. VERKOOPSTER b.v.k. enige erv. of schoolopl. Sal. n.o.t.k. Soll. dag. 9-10 uur vm. of na tel. afspr. Vossen Zn, Geleenstr. 64, Heerlen, tel. 711300. x

Wij vr. geschoold en ongesch. PERSONEEL v. werk op een der Ned. mijnen (bovengronds). Goede arbeidsv. soc. voorz., deput. kolen, gezinstoesl., aanv. kinderbijsl., gratif., enz. lft. v.a. 18 jr. Ook oud. mensen komen in aanmerk. Voor nad. inl. tel. 04492—1818, toestel 11. x

L.C.I. Limburgse Confectie-Industrie vraagt voor haar kantoor te Heerlen admin. KRACHT vrl. voor zelfstandige werkzaamh. Zij dient bovendien op de hoogte te zijn van het doorschrijfsysteem loonadministratie. Vereisten: MULO- of MAVO-diploma. Zij, die menen hiervoor in aanmerking te komen, gelieven te reflecteren L.C.I. Limburgse Confectie-Industrie, Kissel 53, Heerlen tel. 045—716526. x

L.C.I. Limburgse Confectie-Industrie N.V., vraagt voor haar kantoor te Heerlen admin. KRACHT vrl. Zij zal werkzaam zijn op onze afd. facturering, terwijl ze eveneens lichte admin. werkzaamheden te verrichten krijgt. Vereisten: ervaring en typen. L.C.I. Limburgse Confectie Industrie N.V., Kissel no. 53, Heerlen, telef. 045—716526. x

Gevr. OPTICIENBEDIENDE voor winkel en werkplaats, ongev. 20 jaar. Een zelfst. kracht krijgt bij ons een hoog salaris. Kramp brillen, Kleine Staat 19, Maastricht. x

ARBEIDERS gevr. v. ophalen huisvuil. Goed loon. Claessens Hoge Barakken 4, tel. 15884 Maastricht. x

Zoekt U contact? Voor geh. en ongeh. het ideale trefpunt. La Dolce Vita Bar tev. zoeken wij een net BARMEISJE. Pr. Hendriklaan 68, Brunssum. x

Net DAGMEISJE of werkster gevr. Souren, Pannesheiderstr. 26 Bleijerheide, tel. 04445-2675. x

Nette MEISJES kunnen geplaatst worden, hoog loon. Werkw. van 5 dgn. Wasserij Karreman, Peschstraat no. 28 Geleen. x

VERKOOPSTERS en leerl. verkoopsters gevr. voor luxe en kunstnijverheidszaak. NV Joop Roukens Salmstraat 3-15 Geleen. x

2e horlogemakersbediende gevr. Fa. S. Vaessen, Oranje Nassaustr. A1 Heerlen. Tel. 714286. x

Alleenst. dame van middelb. leeftijd uit zakenmilieu zoekt HUISHOUDSTER en/of gezelschapsdame voor dag en nacht van ongev. gelijke leeftijd en beslist uit goede kring Br. ond. no. G 2073 bijk. L.D. Geleen. x

Wij vragen NAAISTERS, hoog loon en reiskostenvergoeding. Voor geh. dames werktijden in overleg. Aanm. Euro Confectie, Sittard-Centrum, Rijksweg Noord 54 (t.o. Cartigny), tel. 04490-7450. Na zes uur Odasingel 86, tel. 04490-6314. x

I.C.I. Limburgse Confectie-Industrie vraagt voor dir. indienststreding: MODINETTES en l.l.-modinettes. Goed loon en reiskostenvergoeding Event. eigen busvervoer. Te melden Kissel 53, Heerlen, of tel. 716526 of 715794. Wij zijn bereid u event. thuis te bezoeken. x

Wij vr. v. onze mod. spinnerij enkele MEISJE, 16 jr. of ouder om opgel. te worden als spoelster. Uit omg. H'broek, Hrln. worden thuis afgeh. en gebr., hoog loon, 24 vakantiedgn. en vakantietoesl. Aanm. dag. na 6 uur tel. 045-252264. Katoenspinnerij May en Co, Frans Savelstr. 69, Gangelt. x

Constructie - Bankwerker - LASSER gevr. Staalconstr.bedrijf G. Hubben, Nieuwenhagerweg 5, Eygelshoven. x

VERKOOPSTER en leerl.-verkoopster gevr., prettige werkkr., 5-daagse werkweek. „Valderop", speciaalzaak in huish. art., Emmaplein no. 5, Heerlen, tel. 713172. x

Weg. groei v. onze kapsalon kunnen wij nog pl. bied. aan een 1e KAPSTER. Salon Schrijvers, Kerkstr. 13, Vaals, tel. 1287. x

Gevr. MAGAZIJNBEDIENDE, plm. 17 jr. oud, 1 verkoopster. Geb. goed loon, 5 dg. werkw., reiskostenv. Superm. M. Bruls, Hoofdstr. 56, Schaesberg. x

Gevr. BOEKHOUDER v. halve dg. Mengelers chem. reiniging Schaesbergerweg 49, Heerlen, tel. 714705. x

Patisserie Quanjel vraagt nette WINKELJUFFR., liefst Heerlen of omgev. Prettige werkkr., 5-daagse werkweek. Emmastraat 26, Heerlen, tel. no. 713560. x

BARJUFFROUW gevr., vakkennis niet vereist. Café-Bar Op de Trepkes, Wimmerstr. 9, Eygelshoven, tel. 1344. x

Gevr. erv. WINKELJUFFR., 5-daagse werkweek; voor goede kracht hoog loon. Spar Geurts-Syen, Kerkraderweg no. 249, Terwinselen, telef. 04443—3189. x

Net MEISJE of werkster gevraagd. Aanm. Drogisterij José, Akerstr. 228, H'broek, telef. 211309. x

Welke JONGEDAME, niet jonger dan 21 jaar, heeft interesse voor het mee voortzetten van een horecabedrijf. Café-Rest. Schinkelkruik, Amknapp 4 Verlautenheide Dld., Kreiss Aken, tel. 0949—2405—2132. x

Confectie-atelier J. B. v.d. Wal, Pieterstr. 42A Geleen, direct bij station Geleen-O. gelegen, vraagt NAAISTERS, leerling-naaisters en strijksters voor het maken van damesjaponnen en rokken. Hoog loon en prettige werkkring. Tel. 04494—5970. x

Met spoed gevr. BARDAME Orchidee-bar, Amstenraderweg 80, Hoensbroek, telef. no. 212005. x

SPOORWEGWERKERS gevr. voor Duitsland. Duits verz. Bruto loon DM 5,14 p. u. plus DM 3,— p. d. Cremers Scharnerweg 2a Maastricht, tel. 22914. Ingang vrije benz.pomp. x

GRONDWERKERS m. kabelwerk-ervaring en stratenmakers voor zo spoedig mog. gevr., prestatieloon en goede soc. voorz. Onderaann. T. L. Adams, Brunssum, Europalaan, tel. 045—253494. x

Praktisch en handig PERSOON die van variatie in zijn werk houdt en graag mooie dingen wil maken in tuinen, zoals sierbestrating leggen, een aparte muur metselen, pergola's, tuinhekken en wandjes timmert, bekisting kan maken, 'n tuin kan uitzetten naar tekening en verder nog behoorlijk actief is, zoeken wij al geruime tijd voor onze uitvoeringsafdeling. Nu zegt iedereen dat zo iemand niet meer bestaat. Dit geloven wij niet. Als u zich voor 80% zo voelt, kom dan eens praten. Er zit mogelijk 'n vol-mans baan in. TAN - Nuth, tel. 04492-1212. x

HULP in de huishouding gevr. voor 's ochtends. Willem II laan 13 Schaesberg.

Gevr. VERKOOPSTER en leerl. verkoopster de Zwaluw Promenade 137 Heerlen. x

Actief MEISJE gevr. voor dir. voor fotozaak, e.v. donkere kamer. Aanm. Geleenstraat 19a, Heerlen. x

Dancing St. Tropez vraagt KELNER voor weekend. — Aanm. na 2 uur Willemstr. 7 Heerlen. x

DEMICHEF tournant sowie Jungkoch zum sofortigen Eintritt in angenehme Dauerstellung bei guter bezahlung sofort gesucht. Wohnung im Hause möglich. Hotel Quellenhof 51 Aachen. Tel: 37251.

Specialist de Wever ziekenhuis Heerlen zoekt voor halve dagen HULP i.d. praktijk. Leeftijd 17-20 jr. Minimaal diploma MMS of MULO. Br. o. nr. 1978 b.d.

HUISHOUDSTER gevr. intern. 1 kind geen bezwaar. Br. o. nr. N 6027 L.D. N'hagen.

Gevr. WERKSTER voor 3 halve dagen in de week. Mevr. C. Camps. Modezaak Camps-Chorus, Akerstr. 30-32 Heerlen.

WERKSTER gevr. 1 ochtend p.w. Laan v. Hövell tot Westerflier 7, Heerlen.

2 BARMEISJES gevr. Hoog loon plus prov. Tunnel-Bar Heerlen, Sittarderweg 105 - tel. 717958. x

HULP v. pension gevr., goed loon. Pension Natuurschoon, Roevoetstr. 2, V'burg, tel. 3117. x

Gevr. v. Duitsland, DRAAIERS, boorders, mach.slijpers, Fraisers, boorwerkdraaiers, schavers of stoters, lassers. Voor 15 april 20 mach. of fabrieksarbeiders. Goede soc. voorzieningen en zeer hoog loon. Aanmelden H. Roberts. Beukenberg 57 Oirsbeek. x

Bijverdienste. Wordt GROSSIER in chem. huish. produkten. Investering in voorraad f 2000. Zeer hoge winst. Geen diploma's. Br. o. nr. D 799 b.d. x

Bijverdienste. Wie wil WERVINGSAGENT worden en zoekt voor ons (bijverdienste) verkopers. Beloning 10 pct. van de omzet. Br. o. nr. E 799 b.d. x

Steenfabriek Houtmortels Brunssum. Gevr. HANDVORMERS en afzetters. Klingstraat 6, Brunssum, tel. 045-252356. x

Z. s. m. leerling GLAZENWASSER gevr., jongen van 15-16 jaar. Aanmelden na 17 uur. Schoonmaakbedrijf A. Pestel, Hertogenlaan 132, Kerkrade. x

KOOKSTER gevr. voor 1ste pinksterdag. Emmastr. 21 N'hagen, tel. 1336. x

Banket-bakkerij A. Pelt, Kerkraderweg 90, Heerlen, vraagt keurige WINKELJUFFROUW. x

Enkele MANNEN gevr. v. bijverdienste (licht werk). Wij komen persoonlijk met u praten. Br. o. nr. S 7073 L.D. Sittard. x

Gevr. nette HULP in de huishouding voor 2 dagen per week. Br. o. n. K 4097 L.D. Kerkrade. x

VLECHTERS, hulpvlechters en jongens van 16-17 jr. Na 6 uur. Vondelstr. 102, Brunssum. x

STAALSTRALERS en spuiters gevr. Hoog loon met premieregeling. Melden: Thull 8b Schinnen, tel. 04493-1490. x

GEVR. BETREKK.

Opgelet! Uw adres voor: rep. of vernieuwen van alle soorten DAKEN, goten, plafonds verbouwing, restauratie. Fa. Mansart, Dir. Corteenstr. 6 Kerkrade, tel. 04445-3066. x

Voor al uw behang- en SCHILDERWERK. Behangbedrijf v. Rensch, tel. 04400-23690. x

Lekkages! Voor alle soorten DAKREPARATIES en vern. Belt u vrijbl. v. inl. en prijs 717096 Heerlen. x

VERBOUWINGEN en afbraak, stucadoorswerk en betimmering door Bouwbedrijf H. J. Adams, Hellebroek 100 Nuth tel. 1749. x

DAKREPARATIES en vernieuwing schoorsteen bouw. Smeets, Vossekuil 230, Heerlen, tel. 710968. x

TIMMERMAN m. werkpl. z. als bijverd. alle soort mach. timmerwerk of vast mach. seriewerk. Br. o. no. S 7067 L.D. Sittard.

THUISWERK - AGENTURES. Inl. Postbus 280 Heerlen, tel. 045—712929.

Voor nieuw- en VERBOUW, voeg-cement en spuitwerk spec. open haarden en gar. Postbus 31, Valkenburg, tel. 04406-3934.

VERSTELWERK gevr. als thuiswerk (liefst voor hotels e.d.). Br. o. nr. K 4099 L.D. Kerkrade. x

Jongeman i.b.v. rijbew. zoekt WERK voor 's zaterdags Palenbergerweg 6, Rimburg (Ubach o. Worms).

WERKSTER b.z.a. 1 of meerder halve dagen p. week. van 9-1 u. of van 2-6 u. Omg. Heerlen. Br. o. nr. B 797

B.z.a. echtpaar voor diverse WERKZAAMHEDEN van 9 tot 5 uur. Niet op zat.- of zondag. Br. o. nr. M.A. 5064 L.D. Maastricht

Voor alle SLOOPWERK en verbouwingen. Vloedgraafstr. 45 Terwinselen.

Kleuterleidster vraagt werkzaamheden voor vrije uren (avonduren en ev. vakanties), liefst THUISWERK. Br. ond. no. H 3073 LD H'broek.

Alleenst. juffr. zoekt wegens opheffing huish. w. een lichte BETREKKING bij priester, dame of heer alleen Was jaren als zodanig in functie. Uitv. Br. o. nr. M A. 5066 L.D. Maastricht.

Flink betrouwbaar persoon, 56 jaar zoekt BIJVERDIENSTEN Minimum f 100 p. week. Bv. poetsen/auto wassen etc. Br. o. nr. M.A. 5063 L.D. Maastricht.

TE KOOP AANGEB.

Zonder aanbet. p.l. KLEUREN T.V. 36x/ f 75,-, Aristona 59 cm T.V. 18x f 35,-; Candy wasautom. 18x/ 35,-. Haas, Rijksweg-nrd. 4 Geleen.

6 versch. LADENKASTJES met slot en buik v.a. 139 gld. Staan bij Haas, Rijksweg-nrd. 4, Geleen.

Te k. leren DAMESRIJLAARZEN m. 38,5, 1x gedr. z.g.a.n. Br. ond. no. B 1073 L.D. Brunssum.

Te k. een i.z.g.st. verkerende Siegler OLIEHAARD met 235 ltr. muurtank. Te bevr. Eindstr. 61, Schinveld.

Pr. CONSUMPTIEIJS voor wederverkopers à f 1,30 p.l. Bij de IJsbeer, Rumpenerstr. 14 Brunssum Tel. 045-252319.

Z.g.a.n. AANHANGWAG. afmetingen 140x150x40 300 gld. Te bevr. na 6 uur: Montfortstraat 26, Nw.-Lotbroek-Hoensbroek.

Te k. mooie 4 pers. CARAVAN m. gesl. voortent. Dr. Calsstr. 5, Schaesberg. Tel. 3493.

OLIEHAARD Davo 10.000 cal. (met vat) en gasgevel-kachel Dru, capac. 2500 cal. Te bevragen Ovidiusstr. 26 Heerlen.

MOTOR & RIJWIELBEURS f 75,- prima heren- en damessportfiets; 125 gld. Gazelle heren 3 versn.; 75 gld. kinderfiets. Alles z.g.a.n. Klompstraat 1, Heerlen.

f 7,25 AUTOSPUITLAKKEN voor doe-het-zelvers. Meer dan 1000 kleuren. Motor & Rijwielbeurs. Klompstraat 1, Heerlen, tel. 716000.

MOTOR & RIJWIELBEURS. f 9,75 bromf. buitenbanden 23x200. Fiets-buitenbanden Para f 3,95 (26x1 3/8). Nergens voordeliger!

MOTOR & RIJWIELBEURS. f 399,— damesbrommertjes Peugeot, Mobylettes, Batavette; f 520,- Puch-Maxi; f 629,- Kreidler-Florett. Nergens voordeliger.

MOTOR & RIJWIELBEURS. Een sportfiets koopt men in de Rijwielbeurs. Kwaliteit. Enorm profijt. Geen bluf, maar werkelijkheid. Klompstraat 1 Heerlen. Vanaf 125 gulden compl.

MOTOR & RIJWIELBEURS. f 9,75 waterdichte regenbroeken. Regenjacks f 19,95. Poncho's f 6,75 voor de jeugd.

MOTOR & RIJWIELBEURS 2e hands bromfietsen Kreidler-Florett, Honda, Puch, Mobylette, Peugeot, echter alles z.g.a.n. Financ. mog.

RIJWIEL- en BROMFIETS-SHOW. Wees welkom op onze grote Rijwiel- en Bromfiets-Show, welke heden is geopend. Alle merken bromfietsen, rijwielen in alle uitv. vanaf f 125,— compleet. Motor en Rijwielbeurs, Klompstraat 1-9 Heerlen. Vrije entree.

Te k. KINDERWAGEN h.h. f 80.-, wandelwag. f 70.- z.g.a.n., 2 pers. opklapbed m. ombouw Beneluxstr. 58, Schaesberg, tel. 3741.

Te k. 2 KASTEN met glas, 1 boekenkastje. Hoofdstr. 260 Hoensbroek.

Te k. of te h. MEUBELS, wasautomaten, tv.'s en koelkasten enz. Aflossing tot 30 mnd. Tel. 04443-2891.

Ter overname aangeb. goed renderende DAMESKAPSALON, winkel + woonhuis. Huur f 200,- per mnd. Brieven onder no. P 8026 LD Spekholzerheide.

Te koop aangeb. nieuwe en gebruikte CASSA'S. Kant. m. h. M. Penners, Geleenstraat 53 Heerlen.

T. k. bagage-WAGENTJE i.pr.st. Heereweg 244, Heerlen.

Te k. SCHRAPMACH. met groentesnijder i.pr.st. Heereweg 244, Heerlen.

Reeds vanaf f 15 per maand kunt u in het bezit zijn van een PIANO. Pianohandel Laven, Geerstraat 61, Heerlen, tel. 714054.

Laat uw woning inrichten door een vakman. Alle VLOERBEDEKKING gratis gelegd. Trap bekleden speciale prijs vraagt prijsopgave. Alle vloerbedekking van erkende merken en 1e kwaliteit. Br. o. no. K 4088 L.D. Kerkrade.

Zwart-wit T.V., houten kast 61 cm, contant f 498,—, 1 jaar garantie, aanbet. f 140,—. 18× f 23,43. R.T.B. Nachtegaalstraat 35, Geleen, telef. no. 8072.

Sp. KASTJE, 4 deurtjes. Eisenhowerstr. 350, Sittard, tel. 04490-3588.

Te k. zw. skailer. BANK a.nw. Zaterdagstr. 24, Heerlen, tel. 711644.

Te k. beton. AUTOGARAGE gr. 3x6 m incl. betontegels. Te bevr. Baanstr. 49, Schaesberg.

Te k. KLEERKAST, opbergbarnk, butakachel, kinderbed, box, schilderstuk. Ringstr. 26, Treebeek (na 18 uur).

Te k. aangeb. brandhout CIRKELZAAG m. roltafel in pr. st., doorsn. zaagbl. 70 cm. Te bellen R. Smits, Hulsberg 04405-374.

2 halogeen MISTLAMPEN incl. lampen nw, p.st. f 30.- Tel. 04444-1293.

ANTIEK. Gr. sort. beeldenk., jachtk., vitrinek., boekenk., ladenk., tafels, stoelen. Alle dgn., ook zond. Lodewijkstr. 36, Nw-Lotbroek H'broek.

Te k. MELKWAGEN op luchtband. v. 28 koeien. Holegracht 2, Wijlre.

Dames- en HERENFIETS te k., 1 meisjesfiets v.a. 9 jr. Begoniasingel 20, Geleen.

3 Vox ZANGSPEAKERS z.g. a.n., 1 E.T. 1. echolette basbox z.g.a.n. (goedkoop), 1 gr bungalowtent z.g.a.n. f 150. Gilliam, Dr. Ackensplein 3, Bleijerheide.

Te k. hele of halve INBOEDEL, i.z.g.st., 1 jaar oud. Eisenhowerstr. 416 Sittard.

RADIO-COMB. Telefunken, stereo plus Philips wiss., aanbet. f 167,—, rest 18× f 27,95, à contant f 595,—. R.T.B., Nachtegaalstraat 35, Geleen, tel. 8072.

DIEPVRIEZER Electrolux, 265 ltr, met binnenverlichting en voorvriesvak, contant f 450,— of aanbetaling f 127,—, 18× f 20,85. R.T.B. Nachtegaalstraat 35, Geleen, telef. 8072.

AQUARIUM. Guus Wagner, Willemstr. 111 Heerlen. Voor trop. vis, planten; aquaria en alle benodigheden.

Te k. 2e hands PIANO'S m. garantie vanaf f 350, tot en met f 800. U wordt eventueel gehaald, zonder verplichting. Tel. 045—710043. Na 6 uur Kanaalstraat 7 Heerlerbaan.

ANTIEK te k. Wij hebben een grote sortering antiek. Brings, Dorpstraat 98 Pey-Echt. Tel. 2031.

ANTIEK: weg. vertrek gehele voorr. voordelig te koop. Geen mechels of ander grootmoeders antiek. Barthels, Papenweg 43, Bunde.

Zwart-witte KINDERWAGEN te k. „Koelstra" z.g. als nw. met matrasje, kussentje en boodschappenmandje. f 60,—. Tevens reiswieg te k. f 15.—. Anemonenstraat 83, Kerkrade-W.

Te k. gerev. KOLENHAARDEN teg. spotprijzen. De Huishoudbeurs, Kerkstr. 111 Brunssum, tel. 045-252956.

Te k. 3 Dru GEVELKACHELS 8000 kg. kal. + 4000 kg. kal. i.z.g.st. met gar. spotprijs. De Huishoudbeurs Kerkstr. 111 Brunssum tel. 045-252956.

Grundig 61 cm TV automatic druktoets bed. Zeer smal. Bijz. mooi. 150,—. Graetz 59 cm tv. 75,—. Saba 59 cm kwaliteits-tv. Alle zenders 95,—. Metz 59 cm tv. met UHF 85,—. Mod. Philips 100,—. Blauwpunkt 59 cm tv. in luxe salonkast 125,—. Imperial 53 cm tv. 65,—. Philips 59 cm tv. in luxe meubel. Universeel 125,—. Grundig grootbeeld tv. in luxe salonkast. Bijzonder mooi. 150,—. Nord-Mende 61 cm grootbeeld tv. autom, z.g.a.n. 175,—. Garantie, inruil mog. Gerardsstraat 40, a.d. Markt, Schaesberg.

Z.g.a.n. dam.-SPORTFIETS 3 versn. f 80; meisjesfiets voor 7-12 jaar f 70; regulateur f 120; Sparta bromfiets Variomatic f 250. Sloterstr. 36 Waubach.

Gecombin. GAS-KOLEN-FORNUIS i.g.st., goedkoop. Kantstr. 90, Waubach.

20 KALKOENEN te koop. Parallelstr. 21 Amstenrade.

MEUBELS kopen is niet altijd zo gemakkelijk vooral als u geen geld of te weinig geld bezit. Wij lenen u tot f 6000 geld tegen zeer lage aflossing. Alle goederen kunt u kopen aan groothandelsprijzen en met hun geweldige toonzalen slaagt u altijd. Mocht u echter zelfs daar niet slagen, zelfs dan verzorgen wij u het geld zo dat u kunt kopen waar u wilt. U kent het spreekwoord, met melk meer mans, nu is het met money meer mans. Wilt u hier meer van weten, maak dan een afspraak in onze partikuliere woning, dan krijgt u vrijblijvend alle inlichtingen. Wij zijn doorlopend tot negen uur 's avonds te bereiken op de Kerkraderweg 164 Heerlen-Molenberg, tel. 045—711598. x

Zeer uitgebreide sortering van de nieuwe kinder- en WANDELW., ledikantjes, commodes, kastjes, kinderstoelen verch. f 30,75 enz. Komt kijken. U verdient geld. Kinderw.huis Beumer Rumpenerstr. 37 B Brunssum. x

BETONMOLENS f 290.- excl. 100 ltr. F. Straten, Tenelenweg 8-10, Voerendaal. Tel. 04446-1387. x

MEUBELS vanaf f 50,— per maand. Uw hele huis compleet ingericht. Alles rechtstreeks van fabriek of grossier. Binnen 24 uur is alles geregeld. Kerkraderweg 164, Heerlen-Molenberg, tel. 045 no. 711598. x

Te k. KINDERWAGEN, hoog model. Broekstr. 1 Brunssum.

Te k. AARDAPPELEN bintjes, spartaan, eiselster va. 22 ct. per kg. Appels 35 ct. Timmermans, Julianastr. 15 Merkelbeek, tel. 04492-1430. x

Echte ZEEMLEREN 2×1, tijdelijk f 1.75. Karel v.d. Oeverstr. 9, Molenberg, tel. no. 719479. x

Modieuze DAMESKLEDING. Betaling in overleg, zonder bijkomende kosten, geen rente. Br. ond. nr. 1957 b.d. x

Dames: Grote collectie voorjaars- en ZOMERJAPONNEN. Prijzen vanaf f 39.50. Bij aankoop van 2 japonnen de 3e gratis. Rokken 2 halen en 1 betalen. Betaling in overleg tot 10 maanden zonder rente of bijkomende kosten. Br. o. nr. 1919 b.d.

Dames: Modieuze MANTEL-COSTUUMS. Prijzen van f 128, voor f 109, Jersey Deux-Pieces vanaf f 64. Betaling in overleg tot 10 maanden zonder rente of bijkomende kosten. Br. o. nr. 1918 b.d. x

Dames: Mooie collectie voorjaars- en ZOMERMANTELS. Prijzen van f 192 voor f 158, complets van f 136 voor f 112. Betaling in overleg tot 10 maanden zonder rente of bijkomende kosten. Br. o. nr. 1920 b.d. x

Voor uw interieur bij Fraenkel kijken. Zorg voor een gezellige sfeer. Onze enorme sortering in KUNSTARTIKELEN, tin, koper, Delfts, houtsnijwerk, porselein en Perzische tapijten kan u hierbij helpen. Fraenkel, Akerstr. 176 Spekholzerheide. x

Voor uw interieur bij Fraenkel kijken. Onze GORDIJNEN en vitragesafdeling kan u uitvoerig informeren en demonstreren. Sierkappen worden door ons zelf naar uw wensen gemaakt. Fraenkel. Akerstr. 176 Spekholzerheide. x

Voor uw interieur bij Fraenkel kijken. Zoekt u een TAPIJT? Wij hebben ze: mimitafels, salontafels, bijzettafels, wijntafels, marmertafels, eetkamertafels, keukentafels, wandhaltafels, in passende houtsoorten of marmer, koper of formica. Fraenkel, Akerstr. 176 Spekholzerheide. x

Voor uw interieur bij Fraenkel kijken. Kleurrijke sterke VINYLS en linoleums voor vloeren in keuken, bad- of kinderkamer, snel en vakkundig gelegd. Fraenkel, Akerstr. 176 Spekholzerheide. x

Voor uw interieur bij Fraenkel kijken. De allernieuwste modellen STOELEN, geweldig zittende fauteuils, 2-zits bankjes, hokkers, tv.-stoelen op draaivoet of wielen, Lod. XV-armstoeltjes. Dit alles vindt u bij Fraenkel, Akerstr. 176 Spekholzerheide. x

Alle soorten vloerbedekking GRATIS en vakkundig gelegd. J. Miechielsen. Albert Cuypstr. 87, tel. 717888. x

Partij nwe TV's, grootbeeld, alle zenders, nu f 398, f 445. Fa. v. Voorst, Ganzeweide 48 H'heide, tel. 045-213879. x

SPAANPLAAT afvalmaten, groot en klein. Goedkoop af te halen. H. Vincken. Adenauerlaan 11 t.o. sporthal Nw. Einde. x

KANTELDEUREN. F. Straten, Tenelenweg 8-10, Voerendaal. Tel. 04446-1387. x

Partij T.V.'s v.a. f 50,-, tientallen als nw voor f 250,—. Fa. van Voorst, Ganzeweide no. 48, Heerlerheide, tel. 045 no. 213879. x

Wij geven de hoogste prijs voor uw OUDE MEUBELS bij aankoop van nieuwe grote voorraad slaapkamers, huiskamers, bergmeubels, alle maten bankstellen 1-, 2-, 3-zits; oudholl. kasten 120 t.m. 320 cm; losse clubs, chroom stoelen en tafels, keukenkasten. Giesen Meubelen, Annastraat 46, Geleen, tel. 04494-5149. Betaling in overleg. x

100 tot 200 gulden voor uw OUDE BANKSTEL bij aankoop van een nieuwe. Grote voorraad - klassiek - oudholl. - Windsor - dralon, ook met franjes - kunstleer met losse kussens op draaivoet. Giesen, Meubel en Woningtextiel, Annastr. 46, Geleen, tel. 04494—5149. Betaling in overleg, 6, 12, 18 mnd. x

AARDAPPELS te k. bintjes, consumptie en frites. Af boerderij. L. A. Campo Merkelbeek. x

GRINTTEGELS voor uw oprit of tuinpad, afm. 60x40, 50x50, 40x40, 30x40, 50x25, 60x30, 60x20, zeskant of rond. Uit voorr. leverb. teg. concurr. pr. Gebr. Creugers, Economiestr. 46, Nw.-Lotbroek, bij station, telef. 045—213877. x

DAMES opgelet! Ongelooflijk maar waar. I.v.m. aanvulling van onze geheel nieuwe voorjaarskollektie verkopen wij b.h.'s, step-ins, gaines en corsetten voor weggeefprijzen v.a. 95 cent. Haast u en profiteer nu eens echt bij Corsetterie Bakermans, Raadhuisstraat no. 40 Heerlen. x

Voor uw interieur bij Fraenkel kijken. Wilt u uw LAMP vernieuwen? Wij kunnen u een mooie collectie kappen laten zien. Zoekt u een schemerlamp, wandlamp of plafondverlichting. Kijkt u ook eens bij ons. Fraenkel, Akerstr. 176 Spekholzerheide. x

Te k. BUTAGASGEISER. Ten Esschen 35, Voerendaal. x

Voor uw interieur bij Fraenkel kijken. BETALING in 6 maanden, zonder rente of kosten. Dat kan bij woninginrichting Fraenkel Akerstr. 176 Spekholzerheide. x

Voor uw interieur bij Fraenkel kijken. Geef uw trap of gang cachet met VINYL of tapijt. Het wordt door ons vakkundig snel en voordelig gelegd. Fraenkel, Akerstr. 176 Spekholzerheide. x

Voor uw interieur bij Fraenkel kijken. Zoekt u een BERGMEUBEL, wandmeubel, salonkast, wandvitrine, tv.-meubel, halkast, secretaire- of ladekast, komt u ook eens bij ons kijken. Fraenkel Akerstr. 176 Spekholzerheide. x

TELEVISIES vanaf f 65, pr. spelend. Reeds voor f 235 de allern. volautom. mod. Voll. gar. en inruil mog. Handelsondern. Geel, Grasbroekerweg 25 Heerlen, telef. 045—713760. x

Voor STEREO-INSTALLATIES? naar radio Dahlmanns Sittarderstrasse 24 Gangelt. Tel. 0949-2454-5021. De grootste keuze in alle merken. Wij demonstreren vrijblijvend. Voll. garantie en service aan huis. x

Wij plaatsen uw ANTENNE tegen zeer concurrerende prijzen en garantie vraag prijsopgave radio Dahlmans afd. antennebouw Sittarderstrasse 24 Gangelt D. tel. 0949 2454 5021. x

ANTENNEREVISIE snel en goedkoop vraag prijsopgave radio Dahlmans afd antennebouw Sittarderstrasse 24 Gangelt D. tel. 0494 2454 5021. x

Inrichten van DISCOTHEKEN. Door specialisatie zijn wij in staat tegen scherpe prijzen en in alle uitvoeringen te leveren vraag vrijblijvend advies en prijsopgave radio Dahlmans Sittarderstrasse 24 Gangelt D. tel. 0949 2454 5021. x

Warps PIANO'S. Het beste adres voor een nieuwe of gebruikte piano. Studie piano's voor studerende kinderen aan extra lage prijzen. Betaling al vanaf f 15 per maand. Showroom geop.: elke zaterdag van 9-6. Zondag 2—5. Vrije bez.: Raadhuisstr. 5 Le Heer, tel. 26504. •

BETONPLATEN en palen v. garages, stallen en schuttingen. Gebr. Creugers, Economiestr. 46. Nw. Lotbroek bij station. Tel. 045—213877, bgg 04446-1607-1673. 's Zaterdags tot 1 uur. •

ARENA Stereo installaties 't voordeligst bij radio Dahlmans Gangelt D. Sittarderstrasse 24 tel. 0949-2454-5021. •

Goede gebruikte BANDEN. Grote voorraad Volle gar. Koopprijs vanaf f 7,50 p.st. Sampermans voor autobanden. x

Dual STEREO installaties 't voordeligst bij radio Dahlmans Gangelt D. Sittarderstrasse 24, tel. 0949 nrs. 2454 en 5021. x

Grundig STEREO installatie het voordeligst bij radio Dahlmanns Gangelt D. Sittarderstrasse 24, tel. 0949-2454-5021. •

BABYCOMMODE te k. Lodewijkstr. 4 Hoensbroek.

B en O STEREO installaties het voordeligst bij radio Dahlmanns Gangelt D., Sittarderstrasse 24, Telef. nr. 0949-2454-5021. •

Uit voorraad: AANRECHTBLADEN in kunststof, paarlemoer en RVS. Aanrechtkasten en bovenkasten, alle maten en modellen. Fa. J. Smeets Rijksweg 176 Neerbeek-Beek, tel. 04402-1521. x

Komplete BETONGARAGES, berghokken en schuttingen in elke gewenste uitvoering. Fa. J. Smeets, Rijksweg 176 Neerbeek-Beek, tel. 04402-1521. x

Uit voorr.: Asbest GOLFPLATEN, plastic golfplaten, plastic dakgoten, stropoppen enz. Alle soorten bouwmaterialen. Fa. J. Smeets, Rijksw. 176 Neerbeek-Beek, tel. 04402-1521. x

Blaupunkt STEREO Installaties het voordeligst bij radio Dahlmanns Gangelt D. Sittarderstrasse 24, tel. 0949 nr. 2454-5021. •

ELECTRO MOTOREN, compressoren en lasapparaten v. lichtnet en krachtstroom. Jo Knops, gereedsch., Rijksweg Zuid 195, Sittard, tel. 04490-2718.

Eigenb.!! uit voorr.: raam- en DEURKOZIJNEN, alle maten en modellen tegen zeer scherpe prijzen. Fa. J. Smeets, Rijksw. 176 Neerbeek-Beek, tel. 04402-1521. x

Uit voorr. leverb. nieuwe VOORDEUREN in alle maten, modellen en houtsoorten. Mahonie, limba- en verfdeuren enz. Inr. oude deuren. Fa. J. Smeets, Rijksw. 176, Neerbeek-Beek, tel. 04402-1521. x

Uit voorraad: BADKUIPEN, douchebakken, zitbaden, wastafel, wandtegels, aanrechtbladen enz. Fa. J. Smeets, Rijksweg 176 Neerbeek-Beek, tel. 04402-1521. x

BETONMOLENS voor zelfbouwers vanaf f 295. Dassen Machine-import, Kampweg no. 10-35a, Gronsveld, telef. 04408—516.

DIEPVRIEZERS aan groothandelsprijzen 200 liter kist f 425,- 300 liter kist f 555,- ieder merk leverbaar Esta-Ignis-Bosch-Linde. Franko thuis. Jac Köhlen NV Rijksweg n. 104-112 tel. 3228 Sittard. x

Jac. Köhlen n.v. voor WAS-AUTOMATEN, koelkasten, gashaarden, geisers, oliehaarden alles aan spec. prijzen. Levering door heel Limburg. Rijksweg Noord 104-112, Sittard, tel. 3228.

Grote sort. ANTIEK. Zeer mooie ant. piano, unieke collectie antieke kasten, verder tafels, stoelen, voltaire, hangklokken enz. Maasbrachterweg 8, Echt, tel. 1278, elke dag geopend, óók 's zondags. x

AANHANGWAGENS. De grootste keuze en sortering voor ieder bedrijf. Tandemassers voor autotransport. Tandemassers voor tuinders, groentevervoer etc., 4-wielige en 2-wielige aanhangers, alles in geremde uitvoering. Ook veewagens, alles met rijkskeur en voorzien van inlegvel. Tevens nieuwe caravans en bagagewagens. Financ. direct geregeld. Fr. Dassen, Stationsstraat no. 6, Kerkrade, tel. 5088. x

Te k. SCHRAP- en SNIJMACHINE. Heerenweg 244, Heerlen. x

PERMA JALOEZIEËN, bijv. 200x200 cm à f 111,—. Korte levertijden door eigen fabricage, excl. B.T.W. Wanders, Dr. Schaepmanstr. 15, Molenberg Heerlen, tel. 713907. x



Kom Desso Miranda-tapijt van dichtbij bekijken

Dan ziet u pas hoe groot het verschil met andere tapijten wel is. Desso koos voor dit tapijt Dralon-garens en maakte er slijtvast, kleurecht en makkelijk te onderhouden tapijt van „Top-sheared". f 139.— per str. m op 400 cm breedte, dat is f 34,75 per m². Er zijn 8 aantrekkelijke kleuren. Ook leverbaar op 300 cm breedte (f 104,25 per str. m).

fa. adriaens ruiterstraat 5 schaesberg
"het binnenhuis" rumpenerstraat 26 brunssum
fa. gerards stationsstraat 32 nuth
fa. kulowany kouvenderstraat 172 hoensbroek
fa. manders en zn. willemstraat 109 heerlen x

DESSO TAPIJTEN GRATIS GELEGD.

Amateursector stevige onderbouw Brunssumse club

Willy Groen kweekt nu jeugdtalent

door Harry Muré

BRUNSSUM, 28 maart — „Toen ik de zaak in 1964 overnam, begon ik eigenlijk met niets. Er was alleen een derde elftal en een betaald jeugdelftal. We hebben lang geprakkezeerd, hoe we de jongens bij elkaar zouden kunnen houden. Door de onderlinge contacten nauw aan te halen en intensivering van de training en opleiding hebben we in de loop van de jaren een gunstig klimaat geschapen. Wij zijn erin geslaagd de jeugd te binden en het spelersverloop stop te leggen". Dat zegt Willy Groen, aanvoerder van het kampioenselftal 1950, thans coach van de jeugd en amateurs van Limburgia, over de stevige onderbouw waarop de Brunssumse tweede divisieclub anno 1970 rust.

Aanvoerder kampioenselftal 1950:

„Ons wapen was de lange bal"

De prestatie en de inspanningen van het bestuur van de jeugd- en amateursector en van talentenkweker Willy Groen zijn tastbaar. Limburgia heeft nu drie senioren-amateurteams. Limburgia 3 staat bovenaan in de reserve tweede klasse. Limburgia 4 is leider in de derde klasse van de Afdeling Limburg terwijl het vijfde team in zijn klasse ook **in de kopgroep staat. De** Limburgiajeugd is ondergebracht in de selectie, twee A-elftallen en zes andere jeugdploegen, verdeeld over B, C en pupillen.

Zowel kwantitatief als kwalitatief zit er schot in. Willy Groen is niet weinig trots op de gunstige ontwikkeling: „Vroeger vertrokken veel jongens, als ze bij ons het voetballen hadden geleerd, naar andere clubs, omdat wij geen elftallen hadden om hen verder te laten spelen. Nu blijven ze, omdat ze ook bij ons regelmatig van een lager naar een hoger elftal kunnen overstappen. De belangstelling is zelfs zo groot, dat we binnenkort met een Limburgia 6 beginnen. Mijn vijf beste spelers van het selectie-elftal zijn pas nog overgeheveld naar de centrale training van Adam Fischer. Dat zijn keeper Leendert van Bree, Laurens Lem, Dikkie Zuidema, Frits Günter en Sjeffie Derks. Het is mijn lust en mijn leven de jongens van onderop te zien groeien. Het derde elftal bijvoorbeeld bestaat helemaal uit eigen kweek. Spelers die we stuk voor stuk opgetrokken hebben vanuit de B-jeugd".
Joop Deben, Bert Isenborghs en Cor van Schendel, de gangmaker in het goed draaiende Limburgia 2, zijn andere rijpe vruchten van het door Willy Groen gehanteerd kweekproces. Hij heeft maar een doel voor ogen: „Wij moeten zoveel mogelijk ons eigen Limburgia opbouwen uit eigen kweek.
Er zijn in het verleden tientallen spelers weggegaan. Dat is bijzonder jammer. Met het oog op de toekomst is het van het allergrootste belang dat we de talentvolle jeugd hier houden. Limburgia speelde vroeger altijd in de hoogste regionen. De club ging zijn spelers toen niet buiten Brunssum zoeken. Het gros, zeker tachtig procent, kwam uit de eigen aanwas. Dat is altijd het geheim van ons succes geweest. Het publiek ziet nu eenmaal liever eigen spelers".

Problematiek

Willy Groen staat op de bres voor zijn jeugd en amateurs. Hij gaat er voor door het vuur. Daarom is hij vol zorg over een probleem dat voortvloeit uit de ontwikkeling van het betaald voetbal in Nederland: de tegenstelling tussen amateurs en profs.
„Betaald voetbal en amateurs, dat gaat op de duur niet meer samen. Ik bekijk de problematiek uiteraard van mijn kant: hoe fiksen we het om onze kweek en amateurs meer kansen te geven? Het derde elftal is het hoogste amateurelftal dat we hebben. Ik kan me voorstellen dat die jongens ook eens hogerop willen. Voor degenen die niet direct over kunnen stappen naar **het betaald voetbal is het derde team eigenlijk** het eindstation. Daar houdt de doorstroming voor de meesten op. Het zou enorm stimulerend werken als de jongens met een eerste elftal in de derde of vierde klasse van de KNVB zouden kunnen spelen. Maar dat kan alleen als er een definitieve scheiding tussen semiprof- en amateursector is.

Het bestuur betaald voetbal en de KNVB sturen ook wel in die richting. Maar het gaat te langzaam. Als de amateurs helemaal op eigen benen stonden, zouden ze met een standaardelftal in de KNVB kunnen gaan spelen. Limburgia 3 zou dan, als het dit jaar in de reserve eerste klasse komt, meteen ondergebracht kunnen worden in de tweede klasse KNVB. De voordelen van deze opzet zijn talrijk. Het competitie-element en de promotiemogelijkheden voor de amateurspelers **worden groter. Er komt meer perspectief** voor de jeugd. Als de amaturs in de tweede klasse kunnen gaan spelen, staan ze veel dichter bij het betaald voetbal. De afstand betaald voetbal-amateurs wordt kleiner, waardoor de wisselwerking tussen beide sectoren geïntensiveerd wordt. Bovendien bind je de spelers vast aan de club. Ze gaan dan niet meer lopen, naar Schuttersveld, Langeberg of RKBSV, maar ze blijven bij Limburgia. Volgens mij kan het betaald voetbal van Limburgia alleen maar baat hebben bij een dergelijke ontwikkeling. De semiprofsector kan dan putten uit een nog groter en sterker amateurarsenaal".
Hij denkt en praat Limburgiaans. Willy Groen (53) zit, twintig jaar na het absolute hoogtepunt van de club, nog midden in de voetbalmaterie. Hij is met de club meegegroeid. Hoewel hij liever debateert over heden en nabije **toekomst van zijn liefde („Limburgia moet weer naar de plaats waar het** vroeger stond") zet het magische jaartal 1950 steeds weer een lawine van aangename herinneringen in beweging. De oude garde praat nog altijd graag over de glorietijd. Ook Willy Groen, die in 1940 als ondergronds mijnwerker het Limburgiashirt aantrok. Met 33 jaar (!) was hij aanvoerder en rechtshalf van het kampioenselftal. In 1954, bij de invoering van het betaald voetbal zette hij er een punt achter. De jaren gingen meetellen. Toch profiteerde bijvoorbeeld Schuttersveld daarna nog geruime tijd van zijn kwaliteiten als speler-trainer.
„Als je nu over voetbal spreekt, komt altijd weer dat jaar 1950 naar voren. En de 6—0 overwinning op Ajax in Amsterdam, waar wij de titel veroverden. Waarom die periode — we zijn in 1947 ook al een keer afdelingskampioen geweest — zo lang blijft hangen? Ik geloof omdat wij toen het voetbal als kijkspel zo mooi maakten".

Kruispass

Is er verschil tussen het betaald voetbal van nu en het amateurtopvoetbal van toen?
„Iedere club wil nu een mooi systeem spelen. Maar die systemen breken het voetbal de nek. In het moderne voetbal zie je alleen maar gesloten verdedigingen en dat vind ik niet mooi. Wat toen Ajax was, speelde beter dan het Ajax van vandaag mét Johan Cruyff. Toch hebben wij toen gewonnen van het technisch tik-takspelletje van Ajax. Ons wapen was de lange bal. Met lange trappen naar de vleugels, met de kruispass dwongen wij onze voorhoede om doelpunten te maken. Wij speelden altijd vanuit het middenveld. Daar werden de aanvallen van de tegenpartij gebroken. Het middenveld is de plaats waar het spel gemaakt wordt. Tegenwoordig laat men in het Nederlands voetbal de tegenstander te vaak tot op de zestienmeterlijn komen. Met als gevolg een opeenhoping van spelers voor je doel, onnodig risico en rommelig voetbal. Je moet allereerst proberen de halfspelers van de tegenpartij uit te schakelen. Je ziet nu vaak dat de kanthalfs zó veel vrijheid krijgen, dat een ploeg wel in de verdediging gedrukt móét worden".

Felheid injecteren

Nog een verschil met de goede oude tijd noemt Willy Groen de vechtlust op de grasmat: „Het gevecht om de bal. Dat was vroeger feller". Felheid en enthousiasme die hij, puttend uit een jarenlange ervaring, met succes injecteert in de jeugd van Limburgia.

VIJFTIG JAAR LIMBURGIA (2)

In onze tweede aflevering van „Vijftig jaar Limburgia" haalt Willy Groen, nu 53 jaar, herinneringen op uit de glorietijd. Hij was in 1950 aanvoerder van het kampioenselftal. De functie van captain was in die tijd belangrijk. De spelers stemden zelf over deze post in het elftal. „Wie de meeste stemmen kreeg, werd aanvoerder. Dat was dan vanzelf iemand die zeggenschap had in de ploeg". Voor wie de samenstelling van de Nederlandse kampioen 1950 niet meer zou kennen, geven we hier nog eens de complete formatie: ***Sjra Jacobs - Jan Huizen, Huub*** *Welzen - Willy Groen, Hens van Lubeck, Mathieu Spanjer - Frits de Graaf, Lei Cox, Frits Cox, Piet Bruyst, Nelis van Lubeck.*
Twintig jaar later is Willy Groen weer aanvoerder. Van de jeugd en de amateurs, die hij sinds 1964 onder zijn hoede heeft. Hij is iemand die de jeugd kan bezielen. Dat bewijst de gunstige ontwikkeling van het jeugd- en amateurvoetbal bij de Brunssumse club.



Willy Groen: „Binnenkort beginnen we met een Limburgia 6"

Koploper Blauw Wit speelt sleutelwedstrijd tegen FSC

Trainer Wullems:

Na de winterstop is er bij ons de klad ingekomen

door Theo Vaessen

AMSTERDAM-GELEEN, 28 maart — „Natuurlijk komen we om te winnen. Dat zijn we door onze stand op de ranglijst zelfs verplicht. Maar het zal moeilijk worden. Ik heb er in ieder geval een hard hoofd in". Trainer Wullems (33) en zijn Blauw Wit, momenteel koploper in de eerste divisie, komen maandag — met zenuwen zo strak als kabels — naar Sittard. Men beseft dat het duel tegen FSC een sleutelwedstrijd is. Dat het kampioenschap er vanaf kan hangen.

Blauw Wit won op 5 oktober met 4—2 van FSC. De Amsterdammers speelden toen een klasse beter dan op dit moment. Reeds enige tijd hapert er iets in de ploeg van Wullems. „Een onverklaarbare zaak. Ik durf niet te zeggen waaraan dat ligt. Iedere speler heeft een geweldige conditie. De sfeer is nog altijd goed. Er zijn helemaal geen narigheden. Misschien heeft het iets te maken met de druk waaronder wij voetballen. Wij staan al zeven maanden aan kop. Iedere tegenstander wil van de koploper winnen. Dat betekent dat je iedere zondag opnieuw voor honderd procent geconcentreerd moet spelen. Tot aan de winterstop ging dat goed. Daarna is er een beetje de klad ingekomen", analyseert trainer Wullems.

Blauw Wit, dat speelt in de schaduw van het Olympisch Stadion in Amsterdam, rekent op een kampioenschap inclusief promotie naar de eredivisie. „Toch", zegt Wullems, „is het geen ramp als dat niet doorgaat. Wel een grote teleurstelling. Wat wil je als je bijna het hele seizoen in de kop meedraait en op het laatste moment door andere ploegen wordt voorbij gestreefd. Het is geen ramp omdat we dit seizoen, hoe dan ook, al veel hebben gewonnen. Onze schuldenlast is zo goed als verdwenen, de belangstelling is nog nooit zo groot geweest. En dan te weten dat onze ploeg bestaat uit spelers die niks of maar 3000 gulden hebben gekost".
Blauw Wit heeft enkele talentrijke spelers. Bijvoorbeeld De Jong en Schemmekes, die respectievelijk op het middenveld en in de voorhoede spelen. Bovendien beschikt men met Rudge, Cornwall (ex-DWS) en Herman over een stevige verdedigingslinie met daarachter, als veilige sluitpost, doelman Ron Boomgaard, de in de eerste divisie tot nu toe minst gepasseerde goalie.



Trainer Wullems (midden) in gesprek met twee Blauw Wit-spelers Muller (links) en De Jong.

Geen ramp als we kampioenschap verspelen

Gewaarschuwd

Ondanks dit alles, trainer Wullems (hij speelde o.a. met RCH, tien jaar betaald voetbal) is gewaarschuwd. FSC versloeg onlangs medekoploper Excelsior; Blauw Wit speelde afgelopen zondag slechts gelijk (0—0) tegen De Graafschap. En dat op eigen veld. Wullems rekent erop dat FSC's instelling zondag gericht is op alleen maar winnen. En enig verlies kan Blauw Wit zich niet meer permitteren. Volendam en Elinkwijk volgen op slechts één punt. Bovendien heeft Volendam twee wedstrijden minder gespeeld. Met nog vijf uit- en vijf thuiswedstrijden zijn de kansen op een kampioenschap voor Blauw Wit op dit moment slechts fifty-fifty.

„Op papier ontmoeten we echter alleen nog maar zwakkere ploegen", meent Blauw Wit-secretaris Moehring. „Bovendien spelen we onze laatste wedstrijd thuis. Dat zou wel eens de doorslag kunnen geven. Maar we doen er op dit moment alles aan om over ons dieptepunt heen te komen".

Straffe training

Blauw Wit hoopt en rekent er op dat de ommekeer plaats vindt tegen FSC. Een FSC dat erop gebrand is de fout van afgelopen zondag (1—0 nederlaag tegen Heracles) goed te maken. „En of we dat willen", beklemtoont Henk Reuvers. „Deze week hebben we een straffe training gehouden. Dan hebben we het voordeel dat we thuis nog steeds ongeslagen zijn. Maar we zijn er ons van bewust dat het een zware wedstrijd wordt. Blauw Wit mag niet verliezen en wij mogen niet verliezen.

Ik garandeer in ieder geval dat onze ploeg zich weer voor de volle honderd procent zal inzetten. Ook na de nederlaag tegen Heracles — in welk duel veel gevoels-argumenten hebben meegespeeld in verband met de geruchten over Teunissens komst — is mijn vertrouwen in de ploeg niet geschokt. Ik vertrouw voor de volle honderd procent op de jongens".

Twee toppers

Henk Reuvers en zijn team rekenen ook op vele toeschouwers. Maar de toeloop zou — ondanks deze topper — wel eens tegen kunnen vallen. Om reden dat op een steenworp afstand van het Sittardse stadion een andere topper wordt gespeeld: Sanderbout - Almania. Ook zij spelen om het kampioenschap. FSC zou graag hebben dat dit duel uitgesteld zou worden. Zouden beide amateurploegen hierop positief reageren, dan wil FSC hen voorstellen bijvoorbeeld komende woensdag dit duel af te werken in het Mauritsstadion onder het licht van de schijnwerpers. „Want" zegt Henk Reuvers" dat zou de samenwerking alleen maar ten goede komen. Het getuigt toch niet van coördinatie dat twee toppers op dezelfde dag zo dicht bij elkaar gespeeld worden. Aan het begin van de competitie is besloten dat Sanderbout en of Almania niet thuis spelen als FSC in Sittard speelt".

Coördinatie

„Dat heeft", zegt de heer Brinckmann, lid van het sectiebestuur van het zondagamateurvoetbal, „niets met coördinatie te maken. Als er op een gegeven moment wedstrijden uitvallen of worden afgelast, kom je nu eenmaal in het gedrang te zitten. En in het amateurvoetbal staan er de zaken op dit moment zo voor, dat er — hoe dan ook — gespeeld moet worden. Wij denken er niet aan om nog meer wedstrijden af te gelasten of uit te stellen. Het competitieverloop prevaleert bij ons boven de zakelijke belangen van semi-profs. Normaliter hebben wij daar ook aandacht voor. Maar dan moet alles normaal afgewerkt kunnen worden. Almania heeft ons ook al gevraagd of hun competitiewedstrijd tegen RIOS (vandaag, zaterdag) uitgesteld zou kunnen worden.

Ook daarop hebben wij negatief moeten reageren. (Het districtsbestuur reageerde aanvankelijk positief.). Natuurlijk hebben wij er geen bezwaar tegen als Sanderbout en Almania schriftelijk toestemming vragen om hun wedstrijd aanstaande woensdag te spelen. Daarover beslist dan de heer Cools. Maar die wedstrijd moet wél voor volgende week zondag gespeeld zijn. Het spijt me zeer voor FSC. Maar nood breekt nu eenmaal wetten".

Helpt Heerlen Bekkerveld?

HEERLEN, 28 maart — De volleybalvereniging Bekkerveld komt binnen enkele weken weer in het nieuws wanneer de dames beslag leggen op het landskampioenschap. Dit succes, dat nog nooit eerder door een Limburgse club werd behaald, is praktisch een kwestie van tijd want van de komende twee wedstrijden, tegen Rapid en Vredestein, behoeft er slechts een te worden gewonnen.

Op het sportieve vlak maakt deze vereniging zich geen zorgen, maar wel op het financiële. De hoogste teams, zowel bij de dames als de heren, spelen in de landelijke klassen hetgeen wil zeggen: veel reizen voor jongelui, die dat niet allemaal zelf kunnen betalen. De vereniging sprint wel bij, maar kan dat ook slechts met mate omdat er uit de contributies ook nog andere kosten als huur voor de sporthal, de trainingszalen en vergoedingen voor de trainers moeten worden betaald.
Kortom, er moet geld bij en dat is er eenvoudig niet.

Daarom trekken de leden van Bekkerveld er aanstaande woensdag en donderdag (1 en 2 april) op uit en zullen zij aan de inwoners van Heerlen vragen of zij donateur willen worden. Daartoe zal een kaart worden aangeboden. Bekkerveld hoopt van harte, dat op deze wijze de financiële zorgen worden opgelost.

TE KOOP AANGEB.

C.V.-MATERIALEN v. zelfbouwers. De laagste prijzen voor Nederl., volle garantie. Giveg keur gasketels 16.000 kcal f 575, 21.000 kcal. f 659, 25.200 kcal f 807 luxe uitvoering. Alle merken ketels radiatoren kranen enz. Jac. Köhlen n.v., Rijksweg-Nrd 104-112, tel 3228, Sittard. •

KANTELDEUREN en garages v.a. f 200,- p.a. Sijstermans, Dek. Quodbachlaan 81 Kerkrade, tel. 5801. — Liefst kaart. x

FERNSEHGERäTE aus Sicherstellungen 53er Bild ab DM 100,—; 59er Bild ab DM 180,—; 59er Bild asym. ab DM 270,— (mit Deutschland I, II, III und Holland I u. II) Mit Garantie und Kundendienst. Fernsehgeschäft Roth, 51, Aachen, Seilgraben no. 14, Tel. 22231. x

Alleen bij Beumer 3 jaar volle garantie, daarna slechts onderdelenberekening, op Zanussi WASAUTOMATEN, die beter wassen door bio-inweekprogramma, beter spoelen, weinig stroom gebruiken, geruisloos werken, enz. En mocht er eens iets aan haperen, geen nood, we komen dezelfde dag. Kijk, dat is veilig kopen, zonder angst voor dure reparaties. Verstandige kopers gaan naar Beumer, Rumpenerstraat 37, Brunssum. 045—252061. Eventueel betaling in 6 mnd. zonder rente. x

GASHAARDEN 6.500 kcal. f 369,—; 8.000 kcal. f 389,—; 10.000 kcal. f 465,—. Givegkeur. Jac. Köhlen n.v., Rijksweg-Nrd 104, telefoon 3228 Sittard. x

Voor gebr. NAAIMACHINES is uw adres Pfaff, Emmapl 3 Heerlen. Met garantie en evt. gespreide betaling. x

TRILBETONPALEN en platen v. gar., schuttingen enz. Uitgew. grint- en kleurbetontegels, traptreden, afrasteringspalen enz. P. Mertens en Zn., Roebroekweg 21, H'heide, tel. 045-212613. x

Te k. dames-, heren-, jongens- en meisjes-SPORTFIETSEN v.a. f 60. Grond, Schaesbergerstr. 51A, Terwinselen. x

Te k. 2 GASVERWARMINGEN m. gevelaansl., 4000 en 6000 cal. Nierstr. 3, Hrln. Beersdal, tel. 711901. x

Te k. lang HAARSTUKJE, 60 cm kl. donker blond, nieuwpr. f 325,- nu v. f 200,-. Br. ond nr. P. 798 bur. dez. x

FILMOPNAME-APP. met lamp, projector en projectorscherm en alle bijbeh., prijs f 500,—, z.g.a.n. Scharnerweg no. 149b, Maastricht, tel. 27342 na 3 uur. x

Te k. eikeh. SLAAPKAMER. Te bevr. Hoensweg 4, Voerendaal. x

Te k. licht AANH.WAGENTJE. Heerenweg 244, Heerlen. x

Te k. BANKSTEL, 3 jr oud f 100; tevens lamp f 25. Hoogstr. 72, N'hagen. x

FRITURE te koop of te huur te Kerkrade. Koopprijs f 15.000,- Huurprijs f 150,- p.w. Br. o. nr. K 4098 LD Kerkrade.

Te k. 6 prachtige bewerkte antieke Mechelse STOELEN en Biedermeyer tafel. Alles i.z.g.st. Past. Max Leesensstr. 7 Meers - Elsloo.

Hang.PETR.LAMP f 135,- en f 225,- st. petr.lamp f 65,- 4 houten wielen f 25,- 4 stoelen Louis 15, f 175,- mooie potkachel f 85,- 3 bajonetten f 30,- zware kop. vijzel f 85,- houten eg f 65,- kop. koffiemolen f 75,- Empire kolomklok f 125,- ant. tegels f 12,50, platte mijnlamp f 30,- locomotief lantaarn f 70,- scheepsanker f 35,- en f 65,- mas. eiken 2-drs. kast Mgr. Feronlaan 116 Hoensbroek.

Te k. HAARDROOGFoHN 2 maal gebruikt Kerkeplein 8, H'broek (station).

Te k. 2 antiek rok. FAUTEUILS notehout Lodewijk XVI fauteuil, 1-deurs eiken kast na 6 u. Sittarderweg 3 Munstergeleen.

Te k. DAMESFIETS met versnelling. Valderensweg 28, Doenrade.

Te koop z.g.a.n. hoge Koelstra KINDERWAGEN. Te bevr. M. Gorettistr. 65 Kerkrade.

Te k. kinderwag.-wandelwag.combinatie BABYBEDJE en box. Te bevr. Bongartstr. 17 Eygelshoven.

Te k. AQUARIUM 120x50x50 geheel ingeb. in kastvorm, mooi geheel. Billijk te k. a. z.a. tev. kleine Miele wasmachine Ganzeweide 29a Heerlerheide.

Te k. ARISTONA 4 sp. bandrecorder i.z.g.st. Terweyerweg 2 Passart Heerlen.

Te k. DRESSOIR z.g.a.n. te bevr. Terheidestr. 7 Eygelshoven.

Te k. BRUIDSJAPON mt. 38-40 zeer apart Jul. Bernhardlaan 170 H'broek.

BRUIDSJURK maat 38 te k. Palenbergerweg 6 Rimburg (Ubach over Worms).

Te k. 2 postzegelVERZAMELINGEN Ned ad f 250,- en f 500,- A. Smit Haafheidestr. 12 Brunssum.

Te k. BONTJAS persianer grijs maat 40 a.n. Europaweg 205 Waubach.

HERENRIJWIEL Gazelle Sport met 3 versn. a.n. f 95,- Frederikstr. 14 H'broek station.

BRUIDSJURK te koop + sluier lang model maat 40 Nummer 2 str. 130 Kerkrade tel. 2480.

Te k. AQUARIUM 100x50x40 en met toebeh. Händelstr. 26 Brunssum.

Te k. KINDERSPORTWAGEN hoog model bloemmotief als nw. Groenstr. 197 Ubach over Worms.

Te k. aangeb. excl. COMMUNIEJURKJE met toebeh. bijzetfornuisje Etna met geëm. pijp f 25,- V. Hugten Catullusstraat 43 Heerlen (Aarveld.)

Te k. FILMVIEWER z.g.a.n. prijs f 50,- Te bevr. Viergrenzenweg 27 Vaals 04454-1072.

Te k. donderblauwe Peggy KINDERWAGEN en TV voor centrale antenne. Meezenbroekerweg 62 Hrln.

Te k. KINDERWAGEN Röntgenstr. 27 Schaesberg.

Te k. apart COMMUNIEKLEEDJE 1x gedragen Heiveldstr. 70 K'rade-W.

Te k. weg. omst. BANKSTEL, teak salonkast en tafel, t.e.a.b. Broekhuizenstr. 2 Rimburg.

Te koop stalen WINTERDAK voor Porsche 1600 Hamerstr. 16 Heerlen (bij Ambachtschool).

Overcompl. nieuwe VERWARMINGSPOMP, fittersmaterialen, afsluiters 1½ en 2d. goedkoop Tel.: 045-713927.

Te k. Miele halfaut. WASMACHINE i.z.g.st. Jan Vermeerstr. 18 Kerkrade.

Te k. compl. SLAAPK. eiken m. noten 4 d. kast. Maand. t m vrijd na 19.00 u. Rembrandtstr. 13 Brunssum.

Te k. 33 GRINDTEGELS afm. 60x40 Kruisveldstr. 3 Klimmen.

Fender GITAREN en versterkers uit voorr. m. en z. echo, Hoffner versterkers en drumstellen, Ludwig Slingeland e.a. originele Spaanse gitaren. Inr. muziekhandel Nijholt, Kouvenderstr. 212, Hoensbroek. Tel. 2701.

Te k. KINDERWAGEN merk Koelstra pr. f 65,- 1 jaar oud Irenestr. 3 N'hagen.

3 st. zeer mooie TELEVISIES volautomatisch allern. mod. niet v. nieuw te ondersch. Zeer plat alle progr. ook Belg. Door bet. moeilijkh. in ons bez. gek. Cat.pr. resp. f 845,- f 765,- f 725,-. Worden nu verk. voor f 265,- f 275,-sef f 295,-. Deze toest. worden onder volle gar. verk. Handelsondern. Geel Grasbroekerweg 25 Heerlen. tel. 045-713760.

Philips TELEVISIE 59 cm. in mooi salonmeubel alle progr. zeer voord. f 150,- Handelsondern. Geel Grasbroekerweg 25 Heerlen. tel. 045-713760.

Te k. calculator HAARD (allesbrander). hete luchtkachel - fornuis en bromfiets (Union) Te bevr. Jasmijnstr. 18 Lindenheuvel-Geleen.

Te k. weg. gezondheidsredenen ter overname aangeb. SLAGERIJ met inventaris woonhuis garage en tuin, in volkrijke omg. te Geleen. Vele mogelijkheden tot uitbreiding ook geschikt voor zelfbediening. Br. on. no. G 2092 L.D. Geleen.

Philips TELEVISIE 59 zeer plat zeer rec. mod. als nieuw volautom. teakh. Heeft gek. f 845.- nu voor f 375,- Door bet. moeilijkh. Wordt onder volle gar. verk. Handelsondern. Geel Grasbroekerweg 25 Heerlen tel. 045-713760.

Te k. partij oude blauwe KERKSTENEN + partij rode plavuizen Hegge 143 Schinnen.

Gebr. Dames- en Heren en KINDERRIJWIELEN v.a. f 20,- ook 's zondags Akerstr. 332 Nrd. H'broek.

Te k. stereo RADIO met boxen en stereo pick-up z.g.a.n. Mgr. Feronl. 72 H'broek Na 7 uur.

Te k. prachtige mod. SALONKAST t.e.a.b. na 7 uur, Dr. Poelsstr. 19 Hulsberg.

Te k. aangeb. WANDELWAGEN en babyweegschaal Lindeijer Grasbroekerweg 61b, Hrln.

Nogmaals te k. weg. teleurstelling koper. Paladin CARAVAN 5 m. l. met aparte keuken. Opel Rekord coupé 64 beiden in g.st. iets moois spotkoopje moet weg. overcompl. W. M. Krijgsman Cronjéstr. t/o nr. 22 Passart Hoensbroek.

Te k. mooie dames- en HERENSPORTFIETS en jongensfiets (5 - 8 jr.) Rijksw. N. 260 Geleen.

BRUIDSJURK te k. maat 40/42 lange sleep en sluier Te bevr. Rimburgerweg 241 Rimburg.

Te k. BANKSTEL 2 stoelen en bank in stijl kl. licht blauw z.g.a.n. f 400,- Tel.: 045-710900.

Te k. 3 à 4 pers. Polyester CARAVAN mostard Yvonne Dieteren met opklapraam en buitentent. Tel. 04250-34729. Zeer goede staat.

Uw BANKSTEL enz. binnen 1 wk. a.n. bekleed. Vloerbedekking alle soorten Gratis gelegd en 10% korting. Fa. Kloprogge Akerstr. 70 Sp'heide tel. 04445-3735. x

2 AUTOPEDS en kl. jongensfiets samen f 35,- za. tussen 12 en 5 uur. Eikenboslaan 7 (Dormig) Schaesberg.

Voordelig te koop eiken DRESSOIR m. opstand voor glazen. Rieter, Burg. Jansenstraat 40 Beek.

U komt toch zeker ook tijdens de paasdagen een kijkje nemen in onze zaak vol antiek? Wij hebben een uitgebreide collectie in: BEELDENKASTEN - broodkasten, - eikehouten kleerkasten - boekenkasten - Mechels kastje vanaf f 295,- commodes - kleine tafeltjes - armstoelen - kisten - beelden en beeldjes - bronzen inktstellen - prachtig bronzen schoorsteengarnituur - bronzen haardplaat - spiegels - kandelaars - pendules - Franse hangklokken - schilderijtjes enz. enz. Oranjestraat 30 Hoensbroek - station 1e paasdag n.m. 2e paasadag vanaf 10 uur 's morgens.

Te k. 1 KLEUTERBED met matras babybadje lange jas, handnaaimachine v. mid. Gerardstr. 26, Schaesberg.

Te k 4-pers. lichtgew. TENT 2 gesch. slaapcab. tevens lichtbr. lerenjas met nw. helm en riem. Wolfshoofdpl. 42 H'broek. x

JEUGDRIJWIEL ook voor f 79,75, 'n spiksplinternieuw U: Bindels Hoensbroek. x

Te k. alles moet weg, koopjes Spaanse STOELEN Spaanse kasten Spaanse tafels wasmandenrekjes standaard prullemandjes alles uit riet haltafel zonder lade. Haanraderstr. 32 Haanrade f 159,50 incl. 12 pct. BTW. x

Te k. KINDERWAGEN z.g.a.n. uiterste prijs f 75,- Dorpstr. 57 N'hagen. x

Te k. 150 GRAMMOFOONPL. 78 t. f 45,—. Telef. 070-65.24.05. x

WASMACHINE met wringer oliehaard trompet te bevragen Strijthagenstr. 15 Voerendaal. x

KLEERMAKERIJ ter overname aangeb. wegens hoge leeftijd en geen opvolger. Rijks en gemeente opdrachten. Hoge omzet, zowel burger, uniform als confectie goodwil en machinepark staat evt. gratis ter beschikking. Gelegen in de oostelijke Mijnstreek. Voor ongehuwde kan voor woonruimte gezorgd worden. Uitvoerige brieven worden door ons vertrouwelijk behandeld. Br. o. nr. F 799 bur. dezer. x

Te k. ant. hang petr. lamp, Fr. HANGKLOKKEN grote slinger, koper, tin, oude munten. lage pr. Schepenstr. 49 Brunssum. x

Bouw zelf uw TV-ANTENNE voor f 72,95. Wij hebben ook alle losse onderdelen tegen scherp concurrerende prijzen. Fa. Webi Hoofdstraat 59, Amstenrade, tel. 04492-1985. x

T. k. een Pouch VOUWKANO met zeil-toebehoren en 2 stel peddels i.g.st. 5½ m. lang. Prijs f 200. Heiberg 1, Amstenrade.

KAMERPLANTEN, tuinplanten, druivenstruiken, meststoffen en bestrijdingsmiddelen. Bloembinderij voor ieder bloemstuk. Waar u voor alles terecht kunt: Bloemisterij Stokkermans, Esschenweg Hoensbroek 04446-1416. x

Te k. etna GASHAARD 8200 k. cal. Columbusstr. 21 Heerlen.

TE KOOP GEVR.

Rood KOPER f 4,90 p. kg. Tev. alle andere metalen teg. de hoogste prijs. Janssen, Lintjensw. 2, Munstergeleen. Bij markt. x

ROOD KOPER f 5.- p. kg. Geel koper f 2.75 p. kg. en verder andere metalen. H Hermanslaan 320, Geleen, tel 7540. x

Te k. gevr. muur- of RAAMVENTILATOREN, tel. 04447-1914.

Te k. gevr. piano ACCORDEON, liefst 80 bas. Opg. tel. 04748-284.

Te k. gevr. stalen BUITENTRAP voor plm. 3 meter hoogte. Tel. Heerlen 719673.

Te k. gevr. rood KOPER f 5 p. kg, geel koper f 2,75 tev. alle metalen bij 20 kg thuis afhalen tel. 045-251962.

Te k. gevr. PIANO'S en elektronische orgels. Tel. 045-710043. x

Een paar 2 pers. LEDIKANTEN m. matrassen ijskast, butagaskach., Tel.: 045-711767.

Te k. gevr. smeedijzeren OLIEHAARD i.g.st. Br. o. nr. G 799 bur. dezer.

Tek gevr. RACEFIETS moet i.g.st. zijn. Br o nr M.A. 5065 L.D. Maastricht. x

Rood KOPER tegen de hoogste pr tev. alle andere metalen Janssen Lintjensweg 2 bij markt Munstergeleen. x

TE HUUR AANGEB.

Te h. gem. ZIT-SLAAPKAMER m. c.v., koud en warm strom. water, douchegel. in centr. v. Geleen. Te bevr. Raadhuisstr. 4, Geleen, tel. 6357. x

AUTO'S te huur v.a. f 17.50 per dag. Diverse merken. Ook VW-busjes. — Autoverhuur P. M. Auckel, Nieuwenhagerheidestr., Waubach. x

Verhuur GELEGENHEIDSKLEDING Haenen, Benzenraderweg 14, Heerlen, telef. 716921. 's Dinsdags gesloten x

BRUIDS- en GELEGENH.-KLEDING te huur voor dames en heren m. alle toebehoren, steeds het nieuwste Alles wordt gratis aan huis bezorgd en afgehaald. Maison Olieslagers, Kerkstraat 4 Brunssum, tel. 252630. x

AUTOVERHUUR Hogeveen. Grachtstr. 13, Brunssum, tel. 252848. Nu ook DAF's-verh. Enigste Dafverhuurinrichting in de Mijnstreek.

Verhuur van BRUIDSKLEDING voor dames en heren. Gratis bezorgen en afhalen. Willy Bos, Voorstad 26 Sittard. tel. 3252. Bruidshuis, Willemstraat 27, Heerlen, tel. tel. 045—710807. x

Te huur WASMACHINE vanaf f 1,75 p. wk. Akerstr. [illegible] H'broek. tel. 2333 •

Te h. FLATJE, gemeub. slaapk., woonk., keuken Eygelshoven. Inl. Achter de Winkel 52, Schaesberg, tel. 3699. x

Te huur mooie gem. ZIT-SLAAPKAMERS met veel comfort, rustige ligging nabij centr. Sittard. Tel. 04490 no. 2667. x

Te h. te Wijnandsrade goedbeklant WINKEL - WOONH. m. bakkerij (bedrijfsruimte) leeg te aanv. Inl. G. M. H. Pröpper, makelaar in onr. goed., lid NBM Maastricht, tel. 04400-12127. x

Te huur omg. Born gemeub. BUNGALOW, c.v., 3 slaapk., garage. Br. on. nr. B 1063 LD Brunssum.

BEDRIJFSRUIMTE ± 140 m2, water, licht en krachtstr., vrij te aanv. in Heerlen. Inl. tel. 045-710514.

Gem. KAMER te h. met keuken en bad. Jongmansweg 13, Heerlerheide, tel. 045-211280.

Huize Oranjehof bej. pension, tel 2635 Valkenburg, v.a 1 april a.s. mooie grote 2 pers. KAMERS vrij (1 part.) voor echtpaar enz. Mod. conf., prima verzorging, centr. verw. olie. Vr. inl. en res. spoedig. Eig. beh. G. J. Steyns.

Te huur gemeub. ZIT-SLPK. met c.v. en keuken apart. Pannesheiderstr. 19, Bleijerheide.

Te h. a. gemeub. KAMERS met c.v., warm en koud stromend water. Dancing Royal, Akerstr. 64 Kerkrade-W.

AUTOVERHUUR K. de Vos nieuwste auto's laagste prijs Lichtenbergstr. 5 tel. 1486 Schaesberg.

Te h. half gemeub. BENEDENHUIS m. c.v. Tel. 04490-5424.

HUIS te h. aangeb. te Oirsbeek (2 onder 1 dak) met c.v. ,gar., nieuwbouw, gestoffeerd, 3 slpk., voor- en achtertuin. Br. ond. nr .H 3069 L.D .Hoensbroek.

Te h. 2 ruime KAMERS, keuken en badk. m. c.v., ongemeub., gesch. v. nette dame of echtp. v. midd. lft. in centr. Hoensbroek. Br. o nd. nr. H 3076 L.D. Hoensbroek.

LOGEES met zitkam. f 25.- p.w. m. kookgel. voll. pension f 52.- p.w. Hoefvelderweg 15, Nieuwenhagen.

KAMER te h. m. c.v., gebr. v. aparte ingang, keuken, douche, w.c. en berging te Geleen. Tel. 5481. x

OPSLAGPLAATS of werkpl. 130 m2 te h. Ridder Hoenstr. 181, Hoensbroek. x

TE HUUR GEVR.

HEERLEN of omg. te huur (evt. te koop) gevr. door heer ongemeub. kl. woning, 2 à 3 kam. of étage, met garage. plm. juni op goede stand. Br. ond. no. V 798 bur. dez. x

Dame, 67 jr. in bez. v. eig. meub. zoekt 2 kl. KAMERS m. kost en inwon. a.d. voork. v. flat, gel. in 't Loon, Gen. flinke huur te bet. Br. ond. nr. H 799 bur. dez.

Heer vraagt gemeubil. ZIT-SLAAPKAMER m. kost voor 15 april te Maastricht of omgev., geen beroepspension Br. ond. no. MA 5060 L.D Maastricht.

Heer zoekt in of bij Heerlen kl. ongem. WOONR. m. vrije ingang. Br o. no. Q 797 b.d.

Jong echtp. z. kind. zoekt WON. of bovenwon. met douche Heerlen en omg. Br. o. no. M 797 b.d.

Te huur gevr. KANTOORRUIMTE in Brunssum. Br. no. B 1075 L.D. Brunssum.

Te huur gevr. vrij BOVENHUIS of heel huis in Geleen of omgev. voor alleenst. dame die graag van flat af wil. Huurprijs en verdere inl. ond. no. B 799 bur. dez.

Te h. gevr. BUNGALOW of alleenst. huis voor 2 oudere pers. Tel. 04443-2482. Br. ond. nr. Q 798. x

Jonge heer zoekt net KOSTHUIS met huis. verk. Briev. ond. nr. V 9040 L.D. Valkenburg. x

Getr. paar Engels sprekend, zoekt een compl. gem. APPARTEMENT met twee slaapk. en c.v. Br. ond. nr. M 795 bur. dez.

Heer zoekt gemeub. of ongemeub. ZIT-SLAAPKAMER of leegst. appartement. Br. ond. nr. B 798 bur. dez x

Nette alleenst. oudere heer z. KOSTHUIS (liefst bij idem dame), onversch. waar. Br. ond. no. H 3071 LD Hoensbroek.

RUILEN

Te ruil aangeb. BOERDERIJTJE of buitenhuis met groot terrein, mogelijkheid v. tennisveld en zwemb. aanw. Mooi gel. in de Maas-Geulvallei, voor overeenkomstig, gelijkwaardig, eveneens mooi gel. boerderijtje of buitenhuis. Inl. tel. 04400-21674. x

2 op 1 BOVENWON., hoekhuis, aparte ingang, 4 slpk., goed onderh., teg. eengezinswoning, 3 slpk. te Kerkrade-West. Te bevr. Cobbenhagenstr. 21, bij HBS, K'rade. x

Ruilen van Stein n. Hoensbroek. Ik heb BENED.-FLAT 3 gr: slaapk., grote keuken, huur f 151,- p. mnd. m. c.v. J. Nolet, Stadhouderslaan no. 139, Stein. x

Te ruil gemod. eengez. hoekwoning met garage in Heufke, 59 gld. p.mnd. tegen nieuwere WONING omg. Brunssum-Hoensbroek. Br. ond. no. B 1072 L.D. Brunssum.

Nieuw WOONHUIS m. c.v. huur plm. 180 gld, in Amstenrade te ruil aangeb. voor woonhuis gelegen in grote of met grote garage in Nuth of omg. H'broek. Ouder huis geen bezwaar. Br. ond. nr. H. 3070 H'broek.

Heb ruime MIDDENST.-WON. met cv in Rotterdam f 190,- p.m. Zoekt dito won. in Sittard of omg. Inl. 04490-5215.

Ruilen WONING, 4 slaapk., gr. kam., keuken, kelder ond. hele huis, huur f 97.- teg. grotere won., hoge huur geen bezw. (geen flat) Dir. Peterstr. 16, Kerkrade.

HUIZEN

Te koop of te huur gevr. in goede staat verk. WOONHUIS, liefst met opvaart en tuin of weide. Br. on. no K 4095 L.D. Kerkrade. x

MIDDENST.WONINGEN m. garage in aanbouw of nog te bouwen te koop o.a. in Amby - Brunssum - Bunde - Geleen - Heerlen - Limbricht - Munstergeleen - Sittard - Stein - Ulestraten en Urmond. Hoge rijksbijdr. Vrijbl. inlichtingen verstrekt Mak.kant. Lindelauf, Caldenbornstraat 14 te Voerendaal-Kunrade, tel. 04446-1579. x

Een HUIS koopt u bij Stienstra. x

Te k. ville BUNGALOW (nieuwbouw). Gelegen Ned-Belg gr. mooi uitzicht. Te bevr. tel. 087—88500. x

Te koop uitsluitend in België in de grensstreek. HUIZEN, landhuizen, bungalows, boerderijen, grond en bouwgrond. Tevens te huur: hypotheken mogelijk. Ag. Immobilière H. Nyssen, Lütticherstrasse 17A Montzen (B.), tel. 0932-87-88273. x

WONINGZOEKENDEN in Zuid-Limburg, vraagt vrijblijvend onze woninggids over de betere woningen in: Beek - Bocholtz - Heer - Nieuwstadt - Ulestraten - Prijzen variëren van Bunde - Eijsden - Elsloo - Voerendaal - Wijlre etc. f 40.000.— tot f 60.000.— v.o.n. al naar gelang het type woning, alle met c.v. gas). Makelaarskantoor Franken N.V. Via Regia 101, Maastricht tel. 04400-31223. x

Brunssum ruim 1000 m2 BUNGALOWBOUWGROND te koop — Gelegen in buitengewoon mooie omgeving. Rustig, nabij winkelcentrum, vijver en park. Inl. vrijblijvend aan postbus 32 Geleen. x

Te k. HUIS in Heerlen, Benzenraderweg 44, vrij te aanv. Te bevr. Europalaan 245, tel. 045—253222 Brunssum. x

HYPOTHEKEN tot 90 pct en in speciale gevallen tot meer dan 100 pct worden door ons verzorgd op nieuwbouw en bestaande woonhuizen alsmede op winkelpanden, bedrijfspanden, etc. Laat u geheel vrijblijvend inlichten door Stienstra Assurantiekant. Heerlen, Tempsplein 26, tel. 045-712255. x

Mini-Homes Mini-Homes Belangrijk voor kleine gezinnen en alleenstaanden! In Schimmert a.d. Rooseveltstr zijn MINI-HOMES in aanbouw, waarvan er enkele al gereed zijn. Het wordt een parkje met kleine luxueuze huizen in semi-bungalowstijl. Centr verwarm., centr. antenne, aangelegde tuinen. De prijzen vanaf ca: f 31.500,— k.k. incl BTW Uit te keren premie tot circa f 6.000. Bezichtiging op het werk. Inl. Makelaarskantoor o.g. Hermans W. jr, Margrietstr. 24, Beek. Tel. 1094. •

Heerlen: Junostraat (Amstenraderveld) te koop 4 slpk. WONINGEN met garage (gereed voor bewoning), prijs f 51.475,— vrij op naam. In mindering op dit bedrag wordt gebracht een Rijksbijdrage over 10 jaar tot f 7.900,— of contante waarde f 5.500,—. Inl. Makelaardij Hendriks, Or. Nassaustr. 47, Heerlen, tel. 045—714315, bij geen gehoor 04406—3924. x

Te k. vrijst. HUIS, mooi gel. tussen Nuth en H'broek. Te bevr. Naanhofsweg 88 Vaesrade. Tel. 04447-1377.

Sittard: Rijksweg Zd. 202 te k. gr. ZAKENPAND, goedkoop, v.h. café, vrij van brouwerij. Voor verschillende doeleinden gesch. Vrij te aanv. Ben.: zaak. keuken, stalling, gar., kelder en k. tuintje; 1e verd.: 3 gr. slpk., plus ligbad; 2e verd.: 3 gr. kamers. Te bevr. Rijksweg Z. 191, Geleen, tel. 04494—6547. x

Geleen: in centrum groot ZAKENPAND te k., goedkoop, vrij te aanv. Ben.: gr. kelder, grote tuin met oprit en stalling, zaak met 2 kamers en wc, een aparte ingang naar boven; 1e verd.: 6 kamers plus w.c.; 2e verd.: 4 kamers plus zolder. Groenstraat 58. Te bevr. J. Schoutrop, Rijksweg Zd. 191 Geleen, tel. 6547. x

Geleen: hoek Jonasstraat-Potterstraat, te koop vrijst. HERENHUIS. Vrij te aanv. Nieuwb. m. gar., gr. tuin, plm. 840 m2 (ook te k. met minder grond), hal, w.c., gr. keuken en gr. kamer, 4 slpk. zitb. en wast., geh. besch. zolder m. 2 dakramen, ook te koop met c.v. Te bevr. J. Schoutrop, Rijksweg Zd. 191 Geleen, tel. 04494—6547.

Te k. mod. vrijst. SEMI-BUNGALOW 85 m2. Overd. terras, mooie tuin 1000 m2 f 48.000.- Te bez. 28-30 maart, Spoorstr. 11, Klimmen-Ransdaal.

Te k. zonnig HOEKHUIS te Heerlen bij centr., 1 juli as. vrij te aanv., 4 slaapk., cv en gar. Oude Lindestr. 56, Heerlen.

Te k. riant gel. WOONHUIS (hoekhuis m. aangelegde tuin), nieuwbouw '69 te Geleen plan Zuid; c.v., mod. open haard, 3 slaapk., luxe ligbad, gr. mod. serre (3x4 mtr), 2 kelders, garage. Rijkssubsidie f 10.000. Tel. bevr. 04494—6891.

Te k. in goede st., vrij te aanv. riant HERENHUIS m. opslagruimte ca. 450 m2 plus 1 ha grond, gel. a.d. Maas aan drukke grensoverg. Roosteren-Maaseik (L). 11 gr. kamers, een van 37 m2. Gesch. v. hotel, camping of pension varkenshouderij. Waterl., elektr. e.d. aanwezig. Te bevr. Griens H., Schansberg 5, Roosteren (L.) tel. 04745-238.

Te k. aangeb. zeer mooi gel. en onderh. BUNGALOW in 't bungalowpark te Schaesberg. Te bevr. ond. nr. M. 798 L.D. Heerlen.

Te k. of te h. HUIS m. bouwgr. te Nieuwenhagerheide. Te bevr. Lichtenbergstr. 4, Schaesberg.

EYGELSHOVEN. Halfvrijst. woonhuis met o.a. doorzonkamer 3,8 x 8,6) 3 slpk., badk. en gar. Vraagprijs f 47.000.- k.k. Inl. Makelaarskantoor Drs. Ruijters, Nieuwstraat 2, Sittard. Tel. 04490-5976.

AMSTENRADE. Riant gel. vrijst. woonhuis, voor vele doeleinden gesch. Vraagprijs f 60.000.- k.k. Inl. Makelaarskantoor Drs. Ruijters, Nieuwstraat 2, Sittard. Tel. 04490-5976.

Te k. HUIS dir. te aanv. Br. o. no. V 9051 bijk L.D V'burg.

ELSLOO - MEERS. Riant gel. bungalow. Luxueus geb., mooie architectuur. Vraagprijs f 135.000.- k.k. Inl. Makelaarskantoor Drs. Ruijters, Nieuwstraat 2, Sittard. Tel. 04490-5976.

ECHT. Halfvrijst. woonhuis met gar. c.v. en 4 slpk. Vraagprijs f 46.000.- k.k. Inl. Makelaarskantoor Drs. Ruijters, Nieuwstraat 2, Sittard. Tel. 04490-5976.

BINGELRADE. Boerderij met opslagruimte. Vraagprijs f 45.000.- k.k. Inl. Makelaarskantoor Drs. Ruijters, Nieuwstraat 2, Sittard. Tel. 04490-5976.

AMSTENRADE. Hoofdstraat. Winkel-woonhuis. Inrit aan achterzijde. Vraagprijs f 40.000.- k.k. Inl. Makelaarskantoor Drs. Ruijters, Nieuwstraat 2, Sittard. Tel. 04490-5976.

BORN. Riant gel. bouwterrein, groot 625 m2. Vraagprijs f 25.- p. m2.

KERKRADE. Middenst.woning met c.v., 6 slpk. en tuin. Vraagprijs f 42.000 k.k. Inl. Makelaarskantoor Drs. Ruijters, Nieuwstraat 2, Sittard. Tel. 04490-5976.

UBACHSBERG. Ruim herenhuis m. garage, 4 slpk. en besloten tuin. Direct te aanv. Vraagprijs f 35.000.- k.k. Inl. Makelaarskantoor Drs. Ruijters, Nieuwstraat 2, Sittard. Tel. 04490-5976. S

VOERENDAAL. Bungalowterrein gel. o.d. Bergseweg. Vraagprijs f 35.- p. m2. Inl. Makelaarskantoor Drs. Ruijters, Nieuwstraat 2, Sittard. Tel. 04490-5976. S

URMOND. Vrijst. woonhuis met gar., 4 slpk. en doucheruimte. Vraagprijs f 44.500- k.k. Inl. Makelaarskantoor Drs. Ruijters, Nieuwstraat 2, Sittard. Tel. 04490-5976.

SUSTEREN. Vrijst. woonhuis met c.v. en gar. Vraagprijs f 52.000 k.k. Inl. Makelaarskantoor Drs. Ruijters, Nieuwstraat 2, Sittard. Tel. 04490-5976.

SPAUBEEK. Halfvrijst. woonhuis met 3 slpk., voorzij- en achtertuin en gar. Vraagprijs f 36.000.- k.k. Inl. Makelaarskantoor Drs. Ruijters, Nieuwstraat 2, Sittard. Tel. 04490-5976.

gesch. Pieterstraat 14, Schaesberg. x

SITTARD. Putstraat. Winkel-woonhuis te k. Vraagprijs f 29.000.- k.k. Inl. Makelaarskantoor Drs. Ruijters, Nieuwstraat 2, Sittard. Tel. 04490-5976.

NOORBEEK. Vervallen boerderij. Perceelsoppervl. plm. 680 m2. Vraagprijs f 8.000.- k.k. Inl. Makelaarskantoor Drs. Ruijters, Nieuwstraat 2, Sittard. Tel. 04490-5976.

NOORBEEK. Kapitale boerderij met monumentale binnenhof. Direct te aanv. Vraagprijs f 85.000.- k.k. Inl. Makelaarskantoor Drs. Ruijters, Nieuwstraat 2, Sittard. Tel. 04490-5976.

MERKELBEEK. Halfvrijst. woonhuis met berging. Direkt te aanv. Vraagprijs f 24.000.- k.k. Inl. Makelaarskantoor Drs. Ruijters, Nieuwstraat 2, Sittard. Tel. 04490-5976.

OBBICHT. Woonhuis met 3 slpk. Vraagprijs f 13.500.- k.k. Inl. Makelaarskantoor Drs. Ruijters, Nieuwstraat 2 Sittard. Tel. 04490-5976.

OHE EN LAAK. Boerderij met plm. 1400 m2 grond. Vraagprijs f 20.000.- k k. Inl. Makelaarskantoor Drs. Ruijters, Nieuwstraat 2, Sittard. Tel. 04490-5976.

SIMPELVELD. Dubbel winkel-woonhuis. Goede staat van onderh. Vraagprijs f 40.000.- k.k. Inl. Makelaarskantoor Drs. Ruijters, Nieuwstraat 2, Sittard. Tel. 04490-5976.

SPAUBEEK. Vrijst. woonhuis met gar. Vraagprijs f 52.000.- k.k. Inl. Makelaarskantoor Drs. Ruijters, Nieuwstraat 2, Sittard. Tel. 04490-5976.

SITTARD. Ruim halfvrijst. woonhuis met gar. 4 slpk., c.v. en tuin op het zuiden. Vraagprijs f 56.000.- k.k. Inl. Makelaarskantoor Drs. Ruijters, Nieuwstraat 2, Sittard. Tel. 04490-5976.

SITTARD. Riant gel. halfvrijst. woonhuis met c.v., doorzonkamer (4,5 x 11) Vraagprijs f 90.000.- k.k. Inl. Makelaarskantoor Drs. Ruijters, Nieuwstraat 2, Sittard. Tel. 04490-5976.

SITTARD. Vrijst. woonhuis met c.v. en gar. Vraagprijs f 52.000 k.k. Inl. Makelaarskantoor Drs. Ruijters, Nieuwstraat 2, Sittard. Tel. 04490-5976.

SCHINNEN. Halfvrijst. woonhuis met 3 slpk. en gar. Direct te aanv. Vraagprijs f 35.000.- k.k. Inl. Makelaarskantoor Drs. Ruijters, Nieuwstraat 2, Sittard. Tel. 04490-5976.

NIEUWSTADT. Halfvrijst. woonhuis met gar. Direct te aanv. Vraagprijs f 39.000.- k.k. Inl. Makelaarskantoor Drs. Ruijters, Nieuwstraat 2, Sittard. Tel. 04490-5976.

KERKRADE. Winkel-woonhuis. Voor vele doeleinden gesch. Vraagprijs f 25.000.- k.k. Inl. Makelaarskantoor Drs. Ruijters, Nieuwstraat 2, Sittard. Tel. 04490-5976.

HULSBERG. Halfvrijst. woonhuis met gar. 4 slpk. en doucheruimte. Vraagprijs f 40.000.- k.k. Inl. Makelaarskantoor Drs. Ruijters, Nieuwstraat 2, Sittard. Tel. 04490-5976.

KERKRADE. woonhuis met o.a. 3 slpk. en voor- en achtertuin. Vraagprijs f 19.000.- k.k. Inl. Makelaarskantoor Drs. Ruijters, Nieuwstraat 2, Sittard. Tel. 04490-5976.

BOCHOLTZ. Bouwgrond plm. 700 m2. Vraagprijs f 25.- per m2. Inl. Makelaarskantoor Drs. Ruijters, Nieuwstraat 2, Sittard. Tel. 04490-5976.

HOENSBROEK. Winkel-woonhuis gel. t.o. mijn Emma. Winkel plm. 70 m2. Direct te aanv. Vraagprijs f 52.000.- k.k. Inl. Makelaarskantoor Drs. Ruijters, Nieuwstraat 2, Sittard. Tel. 04490-5976.

AMSTENRADE. Voormalig schoolgebouw. Direct te aanv. Voor vele doeleinden gesch. Vraagprijs f 45.000.- k.k. Inl. Makelaarskantoor Drs. Ruijters, Nieuwstraat 2, Sittard. Tel. 04490-5976.

HEERLEN. Woonhuis, voor vele doeleinden gesch. Rustige ligging. Vraagprijs f 35.000.- k.k. Inl. Makelaarskantoor Drs. Ruijters, Nieuwstraat 2, Sittard. Tel. 04490-5976.

Te k.: A. Nieuwenhagen mod. halfvrijst. WONING met gar. gas c.v., 4 slpk. incl. ged. stoffering. Rustige ligging f 55.000.- B. Schinnen vrijst. WOONHUIS met gar., dicht bij autoweg, 3 slpk., L.-vormige woonk., serre, berging, zolder f 55.000.- C. Nuth: WINKELPAND met won. en oprit, gar. overd. ruimte, werkpl., gesch. voor showroom, drankendepot etc. f 85.000.- Makelaardij Hendriks, Heerlen. Tel. 714315 b.g.g. 719430.

Te k. te Treebeek halfvrijst. WONING goed onderh., zit- en eetk. 7½ x 4, 3 slpk., badk., kelder, c.v., kelder en gar. (geh. onderkelderd) siertuin 40 x 10 pr. k.k. Trichterweg 125, tel. 045-212646.

HEERLERHEIDE. Vrijst. gemodernis. woonhuis met plm. 1600 m2 grond. Prima staat van onderh. Vraagprijs f 70.000.- k.k. Inl. Makelaarskantoor Drs. Ruijters, Nieuwstraat 2, Sittard. Tel. 04490-5976.

Te k. D. HERDER Benzenraderweg 76, Heerlen.

Geleen: HOEKHUIS met gar. en c.v. te k. gunstig gel. nabij scholen en sportterreinen. Vraagprijs f 39.000.- Sittard: gunstig gel. halfvrijst. MIDDENST.WON. te k. plm. 5 min. v. centrum, 4 slpk., grote woonk., kelder plus hobbyruimte, gar. en c.v. en fraaie tuin. Vraagprijs f 58.000.- Inl. Postbus 32, Geleen. Tel. 04494-5656. x

Nieuwe vestiging zoekt voor haar personeelsleden: A. Heerlen of omg. HUIZEN (min. 4 slpk., gar. en c.v.) koopprijs f 40.000.- tot f 70.000.- B. Zuid-Limburg: huizen en bungalows, koopprijs f 40.000.- tot f 70.000.- Br. met omschrijving en prijs. Personnel manager Postbox 435 Heerlen. x

Brunssum: te k. 4 slpk. WONINGEN m. gar. Koopprijs vanaf f 49.470.- Contante waarde hierop in mindering te brengen f 8900.- Inl. Makelaardij Hendriks, .O Nassaustraat 47, Heerlen. Tel. 045-714315 b.g.g. 04406-3924. x

Brunssum. Te bouwen 4 slpk.WONINGEN met gar. woonk., in L-vorm met spiltrap naar 1e verd. Prijzen vanaf f 52.900. Contante waarde hierop in mindering te brengen f 6000.- Inl. Makelaardij Hendriks O. Nassaustraat 47, Heerlen. Tel. 045-714315 b.g.g .04406-3924. x

NIEUWB. WONINGEN nog te bouwen of reeds in aanb. te k. o.a. Amby, Brunssum, Bunde, Elsloo, Geleen, Heerlen, Limbricht, Munstergeleen, Sittard ,Stein, Susteren, Ulestraten, Urmond. Inl. Makelaardij Hendriks O. Nassaustraat 47, Heerlen. Tel. 045-714315 b.g.g. 04406-3924. x

Heerlen: Heerenweg te k. 4 slpk.-WONINGEN met gar. nog te bouwen. Koopprijs f 55.700.- Contante waarde Rijksbijdrage. Hierop in mindering te brengen f 8000.- Inl. Makelaardij Hendriks .O. Nassaustraat 47, Heerlen. Tel. 045-714315 b.g.g. 04406-3924. x

Te k. te Epen: goed gel. vrijliggend LANDHUIS met gar. en c.v. 4 slpk., badk., gar., hobbyruimte, kelder 480 m2, gas c.v.. Vraagprijs f 79.000.- Makelaardij Hendriks, Heerlen. Tel. 714315 b.g.g. 719430. Beursmakelaar x

Te k. A. zeer fraaie BUNGALOW te Vaesrade landelijk en vrij gel. 3 slpk., badk., gr. woonk., souterrain, garage, 2 hobbyruimten, toilet, douche. Kantoorruimte. Zeer fraaie uitvoering, 882 m2 grond f 135.000. B. Ruime en functionele op prima stand gel. BUNGALOW te Brunssum, gr. woonk. met open haard, 4 slpk., gr. garage, mooi aangel. tuin, opp. 970 m2. Prijs f 135.000.- Makelaardij Hendriks, Heerlen. Tel. 714315 b.g.g. 719430. Beursmakelaar. x

Te k. te Hoensbroek op prima stand vrijst. mod. WOONHUIS met gar. gr. woonk., eetk., 3 slpk., badk. en 2 toiletten, zonnebalcon, gas c.v., hete lucht - airconditioning - onderhoud: prima f 85.000.- Te aanv. 1 okt. 1970 Makelaardij Hendriks te Heerlen. Tel. 714315 b.g.g. 719430. Beursmakelaar. x

Te k. of te huur m. recht v. koop BEDRIJFSRUIMTE en bovenwon. te H.heide a.d. Schelsberg. opp. bedrijfsruimte 120 m2 Makelaardij Hendriks te Heerlen. Tel. 714315 b.g.g. 719430. Beursmakelaar. x

Te k. te Oirsbeek mooi vrijst. WOONHUIS 4 slpk., gar., gas c.v., mooie tuin incl. ged. stoffering. Mooi object. Spoedig te aanv. f 56.000.— Makelaardij Hendriks Heerlen. Tel. 714315 b.g.g. 719430. Beursmakelaar. x

Te koop Waubach vrijst. kl. WOONHUIS met 660 m2 grond. Prijs f 27.000.- Makelaardij Hendriks Heerlen Tel. 714315 b.g.g. 719430. x

SCHAESBERG. Winkel-woonhuis. Voor vele doeleinden gesch. Vraagprijs f 89.000.- k.k. Inl. Makelaarskantoor Drs. Ruijters, Nieuwstraat 2, Sittard. Tel. 04490-5976.

SCHAESBERG. Halfvrijst. woonhuis met gar. en praktijkruimte. Vraagprijs f 65.000.- k.k. Inl. Makelaarskantoor Drs. Ruijters, Nieuwstraat 2, Sittard. Tel. 04490-5976.

Halfvrijst. HERENHUIS (uniek gel.) te Houthem-Valkenburg. Gar. en mooie tuin f 49.000.- Schandelerstraat 72, Heerlen. Tel. 045-717550.

Neerbeek te k. halfvrijst. MIDDENST.WONING, nieuw m. oprit, gar., serre, voor- en zijtuin enz. Spoedig vrij. Zeer voord. Br. o. no. G 2094 L.D. Geleen.

Vrijst. BUNGALOW op goede stand in Tudderen, bwj. 65, grote woonk., 2 slpk., keuken, badk., deuren uit edelhout, schrootjesplafond, parketvloeren, open haard, gar., terras, aangelegde tuin. Prijs f 93.000.- zonder aanbet., aflossing f 650.- p.m. M. Klömpges Immob. V.D.M. 5131 Tüddern. Tel. 02456-425.

OIRSBEEK te k. a.d. Bellenkampweg en Grachtstraat royale vrijst. 4 slaapkamerwoningen met garages. Koopprijzen vanaf f 52.000.- v.o.n. rijksbijdrage in mindering op koopprijs. Inl. Bouwbedrijf fa. C. Wilhelm en Zonen, Hommerterallee 34, Amstenrade. Tel. 04492-1590.

Te k. halfvrijst. MIDDENST.WON. best. uit: doorzonkamer, hal, keuken, berging, 3 slpk., badk., zolder, kelder, voor- en achtertuin. Koopprijs in overl. Froweinstr. 4 , Eikske-Schaesberg. x

OIRSBEEK te k. a.d. Bellenkampweg. royale 3 slaapk.woningen met garages, koopprijzen vanaf f 46.500.- v.o.n . hoge rijksbijdrage in mindering op koopprijs. Inl. Bouwbedrijf fa. C. Wilhelm en Zonen. Hommerterallee 34, Amstenrade. Tel. 04492-1590.

HOENSBROEK te k. a.d. Marconistraat royale 4 slaapk.woningen met garages. Koopprijzen vanaf f 52.500 v.o.n. hoge rijksbijdrage in mindering op koopprijs. Inl. Bouwbedrijf fa. C. Wilhelm en Zonen. Hommerterallee 34, Amstenrade . Tel. 04492-1590.

Te k. te Schaesberg winkel-WOONHUIS dir. te aanv. gunstig gel. in de Hoofdstraat t.o. de kerk. Inl. tel. 04490-6112. x

Te k. a.d. Rijksweg te Geleen gel. WINKEL-WOONHUIS met bedrijfsruimte, leeg te aanv. Inl. G. M. H. Pröpper, makelaar in onr. goed, Maastricht, lid N.B.M. Tel. 04400-12127. x

Te k. ger . halfvrijst. of vrijst. HUIS te Valkenburg. Br. o. no. M.A. 5062 L.D. Maastricht. x

Te k. te Valkenburg landelijk gel. onder architectuur geb. LANDHUIS met grote tuin. Inl. G. M. H. Pröpper, makelaar in onr. goed., lid N.B.M. Tel. (Maastricht) 04400-12127. x

Te k. te Wijk-Maastricht TUSSENWONING met achterom, leeg te aanv. Prijs f 22.000.- k.k. Inl. G. M. H. Pröpper, makelaar in onr. goed te Maastricht, lid N.B.M. Tel. 04400-12127. x

Te k. i.z.g.st. dubbel WOONHUIS m. c.v. (gas) en gr. gar. gel. aan druk punt 5-sprong. Koopprijs nader overeen te komen. Br. o.no. Z 797 b .d x

Oirsbeek vrijst. WOONHUIS, garage, c.v., zitk., eetk., 4 slpk., ligbad, kelder, zolder. Degelijke bouw. Goed onderh. Pr. in overl. Dorpstraat 18. Tel. 1530. x

Ruime vrijst. WONING met gar., c.v., voor- en achtertuin te k. aangeb. in Geleen. Br. o no. G 2093 L.D. Geleen. x

DIEREN

Te k. gevr. SCHAPEN, lammeren en wol. — J. v. Ham, Valkenburgerweg 73. Nuth, tel. 04447-1563 •

Met VAKANTIE? Een weekend weg?? Uw hond naar hondenpension De Kruisberg, Bunde Tel. 04401-1275. x

Staat ter dekking langh. TACKEL. Seringenstr. 7 Valkenburg. x

Te koop aang. RUNDEREN, goede pinken, graskalveren. Zeer goedkoop. Cerfontain Beatrixlaan 18, Spaubeek, tel. 04493—1323. x

HONDENKAPSALON Arti, A. Meeuwsen, Heerenweg 330, Heerlen, tel. 045-212326. Alle kleuren dwergpoedeltjes te koop. x

Jonge HONDJES 30 tot 80 voorradig (geënt), vele rassen. Leuke hondjes va. f 30,-. De grootste keuze en f 10,- tot f 100,- goedkoper. Dieren- en Voederspecialist Jansen-Le Haen, Burg. v. Oppenstr. 73 (bij stadion) Maastr., tel. 26812. 's Zondags open. x

PENS voor de hond 500 gr. f 0,65 Hondenspeciaalzaak Esqulaap, Willemstr. 67 te Heerlen, tel. 711068. x

Te k. KANARIE-BROEDKOOIEN. De Lingestraat 1, Kerkrade-W. x

TE k. mooie COLLIE. Lief voor kinderen. St. Jansstr. 77, Hoensbroek. Na 6 uur.

Te k. pr. langh. TECKEL m. stamb. 14 mnd. oud Kochslaan 2, Nieuwenhagerheide. x

Te k. Wales PONY's m. ef zond. papieren, 1 t.m. 10 jr. Te bevr. „Ponyclub Strabeek", Strabeek 48, Valkenburg. x

Te k. jonge BOXERS. Linderweg 2 ,Eckelrade. x

Te k. Bedlington TERRIERS pups met stamb. Te bevr. Laurastr. 85, Eygelshoven. x

Te k. aangeb. zilvergrijze en zwarte toy-POEDELTJES. Iets aparts. Allen m. stamb. Thull 30A, Schinnen. x

Te k. pracht jonge BOUVIERS, 6 wkn. v. zeer goede afst. versch. cert. en cert. + lof. Wilgenstr. 7, Passart (bij St. Emma). x

Trimsalon Francesco TRIMMEN, knippen, wassen en scheren van alle hondenrassen. Mgr. Mannenstr. 135 Merkelbeek. Tel. 04449-53197 (v.h. St. Pieterstr. 35 K'rade).

2 DALMATIëRS te k. reu, 5 mnd., teef 7 mnd., 1 D. herder, teef plm. 1 jr. Tel. 04490-5424.

Te k. diverse RIJPAARDEN en pony's en pony-tuig. Strucht 15, Schin op Geul.

Te k. Mechelse HERDER, teef, 14 mnd. Kampstr. 93, Kerkrade-West.

KONYNEN te k. alle leeftijden G. de Vries, Guido Gezellestr. 41 Heerlen-Molenberg tel. 045-710958.

Hondenpaleis en hondenpension heeft alle rassen HONDEN in voorraad. Pinchers, malthepoedels, pekinezen, Franse zers, mopshondjes, korthbulldoggen. lang- en D.-teckels, lassies, boxers, herders, cockers, foxterriers, afghanen, highl. white terriers, D. doggen, chowchows, setters, dobermans, Sint Bernhards, bouviers, Mech. herders, leuke hondjes v.a. f 45.- alle honden zijn ingeënt. Iedere dag geopend, ook 's zondags. Hondenpaleis Dorpstraat 98, Pey-Echt, tel. 04754-2031.

DIAMANTDUIFJES te koop grijs f 6; split f 9; zilver f 16 p. st.; zebravinken zilvervl. f 3 p. st.; zilverfazanthaan f 17.50; lady-pikterhaan f 15. Eynattenstraat 16 Dormigveld Schaesberg.

Te k. HERDERSHOND met stamboom. Goed waaks. Lichtenbergstr. 7, Chèvremont.

Weggelopen blauwe PARKIET. Teg. goede bet. terug te bez. Grensstr. 117, Waubach.

Jonge HERDERSHONDEN te k. Pleistr. 18, Nieuwenhagen.

Te k. D. st. REU. Raaymakers, Mgr. Hanssenlaan 115, H'broek v.a. ma. na 6 uur.

Witte DWERGPOEDELTJES te k. m. stamb. Schoolstr. 11, Oirsbeek.

Te k. jonge BOXERS, rashonden. Kochstr. 31, Brunssum, bij het ziekenhuis.

Te k. 5 blauwe, 7 split blauwe, personata 1-2 GOUDFAZANT, 1-1 roodr. parkiet. Arets, Oirsbekkerweg 35, Oirsbeek.

BOUVIER te k., teef, 11 mnd. Boterbloemstr. 43, Sittard.

Te k. mooie Wales PONY, 7 april uitgedr. oud 3 jr. m. beste papieren, meerm. bekr. Seotie A. W. Bremmers, Eiermarkt 11, Maasniel, tel. 04750-8621.

Te k. jonge D. HERDERS f 135.- m. stamb. en oud. honden. Dit zijn geen opkoophonden, maar uit vertr. kennel. Vader Harras v.d. Kroonstad en Dajax von Daelerhof. Kennel Wilcorshof Eiermarkt 11, Maasniel, tel. 04750-8621.

Te k. BOXER, gestr., 8 mnd. oud Simons, Broekhuizenstr. 2, Rimburg, tel. 04444-1662.

Klein, leuk, kwiek en betrouwb. DAMESPAARDJE v. part. te k., 7-8 jr. oud. Te bez. Manège Kessels, Bousberg Nieuwenhagen.

Nest langh. TECKELS m. stamb. Molenweg 8 te Puth-Schinnen.

5 ZANGKANARIES, 2 pop. liefst één koop. Wilgenstr. 8. Passart-Treebeek.

Dracht. GEITEN te k. Op de Coul 12. Papenhoven Grevenbicht.

Te k. jonge en oude GEITEN. Bergerweg 41, Sittard. Op Sittardse steenfabriek.

Te k. jonge PAPEGAAI met kooi. De Vossekuil 358. Heerlen.

Te k. 2 SHELTIES (dwergcollie) Baanstr . 58, Schaesberg.

Te k. Dobermann PINCHER, reu, pracht. hond, oud 3 jr. m. stamb., zeer gesch. v. dress. Stationstr. 38, Voerendaal.

Te k. Ierse SETTER, 3 mnd. oud aan red. pr. Javastr. 22. Geleen-L'heuvel.

Te k. mooie Gelderse HENGST, veulen , 1 jr. goedk. Kampstr. 29, Schaesberg.

Te k. pr. D. HERDERS Dobermann, iets moois, witte poedeltjes, oranje keesjes, kamerhond . enz. v.a. f 35.- Kerkstr. 33, Waubach.

Te k. gr. POEDEL, zeer waaks Kristalstr. 2, Heerlen Musschemig.

AUTO'S & MOTOREN

Uw MAZDA en SKODA-dealer. Autobedr. Leymborgh, Bornerweg 8 Limbricht. Tel. 04490-5838.

Gebruikte AUTO kopen! Risico lopen, waarom? U kunt zich een nieuwe auto permitteren door een zuinige Renault te kopen met f 1000,— aanbet. en f 114, per maand. Wat bespaart u aan benzine en reparatiekosten? Kom eens vrijblijvend praten. Wij hebben ook voor u een gunstige betalingsregeling. Auto Zuid Geleen. Rijksweg N. 125 Geopend tot 8 uur. 's Zondags van 11-17.00 uur. x

AUTORADIO'S à f 100,—. Jo Knops Automaterialen. Rijksweg Zuid 195, Sittard, tel. 04490—2718. x

Wilt u een AUTO verkopen groot of klein, dan moet u bij P. Joosten zijn. Contant geld. Scharnerweg 3 en 7, Maastricht. Tel. 27308. x

Te k. OPEL Kapitän, bwj. '62 zeer mooi. Financ. mogelijk. Beatrixstr. 48, N'hagen. x

ACCU's 25 pct. korting en 1½ jaar garantie. Jo Knops Rijksweg Zd. 195, bij Esso-servicestation, tel. 04490-2718•

Klein maar pittig amateurprogramma

Sanderbout en Almania strijden om hegemonie

HEERLEN. 28 maart — Voor het eerst sinds lang vermeldt het kleine maar pittige Paasprogramma weer enkele „doubles". Twee wedstrijden in drie dagen mogen dan voor amateurvoetballers ogenschijnlijk een erg zware opgave lijken, bij de huidige stand van zaken is het een juiste oplossing. De hiaten op de standenlijst moeten om velerlei redenen worden weggewerkt. Tenslotte zijn alle [illegible] ermee gediend. De ploegen, welke gedwongen zijn om tweemaal aan te treden zullen daar vrede mee moeten hebben. Zelfs Almania, de Sittardse topploeg, welke eerst in Pey-Echt haar leiderspositie gaat verdedigen om vervolgens tegen Sanderbout in het strijdperk te treden.

HEDENMIDDAG [illegible] MKC in de Kommen de volle winst binnen tegen het aangeslagen [illegible] Oranje. Bovendien zit er voor de Maastrichtenaren een kans in om uit [illegible] ontmoetingen de hoogst mogelijke winst te behalen. Paasmaandag fungeert men namelijk als gastheer van Wilhelmina, dat de laatste weken weliswaar aan kracht heeft gewonnen maar toch klasse te kort komt om de op volle winst spelende runner-up een beentje te lichten. KVC Oranje kan tegen RIOS de steeds slechter wordende positie wel een tikkeltje rooskleuriger maken. Tenzij men door gebrek aan conditie en slagvaardigheid zover terugzakt dat men zelfs voor de Pey-Echtenaren geen partij meer is. Al geloven we niet dat de Bleijerheidenaren dit op zich laten zitten.

Moeilijk parket

DOORDAT de ontmoeting Eijsden-Voerendaal voor vandaag opnieuw is vastgesteld, komen beide clubs in een moeilijk parket. In beide kampen is men er diep van doordrongen dat men winnen moet [illegible] in het slop te raken [illegible] zal er door beide teams fel om de winst worden gestreden.

Uiteraard met het gevolg dat men Paasmaandag wellicht tot de ontdekking komt toch iets te veel van de krachten gevergd te hebben. Eijsden krijgt het zeker zwaar te verduren omdat men op bezoek gaat bij Caesar. De Bekenaren laten hun kansrijke positie op de ranglijst niet teniet doen. Zelfs niet door de in de knel zittende grenskanters.

HOEWEL thuisspelend krijgen de Voerendalers al evenmin een tegenstander voorgeschoteld waarmee te spotten valt. Weliswaar heeft Spel. Irene tweemaal in successie een nederlaag geïncasseerd, daar staat anderzijds tegenover dat de ploeg van trainer Koopal in zes thuiswedstrijden er niet in slaagde een overwinning te behalen. Een gelijkspel is echter het minste, waarmee men tegen de ongetwijfeld aangeslagen Noordlimburgers genoegen moet nemen.

NAAST de big-match tussen Sanderbout en Almania en de reeds gememoreerde „doubles" completeren Roermond en SVN het programma van de hoogste afdeling. De Nieuwenhagenaren hebben tot nu toe nog geen uitwedstrijd zegevierend beëindigd. Weshalve men dik content mag zijn wanneer men RFC op eigen terrein een puntje kan ontfutselen.

Moed der wanhoop

IN DE TWEEDE KLASSE A is Minor de enige ploeg, die tweemaal moet aantreden. Hedenmiddag reizen de groenwitten naar Chevremont, dat met de moed der wanhoop poogt het vege lijf te redden. Of de mannen uit Nuth tegen het ontketend Kerkraadse geweld zijn opgewassen hangt af van het feit of men er in slaagt een dusdanig tactisch spelletje te ontwikkelen dat men de tegenstander de wind uit de zeilen haalt. Lukt dit niet dan zou men tot veler verbazing wel eens met lege handen naar huis moeten terugkeren. Paasmaandag liggen de zaken iets anders wanneer men in eigen home de degens kruist met Kolonia, dat in uitwedstrijden ook nog geen potten gebroken heeft. En dit in Nuth ook niet doet.

Vijlen speelt in haar eigen vertrouwde omgeving. Wat doorgaans inhoudt dat de tegenstander weinig of geen kans heeft op een gunstig resultaat. Heilust vergaat het niet veel beter dan vele andere ploegen voor haar.

Derby

Tweede Paasdag ontmoeten Rapid en Spel. WVV in 2B elkaar in derbysfeer. Desondanks gaat het technisch iets bekwamer spelend Rapid met de volle winst strijken.

Naast de oorspronkelijk vastgestelde ontmoetingen zijn voor vandaag alsnog ingelast in 3A Rimburg-EHC (16.30 uur) en in 4B RKSCG tegen St. Pieter, terwijl maandag in 4A Bunde en Caberg hun wedstrijdachterstand op de overige ploegen inlopen.



Voetbalballet voor het doel van RKBSV. Conjour van De Ster ziet ook ditmaal zijn actie niet met een doelpunt bekroond. Spelmoment uit de wedstrijd RKBSV-De Ster (2—0).

Paasmaandag paardenrennen

Alle bekende Limburgse stalhouders in Geleen

WIJLRE, 28 maart — De nog jonge Wijlrese vereniging van paardenhouders, die vanaf haar oprichting gestreefd heeft naar de eenheid onder de Limburgse paardenliefhebbers en met dit doel verleden jaar een speciale wedstrijd in Wijlre organiseerde, is de eer te beurt gevallen om het nieuwe seizoen te openen. De sinds kort weer bestaande ene organisatie van Limburgse paardenhouders, de L.D.R., heeft namelijk aan de Wijlrese vereniging het eerste sportevenement van het seizoen 1970 toegewezen!

Het voornemen om deze wedstrijd op het fraaie terrein rond de historische watermolen te Wijlre te houden, hebben de organisatoren jammer genoeg moeten laten schieten, omdat dit terrein, vlak bij de Geul gelegen, op dit moment nog te nat is, vanwege de vele regen van de laatste weken. Toch heeft de Wijlrese paardenhoudersvereniging het aangedurfd om op Tweede Paasdag het seizoen te openen. Zij doet dit in het Sportpark van Geleen.

• Vijftien koersen

De wedstrijden omvatten een vijftiental koersen, zowel rennen als draven, alsook speciale koersen voor ponies, kleine, middel, en grote maat. De dravers zijn ingedeeld in C-, B- en A-klasse, 1800 en 2400 meter. Bij de halfbloeds worden eveneens wedstrijden op de 1800 en de 2400 meter gehouden. Reeds thans hebben meer dan vijftig paarden voor de openingskoers in het Geleense sportpark ingeschreven en minstens evenveel ponies. Onder de deelnemers komen vrijwel alle bekende Limburgse stalhouders voor.

De wedstrijden onder auspiciën van de L.D.R. en de Wijlrese vereniging van paardenhouders, beginnen om twee uur. De eerste koers, C klasse dravers 1800 meter, opent de wedstrijdreeks, daarna volgen de ponies kleine maat, 600 meter; de halfbloeds 1800 meter; de ponies middelmaat; de B klasse dravers, 1800 meter; ponies grote maat, 900 meter; de A klasse dravers, 1800 meter; de C klasse dravers 2400 meter, ponies grote maat, 600 meter; de halfbloeds 2400 meter; ponies middelmaat, 900 meter; de B klassesdravers 2400 meter, ponies grote maat, 1200 meter en tegen vijf uur de A klasse dravers 2400 meter. Later in het seizoen worden ook internationale paardenrennen in Wijlre georganiseerd.

Topamateurs aan start in ronde Broeksittard

SITTARD, 28 maart — Twaalf jaar geleden huldigde Broeksittard voor de laatste maal een winnaar van de plaatselijke wielerronde. Niet de favoriet Nol Ehlen van dit dorp ontving de bloemen, maar de ook in die dagen welbekende coureur Sjra Vergoosen mocht de ereronde rijden. Toen de rappe Ehlen zijn racefietsje voorgoed opruimde, verminderde de belangstelling voor de wielersport in Broeksittard snel. Paaszondag gaat men echter een traditie in ere herstellen. Oud-coureur Jos van Kollenburg wist zijn medebestuursleden van het steunfonds van de fanfare St.-Caecilia er voor te porren om een wielerronde op touw te zetten.

Men heeft gezorgd voor een klinkend wielerprogramma. Bij de amateurs zal niemand minder dan Fedor den Hertog aan de start verschijnen. Deze renner heeft in de afgelopen maanden tal van aanlokkelijke profcontracten afgeslagen. Een profcarrière lijkt hem voorlopig nog een te gewaagde onderneming. De pupil van Herman Krott bouwde verleden jaar een indrukwekkende erelijst op. Ook dit seizoen zal hij zijn meesterschap willen aantonen. In de barre Ronde van Algerije heeft hij er nog geen kans toe gevonden. In Broeksittard wil hij ongetwijfeld een begin maken met zijn overwinningenreeks. Hij zal in dit duel zonder meer gedwarsboomd worden door een aantal renners, die zich niet alleen energiek op dit wielerseizoen hebben voorbereid maar bovendien in de voorjaarskoersen al de aandacht op zich hebben weten te vestigen.

• Cracks

Dat is allereerst Jo Vrancken, die met veel overtuiging de klassieker „De Ster van Zwolle" op zijn naam schreef. Tot de kanshebbers mag ook gerekend worden de Guttecovense belofte Jac Deckers. Nadat hij zondag de Ronde van Neerbeek fraai won, schudde hij nog ontevreden het hoofd. „Ik moet nog sterker worden en nog meer mijn vorm bijschaven" was zijn eerste commentaar.

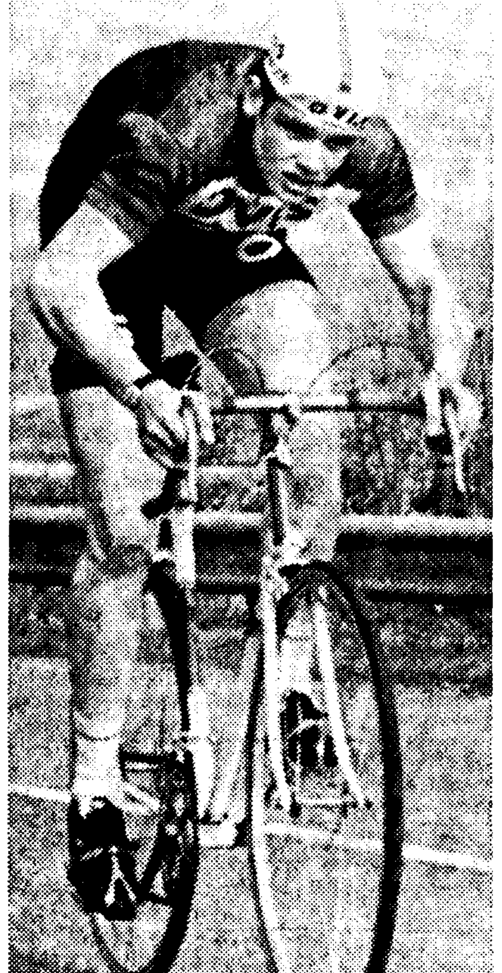
Zijn kritische instelling is een goede karaktertrek voor een jonge renner. Andere favorieten? Knapen als Wim Wanders, Ben Koken, Huub Dohmen, Hay Beurskens, Hein Lucassen en Giuseppe Siega hebben de kwaliteit om de zege naar zich toe te trekken.

Tijdens de Ronde van Broeksittard zullen de leden van de wielerclub „De Ster" uit Geleen strijden om de clubtitels. Bij de aspiranten is voor dit kampioenschap en voor de zege Pietje van Kollenburg een grote gegadigde. Het zou voor zijn vader, de initiatiefnemer van de ronde, een leuke surprise betekenen. Jean Lamerichs, Michel Jacobs en Huub van Weersch zijn ook in staat om na de 20 km als eerste over de eindstreep te gaan. Bij de nieuwelingen tippen we voor de ereplaatsen op o.a. Jo Geurts — winnaar in Neerbeek —, Sjaak Spronckmans, Math Dohmen en Jo Raven.

Voordat de amateurs van start gaan, tonen de rennertjes van de Ster in de leeftijd van rond de twaalf jaar hun kunnen. Voor hen ligt nog geen kampioenstrui klaar, want de titelstrijd voor deze jongens wordt op 5 april georganiseerd.

Van het amateurfront kon men nog een verrassing melden. Men had alles in het werk gesteld om de schaatsende coureur Jan Bols aan de start te krijgen. Het bleek onmogelijk, want de Schaatsbond heeft Jan voorgeschreven om zijn wielerseizoen nog niet te beginnen.

Wel is men er in geslaagd om vijftien Denen aan te trekken. Van hen schijnt in het bijzonder Andersen heel wat in zijn mars te hebben. Paaszondag zal er dus in Broeksittard vanaf 13.00 uur het lijvig wielerprogramma worden afgewerkt.



JO VRANCKEN ...veel rivalen...

Eerste spade voor sportschool en studentenflat RKCIOS

SITTARD, 28 mrt. — Woensdagmorgen had er op de uitgestrekte terreinen van het Sportcentrum een korte plechtigheid plaats. De heer B. Cuyten voorzitter van het bestuur van het RK CIOS toonde zich een bekwaam graafmachinist door de eerste hap grond weg te halen op de Zweinswei voor de bouw van de nieuwe Sportschool van het RK CIOS en de nieuwe studentenflat. Bij deze gebeurtenis waren mede aanwezig mgr. P. Boymans de ijveraar en stuwer voor het Sportcentrum Limburg en het RK CIOS, dr. Miermans de voorzitter van de N.K.S., burgemeester H. Dassen van Sittard en tal van andere genodigden. De heer Cuyten noemde de 25ste maart een gedenkwaardige dag zowel voor het RK CIOS als voor het Sportcentrum Limburg. Hieruit blijkt het uitstekende samenspel tussen deze twee lichamen, die gezamelijk zoveel mogelijk voor de sport en via deze sport voor de jeugd van Limburg willen scheppen. Op 1 augustus 1971 hopen de nieuwbouw die plaats biedt aan 200 studenten jongens en meisjes te kunnen betrekken. De plechtigheid werd besloten met een samenzijn in het restaurant Sportcentrum Limburg.

Om Limburgse damtitel

FINALE BEGONNEN ZONDER REMISES

GELEEN, 28 maart — In de eerste ronde van de finale om het persoonlijk damkampioenschap van Limburg hield men blijkbaar het motto: „alles of niets" voor ogen, want geen enkele partij werd remise. Wim Maertzdorf en J. Bruggeman maakten er een vrij ingewikkelde situatie van, waarin Bruggeman een blunder maakte. Hij kwam enkele schijven achter en kon meteen opgeven.

B. de Kleer speelde een gedegen partij tegen Ferdi Okrogelnik. Jammer genoeg maakte de Kleer in de 10 om 10 stand een fout, waardoor hij ondanks de betere stelling met een nul genoegen moest nemen. B. Kuijpers had tegen P. Roex het beste van het spel, doch ook hij begon opeens raar te schutteren en verloor na twee grove fouten. De VOS-clubmakkers P. Lacroix en W. Heunen gaven elkaar geen duimbreed toe. In een 5 om 5 stand waren beiden door naar dam en kon Lacroix weliswaar schijfwinst bereiken, doch eenieder noteerde deze partij als remise. Er werd echter nog lang verder gespeeld en op een gegeven moment maakte Heunen een fout en verloor.

In de tweede ronde komen de winnaars en de verliezers tegen elkaar uit in de partijen P. Kuijpers - B. de Kleer, J. Bruggeman - W. Heunen, W. Maertzdorf - B. Roex en P. Lacrouix - F. Okrogelnik. Een zeer interessante ronde, die Wim Maertzdorf wel eens alleen aan de leiding kan brengen.

Er werd ook een begin gemaakt met de finale om het persoonlijk kampioenschap van Limburg eerste klasse. In de partij tussen de Eurekaspelers C. Kurver en H. Braeken was vrijwel geen krachtsverschil te bespeuren. Toch slaagde Braeken er nog in om een 5 om 5 eindspel tot winst te voeren. Leo Haeren maakte reeds heel vlug een grove blunder en kwam enkele schijven achter tegen W. de Haan. De partij leek beslist, doch in het eindspel maakte De Haan ook een fout door zijn dam op een verkeerd veld te plaatsen. Hierdoor kreeg Haeren de gelegenheid de remise te forceren. J. Debets wist verrassend tot schijfwinst te komen tegen de als kampioen gedoodverfde Lambert Colier. Deze laatste liet zich hierdoor niet verontrusten en wist toch nog de volle buit te behalen.

Basketballcompetitie

BC Paulus wees Pirates terug

HEERLEN, 28 maart — In een matige wedstrijd, die slechts in de tweede helft spanning bracht, werd Pirates door B.C. Paulus verslagen, waardoor B.C. Paulus ongeslagen aan kop blijft in Rayon B van de basketbalcompetitie. De wedstrijd Yellow Kangaroos-Kimbria daarentegen bracht tot het eindsignaal spanning, waarbij een dolgelukkig Kimbria zegevierde. Ook Maasvogels kan tevreden zijn na zijn overwinning op Tantalus (46—39). Een goede competitiedag voor de Limburgse ploegen.

De topper in Rayon B was ongetwijfeld de wedstrijd BC Paulus-Pirates. BC Paulus trad aan in volledige sterkte. Pirates miste twee van zijn beste aanvalskrachten, de Tsjechische ster-speler (gebroken enkel) en De Mooij, die een gebroken vinger had. Het wedstrijdverloop in de eerste helft gaf een duidelijk beeld van de sterkte van Paulus. Na 10 minuten stond het reeds met 25—3 voor. Deze voorsprong werd gehandhaafd tot 5 minuten na rust. Een furieus aanvallend Pirates wist toen de achterstand tot 7 punten te verkleinen, maar kreeg 3 minuten voor het einde een inzinking waardoor BC Paulus weer uitliep tot een voorsprong van 20 punten. Eindstand 61—41. Een opmerkelijk feit was dat Pirates van de 24 vrije worpen er slechts 5 benutte.

Een uitstekende prestatie leverde Kimbria dat een verdiende overwinning op Yellow Kangaroos behaalde. Het Maastrichtse team speelde uitstekend en stond bij de rust zelfs voor (11—12).

Na rust nam Yellow Kangaroos de leiding over met een voorsprong van 5 punten. Door het slotoffensief van Kimbria werd de stand echter gewijzigd in het voordeel van Kimbria (29—33). De vreugde na afloop was niet te beschrijven, omdat Kimbria na deze overwinning kans heeft om aan degradatie te ontsnappen.

District Limburg

Ook HSBV Braggarts had een goed weekeinde met twee overwinningen op respectievelijk Megacles en Kimbria 2. De Braggarts schijnen over hun morele inzinking heen te zijn. Het is echter vrijwel niet meer mogelijk BSW van de eerste plaats te verdringen; alleen Green Stars 2 zou nog de kop over kunnen nemen.

BSW won zoals werd verwacht met flinke cijfers van Braggarts 2 (27—67). De Braggarts, die vorige week nog van Megacles verloren, wonnen nu tegen deze ploeg met 46—27 en zondag verrasten zij Kimbria 2, een wedstrijd waarin vooral de aanvalsspeler J. Maurer (4—8) door zeer goed werk opviel. Eindstand 25—34.

Standen Rayon B:

BC Paulus	17-34	1171- 650
Pirates	16-28	1097- 563
Flash	17-28	1209- 756
JRC	18-24	1083- 893
Maasvogels	17-16	811- 899
Yell. Kangaroos	18-16	842- 967
Tantalus	16-12	714- 878
Kimbria	17-10	620- 942
Green Stars	18-10	699- 981
Almonte	15 - 6	580- 792
Stud. Nijm.	17- 4	641-1151

Standen District Limburg:

BS Weert	13-24	740-354
Braggarts 1	14-20	566-359
Green St. 2	11-18	457-349
Kimbria 2	10-12	587-429
Megacles	12-10	338-401
Maasvogels 2	8- 6	451-199
Kimbria 3	10- 4	137-488
Maasvogels 3	10- 2	174-384
Braggarts 2	10- 2	226-445

In **rayon B** wordt vandaag alleen gespeeld Pirates-Almonte (20.15 uur).
In **District Limburg** zijn geen wedstrijden.

Lief en leed in Afdeling Limburg KNVB

Troja wipte RKDFC

HEERLEN, 28 maart — De derde bekerronde gaf de competitieleider tevens de gelegenheid middels een inhaalprogramma de zaak zoveel mogelijk recht te trekken.

In A bleef Iason in de bedreigde hoek door de nederlaag tegen Geertruidse boys.

In B kwam RKVVH 2 weer een flinke stap dichter bij Haslou 3 en kan Caberg 2 alle nog bestaande illusies nu definitief afschrijven. Hekkesluiter VNB 2 kreeg bij RKVVL 2 geen schijn van kans. MKC 3 was conform de verhoudingen bij Meerssen 2.

In C won RKVVM van Simpelveld 3 en bleef op de derde plaats. Lemirsia maakte een flinke sprong omhoog door de mooie zege bij Struchter boys. Gulpen 2 distancieerde zich verder van SCKR 2 door de 1—0 zege op de rode lantaarndragers.

In D kwam RKSVB tot een verdienstelijk gelijk spel tegen Wijnandia.
In E bleef Schuttersveld 2 de directe belager van RKHBS 2 door Heksenberg 2 onder de voet te lopen.

In G tenslotte kwam Dieteren door een zege op RKVVB op 6 punten afstand van leider St.-Joost te staan.

3e Bekerronde:

Slechts één tweede klasser, namelijk Troja, de trotse leider, overleefde de derde ronde door de 1e klasser RKDFC op eigen veld uit te schakelen. Echte bekerverrassing was de bekerdood van leider Sylvia tegen Vijlen 2, al moesten strafschoppen het beslissende woord spreken. Wat betreft Haslou 3-OVCS valt de beslissing pas vanmiddag.

Voor de 4e ronde plaatsten zich verder: Walram 2, Leonidas 2, Maastrichtse boys, Geulse boys, RKASV, Heksenberg, Helios, Abdissenbosch, Spaubeek, Stadbroek, St.-Joost, Roosteren en SVH.

Nagekomen en verbeterde uitslagen

3e Bekerronde: Vijlen 2-Sylvia 2—2. Vijlen 2 wint met strafschoppen.
1e klasse: Meerssen 2-MKC 3 0—1.
2e klasse: Kluis 2-Neerbeek 2—11.
3e klasse: Leonidas 4-DBSV 4 3—5, KVC Or. 3-SVK 4 4—1, BVC 2-de Leeuw 5 7—0, COV 3-OVCS 3 4—2.

SPORT 4

AUTO-SPEEDWAY IN BAARLO

VENLO. 28 maart — Tweede paasdag zal in het sportpark De Berck te Baarlo het autospeedwayseizoen worden geopend met internationale races onder auspiciën van de NACO. Van Engelse zijde zullen aan de start komen de Europese kampioen Tony May (364) in gezelschap van Geoff Goddard (294). Uit Duitsland komt het bekende team van Bert Winkel met R. Weyen, E. Leupold en de gebroeders Dohmen naar Baarlo. Nederland is sterk vertegenwoordigd. Veertien leden van de ACON starten maandag in Baarlo en daarbij natuurlijk de diverse teams van de NACO met de Nederlandse kampioen Adri Kleingeld (82). Daarnaast het racingteam „Blitterswijk" met als kopman I. van der Walm en het racingteam Tilburg met Bert van de Oetelaar als captain. Natuurlijk zijn er ook de routiniers in het rodeo-vak zoals Thei Janssen en P. Derks, die voor de nodige staaltjes zullen zorgen. De wedstrijden beginnen om 14.00 uur.

Einde Geleens schaatsseizoen

GELEEN. 28 maart — Op maandag 6 april gaat de Geleense kunstijsbaan dicht. Het ijsstadion zal gesloten blijven tot oktober. Tijdens de paasvakantie wordt de kinderen de kans geboden nog enkele dagen naar hartelust te schaatsen. Op maandag, vrijdag en zaterdagmorgen geldt dan voor hun een gereduceerde prijs: f 0.90 in plaats van f 1.75.

Plaatselijke sport

Sittard

— Voor de in Den Bosch gehouden examens voor zweminstructeur slaagden 17 van de 18 leden van de Sittardse zwemvereniging de Watervrienden.

— Almania zal bij het begin van het nieuwe seizoen de beschikking krijgen over nieuwe sportterreinen. Er is begonnen met de bouw van de kleedgelegenheden voor dit nieuwe complex van sportvelden in het plan Noord-Oost. De speelvelden waren reeds in een vroeger stadium gerealiseerd. Hierdoor komt aan de terreinmisère voor Almania, dat het ondanks de vele elftallen met één enkel speelveld moest stellen, een eind.

— Na een lange rustperiode zal de schoolvoetbalcompetitie te Sittard hervat worden. De eerste wedstrijden worden gespeeld op woensdag 8 april op de velden van het stadion. Op 5 mei zal de finale tussen de beide poule-winnaars gespeeld worden op het hoofdterrein van het stadion aan de Hemelsley.

Berg a.d. Maas

— De kegelclub „Acht om de Lange" te Berg aan de Maas heeft gerecipieerd ter gelegenheid van het tienjarig bestaan en wegens het behaalde persoonlijk kampioenschap door de heer P. Haenen. Men mocht vele gelukwensen in ontvangst nemen en ook werden geschenken onder couvert aangeboden.

Schaaktiental „Brunssum" Limburgs kampioen

BRUNSSUM, 28 maart — Het eerste tiental van de schaakvereniging Brunssum is kampioen geworden van Limburg doordat de beslissingswedstrijd tegen Brunssum 2 werd gewonnen met 6—4.

Brunssum neemt nu deel aan de promotiewedstrijden naar de tweede klasse van de KNSB welke binnenkort te Leeuwarden worden gehouden. De algemene verwachting is, dat men met het huidige spelersmateriaal in de opzet zal slagen en men zich zeker in de middenmoot kan handhaven.

In de viertallencompetitie voor de LSB-beker worden voor 1 april de volgende halve finales gespeeld: Gess I - Brunssum I en Gess II - Brunssum II.

De beslissingswedstrijd om het Limburgs kampioenschap tussen de beide Brunssum-teams is uitermate spannend geweest. Het eerste tiental had de grootste moeite om tot de overwinning te komen.

Aan de eerste zes borden haalde de reserves liefst vier punten. Het meest opvallend daarbij was de nederlaag van Meddeler aan het eerste bord tegen Godderij.

Als reserve voor het tiental dat aan de promotiewedstrijden deelneemt, is G. Bonta aangewezen.

De gedetailleerde uitslagen van Brunssum I - Brunssum II luiden: H. Meddeler - J. Godderij 0—1; A. Notten - M. Boeyen ½—½; J. Riemersma - H. Temmink 0—1; G. Huyzers - F. Schotanus ½—½; G. Dreier - S. Stuyts ½—½; P. Smeets - R. Kivits ½—½; J. Schoenmakers - L. Sawicki 1—0; M. Snijder - L. Tjoo 1—0; K. Bauling - R. Hendrickx 1—0; J. Timmerman - P. Willems 1—0.

Dit jaar geen landskampioenschap afdelingsploegen

SITTARD, 28 maart — Door het sectiebestuur Afdelingen van de KNVB is besloten de wedstrijden om het landskampioenschap voor afdelingselftallen dit jaar niet te houden. Dit wegens de lange duur van de competitie in verband met de slechte weersomstandigheden.

Falco-Maasvogels

HEERLEN, 28 maart — In tegenstelling tot eerdere berichten zal de heden zaterdag te spelen beslissingswedstrijd om het kampioenschap in de eerste klasse van de NTTB afdeling Limburg tussen Falco en Maasvogels niet om 19.00 uur maar om 20.00 uur beginnen. De wedstrijd wordt gespeeld in de gymnastiekzaal van de St. Jansschool Kluis te Geleen. De winnaar van deze beslissingswedstrijd zal deelnemen aan promotiewedstrijden voor de landelijke overgangsklasse tafeltennis.

Biljartstanden

Kader	
O. 't Kantje	18—95
Sibbe	17—89
BCV	19—85
BCM	19—68
Amicitia	17—67
Tokeomst 1	20—65
Toekomst 2	18—59
Eendracht	17—58
MBV	19—52
BBC	17—47
VBC	17—40
Wilhelmina	18—31

Libre 1 A	
Nationaal	15—78
Geleen	15—75
Nuth	15—59
Sanderb.	15—54
Born	15—52
BBC 2	16—52
Sittard	15—43
Meers	15—41
Modern	15—40
Vr.kring	16—38

Libre 1 B	
Sibbe 2	13—66
Union	14—65
Schimmert	15—63
BBV 67	14—51
SSOVH	13—48
N. Gedacht	13—46
BCV 2	14—42
VBC 2	14—36
G. Klosje	14—16

Libre 1 C	
Juliana	14—62
Roda	14—53
Schaesberg	13—50
Engels	13—50
DJB	14—46
Los Band	14—46
BBC 3	12—44
O. 't Kantje 2	14—41
Carambool	14—35

Libre 2 A	
Brunssum	13—61
Volkshuis	12—59
Born 2	12—54
BCV 3	13—48
Sittard 2	12—47
Dieteren	13—43
Nationaal	12—40
St. Hoger	14—39
G. Klosje 2	13— 8

Libre 2 B	
Stein	13—63
Schaesberg 2	14—53
Union 2	14—50
Vr.kring 2	14—40
Molenbron	15—50
Carambool 2	14—46
DWS	13—45
Meers 2	13—40
Brunssum 2	14—37

Libre 2 C	
Weyers B.	14—71
De Kroon	15—68
DJB 2	15—60
De Leeuw	14—55
Schaesberg 3	15—55
Toekomst 3	14—53
O. 't Kantje 3	14—50
Waubach	14—36
NBC	15—34
Roda 2	14—22

Libre 3 A	
Volkshuis 2	15—73
Stein	14—68
Schimmert	16—68
St. Hoger 2	13—67
Sanderbout 2	14—64
Nationaal 3	15—51
Los Band 2	16—44
Brunssum 3	15—39
Sittard 3	14—24
Born 3	16—20

Libre 3 B	
Sanderb. 3	15—80
Sibbe 3	14—74
Klimmen	16—72
NBC 2	16—67
Beek	16—63
BCV 4	14—42
Ransdaal	15—41
Molenbron 2	15—37
VBC 3	15—34
G. Klosje 3	16—22

Libre 3 C	
Schaesb. 4	14—68
Juliana 2	13—60
O. 't Kantje 4	12—53
DJB 3	12—49
Waubach 2	13—43
NBC 3	13—42
Carambool	13—41
Abdissenb.	14—27
Amicitia 2	12—23

Libre 4 A	
DWS 2	16—83
Volkshuis 3	15—63
Meers 3	16—62
Stein 3	16—59
Sibbe 4	14—57
Ransdaal 2	16—50
Nuth 2	17—50
Sanderbout 4	16—48
Dieteren 2	16—47
N. Gedacht 2	16—46
Klimmen 2	15—44

Libre 4 B	
KOT	16—79
SSOVH 2	17—78
L. Band 3	17—77
DWS 3	16—73
Vr.kring 3	19—70
VBC 4	18—66
Volkshuis 4	19—65
Sibbe 5	18—63
Carambool 4	18—60
G. Klosje	17—48
Abdissenb. 2	18—30
Klimmen 3	17—26

Libre 4 C	
Wilhelm. 2	18—95
De Leeuw 2	18—92
Roda 3	17—88
Schaesberg 5	18—81
Waubach 3	18—69
DWS 4	16—60
NBC 4	18—59
Eendracht 2S	17—58
DJB 4	18—46
KOT 2	17—41
Abdissenb. 3	18—38
O. 't Kantje 5	18—15

Driebanden groot	
DBCK 1	6—29
KBC	6—24
KBC 2	7—23
DBCK 2	7—15

Driebanden klein	
De Leeuw 1	7—33
Union	6—25
Volkshuis	8—25
De Leeuw 2	8—23
St. Hoger	7—13

AUTO'S & MOTOREN

De TWAALF van Sampermans garanderen U vakkundige adviezen en service. x

OCCASIONCENTER Brunssum, Prins Hendriklaan 2 B geeft U keuze uit 20 gekeurde en geteste auto's, allen in prima staat: van Jaguar tot lelijke eend. x

Zeer mooie mech. perf. in orde VW 1200 te k. pr. f 1650. Pastoor Spiertsstr. 1 Terwinselen. (nabij RKTSV-terrein). x

Renaultagent Autobedrijf Heijnen OCCASIONS. Altijd ruime sortering gebruikte automobielen in voorraad vanaf f 1500 tot en met f 5000. Frankenlaan 1, Heerlen (Welten), tel. 713600. Verkoop ook op zaterdag van 10 tot 13 uur. x

Reeds vanaf f 7.50 p. st. een betrouwbare 2e hands autoband, flinke sortering. Volledig gegarandeerd SAMPERMANS voor autobanden. •

AUTOBANDEN 4 halen en 3 betalen. Gratis monteren. Jo Knops, Rijksweg Zd. 195 bij Essoservicestation, telef. 04490-2718, Sittard. •

Inbouw en verkoop L.P.G.-INSTALLATIES. Landi-Dealer L. Kleynen, Kleingraverstraat 92 Kerkrade, tel. 2355 •

AUTO-WAS-HAL. Hebt u 'n auto? Maak dan eens per week uw auto als nieuw bij de 1-2-3 Auto Was Hal Bastiaans, Aral Service Stations Autoweg Heerlen. •

Voor autobanden is en blijft het voordeligste en beste adres SAMPERMANS voor autobanden. Nieuwe banden in alle prijsklassen. x

AUTOSPUITER doe het zelf. Compleet installatie te huur, f 20,— per dag. Jo Knops, Rijksweg Zuid 195, Sittard, tel. 04490—2718. x

Vakkundig BALANCEREN van uw autowielen. Onder garantie rijdt U prettiger. Auto Banden Centrale Sampermans. x

Motor- en SCOOTERBANDEN. Voordelig in prijs. Auto Banden Centrale Sampermans. x

BEANEN (uitlijnen) van Uw auto door de beste uitlijnmonteur. Uw banden gaan langer mee. Auto Banden Centrale Sampermans. x

Voor reparatie en vernieuwen van AUTORADIATOREN 100 pct. service, geen wachttijd. Hoekstra's Radiatorenfabriek, Akersteenweg 23555. Levering aan garage-20, Heer-M'tricht, tel. 04400-bedrijf en fleetowners. x

TREKHAKEN gemont. m. stekkerdoos v. f 65.- tot f 90.- incl. Jacobs-Jaspers, Nuth, tel. 04447-1263. x

Renault agent biedt de volgende automobielen te k. aan: RENAULT 4 bwjr 68, Renault 4 bj. 68, Renault 10 bwj. 68, Renault 10 bwj 69, Renault 16 bwjr 68, VW 1200 bj. 63, VW 1500 bj. 61, Citroën Ami 6 bj. 64, Daf 750 bj. 64, Daf 750 bj. 67, Ford Cortina 1500 bj. 66, Morris 1100 bj. 65, Simca 1300 Gl. bj. 63, Simca 1300 GL bj. 66, Sunbeam Hunter bj. 67, Austin A 40 K2 bj. 64, Renault Floride bj. 61. Autobedrijf Heijnen N.V. Frankenlaan 1 (hoek Pijnsweg Welterlaan) verkoop ook op zaterdag van 10 tot 18 uur en zondag van 14 tot 17 uur. Tel. 045-713600. x

ACCU'S. Rep., laden en nw verkoop. Limb. Accu Centrale, Grasbroekerweg 67, Heerlen, tel. 045-711700. x

Geponste NUMMERPLATEN (geen opgelegde). Klaar terwijl u wacht. — Limb. Accu Centrale, Grasbroekerweg 67 Heerlen, tel. 045-711700. x

REMSCHIJVEN vlakken, remtrommel uitdraaien, remvoering opklinken. Limb. Accu Centrale, Grasbroekerweg 67, Heerlen, telefoon 045—711700. x

Nationaal OCCASION centrum. Het adres voor 'n goede gebruikte auto. Ruime keuze uit div. merken en prijsklassen. Financ. mogel. Autobedrijf Kerres N.V., Rolduckerstraat 16 te Kerkrade, tel. 04445-2424-3801. •

AUTO-GAS. De moderne motorbrandstof slechts 24,4 cent per liter. Inbouw-verk. Bastiaans Aral Tankstations aan autoweg Heerlen. x

Nu ook AUTOSLEUTELS, tevens op slotnummer, klaar terwijl u wacht. Limb. Accu Centrale, Grasbroekerweg 67 Heerlen. x

Groothandel in AUTOMATERIALEN Limburgse Accu Centrale, Grasbroekerweg 67 Heerlen, tel. 045—711700. x

RADIATEUREN. Rep. en nw koelblokken. Limb. Accu Centrale, Grasbroekerweg 67 Heerlen, tel. 045—711700. x

Te k. aangeb. VOLKSWAGEN Variant S. i.z.g.st. Eikenderweg 88, Heerlen, tel. 712882. x

Te k. FORD Customline '59, i.g.st., met verzek. Heerenweg 244, Heerlen. x

Zoekt u een goede AUTO en wilt misschien uw bromf. inruilen. Kijk dan ond. de rubr. bromfietsen, Palenbergerweg 7, Rimburg. x

Speciale aanbieding van Automobielbedrijf Kolenburg. Zonder aanbetaling kunt U nu reeds in een nieuwe FIAT 850 f 177,69 p.m., Fiat 850 special f 194,— p.m., Fiat 128 f 222,36 p.m., Fiat 124 f 253,15 p.m. rijden. Nadere inlichtingen kunt U b ij ons verkrijgen. Kruisstraat no. 12, Heerlen, tel. 045-714524. Officiële Fiatdealer. Ook 's zaterdags geopend tot 17 uur. x

Te k. DAF 33, '64; Fiat 1300 '63 '61; Cortina '63, allen i.z. g.st. Kl. Graverstr. 62, Kerkrade-W., tel. 5481. x

AUTOVERZEKERINGEN ! All Risks vanaf f 279,— (Volkswagen); W.A. f 111,— (Volkswagen), inclus. „groene kaart". Vraagt voor andere merken onze zéér concurrerende premies. Uitsluitend eerste klas maatschappijen. Ook financieren wij uw wagen zeer snel. Assurantiekantoor Troost, de Vossekuil 57, Heerlen. Telef. 045-717976 en 08800-52023. x

Enkele goedkope inruilers: FORD Consul '62 f 350; Fiat 1100 '61 f 200; Fiat 1100 '63 f 500; Austin Seven '61 f 400; Karmann Ghia '57 f 200; VW de luxe '57 f 200; Mercedes 190D '60 f 700; Ford Zephyr '64 f 900. Reintjens, Rijksweg 87, Gronsveld, tel. 04408 no. 267. x

Te k. VW, zeldz. mooi. Dr. Nolensplein 11, Molenberg-Hrln. x

1e klas AUTOMOBIELEN m. garantie. Cortina 1600 E '69 zilvergr., 25.000 km gel.; Rover 2000 T.C. '68, roomkleur; Peugeot 204 '68 lichtgrijs; Peugeot 404 '67, donkerbl.; Simca 1000 GL '68 antraciet; NSU Prinz 1000 C '68, wit; Daf 33 '67 beige; Cortina 1300 '67 wit; VW 1500 kever '68, schuifdak; Simca 1500 GLS '66, beige; Citroën DS 19 '65 grijs, gewone schakeling; Alfa Romeo Julia 1600 super '66, wit. Inruil, garantie, ANWB-keuring. Automobielbedrijf H. Moonen, Valkenburgerweg 4, Kunrade-Voerendaal, tel. 1501. Dagelijks tot 19 uur geopend. x

Te k. VAUXHALL Viva '66; Ford Taunus 12M '67 en '66; Taunus 17M '66; Audi '66 m. Mercedesmotor; Ford Cortina '65. Garantie, financ. en inruil. Autobedrijf P. van Dijk, Hompertsweg no. 33 te Kakert-Schaesberg, telefoon no. 1729. x

Heel de wereld wil ik mijn geheim vertellen, wij hebben een nieuwe auto gekocht Geweldig zeg.... Welk merk?? Je mag drie keer raden!! 'n OPEL. Ja, je mag nooit meer raden. 'n Opel Kadett bij automobielbedrijf Göttgens te Sittard. Hopelijk krijgen wij hem nog deze week, want jonges wat worden daar veel auto's verkocht. Ja, door die geweldige verkoop, hebben wij inruilwagens tegen de U bekende Göttgens prijzen. V.W. 1500S Variant 1964 nu f 1975; VW 1500 1967 kever nu f 3250; NSU 1963 f 750; BMW 1964 f 950; BMW 1962 f 495; Kadett 1964 f 1950; Kadett 1964 f 1750; Kadett 1966 f 3950; Kadett 1967 f 4500; Fiat 850 coupé sport 1966 f 3500; DKW 1960 f 850 Rekord 1961 f 950; Fiat 1500 1967 f 3950; Fiat 124 1968 f 4950; Simca 1501 1968 f 5500; Ford Cortina 1965 f 2250; Ford Taunus 12M 1965 f 2550; Ford Taunus 15M 1966 f 2950; Ford Transit 1967 f 4250; Zodiac 1962 f 295; Yalta 1967 f 1550; Ford Cortina Caravan 1965 f2750; Fiat 1964 f 950; Opel Rekord 1967 1900 de luxe f 4950; Peugeot 1967 404 f 4750 Directe eigen financiering, afd. verkoop. Rijksweg N. 27, tel. 04490-6565. Sinds 1933 uw Opel-dealer. x

Te koop automobielen. OPEL kadett L 68 kl. wit, Opel Kadett 68 kl. zilver metalic. Opel kadett 67 kl. bruin. VW de 1 1300 68 kl. wit m. sch. dak. VW de 1 1300 68 kl. blauw. VW de 1 1300 68 kl. wit. VW de L 1300 67 kl. blauw. VW de 1 1300 66 kl. wit. VW de 1 1600 TL '68 kl. wit. Austin seven MK 2 1000 kl. groen. Austin cooper S 67 kl. rood-wit zeer snel. Austin seven 850 '67 kl. wit. Triumph spitfire MK 3 68 met winter en zomerkap iets moois. Opel rek. 1700 4 drs. 68 kl. zilver metalic. Opel rek. 1700 okt. 67 kl. blauw. Opel rek. 65 kl. wit. Lelijk eendje 68 kl. blauw. Fiat 850 kl. blauw '68. Fiat 125 kl. wit '68. DKW F 12 cabriolet '65, kleur wit. Simca 1000 '64 kl. blauw. Fiat 600 '64 kl. beige. VW busje samba '63 kl. rood. VW busje samba '62, kleur rood. Chevrolet Malibu '65, kl. wit. Jos. Sparla Kaalheidersteenweg 62 Kaalheide. t.o. kerk. tel. 04445-6874. Automobielen zijn verlicht tot 23 uur. x

Te k. van part. VAUXHALL Viva dl 66, kmst. 46.000. Na 6 uur. Fr. Erensstr. 21 Sittard. x

Te k. SIMCA 1500 GLS, bj. '66, beige Na 6 uur, behalve zaterdag, Hambeukerboord no. 38, Heerlerbaan.

Te koop: DAFFODIL type 32 l. groen. Eberhardstraat 112 Geleen. x

Te koop OPEL Kadett 65 wit met schuifdak. Opel Kadett 65 grijs, Opel Rekord 1700 64 wit, Fiat 850 66 beige, VW 1200 65 grijs schuifdak, VW 1200 65 wit, VW 1200 63/64 blauw. Inr. en fin. mog. Autohandel Simons, Nieuwstr. 127, Hoensbroek. x

FIAT 850 spider 68 als nieuw f 5750,-. Fiat 124 68 f 3950,-. Fiat 600 67 f 2250,-. Fiat 850 coupé 65 f 2750,-. Opel Kadett car. 68 f 4250,-. Opel Kadett coupé 67 f 3750,-. Honda 800 S f 3950,-. Renault 4 luxe 68 f 2250,-. Ford 20m TS 65 f 2750,-. V.W. bus 66 f 2850,-. Mercedes 190 D '63 f 2250,-. Inruil auto's. Opel Kadett 63, Opel rek. 64 f 1250,-. Opel rek. 62 f 450,-. Taunus 17M 63 62 61 f 450,-. V.W. Karmann Ghia 1961 f 1150,-. V.W. 65 f 1850,-. Austin Glider 64 f 1250,-. Austin Seven 63 f 1150,-. Fiat 1800 64 f 850,-. Vauxhall Viva 65 f 1500,-. Inr. fin. P. Joosten Scharnerweg 3-7 Maastricht tel 04400-27308 ook 's avonds en zondags de hele dag. x

Te k. OPEL Rekord 1966 als nieuw. G.Doustr. 9 Meezenbroek-Heerlen. x

Te k. TAUNUS 17 M i.z.g.st. bwj. '63. Woeringenstr. 4 Stein. x

VW 1300 luxe 68 67 66 65, 6 VW 1200 de luxe van 65, VW 1600 N 67 met nw. motor, Opel Kadett 66 en 63, Vauxhall Viva Estate 67/68, Opel Rekord 6 Coupé 66, Alfa Romeo 2600 S Coupé 65, Borgward Coupé 61 iets voor kenner. Inr. en fin. C. Meulemans, Servicegarage Ridderhoenstraat 182 Hoensbroek. x

SPUITCABINE te huur f 25 per dag. Ridderhoenstraat 182 Hoensbroek. Te. 211953. x

SIATA Cabriolet '68 zeer exclusief sportwagentje f 4900, Fiat 124 '67 f 3700, Fiat 600 D '65 f 1700, Fiat 1500 L '65 f 2200, Opel Kadett Car. '64 f 1650, V.W. 1200 '65 f 2600, V.W. 1200 '64 f 1900, V.W. 1200 '62 f 700, N.S.U. Sport '64 f 1700, N.S.U. 1000 '65 f 1950, Austin 7 Combi '64 f 1500, Austin A 60 f 1900, Peugeot 404 '65, Caravan f 1750, Ford Cortina '66 f 2600 Ford Cortina '64 f 1500, Taunus 12M '63 f 850, Daffodil '64 f 950, Skoda Sport 62 f 850, Opel Rek. '62 f 950, V.W. Pick-Up '66 f 2500, Taunus 17 M bestel '65 f 800, 5 auto's f 250 per stuk. Financiering en inruil. Nieuwstraat 3 (bij de dikke beuk) Schaesberg. Tel. 04443-1078. x

Te k. gevr. BMW of Peugeot 404, n. ouder dan 66, tel. 04403-2095.

Onder volle garantie te k. FORD 12 M 68 als nw, Ford 12 M 67 blauw, Ford 12 M TS 66 grijs, Ford 12 M 66 wit, Ford Cortina 1300 67 zilver, Ford 17 M Super 66 blauw, Renault 8 66 grijs, VW 411 l 69 4-drs. m. ANWB rapport, VW. 1300 67 wit, VW 1500 S 65 blauw, NSU 1200 C 69 beige, NSU Prinz IV 66 wit, Opel Rek. 1700 66 4-drs. wit, Opel Rek. 64 wit, Triumph Herald combi 68 groen, Simca 1300 66 beige, Simca 1000 66 blauw, Chevrolet Camaro 67 grijs, Austin 1100 67 groen, Fiat 124 67 wit, VW-bus 67 grijs, Fiat 500 f 500,—, enz.. Inruil en financ. ook zonder eigen geld. Alle keuringen. H.A.B. Parallelweg 45 Heerlen. Tel. 045-716045. Dagelijks tot 19.00 uur.

BMW 2000 '66, wit; BMW 1800 '67 blauw; BMW 1600, 2-drs, '67, wit; M.G. B 1800 cabriolet '67, wit; Taunus 17M '65 super, wit; VW '65 bruin. Jules Otten, Panneshelderstr no. 37, Kerkrade-Bl'heide, tel. 6330. Inruilen en financ.

Te k. OPEL Kadett de Luxe bwj. '68, type '69, kleur wit, met korte pook en veiligh.-gordels. Na 6 uur, behalve zaterdag, Hambeukerboord no. 38, Heerlerbaan.

GARANTIE 10.000 km. Fiat 124 Special, bwj. '69, vinyldak, kleur zeezand, als nw., koopje; Opel Kadett wit '67 f 3250; Cortina '68 metalic zilver, luxe uitvoering, zeer mooi f 3750; Fiat 125 '69, groen, spatbordschade; M.G. B. '66-'67 geel, diverse access. Cortina '67 blauw, weinig gelopen f 2450; Opel Rekord '67 als nw f 4750; Ford 12M '65 wit f 1450; Kadett '64 groen f 1500; VW 1200 '62, nwe motor, spotprijs; VW bus gesloten '65 '67 vanaf f 1450; Ford Transit grijs '67 f 2250; Vauxhall Viva '65, metalic f 1650. Autohandel Lukassen, Bockstr. 80 Kerkrade, tel. 6963.

Te k. V.W. Combi '67; Kadett '64 en '63; motor V.W. 1500; startmotor V.W. en dynamo V.W., nwe banden m. wielen van V.W. Combi, enz. Kampstr. 12, Geleen.

Te k. van partic. OPEL Kadett caravan. Te bevr. Geldersestraat 7, Sittard, des avonds na 6 uur.

Te k. FORD Capri 1700 GT z.g.a.n. f f8000.—. Churchill straat 3 H'broek. Tel. 214253

Te k. AUSTIN Glider '66 of te ruil teg. V.W. of 2 CV. desk. onderz. toegest. Bez. na 6 uur Schuttestraat no. 32 te Brunssum.

Te k. van partic. V.W. 1965. Burg. Boschstraat 31, Schinveld.

Te k. CARROSSERIE-onderdelen BMW 1800. Past. Greimanstr. 13, Schinveld, telef. 045—253189.

M.G. cabriolet, met zomer- en winterkap, uitz. mooie staat van onderh., bwj. 1965. Inruil en financ. mog. Inl. tel. 045—213672.

FIAT busje 600 T, bwj. '68. Ieder desk. onderz. toegest. f 3400. Christinastraat no. 7, Hoensbroek.

Te k. mooie '62 V.W., i.z.g.st., tevens sloop V.W. m. goede motor en versnellingsbak 250 Voorstr. 4, Brunssum.

AUTO'S, auto's, auto's. Wij bied. te k. aan met 3 mnd. voll. gar. Ford Taunus 12M comfort bwj. '69, Opel Kadett B, 4 drs. bwj. '68, NSU Prinz 1000L bwj. '69, DAF 33 bwj. '67, DAF 33 bwj. '65, DAF 33 bwj. '65, Opel Kaptein bwj. '63. Desgew. lev. wij iedere auto af met een keuringsbew. v.d. ANWB. Inr. en fin. mog. Autobedr. H. v. Ratingen, Feurthstr. 33, Susteren, tel. 04499-694.

FIAT 600 '65 f 1450; Peugeot 404 '64 f 1450; VW 1300 '64 f 1550. Inruil en financ. mog. Geopend tot 23 uur. Brunssummerweg 89, Waubach.

Wilt u twee weken gratis proefrijden? Wilt u 10.000 km garantie? Wilt u bij een Bovag erkend bedrijf kopen? Koopt dan bij de S.A.M. in de S-bocht Susteren, tel. 04499-542. Steeds voorr. 120 occasions in beide verl. showrooms steeds te bez. BMW 2000 Tilux '68, BMW 1600 '66, BM W1600 '66, BMW 700LS '65, Mercedes 250 type '67, Mercedes 190SL, Mercedes 190D '65, '64, '63, '62, Taunus 20M m. L.P.G. '66, Taunus 17M '66, Taunus 17M '64, '63, Taunus 12M '67, '64, '63, Cortina '67, '67, '66, '65, Ford Mustang '65, Opel Rekord coupé '67, Opel Rekord coupé, Opel Kadett '67 4 drs., Opel Rekord 4 drs. '67, Opel Kadett coupé '66 2x, Opel Kadett '65, '64, '63, Opel Kadett caravan '64 2x, Simca 1100 '68, Opel Rekord '65, '64, '63, Opel Admiraal '65, Fiat Spider '69, Fiat 124 coupé '68, Fiat 850 coupé '67, '66, '65, Fiat 350 '66, '67, Fiat 600 '65, Peugeot 404, Diesel '67, Peugeot 404 '67, '68, '66, '64 2x, DAF 44 2x, Daffodil '65 '64, Renault 16 '66, Renault 10 '68, Renault 8 '67, '63, Peugeot 204 '68, VW 1200 '65, VW 1500, Skoda 1000M.B., 2CV bestel kampeerbus '64, Mercedes 190 '63, Crossmotor Jawa, Kampeerwagen fabrieksnw. 4 pers., Morris 850 '66, Austin Seven '67, Simca 1000 '67, Simca 1500 '64, 2CV '65, MG 1100 '63. Fin. mog. Geopend tot 21 uur, zat. en zond. 6 uur.

Te k. weg. omst. OPEL Rek. 1700, bwj. 67 i.z.g.st. van den Berghstraat 14, Maastricht-Wyck, tel. 16286.

Kl 2 pers. BMW bwj. 62 i.z.g.st. t.e.a.b., ook te r. teg. beslist goede scooter. Fringslaan 63 Eygelshoven

Te k. MERCEDES 200 B 66, Opel Admiraal 67 (gas). Kapelweg 24, Hrln. Palemig.

T. k. VW kever i.z.g.st. voordelig. Van Lennepstr. 25, Heerlen-Molenberg.

OPEL Kadett '64, zeer goed. Nieuwstr. 32 Waubach.

T. k. HEINKEL met windscherm en valbeugels, bwj. 62. Maarstraat 28, Kerkrade-W.

TRIUMPH Spitfire cabr. f 3250; Morris Cooper f 1550; Morris Cooper '64 f 1750. Inruil en financ. mog. Brunssummerweg 89, Waubach.

KADETT L 66 f 2450; VW 1200 f 1100; Consul Corsair '65 f 1650. Inruil en financ. mog. Brunssummerweg 89, Waubach.

ATTENTIE! — Deze week speciale aanbieding: Opel Kadett Ralley '69 '68; Opel Kadett luxe '68; Opel Rek. '68, zeldz. mooi; VW 1300 '68; VW 1200 '65 '64 '63 '62; VW 1600 TL '67; VW 1600 Ponton '68; Ford Taunus 20M T.S. '68; Taunus 15M '67; caravan '68; Ford 12M '67 '65; Triumph Spitfire '67 nw.; Fiat 850 coupé '68 '67; Daf 55 '68; NSU 1000 '66. Inruilauto's: Peugeot 404 '64 '63; Glas 1700 '65; VW 1500 '64; Simca 1000 '63 '62; Ford Taunus 17M '63; Opel Kadett caravan '65; Opel Kadett '64; Cortina '67; Opel Blitz '68 gesloten. Inruil, financ., ook zonder geld ANWB-keuring. Garantie, 100% service. Donny Klassen Meerssenerweg 219 M'tricht, tel. 27354, b.g.g. 22638. Ook 's zaterdags en 's zondags de gehele dag geopend tot 9 uur 's avonds.

Voor in- en verkoop van uw AUTO, goede service en garantie. — Donny Klassen, Meerssenerweg 219, t.o. Mosa M'tricht, tel. 27354 of 22638.

Te k. MORRIS 1300, 1 jaar oud, schadevrij. Financ. mog. Rijksweg Nrd. 26, Susteren.

Te k. aangeb. Heinkel SCOOTER, prijs f 800. Te bevr. Leeuwenhoekstraat 28, Geleen.

Te k. van partic. PORSCHE cabr., 1600 c, kl. geel, type '64. Marijkestraat 23, Beek, tel. 04402—2796.

Te k. v. part. FIAT 600 D bwj. sept. 63. 4 rad. banden en radio. Goed onderh. Te bevr. na 5 uur, en za. de hele dag, Craubekerstraat 21, Klimmen.

Weg. omst. t. k. VW 1300 kl. zeezand. km.st. 67.000 i.z.g.st. met schuifdak. Am. bumpers, trekhaak en andere acces Te bevr. Horionstraat 1, Voerendaal.

ATTENTIE autorijders. Voor alle automaterialen, onderd., ruilmotoren, accu's voor elk merk auto, tegen enorme lage prijzen bij Donny Klassen, groothandel, import-export automaterialen, Meerssenerweg no. 219, t.o. Mosa, Maastricht, tel. 27354.

ATTENTIE, attentie, attentie ! Wilt u een auto verkopen, groot of klein, dan moet u bij Donny Klassen zijn. Contant geld. Meerssenerweg 219 Maastricht, telef. 27354, b.g.g. 22638.

In- en verkoop .v gebr. AUTO'S. Autohandel de Wintraak, Prov.weg 3, Munstergeleen, tel. 04490-5280.

Wij kopen al uw gebr. AUTO'S. Autohandel de Wintraak, Prov.weg 3, Munstergeleen, tel. 04490-5280.

Te k. SIMCA 1000 bwj. '67, i.z.g.st. Na 18 uur Tiendstr. 7 Elsloo.

Te k. van 1e eigen. TRIUMPH Herald 13/60, bj. 1968. km.stand 32.000, kl. groen, m. schuifd. + radio. Tel. 045-212169.

Te k. VW bestel 68 i.z.g.st. vraagpr. f 4800,- Gijzenstraat 11 N'hagen tel. 2798.

Te k. RENAULT 4 bj. 62 Tevens 100% Renault Dauphine motor en versn.-bak plus alle R4-onderdelen Palenbergerweg 7 Rimburg.

Te k. gevr. alle merken PERS.AUTO'S ook sloopw. (cont. geld) Autobedrijf J. Rödiger Dorpstr. 33 Oirsbeek 04492-830.

Te k. SLOOPOND. v. alle merken pers. auto's o.a. motors - accu's - banden enz. Dorpstr. 33 Oirsbeek 04492-830.

Een Vége RUILMOTOR voor uw volkswagen! Direct in te bouwen bij Jacobs-Jaspers Nuth, tel. 04447—1263.

Keuze uit meer dan 10 typen AUTORADIO'S, o.a. f 119,— een 3,5 watt toestel gemonteerd in Uw auto. Jacobs-Jaspers Nuth, tel. 04447-1263

Te koop tegen e.a.b. 1 DKW F 11 lux, '65, i.z.g.st. met wegenbel. en verzek. tot okt. 1970. St. Jansstr. 28 Geleen.

Aangeb. DKW F 102, 1965, van 1e eig. i.z.g.st. f 1750,—. Valkenburgerweg 20 Nuth. Tel. 04447-1953.

Te k. OPEL Rekord '60 1700, 4 drs. Matheusstr. 3, Heerlerheide. vrij. na 19 uur, zat. na 15 uur.

Te k. DKW Sport '64 t.e.a.b. Te bevr. na 18 uur J. Kabo, Vroenhof 93, Houthem.

Mijn DAF 750cc de luxe, bwj. '65 weg. omst. te k. t.e.a.b. Wag. is wein. ger. en i.pr. cond. Eekhoornstr. 16, Heksenberg.

Te k. FIAT 600D '65 f 1600.- Te bevr. Kochstr. 51, Schaesberg tuss. 13-17 uur.

Te k. aangeb. VAUXHALL Viva '65 Vraagpr. f 1500.- i.z.g.st. Inl. J. Heuvelmans, Dr. Ariënsstr. 19, Terwinselen, tel. 04445-5023.

Te k. v. part. DAF 750, km.st. 66.000 '63, zeer red. pr. f 725.- Inl. tel. 045-715834. tev. kalfsled. motorjas a.nw. f 100.-

Te k. TAUNUS 12M '64, Ami '62, Volkswagen '61, Opel '58, aanhangwag. a.nw. en div. onderd. v. jonge sloopwag. Floraks, Beatrixlaan 19, Spaubeek, tel. 04493-1937.

Te k. VW 1300 '66, 55.000 km Schoorweg 16, Berg a.d. Maas.

AUTO'S - auto's - auto's. Wij bieden u aan met een degelijke garantie: 3 mnd. of 10.000 km Opel Rekord 1700 de luxe '69, Opel Rek. 1700 '69, Opel Olympia 1900 '69, Opel Kadett L '69, Opel Kadett Rally '68, Opel Kadett v. '64 t.m. '69, Karmann Ghia 1500S '67 '63, Triumph Spitfire TR-4 zom.- en winterkap '68, Volvo Sport 1800S '66, Fiat 850 coupé '67, Opel Caravan 1700 '67, Citroën Ami de luxe '66. Met of zonder geld, P.L. Fin., inruil mog. Showroom doorl. geopend, ook 's zond. Hoofdstraat 63, Amstenrade.

Te k. aangeb. v. part. sport. RENAULT 8 bwj. '64 i.z.g.st. Vraagpr. f 1250.- Burg. Ritzenstr 8, Vaesrade-Nuth

FIAT 1300 t.k. bwj. '64 i.pr.st. f 1500,—. Akerstr. 134 H'broek.

BMW met zijspan en Jawa. Camping Oirsbeek.

Te k. gevr. Amerik. BUICK of Chevrolet stationcar. Lanaken, telef. 0932—1117231, Maaseikersteenweg 88.

Te k. v. part. FIAT 124 dec. 66 geen invoer. KM.ST. 50.000 Ieder desk. onderz. toegest. Hompertsweg 13 Schaesberg. x

Te k. VW 60 f 450,- Mercedes 190D type 63 f 2100,- Daf 64 zeer mooi f 950,- Ford 12M 63 f 1350,- Fin. inruil Autobedr. B. Aretz St. Barbarastr. 10 Palemig Hrln. x

Te k. ventwagen OPEL compl. met berkel hangschaal v. gr. en levensm. Feurthstr. 94 Susteren 573. x

Te k. OPEL Rek. 1500 3 jr. oud i.pr.st. weg. overcompl. Rothkranslaan 12 Nieuwenhagen. x

Koopje: weg. aansch. sportw. VW 1200 de luxe bwj. eind 62 met groot schuifdak en 4 nieuwe banden f 1350,- tel. na 19 uur 04445-5305. x

Gevr. VW's Fiat's 600 en Morris en Austin Mini's Goede prijzen. Bel: 045-211001. x

Kijk uit. AUTOMOBIELEN kopen wij aan de hoogste prijs. Bel 045-211001. x

Wij kopen alle AUTOMOBIELEN. Goede prijzen. Bel 045-211001. x

Zoekt u een goedkope kleine AUTO? Inruil brommer mogelijk. Ga eens kijken bij Bindels Kouvenderstr. 59-61 Hoensbroek. x

SCHADEWAGENS gevr. Wij betalen beslist de hoogste prijs. Probeer het maar uit. Tel. 045-211001. x

Zoekt U een goedkope pracht AUTOMOBIEL? Zeer gemakkelijke betaling? Ga eens kijken bij Bindels Hoensbroek, Kouvenderstr. 59-61 Tel. 045-211001 x

Opel KADETT type 64 i.z.g.st. met lichte plaatschade f 900,- VW 1500 63 mech. en mot. 100 pct. f 1200,- Akerstr. 162 H'broek. x

Wilt U twee weken proefrijden? Wilt U 10.000 km garantie? Wilt U bij een Bovag erkend bedrijf kopen? Koopt dan bij de SAM in de S-bocht Susteren Tel. 04499-542. Steeds voorradig 120 Occasions in twee verlichte showrooms steeds te b ezichtigen BMW 2000 Tilux 68. BMW 1600, 69 BMW 1600, 68 BMW 1600 67. BMW 1600 67 BMW 700 LS 65, Mercedes 250 type 67, Mercedes 190 SL met zomer- en winterkap 60, Mercedes 190D 65 64 63 62 61, Taunus 17M 66 Taunus 12M 67 66, Taunus 17M 64 63 62, Taunus 12M 63 64, Cortina 67 66 65 64, Opel Rekord coupé 67 2 stuks, Opel Rekord 69 68 67 66 65 64 63 Opel Admiral 65, Opel Kadett 4-deurs, 67 Opel Kadett 66, Opel Kadett coupé 67 66 65, Opel Kadett 65 64 63. Kadett Caravan 63, 2 st. Simca 1100 68, Simca 1100 67 66 GLS, Simca 1500 64, Fiat 124 Spider, Fiat 850 Spider 69. Fiat 850 coupé 67, Fiat 850 66 65. Fiat 600 65, Peugeot 404, 67 diesel Peugeot 204 68 Peugeot 404 67 68 66 64 Daf 44 67 2 stuks Daffodil 65 64, Renault 16 66. Renault 10 68. Renault 8 67 65, Mercedes 190 63 Austin Seven 67 Morris 850, 66 MG 1100 63, VW Variant 65, Toyota Crown 65 Lancia coupé 64 VW 1500 66 Skoda 1000 MB 65- 2 CV bestel 65 Inruil en financiering mogelijk dagelijks geopend tot 21 uur. Zaterdags en zondags 18 u. x

Autobedr. Tummers biedt te koop aan Opel COMMODORE type 68 4-deurs wit-zwart; Opel Rekord 67 beige; Kadett 67 beige; Kadett Caravan 65 blauw; Kadett 65 zilvergrijs; Kadett 66 rood; Kadett 65 wit-blauw dak; Kadett 67 grijs; Kadett 68 grijs; Kadett 68 wit; Kadett 67 beige; Kadett 67 blauw; Kadett 68 rood; Kadett LS 68 grijs; Kadett de luxe 68 rood; Kadett 65 beige; Kadett 68 beige NSU 110 67 rood; Simca 1000 66 blauw-grijs; VW de luxe 1500 grijs 67; Taunus 17M 68 beige; Cortina 66 zilvergrijs; Taunus 15M 67 groen; Taunus 17M 67 groen; VW de luxe 68 groen; Vauxhall Viva 68 groen; Fiat 124 69 blauw; Taunus 12M 67 blauw; Fiat 850 66 rood; Vauxhall Viva 65 wit zeer mooi; Taunus 12M 68 beige; Taunus 12M 68 lichtblauw; VW de luxe 66 beige; Taunus 12M caravan 67 blauw. Alle wagens met Bovag-garantie. Inr. en fin. mog. Fina tankstation, Heerlenerweg 39, Leijenbroek-Sittard. Grote weg Sittard-Heerlen. Tel. 04490-2077. Doorlopend geopend ook 's zondags. x

Onder 3 mnd. of 10.000 km. garantie, ANWB-keuring toegest. FIAT 850 coupé 67, Opel Kadett LS 68, Chevrolet Bel-Air 67, Daf 44 67, Cortina 1600 de L. 68, Taunus 12 M 67, V W1300 de L. 65, VW 1200 59, VW 1500 63, Opel Rek. 64, NSU Prinz 4 64, O.M. Truck met Netam oplegger 64, Opel Blitz open bak, Citroën HY 67 bestel. Inr. en finc. Autobedrijf Schoonhoven, Slanghenstr. 6 (einde Demstr.) tel. 045-213190 Hoensbroek. x

Te koop of te ruil HONDA dream i.z.g.st. f 800,- Russelstr. 9 E'hoven. x

T. k. DAF 63. Demstraat 281 H'broek.

Te k. OPEL Kadett bwj. '66 Keulsteeg 30 Neerbeek.

CITROëN 2 CV prima f 550,- Hoogstr. 98 N'hagen tel. 1492. x

VW te k. bwjr. 62 i.z.g.st. Ons Limburgstr. 5 K'rade-W. x

In- en verkoop van gebruikte AUTO'S. Autohandel de Wintraak, Provincialeweg 3, Munstergeleen, telef. 04490—5280.

Wij kopen al uw gebruikte AUTO'S. — Autohandel de Wintraak, Provincialeweg 3, Munstergeleen, tel. 04490—5280.

AUTO'S te k. gevr. Dir. contant geld. Autohandel Lukassen, Bockstr. 80, Kerkrade. Tel. 6963

RENAULT R 16 TS te koop, 1968, prima staat. Tel. 04400 no. 20775, 9—12 en 14—17 u.

Te k. OPEL Rekord, bj. '63. Schaesbergerweg 198 Heerlen. Vrijdag na 5 uur, zaterdag de gehele dag.

Te k. DAFFODIL '63 f 795,— pr. in orde. Nieuwwijkstr. 38 Schinveld.

DAF 44 te koop, bwj. '67. Na 16.00 uur, Adelbertstr. 5 Vaals.

Te k. OPEL Kadett LS '68 Kerkweg 12a Puth.

Te koop VW 1500 bwj. '63 kl. wit i.g.st. inr. fin. mog. Hamerstr. 16 Heerlen. (bij ambachtschool).

Te k. FIAT 850 Sport coupé wegens aanschaf gr. auto bwj. '69, mei, kl. geel. Schadevrij, kan gek. worden. Tel. 045-212537. Kouvenderstr. 185 H'broek.

Mini-COOPER '69 als nw. wegens aansch. grotere auto. Bosheide 82 N'hagen. Tel. 1367.

Te k. VRACHTWAGEN merk Bedford type A3 LC. Hydr. kiep laadverm. 3250 kg i.g.st. f 750, Wieënweg 147, Treebeek achter witte benz.-pomp.

Te k. van part. KHARMANN Ghia (V.W.) '65 met electr. schuifd. i.g.st. Kurvers, Overhoven 39 Sittard. Tel. 6608.

Te koop OPEL Kadett 63, 64 zeer mooi m. goede reserve mot. f 1400. Tel. 5815 Kerkrade.

T .k. v. part. FIAT 600 D bj. 64 i.z.g.st. altijd binnen gestaan. Stadhouderslaan 119 Stein.

Te k. aangeb. MERCEDES 190 D bwj. 61. In goede staat, BMW 2000 bwj. 66 met nieuwe motor, 4 nieuwe radiaalbanden, radio en schuifdak, Vauxhall Viva de luxe, bwj. 66, Hillman super minx bwj. 66, Wartburg de luxe, bwj. 68 1e eigenaar, km.stand 22.000. BMW 1800 TI 66' ,m. radio. Fiat 1500 de luxe, bwj. 63, Fitat 1500 de luxe, bwj. 63, Cortina 1500 GT speciaal uitvoering bwj. 66. Inr. en fin. mog. Autobedrijf Sport in- en verkoop gebruikte automobielen. Sittarderweg 150b, Heerlen, tel. 713507 bij geen gehoor 04442-2115.

Te k. aangeb. onder 3 mnd. Bovag-gar. RAMBLER Renault 66, kl. blauw, Zephyr 6 cyl. 67, Wartburgs de luxe van 63 tot 67 , Wartburg Combi 64 enz. Tevens nieuwe en slooponderd. van Wartburg en Trabant. Garage Piet de la Roy en zn. Hoofdstraat 114, H'broek, tel. 045-212896, Wartburg en Trabantdealer.

MERCEDES 190 D bj. 62 (nw. breed mod.). Radio, schuifd. f 2150. Alleen 's zondags. Emmastraat 116 H'broek (Mariarade).

Te k. DAF 750 bwj 63, mooi slechts f 675. Trichterweg 166 Treebeek.

T. k. HONDA S 800 cabriolet 67 z.g.a.n. Rukkerweg 134, Terwinselen. Tel. 04445-2142. OPEL

Rek. bwj. 64 zeldz. mooi f 1450. Trichterweg 166 Treebeek

OPEL Caravan, goed lopend, m. trekh. f 200. Trichterweg 166, Treebeek.

Te k. OPEL Rek. 62 i.z.g.st. Inr. kl. wagen mog. Bergeikstr. 63, Eygelshoven.

Te k. VW 65 f 1850, VW 62 f 900, VW 60 f 600, Fiat 600 f 300, Chevrolet 62 f 1000. Inr. en fin. mog. Heyligerstr. 48, Brunssum.

Te k. van part. NSU Prinz 4 i.z.g.st. bj. 68 1e eig. te bevr na 19 uur, weekend na 11.00 uur. Vrieheidepark 106 Heerlen.

DKW Junior de luxe 63 i.g.st. Geen mengsmering, Kantstr. 2a ,Waubach.

Te k. ond. gar. FORD Mustang type 67 m. schuifd., Mercedes 190 D 64, Opel Kad. 65 m. schuifdak, Renault 4 bestel 64, Opel Rek. 63, Daf 750 63, div. goedgekeurde inr.wagens. Autom. bedrijf Jo Rodiger, Dorpstr. 33, Oirsbeek, tel. 04492-1830.

Tk. rode AMI 6 chassis gaaf. f 500. Kruisstr. 18 Heerlen.

T. k. mooie FIAT 500 type 64, nw. banden en motor f 650. Inr. bromf. mog. Eggelaan 32, Brunssum.

RENAULT 8 63 i.z.g.st. nw. banden etc. f 650. Amstenraderweg 36, H'broek, tel. 213043

PEUGEOT 404 in zeldz. mooie en g. st. 60.000 km, bwj. 65, wit met led. inter. Ieder desk. onderz. toegest. f 2800. Amstenraderweg 36, H'broek, tel. 213043.

FORD Zodiac type 68, zeldz. mooie auto, in. nw. staat, v. 1e eigen. m. alle denkb. acc., stereo radio, schuifd. etc. Zeer voord., tel. 045-213043.

Weg. omst. h. z.g.an. HONDA 250 cc. 18.000 km gel. De Ruyterstr. 13, Nw. Einde.

JAGUAR 2,4 l. i.z.g.st. (nw. mot, versn., banden, accu. uitl, schokbr.). Vaste prijs f 1750. Alleen zond. Emmastr. 116 H'broek, Mariarade.

T. k. CITROEN Ideal Brunssum, Bodemplein 40. tel no. 252195.

Te k. OPEL Rek. 1700 type 63 i.z.g.st., nwe banden, etc. f 550. Amstenraderweg 36 H'broek, tel .213043.

Te k. van part. gave VW 1200 de 1. Type 65 geh. in orde. Met radio en div. accessoires f 2100. tel. 04459-320.

Te k. PORSCHE v. part. Bwj. aug. 65 blut orange radio en orig. s-wielen te bevr. v. 2 u. Glazeniersdreef 11 Mstr. na 2 u. Akersteenweg 98 Heer, tel. 23092.

Te k. OPEL Coupé 62 f 55 Daf 62 f 300, Opel 61 f 350, VW 60 f 350, VW. 58 f 200. Tulpenstr. 18, Kaalheide.

Hollandse AUTO'S met plaatschade, Morris 1100 69, Auto Bianchi 69, Ford 12M 68, Austin Seven 67, Simca 1000 GLS 67, VW 1500 66, PEugeot 404 67, Cortina 1600 de 1. 68, Citroën Ami Break 69, Fiat 850 66. J. Graat, Veersestr. 64, Guttecoven, tel. 04498-1337 .Beide paasdagen tot 19 uur geopend.

Zeer voord. en fin. mog. FORD Taunus 17M super ,2 drs station car. kl. donker groen i.z.g.st. Rijks. nrd. 129, Sittard.

Zeer voord. t. k. OPEL Kad. L.S. Coupé 68, kl. grijs. Inter. zwart. Km.st. ± 32.000. Inr. fin. mog. Geldersestr. 19, Sittard.

T. k. aangeb. RENAULT 4 f 575, Schandelerstr. 9a, Heerlen.

T. k. BMW 700 de luxe z.g.a.n. Sittarderweg 80, Heerlen.

T. k. Vauxhall viva bwj. 65, kl. metalic beige i.pr.st. te bevr. Unescostr. 37, Vrieheide Heerlen.

Van part. t. k .scooter HEINKEL Tourist, i.z.g.st. v.d. Doorn, Molenweg 1, Schaesberg (bij Markt).

NSU Prinz 4 bj. 65, goed onderhouden. Nic. Beetsstr. 48 Molenberg.

OPEL Rek. bwj. 60 t. k. of te ruil tegen een goede brommer. Past. Tummerstr. 8. Eikske Schaesberg.

VW dec. 62 f 600, VW type 60 met belasting en 5 goede banden f 250, Carmann Ghia 62 f 500, mooi en goed m. radio, BMW 700 L.S. 64 f 700, Opel Rek. 64 f1500, BMW 1800 66 f 3150. Ons Limburgstr. 76 Kerkrade-W.

T. k. FIAT 600 D i.g.st. Voortstr. 19, N'hagen.

T. k. BMW 64. Vraagpr. f 700 prima in orde, Kapittelstr. 3 Waubach.

Te k. MOTORONDERDELEN Bella 200 cc en l.leren jas. m. 58 plus helmen m. 48-52, 2 brillen. Schleidenstr. 160, Kerkrade.

T. k. OPEL Kad. comb. bj. 64, Renault 8 bj. 63. Heistr. 2 Overhoven Sittard.

T. k. C.Z MOTOR 125 cc. Bwj. 64 en reserve motorbl. f 175. Hoofdstraat 22, Schimmert.

Aangeb. door part. OPEL Rek. 1900, bjw. 66, kenteken 67,zeer goede en mooie wagen met prima banden, nieuwe accu, nieuwe remmen, pookje, rembekrachtiging kleur licht grijs. Prijs n.o.t.k. Pr. Margrietlaan 21, Bunde, tel. 04401-1628.

Te k. VW 1500 66 m schuifdak, techn. rapport aanw. pr. f 3500. ma. na 6 uur. P. Schunckstr. 1068, Hrln.

T. k. OPEL Kad. luxe a.n. f 3750, Morris 850 mooi f 1650, Austin Cooper f 1000. Inr. en fin. mog. Essendijk 28, Geulle.

Te k. VESPA scooter 30.000 gel. m. acces. Harlingenstr. 16, Schaesbergerveld Heerlen.

VW Sambabusje bwj. '64 en VW 1500 transportermotor bwj. 68 te koop aangeb. Goudenregenstr. 3, Passart-Zuid.

Te koop PEUGEOT 403 degelijk, enorm zuinig in gebruik, pr. toest. 63. Prijs f 900. Luiperbeekstr. 35, Weustenrade, tel. 04446-1286.

Van part. te k. BM W 1800 bwj. 66. Goselingstraat 9, Heerlen.

Te k. aang. TRIUMPH Spitfire 4 Kerkplein 19, Heerlen, tel. 713495.

Te koop z.g.a.n. KREIDLER Florett R.S. mot. rijbewijs. Kommerveldlaan 28, Eygelshoven.

Te k. 2 CV de luxe i.z.g.st. 67, Grasbroekerweg 84, Heerlen.

T. k. VOLVO 544 bwj. 61 i.z.g.st. goedk. St. Jozefstr. 73, Sittard.

RAMBLER 3,2 liter, f 425.—. Veermansstraat 29, zijweg Napoleonsbaan Geleen.

T. k. OPEL Rek. 59 f 400 i.g.st. Burg. Strijkersstr. 5 Oud-Urmond.

T. k. OPEL Rek. 1700 van 62. Margrietlaan 26, Munstergeleen.

Te koop OPEL Kad., type 66, km.st. 46.000 zeldz. mooi. K. van Dongen Terveurt 2, Voerendaal, tel. 04405-557.

T.k.a. MERCEDES 220 type 69 m. radio en pookversnelling. Km.stand 23.000 apart chique. K. van Dongen Terveurt 2 Voerendaal, tel. 04405-557.

DKW Junior 62, i.p.st. Leuke zuinige auto f 375. Valkenburgerweg 23, Wijlre.

Automobiel- en garagebedrijf Hensgens biedt te koop aan: OPEL commodore coupé 68, Opel Commodore 67, Opel Adxiral 68, Opel Rek. de l. 70, Opel Rek. de l. 4 deurs 68, Opel Rek. de l. 1900 67, Opel Rek. 1900 66, Opel Rek. 66, Opel Rek. 65, Opel Rek. 64, Opel Rek. 4 deurs 64, Opel Rek. 63, Opel Olympia coupé 68, Opel Kad. coupé 69, Opel Kad. coupé 68, Opel Kad. de l. 67, Opel Kad. de l. 64, Opel Kad .carav. 69, Opel Kad. car. 65, Opel Kad. car. 64, Opel Blitz klein chassis met kip. 66, Ford Pick Up 66, VW bestel 68, VW bestel 67, VW Pick Up 66, VWS1300 68, VW 1500 68, VW 1300 67, VW 1200 65, Citroen Ami 6 69, NSU Prinz 4 67, NSU Prinz 4 65, Fiat 124 67, Fiat 500 69, Simca 1000 66, BMW 1600 67, Honda 600 69, Vauxhall Viva 68, Vauxhall Viva 67, Vaxhall Victor 66, Daf 33 67, Renault 10 66, Ford Taunus 17M coupé 68, Ford Taunus 17M 68, Ford taunus 17M 67, Ford Taunus 17M 4 deurs 66, Ford Taunus 15M coupé 68, Ford Taunus 12M 68, Ford Taunus 12M 67, Ford Taunus 12M 66, Ford Taunus 12M 65, Ford Cortina 1500 67, Ford Taunus 12M car. 68. Ink. verk. inruilen. Fin. Bovag-garantie. ANWB-keuring. — Tradingtankstation Nieuwstadt 's Zondags geopend tot 5 uur. Dagel. geoepend van 8 tot 19 uur. Eerste paasdag gesloten, tel. 04499-342.

NSU 1000 TT 68 Simca 1000 68 Ford Cortina 1600 GT 68 Ford Cortina 1300 de L. 68 Daf 33 68 J. Graat Veersestr. 64 Guttecoven tel. 04498-1337. Beide paasdagen tot 19 uur geopend. x

BROMFIETSEN

De nieuwste modellen BROMFIETSEN en rijwielen vindt u bij Motor- en Rijwielhuis Nilwik, Valkenburgerweg 12, Voerendaal, telef. 04446—1413. Inruil en financ. mogelijk. Donderdag en vrijdag 's avonds tot 21 uur geopend.

Een rijwiel of BROMFIETS kopen is een serieuze daad. Doe dit nooit overhaast en koop dit zeker niet zo makkelijk als een pakje boter. Kom eerst — zonder verplichting — eens kijken bij Sjef Lemmens, Kerkstr. 30, Nieuwenhagen. Bel ons gerust ond. nr. 04443-2545 en wij halen u op! Geheel gratis ! Onze merken zijn : Kreidler Florett, Zundapp, Batavus, Sparta, Magneet, Peugeot, Mobylette, Malaguti, Puch, Tomos, Raleigh, Rap, Eroba, Vespa, DKW en Union! Alleen de merken die het allerbeste zijn! Deze unieke sortering in één zaak en een geweldig verzorgd bedrijf. Sjef Lemmens, de tweewielerspecialist. Kerkstr. 30, Nieuwenhagen.

Moto-cyclo-center „Marsael" Het adres waar u altijd slaagt voor o.a. VESPA-Puch - Honda - Mobylette - Peugeot - Flandria. Betaal in 3 keer kost niets meer! 100 % service. Dealer voor Heerlen. Carl Saelmans Benzenraderweg 14-24 Heerlen tel. 045-717268. x

Te k. PUCH, 3 mnd. oud, f 680; Florett f 625; Zündapp f 525; Germaan f 230; Mobylettes v.a. f 190; Sparta, 2 mnd. oud (damesbromfiets) f 430, nwe prijs f 589; Magneet f 155; 6 mnd. garantie. Grond, Schaesbergerstr. 51A Terwinselen. x

Te k. KREIDLER Florett, puch, zundapp en honda damesbr., allen z.g.a.n., koopjes. Kerkstr. 33, Waubach.

Te k. nwe ZUNDAPP sport m. heel jaar verz. weg. aansch. motor. Spotpr. f 800. v. Borrestr. 3, Hoensbroek.

ruil uw BROMFIETS in op een auto. Kijken kost niets! Te k. z.g. BMW 700 sportcoupé bwj. '64, rally uitv. en VW 1200 de luxe, 100 pct. in orde rally uitv., tev. zuin. Renault 4 de luxe bwjr '62. Palenbergerweg 7, Rimburg. x

MOBYLETTE EEG, zundapp, magneet sachs, herenrijw. Schaesbergerweg 194, Heerlen.

Te k. TOMOS '67 i.pr.st. Smits, Pasweg 105, Schaesberg.

Te k. RAP brommer m. 1 jr. verz. f 125.- Kouvenderstr. 51, H'broek.

ZUNDAPP en honda i.pr.st. Scholl, Akerstr. 202, t.o. Stm. Emma H'broek.

MOBYLETTE EEG, keuze uit 25 nwe mod. v.a. f 359.- Scholl, Akerstr. 262, H'broek.

FIETSBAND 26x129 f 3,75, gas- en kopp.-kabels f 0,25, knalprijzen in onze afd. onderdelen. Ook voor u Bindels H'broek, Kouvenderstr. 59-61. x

Zoekt u een goedkope SPORTBROMMER voor uw zoon of een mini-brommer voor uw dochter. Bindels stukken voordeliger. Kouvenderstr. 59-61 H'broek. x

Wat een koopjes in onze afd. gebr. BROMMERS! Alle merken gebr. en z.g.a.n. aan knalpr. Ook brommers door bank teruggen. aan neemmee pr. Keuze uit 200 st. nergens goedk. als bij Bindels Bromf. Centrale H'broek, Kouvenderstr. 59-61, tel. 045-211001. x

Kijk uit! Onze dames mini-BROMFIETSEN collectie vindt nerg. zijn weerga. En wat 'n prijzen! Dag. inr. en fin. 4 keer kost niets meer. Prof. van onze voord. verkoopactie. Ook voor u Bindels Bromf. Centrale H'broek, Kouvenderstr. 59-61, tel. 045-211001. x

Moet uw BROMMER weg voor 'n goede prijs? Ga er mee naar Bindels H'broek, Kouvenderstr. 59-61, of bel 045-211001. x

De nieuwste RAI FLORETTS m. Breitwandcyl. gearr. bij Bindels H'broek, Kouvenderstr. 59-61. x

Een nieuwe BROMMER? Kies dan Bindels en prof. van onze voordeelverk. Alles is mog. Inr., goedk. fin., pr. service en gar. Gratis verz. enz. Lev. direkt. Grootste bromfietszaak v. Limburg, 600 m2 showruimte Bindels Bromf. Centrale H'broek, Kouvenderstr. 59-61 ,tel. 045-211001. x

Ruil uw auto in op 'n BROMMER of ruil uw brommer in op 'n auto. Alles is mogelijk bij Bindels. Bovag Auto- en Bromf. Centrale, Hoensbroek, Kouvenderstr. no. 59-61. x

Sensatie. Zéér mooie lichte bromfiets f 379,-. Dealer van ZüNDAPP, Kreidler, Puch, Sparta, Peugeot, Mobylette Vespa e.a. Grootste keuze van het Zuiden. In 3x niets meer. W. Badenhop Grupellostr. 19 Kerkrade. x

Te k. PUCH, 1 jr. oud. Hermelijnstr. 31 Heerlerheide. x

Te k. BROMFIETS, merk Sparta. Tel. 04490-5424.

2 BROMFIETSEN met verzekering, samen f 175. Lichtenbergstr. 47, Ch'mont.

Nog enkele overjarige lichte BROMFIETSEN bij H. Plas en Zn., Schildstr. 36, Treebeek.

Te k. TOMOS i.z.g.st. en mobylette EEG met voorvering z.g.a.n. Veeweg 77 Waubach.

BROMF. Batavus Whippet sport i.z.g.st. Abel Tassmannstr. 39 De Wieër Heerlen.

Te k. FLORETT bj. '65 i.z.g.st. Händelstr. 23 Brunssum.

Sensatie. Zéér mooie lichte bromfiets f 379,—. Dealer van ZüNDAPP, Kreidler Puch, Sparta, Peugeot, Mobylette, Vespa e.a. Grootste keuze van het Zuiden. In 3X niets meer. W. Badenhop, Grupellostr. 19, Kerkrade. x

ONDERWIJS

10 volle uren AUTORIJLES f 47,50 ap. theorie-avonden. rijschoolcombin. Nationaal. Aanm. Heerlen Judeastr. 10, tel. 714910, Brunssum, Rumpenerstr. 11, tel. 252697. Hoensbroek Akerstr. 124, tel. 212676 Sittard hoek Gruizenstraat 2 tel. 2825. Geleen, Raadhuisstraat 15, tel. 3487. Sinds 1964 aan de top. Lijsten ter inzage.

Voor alle RIJBEWIJZEN naar Autorijschool Th. Spork f 8,- per les. vol uur. Nieuwe VW. Aparte theorieavonden met dia's. Anjelierstr. no 26 c, Nw-Einde, tel. 045-211589. x

Voor al uw RIJLESSEN, auto, vrachtauto en bus en Daf Automatic. Th. Wischmann, VAMOR gediplom., Eygelshovenerweg 109 Waubach. tel. 04444—1721. x

Directeur Hermans:

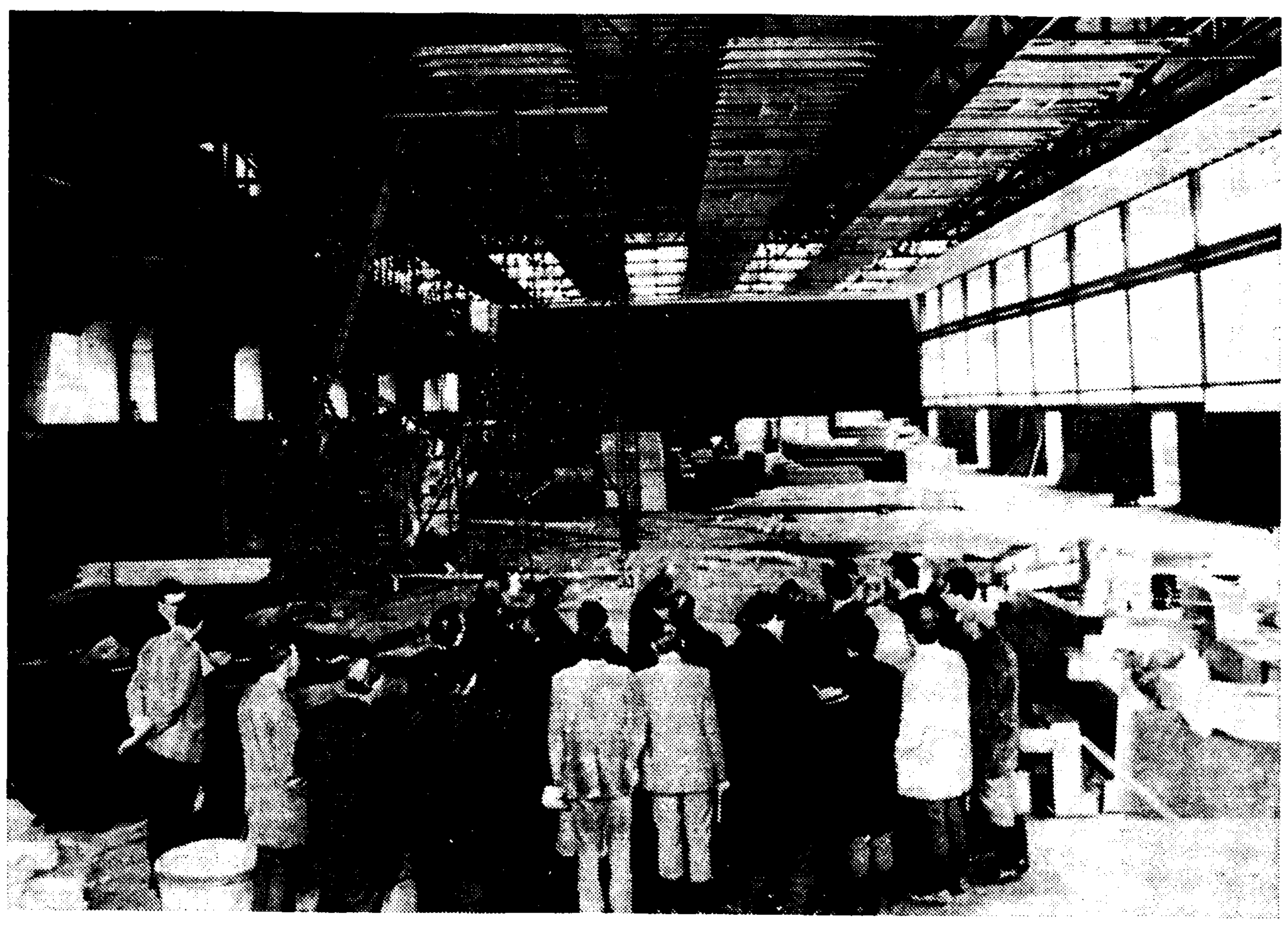
NSF-sportcentrum zal maand proefdraaien

SPORT 5

„Wij verwachten van de gasten tenminste kritiek"

(Van onze correspondent)

ARNHEM, 28 maart — „Iedereen is hier welkom. Ze kunnen hier gratis eten, drinken, slapen en gebruik maken van de accommodatie. Het enige wat wij van onze gasten verwachten is dat zij kijken of er fouten zijn gemaakt en dan hopen wij op opbouwende kritiek". Dit vertelde dr. H. Hermans, directeur van het Nationaal Sportcentrum Papendal dat op enkele kilometers afstand van Arnhem verrijst. Het N.S.F.-sportcentrum dat, voordat het op 27 november van dit jaar officieel in gebruik zal worden genomen, eerst nog gedurende een maand — vanaf 23 oktober — getest zal worden door leden van de Nederlandse sportbonden die in deze proefmaand op het unieke sportcentrum kunnen blijven, zonder dat hieraan directe kosten zijn verbonden.



Het interieur van de nieuwe sporthal, 80 x 24 x 9 m, voorzien van twee schuifwanden om de hal in drie kleinere zalen te verdelen.

Accommodatie in Papendal geweldig goed

Vier jaar zal het dan geleden zijn dat er met de aanleg van het trainingscentrum voor de sportbonden, dat een ruimte van 123 hectare beslaat, begonnen werd. Eind van dit jaar is het dan zover, dat de eerste fase geheel geraliseerd zal zijn. Weliswaar nog zonder het zwembad — hoogste prioriteit in de tweede fase die kan beginnen wanneer de financiën er zijn — maar met zoveel prachtige sportaccommodaties dat degenen die hiermee tijdens die proefmaand kennis zullen maken, ongetwijfeld de ogen zullen uitkijken.

Accommodatie met de nieuwste snufjes waarvan de heren Hermans, dr. J. L. de Jongste, J. E. van der Dussen en ir. J. T. Moormans er enkele onthulden. We noemen er enkele. In de enorme sporthal bijvoorbeeld die met de afmetingen van 90 bij 24 meter door verschuifbare wanden in drie zalen verdeeld kan worden bevinden zich in het op negen meter hoogte gelegen plafond 42 luikjes die aan camera's de gelegenheid bieden de bewegingen van de trainende sportmensen van bovenaf te registreren. Beelden die door middel van een video-recorder op het televisiescherm geprojecteerd kunnen worden naast de beelden die de camera's vanaf de zijkant vastleggen. Televisiebeelden, die eenmaal vastgelegd, steeds weer bruikbaar zijn.

Een Europese primeur, deze registratie van bovenaf. Het sportcentrum beschikt over veel van deze hulpmiddelen, ook voor de medische begeleiding. Evenals bij het vaststellen van de tarieven is over de inrichting van het sportmedische centrum veel overleg geweest met het KNVB-sportcentrum in Zeist. Zo zijn de tarieven van de sporthal, de velden en andere accommodaties die beide centra rijk zijn gelijk. Wat betreft de medische begeleiding geen doublures voor wat betreft dure apparatuur. Belangrijk is naast de uitgebreide keuringen en het voorkomen en genezen van blessures het zoeken naar het antwoord op de vraag waarmee elke trainer geconfronteerd wordt: hoever kan ik gaan met de training van een atleet en met de belasting van de sportman of sportvrouw.

Primeur

Een vraag die opgelost kan worden, waarbij de fietsergometer een modern hulpmiddel is. Vanzelfsprekend is het medisch centrum een laboratorium rijk. Verder een elektro-cardiograaf, keurings- en massagekamers, ook voor de vooral in West-Duitsland veel toegepaste onderwatertherapie. In eerste instantie zal een arts een assistente en een sportmasseur of viseo-therapeut deel gaan uitmaken van de vaste bezetting van het sportcentrum die ongeveer 30 man zal bedragen. De bedoeling is om in de toekomst met Zeist tot een geneeskundig instituut te komen, waarvan het overigens niet zeker is dat dit medisch centrum op Papendal zal komen.

Pronkstuk

Belangrijk is dat niet alleen de topsporter van deze medische begeleiding zal kunnen profiteren. Tegen ziekenfondstarieven kunnen ook de „breedte"-sporters terecht. Naast deze medische apparatuur, de gigantische sporthal, voorzien van alle moderne trainingsfaciliteiten, het logiesgebouw dat met zijn 30 gezellige en doelmatige kamertjes plaats biedt aan 120 personen en het al even fraaie hoofdgebouw met restaurant, waar al deze gasten weg kunnen, is natuurlijk de atletiekaccommodatie een pronkstuk. In de maand mei moet de rekortanlaag — hiervoor is een temperatuur van minimaal 15 graden vereist — aangebracht worden. Gestreefd wordt de 400 meter lange baan, die aan alle IAAF-eisen voldoet, begin juni gereed te hebben. Dan kunnen de atleten profiteren van de veerkrachtige kunststoflaag en van de winstalte die er heerst, veroorzaakt door het feit dat baan in een vijf meter diepe kuil ligt die bovendien straks nog dieper lijkt te worden, wanneer de beplanting langs de gehele wand compleet is. Een baan die nog meer voordelen biedt omdat elke atleet onder dezelfde omstandigheden loopt en omdat het loopoppervlak niet van eigenschappen verandert. Bovendien kunnen de wedstrijden volgens tijdschema worden afgewerkt, want weersomstandigheden hebben geen invloed op de baan die in het wedstrijdseizoen geen onderhoud vereist.

Inderdaad een pronkstuk, temidden van andere pronkstukken, waarin zestien miljoen gulden is geïnvesteerd en waarvan straks de topsporters en ook „breedte"-sporters kunnen profiteren. Zich kunnen voorbereiden op internationale contacten. „Een thuis voor iedere Nederlandse sportman of sportvrouw, waar het aangenaam trainen en rusten", aldus een citaat uit een NSF-stencil. Waar het bovendien ook prettig recreëren is. Want naast de sporthal, de talrijke velden, het proefstation, het voor wielrennen uitstekend geschikte wegennet, de ingewikkelde medische- en audio-visuele apparatuur en het energiegebouw dat het gehele complex verwarming, licht en water garandeert is er zelfs gedacht aan een beatkelder. De wanden zijn nog kleurloos, tot na de geplande paint-in........

KAMERLID TER WOORST (KVP):

„Al had Klompé maar één gulden gegeven"

DEN HAAG/HAARLEM — Nadat Attje Keulen-Deelstra (u weet wel het schaatsende moedertje uit Friesland) wereldkampioene werd in het Amerikaanse West-Allis feliciteerde bijna heel Nederland haar. Onder de vele telegrammen was er één van de minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk Marga Klompé, die voor verzending haar gelukwensen in het Fries had laten vertalen.

De zelfde minister had enkele weken geleden echter geen geld over voor Atje en voor honderden andere topsporters in Nederland. Bij de behandeling van de sportnota sprak Marga Klompé ongeveer de volgende harde woorden: „topsport is een individuele zaak. Diegenen, die zich met topsport bezighouden behoeven van 's rijks schatkist geen geld te verwachten".

Goede wil

Het is een uitspraak die het Tweede Kamerlid dr. Ter Woorst (KVP) en naar zijn zeggen de gehele fractie van Schmelzer bijzonder verdriet doet. „Al had ze maar gezegd er is geen geld voor. Maar om mijn goeie wil te laten blijken zet ik voor de topsporters één gulden op de begroting. Dat had heel anders geklonken. Bovendien was er dan een opening geweest. Een mogelijkheid om in de toekomst wel geld los te praten", aldus Ter Woorst.

Het Kamerlid is het in het geheel niet eens met de minister. Hij vindt dat het de plicht is van de Staat der Nederlanden om de topsport(st)er te begeleiden of beter die begeleiding financieel mogelijk te maken. Ter Woorts geeft twee doorslaande redenen: 1. topsport stimuleert breedtesport. 2. topsport is belangrijk voor de imago van het land.

Bovendien is Ter Woorst niet overtuigd van het feit dat topsport geheel een individuele zaak is. „Ik heb de minister het voorbeeld van Ard Schenk en Atje Keulen gegeven. Al vroeg wordt bij zulke mensen de aanleg voor de sport ontdekt. Ze boeken bepaalde resultaten en hup dan zitten ze in de molen.. .Ze draaien mee. Ten dele voor het plezier van geheel Nederland". Met andere woorden Ter Woorst gelooft dat topsporters het slachtoffer zijn van hun sport en van ons (de passieve recreanten).

Er is nog een ander facet dat van belang is. Het Kamerlid vindt dat niet geloochend mag worden dat sportsuccessen Nederland economische winst opleveren. „Ik was veertien dagen in Zweden na de successen van Verkerk. Als ik de naam Kees Verkerk liet vallen, dan gingen alle deuren voor mij open. Dat is toch een vingerwijzing! Helaas bestaan er geen cijfers, die deze stelling kunnen staven".

Per ongeluk

Ter Woorst kwam per ongeluk in de Tweede Kamer terecht: tegen zijn bedoeling in. Hij stemde toe toen het gewest Overijssel hem vroeg. Omdat hij in Gelderland woont, (in Elst) kwam zijn naam op de Gelderse KVP-lijst, na die van onder anderen Klompé en De Jong op een niet verkiesbare plaats. Na de „nacht van Schmelzer" veranderde de situatie op slag. Door de „putz" van Norbert verdween een aantal kandidaten van de lijst. Zij werden minister. Voordat hij Kamerlid werd en hij zich bezig ging houden met onderwijszaken studeerde Ter Woorst economie in Tilburg. Hij werkte daarna in de Achterhoek, waar hij zich specialiseerde in landbouwcoöperaties. Vervolgens werd Ter Woorst lector in Amsterdam en promoveerde hij in 1967.

Tussen werkzaamheden en studie door was hij voorzitter van de Arnhemse vierde klas voetbalclub Arnhemia en hield hij zich bezig met wijkwerk in de Arnhemse arbeidersbuurt Zuidwijk. Hoewel zijn fractiegenoot Kleisterlee gespecialiseerd is in CRM-zaken voelt Ter Woorst zich — door zijn verleden — als Kamerlid sterk betrokken bij sport. In het bijzonder amateur-sport. Hij sprak met topsporters (Oudt, Sterk en Slaman) en hij is van plan de sportnota een forse staart te geven. „Er moet een follow up komen. Daar zal ik voor zorgen. De overheid heeft een taak. Zij moet onder andere voorkomen dat de topsporters door hun sport maatschappelijk achterop raken. Ik heb de minister daarom voorgesteld deel te nemen aan de Raad voor Maatschappelijke Begeleiding van de Nederlandse Sport Federatie. Zij weigerde. Toch zal er iets moeten gebeuren. Ik weet dat mijn fractie net zo denkt als ik. Hoe de rest van de Kamer zal reageren kan ik niet voorspellen. Ik moet zeggen dat de meeste Kamerleden niet zo sportminnend zijn. Er zitten nog al wat.. (hier nemen we het Kamerlid even in bescherming). Dat is niet afhankelijk van de leeftijd, want er zijn ook jongeren bij, die bij wijze van spreken door hun knieën zakken..."

Ter Woorst zal dus nog losbranden. Na de verkiezingen. Dan zal hij ook verder werken aan een ander zeer goed idee. Naast de bestaande gewone leerstoel aan de VU in Amsterdam en de buitengewone leerstoel in Utrecht wil hij nog een gewone leerstoel voor sport en lichamelijke opvoeding. Maar dan één, die geruggesteund wordt door een wetenschappelijk instituut. Daardoor moet het aldus dr. Ter Woorst mogelijk worden de sport (en de lichamelijke opvoeding) van alle mogelijke kanten uit te bekijken; zowel van medische, sociologische als van juridische zijde etcetera.

„Dit instituut moet topmensen opleiden (boven MO-niveau). Het is hard nodig. Onder mijn kennissen tel ik Faijdronc, die nu nog trainer is van Go Ahead. Hij heeft een opleiding gehad zoals ik me voorstel".

„Het instituut kan nog wat anders doen. Het kan onderzoeken verrichten op kwalitatief gebied. Niet op kwantitatief terrein. Tellen hoeveel sporthallen er in het noorden van het land zijn, kan de NSF wel. Maar onderzoeken waarom er op een bepaalde plaats geen sporthal, maar een zwembad moet verrijzen zou door een dergelijk instituut kunnen worden bekeken".



MARGA KLOMPé

Een vraag in die richting werd door de minister in eerste instantie verkeerd begrepen. Nadat haar was uitgelegd wat de vragensteller bedoelde, beloofde zij — dat had zij overigens de eerste keer ook al gedaan — de zaak met haar collega van Onderwijs op te nemen. „Dat doe ik eveneens" beloofde de Ter Woordt, die — zoals gezegd — bij zijn intrede als Kamerlid tot onderwijsspecialist werd gebombardeerd.

Ons Genoegen: biljarttitel van Kerkrade

KERKRADE, 28 maart — Ons Genoegen A is ondanks de 5—2 nederlaag tegen concurrent De Toekomst kampioen geworden van de biljartfederatie Kerkrade en omstreken. De uitslagen waren: De Toekomst-Ons Genoegen a 5—2, Ons Genoegen c-BCB b 4—3, BCB a-Krijt op Tijd 2—5, Krijt op Tijd a-Heinekens Boys 4—3, Ons Genoegen b-Niet Klossen 3—4. De eindstand luidt: Ons Genoegen a (Haanrade) 18—92, De Toekomst 18—78, Krijt op Tijd b 18—70, Niet Klossen 18—69, Krijt op Tijd a 18—67, Heinekens Boys 18—63, Ons Genoegen c 18—63, Ons Genoegen b 18—52, BCB a 18—46, BCB b 18—30.

Receptie Bavaria

SIMPELVELD, 28 maart — De tafelvoetbalclub Bavaria '64, kampioen eerste klasse van de Zuid Oost Hoek, recipieert vanavond van 6 tot 8 uur in het verenigingslokaal Brinkhof aan de Kloosterstraat. De huldigingswedstrijd tegen Mienny Bos vindt op een nader te bepalen datum plaats.

BRIDGEN

Het bridgecircus van Omar Sharif heeft wedstrijden gespeeld in Engeland, Canada en de Verenigde Staten. Over het algemeen was het circus met zijn Italiaanse cracks Belladonna-Garozzo en 't Franse genie Claude Delmouly (die vaak met Omar speelde) de grote winnaar. Slechts in de allerlaatste wedstrijd tegen een Amerikaans topteam werd een kleine nederlaag geleden, maar die kon hoofdzakelijk op rekening van vermoeidheid worden geschreven.

Topbridge hebben de vele duizenden bezoekers (vooral in Noord-Amerika liep het storm) ruimschoots te zien gekregen. Claude Delmouly, de Franse oud-wereldkampioen, liet in Londen waar om enorm hoge geldbedragen werd gespeeld, zien dat hij niet voor niets de eer geniet naast de Italiaanse grootmeesters in dit bridgecircus te mogen meespelen. Als zuid kreeg hij volgend spel: schoppen AV10543, harten 8, ruiten AHV10, klaver H10. Niemand kwetsbaar en Delmouly opende één klaver, het conventionele openingsbod dat een zeer sterk spel aangeeft. Tegenpartij west bood twee ruiten (zwak) — waarna Omar Sharif (noord) twee Sans bood, aangevende drie controles, waarbij aas als twee en heer als één controle gerekend wordt — OW pasten verder — zuid zei nu drie schoppen — door noord verhoogd tot vier schoppen.

Wat doet U nu, wetende dat noord één aas met een heer heeft en ook schoppensteun, verder?? Bedenk eens wat u doet, alvorens verder te lezen!

	Noord	
	♠ H B ♥ A 9 7 5 ♦ B 3 ♣ B 7 5 4 3	
West ♠ 9 2 ♥ H 3 ♦ 9 8 7 6 (5 4 2 ♣ A 6		**Oost** ♠ 8 7 6 ♥ V B 10 6 (4 2 ♦ — ♣ V 9 8 2
	Zuid ♠ A V 10 5 4 3 ♥ 8 ♦ A H V 10 ♣ H 10	

Bijgaand ziet u de complete spellen. Wanneer de westspeler met ruiten start, troeft oost — en stel je voor, dat oost dan een kleine klaver speelt — zou zuid de verkeerde klaver inleggen (heer) dan gaat hij zelfs down in vier schoppen, want west wint, laat oost nog een ruiten troeven en oost maakt klaver vrouw. Men kan dus feitelijk geen stap hoger dan vier schoppen... en Delmouly paste, na zéér lang denken, inderdaad en maakte tien slagen. Waarom paste zuid? Indien noord één of géén ruiten gehad zou hebben, zou noord „in het systeem" die kleur hebben moeten bieden, alvorens de schoppenkleur te steunen. Noord deed dat niet — dus had noord tenminste twee ruitens. Maar west had grote lengte in die kleur aangekondigd (met zijn bod van twee ruiten), zodat de kans op een directe aftroever uitermate groot was. Aldus Delmouly. Het is maar een weet!

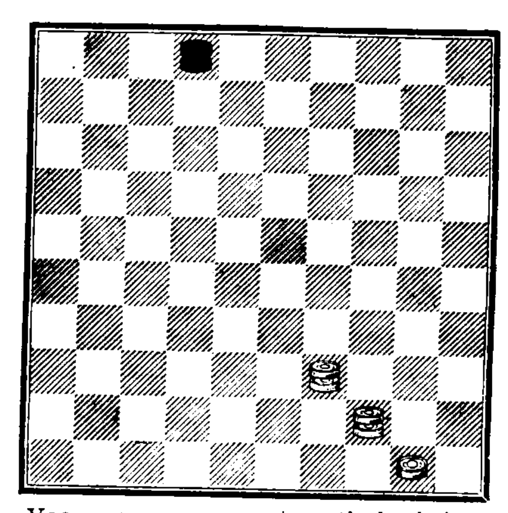
Oplossing bridgeprobleem 21 maart: Noord speelt vijf harten en wint in slag I met ruitenaas. Een hoge troef uit noord volgt, daarna klaver en door snijden maakt de tafel achtereenvolgens klavervrouw en klaveraas. Hierna speelt zuid schoppen zes, oost wint de slag met schoppenvrouw. Oost moet schoppen naspelen voor zuids schoppenaas. Nu speelt zuid schoppen twee en doet in noord 'n ruitentje weg! Oost is aan slag, moet met een zwarte kaart in de dubbel renonce spelen: zuid kan introeven en noord doet de laatste verliezende ruiten weg.

HERMAN W. FILARSKI

DAMMEN

Er zijn maar weinig mensen, die een behoorlijke kennis van het eindspel hebben en daarom zullen we in het vervolg regelmatig aandacht aan dit moeilijkste onderdeel van het spel gaan besteden.

Wie het eindspel redelijk beheerst kan vaak in verloren stellingen nog een moeizame remise forceren en in gelijke stellingen tot voordeel komen. Behalve op feitenkennis komt het in het eindspel ook aan op nauwkeurige berekening en standtaxatie. Veel dammers, die geleid door een goede intuïtie tot aan het late middenspel vrijwel foutloos spelen, laten het in het eindspel volkomen afweten.



Voor we aan een systematische behandeling van het eindspel beginnen, ga ik eerst verder waar we vorige week **opgehouden zijn. De speurders onder u** mochten hun krachten beproeven op het eindspel van het eerste diagram. Ik kan me nog herinneren, dat ik als jongen van ongeveer 14 jaar dit eindspel ter oplossing voor me kreeg. In die tijd had ik al vele probemen opgelost, maar aan eindspelen had ik me nooit gewaagd.

Het heeft me enige avonden gekost, maar groot was de voldoening toen ik eindelijk de oplossing had gevonden. Eerlijk gezegd hoop ik dat ik met mijn opmerking aan het eind van de vorige rubriek enkele lezers dezelfde ervaring heb bezorgd, want niets is mooier dan het vinden van en diep verborgen oplossing.

Voor degenen die de oplossing niet konden vinden volgt hier de winst:

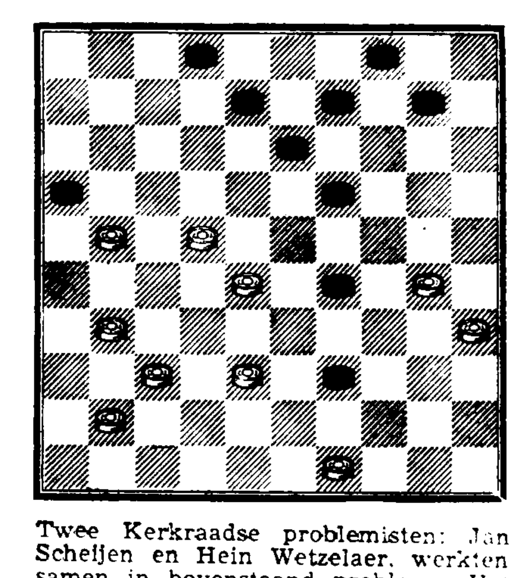
1. 44-35; 2-7. Gedwongen, want op 2-16 volgt 39-43 en 50-44.
2 . 50-45! Het begin van een lange wandeling van de schijf.
2. .....; 7-2. Gedwongen, want op 7-16 volgt 35-40 (16-2 gedw.) 39-30 en 45-40.
3. 35-49; 2-16 gedwongen, er dreigde 39-30 en 45-40.
4. 45-40! 16-7. Weer verplicht, omdat 16-2 verboden was wegens 39-30.
5. 39-34! Deze zet is moeilijk te vinden. Wit laat de lijn 6-50 voorlopig los.
5. .....; 7-11 A.
6. 34-1! Een prachtzet. Zwart wordt nu van de lijn 6-50 afgedwongen, omdat wit dreigt te winnen door 49-44, 1-6 (50-45) 6-1. Deze finesse maakt, dat zwart van nu af aan niet meer op veld 11 mag komen.
6. .....; 11-2. Gedwongen; op 11-16 volgt 40-34; (16-2) 34-30 en 1-40.
7. 40-34; 2-16.
8. 34-29! De lange wandeling is volbracht. 8. ....; 16-2. 9. 49-35; 2-16. 10. 1-7; 16x2. 11. 29-24; 2x30. 12. 35x24. A.5. ....; 7-16. 6. 34-1; 11-2 en verder als de hoofdvariant. Beslist geen peuleschilletje

Eindspel van dammen tegen dammen: Eén dam tegen één dam: alleen gewonnen in de stand dam 5 tegenover dam 46. Wie aan zet is verliest. Dit is een bekend motief in problemen. Eén dam tegen twee dammen: Slechts een paar winstmogelijkheden, bijvoorbeeld
a. Dam 1 - Dammen 6 en 45.
b. Dam 2 - Dammen 16 en 35 en dergelijke.

Eén dam tegen drie dammen: doorgaans voor de ene dam remise te houden. De drie dammen kunnen slechts een helft van het bord onveilig maken. Men kan dit zelf uitproberen. Een gevaarlijke val kunt u opstellen door de drie dammen te posteren op de velden 10, 36 en 41. Staat de vijandelijke dam nu in het vak achter de lijn 4-36, dan wint u door een verraderlijke finesse. We zetten de ene dam op bijvoorbeeld veld 16. U wint nu door 36-27! (16x46A) 10-5! A. (16x5) 41-46.

Eén dam tegen vier dammen: dit is altijd gewonnen voor de vier dammen. Daarvoor hoeft u slechts de volgende twee vangstellingen te onthouden: dammen op 36-37-46-47 (indien u de hoofdlijn 5-46 in handen hebt) of 34-39-45-50, indien uw tegenstander de hoofdlijn in handen heeft. U zult zelf de winst in alle varianten wel kunnen ontdekken.

Probleem nr. 17



Twee Kerkraadse problemisten: Jan Scheijen en Hein Wetzelaer, werkten samen in bovenstaand probleem. Het is een technisch gaaf stukje met een verrassende oplossing. Een pittige opgave, waarbij men niet zuinig met het witte materiaal moet omspringen. Er is weer *f* 5 mee te verdienen.

Oplossing probleem no. 15: (B. Fermin) 27-21, 46x37, 37-32, 45x1 (19-23), 1x20. 33-29, 42-38, 47x38. Het was natuurlijk onmogelijk om de oplossing vóór 13 maart in te zenden, terwijl het probleem op 14 maart in de krant stond. Toch heeft deze miszetting veel lezers er kennelijk van weerhouden hun oplossing in te zenden.

Dit keer ontving ik namelijk slechts 9 goede oplossingen, namelijk van de dames Hovens, Van Meeteren-De Jongh, Janssen-Van Doorn, Rietje Poelstra (11 jaar!) en de heren A. Poelstra, A. W. de Wijs, L. Piëtrzak, T. Offinga en G. Ravenstein. Het is een verheugend verschijnsel dat het vrouwelijk element zo'n grote rol in deze rubriek speelt. Bij mijn weten is dit een uniek verschijnsel! De prijs gaat na loting naar mevrouw E. van Meeteren-De Jongh te Heerlen. Om in het vervolg misverstanden te voorkomen nog dit: oplossingen dienen steeds binnen een week in mijn bezit te zijn.

LEEN DE ROOIJ

Meidoornstraat 59, Heerlen.

SCHAKEN

Er bereikte ons een klacht van een beginnend speler, dat hij als partner niet erg gezocht is. De routiniers lopen in een partij over hem heen; dat doet dezulken zelf weinig plezier en geeft de arme prille schaakliefhebber het gevoel dat hij van hersens is verstoken.

De oplossing is simpel. Men moet natuurlijk voorwaarden scheppen, die een min-of-meer gelijkopgaande strijd waarborgen. Zoals dat in elke verenigingswedstrijd en bij elke competitie van huis uit het geval is. Wel, die als „eertijds", toen het aantal schakers dun was gezaaid. Vraag een paard voor, of een pion, of een toren. Dat is een manier om te testen èn „de zoveel sterkere" tot drommelse inspanning te dwingen.

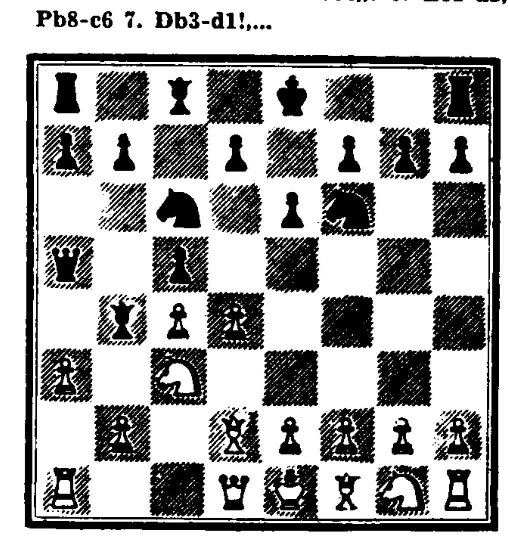
In dit verband een verhaal over Wilhelm Steinitz, oud-wereldkampioen. Die speelde in New York, maanden achtereen, elke ochtend met dezelfde bewonderaar, telkenmale om 5 dollar. Voor de berooide schaakgrootmeester een soort lijfrente... Een andere vriend van Steinitz zei toen tot de grote man: „Hoor eens Wilhelm, je moet hem ook eens laten winnen. Altijd verliezen houdt niemand vol". — Aldus deed Steinitz de volgende dag.... Zijn partner stond onmiddellijk bevend van emotie op, straalde over het gehele lichaam het opperste geluk uit en schreeuwde tegen het stampvolle café-restaurant: „Ik heb de wereldkampioen verslagen, ik heb de wereldkampioen verslagen"... Toen stoof hij het gebouw uit en kwam nooit meer terug. In ernst, organiseer rustig voorgiftpartijen — ook in clubverband. Het tast de werkelijke schaakstrijd niet aan, en intensiveert de onderlinge contacten. Bovendien wordt zo'n partij ongetwijfeld onderwerp van analyse, en is er geen doeltreffender manier van beter-leren-spelen dan het fileren van de eigen partijen, die tegen de sterkere verloren zijn gegaan.

Thans eerst weer een snuifje openingstheorie, simpel — maar toch wel de moeite van het even-bekijken waard.

In oudere theorie-boeken kan men de volgende variant aantreffen: **1. e2-e4, c7-c5 2. g 2-g3, d7-d5 3. e4xd5, Dd8xd5 4. Dd1-f3,....** (Aldus wil wit een ruil afdwingen, die hem een redelijk middenspel verschaft .Dat is niet bijster ambitieus, maar soms is men op remise uit). **4. ...,Dd5-f 5??** (Aldus destijds de theorie-boeken) **5. Lf1-b5+!, Lc8-d7** (Ja heus, het heeft er jarenlang in gestaan.) **6. Df3xf5**, en zwart kan het opgeven.)

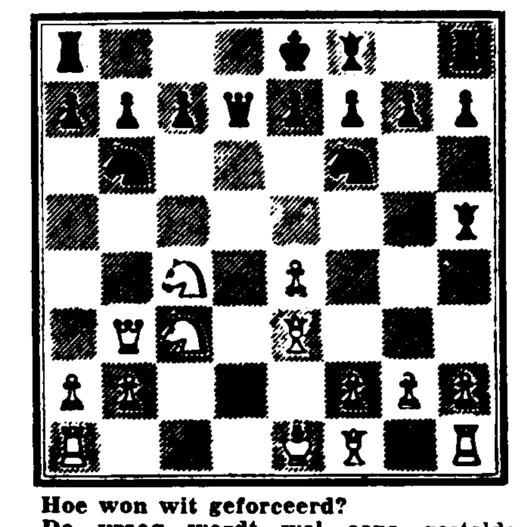
In een partij Dyner-Dreyer, Antwerpen 1934, trachtte zwart zeer snel tot actie te komen. Dat kan volgens de wetten der logica nu eenmaal niet, omdat wit al een-zet-vóór heeft en daardoor, **bij normale ontwikkeling**, „per-formule" voor overvallen is gevrijwaard.

Het ging in deze miniatuur als volgt.
1. d2-d4, Pg8-f6 2. c2-c4, e7-e6 3. Pb1-c3, Lf8-b4, 4. Dd1-b3, c7-c5 5. a2-a3, Dd8-a5 (De inleiding tot het uitspelen van een onhaalbare kaart.). **6. Lc1-d2, Pb8-c6 7. Db3-d1!,...**



Wits laatste zet is slim geweest. Hij dreigt nu namelijk met 8. ab4:, een stuk te veroveren. Zwart kan dat verhinderen door 7. ...,Lc3:, waarna hij nog een redelijk spel in handen houdt. Evenwel, zwart heeft op een spitse overval aangestuurd, die echter niet niet puntig genoeg is. Dat had wit gehoopt. **7. ...,Pc6xd4?** Ditmaal zetten we toch echt een vraagteken. Zwart had zijn opponent meer moeten wantrouwen dan hij deed. Wat is het geval. Zwart rekent (hoopt) op 8. ab4:, Da1:! 9. Da1:,Pc2+, en wit staat er hopeloos voor. Evenwel, er zit een verschrikkelijk gat in de combinatie. Waarom ter wereld zal wit op b4 de loper gaan slaan? Hij speelde simpel **8. e2-e3!,....** en daarmee was Leiden in last geraakt. Er staan nu twee stukken van zwart in, en daar de regels voorschrijven, dat er maar 1 zet gelijktijdig kan worden gedaan vloog het zwarte bouwsel de lucht in.

Onderstaand diagram is uit een **duel Bogoljubow-Grekow, Kiew 1914.**



Hoe won wit geforceerd?

De vraag wordt wel eens gesteld: laten grootmeesters zich ook „dom" pakken? Natuurlijk, ofschoon, dat domme dan wel erg als een surprise over kijker en lezer heenvalt. Verbijsterd was bijvoorbeeld in Amsterdam 1950, ter gelegenheid van het Wereldschaaktoernooi, de complete pers inclusief de destijds in Amsterdam wonende meester-journalist Hans Kmoch, toen Donner (met zwart) een juweel van een val leek te stellen, doch in werkelijkheid door de Argentijn Najdorf in een peilloos diepe kuil werd gelokt.

Dat ging als volgt.
1. Pg1-f3, Pg8-f6 2. d2-d4, d7-d5 3. e2-e3, **e7-e6 4. Lf1-d3, Pb8-d7 5. b2-b3. Lf8-b4+ 6. c2-c3, Lb4-d6 7. c3-c4, e6-e5** (Zwart denkt, vanwege zijn pittige figuren-ontwikkeling, reeds tot centrumactie te mogen overgaan. Daarbij heeft hij tegen 8. c5, een val klaar liggen....)
8. c4-c5,.... (Deze zet begreep geen mens. Hoe kon iemand als Najdorf — hij werd bij die gelegenheid trouwens overtuigend toernooiwinnaar boven Stahlberg, Reshesvsky, Euwe, Pilnik en anderen niet zien wat er driegde: een vork!) **8. ...,Ld6xc5** (De triomf straalde van de gezichten der Hollanders.) **9. d4xc5, e5-e4** (Natuurlijk. Wie zou dat niet hebben gedaan? **10. c5-c6!!,....** (Brr; het moment waarop de gezichten op de bekende wijze plegen te verstrakken. Als het paard weggaat speelt wit 11. Lb5! en zwarts droom wordt niet vervuld. **10. ...,b7xc6 11. Pf3-d4!!, ...** (Een vreselijke schok. Wit heeft geen tijd op d3 de loper te nemen, wegens 12. Pc6, en damevangst!) Aldus gaf zwart het op. Tja, schaken is niet altijd een lolletje.

EEUWIG SCHAAK



VAKANTIE

Roller kwaliteits CARAVANS, geh. alum. 2 tot 9 pers., gesch. v. wintersport, m. oliedrukremmen. Zeer gunst. pr. Kom eens kijken, koffie staat klaar. Ook 's zond. geopend v. 11 tot 17 uur. Auto Zuid, Rijksweg N. 125, Geleen. x

SPANJE vakantieland voor de „zonzeeplezierrustzoekers". Hotel-, appartement- en campingvliegreizen. Aanvlieghavens Gerona, Barcelona en Alicante. Voor de autotourist huur van appartementen of bungalows, bespreken van hotels en kamers zonder pension. Vakantiegids wordt op aanvraag gratis toegezonden. Voor inlichtingen en boekingen: Reisbureau Boot & Co., De Vriesstraat 74, Delft. Tel. 01730-21493, ook 's avonds en zaterdags; of tel. 01730-20222 of 01736-3945.

Unieke kans op een onbezorgde vakantie, zee, strand, duin, bos. STACARAVANS in Haamstede villakamers met tuin, zomerhuisje in mooi Schouwen. Vercazo, Platteweg 28, Scharendijke a. zee. x

CARAVANS te h. staande in Duitsland en België van Bergen Roerstraat 7 Beersdal Heerlen, tel. 045-717538. x

Eifelland CARAVANS v.a. ƒ 2890.- compl. inger., kl. v.d. weg bij ons te bez. Fa. Henzo Stein. Mauritsweg 107, Stein, tel. 04495-1751. Dealer van Eifelland Caravans voor geh. Limburg. x

België: gemeub. BUNGALOWS Familia te huur. Vraag folder. Heidelaan 64 (3) Klemskerke a.zee. x

Camping-Recreatieoord Mooi Zutendaal, Roelerweg 11a, Stalken-Zutendaal Belgisch Limb. biedt u pracht. staanpl. aan voor TENT of caravan v. minstens 100 m2 v. slechts f 200.- p. jr., meerderjarig contr. mog. U en uw vrienden hebben bij ons gratis toeg. Mooi Zutendaal, de camping die u het meeste biedt. x

Oisterwijk (N.B.). BUNGALOWS te huur aangeboden periode van 26/3-3/10. Vakantiegids wordt op aanvraag gratis toegezonden. Voor inlichtingen en boekingen: Reisbureau Boot & Co., De Vriesstraat 74, Delft. Tel. 01730-21493, ook 's avonds en zaterdags of tel. 01730-20222 of 01736-3945. x

Ook u kunt nu een keuze maken uit de nieuwe series STA-CARAVANS Wonderland en Colchester. A. Feyts. Houtstr. 16. Merkelbeek. Tel. 04492-213. x

Gaat u op eigen gelegenheid naar Spanje, Costa-Brava? Wij verzorgen uw HOTELRESERVERINGEN vanaf ƒ 13,50 p. dag (volpension). R. Spoelder-Doinet, Kruisstraat 93, Heerlen, tel. 713209. x

CARAVAN. Type kip-leghorn. Zo goed als nieuw ƒ 4000,—. Met mooie voortent en vlonder. Hans Schins, Oranje Nassaustraat 4, Heerlen.

West-Duitsland-Gerolstein-/Eifel. Voor de autotoerist te huur aangeboden BUNGALOWS, periode 4/4-27/6 en v.a. 8/8-3/10. In het SEEHOTEL kan door ons het gehele jaar gereserveerd worden. Vakantiegids wordt op aanvraag gratis toegezonden. Voor inlichtingen en boekingen: Reisbureau Boot & Co., De Vriesstraat 74, Delft. Tel. 01730-21493, ook 's avonds en zaterdags; of telefoon 01730-20222 of tel. 01736-3945. x

Limb. CARAVAN Centrale. Kwaliteit uw profijt. Spreeuwenstraat 12, Geleen. Tel. 3564. x

16 d. SPANJE ƒ 265,—, Rimini 10 d. ƒ 225,—, Garda ƒ 205,—, Oostenrijk ƒ 179,—. Alle reizen geh. verz. in hotel. Per bus en trein. Met eigen auto v.a. ƒ 11,— p. dag. Borgman Zandstraat 7, Brunssum. Tel. 045-253661. x

In Luxemburg te Bettel comfortabele BUNGALOWS te huur tegen gered. prijzen. Nog vrij enkele weken in mei en juni. Inl. D. J. Eekhuis, Godelindestr. 54 Bussum. Tel. 02159-32915. x

V.F.W. lichtgew. CARAVANS de betere caravans Elegant en onverwoestb., zomer en wintercaravan. Dealer voor Limburg en Brabant: J. Ridderbeks, H'heide, Einderstr. 42, Shell station 100 meter van sportbal Varenbeuk. Tel. 04448—1638. Inr. en financ. Ook zat. geopend. x

Doorl. show v. nwe of gebr. sta- of TOURCARAVANS. Keuze uit 40 st. Pr. v.a. ƒ 2.000.- A. Feyts, Houtstr. 16, Merkelbeek, tel. 04492-213. x

BIJ ONS zijn verkrijgbaar alle artikelen voor zelfbouwers van caravans en aanhangwagens. Torsie-assen, banden en wielen, koppelingen, veren, assen v.a. ƒ 88,-, neuswielen, ramen, sluitingen, dakluiken, lijsten, uitdraaibare steunen, spatborden, verlichtingen, bootliеren, complete onderstellen, gascomfoors, gootstenen en chemische toiletten, enz. enz. Fr. Dassen, Stationstraat 6, Kerkrade. x

Reserveert nu reeds onze CARAVANS 4, 5 en 6 pers. vaststaand in Eifel en Ardennen. Voor- en naseizoen 40% korting. Compl. ingericht. Reserveert tijdig om teleurstellingen te voorkomen. Fr. Dassen, Stationstraat 6, Kerkrade. Inl. uitsluitend via tel. 5068. x

Onvergetelijke vakant[ie] gezinnen met kinder[en] ZOMERHUISJES in pony, zwembad. sp[...] enz. Meer dan 300 Vraagt prospectus. S[...] Pony Park 18, Slagha[ren] tel. 05231—317.

Reserveert nu reeds CARAVANS, 4, 5 en [6] vastst. in Eifel en Ar[dennen] Compl. inger. Voor- [en na]seizoen 40 pct. korting [Re]serveer tijdig om tel[eurstel]ling te voorkomen. Fr. [Das]sen, Stationstr. 6, K[erkrade] Inl. uitsl. via tel. nr. [...]

Voor 'n prettige v[akantie] huurt u nu een 4-5-[6] pers. tour of STACAR[AVAN] staande in Lommel en Trois Vièrges Lux[emburg] A. Feyts, Houtstraat 1[6, Mer]kelbeek, tel. 04492—12[13]

Limb. CARAVAN C[entrale] Weltbummler 3.10 m. [...] ze stootvaste polyes[ter...] tenhuid, wintervast, [...] keuken, grote ramen, [...] pomp gezend compl. [...] neluifel f 3995,- Spre[euwen]straat 12, Geleen. Tel.

CARAVANS te h. m[et] voortent en compl. in[ger.] (Eifel). H. Krings, D[...] straat 5, Schaesberg[...] 3493.

Nw. 4 pers. CARAVA[N] 100 gld p.w. ook o[...] te nemen. Ligtenb[...] Hoensbroek.

Te h. 4-6 pers. CARA[VAN] Heimbach, Eifel co[mpl. in]ger. m. voortent. [...] naseizoen zeer goe[dkoop] Poeth-Paasen. Sch[...] boord 4 Heerlen.

ZOMERHUISJE t.g.[...] in Opgrimbij Belgi[ë] nr. MA 5058 LD M[...]

Polyester F.J. ZEI[L...] geh. compl. zeilkla[...] 04490-6103, tussen 1[...] uur.



VAKANTIE

SPEEDBOOT type Boesch 50PK electr. gest. motor, trailer, dekzeilen enz. geh. compl. 2 jr. oud Smeets. Pr. Mauritslaan 176, Neerbeek, 04402-1521.

Te huur 5 pers. CARAVAN op Eurostrand. Bevr. Spreeuwenstr. 12 Geleen. Tel. 3564

2 KAMERS met keuken en badgelegenheid gevr. voor vakantie. 13 t.m. 25 juli. Man, vrouw en 3 schoolgaande jongens. Br. met prijsopgave o. nr. N 6024 LD Nieuwenhagen.

Te k. Camping BAGAGEWAGEN. Spedi 600 en 5 à 6-pers. bungalowtent. Kasteellaan 103, Heerlen.

Te koop KLAPCARAVAN Tiroler Kampfer, voor 7 pers. Te bez. Caravan-dealer Monen, Amstenraderweg te Amstenrade.

CARAVANS te huur. H. Senden. Dr. Poelsstr. 15 Bocholtz. Tel. 1627.

Tijdens onze grote CARAVANSHOW in de Rodahal te Kerkrade zijn onze shows aan de fabriek gesloten. Caravancentrum Houtbouw Ubachs Kerkrade-Vink.

Te k. Mostard „Yvonne" CARAVAN, moet opgeknapt worden. A. Feyts, Houtstraat 16 Merkelbeek. Tel. 04492-1213.

18 V Coronet MOTORKRUISER, 110 pk. Volvo Penta hekmotor, zeer snel met veel access. o.a. dieptemeter aparte kuiptent enz. In prima staat op trailer vervoerbaar. Vaste prijs f 14.000.—. J. J. Schins, Oranje Nassaustraat 4, Heerlen. Tel. 04440-12460.

Te h. moderne 4 à 5 pers. CARAVAN m. verw. Duitsland of Belgie, halen en brengen. mei en juni. f 90 p. w. en na 15 aug. Bevr. Bachstr. 15 Brunssum.

Te h. aangeb. te Heemstede, 15 min. v. Zandvoort aan Zee vrije WONING v. 11 t.m. 25-7. Br. ond. nr. B 1076 L.D. Brunssum.

Te k. aangeb. mooie ruime BUNGALOWTENT. Dassenlaan 25, Schaesberg, tel. 04443-3622.

Te k. 3-4 pers. polyester CARAVAN Mosard Yvonne Dieteren m. oploopremm en buitentent. Zeer goede st. Tel. 04250-34729.

Door inr. verkr. Paradiso VOUWWAGEN a.n. 1x gebr., VW campingcars Ridderbeks, Einderstr. 42, H'heide. tel. 211638.

Te k. 5 pers BUNGALOWTENT m. luifel z.g.a.n. 1x gebr. Pr. Hendrikstr. 1, N'hagen vrij. na 5 uur en zat. de hele dag.

Te k. KIPCARAVAN, 5-6 pers. 1969 m. voortent enz. i.st.v.nw. Van Dijk, Salmstr. 98. Geleen, tel. 3969.

Te k. aangeb. 4-5 pers. BUNGALOWTENT. m. compl. kampeeruitr. i.g.st. M. H. Wijts, Laanderstr. 120, Heerlen, tel. 045-715740.

Vakantie in Tirol. Private KAMER m. ontbijt f 4.50 p.dag, kamer m. 5 bedden, ontbijt, gebr. v. keuken f 4,50 p.dag p.pers. Hollands schrijven aan Josef Gruber, Thiersee 266, 7 km van Kufstein-Tirol. Heel nieuw huis. x

Grote sort. BUNGALOWTENTEN, slaapzakken, luchtbedden. Sport Tillemans, Rumpenerstr. 25c, Brunssum. x

Vakantie. Vrij dan een CARAVAN keus uit 60 stacaravans en toercaravans - Astral - Abbey - Aline - Beverley - Gösser - Lord - Lynton - Pemberton Silverline - ook mooie gebrukte vrij entree koffie klaar. Henk Cortie Rijksweg 17, tel 04951-1914 Nederweert.

Te k. BUNGALOWTENT Miranda, slechts 3 dg gebr. v. f 695.- v. f 495.- bagageaanh. merk Neva m. opgeb. imperial v. f 750.- v. f 450.- Kruisstr. 46, Heerlen, tel. 713202. x

CARAVANS en vouwwagens, de nieuwste mod. in versch. uitv. reeds v.a. f 2495.- m. gesl. voortent. Tev. de grootste keuze in bagagewag. in vele soort. en mod. met 10 pct. kort. Fin. dir. gereg. Fr. Dassen, Stationsstr. 6, Kerkrade, zo. gesloten, tel. 5088. x

De EERKUIL, St. Geertruid. Rustig, genoeglijk terrein, ook voor enkele stacaravans, seiz.pl. vanaf f 175. Bezicht. 's zaterdags via beheerder Smeets, Nwe. Hofstr. 7, St. Geertruid. x

ONDERWIJS

Voor al uw RIJBEWIJZEN naar beroeps autorijschool P. Leyten, Meidoornstraat 2, Brunssum, tel. 251418. Vamor gedipl. Reeds jaren aan de top. x

Voor al uw RIJLESSEN naar erk. rijschool Brenda, Jerichostr. 94, Hrln., tel. 710163. x

Wilt u vlug slagen, dan naar gedipl. AUTORIJSCHOOL Ria, Kochslaan 2, N'hagen, tel. 04443-1831. x

Nu ook 'n DAF-LESWAGEN bij Vamor rijschool Hogeveen Voor al uw rijbewijzen naar Brunssum, Grachtstr. 13, tel. 252848, Kerkstr. 178. x

GELD EN GOED

Tot f 6000 beschikbaar voor iedereen om al uw aankopen CONTANT te kunnen betalen. Geen informatiekosten. Doorl. geopend tot 9 u. 's avonds. Kerkraderweg 164, Heerlen-Molenberg, tel. 045-711598. x

Rijksambtenaren tot 10.000 gld. beschikbaar tegen zeer lage RENTE en aflossing. Binnen 24 uur geregeld. Geen inform.kosten. Geen inform. bij uw werkgever. Kerkraderweg 164, Heerlen-Molenberg, tel. 045-711598. Geopend tot 9 uur 's avonds. x

Gemeentelijke Volkscredietbank voor de Mijnstreek-Oost te Heerlen verstrekt GELDLENINGEN voor alle doeleinden. De bank voor iedereen, ongeacht inkomen of leeftijd. Terugbetaling ook via kinderbijslag, pensioen e.d. Aanvragen schriftelijk, mondeling of telefonisch: Geerstraat 64 te Heerlen. Telefoon 045—715247. Iedere werkdag geopend, behalve op zaterdag. x

Pers. LENINGEN en financieringen binnen 24 uur v.d. Heyde, postbus 263 Mstr. Tel. 04400-30003. x

Bemelmans Ass.kant. HYPOTHEKEN, finan. auto's enz. Terwinselen: Singelweg 64, tel. 3486. Geleen: Bernhardstr. 2, tel. 2793. x

ASSURANTIE portefeuilles ter overn. gevr. Contante betaling. Br. o. nr. 5978 b.d. x

Uitsluitend contant GELD Voor iedereen ook zelfstandigen, binnen 1 dag tot elk bedrag. Geen aanvraagkosten. Strikt vertrouwelijke behandeling. Alle verzekeringen en hypotheken. Sparen tot 7½%. Kantoor geopend de gehele week tot 6 uur 's zaterdags 10-12 uur telefonisch tot 9 uur 's avonds Zakenbureau Prudentia - Fa F. van Lanschot - Rijksreg. N.V. Voorschotbank. Poststraat 36 Kerkrade tel. 04445—6543. x

Langlopende LENINGEN v. ieder die in bezit is v. eig. huis. Bijv. f 3000 mnd. afl. f 45; f 5000 mnd. afl. f 74; f 10.000 mnd. afl. f 149. Tevens alle financieringen en P.L. Geen kosten vooraf. Autoverz. v.a. f 108. Assurantiekantoor H. M. Geurts, Nieuwstr. 36, Hoensbroek. Tel. 045-211668. x

Wie als enige kan bewijzen reeds méér dan 4000 langlopende LENINGEN verstrekt te hebben aan bezitters van een eigen huis? Fa Dekker! f 3000,- contant kost f 47,- terugbetaling per maand; f 5000,- kost f 78,- per mnd. en f 10.000,- kost f 154,-. Extra afloss. toegest. Voor vrijblijvende inlichtingen en snelle verstrekking van ieder gewenst kapitaal: Fa. Dekker, Passage 10, Heerlen, tel. 045-710698 en 045-212393. x

Contant GELD ontvangt u binnen 24 uur, voor aanschaf auto of vernieuwing van inventaris enz. 1e en 2e hypotheken op nieuwbouw of bestaande panden. Aanvragen worden zeer discreet behandeld. Autoverzekering, W.A. reeds vanaf f 135 per jaar. Ass. en financieringskantoor Laven, sinds 1939, St. Pieterstraat 78, Kerkrade-Chèvremont, tel. 04445-3595. x

AUTOVERZ. pr. f 126,- p.j. Alle verz., hypoth., P.L. en financ. Van Hooren Gouden-regenstraat 9 Brunssum. tel. no. 252947. x

Pers. LENINGEN, auto-, meubel- en caravanfinancieringen. Hypotheken (1e en 2e) verzekeringen en alle autoschaden. Dit alles wordt voor u op prettige, deskundige en correcte wijze zeer vlug afgehandeld door het Algemeen Limburgs Assurantiekantoor NV, Heerlenersteenweg 1, Kerkrade (Onderspekholz), tel. 04445-6068. Neemt u gerust eens vrijblijvend kontakt op. x

Kent u ons All In systeem? Neen? Welnu. Dit is een FINANCIERINGSVORM om al uw verzekeringspremies (auto, inzittenden, rechtsbijstand, brand, w.a.p. enz.) in 12 gelijkblijvende termijnen te voldoen. Voor inlichtingen wende u zich tot Alg. Limb. Ass. kant. Heerlenersteenweg 1 Kerkrade-West x

LANDBOUW

Rode SPLIT v. ideale erfverh. om uw boerderij. Ook voor opritten, tuinpaden, parkeerpl. enz. Bel 04457-327.

Lever uw KALVEREN rechtstr. aan de mester, de winst v.d. handelaar is v. u. Kalvermesterij M. Janssen, Spaubeek, tel. 04493-1789, b.g.g. 1220. x

STIERKALVEREN te koop gevr. Betaal de hoogste prijs. J. H. Goossens, Vaesrade 19, Nuth, tel. 04447—1753. x

Verk. uw STIERKALVEREN rechtstr. aan mester. Pluijmen, Hulsberg, tel. 04405-368

Goedkope AUTOBANDEN v. auto- en paardentractie Vanaf f 7,50 iets een (gegarandeerd) gebruikte buitenband. Sampermans voor autobanden. •

Renault-Porsche-Ford en Massey-Ferguson INRUILTREKKERS t.k. Tel. 04400-13616. x

SCHAPENHOUDERS. — Wij halen zelf uw wol op voor verwerking tot dekens en breigarens. Vraagt prijscourant! Tilburgse Wolindustrie H. Sleddens, Tilburg. Broekhovenseweg 195-197. Telef. 04250-22412. Na 18.00 uur: 70156. x

Lengerich MESTVERSPREIDER uit voorraad leverbaar voor gunstige prijzen. Fa. L. Collé Landbouwwerktuigen - traktoren Echt. Tel. 04754-2164. x

H.H. Veehouders. — Steeds voorradig dragende en versgekalfde KOEIEN en vaarzen met lijsten. Ook te ruilen tegen ander vee. W. Jansen, St. Catharinastr. 42, Ulestraten. x

STIERKALVEREN en weidevee te koop gevr. Meije, Geleen, tel. 04494—2772. x

Bernard betaalt weg. export topprijs voor STIERKALVEREN en zeugen. Bel. 04457 no. 315. x

Verkoop uw STIERKALVEREN rechtstr. aan mester Pluymen, Hulsberg, tel. 04405 no. 368. x

Eerste kwal. HOOI te k. aangeb. Tel. 04457-327.

Alle soorten STRO te k. aangeb. Lev. franco thuis. Te bevr. tel. 04457-327.

STIERKALVEREN en weidevee te k. gevr. Bet. hoge pr. K. Meijer, Geleen, tel. 04494-2772.

Bernard bet. topprijs voor STIERKALVEREN en zeugen. Bel 04457-315.

Te k. 3 roodb. beste WEIDERUNDEREN. Hendrikx, Meers, tel. 04495-1905.

Te k. aangeb. z.g.a.n. WEIDEWAGEN voor plm. 15 koeien, benzinemotor (Bernhard) vacuum pomp, goede zaaimachine. Tel. 04492-1347, Dorpstr. 118, Bingelrade.

Te k. aangeb. LANDBOUWTRAKTOR Güldner 30PK, 4 jr. oud m. stalmestlader en bietenrek. Geradts, Dorpstr. 70, Millen (D).

Te k. 4 ton B.W.F. LANDBOUWWAGEN Grachtweg 50, Hulsberg.

Te k. 1e kwal. HOOI Pijnsweg 87, Welten, tel. 045-712258.

Drag. KOEIEN te k. Weijerweg 4, Vaals.

Te k. of te r. ZWANEN, fazanten, krielen, alle soort. eenden en ganzen teg. huisdieren en alle soort. vogels. Ik kom aan huis v.d. Ven, Kromstr. 75, Sittard, tel. 04902-2936.

Amazone en Ringelstein CENTRIFUGAALSTROOIERS, tev. ook gebr. kunstmeststrooiers. Fa. L. Collé, landbouwwerkt., traktoren Echt, tel. 04754-2164. x

Doe zelf import zeer gunstige TWEETROMMELS cirkelmaaier vanaf 28 pk. trekkracht. Speciale prijzen. Fa H. Collé landbouwwerktuigen-traktoren Echt, tel. 04754-2164. x

Nwe Gustin, Dassen, Ipsa TROMMELSCHUDDERS v.a. f 1695.- Vicon, Amazone, Steib strooiers v.a. f 495.-, stalmeststr. 3 ton v.a. f 2595.-, mengmestton v.a. f 3650.-, Kongskilde trilteuitv. pz-Voltex snelmaaiers, cirkelhooiers enz. steeds aan spec. pr. Wij hebben gebr. Ford Dexta 32PK, Ford Major smalspoor 52PK, Cormick 324 24PK, David Brown 36PK, kooiwielen j.f. snelhooier, strooiers, ploegen enz. Gar.-service Dassef-Machines, Kampweg 10-37a, Gronsveld, tel. 04408-516 - 756. x

HUWELIJK

Gevr. oudere r.k. DAME bij een oudere heer om na overeenkomst een gezellige oude dag te hebben. Br. ond. no. S 7059 L.D. Sittard.

Jonge heer, 23 jr. opgeruimd kar., vast werk zoekt ser. KENNISMAKING m. meisje tuss. 20-25 jr. Br. m. foto op erew. ret. ond. nr. B 1067 L.D. Brunssum.

DIVERSEN

Voor het begieten van C.V. kunt u goedkoop terecht bij schildersbedr. J. H. Bartels, Ireneweg 15, Borgharen, tel. 14675. x

TV-REPARATIES binn. 24 uur tot 10 uur n.m. Fa. Cuvos, Sittard, tel. 04490-6484 x

T.V. of ANTENNE defekt? Fa. Webi komt direkt, ook 's avonds. Tel. 04492-1985 Amstenrade. x

T.V. of antenne defect? SYNCRO komt direct. Akerstraat 122 H'broek, tel. 045—214097. x

Bij elke baby-uitzet een PLASTICBROEKJE S.G.A. x

Oud papier en lompenhandel D. VAN KRIEKEN en Zoon, Leenkampsweg Heerlen Palemig, tel. 045—711567. x

PLANTTIJD. Bezoekt geheel vrijblijvend onze ook 's zaterdags geopende boomkwekerij. Grote keuze in struik- en stamrozen, vruchtbomen, haagplanten, coniferen, sierbomen en -heesters, klimplanten en vaste planten. Boomkwekerij Lau Minkenberg is gelegen langs de Rijksweg naar Sittard, even ten zuiden van Roermond, tel. 04750—4828. x

T.V. of RADIO APPARAAT defect? Bel 045-715484 en wij komen direct. Aanleg en onderhoud van t.v. antennes. Radio en TV-bedrijf H. van Brummen en Zn., Or. Nassaustraat 25, Heerlen. x

Bij storingen of uitbreiding aan uw ELECTR. INSTALLATIE direct te ontbieden: Install.bedrijf H. van Brummen en Zn. O.N.-straat 26 tel. 045-715484, Heerlen, telef. 045-212179 Hoensbroek. x

De beste POTGROND in zakken van 2½, 5, 12½, 40 l. haalt U bij Tuincentrum Tan Nuth.

LUCHTBEVOCHTIGERS ideaal v. uw kamerpl. verkrijgbaar bij Tuincentrum TAN Nuth.

Antennebouw Bruls en Zn. Laat nu uw ANTENNE reviseren of zonodig vernieuwen. Geen hoge masten meer. Goede ontvangst met 2 mtr. aan schoorsteen universele ant. v.a. f 145, centra antsyst. voor 2 tot en met 6 aansluitingen. Eventueel te betalen in termijnen. Jupiterstraat 50, Geleen, tel. 2249

MEUBELS stofferen, 5 jaar garantie. Uw meubels weer als nieuw. Gemakkelijke betaling. Alle bekende nylontapijten tegen concurr. prijzen. Gratis leggen. Fa. Savelsberg, Markstr. 47, Kerkrade, tel. 04445-2189, na 6 uur 7163. x

In 10 minuten een nieuwe schoorsteenmantel met HUBOTILE schoorsteenplaten. Bij HUBO, het adres voor maak-het-zelfprodukten. — Geerstraat 38, Heerlen, tel. no. 714023. x

MEUBELS stofferen. Bel of schrijf ons even en wij komen u vrijblijvend bezoeken met onze stalencollectie. Stoffeerderij J. v.d. Zwaag, Kantstr. 48, Waubach, tel. 04443-2756. x

Vr. vrijbl. prijsopg. v. C.V. en ook v. zelfbouw F. Mulleri, Julianastr. 26, Schinveld, tel. 04449-52176

De Toren Rijksweg Nrd. 45 Geleen, speciale aanbieding ingeruilde MEUBELS: Skai bankstel f 95.- moderne eethoek f 65.- formica keukenkast f 125.- groot teak bergmeubel f 175.- eiken gotische eetkamer met mooie kast f 125.- palissander eethoek f 175.- eiken eethoek met balpoot f 45.- eiken salontafels f 45.- en f 55.- dressoirs vanaf f 35.- pr. witte slk. met grote kast f 295.- en f 395.-. Fin. mogelijk. x

De twee JONGENS met rode bromfietsen, die jl. zondag op 't ruilverkavelingsterrein van Waubach de „zender" gevonden hebben, kunnen die alsnog tegen beloning terugbezorgen te Kerkrade, O.L. Vrouwestr. 37, tel. 5955. Na zondag as. worden de verzekeringsnummers doorgegeven aan de rijkspolitie te Waubach.

Glooiende glanzende groenheid door GRASZAAD van Tuincentrum Tan Nuth.

Nette VRIENDIN gezocht 21 jaar, omg. H'broek, ter gezelligheid mee uit te gaan. Br. ond. nr. H 3072 L.D. Hoensbroek.

Te k. antieke HALKLOK, tafel met 6 stoelen en een mechels minikastje. Tenstraten 13 Nuth.

DAME 65 jr. met inkomen zoekt dito v. gezell. omg. Br. ond. nr. T 798 bur. dez.

Vlot ECHTPAAR, ca. 25 jr. 1 kind zoekt omg. dito echtp. liefst omg. Hoensbroek. Br. ond. nr. H 3047 L.D. Hoensbroek x

Voor vereniging en bedrijf BALLPOINTS, knipbeursjes, lucifers etc. met uw tekst. J. Cobben, G. Flinckstr. 11, Heerlen, tel. 045-714727 x

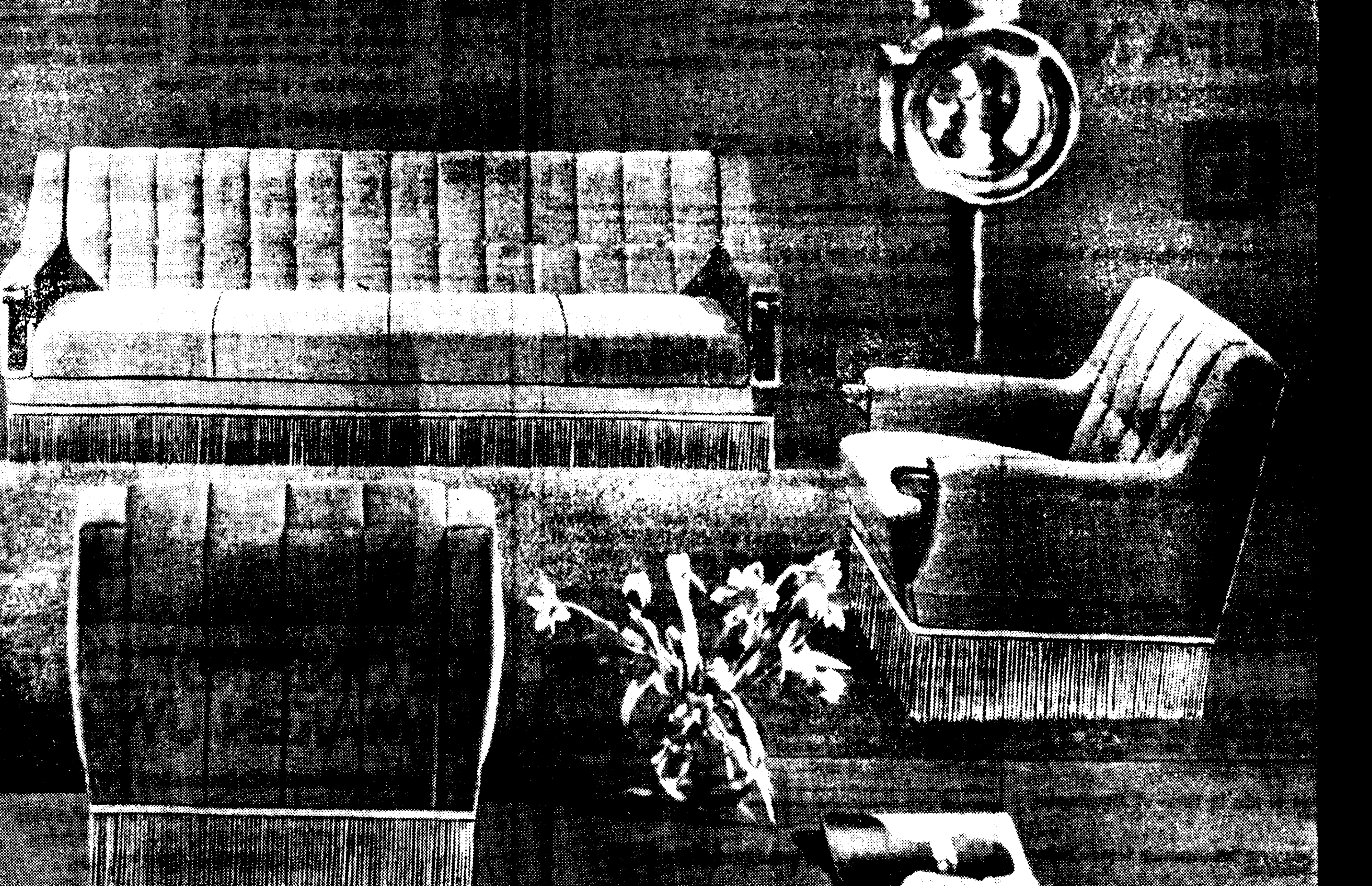
Maison Vossen. — Stretch PRUIKJES f 49. Pruik, lengte ca. 10-15 cm f 59. Halfpruik lengte ca. 15-20 cm f 69. Sarderstraat 70, Heerlen, tel. 716220.

ECHTPAAR, 40 jr. zoekt dito echtp. v. gezell. omg. en eerl. vriendschap. Br. ond. nr. N 6028 L.D. N'hagen. x

Jonge VROUW, 1 kind, zoekt vlotte med. vriendin omg. Hoensbroek. Br. ond. nr. H 3075 L.D. Hoensbroek x

Eiken WANDMEUBEL 4 mtr. br. f 895.- zwaar eiken eethoek, romaans met schaarpoot f 495.-, empire eethoek met grote ovale tafel iets aparts f 695, oudholl. eethoek met massief eiken stoelen f 395.-, palissander eethoek met grote uittrektafel f 195.- teak eethoek v.a. f 125, formica keukenkast f 125.- zwaar massief eiken romaans bankstel f 1090.- schitterend mooi bankstel geheel losse kussens, afgezet met marabout en rondom franje f 795.- skai bankstellen f 275.- f 395.- f 425.- zeer grote collectie, ongelooflijk laag in prijs, inr. en fin. mog. Op de Vey 61 Geleen (geen winkel). x

DIEPVRIESKISTEN 150 ltr. f 395.- 300 ltr. iets beschadigd van f 795.- nu f 495.- 400 ltr. iets beschadigd van f 1098.- nu f 695.- 550 ltr. iets beschadigd van f 1298.- nu f 995.- H. Scholl en Zn. Hoofdstr. 41-43 Hoensbroek x



imburgs agblad

Directeur-Hoofdredacteur: Drs. J. P. S. van Neerven - Uitgave: Uitgeversmaatschappij Limburgs Dagblad N.V. - Redactie Provincie - Nobelstraat 21 - Heerlen - Telefoon 718100

Onderzoek van GS „volksverlakkerij"

ULESTRATEN, 28 maart — Het anti-bulderbaan-comité heeft gisteren prompt gereageerd op het besluit van GS om voor het onderzoek naar de geluidshinder bij het vliegveld Beek het akoestisch bureau ir. W. Peutz te Nijmegen in te schakelen, alsmede op de samenstelling van een nieuwe commissie uit GS, die het beroep van de NV Luchthaven tegen het besluit van de raad Ulestraten moet behandelen. In brieven aan resp. de gemeenteraden van Ulestraten, Beek, Meerssen en Maastricht en aan het provinciaal bestuur laat het comité duidelijk uitkomen dat beide besluiten van GS „niets anders zijn dan volksverlakkerij."

Gedeputeerde Staten, die zonder meer van begin af aan de vliegelduitbreiding gestimuleerd hebben, kunnen zich nu eenmaal geen gezichtsverlies permitteren," zo stelt het comité voorop. Het vraagt zich af of de nieuwe commissie, hoewel daarin de gouverneur geen zitting heeft, wel partijdig is.

Ook twijfelt het comité in de brieven, die gisteren werden verstuurd, eraan of de keuze van het bureau Peutz wel objektief en democratisch is. „Waarom werd het advies van de gemeente Maastricht, dat met nadruk de technisch fysische dienst van TNO der TH in Delft noemt, niet opgevolgd. Waarom heeft bovendien de raad Ulestraten, die toch het nauwst bij deze zaak betrokken is, geen inspraak gehad bij het kiezen van een bureau?" vraagt het comité.

Het anti-bulderbaan-comité zegt niet direct iets te hebben tegen het bureau Peutz, al vindt het, gehoord ervaringen bij eerdere geluidsmetingen op andere vliegvelden, dat TNO secuurder te werk gaat. „Het gaat ons ook hier in de eerste plaats om de manier waarop de keuze gedaan is. Alleen GS hebben gekozen en wij blijven erbij dat GS belanghebbende zijn, die gebaat zijn bij een voor hen gunstige uitslag," aldus het comité, dat het wel democratisch had gevonden als het advies van Maastricht was opgevolgd.



Bij hogere prijzen 6% extra

4,75% voor mijnwerkers

HEERLEN, 28 maart — Het hele mijnpersoneel krijgt per 1 april een loonsverhoging van 4.75 procent, zo is gisteren in de Mijnindustrieraad besloten. Op 1 juli 1970 en 1 januari kunnen de lonen bijgestuurd worden, afhankelijk van de stijging van de kosten van het levensonderhoud. Deze bijsturing mag in totaal niet meer dan 6 procent bedragen.

De nieuwe arbeidsvoorwaarden zijn in onderdelen verschillend voor DSM en de particuliere mijnen, omdat DSM zich steeds meer richt op de chemische bedrijven en het daarom gewenst is, dat DSM zich aanpast aan het landelijke patroon van arbeidsvoorwaarden in de chemische industrie.

Ook wordt er naar gestreefd de arbeidsvoorwaarden voor arbeiders en beambten gelijk te schakelen.

De kolentoeslag wordt voor het bovengrondse personeel van DSM per 1 april in de maandsalarissen verwerkt. Voor deze groep wordt het aantal functiejaren uitgebreid. De uurlonen van de loongroepen een tot en met zes voor bovengronders van de particuliere mijnen worden verhoogd met vijf of drie cent.

De nieuwe verordening stelt de vakantiebijslag voor werknemers van 23 jaar en ouder bij de particuliere mijnen vast op tenminste f 650. Het aantal vakantiedagen voor bovengronders en ondergronders wordt met één dag verhoogd.

Met ingang van 1 april wordt door de arbeiders in vlaggedienst de werktijdverkorting van vijf kwartier per week doorgevoerd. Er wordt een einde gemaakt aan het verschil voor arbeiders en beambten in „einde werktijd" op 24 december. Werknemers, jonger dan achttien jaar, krijgen één dag per week verlof met behoud van loon voor het volgen van algemeen vormend onderwijs.

Mijnsluiting in „moeders wil is wet"

GELEEN, 28 maart — De grote omschakeling zowel voor mannen als vrouwen, die de sluiting van de mijnen in Limburg heeft teweeggebracht, zal op 2 april het onderwerp zijn van een rechtstreeks vanuit De Heremiet te Geleen uit te zenden radioprogramma van Mia Smelts 'Moeders Wil is Wet'.

Mia Smelt zal met een aantal vrouwen uit de Mijnstreek een gesprekje hebben over de moeilijkheden die deze omschakeling met zich meebrengt. Voor de muzikale omlijsting zorgen zangeres Irene Lardy uit Beek, het duo Jean Kraft uit Maastricht en troubadour Jef Dieter uit Hoensbroek.

Het programma dat via Hilversum 2 op de antenne komt, wordt uitgezonden tussen 8.32 en 10 uur.

Dieven sloopten twee machines

SCHINNEN, 28 maart — Inbrekers hebben in de nacht van donderdag op vrijdag twee machines gedeeltelijk gesloopt in het constructiebedrijf H. aan de Heisterbrug in Schinnen om de koperen bedrading te kunnen verwijderen. Zij maakten ongeveer 55 meter kabel buit. De daders wisten zich toegang tot het bedrijf te verschaffen door een ruit in te smijten. De waarde van de kabel wordt op ongeveer 750 gulden geschat

HEINTJE GEJONAST

In de parktuin van hotel Quellenhof in Aken wordt enigszins slordig omgesprongen met het Nederlands-Belgisch-Duits zangidool Heintje Simons. De zingende goudvink uit het Land zonder grenzen wordt hier gejonast door een vijftal collega's die **samen met hem optreden in zijn vijfde film „Einmal wird die Sonne wieder scheinen"**, die donderdag in Aken in première ging. Behalve Heintje ziet u van links naar rechts Gerlinde Locker, Ralf Wolter, Martin Jente, Helmut Foernbacher en Christiane Rucker.

Jongens schoten zes eenden dood

VENLO, 28 maart — Zes witte eenden zijn bij de Rijnbeek in Venlo door jongens met een katapult doodgeschoten. De eenden waren door de Venlose plantsoenendienst uitgezet. Ook hebben de jongens kikkers gevangen en gekweld. De Venlose dierenbescherming heeft de politie op deze dierenmishandelingen gewezen en gevraagd extra toezicht bij de Rijnbeek uit te oefenen.

Artsenteam ABP:

Douaneman is gezond

ROERMOND, 28 maart — De raad van toezicht van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds in Den Haag heeft de bezwaren van staatssecretaris dr. F. M. Grapperhaus van financiën tegen de arbeidsgeschiktheid van de Roermondse douaneambtenaar A. Kiers (43) ongegrond verklaard. Die raad van toezicht wees de bezwaren van de hand na de zaak nog eens diepgaand te hebben bestudeerd en na advies van medische adviseurs.

Assistent-A A. Kiers van de dienst invoerrechten en accijnzen staat al meer dan twintig maanden op de ziekenlijst nadat een Roermondse huisarts (als controlerend geneesheer van de rijksgeneeskundige dienst) en een Roermondse zenuwarts hem na enkele keuringen totaal ongeschikt achtten voor zijn baan. Een team artsen onderwierp de douaneman daarna, in opdracht van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds, aan 'n strenge keuring en ontdekte geen ziekten of gebreken die de heer Kiers het werken onmogelijk zouden maken. Tegen die keuringsuitslag maakte de staatssecretaris — zoals nu blijkt tevergeefs — bezwaar. Welke bezwaren de staatssecretaris heeft tegen zijn goede gezondheid is de heer Kiers zelf nooit aan de weet gekomen.

Staatssecretaris Grapperhaus heeft enige weken geleden al besloten de korting op het salaris van de heer Kiers met 20 procent — omdat hij al langer dan anderhalf jaar ziek was, ongedaan te maken. De heer Kiers wacht nu met spanning de dag af, dat hij weer aan het werk zal kunnen gaan.

Krijgt Sittard evenementenhal voor sport?

SITTARD, 28 maart — Tussen het bestuur van het Sportcentrum Limburg en het gemeentebestuur van Sittard worden besprekingen gevoerd om te komen tot de stichting van een evenementenhal voor sportmanifestaties te Sittard. De mogelijkheden tot realisering worden thans overwogen.

De bedoeling is, dat de hal onder andere mogelijkheden biedt voor wielerwedstrijden, concours-hippique, indooratletiek en tennis. Men wil er ook een grote toeschouwersaccommodatie in onderbrengen.

Wethouder, mr. Houtakkers van Sittard bevestigde ons gisteren, dat besprekingen hierover gaande zijn. Over een termijn van eventuele realisering valt nog niets te zeggen. Het is de bedoeling de hal bij het Sittardse sportcentrum te bouwen.

Veel Maastrichtenaren lozen nog op open riool en beerput



door Winus de Rouw

MAASTRICHT, 27 maart — „In principe moet elk huis over riolering beschikken" en „Riolering behoort tot de dagelijkse levensbehoeften." Twee uitspraken van Maastrichts burgemeester mr. A. Baeten. Ook in Limburgs hoofdstad is het evenals in vele andere plaatsen, vooral in die waar de voor- en nadelen van een eeuwenoud bestaan gecombineerd moeten worden, op het gebied van riolering niet alles rozengeur en maneschijn. Een kleine 700 woningen missen nog een gehele of gedeeltelijke aansluiting op het gemeentelijk rioolnet.

Een paar jaar geleden waren het er nog ruim 800. Er wordt in Maastricht aan de oplossing van dit probleem dus hard gewerkt en voor de nabije toekomst staan er nog grootse en peperdure rioleringsprojecten op het programma.

Het riool-probleem in Maastricht heeft diverse facetten. Daar zijn allereerst die huizen en bedrijven die niet op het rioolnet zijn aangesloten en er voorlopig ook niet op kunnen worden aangesloten, om de doodeenvoudige reden dat er geen riolering is aangelegd. Het betreft hier voornamelijk de woningen gelegen aan een tweetal straten in Wolder, aan de Kozakkenweg, boven aan de Brusselseweg, Op de Wan, boven aan de Tongersestraat, de Lage Kanaaldijk en een gedeelte van Sint Pieter op de Berg. De bewoners van deze huizen zijn voor hun waterafvoer groetendeels aangewezen op beerputten.

Even onprettig als deze hele beerputtengeschiedenis is een bijkomende factor, namelijk dat de „gelukkige" bezitters ervan voor het ledigen de gemeente een bedrag van 10 gulden per 1000 liter verschuldigd zijn, terwijl ze toch straat- inclusief rioolbelasting betalen evenals ieder ander. Al menig boze brief heeft B. en W. hierover bereikt. Zonder resultaat tot heden.

Voor veel van de betrokken panden zal de beerput geschiedenis worden, wanneer over enige jaren het hele rioleringstructuurplan zal zijn verwezenlijkt. Maar ook dan zullen er nog een aantal, waaronder enkele boerenbedrijven, van riolering verstoken blijven, omdat de excentrische ligging de aanleg ervan financieel onmogelijk maakt. „De riolering zou dan vele tientallen malen meer gaan kosten dan de boerderij zelf", aldus burgemeester Baeten.

Behalve de woningen die in het geheel niet op de riolering zijn aangesloten, is er ook een groot aantal — en zij vormen het merendeel van de 700 „gewraakte" woningen — dat gedeeltelijk op het gemeenteriool is aangesloten en gedeeltelijk loost op openbaar water. Dit laatste voornamelijk wat betreft gootsteenafvoer en hemelwater. Veel woningen aan de Witmakerstraat en Cortenstraat in de binnenstad zijn hiervan een goed voorbeeld. Realisering van het rioleringstructuurplan maakt ook in deze gevallen een einde aan deze ongezonde en ongewenste situatie.

Verontreiniging

Het derde en meest algemene en in zijn consequenties meest verstrekkende rioleringsprobleem van Maastricht is het feit dat een groot aantal gemeentelijke en particuliere riolen zonder tussenstation lozen op openbare wateren, voornamelijk op Maas, Jeker, Kanjel en op verschillende beken zoals Heugemerwater, Papenwater en Langwater. Het betreft hier voornamelijk de lozing van zogenaamd droogweerafvoer. Deze directe lozing evenwel van droogweerafvoer en van het op de wegen opgevangen hemelwater is oorzaak van een sterke verontreiniging van rivieren, beken en kanalen.

Dit water bevat doorgaans schadelijke bestanddelen van mineralen en van organische aard alsmede grote hoeveelheden bacteriën, die niet alleen gevaarlijk kunnen zijn voor het organische leven in de openbare wateren maar ook voor de volksgezondheid. Het enkele jaren geleden door Openbare Werken opgestelde rioleringstructuurplan voorziet daarom in de aanleg van vele kilometers nieuwe riolering alsmede in de uitbreiding van de twee bestaande rioolwaterzuiveringsinstallatie.

Deze laatste komt vlak achter Heugem te liggen en zal dienen voor de zuivering van het rioolwater dat komt uit het gebied tussen Akerpoort en Gronsveld alsmede uit de gemeenten Heer, Cadier en Keer, Gronsveld, Eijsden en St.-Geertruid. De bestaande rioolwaterzuiveringsinstallaties in Limmel en Boscherveld zullen aanzienlijk worden uitgebreid.

Een ander essentiëel onderdeel van het riolering-structuurplan is de completering van het stelsel van transport- en stamriolen en persleidingen die het rioolwater naar de zuiveringsinstallaties moeten voeren.

Met de uitvoering van dit onderdeel is men thans druk doende. De gedeelten Maasboulevard r Oud-Caberg zijn reeds gereed, het transportriool Daalhof is in aanleg en voor het gedeelte Witmakerstraat-Cortenstraat is een krediet aangevraagd. Andere belangrijke projecten in dit kader zijn nog de aanleg van een transportriool, dat het stamriolennet van Maastricht-Oost verbindt met de zuiveringsinstallatie in Limmel. Het rioolwater van Oost wordt nu nog op de Maas geloosd. Van Maastricht-West zijn thans alleen Boscherveld, Caberg, Malpertuis, Oud-Caberg, Malberg, Brusselse Poort, Pottenberg en Belfort op de zuiveringsinstallatie in het Boscherveld aangesloten. De overige delen van West lozen nog op Maas, Jeker en kanalen. Het rioleringsstructuurplan voorziet ook in de hier ontbrekende schakels in het transport- en stamriolennet.

Tot slot en om het allemaal duur te maken moeten er ook nog vier rioolgemalen worden aangelegd, met behulp waarvan het niveauverschil tussen de verschillende delen van het transportriolenstelsel kan worden overwonnen. Het hele plan, dat voorlopig beraamd is op zo'n slordige 15 miljoen gulden, waarbij niet zijn inbegrepen de aanleg of uitbreiding van de rioolwaterzuiveringsinstallaties, hoopt men binnen nu en vijf jaar te hebben verwezenlijkt.



De Jeker, die thans nog als een "open riool" door Maastricht stroomt, zal straks weer helder water bevatten, zodra enkele hierop betrekking hebbende onderdelen van het rioleringsplan zijn gerealiseerd. Haar zusterriviertje de Kanjel zal binnenkort een verbetering ten goede ondergaan, wanneer het Dr. Poelsoord en Huize Mariënwaard, die thans nog hierop lozen, verbonden zijn met het gemeente riool. Met de aanleg van de hiervoor benodigde riolering wordt volgende week begonnen. De kosten bedragen 160.000 gulden.

Dieven stalen 40 kilo waardeloze levensmiddelen

GELEEN, 28 maart — Zestig pakjes boter en veertig pakjes koffie werden in de nacht van donderdag op vrijdag ontvreemd uit de inrit van een winkelpand aan de Rijksweg-Zuid in Geleen. De nog onbekende daders zullen inmiddels gemerkt hebben dat zij nu zitten opgescheept met een partij waardeloze levensmiddelen. Zowel de koffie als de boter waren namelijk met petroleum doordrenkt en dus ongeschikt voor consumptie.

De winkelier P. S. had de levensmiddelen donderdagavond in zijn inrit opgeslagen, nadat hij ontdekte dat petroleum uit een leiding van een kachel de goederen waardeloos had gemaakt. Vrijdagmorgen bleken de 30 kilo boter en de 10 kilo koffie te zijn verdwenen.

Kwartfinale Limburgs kinderzangfestival in KRO programma

GELEEN, 28 maart — In het KRO-radioprogramma van dinsdag zullen tussen 17.15 en 17.45 uur flitsen worden uitgezonden van de kwartfinale van het kinderzangfestival voor de provincie Limburg. Deze kwartfinale werd op donderdag 26 februari in de Hanenhof te Geleen gehouden.

Vijftien koren traden voor het voetlicht om voor een jury bestaande uit broeder Laetantius, Paula van Alphen en Hans Peters twee liedjes te zingen. Van het pensionaat St. Louis uit Weert zongen de vijfde en zesde klas samen met klas 6b van de Mater Deischool uit Heerlen zich naar de halve finale.

Klas 5 van de John F. Kennedyschool uit Hoensbroek haalde deze halve finale nèt niet. Deze klas kreeg voor de geleverde prestaties wel de provinciale prijs uitgereikt. De halve finale wordt op 29 april in Zeist gehouden.

In de Limburgse kwartfinale kwamen voorts uit: de St. Jansschool met twee koren uit Hoensbroek, lagere school De Zon (Kerkrade), school voor basisonderwijs uit Munstergeleen, de St. Annaschool uit Heer, de St. Jansschool uit Heerlen, de r.k. lagere school uit Epen, de Leeuwerveltschool uit Reuver, St Aloysiusschool Arcen, Lambertusschool Helden en de Fatimaschool uit Weert.

Ouderen hebben meeste klachten

Ex-mijnwerkers tevreden met nieuwe werksituatie

HEERLEN, 28 maart — Het grootste deel van de ex-mijnwerkers die voor 31 mei 1968 buiten het mijnbedrijf een nieuwe functie hebben gevonden, is tevreden over de huidige werksituatie in de mijnstreek. Dat blijkt uit een voorlopig rapport, dat in opdracht van het ministerie van sociale zaken is opgesteld door het Instituut voor Arbeidsvraagstukken van de Katholieke Hogeschool in Tilburg.

Het interim-rapport is o.a. toegezonden aan de leden van de Tweede Kamer en aan de vaste commissie voor maatschappelijk werk van Provinciale Staten in Limburg.

Het onderzoek is ingesteld onder 602 gezinnen van ex-mijnwerkers. De helft van de ondervraagde arbeiders vond, dat ze beter af zijn dan de mijnwerkers die nog moeten afvloeien. Een kwart van de ondervraagde arbeiders gaf echter een negatief oordeel over de nieuwe werksituatie. Klachten waren de financiële achteruitgang, de werkomstandigheden, de werk- en schafttijden.

Niet tevreden met de huidige situatie bleken vooral de ex-mijnwerkers, die werk hebben gevonden bij vijf grote nieuwe industrieën, vooral omdat zij minder vrij zijn in hun werk en omdat zij minder verdienen. Opvallend is, dat de werknemers die ouder dan veertig jaar zijn, ook minder tevreden zijn. Hoe hoger de leeftijd, hoe veelvuldiger de klachten.

Negatief oordeelden ook meestal ex-mijnwerkers met een laag onderwijsniveau. De ex-mijnwerkers die een administratieve of andere nevenfunctie hebben aanvaard bij de vijf grote bedrijven, zijn over het algemeen tevreden.

Aanpassen

Volgens het rapport zijn ex-mijnwerkers die voor 1 april 1967 het mijnbedrijf hebben verlaten positiever in hun oordeel dan zij, die na 1 april 1967 het mijnbedrijf verlieten. Het rapport veronderstelt, dat de eerste categorie positiever in zijn oordeel is o.a. omdat zij meer gelegenheid heeft gehad zich aan te passen. Ook de ruimere kansen op de arbeidsmarkt speelden een rol. Het meest gunstig in hun oordeel bleken de ex-mijnwerkers die terecht zijn gekomen in de sectoren van handel en diensten. De helft van hen is ondergronds geweest, en driekwart is jonger dan veertig jaar.

De meeste ondervraagde mijnwerkers (71 percent) zeggen tevreden te zijn over de wijze waarop ze aan nieuw werk zijn gekomen. Drieëntwintig percent vindt, dat er geen goede voorlichting heeft plaats gehad over het nieuwe werk. Veertien percent van hen zegt, dat de ex-mijnwerkers zelf te veel moeite moeten doen om aan nieuw werk te komen en zeven percent vindt, dat er niet genoeg rekening is gehouden met persoonlijke kwaliteiten.

Eenenzestig percent van de ondervraagde ex-mijnwerkers zegt, niet zoveel moeilijkheden te hebben ondervonden bij het omschakelingsproces als verwacht. Vijfentwintig percent zegt de problemen van omschakeling onderschat te hebben. Twintig percent van deze groep heeft meer problemen dan verwacht ondervonden bij WAM-uitkeringen.

Het onderzoek strekte zich ook uit tot de vrouwen van ex-mijnwerkers. Bij de vrouwelijke respondenten blijkt volgens een eerste conclusie, dat de meeste vrouwen (80%) het niet erg betreurd hebben dat hun mannen de mijn hebben verlaten, ofschoon de inkomsten daalden. Positieve punten zijn volgens veel vrouwen dat hun mannen nu gezonder en regelmatiger werk gekregen hebben.

De daling van inkomsten willen de vrouwen van ex-mijnwerkers opvangen door bezuinigingen op kleding en recreatie, door minder te sparen en minder uit te geven aan huishoudelijke apparaten. Het rapport van het Instituut voor Arbeidsvraagstukken moet op onderdelen nog nader geanalyseerd worden.

Veertig generaals in Brunssum bijeen

BRUNSSUM, 28 mrt. — Veertig generaals uit het door Afcent bestreken gebied verblijven momenteel op Afcents hoofdkwartier in Brunssum voor een oefen- en studieperiode, de de naam Hostage '70 draagt. Tijdens Hostage '70 zullen de generaals een studie maken van de situatie te land en in de lucht met betrekking tot de verdediging van het gebied waarin zij opereren. Het is de bedoeling vast te stellen aan welke gebieden Afcent de komende maanden meer dan normale aandacht gaat besteden.

De heer en mevrouw
Boumans-Fransen
delen u met vreugde mede dat Nicole een zusje heeft gekregen

Véronique

Welten-Heerlen,
27 maart 1970
Frankenlaan 32

De heer en mevrouw
J. Hausmanns-Tauber
geven met grote vreugde kennis van de geboorte van hun dochter, die bij het H. Doopsel de namen

Bianca Adriana Germaine

zal ontvangen.

Sittard, 26 maart 1970
Tudderenderweg 99

Met grote vreugde geven wij kennis van de geboorte van ons dochtertje

ELIANE

Bij het doopsel zal zij de namen
ELISABETH MARIA ALOYSIUS
ontvangen.

Hub Kaelen
Els Kaelen-Bastin

Simpelveld, 25 maart 1970
Romeinstraat 6

Verloofd

José Pommé
en
Jacques Mols

Heerlerheide,
Rennemigstraat 25
Heerlen,
Drossaardstraat 3
Eerste Paasdag (29 maart '70)
Receptie van 18.00 tot 20.00 u.
Drossaardstraat 3, Heerlen

Verloofd :

Pasen 1970

Diny Poels
Frans Lemmers

Prof. Zeemanstr. 10, Geleen
Hoge Beek 75, Venray

Wij verloven ons op 1e Paasdag.

Margriet Rutzerveld
en
Hub Muris

Eygelshoven, Hoofdstraat 132
Schaesberg, Achterstraat 16

Getrouwd:

Marijke Kempen
en
Louk Kerkhoffs

Spaubeek, 30 maart
2e Paasdag

Toek. adres: Atjehstr. 29 - Nijmegen

Marga Jacobs
en
Huub Jongen

hebben de eer U kennis te geven, dat zij elkaar het H. Sacrament van het Huwelijk hopen toe te dienen op zaterdag 4 april a.s. om 15.00 uur in de parochiekerk van de H. Moeder Anna te Bekkerveld, waarna tot hun intentie een H. Mis zal worden opgedragen.

Heerlen :
Tichelbeekstraat 23
Nieuwenhagen :
Achter het Klooster 7

april 1970

Dagadres : Verkennershuis, Benzenraderweg 190, Heerlen.

Gelegenheid tot feliciteren : 17.30—19.00 uur.

Toekomstig adres: Benzenraderweg 75, Heerlen.

Ursula Kleintjens
en
Werner Gerhäuser

hebben de eer U hiermee kennis te geven van hun voorgenomen huwelijk, 2 april 1970. De plechtige inzegening zal plaats vinden in de Sint Corneliuskerk te Heerlerheide om 15.00 uur.

Adres van de dag: Hotel Restaurant Royal, Ganzeweide 46 Heerlerheide.

Receptie van 18.00 tot 19.30 u.
Heerlerheide, Netelstraat 35
Mellrichstadt, Blumenweg 9

Toekomstig adres: Netelstr. 35, Heerlerheide

---

† Met innige droefheid geven wij U kennis van het geheel onverwacht verlies van onze zoon

Jacques

die God tot Zich heeft genomen in de leeftijd van 20 jaar.

Brunssum:
K. J. B. van Huystee
Th. F. M. van Huystee-Eyck
Marees
Anneke
Koen
Frans
Veronique

Brunssum, 26 maart 1970
Kruisbergstraat 68

Maandag 30 maart om 14.30 uur zal in de parochiekerk van O.L. Vrouw van Fatima te Brunssum de uitvaart plaatshebben, waarna begrafenis op het kerkhof. Gelegenheid tot condoleren vanaf 14.10 uur in het portaal van de kerk.

---

† Heden overleed tot onze grote droefheid zacht en kalm, voorzien van de H.H. Sacramenten der Zieken, in het St.-Jozefziekenhuis te Kerkrade, in de ouderdom van 73 jaar

FRANS HOCEVAR

echtgenoot van wijlen

Aloysia Repsè

Uit aller naam:
Familie Hocevar

Haanrade, 26 maart 1970
Wolfsweg 10

De plechtige uitvaartdienst, gevolgd door de begrafenis, zal plaatshebben op dinsdag 31 maart om 10 uur in de parochiekerk van het H. Hart te Haanrade. Bijeenkomst aan voornoemde kerk.

Toos Cremers
en
Jac Goossens

delen u mede dat de kerkelijke inzegening van hun huwelijk zal plaats hebben op maandag 6 april 1970 om 15.00 uur in de parochiekerk van de H. Kruisheffing te Cadier en Keer.

Cadier en Keer, Kerkstraat 53

Voerendaal, Heerlerweg 53

Adres van de dag :
Café Deckers, Rijksweg 27, Cadier en Keer.
Receptie van 18.00—19.30 uur

Toekomstig adres:
Roebroekerweg 88, Heksenberg-Heerlen

Op zaterdag 4 april a.s. hoop ik mijn 25-jarig jubileum te vieren bij de R.K. Vereniging „Moederschapszorg" te Heerlen. Om 10 uur zal aldaar een H. Mis worden opgedragen in de St. Elisabethkapel.

J. Eerkens

Heerlen, Heerlerbaan, maart 1970
Hambeukerboord 47
Receptie om 11 uur in de Vroedvrouwenschool.

Enige en algemene kennisgeving

† In de liefde en vrede van Christus is heden van ons heengegaan, gesterkt door het H. Sacrament der Zieken, in het St. Barbaraziekenhuis te Geleen, in de ouderdom van bijna 81 jaar, mijn lieve zuster, behuwdzuster, tante en nicht

Mejuffrouw

Maria Hubertina Snackers

Gedenk haar in uw gebed.

Namens de bedroefde familie:
Schinnen: **Familie H. Snackers**

Schinnen, 25 maart 1970
Hegge 118

De plechtige Eucharistieviering zal plaats hebben op Paasmaandag 30 maart a.s. om 12.30 uur in de dekenale kerk van St. Dionysius te Schinnen, waarna de begrafenis op het parochiekerkhof aldaar.

Bijeenkomst in voornoemde kerk om 12.25 uur.

De overledene wordt herdacht op Paaszondag, in de avondmis van 17.30 uur in bovengenoemde kerk.

FAMILIEBERICHTEN

GEBOREN:

Uschi, dochter van J. Wolfs-Seising. Eijsden, Wilhelminastraat 46.

OVERLEDEN:

Johannes Hubertus Kortenray. Oud 75 jaar. Echtgenote van wijlen Wilhelmina Josephina Haria Sonneville. Maastricht, 12 Apostelen-tehuis: Bogaardenstraat 1 b. Corr. adres: Timorstraat 22. De uitvaartdienst vindt plaats op heden zaterdag 28 maart om 10 uur in de parochiekerk van St. Matthias te Maastricht.

Enige en algemene kennisgeving

† In de liefde en vrede van Christus is heden, na een kortstondige ziekte, in het ziekenhuis te Sittard van ons heengegaan, voorzien van de H. Sacramenten der Zieken, in de ouderdom van 76 jaar, mijn innig-geliefde man, onze goede en zorgzame vader, schoonvader, grootvader, overgrootvader, broer, behuwdbroer, oom en neef

de heer

Frans Joseph Knubben

echtgenoot van

Maria Jongen

Wij vragen een gebed voor zijn zielerust.

De diepbedroefde familie:

Nuth: **Mevr. Knubben-Jongen**
Vaals: **Mia Custers-Knubben**
L. Custers Kinderen en kleinkinderen
Vaals: **Fien Renardie-Knubben**
Th. Renardie
Nuth: **Els Theuwissen-Knubben**
W. Theuwissen en kinderen
Nuth: **Tien Beerkens-Knubben**
H. Beerkens en kinderen
Nuth: **Roos Zurek-Knubben**
C. Zurek en kinderen
Nuth: **Hein Knubben**
B. Knubben-Vos en kinderen
Nuth: **Wiel Knubben**
F. Knubben-Franssen en kinderen
Nuth: **Corry Habets-Knubben**
K. Habets en kind
Nuth: **Riet Keulers-Knubben**
M. Keulers
Nuth: **Ben Knubben**
M. Knubben-Spaetgens

Familie Knubben
Familie Jongen

Nuth, 26 maart 1970

De plechtige uitvaartdienst, gevolgd door de begrafenis, zal plaats hebben op dinsdag 31 maart a.s. om 10 uur in de parochiekerk van St. Bavo te Nuth.

Bijeenkomst aan het rouwhuis, Parallelstraat 20 te Nuth, om 9.15 uur, alwaar gelegenheid tot condoleren vanaf 9.15 uur.

De overledene is opgebaard in de rouwkapel in het ziekenhuis te Sittard, bezoekuren elke dag van 11.00-12.00 uur en van 14.30-15.30 uur.

De rozenkrans wordt gebeden op zondag 29 maart om 17.15 uur in de St. Bavokerk te Nuth.

---

† In de vrede van Christus is heden vrij plotseling van ons heengegaan, voorzien van het H. Oliesel, in de leeftijd van 60 jaar, mijn inniggeliefde echtgenoot, broer, behuwdbroer en oom

Peter Joannes Blanken

echtgenoot van

THEODORA JOHANNA VAN WESSEL

Wij bevelen zijn ziel in uw godvruchtige gebeden aan

De diepbedroefde familie:
Th. J. Blanken-van Wessel
Familie Blanken
Familie van Wessel

Hoensbroek-Mariarade, 26 maart 1970

De plechtige eucharistieviering zal plaatsvinden op dinsdag 31 maart as. om 11 uur in de rectoraatskerk van het H. Hart van Jezus te Hoensbroek-Mariarade, waarna de begrafenis zal plaatshebben op de Centrale Begraafplaats aan de Randweg. Bijeenkomst aan het **rouwhuis Amstenraderweg 78 om 10.40 uur, alwaar gelegenheid tot condoleren vanaf 10.20 uur.**

De overledene is opgebaard in het Uitvaartcentrum Hoensbroek, Hoofdstraat 100. Bezoekuren van 14—15 uur en van 19—20 uur, 's zondags van 14—15 uur.

Zij, die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven dit toe te schrijven aan de droeve omstandigheden waarin wij ons bevinden en deze advertentie als zodanig te beschouwen.

Enige en algemene kennisgeving

† In de liefde en vrede van Christus is heden, na een geduldig gedragen lijden, van ons heengegaan, gesterkt door het H. Sacrament der Zieken in het R.K. Ziekenhuis te Sittard, in de ouderdom van 78 jaar, mijn lieve broer, onze oom en neef

Jan Mathijs Luyten

Gedenk hem in uw gebeden.

Namens de bedroefde familie:
Neerbeek: **M. Paumen-Luyten**

Neerbeek, 26 maart 1970
Dorpstraat 93

De plechtige eucharistieviering zal plaatshebben op dinsdag 31 maart a.s. om 10.00 uur in de parochiekerk van St. Callistus te Neerbeek, waarna de begrafenis op het R.K. Kerkhof aldaar.

Bijeenkomst: Dorpstraat 93 om 9.45 uur, alwaar gelegenheid tot condoleren vanaf 9.15 uur.

De H. Rozenkrans zal gebeden worden Paasmaandag om 19.00 uur in voornoemde kerk.

Gelegenheid tot bezoek: Rouwkapel ziekenhuis Sittard, dagelijks van 11.00-12.00 uur en van 14.30-15.30 uur.

---

† Heden overleed tot onze diepe droefheid, na een langdurige ziekte, voorzien van het H. Sacrament der Zieken, in de Verpleegkliniek te Heerlen, in de leeftijd van 47 jaar, mijn lieve vrouw en onze goede en zorgzame moeder, schoonmoeder, dochter, schoonzuster, tante en nicht

Gerda Hendriks

echtgenote van

WERNER JAN VAN DER SPOEL

Wilt haar in uw gebeden gedenken.

De diepbedroefde familie:
Hoensbroek: **W. J. van der Spoel**
Hoensbroek: **M. E. Vroomen-van der Spoel**
L. Vroomen
Hoensbroek: **R. J. van der Spoel**
Familie Hendriks
Familie van der Spoel

Hoensbroek, 27 maart 1970
Bernhardstraat 18

De plechtige uitvaartdienst zal plaatshebben op dinsdag 31 maart as. om 10.00 uur in de parochiekerk van O.L. Vrouw Boodschap te Hoensbroek-Station, waarna begrafenis op de Centrale Begraafplaats aan de Randweg te Hoensbroek. Bijeenkomst aan het rouwhuis Bernhardstraat 18 om 9.45 uur, alwaar vooraf gelegenheid tot condoleren.

De overledene is opgebaard in de rouwkapel van de Verpleegkliniek te Heerlen. Bezoekuren dagelijks van 14.00—15.00 uur.

Rozenkransgebed voor haar zielerust as. maandag (2e Paasdag) om 19.00 uur in voornoemde kerk.

Zij, die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze advertentie als zodanig te willen beschouwen.

Voor vervoer van kerk naar kerkhof en terug wordt gezorgd.

De plechtige eerste jaardienst voor mijn dierbare echtgenoot en vader

Johan Koprivsek

zal plaats hebben op maandag 30 maart a.s. 2e Paasdag om 11.45 uur in de parochiekerk van de H. St. Jan te Eygelshoven.

Mevr. G. H. Koprivsek-Lippinkhof en kinderen

Eygelshoven, maart 1970

Enige en algemene kennisgeving

† In de vrede van Christus is heden van ons heengegaan, voorzien van het H. Sacrament der zieken, in de leeftijd van 79 jaar onze zorgzame moeder, behuwdmoeder, zuster, behuwdzuster, tante en nicht

Anna Maria Janssen

weduwe van

CHRISTIAAN HUBERT SMEETS

Wij bevelen de ziel van de overledene in uw godvruchtige gebeden aan.

De diepbedroefde familie:
Schinveld: **J. R. Smeets**
A. H. Smeets-Pagen
Familie Janssen
Familie Smeets

Schinveld, 27 maart 1970
Beekstraat 48

De plechtige uitvaartdienst, gevolgd door de begrafenis, zal plaatshebben op dinsdag 31 maart a.s. om 10.00 uur in de parochiekerk van de H. Eligius te Schinveld. Bijeenkomst in de rouwkapel naast de kerk, alwaar gelegenheid tot condoleren vanaf 9.30 uur.

I.v.m. het hoogfeest van Pasen zijn wij niet in de gelegenheid kennisgevingen te versturen.

---

† In bewonderenswaardige berusting, zich gesterkt voelend door het Sacrament van de zieken, is in de eerste uren van goede vrijdag, in de leeftijd van 77 jaar overleden

Dina Maria Petronella Koehler

weduwe van

WILHELMUS GERARDUS ALBERTUS TETTERO

Gelegenheid tot afscheid nemen in de rouwkamer van het R.K. Bethlehemziekenhuis, Vrederustlaan 180 te Den Haag, dagelijks van 10.30—11.30 uur en van 15.30—17.00 uur.

Op dinsdag 31 maart om 10.30 uur zal in haar parochiekerk van de H. Paulus, Mgr. Nolenslaan 8 te Den Haag de plechtige uitvaart plaatsvinden, waarna de begrafenis zal geschieden op de R.K. begraafplaats St. Josef, Kap. Meerenboerweg te Loosduinen.

Voor de overledene wordt op maandagavond om 7.15 uur in voornoemde kerk de Heilige Eucharistie gevierd. Op haar verzoek geen bloemen, gaarne H.H. Missen.

Loosduinen, 27 maart 1970
Oude Haagweg 493

Namens de familie:
C. T. Koehler, ex. test.

Voor de vele blijken van belangstelling ondervonden bij de ziekte, het overlijden en de begrafenis van onze goede en zorgzame moeder, schoonmoeder, oma, zuster, schoonzuster, tante en nicht

Lambertina Anna Watrin

wed. uit het 1e huwelijk van
WILLEM JOSEPH CLAUS
wed. uit het 2e huwelijk van
JOHANNES THEODORUS DECKERS

betuigen wij onze oprechte dank.

Familie Watrin
Familie Claus
Familie Deckers
kinderen en kleinkinderen

Kerkrade, maart 1970

De plechtige zeswekendienst zal plaats vinden op zondag 5 april a.s. om 11.30 uur in de parochiekerk van de „Blijde Boodschap" te Kerkrade, Rolduckerveld.

Heden overleed geheel onverwacht in de leeftijd van 40 jaar mijn lieve man en onze zorgzame vader, zoon, broer, zwager, oom en neef

Jannes Timmer

echtgenoot van

JOHANNA VAN DER WAL

Hoensbroek, 26 maart 1970.
Huberstusstraat 23.

De diepbedroefde familie:
Mevr. J. Timmer-van der Wal
Piet
Anja
Corry

Fam. Timmer
Fam. van der Wal

De teraardebestelling zal plaats vinden 2e Paasdag 30 maart a.s. op de centrale begraafplaats te Hoensbroek.

Vertrek vanaf het rouwhuis om 14.00 uur.

Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen gelieven deze advertentie als zodanig te beschouwen.

Heden overleed na een kortstondige ziekte in de ouderdom van 78 jaar, onze goede en zorgzame vader, grootvader, overgrootvader, broer, oom en neef

Cornelis Dirk van Mameren

weduwnaar van

AALTJE BREM

Uit aller naam:
kinderen, klein- en achterkleinkinderen.

Brunssum, 26 maart 1970.
Corr. adres: Jupiterstraat 8, Heerlen (Treebeek).

De teraardebestelling zal plaats vinden dinsdag 31 maart a.s. op de algemene begraafplaats te Brunssum, voorafgegaan door een rouwdienst in de Ned. Herv. kerk aan de Heugerstraat om 14.00 uur, geleid door de Weleerwaarde heer Ds. D. J. Monshouwer.
Bijeenkomst aan voornoemde kerk om 13.30 uur waarbij gelegenheid tot condoleren.
De overledene is opgebaard in de rouwkamer van het St. Gregoriusziekenhuis te Brunssum.
Bezoekuren van 11.00 - 12.00 en van 17.30 - 18.30 uur.

Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen gelieven deze advertentie als zodanig te beschouwen.

Vanaf 1 april 1970 wordt de praktijk van

J. P. F. van Dael

ARTS
Vijverlaan 10 te Brunssum,
op hetzelfde adres

voortgezet door
G. A. Rotteveel

ARTS

CAFé-REST. KOTA RADJA.
Dautzenbergstr. 49, Heerlen.
Speciale Indische kokkin.
Iedere dag kunt u genieten van onze heerlijke rijsttafel. x

F. G. Weverling
huisarts
H. Weverling-Teenstra
tandarts
Hoofdstr. 4, Kerkrade

afwezig

dinsdag 31 maart tot maandag 6 april
Waarneming overige huisartsen en tandartsen van Kerkrade-Oost.

Voor de vele blijken van belangstelling, ondervonden bij het overlijden en de begrafenis van mijn echtgenoot, onze vader, onze schoonvader en grootvader

de Weled. Heer

Constant Hubertus Baggen

betuigen wij U onze oprechte dank.

A. M. H. J. BAGGEN- HUYNEN
KINDEREN EN KLEINKINDEREN

Schinveld, maart 1970

De plechtige zeswekendienst zal plaatshebben op 2e Paasdag, 30 maart, om 9.15 uur in de kerk van de H. Eligius te Schinveld.

Voor de belangstelling en de deelneming betoond bij het overlijden en de begrafenis van mijn goede man en onze zorgzame vader

Hendrik van Brummen

betuigen wij onze oprechte dank.

Uit aller naam:
Mevrouw R. van Brummen-Topélen
Kinderen en kleinkinderen

Heerlen, maart 1970

De plechtige zeswekendienst zal worden gehouden op zondag 12 april a.s. om 18 uur in de St. Pancratiuskerk te Heerlen.

Enige en algemene kennisgeving.

† Het heeft de almachtige God behaagd heden tot Zich te nemen in de leeftijd van 56 jaar in het ziekenhuis de Goddelijke Voorzienigheid te Sittard mijn inniggeliefde echtgenoot, onze zorgzame vader, behuwdvader, grootvader, broer, behuwdbroer, oom en neef

Hubert Jozef Smeets

echtgenoot van

ANNA AGNES THEUNISSEN

Wij bevelen de ziel van de overledene in uw godvruchtige gebeden aan.

De diepbedroefde familie:
Schinveld: **A. A. Smeets-Theunissen**
Schinveld: **Fr. Smeets-Lemmens en kind**
A. Smeets-Pernod
Stein: **G. Knoben-Smeets en kinderen**
Treebeek: **Fr. Haamakers-Smeets en kind**
Schinveld: **Fr. Meyers-Smeets**
Familie Smeets
Familie Theunissen

Schinveld, 27 maart 1970.
President Rooseveltstraat 39.

De plechtige uitvaartdienst gevolgd door de begrafenis, zal plaatshebben op dinsdag 31 maart aanstaande om 11.15 uur in de parochiekerk van de H. Eligius te Schinveld.

Bijeenkomst in de rouwkapel naast de kerk om 10.45 uur alwaar gelegenheid tot condoleren.

In verband met het Hoogfeest van Pasen zijn wij niet in de gelgenheid kennisgevingen te versturen.

---

† In de vrede van Christus is heden van ons heengegaan, voorzien van de H.H. Sacramenten der Zieken, in de ouderdom van 61 jaar, mijn geliefde vrouw, onze lieve moeder, behuwd- en grootmoeder, zuster, behuwdzuster, tante en nicht

Hedwig Paulina Machnik

echtgenote van

LEONARD JAN MOONEN

De bedroefde familie:
Heerlen: **L. J. Moonen**
Voerendaal: **H. W. G. Smeets-Moonen**
P. G. Smeets en kinderen
Hoensbroek: **E. C. A. Th. Moonen**
Y. Moonen-v.d. Weijer en kinderen
Hoensbroek: **E. H. Wolfhagen-Moonen**
L. Wolfhagen en kind
Familie Machnik
Familie Moonen

Heerlen, 26 maart 1970
Burettestraat 23

De plechtige uitvaartdienst, gevolgd door de begrafenis, zal plaatshebben op dinsdag 31 maart as. om 10.00 uur in de parochiekerk van het H. Hart te Schandelen.

Bijeenkomst in de dagkapel van de kerk om 9.45 uur, alwaar gelegenheid tot condoleren.

---

† Bedroefd, maar met grote dankbaarheid voor hetgeen zij voor ons is geweest, geven wij kennis dat God tot Zich heeft genomen onze goede en zorgzame moeder, behuwdmoeder, grootmoeder, overgrootmoeder, zuster, behuwdzuster, tante en nicht

Wilhelmine Uhlenbaum

weduwe van

LODEWIJK RUTTEN

Zij overleed in de leeftijd van 77 jaar, voorzien van de H. Sakramenten der zieken.

Wij vragen een aandachtig gebed voor haar zielerust.

De bedroefde familie:
Hoensbroek: **R. Timmer-Rutten kinderen en kleinkinderen**
Heerlen-Treebeek: **W. Rutten-Tubee en kinderen**
Heerlen: **J. Rutten-Rechtering kind en kleinkind**
Amstenrade: **F. Kreukels-Rutten kinderen en kleinkind**
Familie Uhlenbaum
Familie Rutten

Hoensbroek, 26 maart 1970
Correspondentie-adres: Wenckenbachstr. 7, Treebeek

De plechtige uitvaartdienst, gevolgd door de begrafenis, zal plaatshebben op 2e Paasdag 30 maart a.s. om 10 uur in de parochiekerk van St.-Joseph te Hoensbroek-Passart. Bijeenkomst aan bovengenoemde kerk, alwaar tevens gelegenheid tot condoleren vanaf 9.45 uur.

Moeder ligt opgebaard in de rouwkapel van het Uitvaartcentrum Hoensbroek, Hoofdstraat 100.

Bezoekuren rouwkapel van 14.00—15.00 uur en van 19.00—20.00 uur. Zondag van 14.00—15.00 uur.

Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen gelieven dit toe te schrijven aan de droeve omstandigheden waarin wij ons bevinden en deze advertentie als zodanig te beschouwen.

---

† Met diepe droefheid delen wij U mede, dat heden op 37-jarige leeftijd, na een kort smartelijk lijden, van ons is heengegaan, voorzien van het Sacrament der Zieken, mijn lieve man en onze lieve pappie, zoon, schoonzoon, broer, zwager, oom en neef

Toon van Geelkerken

echtgenoot van

EUGENIE HENSKENS

Mevr. E. van Geelkerken-Henskens
Peter
Lilian
Familie van Geelkerken
Familie Henskens

Heerlen, 27 maart 1970
Semmelweisstraat 10

De plechtige uitvaartdienst, gevolgd door de begrafenis, zal plaatshebben op woensdag 1 april a.s. om 10.30 uur in de parochiekerk van de H. Martelaren van Gorcum, Sittarderweg Heerlen. Gelegenheid tot condoleren vanaf 10.15 uur in het portaal van de kerk. Rozenkransgebed dinsdag a.s. na de avondmis van 19.00 uur in voornoemde kerk.
Bezoek rouwkapel De Weverziekenhuis Heerlen van 17 tot 18.30 uur.
Voor vervoer kerk-begraafplaats en terug is gezorgd.

Gevestigd per 1 april 1970

J. H. M. A. LEMMENS, tandarts

Hoofdstraat 72, Kerkrade, telefoon 7220
Spreekuur: ma. t/m vr. 5-6 uur
Behandeling volgens afspraak. x

Hoog ziektecijfer bij Philips Sittard

SITTARD, 28 maart — Philips-Sittard heeft een hoog ziektecijfer, zo deelde de personeelschef de heer H. Brock, mee tijdens de ondernemingsraadsvergadering van dit bedrijf in Sittard. In 1968 was het ziektepercentage 7,3. Dit steeg in 1969 tot 9.2. Ook het aantal ziekmeldingen per man per jaar gaf een stijging te zien van gemiddeld 1,8 in 1968 naar 2,1 in 1969.

Het aantal bedrijfsongevallen is in 1969 beduidend minder geworden. Per duizend werknemers is het lager dan het gemiddelde van alle Philips-bedrijven.

Bij het gebouw van Philips in Sittard is nu het eerste beton gestort voor de nieuwe kantine, die plaats zal bieden aan 650 personen. Deze kantine zal tevens de voorgevel worden van het Sittardse bedrijfscomplex, gezien vanaf de Rijksweg-Noord. Men hoopt dat de nieuwe kantine begin december van dit jaar gereed zal zijn.

In de gezamenlijke bedrijven van Philips in Zuid-Limburg is het aantal werknemers begin 1970 gestegen tot boven de 5000.

Plastic vuilniszakken in Ubach over Worms

UBACH OVER WORMS, 28 maart — Het college van burgemeester en wethouders van Ubach over Worms wil met ingang van 1 mei beginnen met een nieuw vuilnisophaalsysteem, waarbij de tot nu toe gebruikte metalen emmers worden vervangen door plastic zakken. Het ophalen van huisvuil zal eenmaal per week gebeuren, waarbij ook het grof vuil zal worden meegenomen.

Het college verwacht, dat na een inwerkperiode en vooral door samenwerking met de gemeenten Nieuwenhagen, Eygelshoven, en waarschijnlijk later ook Schaesberg, door het nieuwe systeem een financieel voordeel zal ontstaan. De plasticzakken zullen 35 cent per stuk gaan kosten. De reinigingsrechten zullen dan vervallen.

Voorjaarsexpositie in De Stoof te Hoensbroek

HOENSBROEK, 28 mrt — In galerie De Stoof, Hommerterweg 72 in Hoensbroek is tot en met 11 april een internationale tentoonstelling te zien van schilderijen, etsen en grafiek. De exposanten zijn de Belgische kunstenaars Cantré en Chanet, de Fransman Mellan, de Duitser Koch en de Nederlanders van Rees, Gestel en Ruyters.

Galerie de Stoof is van maandag tot en met zaterdag geopend van 10 tot 18 uur. 's Zondags is de expositieruimte gesloten. Het is de eerste voorjaarsexpositie van dit seizoen.

Stelende broers werden gegrepen

[illegible]EER, 28 maart — De rijkspolitie van [illegible]eer heeft de daders kunnen arresteren van de diefstal van sanitaire goederen [illegible] een in aanbouw zijnde woning in [illegible]eer.

Het zijn de gebroeders S. uit Maastricht; zij hebben een bekentenis afgelegd. Beiden zijn gisteren voorgeleid aan de officier van justitie te Maastricht.

De waarde van de gestolen goederen bedraagt meer dan duizend gulden. Nagegaan zal worden of de gebroeders S. nog meer op hun kerfstok hebben.

Overlegorgaan voor onderwijs en beroep

MAASTRICHT, 28 maart — Sinds gistermorgen bezit Limburg een provinciaal overlegorgaan voor onderwijs en beroepenvoorlichting. Het heeft tot taak gekregen de ontwikkelingen op onderwijsgebied, meer in het bijzonder op het raakvlak van onderwijs en beroepsstructuur, kritisch en stimulerend te begeleiden. In het overlegorgaan hebben naast vertegenwoordigers van de katholieke schoolraad Limburg en andere onderwijsinstanties onder meer zitting de hoofdinspecteur-directeur voor de arbeidsvoorziening in deze provincie, de directeur van ETIL en leden van provinciale staten.

Tijdens een informele installatiesamenkomst in het gouvernementsgebouw kreeg het nieuwe overlegorgaan gistermorgen de beste wensen mee van de commissaris der koningin, mr. dr. Ch. van Rooy. Aansluitend daaraan sprak drs. W. Toonen, die de commissie gaat voorzitten, een soort beginselverklaring uit. Het ligt in de bedoeling ieder jaar een „basis-cijferreeks" voor de verschillende onderwijsgebieden op te stellen ter informatie van alle instanties die in de onderwijssector beleidsbeslissingen dienen te nemen. De aldus verworven inzichten kunnen bijdragen tot de meest wenselijke structuur van het onderwijs.
Een van de belangrijkste taken van het overlegorgaan zal zijn te trachten het beroepsonderwijs af te stemmen op de beroepsmogelijkheden in eigen streek. In dit verband wees drs. Zoonen erop, dat de diep ingrijpende herstructurering grote onzekerheden oproept omtrent het beroepenpakket dat over enkele jaren beschikbaar zal komen.

Het overlegorgaan zal zelf geen schoolstichtingen effectueren, maar alleen trachten te bevorderen dat, waar nodig, nieuwe opleidingen tot stand worden gebracht. In het verder verloop van zijn inleiding pleitte de heer Toonen nog voor het laten voortbestaan van de in Heerlen gevestigde mijnschool als heren bijscholingsinstituut.

Als een meer persoonlijke suggestie drong hij tot slot aan op de instelling van een „impresariaat", dat in Limburg de behoeften aan scholing kan peilen. Met inschakeling van mijnschool en toekomstige universiteit moet het naar zijn mening mogelijk zijn de telkens verschuivende behoeften slagvaardig en flexibel te beantwoorden.

Verkeerslichten op Groene Boord

HEERLEN, 28 maart — Op drie kruispunten langs de Groene Boord te Heerlen zullen verkeerslichten worden aangebracht. Deze kruispunten zijn: Groene Boord-Putgraaf, Groene Boord-Gasthuisstraat en Groene Boord-Schandelerstraat. Om een betere doorstroming van het verkeer te krijgen worden de twee laatste installaties aan elkaar gekoppel

Verder zal de huidige verkeersgeleider aan de Groene Boord-Schandelerboord-Spoorsingel in verband met de reconstructie van de binnenste ringbaan verdwijnen.
Vanwege de aanleg van de ringweg rond Heerlen zal het gedeelte van de Dr. Poelsstraat, van Castellum tot de Akerstraat, en een gedeelte van de Akerstraat en een gedeelte van de Putgraaf worden verbreed.
B. en W. van Heerlen vragen de raad om een krediet van f 545.000.— voor het uitvoeren van deze werken. In zijn vergadering van 6 april zal de raad hierover beslissen.

Lagere school voor de Rukker

HEERLEN, 28 maart — De gemeenteraad van Heerlen houdt maandag 6 april om half 6 een openbare vergadering. Een der agendapunten is het voorstel van B. en W. om medewerking te verlenen aan de bouw van een zevenklassige lagere school in de stadswijk Heerlerbaan-De Rukker.
De stichting van deze school is noodzakelijk in verband met de uitbreiding en de nog te verwachten uitbreiding van de woningbouw te Heerlerbaan en de daarmee verband houdende toeneming van het aantal leerlingen.

KVP telt dinsdag groslijststemmen

HEERLEN, 28 maart — Dinsdagavond vanaf 20.15 uur zullen in de achterzaal van café Bijsmans de stembriefjes worden geopend en geteld van degenen, die hebben deelgenomen aan de groslijststemming van de KVP Heerlen over de kandidaten voor de gemeenteraad. De telling is openbaar.

De groslijststemming dient om de volgorde te bepalen, waarin de kandidaten worden geplaatst op de lijst, die de KVP — ditmaal in samenwerking met de ARP en de CHU — voor de aanstaande verkiezing van de gemeenteraad zal indienen.

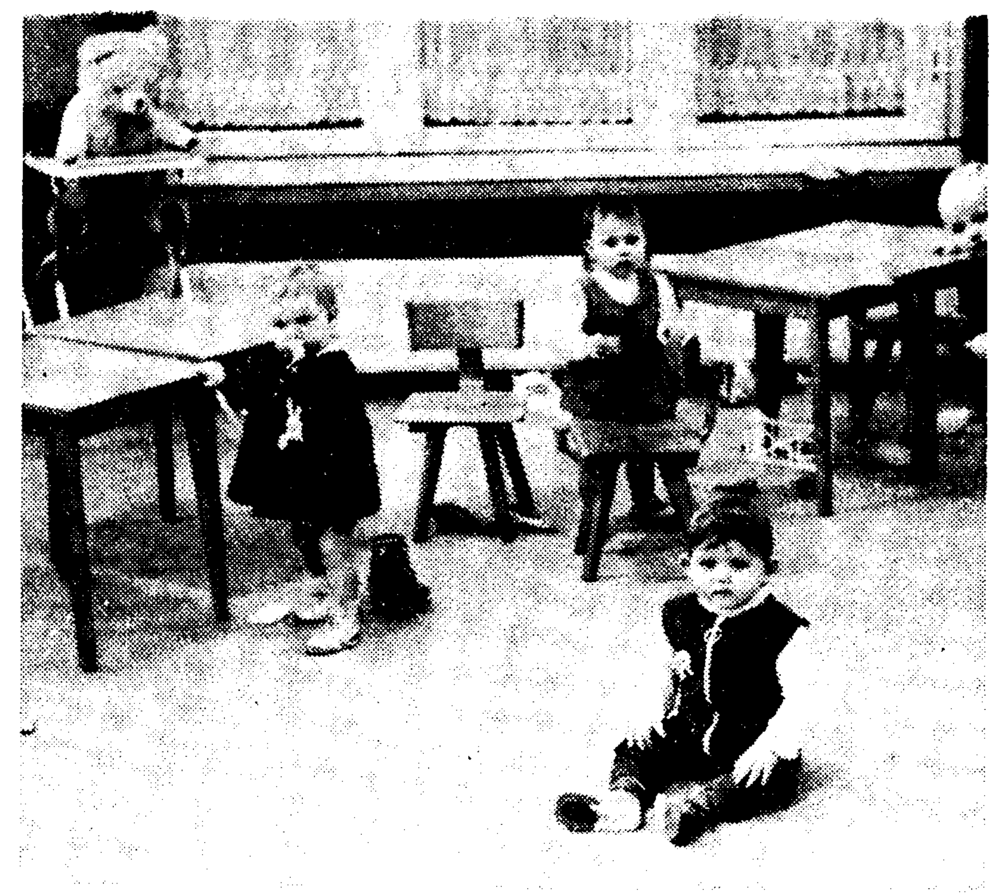
+ + +

SITTARD, 28 maart — In een vergadering **van het kringbestuur van de KVP, waarbij** de voorzitters van de CHU en AR in Limburg, de heren G. van Malkenhorst en Ch. van Ree, aanwezig waren is besloten, dat de heren Vincent Reuver en Schoenmakers uit Echt — die met voorkeur gekozen zijn — zitting kunnen nemen in Provinciale Staten. De heren Vincent en Schoenmakers zullen in de Staten de plaatsen innemen van de heren Teunissen (Venlo) en Ewalds (Maasbracht).

B en W Heerlen willen:

Geen verkoop van condooms langs openbare weg

HEERLEN, 28 maart — B. en W. van Heerlen stellen de raad voor om de verkoop van voorbehoedmiddelen buiten besloten ruimten te verbieden.
In de toelichting op dit voorstel zeggen B. en W., dat de verkoop van voorbehoedmiddelen buiten besloten ruimten strijdig is met de goede smaak en dat dit bij een deel van de bevolking aanstoot geeft. Zij zijn bovendien van mening, dat verkoop van middelen ter voorkoming van zwangerschap „buiten besloten ruimten gevaren inhoudt voor zeer jeugdigen", „omdat zij", aldus het college, „ook zonder dat de ouders daarmee instemmen, op eenvoudige wijze over deze middelen kunnen gaan beschikken".
Ook wijst 't college erop, dat zij die over voorbehoedmiddelen wensen te beschikken, terecht kunnen in winkels en binnenkort ook in horecabedrijven.



Veel werkende moeders in Heerlen wachten op een crèche, waar zij hun kinderen overdag kunnen onderbrengen.

Grootste problemen: geld en ruimte

Vrouwen vechten al drie jaar voor kindercrèche

HEERLEN, 28 maart — Het is ontmoedigend werken voor de dames van de Federatie van Vrouwelijke Vrijwilligers, die al in 1967 pogingen hebben ondernomen om in Heerlen een crèche op te richten maar die, op enkele giften en een grote hoop sympathiebetuigingen na, nog steeds niet verder zijn gekomen dan drie jaar geleden. Toch bestaat er in Heerlen behoefte aan een crèche, waar werkende moeders overdag hun kinderen in deskundige en zorgvolle bewaring kunnen geven, daarvan zijn de dames overtuigd. Zij denken er dan ook niet aan hun pogingen op te geven, zoals mevrouw C. Wobbe en mevrouw M. van Beers ons verzekerden.

De idee werd hun ingegeven door mr. J. Dijkhoff, die als bestuurslid van de Stichting Noodhuisvesting Oostelijke Mijnstreek, in oktober 1967 mevrouw Wobbe, voorzitster van de afdeling Heerlen van de FVV, benaderde met het verzoek de mogelijkheid tot oprichting van een crèche te willen nagaan.
Juist bij de Stichting Noodhuisvesting was men overtuigd geraakt van de noodzaak van een dergelijke instelling. In de huizen van de stichting woonden en wonen nog al wat moeders met kinderen, vaak alleenstaande, door hun mannen in de steek gelaten vrouwen, die graag door middel van een baan hun zelfstandigheid willen herwinnen om niet meer afhankelijk te zijn van de bijstandswet. Kleine kinderen zijn hiervoor vaak een hindernis.
„Wij vonden de idee leuk", vertelt mevrouw Wobbe, „en wij zijn direct begonnen met te onderzoeken wat wij doen konden". De dames van de FVV voelden al meteen twee grote remmen, die hun enthousiasme temperden. „Die remmen waren: geld en ruimte of ruimte en geld. Ze wegen even zwaar", zegt mevrouw Wobbe.

Hun eerste gang was naar de wethouder van Sociale Zaken, de heer K. Gort, die het idee zeer sympathiek vond, maar er aan moest toevoegen, dat het de gemeente aan financiën ontbrak om het initiatief geldelijk te ondersteunen. Dit hebben de dames in de daarop volgende jaren nog vaak moeten horen, onder meer van drs. Klijberg, voorzitter van het centrum voor maatschappelijk werk, die de idee ook prachtig vond en zelfs bereid was de dames een lijst te verstrekken van de wijken, waar een crèche het hardst nodig was. Dr. Lindenboom, directeur van het ziekenhuis beloofde wat meubilair te reserveren na de verhuizing van het ziekenhuis. „Toen het zover was hadden wij geen ruimte om het meubilair te bergen. Het zal nu wel in de sloop terecht gekomen zijn", vreest mevrouw Wobbe.

Enkele giften hebben de dames Wobbe, Van Beers, Koopmans en Van der Velden de moed niet doen verliezen. Deze giften vormen toch nog onvoldoende kapitaal voor de start. „Wij zitten een beetje in een vicieuze cirkel", zeggen mevrouw Wobbe en mevrouw Van Beers. „Als wij geen ruimte hebben kunnen wij geen geld aantrekken en als wij geen geld hebben kunnen wij geen ruimte huren.

Onderzoek

Op 23 februari hebben zij een gesprek gehad met de burgemeester, drs. F. Gijzels, die hun heeft beloofd, dat zij nog iets van hem zouden horen. Op 24 februari hebben de dames gepraat met de heer P. Kierkels, directeur van de Stichting Samenlevingsopbouw. De heer Kierkels heeft beloofd zijn best te doen. „Wij zijn van plan voor de financiën het vrouw Wobbe en mevrouw Van Beers. „Wij zijn van plan voor de financien het bedrijfsleven te benaderen, dat toch op de eerste plaats gediend is bij een goed werkende crèche omdat heel wat werkgevers de arbeid van getrouwde vrouwen op prijs stellen".

Inmiddels heeft drs. J. Wauben, hoofd van de gemeentelijke onderzoekingsdienst, beloofd een onderzoek in te stellen naar de behoefte aan een crèche. Mevrouw Wobbe hoopt intussen dat er, los van 't onderzoek adhaesiebetuigingen zullen binnen komen, speciaal van moeders, die willen werken en voor wie een crèche dit mogelijk maakt.

Nieuwe directeur Weerter college

SITTARD, 28 maart — Directeur R. H. Pereij (38) van de MAVO-school in Born is met ingang van 1 juli benoemd tot algemeen directeur van het bisschoppelijk college St. Jozef te Weert. Dit als opvolger van de in december overleden directeur H. Coenen.

De heer Perij, die geboren werd in Geleen, werkt al tien jaar aan de MAVO (vroegere Ulo) in Born. Voordien was hij onder andere leraar aan de LTS van Geleen.

Wandelingen in Savelsbos

MAASTRICHT, 28 maart — Wegens ongunstige weersomstandigheden kon het natuurpad in het Savelsbos (bij het bezoekerscentrum) nog niet worden ingericht. Wel zal het bezoekerscentrum met het Natuurhistorisch museumpje tijdens de Paasdagen van 11 tot 17 uur worden opengesteld. Een receptionist is aanwezig voor het geven van voorlichting. Eén folder met wandelkaart kan daar kosteloos in ontvangst worden genomen. Op de Paasdagen wordt om 15 uur een wandeling gemaakt onder leiding van een natuurgids van Staatsbosbeheer, waaraan iedereen kostenloos kan deelnemen. Duur van deze wandeling ongeveer twee uur. Ook bestaat er ter plaatse parkeergelegenheid. Voor de wandelingen blijkt grote belangstelling te bestaan in heel Limburg. De rondleiding op Eerste Paasdag geschiedt onder leiding van de bekende natuurgids E. J. C. Buddenberg.

Meubelhandelaars ook slachtoffer van oplichtster

SITTARD, 28 maart — Opnieuw hebben twee meubelhandelaren (uit Beek en Heerlen) aangifte gedaan van oplichting door de 31-jarige huisvrouw E. uit Sittard, die maandag door de Sittardse recherche werd aangehouden. Beide meubelhandelaren hebben voor enkele duizenden guldens aan meubels geleverd, waarvoor zij van mevrouw E. een waardeloze cheque ontvingen. Toen zij deze op de bank wilden inwisselen, bleek mevrouw E. daar geen sou te bezitten.

Nieuwenhagen bouwt 1200 woningen in Hoefveld

NIEUWENHAGEN, 28 maart. — Binnen twee maanden verwacht de gemeente Nieuwenhagen de goedkeuring voor de eerste aanzet van het uitbreidingsplan Hoefveld. Het eerste deel van het plan — dat uit vier secties met in totaal 1200 woningen bestaat — omvat ruim 400 woningen.

Dit plan is inmiddels de Provinciale Planologische Dienst in Maastricht gepasseerd. Het enige commentaar op het plan was, dat er iets meer ruimte gecreëerd moet worden tussen de bebouwing en de bebossing.

De grondaankopen zijn tot nu toe goed verlopen. De gemeente Nieuwenhagen verwacht ook in de toekomst weinig of geen moeilijkheden op dit punt.

In het plan Hoefveld zullen in de toekomst meer dan 1200 woningen gebouwd worden, zodat de vergrijzing in dit gedeelte **van Nieuwenhagen wordt** voorkomen. Het zal — in verband met de moeilijke financiële positie van de gemeente — nog wel enkele jaren duren voordat het plan Hoefveld helemaal gerealiseerd zal zijn.

Lezers Schrijven

1) **Brieven van lezers dienen kort, duidelijk en terzake te zijn.**
2) **Plaatsing geschiedt uitsluitend met volledige ondertekening.**
3) **De inhoud van het geschrevene blijft voor rekening van de briefschrijver. De redactie is slechts verantwoordelijk voor publicatie er van.**
4) **De redactie moet zich het recht voorbehouden ingezonden brieven in te korten, van een ne-[illegible] te voorzien of voor publicatie te weigeren. In het laatste geval worden de brieven aan de afzenders geretourneerd.**

Opstaan VII

Met enige verbazing heb ik als „oudere" de reactie van sommige blijkbaar jongere lezers van uw blad over „het incident" van het opstaan van een jongere voor een oudere gelezen.
Mijns inziens wordt deze zaak door hen absoluut verkeerd beoordeeld. Het is nl. zo dat men met het kopen van een plaatsbewijs ook de voorschriften welke daaraan voor de verkoper zijn vastgesteld aanvaard. Deze voorschiften zijn te lezen in de L.T.M. gids. Daarin staat nl., op pagina 6 onder de titel „afstaan van zitplaatsen".
Personen in de leeftijd tussen 4 en 21 jaar indien niet voldoende zitplaatsen aanwezig zijn moeten op aanwijzing van het bedienend personeel hun zitplaats afstaan aan kennelijk invalide of zieken en aan een persoon voorzover deze de leeftijd van tenminste 40 jaar heeft bereikt.
De chauffeur voldeed dus normaal aan zijn dienstvoorschrift en bleek dus wel „deskundig" te zijn. Dat hij om onaangenaamheden in de bus te voorkomen de hulp van de politie inriep getuigt van zijn tactisch inzicht. Overigens is deze gehele aangelegenheid niet een kwestie van („geschreven") wetten of voorschriften maar van mentaliteit en of fatsoen.

BRUNSSUM **J. H. de Wever**

Voetpaden III

Ingezonden brieven in dit blad wijzen op een grote aanslag op het voortbestaan van voetpaden bij Vijlen en Lemiers; zelf hoorden we over afsluiting van het mooie pad langs de Geul tussen Mechelen en Partij. Dit is zeker een ernstige zaak: het gaat om een echt Zuidlimburgs bezit, een der grote bekoorlijkheden van dit rijke landschap. Men weet dat de boeren zelf de paden nog maar weinig gebruiken, omdat ze per traktor of auto gaan. Maar daarom mag men toch zijn medemensen geen onrecht aandoen!
Wandelaars, die eens echt buiten willen zijn zonder gevaar voor voortrazende auto's met hun lawaai en stank, maken bij voorkeur hiervan gebruik, en zien zo het landschap op zijn mooist. Toeristen zijn er vaak verlekkerd op, want zoiets vind je in het hele land niet. Als men nu deze paden sluit brengt men ook een slag toe aan hun bezoek. Men wil hier onherstelbare schade toebrengen, waarover men zich weldra zal gaan afvragen — ook buiten ons gewest — hoe zoiets mogelijk was. Het I.V.N. is, als deze vereniging voor behoud der paden ijvert, tevens spreekbuis van vele nietleden, waaronder oudere mensen, gepensioneerde mijnwerkers met stoflongen en moeders met kinderen, die al in dit blad werden genoemd. Waaraan we zelf dan toevoegen vele wandelaars uit onze eigen stadsgebieden en duizenden toeristen, die hierbij ook groot belang hebben.
Men zou in dit Natuurbeschermingsjaar 1970 eigenlijk plakkaten moeten aanslaan met de tekst: „Spaar onze mooie voetpaden — een gemeenschapsbezit!". Maar in elk geval dienen zoveel mogelijk schriftelijke protesten tegen geplande afsluitingen op het betreffende Gemeentehuis terecht te komen!

HEERLEN **dr. M. Bruna**

Cumulatie (II)

Het bericht van mevrouw Mol uit Schaesberg (D'66) doet mij persoonlijk heel sympathiek aan. Het is misschien gewenst, dat de heer Tonnaer „nu ook een plaatsje laat opschuiven". Heel Nederland weet inmiddels wel, dat hij de „eerste gekozen burgemeester" van Nederland is.

ST. OEDENRODE **Ian Engbers.**

Opstaan VIII

De heer Mertens uit Nieuwenhagen schrijft: „Er is namelijk geen wet, die zegt dat men voor andere mensen, als jongere moet opstaan". Het is een veel voorkomend misverstand, maar er is namelijk wel een wet die daarover spreekt.
Het Uitvoeringsbesluit Personenvervoer art. 85 hiervan zegt: Zij (passagiers) moeten de aanwijzingen van het bedienend personeel (chauffeur) inzake het bezetten van plaatsen opvolgen. Art. 88: Het is hun (passagiers) verboden in strijd te handelen met de aanwijzingen van het bedienend personeel, gegeven tot handhaving van enige bepalingen van het hierboven genoemde besluit of in het belang van een rustig, veilig en ordelijk vervoer.

NIEUWENHAGEN **G. C. H. Motoh**

Vliegveld IV

Mijnheer Nijsten, U bent blijkbaar van mening dat de uitbreiding van het vliegveld absoluut gepaard zal gaan met ernstige psychische gevolgen voor de bevolking. Ik ben het met iedereen eens die zegt dat dit aspect van de uitbreiding goed bestudeerd moet worden. Maar staat het onomstotelijk vast dat er ernstige psychische gevolgen uit zullen voortvloeien? Kunt U dit staven met bewijzen?
U zegt verder:
A. „Een van de middelen is het lawaai te beperken tot aanvaardbaar maar wat is aanvaardbaar? Voor U? Voor anderen? Is dit begrip niet al te rekbaar?
B. „Ook is het belangrijk dat de studenten van de „Achtste" rustig kunnen werken en dat deze universiteit rustig gelegen is", maar wordt dit teniet gedaan door de uitbreiding van het vliegveld? Ter plaatse van de „Achtste" zal de geluidshinder tot een wel zéér minimale „hinder" zijn afgenomen, afgezien van het feit dat men in de bouwwereld over uitstekende geluiddempende materialen beschikt.
C. „Wat is nu belangrijker een universiteit waar we om gesmeekt hebben of uitbreiding van het vliegveld?" U bezit blijkbaar niet de gave des onderscheids. Is het wel eens bij U opgekomen dat het vliegveld ook wel eens belangrijk zou kunnen zijn?
D. „Wat dacht U van het toerisme in Meerssen, Bunde, Geulle en Beek?" Een vraag mijnheer Nijsten: Bent u wel eens op een zondag naar het vliegveld geweest? Het kan er zeer druk zijn, waarmee ik wil zeggen dat het vliegveld zelf al een toeristische trekpleister bij uitstek is. Wat verder de mogelijkheden zijn om via dit vliegveld het toerisme in deze streken te bevorderen gaat U gemakshalve maar voorbij!

ITTEREN **A. Cauberg**

★ VERMAKELIJKHEDEN ★

iedere woensdag zaterdag zondag — DISCO time — bar dancing theunissen schinveld
met disk-jockey HUBERT

of morgen
Ga vanavond eens naar een "egte" dancing!!
Orkest BERMULO'S
vanzelfsprekend ook 2e PAASDAG
Pavillon VALKENBURG hartveroverend

HEERLERBAAN
EURO DANCING
ZATERDAG, ZONDAG en MAANDAG
DANSEN
met de populaire disk-jockey
BENNY HERMSEN
Wij brengen u een wervelend hit-programma en toppers van morgen!!

DANCING KONGO-BAR

Heden zaterdag, eerste en paasdag
DANSEN
met de nieuwe en oude-bekende
disk-jockey JOHN
die u een genoegelijke en sfeervolle avond zal verzorgen.
's Zaterdags tot 3 uur geopend.
Zalen beschikbaar voor bruiloften, vergaderingen enz.
Wij wensen onze clientèle een Zalig Paasfeest.
H. J. STOHR-SCHIFFER
Industriestraat 20, Spekholzerheide

DISCO BAR — club 69 VALKENBURG — DANCING

Hotel Monopole
Einderstraat 115, KERKRADE
DANSEN Heden zaterdag 28 maart met het orkest THE SHAPE. Eerste en tweede paasdag met 't orkest ATAQ
Iedere dag **DANSEN** in onze geheel nieuwe DISCO-BAR. Zaterdag en zondag disk-jockey „DIETER". Tot 2 uur geopend.

CAFé-BAR-DANCING „SAN REMO"
SPEKHOLZERHEIDE — KASPERENSTR. 29 TELEFOON 04445—5254
HEDEN ZATERDAG, ZONDAG en MAANDAG
DANSEN
met het bekende dans- en showorkest
HET TRIO GALANTI
ZATERDAG TOT 3 UUR GEOPEND.
In de maand april iedere vrijdag TALENTENJACHT o.l.v. DE JENCO'S. Prachtige prijzen.

PANCRATIUSHUIS - HEERLEN
Tweede Paasdag
DANSEN met THE SINGING STARS
Zaal 5: D.J. Jo.

KEGELPALEIS – HEERLEN
Heden zaterdag Ini-party met „ODIUM" uit Naarden.
beat - rock - soul
De eerste 25 dames vrij entree.
Voor iedereen toegankelijk.
Zaterdag, zondag en maandag (2e Paasdag)
CONCERT in ons café door
Leni en Ludwig

Uniek Jongerencentrum Terborg Schinnen
Heden zaterdag en morgen zondag
DISCO-TIME
maandag, 2de paasdag, Haagse groep:
FUN OF IT

Heden zaterdag, zondag en maandag, 2e Paasdag
SOULTIME
PASCAL VOERENDAAL

VAESRADE
EERSTE PAASDAG
THE PICCOLINO'S
PAASMAANDAG
SCHUTTERSBAL
THE PICCOLINO'S
Aanvang 6.30 uur


ONS TREFCENTRUM
HOENSBROEK-ZUID
Paasmaandag dansen
met The Caballero's
11 april as. TIROLERAVOND

CAFé-DANCING WILHELMINA

HEDEN ZATERDAG
VRIJ DANSEN
„ENSEMBLE FRANS TIEDTKE"
Tot 3 uur geopend.
H. Steins-Kochen, Bleijerheide, Pannesheiderstraat 30, tel. 5287

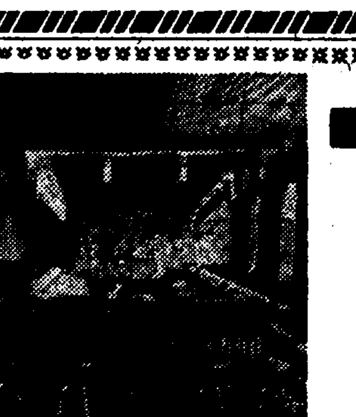
DE BERCHMANS MAASTRICHT
Eerste Paasdag
Zondag 29 maart
CUBY EN DE BLIZZARDS
Tweede Paasdag
Maandag 30 maart
wegens succes geprolongeerd popconcert door de
DREAM

DISCO BAR DANCING
PALLADIUM
BEEK BEEK
Paaszaterdag, zondag en maandag presenteren wij een grote
LIVING-UP-SHOW
met disk-jockeys KING SIZE FELIX en JANOSH THE JUDGE van Hilv. III en Radio Luxemburg.
Breathtaking Atmosphere
Recording on Vetelec
Platen van de Bitouk.
IEDERE WOENSDAG VRIJ DANSEN

Bar-Dancing LAS VEGAS te NIEUWENHAGEN
PAASZONDAG en PAASMAANDAG presenteren wij weer onze HITPARTY met star-disk-jockey
PETER WHITMAN
Wegens de gemeenteverordening Paaszaterdag GEEN dansen.

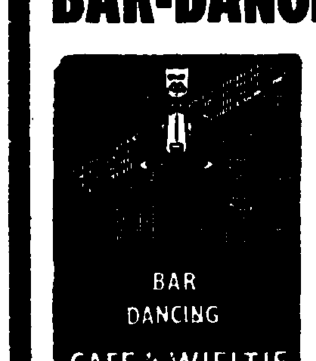
Café - Bar - Dancing - Pension „ROYAL"
Vrij parkeren
HEDEN ZATERDAG, ZONDAG en MAANDAG
DANSEN
met het bekende dans- en showorkest
HIGH MOON COMBO
Zaterdag en zondag tot 3 uur 's nachts geopend.
AKERSTRAAT 64 — SPEKHOLZERHEIDE — TELEFOON 04445—7018

ZUM BLAUEN BOCK
HEILUST!! HEILUST!!
ZUM BLAUEN BOCK
ZATERDAG, ZONDAG en MAANDAG
DANSEN
met het dans-, show- en stemmingsorkest
THE SINGING STARS
Romeinenstraat 84, telefoon 04445—3689
Verz. garderobe. Tot 3 uur geopend.
Bezoekt onze nieuwe friture welke is gelegen Benzenraderweg 104, Heerlen.
De friture is geopend van maandag t.m. vrijdag van 12 uur 's middags tot 1 uur 's nachts. 's Zaterdags en 's zondags tot 2 uur 's nachts.
Bel. aanbev. L. Rademakers-Vinders en Zoon, Romeinenstr. 84, Kerkrade-W.

Trefcentrum Chevremont

ZONDAG 1e en MAANDAG 2e PAASDAG
DANSEN
Orkest:
„HURRICANE FIVE"
Aanvang 6.30 uur

DISCO DANCING APOLLO OIRSBEEK - Tel. 1488
Zaterdag en maandag DISCO-TIME
Non-stop-show-programma met Vetelec discotheek, gepresenteerd door disk-jockey Radioteam Luxemburg. Vrij entree
25 april komt in Apollo de K.R.O.-DRIVE-IN-SHOW. Kaarten verkrijgbaar à f 3,50

Streeperkruis – Schaesberg
heden zaterdag DISCO-DANSEN
met disk-jockey van Radio Luxemburg
Zondag en maandag dansen met het orkest: Het Kokomo-kwartet

BAR-DANCING „'T WIELTJE"
ANNEX SCHEEPSBAR SPEKHOLZERHEIDE

Onze zaak is weer in Paasfeer aangekleed.
Heden zaterdag, Eerste Paasdag en Tweede Paasdag
DANSEN
Deze avonden worden verzorgd door het bekende dans- en showorkest
THE GOLD STARS
Ook vrijdag gelegenheid om een gezellig dansje te maken.
Vrijdag en zaterdag tot 3 uur geopend, zondag en overige dagen tot 2 uur geopend. — Grote parkeerplaats achter de zaak! (Carboonplein-Marktplein).
Tevens ingang tot dancing.
AKERSTRAAT 36 — SPEKHOLZERHEIDE — TELEFOON 04445—3465

Dancing BUS - Brunssum
HEDEN ZATERDAG DISCO-TIME
EERSTE PAASDAG THE KITHARA'S
TWEEDE PAASDAG DANSEN MET THE TWENS

EIEREN-VRETERS CLUB 208
heden zaterdag, zondag, maandag
Paasplaten-menu
geserveerd door WIM FRIJNS FIENY SMEETS
LET OP!:
Binnenkort opening
PLATEN-BOETIEK
LONDON-CLUB
Akerstraat Spekholzerheide


DANCING ROMANTICA NIEUW-EINDE
1e en 2e PAASDAG
VRIJ DANSEN
met het Apollo Trio
As. woensdagavond SPECIALE JOKERAVOND met prijzen.

Schinveld BAR DANCING
LABERINTO
3 gezellige Paasdagen
(Heden zaterdag, zondag en maandag) vindt u gegarandeerd in de unieke en sfeervolle dancing Laberinto, met zijn intieme bars. Disco-presentator COR-DE-LA-BIJE en het topsorkest
THE SHAPE
bezorgen u onvergetelijke Paasdagen.
SPECIALE PAAS-ATTRACTIE. Vanaf heden zaterdag paasparetoutkaarten verkrijgbaar à f 2,50 voor drie dagen.

EL DORADO — KEGELPALEIS PAUBEEK
Heden Paaszaterdag en morgen Paaszondag, de beroemde op z'n paasbest.
ACCORDEONETTE
maandag: DE KARINA BOYS
Kegelbanen tel. bespreken 04493-1432 — Zaal voor partijen

CAFé HERPERS
HEDEN ZATERDAG, EERSTE en TWEEDE PAASDAG
DANSEN
Orkest: „THE AVANTI BOYS"
Ruime parkeergelegenheid.
Zaterdag tot 3 uur en zondag tot 2 uur geopend.
MARKT 56 - KERKRADE - TEL. 2632

GELEEN BAR-DANCING
Le Caveau
Heden zaterdag en eerste en 2e Paasdag speelt voor U het bekende Duitse dans- en showorkest
MARABUS

Disco-bar-dancing NATIONAAL - Heerlerheide
brengt u elke ZATERDAG, ZONDAG en MAANDAG een nog altijd ongeëvenaard showprogramma met
DISK-JOCKEY ARNO
en iedere WOENSDAG en VRIJDAG speciaal voor u ons exclusief
„It's yours candle-light evening-programma"
Vrij entree

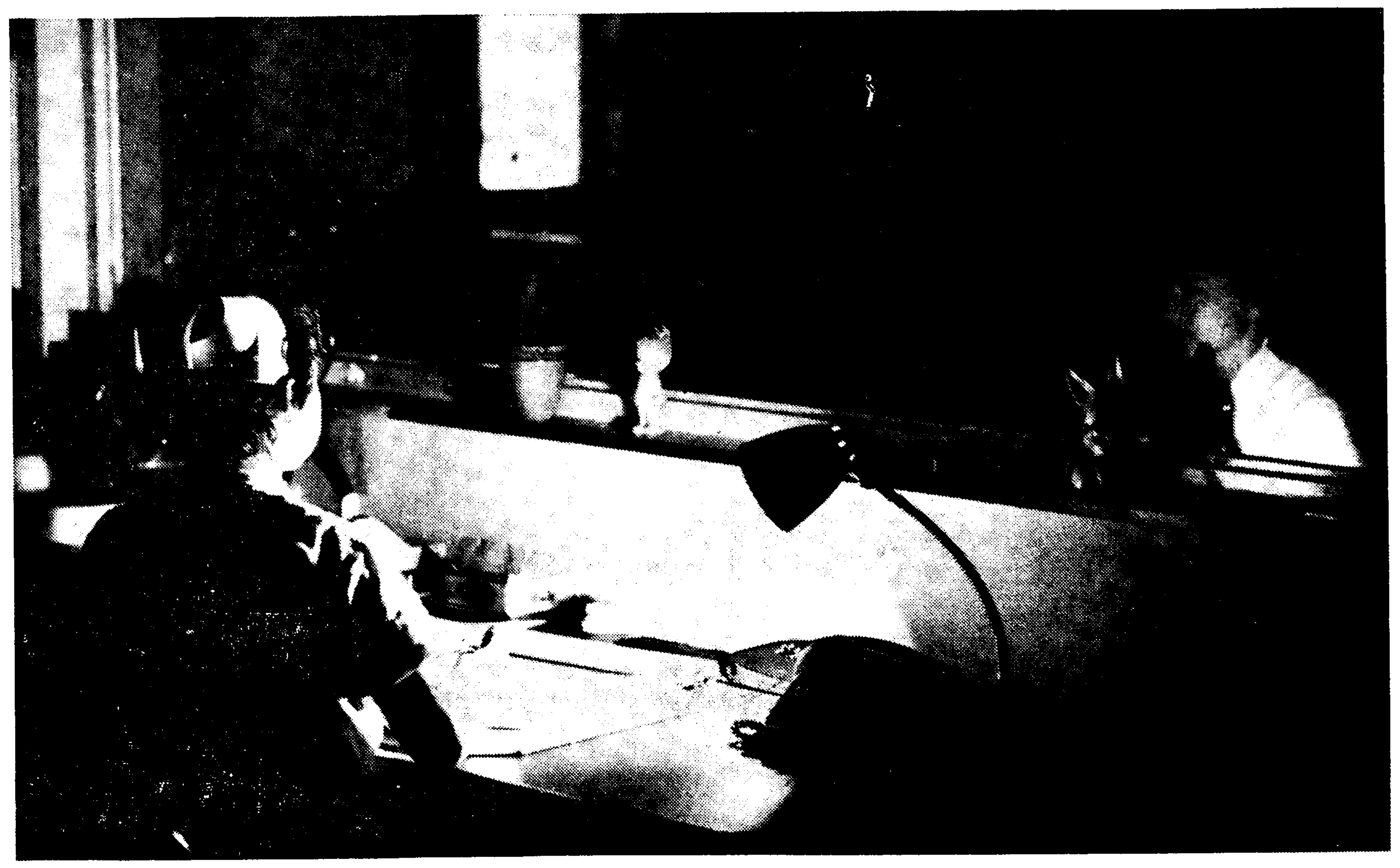
CAFé-DANCING VESTJENS - Gracht
GRACHTERSTRAAT 11 — SPEKHOLZERHEIDE
HEDEN ZATERDAG, ZONDAG en MAANDAG
DANSEN
met het bekende Duitse dans- en showorkest
HET ERLEGU TRIO
ZATERDAG EN ZONDAG TOT 3 UUR GEOPEND!
Wilt U zich amuseren? Even bij VESTJENS proberen!

Klaagzang van leerling-verplegenden

Er broeit iets in onze ziekenhuizen

door Hubert Haenen

Er broeit iets onder de leerling-verplegenden in onze ziekenhuizen. Deze groep jongelui — waar de verpleegafdelingen voor meer dan zestig procent op moeten draaien — staat op het punt protest aan te tekenen tegen de patriarchale gezagsverhoudingen en de weinig moderne arbeidsvoorwaarden in het ziekenhuis. Ook de leerlingen willen niet langer meer als onmondigen worden beschouwd, vooral omdat ze vaak als volwaardige krachten worden ingezet. Ze willen samen met de arts en medische staf meewerken aan de patiëntenzorg op basis van gelijkwaardigheid.



. . . overdag ga je gewoon verloren, maar 's nachts ben je de verantwoordelijke persoon . . .

Verbeteringen van interne verhoudingen op stapel

Zr. M. J. E. Schulpen, directrice van de verpleging van het De Wever ziekenhuis te Heerlen kent de klachten van de leerlingenverplegenden. Ze kan, blijkt uit ons gesprek, er weinig tegen inbrengen. „We weten wat er aan de hand is, er wordt aan gewerkt maar waarschijnlijk gaat het wel wat langzaam voor de jeugd". Toch heeft het De Weverziekenhuis plannen op korte termijn iets te gaan doen aan de verbetering van de interne verhoudingen en de organisatie.

Op de eerste plaats krijgt het ziekenhuis — voor een groot bedrijf met zo'n dikke 1400 werknemers — een afdeling personeelszaken. Deze afdeling heeft tot taak de belangen van het personeel te behartigen. Op stapel staat ook een plan voor een ziekenhuisraad, in de zin van een ondernemingsraad. Dit betekent voor de werknemers meer inspraak en waarschijnlijk zal dit orgaan verregaande medebeslissingsbevoegdheden krijgen. Tenslotte laat het ziekenhuis ook een onderzoek instellen naar de organisatie met het doel hier verbeteringen in te brengen. Alles met de opzet de interne-stroeve-verhoudingen te oliën. Volgens directeur drs. A. Poels is het grote probleem in het ziekenhuis de hiërarchische orde.

„We hebben bovendien het achterblijven van de leidende krachten onderkend", aldus de heer Poels, daarmee de stelling van de leerling-verplegenden ondersteunend dat verschillende hoofden qua theoretische scholing achterblijven op de leerlingen. Derhalve zullen volgens de heer Poels ook nascholingscursussen worden gegeven voor deze hoofden. Om de onderlinge communicatie te verbeteren zullen bovendien op diverse niveaux nieuwe lessen in gesprekstechniek worden gehouden. Voorts zullen in het ziekenhuis met ingang van april vijf betrekkelijk jonge algemene hoofden worden aangesteld, die contact onderhouden met de 35 hoofdzusters van de diverse disciplines.

Tenslotte gaat nog een wens van de leerlingen in vervulling: Er zal een leraar worden aangezocht die tijdens de stage van de leerlingen hen in de praktijk **begeleidt.**

Tijdens het congres „Arts en Verpleegkundige" in Leiden — eind verleden jaar — zei dr. M. W. Jongsma, directeur-geneesheer van het Academisch Ziekenhuis te Leiden: „Het imago van de verplegende waarmee de huidige arts nog werkt, is sterk vertekend door serviliteit, onmondigheid, afhankelijkheid en lage status.

Men moet konstateren dat het tegenwoordige ziekenhuis te lang aarzelt met het inwilligen van moderne en in verlerlei opzichten toch ook wel redelijke verlangens naar inspraak, medezeggingsschap, betere communicatie en informatie. Besturen, directies en medische staven willen nog onvoldoende luisteren naar ondergeschikte medewerkers, welke kunnen beschikken over specifieke bekwaamheden en een schat aan ervaringsgegevens".



. . . practische dingen die men tegenkomt op de afdeling zijn vaak in de opleiding niet geleerd . . .

Gezagsverhoudingen

De gezagsverhoudingen staan nu nog een open discussie over tal van problemen die samenhangen met persoonlijke verlangens, werkomstandigheden en patiëntenzorg in de weg. Dit blijkt duidelijk uit gesprekken met een groot aantal leerling-verplegers en-verpleegsters van het Heerlense De Wever ziekenhuis.

Tijdens deze gesprekken brachten de leerlingen naar voren:

- Dat praktijk en opleiding niet aan elkaar zijn aangepast;
- Dat menselijke benadering van de patiënt door verplegenden vaak niet mogelijk is;
- Dat de verantwoordelijkheid die een leerling tijdens de nachtdienst wordt opgelegd vaak te zwaar is;
- Dat een aantal oudere hoofdzusters niet meer voor haar taak berekend is;
- Dat de verplegende onvoldoende op de hoogte wordt gebracht van het ziektebeeld van de patiënt;
- Dat inspraak vaak niet mogelijk is en
- Dat de werktijden ongunstig zijn en een zakelijke organisatie ontbreekt.

De te grote verantwoording tijdens de nachtdienst zit de leerlingverplegenden hoog. De zorg voor de patiënt wordt 's nachts voor het grootste deel aan leerlingen, voornamelijk tweede en derde jaars, overgelaten. Van de 59 verplegenden die van 6 maart tot 13 maart 's nachts bij het De Weverziekenhuis in dienst waren, waren er slechts 14 gediplomeerd. De verantwoording voor 17 van de 29 afdelingen werd door leerlingen gedragen.

Verantwoordelijkheid

Commentaar van verplegenden: „Overdag ga je gewoon verloren, maar 's nachts ben je de verantwoordelijke persoon. Je moet de verantwoording dragen over patiënten van wie je maar een heel vaag idee hebt wat ze mankeren. In feite weet je niet welke verantwoording je hebt, maar toch moet je die verantwoordelijkheid dragen. Als je pas op zo'n afdeling komt, sta je er huiverig tegenover". Volgens de leerlingen wordt men bovendien niet op de nachtdienst voorbereid. Waartoe dit kan leiden illustreren hun volgende opmerkingen: „Toen ik de eerste keer de nachtdienst inging kwam ik alleen, op een afdeling waar nogal wat mensen plegen te sterven. Ook toen lagen er patiënten op sterven en ik had nog nooit eerder iemand zien doodgaan. Ik moest daarbij een infuus bedienen dat ik niet kende. Het werd me summier bijgebracht door een andere leerling. Twee nachten bleef ik daar alleen. Ik stond 's morgens op het punt van brullen. Dat ik daar alleen gelaten werd is pertinent verkeerd". Een andere leerling: „Ik was nog geen twee uur op een afdeling toen me gezegd werd dat ik bloed moest prikken, iets dat ik nog nooit gedaan had. Ik prikte mis en kreeg meteen op m'n ziel. 's Morgens ben ik huilend naar mijn ouders gelopen, volkomen over mijn toeren. Ik wilde gewoon niet meer terug".

Een verpleger beweert: „Ik ben er zeker van dat door ondeskundigheid van leerlingen patiënten in moeilijkheden zijn gebracht. Zelf heb ik meegemaakt, een tijd geleden, dat ik iemand een spuit moest toedienen als hij onrustig werd. De man werd onrustig. Wat doe ik? Ik spuit die man. Later bleek dat die onrust door iets anders veroorzaakt was en ik de man helemaal niet had mogen spuiten, hetgeen achteraf nogal ernstige gevolgen had. Ik betrek dat niet op mezelf, omdat ik het gewoon niet wist".

Commentaar van zuster Schulpen, directrice van de verplegenden, op de bezetting van de nachtdienst: „Het liefst zou ik op alle afdelingen 's nachts gediplomeerden hebben. Maar er is een gebrek aan gediplomeerden. Overdag hebben we ze bovendien nodig, dan is het het drukst."

Directeur-econoom de heer A. Poels: „De prijsbeheersing gaat bovendien uit van 60 procent leerlingen en 40 procent gediplomeerden." Zowel zuster Schulpen als de heer Poels blijven het antwoord schuldig op de vraag of de leerlingen goed op de nachtdienst worden voorbereid. Ze zitten er duidelijk mee in hun maag. De heer Poels: „We zullen dat eens nader gaan bekijken."

Persoonlijk contact

De menselijke benadering van de patiënt door verplegenden zou volgens de leerlingen vaak ook niet mogelijk zijn. Op school wordt hen wel geleerd en voorgehouden dat persoonlijk contact belangrijk is, maar school en praktijk blijkt een hemelsbreed verschil te zijn. Er is gewoon te veel werk aan de winkel om dat contact mogelijk te maken: „Je krijgt soms van de hoofdzuster te horen, „zorg maar dat de man goed gewassen is, zorg dat hij zijn medicijnen krijgt, praten hoeft niet, want je bent maar een leerling."

Een aantal leerlingen ergert zich aan de kinderachtige manier waarop een aantal hoofden de patiënt probeert zoet te houden „Een betere voorlichting van de patiënten over wat met hen gaat gebeuren zou heel wat onzekerheid voorkomen en daardoor rustbevorderend werken," menen de leerlingen: „Je ergert je er vaak aan hoe een patiënt behandeld wordt. Er wordt met hem gesold. Wij maken ons vaak bezorgd over de onmacht van de patiënt."

Zuster Schulpen: „Er zijn een aantal hoofdzusters die te kinderachtig zijn en de patiënten betuttelen, dat klopt, maar er zijn ook een heleboel afdelingen waarbij dit beslist niet voorkomt." Poels, resoluut: „Die dingen gebeuren gewoon".

De verhouding hoofdzuster-leerling is eveneens een probleem voor de verplegenden. In feite geeft de heer Poels toe dat de hoofdzuster een oncontroleerbare figuur is met nogal wat macht. Volgens de leerlingen is er vooral met een aantal oudere hoofden niet te praten. Daarbij komt, hetgeen de heer Poels eveneens bevestigt, dat de theoretische scholing van de leerling vaak groter is dan die van een oudere hoofdzuster.

Opleiding

Over de opleiding zeggen de leerlingen „Ook als we werken zijn we nog leerling, maar de school begeleidt ons niet tijdens de stageperiode. Het idiote van de opleiding is dat je drie weken les krijgt en dan zes maanden moet gaan werken. Dat ligt te ver uit elkaar en geeft bovendien studiemoeilijkheden. De frictie tussen school en praktijk brengt vaak problemen met zich mee voor de leerlingen: „De opleiding is niet aangepast aan de afdeling waar je heen gaat. De practische dingen die je tegenkomt op de afdeling leer je vaak van te voren niet". Dit resulteert dan in het onderling leren van bijvoorbeeld bloedprikken, en spuiten, iets wat officieel niet mag, maar zegt een van de leerlingen: „Als ik als derdejaars in de nachtdienst wordt geduwd met een jongere leerling, dan leer ik hem spuiten, gewoon omdat het af en toe nodig kan zijn. Ik doe het, ook al mag het niet!

Ziektebeeld

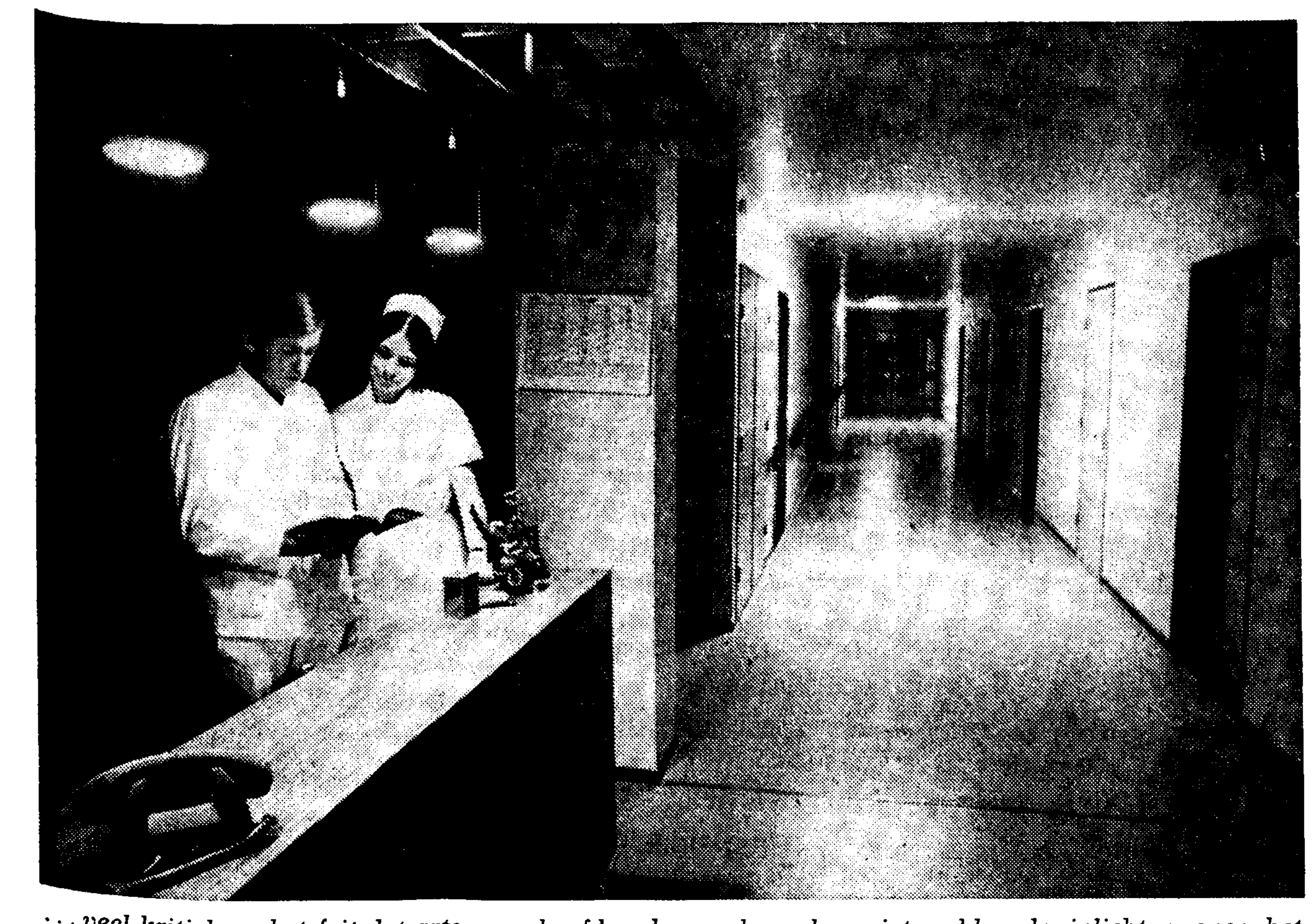
De verplegenden hebben voorts veel kritiek op het feit dat artsen en hoofden hen niet voldoende inlichten over het ziektebeeld van een patiënt. Er zijn gevallen bekend — en meerdere leerlingen hebben dit bevestigd — dat verplegenden patiënten met besmettelijke ziekten moesten verzorgen zonder dat zij ervan de hoogte waren dat de patiënt deze ziekte had en dus ook niet de nodige voorzorgsmaatregelen namen. „Ik heb eens een patiënt verpleegd die een enorm besmettelijke geslachtsziekte had," aldus een der leerlingen, „ik ging die patiënt verzorgen en nam, omdat ik het niet wist, de normale hygiënische voorschriften in acht. Maar in dat geval is dat niet genoeg. Als je er dan later bij toeval achter komt wat die patiënt had dan schrik je je lazerus en ga je meteen denken bij je zelf: Ik ben misschien ook besmet en dan ga je je zelfs op zweren nakijken! Commentaar van directeur Poels: „De hoofdzuster of arts had de leerling moeten inlichten. Het is inderdaad duidelijk dat dit onvoldoende gebeurt"

Werksfeer

Karakteristiek volgens enkele leerlingen voor de werksfeer in bepaalde afdelingen van het ziekenhuis zijn opmerkingen van hoofdzusters als: „Als je in de verpleging gaat, mag je geen afspraken maken", en bij regelmatig overwerk: „Je moet niet zo kinderachtig zijn". Hoe weinig soepel vakantieregelingen en dienstroosters gehanteerd kunnen worden blijkt uit de opmerkingen van leerlingen: „Vaak weet je pas twee dagen van te voren welke dienst je hebt. Je kunt nooit een weekendje plannen. Ik heb met kerstmis, nieuwjaar en carnaval gewerkt, maar met veel moeite kreeg ik verlof om met pasen weg te kunnen blijven en je moet gewoon smeken en bedelen om hetgeen waar je recht op hebt. Ik heb de aangifte van mijn huwelijk zelfs tussen de middag moeten doen, bij de gratie gods kreeg ik een vrije dag om voor de wet te trouwen". Over het algemeen zijn de leerlingen voorstanders van een continudienst in plaats van de huidige dienstroosters die weinig rekening houden met privébelangen en waarop nogal eens wat onnutige uren voorkomen voor verplegenden.

Zuster Schulpen over overwerk en dienstrooster: „We moeten inderdaad naar continudiensten toe. Het belangrijkste is dat de mensen aaneengesloten diensten krijgen. Maar elke verandering die je invoert heeft repercussies op andere diensten." En wat betreft het overwerk: „Gewoonlijk neemt de leerling het heft in handen en knoopt zijn jas dicht als de tijd er is."

Poels corrigeert: „Laten we eerlijk zijn, op alle afdelingen wordt overgewerkt. Meestal is dit geen probleem als het een half uur is. Je hoort er dan practisch niets van. Het ligt aan het verantwoordelijkheidsgevoel van de mensen zelf." Hij laat er wel eerlijkheidshalve op volgen: „Er zijn archaïsche toestanden geweest en die zullen er nu nog wel zijn."



. . . veel kritiek op het feit dat artsen en hoofden de verplegenden niet voldoende inlichten over het ziektebeeld van een patiënt . . .

De historie van Limburg — door H. J. H. SCHURGERS — 9

Imperium Romanum brokkelt af

De troonopvolging in het Romeinse rijk was niet erfelijk. Bij de opstand der Bataven zagen we reeds dat de Romeinse legioenen een willoos werktuig werden in de handen van eerzuchtige generaals. Vaak riepen de Romeinse soldaten dan ook hun aanvoerders tot keizer uit (=soldatenkeizer). Het gevolg hiervan was: verschillende legers, rivaliteit en onderlinge strijd om de macht, burgeroorlogen en zelfs verdeling van het grote Romeinse rijk in een westelijk en een oostelijk deel (395).

Nog hield Rome recht en veiligheid in, maar niet meer vaderland en plichten. De Romeinse burgers gaven de voorkeur aan een weeldeleventje. Ze werden onverschillig voor het welzijn van de maatschappij. Er was geen innerlijke band meer met de staat. Het gevolg was dat ze zich onttrokken aan de krijgsdienst. Vreemde hulptroepen, die zich geleidelijk van hun kracht bewust werden, moesten nu het rijk en de grenzen beschermen tegen infiltraties. Ondanks een wijs bestuur en een knappe organisatie had Rome nooit een „natie" kunnen vormen. De overwonnen volkeren waren nooit echte bondgenoten geweest. De handhaving van gezag en orde kon niet blijvend zijn, omdat deze berustte op macht en geweld en niet op een eigen en vrijwillige keuze. De Romeinse staat zonder nationaal voelende bevolking en steunend op huurlingen moest in de toekomst wel ten ondergaan en verdwijnen. De ondergang werd dus hoofdzakelijk van binnen uit bewerkt. Hunnen, West-Goten en Germanen „sloopten slechts wat in zich zelf geen kracht meer bezat. Rome smeedde het geheel samen met ijzeren banden, schiep een Rijk en een Staat ten koste van zijn eigen volk. Uiterlijke voorspoed en rijkdom veroorloofden een rustig voortleven van een geciviliseerde burgerij, zonder innerlijke samenhang met elkaar en met de Staat, die hen alleen maar omringde en beschermde, maar niet op hen rustte".

Rijnlinie

Onder de indruk van voorbije glorie probeerde Rome het oude te herstellen met middelen die het kwaad slechts verergerden. Het eens zo schitterende Imperium Romanum werd steeds zwakker. De aanvallen der „Barbaren" (barbari = vreemdelingen of niet-onderworpenen) werden steeds krachtiger door de toename der bevolking, de behoefte aan nieuwe grond en de drang naar betere levensvoorwaarden.

Omstreeks 250 drongen Frankische benden over de Rijn bij Keulen. Bang van Gallië afgesneden te worden, ontruimden de Romeinse soldaten de Betuwe. Hun Bataafse bondgenoten trokken mee. Romeinen en Bataven trokken zich terug op de grote heerbaan Keulen-Heerlen-Maastricht-Tongeren-Doornik-Boulogne. Een nieuwe gordel van castellae werd aangelegd. Het prijsgeven der Rijnlinie had tot gevolg de ontvolking van het platte land. De meeste villae werden verlaten. Men ging wonen in de reeds ommuurde steden. Met uitzondering van het tegenwoordige Zuid-Limburg hield het burgerlijk bestuur der Romeinen in ons land op.

Invasie

Het inwendig verval van het Romeinse rijk was niet meer te stuiten. Spoedig zou het in elkaar storten. Omstreeks 400 werden alle Romeinse grenslegioenen terug geroepen om Italië zelf te verdedigen tegen een grote inval der West-Goten. Kolonisten en handelaren trokken met de legers mee. Gallië en België lagen open. De invasie begon. Germaanse stammen trokken over de grote rivieren op zoek naar vruchtbare gronden en aangelokt door de rijkdom van het weerloze Romeinse rijk. Overal bezweken de grenzen. De „Barbaren" veroverden alle door de Romeinen verlaten landstreken. Zo vestigden de Vandalen zich in Spanje en Noord-Afrika, de West-Goten in Zuid-Gallië en Spanje, de Bourgondiërs in het Rhônedal, de Oost-Goten in de Donaulanden, de Angelen en Saksen in Engeland. Toen de invasie voltrokken en de rust weergekeerd was, woonden in ons land drie stammen. Van het Zwin in Vlaanderen tot de Wezer woonden de Friezen, in Oost- en Midden-Nederland de Saksen, in Oost-België en de Maasstreek de Ripuarische Franken.

Franken

Omstreeks 358 kreeg de stam der Salische Franken van de Romeinse keizer Juliaan de Afvallige verlof zich blijvend en onder eigen bestuur in Toxandrië (=het tegenwoordige Noord-Brabant) te vestigen. De Franken namen dus de taak der vroegere Bataven over en werden de verdedigers van de Rijngrens tegen Saksen en Friezen. Al spoedig veroverden ze Noord-België en de Schelde- en Leiestreek. De Germanen hadden een afkeer van erfelijke vorsten. Alleen op hun krijgstochten onderwierpen ze zich aan de leiding van een voorste of aanvoerder, gekozen door de vergadering der vrije mannen van de stam. Ook de Franken in Touandrië hadden een voorste, de sterkste en dapperste in de strijd. Er waren echter verschillende kleine stammetjes, ieder met een eigen koninkje Iedere koning moest zijn gebied verdedigen en uitbreiden. De eer van de stam was de krijgsroem, het veroveren van land en het maken van buit.

LODEWIJK I GRONDLEGGER VAN HET FRANKISCHE RIJK

In 481 werd de jonge en sluwe Lodewijk I, beter bekend als Clovis uit het geslacht der Merovingen, koning van alle stammetjes. Dit wist hij te bereiken na een barbaarse strijd. Alle middelen, list en geweld, verraad en moord, wendde hij aan om zich van zijn rivalen te ontdoen. In 486 versloeg hij Syagrins, de laatste Romeinse veldheer in Gallië, bij Soissons. Hierdoor breidde hij zijn gebied uit tot aan de Seine en Marne. Parijs werd hoofdstad en residentie. Nog was Clovis niet tevreden. Hij sloot een verbond met de koning van Bourgondië en huwde diens nicht, de katholieke prinses Clothilde. Op Kerstmis van het jaar 506 liet Clovis zich door bisschop Remigius dopen in de kathedraal van Reims. Hiermee werd hij de eerste katholieke Germanenkoning. Ongeveer 30000 Franken volgden zijn voorbeeld, echter meer uit trouw dan uit overtuiging. Spoedig breidde Clovis zijn gebied uit tot aan de Pyreneeën door overwinningen op de West-Goten bij Poitiers. Hierdoor kreeg hij de macht over geheel Gallië. Ook de Alemannen in het Rijnland en de Ripuarische Franken in de Maasstreek erkenden Clovis als koning. Hun gebieden werden bij het Frankische rijk ingelijfd.

Clovis

Nu de koning Christen was, kon hij rekenen op de steun van de reeds katholieke bevolking van Gallië. Zo konden overwinnaars en overwonnen „samensmelten" tot een eenheid en een macht. Ook ontstond er een nauwe samenwerking tussen de Franken en de reeds gevestigde bisdommen. Het Christendom werd staatsgodsdienst.

Wel waren de talloze Romeinse Galliërs door slechts weinig Franken met de wapens overwonnen, maar de Galliërs overwonnen de Franken met hun beschaving.

Langzaam maar zeker kwamen de Germaanse Franken onder de invloed van de Romeins-Gallische cultuur. Ze werden geromaniseerd. Niet alleen de christelijke godsdienst namen ze over, maar ook de taal en de zeden en gewoonten van de bevolking. Galliërs en Franken konden nu één volk worden, het Franse volk, met één taal, het van het Latijn afgeleide Frans.

Maasgouw

Clovis verdeelde zijn rijk in gouwen of graafschappen. Over elke gouw stelde hij een graaf aan. Was de gouw groot, dan was een hertog de bestuurder. Voor zijn diensten aan de koning — bestuurder van de gouw, voorzitter van de rechtbank, aanvoerder van het gouwlegertje en belastingambtenaar — ontving de graaf geen salaris, maar wel een stuk grond in eigendom en voor het leven. Deze schenking van grondbezit zou spoedig gepaard gaan met het verlenen van voorrechten.

Bij de indeling in gouwen kreeg het grootste deel van onze provincie de naam van „Pagus Mosae" of Maasgouw. Zuid-Limburg ten zuiden van de Geul behoorde echter tot de Haspengouw, terwijl de streek ten noorden van Blerick onder de Molengouw viel. De hoofdstad van de Maasgouw werd Tréga, de Frankische naam voor Maastricht.

Tréga

In de volgende eeuwen zou Tréga niet alleen een verkeers- en handelscentrum worden, maar ook een belangrijk godsdienstig centrum en strategisch bolwerk. Dit was te danken aan:

a) de gunstige ligging aan een kruispunt van land- en waterwegen. In economisch opzicht kan Tréga reeds vroeg een drukke handelsplaats worden. Men dreef handel met Frankrijk, Engeland en Scandinavië. Door de ligging aan de route Rijnland-Vlaanderen zou Maastricht ook een belangrijk militair punt worden.

b) Maastricht was de hoofdstad van de Maasgouw.

c) De stad was bisschopstad van ± 380 - 722.

d) Door het graf van Servaas werd Maastricht een bekend pelgrimsoord.

e) De stad had reeds vroeg een abdij en een kloosterschool.

f) De Merovingen nà Clovis bouwden aan het Vrijthof een plaats waar ze geregeld besprekingen hielden. Tréga was dus een koninklijke residentie.

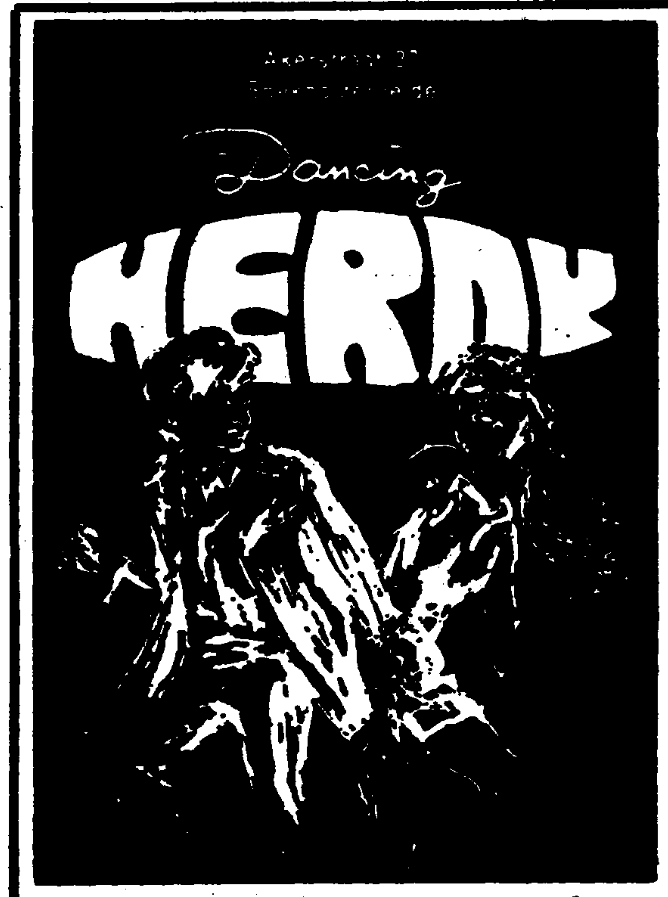
h) Maastricht had reeds een „munthuis", waar gouden munten werden geslagen, herkenbaar aan een vijfpuntige ster. Ook werd er een rijkstol geheven, een bewijs voor belangrijkheid der plaats als handelscentrum.

★ VERMAKELIJKHEDEN ★

GORISSEN BRUNSSUM
Heropening
van geheel gemoderniseerde café en, dancing. — Intieme sfeer
Heden, 28 maart, om 11 uur v.m.
Zaterdag, zondag en maandag DANSEN
Aanbevelend,
JO GORISSEN-QUAEDVLIEG
KERKSTRAAT 49, BRUNSSUM

Dancing van der Beek Merkelbeek
2e Paasdag Groot Bal
met medewerking van grootmeester Karate 5e Dan.
Orkest: The Guards
Beleefd uitnodigend: BERTHA en HUUB
Dancing van der Beek! Dancing van der Beek!

EIJSDEN
Paasmaandag
GROOT BAL
Orkest: ALL SOUNDS
zaal Vrancken
Kerkstraat Eijsden.
Beleefd uitnodigend: J.B.T.B. Eijsden



Heden zaterdag, Eerste en Tweede Paasdag
DANSEN
TELEFOON 04445—6575

TREEBEEK
Heden zaterdag en zondag
DISCO-TIME
BAR-DANCING
ARNOLDUSSEN
't uitgaanscentrum van Treebeek

DANSEN met THE BLUE FIVE
op Paaszondag en Paasmaandag
in Gemeenschapshuis Margraten

Beek HOTEL BENELUX Beek
Heden zaterdag 28 en Paasmaandag 30 maart
GEZELLIG DANSEN
met het bekende dansorkest CON AMORE.
In de maand april brengen wij U wederom het bekende dansorkest
Die Drei Cordies Original

Café-Bar-Dancing „Marktzicht"
HOOFDSTRAAT 69 B — SCHAESBERG
heden zaterdag en 1e en 2de paasdag
VRIJ DANSEN
Orkest: „The Valentino's"
Iedere vrijdag groot Kealongconcours
Gelegenheid voor koffietafels en vergaderingen

Beek – Bar-Dancing Romantica
's woensdags, 's zaterdags, zondagmiddag en 's avonds
VRIJ DANSEN
m.m.v. disk-jockey Major Mayer
Tevens 1e en 2e Paasdag
VRIJ DANSEN
Brugstraat 16, Beek

Vijlen – Dancing Severijns
Paasmaandag 30 maart
RUITERSBAL
Aanvang 7 uur
Orkest: The Blue Walkers
Uitnodigend: De Ruiterclub

Volkshuis
LINDENHEUVEL-GELEEN
1ste en 2de paasdag speelt voor U:
DIE DREI CORDIS ORIGINAL
Aanvang 7 uur

Café Gibbels
BLEIJERHEIDE
Franciscanerstraat 44
Paaszaterdag en zondag
DANSEN
Orkest:
„The Anjo's"

HULSBERG
Paasmaandag
DANSEN
„Op de Trepkes"
met
TONY LANG

Roosteren
Paasmaandag
DANSEN
in de
Harmoniezaal
met het bekende dans- en showorkest
The Travellers
KERKRADE
Aanvang 7.30

WIJLRE
Tweede Paasdag (maandag) 30 maart vanaf 18.00 uur
gezellig lentebal
in de bekende „Moulin-Rouge-dancing" te Wijlre
De muziek wordt verzorgd door het populaire dansorkest
„LIMBURGIA-KWINTET".

MOLENBRONZAAL LIMBRICHT
PAASKERMIS
Paaszaterdag, zondag, maandag
DANSEN
met het orkest De Melodia's

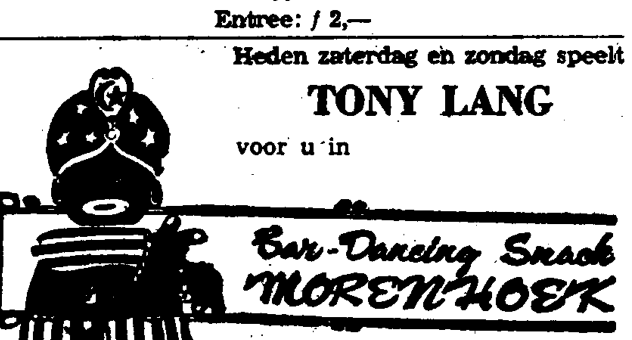
Café Welgelegen, Chevremont
ST. PIETERSTRAAT 13
HEDEN ZATERDAG 28 MAART
DANSEN
Orkest:
Wiener Melodisten
Rickey en Rob Hinzen

Scala Valkenburg
Paasmaandag vanaf 19 uur
DANSEN
Op veelvuldig verzoek
Orkest: „ZENITH"
Entree: ƒ 2,—

Paviljoen Berggalm Noorbeek
Paasmaandag 30 maart 1970
GROOT RUITERSBAL
in Paviljoen Berggalm
Orkest: The Rhytmic Band (8 pers.)
Kassa open: 17.30 uur — Aanvang: 18.00 uur
Tot een talrijk bezoek uitnodigend
Bestuur en leden Ruiterclub „De Noor"

IM HEIDE STÜBEL
Café-Rest. Pension
heden zaterdag, zondag en maandag
GROOT CONCERT
met het
EDELWEISS TRIO
Beleefd uitnodigend:
E. Cobussen, H. Droomers
— SCHINVELD! — SCHINVELD! —

Heden zaterdag en zondag speelt
TONY LANG
voor u in



MORENHOEK 2 - HEERLEN

Geleen - Bar-Dancing v.d. Wall
Heden zaterdag, zondag en maandag
DANSEN
Orkest: Les Cubanero's
Beneden de 18 jaar geen toegang.

NUTH – DANCING DRIESSEN
2e Paasdag, 30 maart
DANSEN
Orkest: „KITHARA"

Heden zaterdag, eerste en tweede Paasdag
DANSEN
in dancing H. Meijers, Geleen
Heden zaterdag orkest:
Kokomo-kwartet
eerste en tweede Paasdag
Color-Connection
Vrij entree

WIJKCENTRUM GRACHT
Eykerstraat 71 - Kerkrade-West
LIVIN' BLUES
VRIJDAG 3 APRIL A.S.

CADIER EN KEER
Het bekende dansorkest
„THE GERMANS"
verzorgt paasmaandag a.s. de dansmuziek in
Bar-Dancing Gillissen

Bar-dancing A Gen Ing
Zaterdag, zondag en Paasmaandag
DANSEN
met disk-jockey Peter Frank
Einderstraat 71 — Kerkrade

PAASMAANDAG
PAASBAL
in de Harmoniezaal Banholt
m.m.v. STERN COMBO

BEEK
ZAAL MAESSEN
MAANDAG 2de PAASDAG
DANSEN
Orkest:
E.P.-BAND

Disco-Bar-Dancing SOHO Nieuwenhagen
zondag 1e Paasdag en maandag 2e Paasdag
NON-STOP DANSEN
gepresenteerd door onze bekende disk-jockey
JOS MAAS.
Vrijdag vrij entree.

NIEUWSTADT
HEDEN ZATERDAG
VRIJ BAL
in Bar-Dancing 't Nestje
met het welbekende orkest:
Slovenian Quintet
Aanvang 7 uur
M. JONGEN-VERJANS

LOTUS-BAR KERKRADE
Iedere vrijdag, zaterdag en zondag
DANSEN
met disk-jockey BERT VAATSTRA,
bekend van radio en televisie in het noorden.
Iedere dag tot 4 uur geopend.
H. KEBECK, NIEUWSTRAAT 140, KERKRADE

Bar-Dancing Extase
PEY-ECHT
Hedenavond BAL
van 7 tot 1 uur.
Orkest: het Radi Ensemble
Eerste en tweede paasdag dansen

Zin in een nieuwe horizon?
Denk dan eens aan Arnhem!
Het Diaconessenhuis te Arnhem biedt een werkkring waar het individu nog telt en waar promotieplanning een voornaam deel van het personeelsbeleid uitmaakt.

Werken in Arnhem betekent bovendien veel mogelijkheden tot ontspanning, zowel op cultureel gebied als in de - deze plaats zo ruim toebedeelde - vrije natuur.

U krijgt een kans om eens te veranderen van woon- en werkplaats door bij ons ziekenhuis te solliciteren naar een der beschikbare plaatsen voor

verpleegkundige
(mnl. of vrl.)

Met eventuele voorkeur voor bepaalde verpleegafdelingen kan rekening worden gehouden.

Aanstelling zal geschieden op grond van leeftijd en ervaring, in een der rangen van verpleegkundigen.

Gehuwde mannelijke verpleegkundigen ontvangen actieve medewerking bij het verkrijgen van woonruimte.

Belangstellenden kunnen mondeling of schriftelijk contact opnemen, onder letter AJ, met de personeels-adviseur van het Diaconessenhuis, G. A. van Nispenstraat 37, Arnhem, tel. (085) 422941, toestel 366.

Hervormd Diaconessenhuis Arnhem

---

leerling-bestellers

Op de bedrijfscursus voor besteller zijn plaatsen open voor leerling-bestellers.

Leeftijd 16 en 17 jaar.
Ten minste volledig Lager Onderwijs.

Opleidingsduur 1½ jaar: afwisselend theorie en praktijk, een dag per week les op de vormingsschool, o.a. sport, handvaardigheid, algemene ontwikkeling.

Volledig loon vanaf de eerste cursusdag:
16 jaar: ƒ 224,48
17 jaar: ƒ 344,33 per maand.
En als je 18 wordt, verdien je ƒ 414,72 per maand.

Huisvesting in het onder leiding van de dienst staande post-internaat of in een gastgezin, voorts begeleiding door de jeugd-migratiedienst, die tevens contacten onderhoudt met de ouders en de gastouders of het internaatshoofd. Gunstige reis- en pensionkostenregeling.

Wil je iets meer weten?
Stuur dan onderstaande strook aan de Afd. Aanneming Personeel, Postdistrict Rotterdam, Delftseplein 31.

strook
Ik verzoek om nadere inlichtingen over de functie van leerling-besteller. LD
„Inzenden in een envelop zonder postzegel".
Naam............................
Adres............................
Woonplaats............................
Geb. datum............................

PTT POSTDISTRICT ROTTERDAM

ZEELEN, ROEBROEK en CO
Accountants
Belastingdeskundigen
Kantoren te Echt, Geleen, Maasbracht, Maastricht, Roermond en Sittard.

Door de gestadige groei van ons kantoor is het gewenst een

HOOFD van het bureau

aan te stellen.

Zijn taak zal behalve de algemene leiding o.m. omvatten:
— het uitvoeren van de besluiten van de directie- en stafvergaderingen;
— het toezicht houden op de naleving van de in het bureau en bij de uitvoering der werkzaamheden geldende richtlijnen;
— het bewaken van de efficiëncy in het bureau;
— het personeelsbeleid (thans 50 man);
— het verzorgen der interne periodieke overzichten;
— het toezicht houden op de uitgaande stukken.

Wij zoeken voor genoemde functie een akademicus of iemand van gelijkwaardig niveau, die bij de organisatie van een bureau of bedrijf betrokken is geweest; bij voorkeur een organisatie-kundige. Hij zal moeten beschikken over een redaktionele vaardigheid. Voor degene, die zich een levenspositie wil opbouwen is hier een unieke kans.

Sollicitaties met levensbeschrijving en foto te richten aan Drs. H. Roebroek, Mgr. Driessenstraat 9, Roermond. Geheimhouding is verzekerd.

Sibema

EXTRA INKOMEN

Voor iedereen
zonder diploma - zonder kapitaal!
Alleen de bereidheid om in Uw omgeving het lekkerste te verkopen is voldoende!
Wij zorgen voor de rest!
Bel Sittard: 04490-5051; Roermond: 04750-3319; Maastricht: 04400-38069; Kerkrade, 04445-6298.
of schrijf aan:
SIBEMA machtigingsnummer 65
SITTARD (geen postzegel plakken)

DARLEY N.V.
MACHINEFABRIEK
HEER - MAASTRICHT
zoekt een

AANKOMEND TEKENAAR-KONSTRUKTEUR

Het bedrijf is nu nog gevestigd in Heer, maar zal binnenkort de nieuwbouw in Eijsden (L) gaan betrekken. Het vervaardigt in hoofdzaak zware gereedschapswerktuigen, met name guillotinescharen en afkantpersen.

Voor deze naaste medewerker van de chef tekenkamer bestaat het werk behalve uit tekenen ook uit het ontwerpen van machines met hydraulische mechanismen. Vervolgens zal hij moeten kunnen bijdragen tot een verdere ontwikkeling en toepassing van genoemde machines. Hiertoe dient hij te beschikken over de nodige inventiviteit.

Gedacht wordt aan iemand, die zich door opleiding of ervaring heeft ontwikkeld in de richting van de gereedschapskonstrukties of machinebouw en beschikt over de kapaciteiten om verder binnen het bedrijf uit te groeien.

Geïnteresseerden kunnen hun sollicitatieschrijven richten aan onderstaand adres en zich eventueel voor nadere informatie wenden tot de heer A.J.M. Zwinkels (tel. 04700 - 21062), die bij deze procedure zal adviseren.

PSYCHOLOGISCH ADVIESBUREAU
DRS. ASSELBERGHS, LID N.I.P.
WILHELMINAPARK 23, VENLO



Het zilveren bruidspaar Toussaint-Van de Bercken

Echtpaar Toussaint

4 mei 1945, half negen 's avonds. Radio „Vrij Nederland" in Eindhoven maakt de capitulatie van Duitsland bekend. De bevrijding van Nederland is een feit. De nieuwslezer vertelt iets over de capitulatievoorwaarden, pauzeert en deelt dan mee dat in het Zuidlimburgse Rimburg mej. M. van de Bercken en de heer J. Toussaint als eerste bruidspaar in bevrijd Nederland in het huwelijk treden op 5 mei. „Te hunner ere spelen we nu „Daar bij die molen", besluit de nieuwslezer.

„Ik weet nog steeds niet hoe ze in Eindhoven aan die wijsheid gekomen zijn", zegt de heer Tuossaint, ondergronds mijnwerker op de Julia. In zijn woning aan de Broekhuizerstraat 79 in Rimburg, omringd door vijf dochters, probeert de heer Toussaint nog steeds een antwoord te vinden op de vraag: hoe wisten ze dat? „Ze hebben misschien bij de gemeente geïnformeerd", suggereert zijn vrouw. „Maar wat doet het er ook toe? We zijn nu vijfentwintig jaar getrouwd. Onze trouwdag is al weer zo lang geleden".



Het bruidspaar op 5 mei 1945

Eerste bruidspaar in bevrijde Nederland

door Henk Thonen

Hebben jullie het op de radio gehoord zeiden de feestvierende inwoners van het grensplaatsje Rimburg. „D'r Jo en et Marie zijn op de radio geweest. Ze gaan morgen trouwen'). Marie v.d. Bercken danste op straat met Amerikaanse soldaten en bevrijde landgenoten. Evenals alle Limburgers verkeerde zij in een gel[illegible]roes.

„Ik was aan het [illegible]en springen, toen mijn vader en de buurlui naar me toekwamen. Heb je het gehoord. Je was op de radio. Ze zeiden dat je morgen gaat trouwen. Ik geloofde het eerst niet, tot mijn vader me heilig verzekerde dat het geen grap was. Mijn eerste gedachte was: hoe kunnen ze dat in Eindhoven nu weten? Verder had ik niet veel tijd om te denken. Het was bevrijdingsfeest en iedereen was in een roes. Ikzelf ook. Later verdacht ik mijn vader ervan dat hij stiekem een boodschap naar radio Vrij Nederland had gestuurd. Maar dat bleek niet het geval".

Jo Toussaint was op het moment van de uitzending — 's avonds om half negen — op weg naar Spekholzerheide om het bruidsboeket te halen. „Thuis hoorde ik het van mijn aanstaande vrouw en van mijn buurlui". Ook de heer Toussaint was stomverbaasd hoe de radio aan die wijsheid kwam. „We waren in april al voor de wet getrouwd. Normaal maken ze toch nooit melding van een kerkelijk huwelijk. Dat vond ik al zo vreemd Misschien omdat wij het eerste bruidspaar waren".

Mevrouws Toussaint snuffelt in oude vergeelde bruidsfoto's. „De foto's zijn niet veel meer waard. Ze werden vijfentwintig jaar geleden op papierfilm geknipt. Dat was geen kwaliteit, maar wat wil je. We waren er toen blij mee", zegt mevrouw Toussaint. Bij het snuffelen in de foto's komen de herinneringen aan bevrijdingsdagen trouwdag weer boven. „De avond voor de bruiloft sloegen we aan het vla bakken. Het is in Limburg gewoonte om bij feesten en bruiloften rijstevla te bakken. Er was echter geen rijst te krijgen. Vier mei hebben we toen vermicelli gekookt en die op de vlabodem gedaan. Het smaakt ongeveer als rijstvla. We kookten ook gedroogde peertjes. Die kregen dan een bruinrode kleur. Als vlavulling leken ze net op pruimen. De smaak was ook ongeveer hetzelfde als van pruimenvla. We wisten ons wel te behelpen".

Drankvoorraad

Voor voldoende drank zorgde de vader van de bruid. Evenals alle mijnwerkers kreeg hij op zaterdagen dat hij moest werken een flesje jenever, chocolade, extra vleesbonnen en andere premies. We spaarden de drank, die we zo links en rechts kregen op en hadden bij de bruiloft een aardig voorraadje", zegt de heer Toussaint. „Ik zelf kon niet aan de drank komen. Ik was toendertijd bij het militair gezag". Mevrouw Toussaint wilde graag in het wit trouwen. Dank zij hulp van vriendinnen en kennissen betrad 22-jarige Marie van de Bercken op 5 mei aan de arm van 27-jarige Jo Toussaint als stralend witte bruid het dorpskerkje van Rimburg. De bruidegom verscheen in uniform.

In een roes

„Onvergetelijk op onze trouwdag vind ik al die vlaggen en die oranje wimpels", zegt mevrouw Toussaint. „'s Middags gingen we naar Heerlen om foto's te laten maken. De versierde stad maakte toen zo'n geweldige indruk op me. Dat vergeet ik nooit".

„Het was niet voor ons", lacht de heer Toussaint, „maar het deed je wel iets".

De nieuwsmededeling via radio Vrij Nederland had geen bijzondere gevolgen voor het eerste bruidspaar in bevrijd Nederland. Er kwamen geen hoge autoriteiten of chefs van staven naar Rimburg. Ter receptie verscheen alleen burgemeester mr. Geuljans, maar dat deed hij bij iedere bruiloft. Het jonge paar beleefde wel een bijzondere dag. Heel Nederland feestte mee. Heel Rimburg danste, sprong en zong „Ik geloof dat ze nauwelijks gemerkt hebben, dat wij trouwden", zegt mevrouw Toussaint nu. „Iedereen leefde in een roes. Iedereen was uitgelaten. Ofschoon we al een half jaar bevrijd waren kwam de capitulatie toch nog als een grote opluchting. Wij leefden wel onder bescherming van de Amerikanen, maar we wisten dat de mensen in Holland nog in nood zaten. De oorlog was nog niet voorbij en er kon nog van alles gebeuren. Op de vooravond van onze trouwdag sloeg het bericht van de capitulatie dan ook als een bom in. Vlaggen en oranjewimpels verschenen aan de huizen. Iedereen, jong en oud, rende de straat op, omhelsde elkaar, zong en danste. Wij vielen niet meer op. Het was misschien toevallig dat onze buren de aankondiging van ons huwelijk via de radio hoorden".

De heer Toussaint vraagt zich af of ze het bandje met de aankondiging nog zouden hebben bij de radio. „Die dingen bewaren ze toch meestal. Op de bevrijdingstentoonstelling in Maastricht zag ik tenminste van alle soorten materiaal uit de oorlog. Ook geluidsbandjes die bij radio Vrij Nederland en radio Oranje gebrukt werden".

Behelpen

„We moesten ons behelpen de eerste tijd in ons huwelijk", zegt mevrouw Toussaint. „Als ik er nu nog aan denk. Op punten kreeg ik toen pannen en ketels. Pannen van vijf liter en dat voor ons tweetjes. Ik moet er nog vaak om lachen nu". Voordeel van het trouwen op bevrijdingsdag is dat de trouwdag niet vlug vergeten zal worden, ofschoon in de toekomst.... Bevrijdingsdag wordt immers voor het laatste officieel gevierd dit jaar .

De heer en mevrouw Toussaint zijn echter niet van plan, al is Nederland dan ook vijfentwintig jaar bevrijd en al zijn ze dan ook vijfentwintig jaar getrouwd, vijf mei een groot feest te houden. „We vieren het onder ons, met de familie, een beetje stilletjes. Ik hoop niet dat nu half Limburg op 5 mei naar Rimburg komt".

Op uitschieters als Heerlen en Spaubeek na

Vorst- en pekelschade valt mee

(Van onze verslaggevers)

HEERLEN, Nu de jaarlijkse vorstperiode eindelijk achter ons ligt, wordt weer allewege de balans opgemaakt van wat er aan schade te herstellen valt aan straten en wegen. Over het algemeen valt de vorstschade in Zuid-Limburg nogal mee, hoewel enkele gemeenten eruitspringen met een onverwacht grote schade zoals Heerlen en Spaubeek. (een plaats waar de wegen overigens al enige jaren voor verbetering in aanmerking komen). „In elk geval is het zo", aldus een functionaris van Openbare Werken in Maastricht, „dat wij nu de rekening krijgen gepresenteerd voor het ijverige pekelen gedurende de afgelopen winter."

Volgens Heerlens wethouder van openbare werken M. de Kruijff hebben de wegen in Heerlen als gevolg van de vorst vrij veel schade geleden. Dat geldt voornamelijk voor secundaire wegen zoals de Hitsjerweg, de Vullingsweg, de Breukerweg en de straten in de oudere woonwijken, zoals bijvoorbeeld de Molenberg. Ook veel trottoirs hebben onder de vorst geleden. Met het herstel van de trottoirs is men onmiddellijk begonnen. Aan de kapotte wegen wordt voorlopig opgeknapt wat er aan op te knappen is. Hoe groot de schade in geld bedraagt is nog niet te zeggen. Wel verwacht de heer de Kruijff dat voor het herstel aan de raad een crediet zal moeten worden gevraagd. Als het allemaal uit de pot van het wegenonderhoud zou moeten, komt men tekort voor het andere noodzakelijke onderhoud van het Heerlens wegennet.

Ir. P. v.d. Ploeg, directeur van de Algemene Technische Dienst te Sittard, deelde ons mee dat men in Sittard nog bezig is met het onderzoek van de wegen-na-de-vorstperiode. „Maar ik kan nu al zeggen dat het heel erg meevalt. Wij hadden grotere schade van de winter verwacht". Men heeft wel te maken met de minder goede toestand van de Oude Postbaan, die aansluiting geeft op de Urmondbaan. Maar een en ander heeft minder te maken met de winter dan wel met het feit dat deze weg, oorspronkelijk bedoeld als B-weg, te zwaar belast is geweest en het zware verkeer niet heeft kunnen verdragen.

Achtergebleven gebied

Wachtmeester eerste klas L. Vankan van de rijkspolitie van de groep Beek (waarbij ook Spaubeek hoort) noemde de toestand van de wegen in Spaubeek „miserabel". „Spaubeek zou je een achtergebleven gebied kunnen noemen wat de algemene toestand van de wegen betreft", meende de politiefunctionaris. „Vooral de Dorpstraat, de verbindingsweg tussen Geleen en Schimmert die door de kom van Spaubeek loopt ligt er abnormaal slecht bij. De ongeveer 2 kilometer lange weg is slecht verlicht, vertoont een groot aantal kuilen en hobbels en is bovendien niet voorzien van een trottoir. Sinds jaren is er al sprake van dat de weg verbeterd zou worden. Ik hoop dat nu, nu de heer Van Banning waarnemend burgemeester van Spaubeek is, eindelijk eens gestart wordt met de verbetering van deze straat", aldus de heer Vankan

De toestand van de wegen in Munstergeleen noemde de heer Vankan fantastisch. Ook de wegen in Schinnen zijn redelijk, evenals die van Beek. Wat deze laatste plaats betreft is het wegdek van de Heirstraat wel aan verbetering toe. Als alles naar wens verloopt zal deze straat echter op korte termijn grondig verbeterd worden.

Ook de wegen van Geleen kunnen over het algemeen redelijk genoemd worden. Een uitzondering vormt de Geleense Nachtegaalstraat, die volgens de betreffende bewoners qua onderhoud gedurende de laatste jaren een beetje misdeeld werd. Liefhebbers van de schaatssport hebben overigens — om een beschrijving van de Geleense wegen compleet te maken — het trottoir voor de ingang van het parkeerterrein bij de kunstijsbaan „halsbrekend" genoemd.



...de Dorpstraat in Spaubeek ligt er abnormaal slecht bij...

Verschrikking

Een verschrikking voor talloze automobilisten is de verbindingsweg tussen de plaatsen Beek, Elsloo, Stein en Urmond. Hoewel verbeteringsplannen van deze kilometers lange weg al gedeeltelijk werden gerealiseerd, is de doorgaande tertiaire weg plaatselijk nog zeer smal, bochtig, hobbelig, slecht verlicht en niet voorzien van wandel- en fietspaden. „Wij wachten met smart op een verdere subsidiëring, zodat ook de nog resterende gedeelten spoedig grondig verbeterd kunnen worden", aldus de afdeling openbare werken van Stein. Wat deze laatste gemeente betreft is ook de Noëlweg hard aan een opknapbeurt toe, want ook deze — 750 meter lange — straat vertoont een groot aantal kuilen, die bij regenachtig weer in grote plassen veranderen. Op papier is de verbetering van deze weg „rond". Het wachten is op de benodigde financiële middelen.

Ook in Nieuwenhagen, Schaesberg, Eygelshoven en Ubach over Worms verkeren een aantal wegen in minder goede staat. Met name de tertiaire provinciale weg in Waubach en de Hoofdstraat in Eygelshoven liggen er miserabel bij.

Dit bord was afgelopen winter te zien op de tertiaire provinciale weg in Waubach: de weg verkeert nog steeds in deplorabele toestand.



Pekel

Ook het Maastrichtse wegennet heeft merkbaar de invloed ondervonden van de voorbije langdurige kwakkelwinter. Het overvloedig strooien van pekel, de zware sneeuwval en de voortdurend opnieuw invallende vorst zijn er gezamenlijk debet aan dat het wegennet er niet beter op is geworden. Vooral oudere wegdekken en wegen die toch al niet in een al te beste staat verkeerden hebben er onder te lijden gehad, voornamelijk doordat er gaten zijn gevallen in de bovenste asfaltlaag. Het is onmogelijk bij benadering een exact cijfer te noemen van de extra onkosten die de herstelwerkzaamheden van de gemeente vergen, aangezien reparatie en normaal onderhoud door elkaar lopen.

In bijna alle andere plaatsen en dorpen in Zuid-Limburg valt er geen of niet noemenswaardige schade te betreuren. Een enkel incidenteel plekje moet worden verbeterd Zo is er in Meerssen hier en daar wat schade aan het Marktplein, de Bunderstraat en enkele cultuur- en asfaltwegen; in St.-Geertruid aan de kleinere wegen in de richting Herkenbosch en Breusterbosch; in Heer aan de Rijksweg, die er vóór de winter al niet meer zo best bij lag en nu nog iets verslechterd is, in Bunde aan de Parallelweg en de Wilhelminaweg en in Gronsveld aan de Eckelraderberg. Voor het herstel van deze wegen zullen de verschillende gemeentebesturen geen extra krediet nodig hebben.

Ir. E. Hasse van Provinciale Waterstaat tenslotte over de provinciale wegen: „Onze algemene indruk is dat de provinciale wegen geen uitzonderlijk grote schade geleden hebben. Uiteraard zijn ze niet allemaal 100 procent, maar de toestand is bij lange na niet zo slecht als bijvoorbeeld na de strenge winter van '62-'63".

Geschiedkundigen in één instituut

door Servé Overhof

MET ruggesteun van professor Jappe Alberts uit Utrecht is gedeputeerde G. J. Heiligers er in geslaagd een zestal Limburgse instellingen en verenigingen op het terrein van archeologie, geschiedenis, taal-, volkskunde en aanverwante wetenschappen bijeen te brengen in één coöperatief verband. Een verdienstelijke aktiviteit, waarvan het welslagen veler instemming en waardering heeft gewekt. Maar „koppelaar" Heiligers heeft van meet af nog een nevendoel voor ogen gestaan en dát heeft wel terdege iets met een universiteit van doen. In de thans ontstane situatie acht hij het geenszins denkbeeldig in Maastricht een bijzondere leerstoel voor regionale geschiedenis en volkskunde te vestigen. Het lijkt hem „op vrij korte termijn" te realiseren, in welke verwachting de suggestie ligt besloten dat niet gewacht behoeft te worden totdat de medische faculteit van start is kunnen gaan.

De heer Heiligers brengt het terloops, maar niettemin met de nodige nadruk, ter sprake wanneer hij een uiteenzetting geeft van de thans bereikte samenwerking tussen het Limburgse Geschied- en Oudheidkundig Genootschap, het Sociaal-Historisch Centrum voor Limburg, de stichting „Maaslandse Monografieën", de Archeologische Werkgemeenschap Limburg, de commissie Volkscultuur van de Culturele Raad Limburg, de vereniging „Veldeke" en de stichting Limburgs Museum voor Kunsten Oudheden. Ieder voor zich hebben zij gedurende langere of kortere tijd — het LGOG reeds sedert 1863! -- een taak vervuld in het culturele leven van dit gewest en bij geen van hen is op dit moment sprake van bloedarmoede. Niettemin kunnen zij afzonderlijk èn tezamen heel wat meer voor Limburg betekenen indien zij, met behoud van de eigen zelfstandigheid, een geïnstitutioneerde samenwerking aangaan.

De behoefte hieraan is de heer Heiligers de afgelopen jaren bij herhaling gebleken. Op gezette tijden kwamen vertegenwoordigers van de verschillende instellingen en verenigingen bij hem aankloppen om meer financiële middelen, nodig voor het verwezenlijken van op zich alleszins waardevolle en reële aktiviteiten. Hij kwam er spoedig achter, dat er heel wat raakvlakken en parallellen te onderscheiden waren. Had de ene onderneming betrekking op meer wetenschappelijke inbreng, de andere hield verband met uitbreiding van de bibliotheek, perfectionering van het administratief apparaat of het op gang brengen van een bepaald onderzoek. Was in laatstgenoemd opzicht een enkele keer zowaar sprake van een regelrechte doublure, in alle overige gevallen was het minstens zo, dat het rendement en het niveau er mee zouden zijn gebaat wanneer de „oplage" werd uitgebreid. In zijn beoordeling liet gedeputeerde Heiligers op de achtergrond steeds het beperkt budgettair vermogen van de provincie een rol spelen, hem ingeprent door college F. van de Voort, de provinciale schatkistbewaker.

Er volgde overleg met de respektievelijke besturen en daarnaast werd advies ingewonnen bij prof. Jappe Alberts, die aan de universiteit van Utrecht een bijzondere leerstoel bezet in regionale geschiedenis en volkskunde. Partijen waren het snel met elkaar eens, dat de specifieke geschiedenis en volkskunde van Limburg tot heden een wetenschappelijk verantwoorde benadering heeft gekregen, die kost was kost op dezelfde leest moet worden voortgezet. Het algemeen erkende „kost wat kost" werd in het verder verloop van het overleg vertaald in de begrippen samenwerking en integratie. Een nog langer naast en langs mekaar optrekken zou alleen het gevaar vergroten van a) verspilling van energie, b) versnippering van wetenschappelijke arbeid en c) een onrendabel benutten van de toch al niet royale overheidssubsidies. Samenvoeging van de tot nog toe individuele administraties zou daarenboven ook in het meer huishoudelijke vlak alleen maar profijt kunnen opleveren.

De initiatiefnemers hielden nog een sterke troef achter de hand. Zou het, zo opperden zij niet een levensgroot pluspunt betekenen indien de gezamenlijke Limburgse beoefenaren van geschiedenis, volkskunde en wat dies meer zij, zich naar buiten, zowel nationaal als internationaal, als één „gilde" konden presenteren?

Instituut

Wat hierboven veronderstellenderwijs is uitgesproken — de voorbesprekingen waren namelijk geheim, dús publiek geheim! — is dezer dagen met algemene stemmen in een besluit verwoord: op 20 april wordt in het parochiehuis te Maastricht officieel het „Limburgs instituut voor geschiedenis, archeologie, taal- en volkskunde" in het leven geroepen. Aan het hoofd van de stichting komt een Raad van Deelnemers, aan te wijzen door de onderscheiden instellingen of verenigingen alsmede door de provinciale besturen van Nederlands- en Belgisch-Limburg. Voor de werkzaamheden van alledag krijgt de stichting de beschikking over een eigen bureau met direkteur. Men zoekt alleen nog naar een meer handzame benaming van de stichting.

Vooruitlopend op nog te patenteren statuten heeft het bureau voorlichting, bibliotheek en documentatie van de provinciale griffie de doelstelling van het nieuwe provinciale instituut als volgt omschreven:

a) het bevorderen en stimuleren van wetenschappelijke regionale en interregionale onderzoekingen op het gebied van de Nederlands en of Belgisch Limburgse geschiedenis, archeologie, taal- en volkskunde en daarmee verband houdende terreinen in de ruimste zin van het woord.

b) het onderhouden van contacten met Nederlandse instituten, die gelijksoortige activiteiten ontwikkelen, alsmede met overeenkomstige buitenlandse instellingen, met name in de aan Nederlands- en of Belgisch-Limburg grenzende streken;

c) het vervullen van een administratieve taak voorzover zulks tot vereenvoudiging en grotere efficiëntie van de administratie van de deelnemende verenigingen of instellingen zou kunnen leiden en door deze verenigingen en instellingen gewenst wordt.

In het provinciale communiqué wordt met geen woord het in de aanhef van dit artikel gesignaleerde „nevendoel" van gedeputeerde Heiligers aangehaald; de bijzondere leerstoel voor regionale geschiedenis en volkskunde. Een tekortkoming kan men het niet noemen.

Volgens hem is Limburg — Maastricht in het bijzonder — een gepredestineerd oord om er een bijzondere leerstoel in de regionale geschiedenis en volkskunde te vestigen. „Wij willen allemaal onze toekomstige universiteit een Europees karakter geven", constateert de heer Heiligers. „Lukt ons dat met een faculteit in de medicijnen of met een in het Nederlands recht? Nee natuurlijk. Met een leerstoel in regionale geschiedenis en volkskunde lukt het wel, omdat het operatieveld hierbij over de grenzen heenreikt. Deze studie móét zonder meer interregionaal en internationaal zijn gericht wil men het goed doen. Welnu...."

Voor dit lid van G.S. mag morgen reeds de eerste schop worden gestoken. Liever nog: intrek worden genomen in het voormalig Jezuïetenklooster aan de Maastrichtse Tongersestraat, op welk kapitaal pand het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen nog steeds optie heeft, daterend uit de tijd dat Maastricht kandidaat was voor onderbrenging van het Internationaal Technologisch Instituut.

Wat nu de totstandgekomen samenwerking tussen zes Limburgse verenigingen heeft uit te staan met een bijzondere leerstoel? Deputé Heiligers: „Het komt het universtitaire klimaat ten goede. Tussen beide instituten zou een vruchtbare samen- en wisselwerking kunnen ontstaan!"

GROTE — MEUBEL — SHOWS

PAASMAANDAG

U MOET HET ZIEN OM OVERTUIGD TE ZIJN WAT ONZE PAASSHOWS U BIEDEN IN ALLE SOORTEN MEUBELEN

**van 10 tot 6 uur n.m.
in onze zaken te
ELSLOO en BEEK**

ONZE PRIJZEN STELLEN U NIET TELEUR. KIJK EN VERGELIJK DE PRIJZEN BIJ CHAPPIN

CHAPPIN

ELSLOO MEUBEL-CENTRUM
NIEUWE ZAAK STATIONSTRAAT 102, bij de Markt, Tel. 04402 - 1005

MEUBEL-CENTRUM **BEEK**
VELDEKELAAN 4, Tel. 04402 - 2957

Op korte termijn zoeken wij, in verband met uitbreiding van ons kantoor

AANKOMEND TYPISTE
ERVAREN TYPISTE
CHEFFIN VOOR DE TYPE-KAMER

(6 personen)

Behalve type-ervaring vragen wij een behoorlijke kennis van de Nederlandse en bij voorkeur ook van de Duitse taal.

Wij kunnen bieden:

★ **een prettige werkkring op een nieuw ruim kantoor**
★ **een hoeg salaris en drie weken vakantie**

Sollicitaties te richten aan:

MAKELAARSKANTOOR
Drs. Ruijters
Lid NBM

NIEUWSTRAAT 2, NABIJ MARKT, SITTARD
TELEFOON 04490 - 5976 *

Grotius College Heerlen

Akerstraat 117, telefoon 045 - 713952

AANMELDING VAN LEERLINGEN

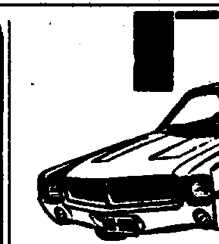
voor de cursus 1970-1971 kan plaatsvinden t.m. zaterdag 25 april a.s. voor:

1. Brugklas (= 1e klas)
2. H.A.V.O. klas 2 en 3
3. M.M.S. klas 4 en 5
4. Atheneum klas 2 en 3
5. H.B.S. klas 4A, 4B, 5A, 5B
6. Gymnasium klas II, III, IV, VA, VB, VIA, VIB

Er is een Boekenfonds voor de klassen 1, 2 en 3.

Aanmelding voor de Brugklassen (voor zover de leerlingen al niet door het Hoofd van de Basisschool zijn opgegeven) en voor de andere afdelingen kan schriftelijk of mondeling gebeuren bij de school.

De Rector: Dr. W. Sprey



Automobiel- en Garagebedrijf

HENSGENS te NIEUWSTADT

Speciaalzaak in gebruikte automobielen. Diverse merken personen-, bestel- en stationcars. Wisselende voorraad.

TE BEZICHTIGEN IN TWEE GROTE SHOWROOMS

Inkoop - Verkoop - Inruilen - Financiering - ANWB-keuring - BOVAG-garantie - Trading Tankstation.

's Zondags geopend tot 5 uur n.m. Dagelijks geopend van 8-19 uur. Telefoon 04499—342. (Eerste Paasdag gesloten)

DRS J. B. H. KOELMAN
Belastingkundige
(lid Ned. Orde van Belastingconsulenten)
(lid Ver. Acad. Gev. Belastingdeskundigen)

zoekt voor zijn kantoor:

assistenten

a. GEVORDERDE: in bezit van praktijkdipl. boekhouden

b. BEGINNENDE: in bezit van Mulo of Mavo.

Sollicitaties aan het adres: SCHOOLSTRAAT 4, HEERLEN.

R.K. School voor L.H.N.O. Stein
Assevedostraat 3, tel. 04495 - 1981

AANMELDING VAN NIEUWE LEERLINGEN

voor het schooljaar 1970 - 1971
dagelijks van 9.30 uur - 17.00 uur.

OPLEIDINGEN:
3-jarige L.H.N.O.
1e jaar L.H.N.O. brugklas: na 6 klassen basisonderwijs
2e jaar L.H.N.O.: na brugklas
3e jaar L.H.N.O. met differentiatie T en P: na 2e jaar L.H.N.O.

AVONDCURSUSSEN (voor personen vanaf 17 jaar): koken en naaien vanaf september 1970.

DONDERDAG 2 APRIL

OPENIN[G]

van een

Indische Tok[o]

alle artikelen voor de

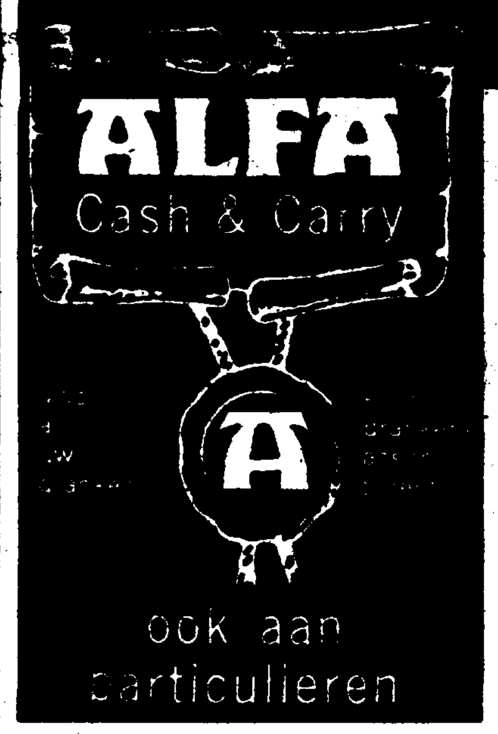
RIJSTTAFEL

tegen gereduceerde prijzen.
U te mogen begroeten stellen wij ... zeerste op prijs.

EVERS
RIJKSWEG ZUID 129b — GELEEN

KOOPT PRIJSBEWUST

KOOPT UW DRANKEN BIJ **ALFA** CASH & CARRY



ook aan particulieren

BIER ALFA edelpils 3 pullen of 4 flessen	**1.-**
COGNAC NAPOLEON per fles	**12.25**
WHISKY per fles vanaf	**10.45**
GIN per fles vanaf	**9.05**
WODKA per fles vanaf	**9.40**
RUM per fles vanaf	**8.25**
SHERRY eigen import, fantastische kwaliteit, 3 flessen voor	**9.95**

Dit is geen weekaanbieding. Deze prijzen gelden bij ons het gehele jaar.

Bezoekt vrijblijvend onze zaken te
SCHINNEN: THULL 19a — TELEF. 04493—1872
NIEUWENHAGEN: KERKSTRAAT 41 — TELEF. 04443—2536
GELEEN: OUDE MARKT 10 — TELEF. 04494—2971
HEER: RAADHUISSTRAAT 12 — TELEF. 04400—23880 x

DRS J. B. H. KOELMAN
Belastingkundige
(lid Ned. Orde van Belastingconsulenten)
(lid Ver. Acad. Gev. Belastingdeskundigen)

zoekt voor zijn kantoor:

typiste

(leeftijd 17—20 jaar).

Sollicitaties aan het adres: SCHOOLSTRAAT 4, HEERLEN.

AANDACHT:
Geheel nieuw voor Nederland!

Geaccidenteerde wagens! Rechtstreeks uit Duitsland!
Alle personenwagens leverbaar, als Mercedes, Opel, VW, Ford, Peugeot, Porsche enz. Mijn wagens komen rechtstreeks van de Verzekeringen, geen tussenhandel, daarom altijd interessant.

AUTO-DIENST - BESSERT
5 Köln - Deutschland
Karolinger Ring, 19. - Tel. 91/49-221/316751

BOD gevraagd

Centr. Ophoven

De 2 woonhuizen met schuur, ondergrond erf en tuin, gr. 6.53 are. tev. landbouwgrond.

Inl. of prijsopg. t.m. 31 maart. Ehlen, P. Breughelstr. 63, Broeksittard.

GEVRAAGD:
- **Konstruktie- en**
- **Leerling-konstruktie bankwerkers**

Goed loon.
Te melden:
Las en Konstruktiebedrijf
L. VAN DER ZALM
Naanhofsweg 55 Vaesrade
Tel. 04447 - 1658

Voor onze afdeling Uitgeverij ... wij op korte termijn een medew...(ster) tot ± 25 jaar met een ... algemene ontwikkeling (min. op ... A-niveau) die opgeleid wil worden ...

TEKSTSCHRIJVER

Hij/zij zal, na een ruime inwerk... de, in staat moeten zijn de teksten ... schrijven voor diverse commerc... gerichte bedrijfsperiodieken.
Een aanleg tot creatief schrijv... perfecte taalbeheersing en de w... zich in de publiciteitssector te be... men, zijn onmisbaar om deze boei... functie tot een succes te maken.

Uw uitvoerige sollicitatiebrief kunt ... richten aan de directie van

UfO
Realisatiebureau v...
Bedrijfspromotie...
Postbus 255, Heerlen
Tel. 045—717970

CHAUFFEUR

gevraagd, moet ouder zijn dan 23 jaar voor internationaal transportvervoer.

Transportbedrijf F. A. Bröcheler en Zn. — Nijswiller, Kolmonderstraat 1. Telefoon 04451 - 229.

R.K. Lagere Technische School „Pastoor Jacobs",
Rijksweg Zuid 70 Sittard

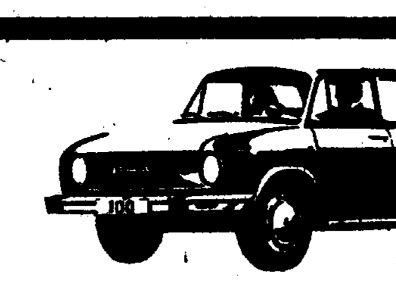
Gevraagd: voor de afdeling Horeca

een leraar SERVEREN

die tevens ervaring heeft in KOKEN

Bij voorkeur in het bezit van het diploma Hogere Hotelschool met praktijkervaring of het diploma „Commis" van de Stichting Vakopleiding Horecabedrijven en dan tevens in het bezit van het bewijs Algemene Ontwikkeling Beroepsonderwijs of MULO-diploma
Indiensttreding 20 augustus 1970.

Uitvoerige sollicitaties, met vermelding van vervulde dienstbetrekkingen, vóór 15 april as. te richten aan het Bestuur.



ZET MAAR PLUS ACHTER SKODA

Wegens enorm succes
PROLONGEREN WIJ ONZE

GROTE SKODA-SHOW

in ons bedrijf te

LIMBRICHT

TUSSEN SITTARD EN BORN

HEDEN ZATERDAG VAN 14.00 tot 22.00 UUR
ZONDAG, 1e PAASDAG VAN 10.00 tot 22.00 UUR
MAANDAG, 2e PAASDAG VAN 10.00 tot 22.00 UUR

kunt U de nieuwe SKODA-modellen in ons bedrijf bewonderen en ervaren, waarom U „PLUS" achter Skoda kunt zetten.

WIJ LEVEREN U REEDS EEN SKODA VANAF ƒ 5490,20 incl. BTW.

Wij rekenen gaarne op uw komst.

AUTOBEDRIJF LEYMBORGH

BORNERWEG 8 - LIMBRICHT - TEL. 04490-5658 x

N.V. GLASMAATSCHAPPIJ
Kissel 2 - Heerlen.
Telefoon 045-717321.

Zoekt U interessant en afwisselend kant...
Dan kunt U bij ons terecht als

ASSISTENTE

op onze afdeling administratie.

Wij denken aan een jongedame met go... schrift, grote akkuratesse en in bezit van ... Mavo-diploma, en enige ervaring heeft op... als typiste.

Wij bieden:
een goed salaris
goede sekundaire arbeidsvoorwaarden
prettige werkkring.

Denkt U dat dit werk bij U past, neem dan direkt ... op met onze afdeling personeelszaken.

●●●●●●●●●●●●●●●

ST O P HIER

LO O P BIJ ONS BINNEN VOOR EEN INRUILWAGEN MET GARANTIE

MORRIS 1100 '65
MORRIS OXFORD '65
CHEVROLET CORSAIR '61
LELIJKE EEND MET AMI-MOTOR '66
VOLKSWAGEN 1300 met schuifdak '66

autobedrijf van leeuwen
geerstraat 24 (bij de schouwburg) heerlen
telefoon 715082 of privé 713445

●●●●●●●●●●●●●●●

45% besparing!
100% veiligheid!

daarom verkoop ik mijn klanten



banden

Bandenspecialist

P. J. Beaujean

HOENSBROEK
Verl. Klinkerstraat 75, tel. (045)—212743
BRUNSSUM
Julianastraat 11, tel. (045)—253741

Nijmegen - De Westerhelling

Internaat o.l.v. Fraters Maristen
Sophiaweg 8 - Telef. 08800 - 31847 & 31848
Onderwijs: Eigen MAVOschool
Andere studierichtingen aan scholen in de buurt
Studiebegeleiding.
Ruime gelegenheid tot sport
Iedere jongen heeft zijn eigen kamer
Kostgeld f 2200,—
Prospectus op aanvraag. x

Het behandelingshuis Huize „Abshoven" te Munstergeleen

vraagt per 1 mei

EEN GROEPSLEIDER

voor een groep van 12 normaal intelligente kinderen met relatie- en ontwikkelingsstoornissen in de leeftijd van 9 tot 13 jaar.

Mannelijke en vrouwelijke groepsleiding aanwezig.

Vereist:
— Liefst Mulo-opleiding;
— bij voorkeur in het bezit van kinderbescherming A en/of B.

Salaris volgens Rapport Haeck.

Schriftelijke sollicitaties te richten aan de Direktie van Huize „Abshoven", Postbus 160, Geleen.

ROVIM
Groothandel in Sanitair, Metalen, Verwarming, Electro
Rouppe van der Voort N.V.

vraagt voor spoedige indiensttreding een

CHEF BINNENDIENST

voor de afdeling Electrotechnische Artikelen en Installatiematerialen.

Vakkennis/ervaring is een vereiste.

Sollicitaties te richten aan ons adres: Sittarderweg 25 te Heerlen, tel. 045-712627

Vestigingen te Den Haag, Alkmaar, Amsterdam, Groningen, Den Bosch, Heerlen, Hengelo (ov), Leeuwarden, Rotterdam, Utrecht, Venlo.

Ook u kunt straks méér dan f 1300,- per maand verdien[en]

Want dát verdient een programmeur. Een boeiend beroep voor ... en voor vrouwen, dat zekerheid biedt voor de toekomst.
In Europa zullen er vóór 1972 250.000 goedbetaalde vaste ban[en] ... staan. Het ADVANCE instituut kan u helpen om er op tijd bij ... maar dan moet u nu de beslissende stap doen. De ADVANCE ... lijke cursus is duidelijk, up to date en compleet. Naast ... ming ontvangt u ook een opleiding in het programmeren op de ... Na enkele maanden kunt u waarschijnlijk méér verdienen dan ... ogenblik en straks nog véél méér. Stuur spoedig onderstaande ... en u ontvangt alle inlichtingen plus een gratis geschiktheidstest ...

Neem het besluit dat een keerpunt in uw leven kan betekenen ... dag. De pers schreef: „De computer vraagt ieder jaar 25 ... mensen". U kunt één van die mensen zijn.

AAN:
ADVANCE NEDERLAND N.V.
computer divisie
Engelandlaan 257
Haarlem

Gelieve mij - zonder enige verplichting mijnerzijds - volledig ... ten over de cursus „programmeur" en mij een beschrijving een ... heidstest af te nemen. L.D. 28-3

NAAM .... VOORLETTERS ....
ADRES ....
TEL. NR .... WOONPLAATS ....
BEROEP .... LEEFTIJD ....

Plaatselijk nieuws - plaatselijk nieuws - plaatselijk nieuws

ittard

Voor het examen zweminstructeur, t in Den Bosch gehouden werd, slaag- n 17 van de 18 leden van de Sittardse atervrienden.

Op de Urmonderbaan te Sittard slip- de auto van De B. uit Stein. De agen kwam op het fietspad terecht, aar de fietser D. uit Limbricht werd grepen. Hij liep een beenbreuk op en erd overgebracht naar het ziekenhuis. e eerste en tweede bestuurder van een etal auto's, die dicht achter elkaar eden, respectievelijk H. uit Sittard en uit Geleen, remden bij het zien van t ongeluk af. De derde, M. uit Sittard, d dit te laat in de gaten en botste en op de laatste wagen. Deze mde op zijn beurt de achterkant van eerste auto. Bij deze laatste botsin- n werd niemand gewond; wel was er are materiële schade.

Na een spannende strijd behaalde de er Baggen met 439 hout de koningsti- l van de Sittardse kegelclub De Poe- lhaters. Tweede werd de heer Paques, or A. Brands, J. Cals en J. Meisen.

Bij de Sittardse politie werden de ide hoofdagenten, M. Maassen en A. ijsberts, bevorderd tot brigadier.

In het overdekte zwembad te Sittard erd de scholierenproef afgenomen aan 5 leerlingen van de eerste en tweede assen van de scholengemeenschap Ser- am. Uitzonderlijk is wel dat alle 175 elneemsters voor deze scholieren- oef slaagden. De eisen zijn nu niet paald gemakkelijk onder meer school rugslag binnen een bepaalde tijdsli- iet en hinderniszwemmen. Er mag ouwens alleen aan deelgenomen wor- n als men reeds in het bezit is van et zwemdiploma A. Voor Sittard en oor Limburg was deze scholierproef en primeur. Het was namelijk de eer- e keer dat leerlingen van een middel- are school in Limburg aan deze zwem- oef, die de Commissie Schoolzwem- en van de KNZB verleden jaar in het ven heeft geroepen deelnamen. Mej. almaers uit Sittard is voor het zuiden an ons land de grote propagandiste oor de scholierproef. De heer G. Ben- ers leraar lichamelijke opvoeding van het Serviam Lyceum reikte aan al de 175 geslaagden van zijn school een her- inneringsmedaille uit. In de naaste toe- komst zullen ook leerlingen van de la- gere scholen in Sittard in de gelegen- heid gesteld worden om deze scholier- proef af te leggen.

De viering ter gelegenheid van het veertig jarig priesterfeest van gods- dienstleraar W. Bosch en HBS-directeur H. Gieskens van het bisschoppelijk col- lege te Sittard wordt in september ge- houden. Beide leraren zijn op 5 april veertig jaar priester. De feestelijkheden zijn uitgesteld tot begin september om- dat dan het ambtsjubileum van beide priesters herdacht wordt. Op 5 april zullen de heren Bosch en drs. Gieskens afwezig zijn.

Spaubeek

Het comité ouden van dagen biedt van 1 tot 15 april donateurskaarten aan. Evenals andere jaren wil het comité met pasen een attentie brengen aan zieken en bejaarden boven 80 jaar.

Beek

Maandag houdt de geweerschutterij St.-Martinus het koningsvogelschieten op het terrein aan de Putbroekerweg. Om 13.30 uur zal het schuttersgezelschap van het verenigingslokaal naar het ter- rein marcheren, waarom 14 uur het eerste schot gelost wordt. Notaris Im- kamp zal zijn verleden jaar verworven koningstitel proberen te prolongeren.

Born

Voor de jaarmarkt op Tweede Paas- dag wordt belangstelling verwacht uit het gehele land van Swentibold. Er zal ook een standwerkersconcours worden gehouden. De winkeliers bieden 's a- vonds een feest aan in zaal Marktzicht waar van 19 tot 23 uur een orkest voor de nodige sfeer zal zorgen. Er is dan ook een loterij, waaraan geldprijzen zijn verbonden. De avond is voor iedereen toegankelijk.

Tijdens het weekend is de Groene Kruisdienst in handen van zuster Fran- çoise, Born, tel. 04498-1678.

Achttien cursisten zijn geslaagd voor het EHBO-diploma. Vandaag houdt de EHBO een huis-aan-huiscollecte. De opbrengst is bestemd voor de aanschaf van materialen.

De middenstand hield een drukbe- zochte jaarvergadering in lokaal Deuss- Brands. Secretaris Spee werd herkozen. Onder de leden van 150 gezinnen zal een enquête worden gehouden om een indruk te krijgen van wensen en verlan- gens van het kopend publiek.

Het voetbalprogramma: vandaag Born C1 tegen EVV C1 (14 uur). Om 15.30 uur Born A-Mavo Born. Er is geen zaaltraining.

Einighausen

Het programma van instituut Carna vermeldt voor de Paasdagen op zater- dagavond een quiz om ongeveer 21 uur. Zondagavond is er de Duff-show. Paas- maandag popconcert door Limburgs hoogst genoteerde groep „Out of Image" vanaf zeven uur.

Vrijdag na aPsen is er 'n dropping die om 21 uur van start gaat.

Geleen

Bij een botsing tussen twee personen- auto's, bestuurd door de Geleendena- ren J. de K. en J. H. liep de laatste een hersenschudding op. De wagens werden zwaar beschadigd. Het ongeluk gebeur- de doordat geen voorrang werd ver- leend.

In de nacht van donderdag op vrij- dag werd P. J. uit Hengelo in Geleen aangehouden omdat hij zó dronken was, dat hij slechts met de grootste moeite kon lopen. Nadat hij zijn roes had uitge- slapen en proces-verbaal tegen hem was opgemaakt, kon hij weer naar huis.

Guttecoven

De leden van de korfbalclub „Gazel- le" hebben een druk weekend. Vandaag speelt het 2de achttal een competitie- wedstrijd tegen het 3de achttal. Op tweede paasdag ontvangt „aspiranten 2" om 13 uur Viod 2 uit Born terwijl om 14 uur „aspiranten 1" gastheer speelt voor de aspiranten van Vitesse uit Einighau- sen. Het eerste achttal van Guttecoven gaat paasmaandag op bezoek bij Vitesse in Einighausen. Deze wedstrijd begint om 14 uur.

Hedenmiddag om 13 uur beginnen de finalewedstrijden in zaal Verkooyen om het tafeltenniskampioenschap van Gutte- coven. In de loop van de namiddag valt ook de eindbeslissing in de schaakwed- strijden.

Geleen

— Het ziet ernaar uit dat de actiegroep „Jeugd Kluis" — waarschijnlijk zal de naam binnenkort veranderd worden — opnieuw met een reeks activiteiten van start zal gaan. Gedacht wordt aan een programma dat speciaal is afgestemd op activiteiten in het kader van culturele en maatschappeijlke problemen. Gedurende de afgelopen maanden is het een beetje „stil" geweest rond de groep in verband met interne moeilijkheden.

— Op eerste paasdag wordt in de St.-Augustinuskerk een jongerendienst gehouden, waarvoor het jongerenkoor en -orkest een aantal liederen hebben ingestudeerd. Een groep jongeren heeft in samenwerking met kapelaan Douven in verband met de mis het thema „paasvreugde" uitgewerkt. De eucharistieviering begint om 11.30 uur.

Roosteren

— Oud-Roosterdenaar A. W. H. Beunen zal paasmaandag in Ohé en Laek gehuldigd worden in verband met zijn veertig jarig jubileum als onderwijzer in deze gemeente. De receptie van de heer Beunen begint om 11 uur in de verenigingszaal. De eigenlijke jubileumdatum is 1 april.

Berg en Terblijt

— De lagere school te Berg begint weer op donderdag 9 april.

— Zaterdag 4 april houdt de kanarieklub De Vogelzang een ledenvergadering in café Budé. Deze vergadering begint om acht uur.

— Volgende week dinsdag wordt door de firma Lieben een begin gemaakt met het opschonen van de Valkenburgerstraat en de Kleinstraat. Hiermee wordt dan tevens begonnen met de herstelwerkzaamheden aan beide straten, die er momenteel zeer slecht bijliggen.

— Maandag maakt de Nachtwachtschutterij een uitstapje naar het Franse Mauberge. De schutterij zal daar optreden ter gelegenheid waarvan de schutters voor het eerst hun nieuwe hoeden en pluimen zullen dragen. Dit optreden in Mauberge is tevens het eerste buitenlandse optreden van de schutterij dit jaar. Maandagmorgen wordt zeer vroeg vertrokken. Personen die interesse hebben om de schutterij te vergezellen, kunnen zich voor inlichtingen wenden tot een der bestuursleden. Zonodig zal er een extra bus ingeschakeld worden.

— Gedurende de paasvakantie, van 27 maart tot 9 april, wordt de speelplaats rond het houten noodlokaal bij de school te Berg betegeld. Ook zal er een hekwerk langs komen, dat zoveel mogelijk aansluit bij het hekwerk langs de huidige, betegelde speelplaats. Tussen de twee speelplaatsen, die onderling niet op gelijke hoogte liggen, zullen trappen worden aangelegd.

Bunde

— Deze week werd een begin gemaakt met de reconstructie van de Stationstraat. Tijdens de werkzaamheden is het gedeelte tussen station en Roggeveldstraat voor het verkeer afgesloten.

— Voor de leden van V.C. Hera zal donderdag 2 april om 8 uur een algemene vergadering worden gehouden in het K.W.J. lokaal. Gezien de grote financiële problemen, waardoor men zelfs niet in staat is de huur van de sportzaal te voldoen, heeft het bestuur besloten een steunkaartenaktie te houden.

— Het kerkelijk zangkoor zal tijdens de hoogmis op Paaszondag de Missa Brevis van W. A. Mozart uitvoeren. Tijdens het eeuwfeest in juni wordt dezelfde Mis gezongen maar dan met orkestbegeleiding.

Houthem

— In de volgende week wordt door de bestuursleden van het plaatselijk Groene Kruis huis aan huis gekollekteerd voor de Emmabloem Stichting.

— Op 1 april is de heer J. Silverentand 25 jaar werkzaam bij de waterleidingmij de Geulvallei. De huldiging vindt plaats in café Garritsen.

— Vanmiddag zal de fanfare vanaf 13 uur oud-papier ophalen.

Mheer

— Het gemengd koor zal op paasdag tijdens de hoogmis van 10 uur onder leiding van de heer H. Vanhauten de driestemmige mis in honorem immaculati conceptionis b. Mariae virginis uitvoeren van Aegidio Cirialli.

Vaals

— Tot hoofd van de tweede afdeling op de gemeentesecretarie is benoemd de heer J. Bodelier, tot nu toe chef afdeling financien. Hij volgt de onlangs overleden heer Jacobs op. De heer Bodelier wordt tevens plaatsvervangend secretaris. Tot chef afdeling financien werd benoemd de heer A. Kusters.

Hulsberg

— Tot nieuwe voorzitter van de VVV Hulsberg is de heer H. Wouters gekozen. Nieuwe bestuursleden zijn de heren Van Neer en Meesterboer. De laatste werd penningmeester. In de kascommissie werden benoemd de dames Driessen en Van Neer en de heer Keijdener.

— De buurtvereniging Het Goede Doel houdt op 3april weer een dropping om half acht vanaf café Hamers. Deelname staat open voor 15-jarigen en ouderen die zich kunnen opgeven bij de heren E. Meerse, H. Meex en A. Satijn tot 1 april.

— De VVV vergadert opnieuw op 6 april om enkele financiële aangelegenheden te behandelen, in café Oud-Hulsberg, om half 8. De postcommandant van Scheppingen van de rijkspolitie zal een lezing houden over voorschriften die bij het exploiteren van een horecabedrijf in acht moeten worden genomen. Een afgevaardigde van de middenstand wordt uitgenodigd met het doel een goede samenwerking tussen beide verenigingen tot stand te brengen.

Sint Geertruid

— Voor de weekend-dienst van het Groene Kruis in St.-Geertruid, Mheer, Banholt, Noorbeek en Margraten voor spoedgevallen zuster Vliegen, Margraten, telefoon 04458-566. Deze weekenddienst loopt tot maandagmorgen 8 uur.

Heugem

— Tweede Paasdag wordt een instuif gehouden in „Ons Huis", van 7 tot 11 uur. Diskjockeys zijn Bert en Maurice.

— De speeltuin in Heugem is weer geopend. Het is de uitspanning „De Smederij" aan de Rijksweg nummer 1 in Gronsveld.

Maastricht

— Maandag weerklinken feestklanken op Sint-Pieter bij gelegenheid van de „opening van Sint-Pieter", wanneer traditiegetrouw het toeristenseizoen weer wordt geopend. Een andere belangrijke reden om feest te vieren is de aanbieding van de nieuwe uniformen aan de harmonie Sint-Pieter, voortgekomen uit de samenvoeging van de vroegere twee Sint-Pieterse muziekkorpsen. Een ijverig damescomité, bestuur en andere medewerkers o.a. de Mosasaurussen hebben voor de nieuwe uniformering gezorgd, waarvoor een bedrag van 20.000 gulden nodig was. Restauratie van het oude oprichtingsvaandel bleek onmogelijk, zodat binnenkort ook een nieuwe drapeau zal komen. In afwachting daarvan zal het openingsfeest worden opgeluisterd met de beide vaandels van de vroegere muziekkorpsen. De feestdag begint met een hoogmis in de kerk van Sint-Petrus, waarna korte muzikale rondwandeling en ontbijt in de Koijl aan de Mergelweg. Tevens zal de installatie plaats hebben van de heer W. de Haas als beschermheer en van de heer E. Jongen als erevoorzitter. Beide heren hebben een belangrijk aandeel gehad bij de samenvoeging. Na de installatieplechtigheid zal de harmonie een muzikale rondwandeling maken om zich in de nieuwe uitmonstering te tonen. De dag wordt besloten met een feestavond, waar nog het een en ander zal worden verteld over verdere acties en plannen.

— Omdat het bedrijfsleven veelal van plan is in de week van 4 tot en met 8 mei vrijaf te geven, is in overleg met het oudercomité door het schoolbestuur van Pottenberg besloten die week ook de schooljeugd vrijaf te geven om onnodig schoolverzuim te voorkomen. Om toch aan het aantal wettelijk verplichte schooluren te komen, zal op koninginnedag (30 april) school zijn en zal woensdag 20 mei van de geplande Pinkstervakantie komen te vervallen.

— Paaszondag wordt in de Koepelkerk onder de Eucharistieviering van 11.45 uur de Missa Brevis voor solo en gemengd koor van Joseph Haydn uitgevoerd. Mevr. Christina Wolfs-van den Bosch zingt de Benedictus-solo. Het orgel wordt bespeeld door Remy Symier. Het koor staat onder leiding van Karel van Wersch.

— Volgende week zondag 5 april om 8.30 uur zal in de parochiezaal van St.-Hubertus in het Boscherveld aan de fanfare de kampioenswimpel worden overreikt door afgevaardigden van de Limburgse Bond voor Muziekgezelschappen.

— Volgende week zaterdag om 2.30 uur zal in hotel Dominicain weer een bijeenkomst worden gehouden van de Nederlandse Vereniging voor Weer- en Sterrenkunde. Drs. T. de Jong, wetenschappelijk medewerker aan de sterrewacht te Leiden, zal spreken over het ontstaan van de sterren. De bijeenkomst van de werkende amateurs is dinsdag 7 april om 7.30 uur eveneens in Dominicain.

— Het Katholiek Vrouwengilde Maastricht heeft haar programma voor april bekend gemaakt. Dinsdag 7 april wordt er gewandeld. Samenkomst om 2 uur in de stationshal. De cursus bloemschikken wordt vervolgd op 13 april. Mevr. J. de Jong-ten Doeschate zal op 15 april spreken over een ontwikkelingsproject van het Vrouwengilde in India. Na de pauze zullen de vrouwelijke kandidaten voor de gemeenteraad hun visie geven over de komende verkiezingen. De bijeenkomst is in Dominicain om 8 uur. Dinsdag 28 april staat er een dagtocht op het programma naar Mamelis en Slenaken. Evenals vorig jaar wordt het ziekentriduüm ook dit jaar weer gehouden in het gemeenschapshuis te Malberg aan de Dukaatruwe. De data zijn 21, 22 en 23 april.

Schimmert

— In verband met de viering van het 125-jarig bestaansfeest van de fanfare St.-Cecilia, in de periode van 6 t.m. 16 aug. is een feestcomité opgericht, dat in overleg met het bestuur van de fanfare het programma van deze festiviteiten nader zal uitwerken. In dit comité hebben zitting: Piet Frijns, voorzitter, Wiel Leunissen, secretaris, Jacques Huls, penningmeester; leden de heren Gerard Provaes, Eugène Vroemen, Guill. Kuipers, Jo Frijns, Huub Provaes en Aug. Eyssen.

— Door middel van een rondgang door het dorp zal het Schuttersgezelschap St.-Sebastiaan op zaterdag 11 en zondag 12 april de nieuwe uniformen tonen aan de bevoking.

— De heer Leo Goossens werd benoemd tot officier van het Schuttersgezelschao St.-Sebastiaan.

Schimmert

— Op de gehouden vergadering van het schuttersgezelschap St.-Sebastiaan is besloten dat dit jaar niet zal worden deelgenomen aan het Oud Limburgs Schuttersfeest te Kouwel (België). Dit in verband met het drukke programma van de schutterij alsmede met het oog op de financiële positie van de vereniging.

— De bejaardenvereniging maakt woensdag 15 april een uitstapje naar de bollenvelden en naar Keukenhof. Tevens staat op het programma een reis naar Brussel, waar onder andere de Koninklijke Bloementuinen zullen worden bezocht.

— De openingstijd van de parochiebibliotheek ... tot officier van het schuttersgezelschap uur. Maandag is de bibliotheek gesloten.

— Op woensdag 1 april organiseert de Jeugdraad een wandeltocht voor de jongens en meisjes vanaf de vierde klas van de lagere school. De tocht begint om twee uur en duurt tot ongeveer vijf uur. Bij het Parochiehuis is het verzamelpunt.

Gronsveld

— Het prijskraaien voor hanen wordt maandagmorgen vanaf 10.30 uur gehouden in zaal J. van de Weerdt.

— Het fruitaanbod aan de coöp. veiling bestond hoofdzakelijk uit de soort golden delicious. De beste sorteringen werden met drie tot vier dubbeltjes betaald en de overige varieerden tussen 15 en 20 cent.

— Zondag na de hoogmis worden huis aan huis de zakjes opgehaald voor de Malawiactie.

Noorbeek

— Paasmaandag vindt in café „Schuttershof" aan de kerk na de hoogmis de jaarlijkse openbare verkoop plaats van de Sint-Brigidaden. De traditie wil, dat de kapitein van de jonkheid de verkoop leidt. Terwijl iedereen rustig doorkaart, wat babbelt of zijn „dröpke" drinkt, klinkt hier en daar de stem van een kooplustige. Bij „eenmaal, andermaal, verkocht" is de nieuwe eigenaar bekend. Speciale verkoopcondities zijn: de eigenaar moet zelf de den voor de kerk weghalen in de voormiddag van de tweede zaterdag na pasen om plaats te maken voor de nieuwe den, die op diezelfde zaterdag in een Belgisch bos gehaald en diezelfde avond weer voor de kerk van Noorbeek geplant wordt. Als „schrijfgeld" schenkt hij de jonkheid een liter jenever. Na deze openbare verkoop begint de jaarvergadering van de jonkheid, waarbij de leden op de hoogte worden gesteld van het jaarverslag, het financieel verslag, toekomstige aktiviteiten e.d. Tevens vindt de bestuursverkiezing plaats. Aftredende bestuursleden zijn dit jaar René Simonis en Armand Gubbels, die zich beiden weer herkiesbaar hebben gesteld. Het zal voor kapitein Lambert Offermans, die negen jaar bestuurslid is, waarvan drie jaar als kapitein, de laatste vergadering zijn die hij zal voorzitten, omdat hij binnenkort in het huwelijksbootje stapt.

Valkenburg

— In de woning van mevrouw Loozen aan de Daelhemerweg heeft woensdagavond een schoorsteenbrand gewoed. Door snel ingrijpen van de Valkenburgse brandweer kon de schade beperkt blijven tot enkele honderden guldens.

— In de nacht van dinsdag op woensdag verleende mejuffrouw K. uit Heer op de hoek Koninginneweg-Emmalaan geen voorrang aan M. uit Valkenburg, waardoor een botsing ontstond. Persoonlijke ongelukken deden zich niet voor maar de schade aan beide voertuigen was aanzienlijk.

— Maandag om half negen start het Menestrel Chantant weer zijn aktiviteiten in de Fransche Molen. Die avond treden diverse Limburgse troubadours op, die luisterliedjes zingen.

— De Valkenburger H. is sinds een paar dagen zijn auto kwijt. De auto een grijze Ford Cortina met het kenteken 43-63-BP, is aan de Daelhemerweg gestolen.

— Vijf inzittenden van een volkswagen hebben verwondingen opgelopen toen deze op de Geneindestraat van de weg raakte en tegen een muurtje opbotste. De vrouw van de bestuurder, J. M. Frijns, liep een beenbreuk op. De andere inzittenden, bestuurder Frijns, diens broer, de vrouw van zijn broer en zijn twaalfjarig zoontje liepen snij- en schaafwonden op door versplinterd glas.

Hoensbroek

— Het rektoraat van het H. Hart van Jezus van Mariarade wordt ingaande 12 april verheven tot een zelfstandige parochie. De tegenwoordige rektor Coenradus de Klijn, die sedert 1962 in Mariarade werkzaam is, wordt overgeplaatst naar Swalmen en zal worden opgevolgd door pastoor Senden.

— Donderdagmiddag werden op de Akerstraat-Noord tien automobilisten en bromfietsers bekeurd, die door het rode stoplicht reden.

— Op de kruising Mgr. Hanssenlaan - Heerlerweg - Overbroekstraat reed de in Hoensbroek wonende Spanjaard J. G. door onbekende oorzaak met zijn personenauto tegen een lichtmast. De bestuurder en zijn mede-inzittende landgenoot R. G., eveneens uit Hoensbroek, moesten per ambulance naar het ziekenhuis worden overgebracht.

Ubach over Worms

— De tenor Ger Knoben luistert zondagmorgen om half 10 de hoogmis op in het ziekenhuis te Brunssum.

"De wethouder heeft er grijze haren van gekregen"

Grevenbicht kampt nog met problemen rond de stortplaats

GREVENBICHT ,28 maart — „Ik word er stapelgek van", mompelde wethouder Hoedemakers voor zich uit tijdens het debat over de gemeentelijke stortplaats. Andermaal bleek dat de vuilnisbelt een groot zorgenkind voor de gemeente is. Omwonenden hebben last van de rommel, die her en der rond de stortplaats wordt gegooid en de gemeente ziet geen kans om aan deze wantoestand een einde te maken. „De wethouder van openbare werken heeft er grijze haren van gekregen", aldus burgemeester van Hinsberg.

— De raadsvoorzitter gaf toe dat de stortplaats op een ongelukkige plaats ligt, namelijk dicht bij de bebouwde kom. Eingelijk had men er daar nooit aan moeten beginnen. De vergunning om op de huidige belt te storten, loopt tot 1973. Een nieuw vergunning zal door Ged. Staten zeker niet worden afgegeven, aldus de heer van Hinsberg.

De oplossing zou nu kunnen zijn: het huisvuil gaan storten in Stein en het grof vuil in Grevenbicht. Dat zou dan betekenen dat de stort in Grevenbicht minder belast wordt. Maar het raadslid Theunissen voelde niets voor deze oplossing. Hij wenste onmiddellijke sluiting van de Grevenbichtse stortplaats en het openstellen van een nieuw (grond)-gat op Elba als vuilnisbelt. Burgemeester van Hinsberg meende dat dat geen haalbare kaart is, omdat Ged. Staten daar zeker geen toestemming voor zullen geven. Na heel veel heen en weer gepraat werd door de raad besloten dat men inzake een nieuw stortgat stappen zal ondernemen bij Ged. Staten ,waarbij op de achtergrond zal spelen dat de huidige stortplaats zo gauw mogelijk gesloten moet worden. „Want dit is een schandvlek voor het dorp", aldus raadslid Theunissen. De gemeenteraad stelde de begroting voor 1970 vast. Deze heeft een tekort van ongeveer f 70.000,—. In deze raadsvergadering merkte de heer Theunissen nog op, dat Grevenbicht straks een belangrijke rol als forensenplaats zal gaan spelen. Dat zal een bevolkingsaanwas tengevolge hebben en daarom zal het nodig zijn dat B. en W. nieuwe bouwmogelijkheden scheppen, aldus de heer Theunissen.

Ziekenhuisomroep Sittard bestaat vijf jaar

SITTARD, 28 maart — De Sittardse ziekenhuisomroep bestaat vijf jaar. In 1965 werd begonnen met een team van vier personen, van wie nog J. Coolsma en F. Sampers aktief zijn. Momenteel telt de omroep zestien vaste medewerkers, die per week vijf programma's waarvan twee in samenwerking met de afdeling bezigheidstherapie verzorgen. In de beginperiode kwam men tot één programmaatje per maand, wat later uitgebreid werd tot vier per maand.

De groep had gehoopt, dat het eerste lustrum gevierd had kunnen worden in de nieuwe studio maar de benodigde apparatuur is nog niet gearriveerd.

Het team bestaat momenteel uit J. Coolsma, F. Sampers, de dames Engelen, Meisen, Kuis, Sampers, De Vrieze, Ledoux en de heren Nijssen, Houben, Mulders, Wiersmans, Houben, Nohlmans Ekermans, Van de Ven en Frenken.

De programma's voor de komende dagen staan in het teken van de lustrumviering. Zo is paaszondag vanaf half vier een speciaal verzoekplatenprogramma, gevolgd door een monstopprogramma met muziek voor iedereen. Op tweede paasdag aandacht voor de sportwedstrijden Almania - Sanderbout en FSC - Blauw Wit vanaf drie uur en maandagavond is er een instuif-programma dat „voor de vuistweg" zal worden gepresenteerd.

Gratis schaakles voor jeugdsoos

ELSLOO, 28 maart — Het bestuur van de schaakvereniging De Raadsheer uit Elsloo heeft een groep leden van de plaatselijke jeugdsociöteit Utopia een gratis schaakcursus aangeboden. Ook de heer Jan Peters, conservator van het streekmuseum van Elsloo, wil de leden van Utopia iets bieden: hij is genegen een lezing te houden over de geschiedenis van Elsloo en samen met de jongelui en bezoek aan het museum te brengen. Leden die er iets voor voelen van de geboden gelegenheden gebruik te maken kunnen izch tijdens de soosavonden opgeven en bij de heer Frans Fredrix, Willemstraat 5.

AGENDA

DOKTERSDIENSTEN

Sittard: zaterdag dr. Snijders, tel. 2151; eerste paasdag: dr. Jessen, tel. 3339 en tweede paasdag: dr. Winters, tel. 2517.

Geleen-Oost: dr. Hundscheid, Munstergeleen, tel 04490-2735, tweede paasdag: dr. Sirre, tel. 3825.

Geleen-West: dr. van Sambeek, tel. 3430; tweede paasdag: dr. Thomassen, tel. 2256.

Nieuwstadt-Susteren: dr. von der Fuhr, tel. 04499-332.

Grevenbicht-Born: zaterdag en zondag: dr. de Leeuw, tel. 04498-1266; paasmaandag: dr. Baks, tel. 04498-1728.

Beek: dr. Houtackers, tel. 04402-1893.

Limbricht-Susteren: dr. Ebbers, tel. 04499-580.
Spaubeek-Neerbeek: dr. Meessen, Neerbeek, tel. 04402-1750.

Geulle-Elsloo: dr. Kuypers, tel. 04401-1504 (Geulle) en dr. van de Harten, tel. 04402-1660.

Stein-Urmond: dr. Lamour, tel. 1850 en tweede paasdag dr. Govaert, tel. 1212.

Schinnen-Puth: dr. Hermans, tel .04493-1223 en tweede paasdag dr. Olislagers, tel. 04447-1346.

APOTHEEKDIENSTEN

Sittard: apotheek Buyzen.
Geleen: apotheek Lindenheuvel.
Beek: apotheek Bloemen.

VROEDVROUWENDIENST

Geleen: mevr. Donners-Beltgens, tel. 3484 en mevr. van de Leeuw-Snik, tel. 3729.

TANDARTSENDIENST

Geleen: zaterdag van 17 tot 18 en zondag van 12 tot 12.30 uur, Aussems, tel. 04494-2217.
Elsloo: zaterdag van 17 tot 18 en zondag van 12 tot 12.30 uur, Willemars, Groene Kruisgebouw, tel. 04402-2022.

AMBULANCEDIENST

Alle gemeenten tel. 04494-2222.

KERKDIENSTEN

GEREFORMEERDE KERK
Sittard: 10 en en 16.30 uur zondag.

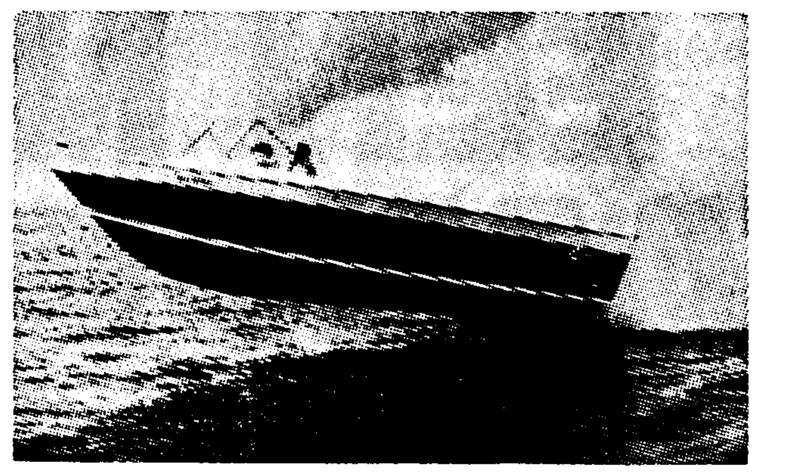
EXAMENS

Aan de Katholieke Universiteit te Nijmegen slaagden voor kandidaatsexamen tandheelkunde H. H. A. de Boer Venlo, T. J. Y. L. M. Lemmens, Heerlen, F. F. M. J. W. Nies Weert, F B L M. Peters Hoensbroek; voor kandidaatsexamen Nederlands M. E. J. Bours Oirsbeek; voor doctoraal examen rechtsgeleerdheid W. Aerts Venlo (cum laude), R. M. Peters Roermond; kandidaatsexamen sociologie H. A. W. M. Verbaken, Maasniel.

jean bollen

BOGAARDENSTRAAT 1
MAASTRICHT
TELEFOON 04400 - 15083

Nautica



speciaalzaak in watersportartikelen o.a.

Motoren
Off. Mercury-dealer

Boten
imp. Crestliner

Waterski's
service-station
imp. Reflex x

ROMBOUTSCOLLEGE
BRUNSSUM

SCHOLENGEMEENSCHAP ATHENEUM - HAVO
Atheneum klas 1 t.m. 6 — Havo klas 1 t.m. 5

vraagt per 1 augustus 1970

docenten

voor

FRANS	7 uur
GESCHIEDENIS	33 uur
AARDRIJKSKUNDE	14 uur
BIOLOGIE	16 uur

en eerste graad

docenten

voor

NEDERLANDS	14 uur
DUITS	10 uur
ENGELS	12 uur
WISKUNDE	6 uur
SCHEIKUNDE	29 uur
TEKENEN	11 uur

Sollicitaties dienen gericht te worden aan de Rector van bovengenoemd College, Brederostraat 11 te Brunssum.

GEVRAAGD:

ONGESCHOOLDEN

Voor opleiding resp. omscholing tot matrijzensmid of bedieningsman voor stans- en buigmachines.

Voor mijnwerkers, waarop afvloeiingsregeling van toepassing, goede omscholingsregeling mogelijk).

CONSTRUCTIE-BANKWERKERS

en leerling constructie bankwerkers.

GEREEDSCHAP-MAKERS

DRAAIERS

en leerling-draaiers

VOORMAN

in productie-verspaningsafdeling.

AANMELDEN: bij

OCEANA-CARMI n.v.
Wijngaardsweg 61 — HOENSBROEK
Tel. 045 - 211748.

WINKELIERS EN GROOT-VERBRUIKERS

kom nú kijken bij het B.B. 'PAK' Huis

VOORJAARS-SHOW

sport en spel- food-, vakantie-en campingartikelen

5000m² verkoopvlakte
30.000 verschillende artikelen!
volop parkeerruimte

B.B. 'PAK' Huis BIALLAS n.v.
KISSEL 30, HEERLEN, TEL. 045—717441
Zelfbedienings Groothandelscentrum
van 's morgens 8 tot 's avonds 8 geopend
zaterdags tot 12 uur

HEADQUARTERS
ALLIED FORCES CENTRAL EUROPE
BRUNSSUM

Applications are invited for present and future vacancies in the Officers Club-Brunssum and S.N.C.O.-Treebeek for experienced

WAITERS

on contract of definite and indefinite duration.

Qualifications required:

Age 22 - 35 years
National or International Experience
Sufficient knowledge of English language
Application to be submitted to Civilian Personnel Office - Akerstraat 7 - Brunssum

---

Sittard te koop
Luxueus herenhuis met kantoren, berging op 3 km van het centrum.

Voerendaal te koop
Halfvrijst. middenstandswoning, 4 sl.k. c.v., gar. ƒ 58.000,—

Waubach te koop
a. vrijst. ruim zeer goed gebouwd herenh. met 1200 m2 tuin ƒ 49.000,—.
b. boerderijtje met dubbel bouwterrein en 5.000 m2 weiland ƒ 50.000,—.
c. halfvrijst. ruime woning met gar. ƒ 53.000,—.

WINKELPANDEN te koop

HEERLEN Saroleastraat
een dubbel winkelpand met een uit 2 verdiepingen bestaand magazijn, tuin, bovenwoning. Tot. opp. ruim 450 m2.

HEERLEN Dautzenbergstraat
een modern winkelpand met magazijn, werkplaats, achteringang en mooie bovenwoning.

HEERLEN Kerkraderweg
een modern winkelpand met zij-ingang, magazijn en aparte bovenwoning. ƒ 85.000,— k.k.

BRUNSSUM Lindeplein
halfvrijst. winkelpand met zij-ingang en magazijnen. Voor vele doeleinden geschikt. Prijs in overleg.

GELEEN Lindenheuvel
zeer ruim winkelpand met magazijnen en kantoren (maken bovenwoning mogelijk) ƒ 65.000,— k.k.

HOENSBROEK
fabriekspand met magazijnen, kantoren, showroom, werkplaats, kelders, ruime parkeerplaats, bovenwoning. Tot. opp. ca 500 m2. ook geschikt v. cash & carry.

MAASTRICHT
winkel 15x5 met magazijn, keukentje en eventueel aparte bovenwoning (te huur).

Op 3 km van Heerlen kunnen wij een exclusieve bungalow aanbieden met 5000 m2 aangelegde parktuin. Het pand heeft een ultra moderne keuken, 4 grote sl.k., luxe badk., dubbele gar. Prachtige antieke woon-eetkamer, hal met vijvertje. Een uniek aanbod. Vr.-prijs ƒ 170.000,— k.k.

Heerlen te koop
a. Luxueuze vrijst. bungalow, L-vormige woon-eetk., 4 slaapk., badk., c.v., garage, aangelegde siertuin ƒ 120.000
b. Riante bungalow nabij grote weg Hrl.-Voerendaal. Bwjr 1969, 4 sl.k., c.v., garage. ƒ 120.000,—
c. Ruim herenhuis met 7 sl.k., bouwterrein en 3500 m2 weiland ƒ 85.000,—
d. Vrijst. herenh. met rondom tuin (800 m2). 3 sl.k., garage, c.v., bwjr. 1953. ƒ 85.000,—
e. Vrijst. rustig gel. woning met 4 slpk., c.v., garage, ƒ 65.000,—.
d. Halfvrijst. woning Molenberg, 5 sl.k., c.v., garage, ƒ 68.000,—.
g. Tussengebouwd herenhuis in centrum 4 sl.k. ƒ 55.000,—
h. Winkelwoonh. met garage en bovenwoning nabij centrum ƒ 55.000,—
i. Bouwterrein 300 m2 bij centrum voor 2 woningen.
j. Vrijst. luxueus herenh. ca 4 km van Heerlen ƒ 89.000,—
k. Dubbel ouder woonh. nabij centrum ƒ 30.000,—

Born te koop
Vrijst. 4 slaapkamer bungalow met grote tuin ƒ 85.000,—.

Kerkrade te koop
mooie halfvrijst. woning met c.v., garage, magazijn, 4 sl.k. ƒ 58.000,—.

Merkelbeek te koop
Zeer mooi gelegen vrijst. verbouwd woonh. met 1200 m2 tuin ƒ 49.000,—.

Schaesberg te koop
a. vrijst. herenh. 1e stand 4 sl.k., c.v. garage ƒ 89.000,—
b. halfvrijst. herenh. 4 sl.k. c.v., garage ƒ 67.000,—
c. halfvrijst. mooi gelegen middenst.-woning met gar. ƒ 42.000,—
d. ouder vrijst. woonh. met tuin ƒ 37.000,—

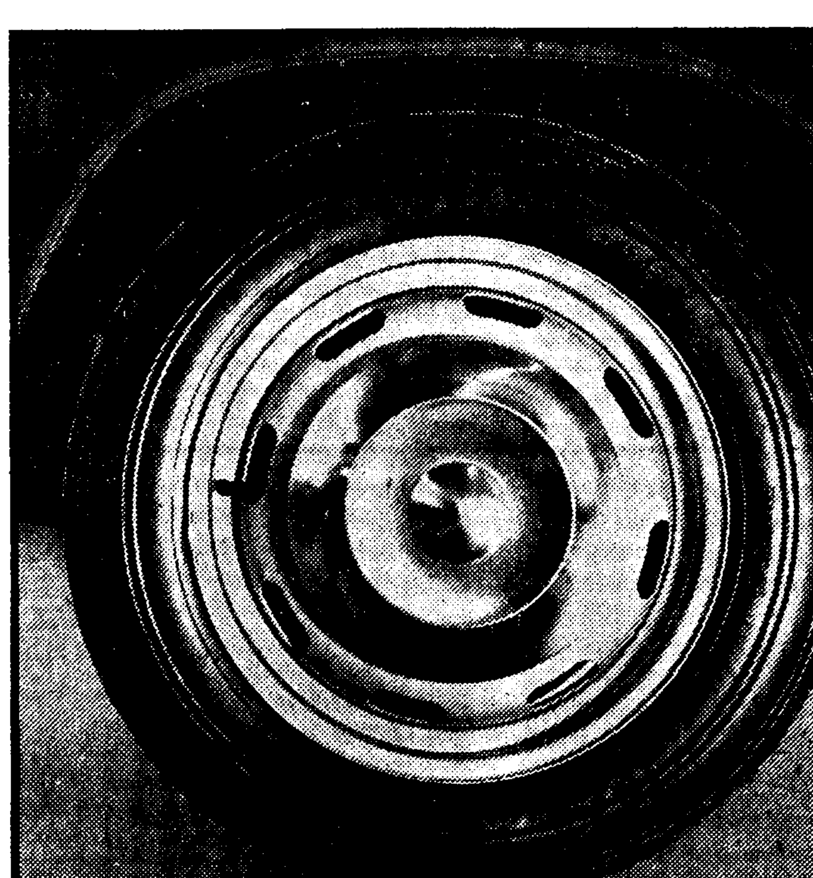
NIEUWBOUW WONINGEN IN:
Schaesberg, in U-plan de Landgraaf 3 en 4 slaapkamerwoningen met c.v. en garage.
Nieuwenhagen, 3 slaapkamerwoningen met c.v. en garage ƒ 51.000 (excl. premie).

PENNERS & SCHOENMAKERS MAKELAARDIJ N.V.
WELTERTUINSTRAAT 4-6 HEERLEN TEL. 045 - 718330

Doe er wat voor om fit te blijven.
Neem iedere dag een glaasje
Pleegzuster Bloedwijn
echt, het helpt.

Radio, t.v. DEFECT? Wij repareren aan huis m. voorafgaande prijsopg. door geh. Z.-Limburg. Off. Wega- en Blaupunktdealer. Radio Bruls en Zn., Jupiterstr. 50, Geleen, tel. 2249. x

---



Bij Daf kunt u snel vooruit komen

Wie een gezin heeft, kan zich geen gok veroorloven. Uw toekomst moet zo veilig mogelijk zijn.
U moet eigenlijk de zekerheid hebben van een vaste baan tot aan Uw pensioen toe. Die zekerheid hebt U bij DAF, want de auto is niet meer weg te denken uit ons dagelijks leven. En in de totale autoverkopen neemt DAF een steeds groeiende plaats in. In ons voortdurend groeiend bedrijf kunnen wij nog heel wat mensen gebruiken. Die nog heel wat kunnen bereiken. Interesse? Kom praten.
Voor informatie of aanmelding bent U dagelijks welkom op ons bedrijf van 8-12 en van 2-5 uur.
Eveneens bij de arbeidsbureaus in Sittard, Heerlen, Brunssum, Roermond, Maastricht.

Bovendien op een der volgende zittingsavonden:

op dinsdag 31 maart 1970 van 19.00-20.00 uur:

Maastricht, Gebouw „De Stuers", Kruisherengang 12.
Heerlen, Café M. Bijsmans, Akerstraat 7.
Nieuwenhagen, Dorpcentrum „Nieuwenhagen", Markt 18.
Geleen, Café „'t Raodhoes", Markt 53.

en van 20.30-21.00 uur:

Beek, Hotel Wilms, Mauritslaan 22.
Klimmen, Hotel „De Gouden Leeuw", Klimmenderstraat 78.
Schaesberg, Café „Petite-Fleure", Streperstraat 3.
Susteren, Café-Rest. Esser, Marktstraat 40.

DAF

VAN DOORNE'S PERSONENAUTOFABRIEK DAF N.V. — BORN.

Op 2e Paasdag nodigt Warson U uit voor haar grote meubelshow

IN MECHELEN a/d MAAS IN BELGIË

Rijdt U eens even langs en U kijkt Uw ogen uit op 6000 m2 showruimte met eksklusieve stijlmeubelen

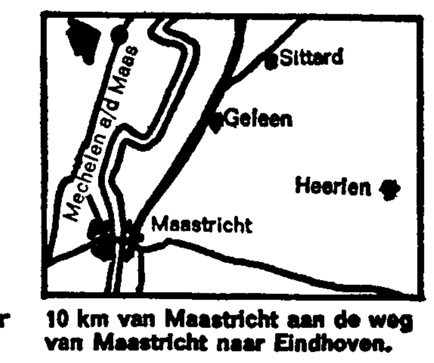


Speciale aanbieding ƒ 965,-

Bijzonder stijlvol living-meubel met veel bergruimte, massief donker eiken uitvoering, met de hand gebeeldhouwd in Breugheliaanse stijl. Afm. 2.35 lang, 1.51 hoog, 50 diep. Bijpassende meubels verkrijgbaar: tafel, stoelen en barmeubel voor living of eetkamer. Dit prachtige meubel verhoogt de sfeer van uw interieur.

ATTENTIE: OP ONZE PRIJZEN GEEN B.T.W. LEVERING FRANCO HUIS. BESTELDE MEUBELEN GRATIS IN OPSLAG. U KOOPT RECHTSTREEKS VAN FABRIEK NAAR GEBRUIKER, DUS ZONDER TUSSENPERSONEN.

Warson MEUBELEN
Mechelen a/d Maas, Steenweg 161 (Markt) Telefoon 0932.11.67159
Openingstijden: dagelijks van 9.00-12.00 en van 13.30-20.00 uur, 's zondags van 9 uur tot 12.00 uur. Parkeerruimte aanwezig.

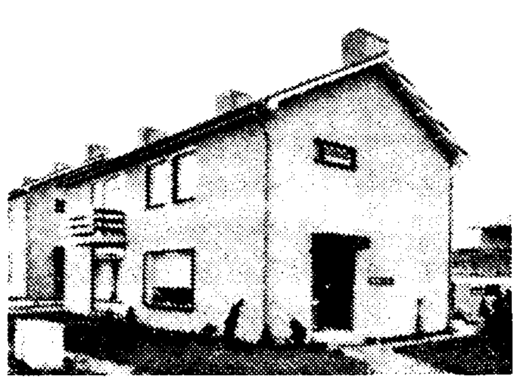


10 km van Maastricht aan de weg van Maastricht naar Eindhoven.

Plak deze coupon op een briefkaart gericht aan Warson Meubelen, Steenweg 161, Mechelen aan de Maas (B.)
naam ____
straat ____
plaats ____
Na storting van ƒ 1.50 bij Amrobank Maastricht t.n.v. Warson Meubelen zenden wij u onze prachtige kleurenkatalogus.

WAAR EN HOE ZOEKT U EEN NIEUWE OF BESTAANDE WONING

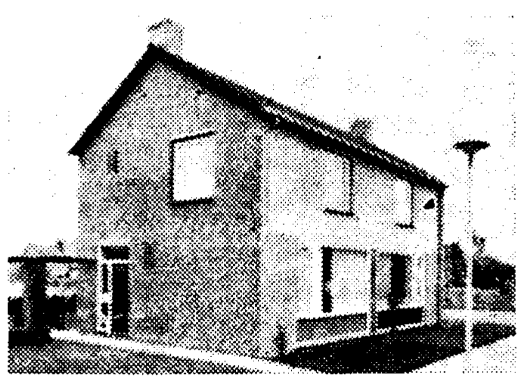
NIEUWBOUW



beek

In de gemeente Beek worden niet minder dan 6 typen woningen gebouwd. Slechts een van deze typen kunnen wij U in deze advertentie tonen. Alle woningen (twee onder één kap) zijn eksklusief gelegen in het Proosdijveld. Een vrijblijvend bezoek aan ons kantoor c.q. een bezichtiging van de bouwplaats zal er voor zorg dragen, dat U één dezer woningen graag als de uwe zult beschouwen.

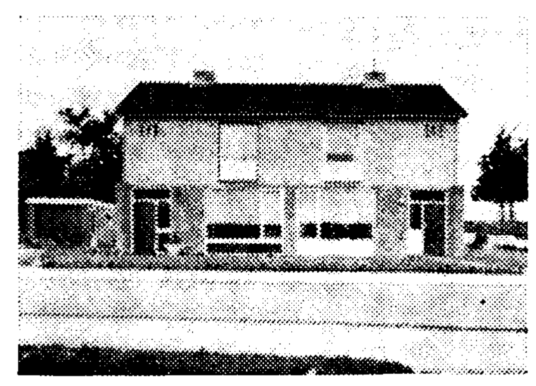
KOOPPRIJS VANAF		f 47.500,—
RIJKSBIJDRAGE	±	f 5.500,—
EIGEN GELD	±	f 4.950,—



born

Er zijn nog een aantal woningen te koop met een Z-vormige en een L-vormige woon-eetkamer. Deze woningen zijn alle voorzien van een garage, voor-, zij- en achtertuin en liggen in de onmiddellijke nabijheid van scholen, winkels, E-9 en slechts enkele kilometers van Geleen en Sittard. In Born wacht U een vrij leven in een rustige omgeving. Tekeningen en bestek, maquettes en bezichtiging van de woningen ter plaatse zullen U helpen bij uw besluit.

KOOPPRIJS VANAF		f 40.800,—
RIJKSBIJDRAGE	±	f 7.300,—
EIGEN GELD	±	f 4.200,—



buchten

Drie gevarieerde woningtypen, alle voorzien van garage, kunnen wij U in deze plaats aanbieden. Er zijn woningen met een Z-vormige, L-vormige woon-eetkamer en een doorzonkamer. Vanuit de bouwplaats zijn uw kinderen snel bij de school en uzelf in korte tijd in Sittard en Geleen. Enkele woningen zijn direkt of op korte termijn te aanvaarden.

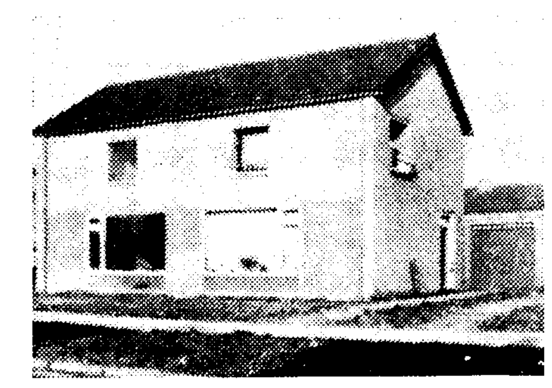
KOOPPRIJS VANAF		f 39.100,—
RIJKSBIJDRAGE	±	f 8.100,—
EIGEN GELD	±	f 4.200,—



elsloo

Deze woning heeft een grote, ruime doorzonkamer, een efficiënt in te richten keuken, 3 tweepersoons slaapkamers waarvan een met vaste wastafel en een doucheruimte waarin een tweede toilet. Daarboven nog een ruime zolder. De garage bevindt zich achter het pand. Het is geen wonder, dat dit woningtype momenteel enorme belangstelling geniet.

KOOPPRIJS		f 43.500,—
RIJKSBIJDRAGE	±	f 8.900,—
EIGEN GELD	±	f 4.600,—



heer

Ook in Heer worden 3 woningtypen gebouwd, waarvan U één type ziet afgebeeld op bovenstaande foto. Alle woningen zijn gelegen op luttele kilometers afstand van het prachtige natuurreservaat Savelsbosch. Prettig buitenwonen en toch in de onmiddellijke nabijheid van het centrum van Maastricht. Vele kopers gingen U reeds voor omdat zij sterk werden aangetrokken door de uitzonderlijke mogelijkheden, welke deze woonplaats hen biedt.

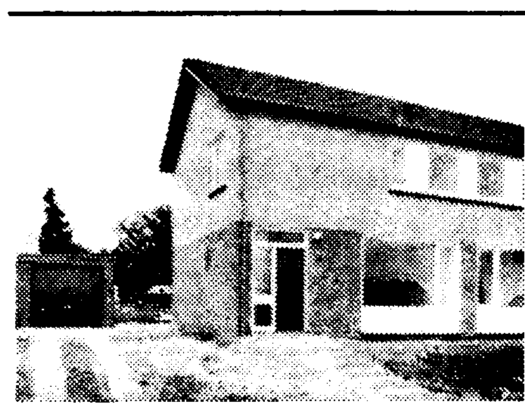
KOOPPRIJS VANAF		f 48.500,—
RIJKSBIJDRAGE	±	f 5.500,—
EIGEN GELD	±	f 5.200,—



merum-herten

De begane grond van deze woningen bestaat uit een grote doorzonkamer, een keuken met plaats voor diverse huishoudelijke apparaten en een ruime hal, toilet en garderobe-nis. De 1e verdieping bevat 4 slaapkamers waarvan één met balkon en een ruime douche. Vanuit deze woningen bent U in een oogwenk in het op korte afstand gelegen Roermond.

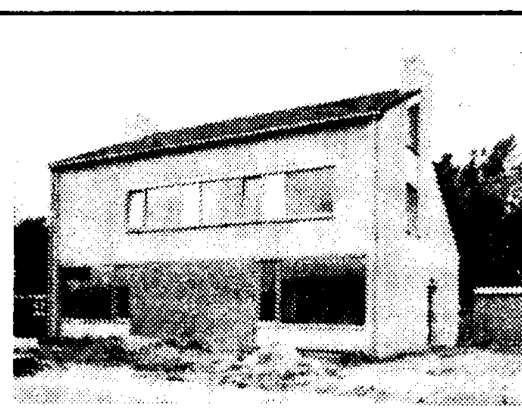
KOOPPRIJS (inklusief c.v.)		f 41.000,—
RIJKSBIJDRAGE		f 6.000,—
EIGEN GELD		f 4.200,—



kunrade

Nog slechts 4 van deze fraaie woningen met 4 slaapkamers en dan is ook dit projekt geheel verkocht. Een bezoek aan deze bouwplaats zal de moeite lonen en de uitzonderlijke ligging direkt illustreren. De woningen liggen op korte afstand van Heerlen en in de onmiddellijke nabijheid scholen en kerk.

KOOPPRIJS		f 53.400,—
RIJKSBIJDRAGE	±	f 1.064,—
EIGEN GELD	±	f 5.400,—



munstergeleen

Een ruime L-vormige woonkamer van ca. 35 m2, 5 slaapkamers, twee toiletten, badkamer met ligbad en vaste wastafel bewijzen dat het hier om zeer royale woningen gaat. Er zijn nog slechts enkele van deze woningen te koop. Aanvaarding op korte termijn. Bijzonder gunstig gelegen in deze aantrekkelijke woongemeente.

KOOPPRIJS		f 57.400,—
RIJKSBIJDRAGE	±	f 2.900,—
EIGEN GELD	±	f 6.000,—

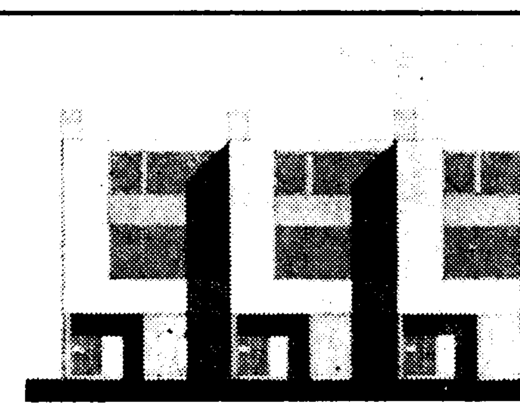


nieuwstadt

In de zeer rustige en landelijke omgeving van Nieuwstadt is het prettig wonen, vooral in deze uitzonderlijke middenstandswoningen met hun gezellige en ruime Z-vormige woon-eetkamer. De woning telt 3 grote slaapkamers en een badkamer met vaste wastafel en aansluitmogelijkheid voor de wasautomaat.

De uitzonderlijke kwaliteiten van deze woning zijn er de oorzaak van, dat dit type tot de meest gekochte behoort.

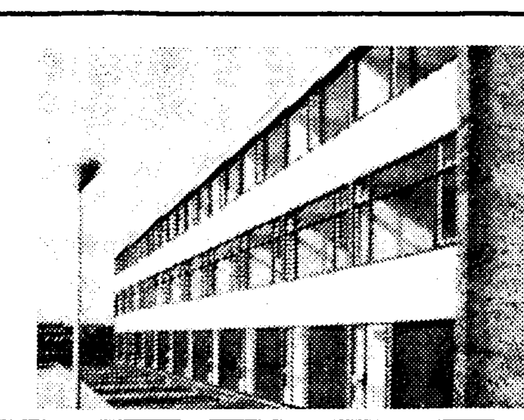
KOOPPRIJS		f 42.500,—
RIJKSBIJDRAGE	±	f 6.900,—
EIGEN GELD	±	f 4.400,—



heerlen

Van deze 4 eksklusieve drive-in-woningen aan de Van Limburg Stirumstraat zijn er reeds 2 verkocht. Op de begane grond bevindt zich een garage, een toilet, hobbykamer en bergruimte. Op de 1e verdieping een ruime L-vormige woon-eetkamer met balkon en ruime keuken. De 2e verdieping omvat een ruime badkamer met douche en tweede toilet en 3 zeer ruime slaapkamers. Bovendien is er veel kastruimte.

KOOPPRIJS VANAF		f 59.000,—
RIJKSBIJDRAGE		f 6.400,—
EIGEN GELD		f 6.200,—



sittard

Deze drive-in woningen zijn uitgerust met volautomatische centrale aardgasverwarming en hebben een ruime woonkamer met tweede toilet. De prijsklasse is interessant.

KOOPPRIJS VANAF		f 43.130,—
RIJKSBIJDRAGE	±	f 9.500,—
EIGEN GELD	±	f 4.500,—

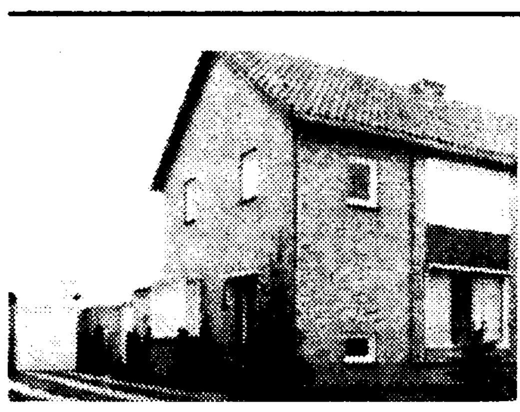


spaubeek

Eenvoudige doelmatigheid geven de langwerpige woonkamer een maximum aan komfort, leefruimte en gezelligheid. De 1e verdieping omvat magnifieke slaapkamers en een rijk betegelde badkamer met ligbad en vaste wastafel. De woningen zijn zeer gunstig gelegen t.o.v. Sittard en Geleen, terwijl de nabijgelegen autobaan ook met andere plaatsen goede verbindingen schept.

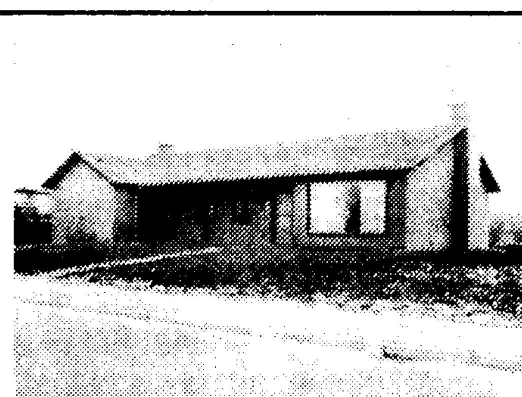
KOOPPRIJS		f 44.900,—
RIJKSBIJDRAGE	±	f 7.100,—
EIGEN GELD	±	f 4.750,—

BESTAANDE BOUW



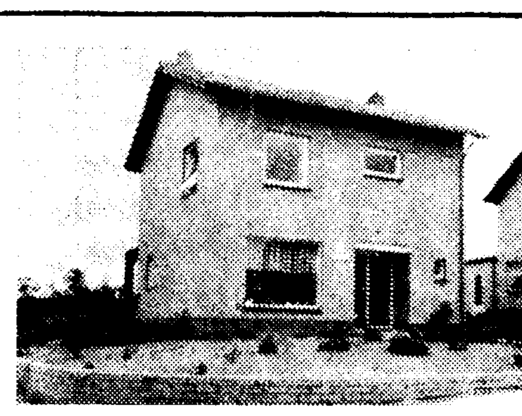
geleen

Halfvrijstaand woonhuis met centrale verwarming en garage. Indeling: kelder, ruime hal, doorzonkamer (3,6x6,5) met vaste kasten en open haard, toilet, keuken, waskeuken, mooi aangelegde tuin, 3 slaapkamers en douche. Vliering met vliezotrap. Prima staat van onderhoud. In overleg te aanvaarden. Vraagprijs f 47.500,— k.k.



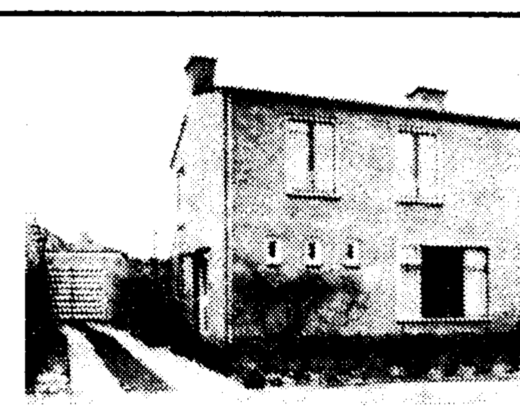
elsloo-meers

Riant gelegen bungalow met garage en centrale verwarming. Indeling: ruime hal (3x4) met marmeren vloer, L-vormige woon-eetkamer (± 50 m2) met open haard, Amerikaanse keuken met diverse technische apparaten, slaapkamer (4,1x4,6) met vaste wastafel, badkamer met ligbad en vaste wastafel, slaapkamer (3x4,2), garage met kasten, groot achterterras. Uitbreidingsmogelijkheid tot 4 slaapkamers. Luxueus uitgevoerd. Mooie architektuur. Vraagprijs f 135.000,— k.k. inklusief stoffering.



partij-wittem

Riant, vrijstaand pand. Zeer luxueus uitgevoerd met o.a. ruime, geheel betegelde hal, open trap, toilet met fonteintje. Doorzonkamer (4,65x8,50), rijk betegelde keuken. 1e etage: 3 ruime slaapkamers, badkamer met ligbad, tweede toilet en vaste wastafel. Onder de woning ligt een kleine kelder. Garage ligt los van de woning en heeft een aparte bergruimte. In overleg vrij te aanvaarden. Vraagprijs f 61.000,— k.k.



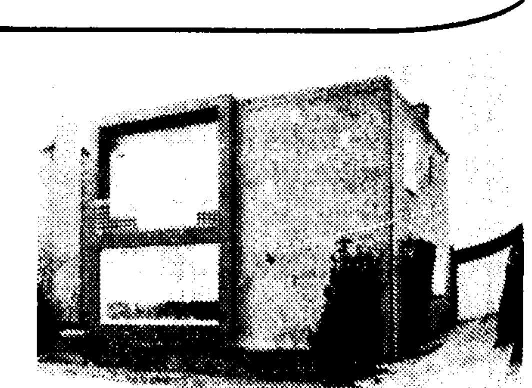
sittard

Halfvrijstaand woonhuis met centrale verwarming en garage. Indeling: ruime hal (3x3,5) betegeld, L-vormige woon-eetkamer met open haard en openslaande deuren naar tuin, tuin op het zuiden, 4 ruime slaapkamers en doucheruimte waarin bad geplaatst kan worden. Dit pand is gunstig gelegen ten opzichte van het centrum. Vraagprijs f 56.000,— k.k.



sittard

Vrijstaand pand met centrale verwarming en garage. Totale perceelsoppervlakte ± 430 m2. Indeling: kelder, betegelde hal, doorzonkamer (3,85x6,60), keuken (3x3,5), toilet, garage, 3 slaapkamers en badkamer. Vliering met vliezotrap. Direkt te aanvaarden. Vraagprijs f 54.000,— k.k.



spaubeek

Vrijstaand woonhuis met garage en onder andere L-vormige woon-eetkamer, keuken, bijkeuken, serre, 4 slaapkamers en douche met 2e toilet. Vraagprijs f 52.000,— k.k.

Bovendien hebben wij voor U nog nieuwbouwwoningen in:

***Arcen - Beek - Born - *Brunssum - Buchten - *Bunde - *Echt - Elsloo - *Eys - Geleen - *Sint Geertruid - Heer - Heerlen - Merum (Herten) - *Hoensbroek - *Itteren - Kerkrade - Kunrade (gem. Voerendaal) - *Limbricht - Linne - *Maastricht - *Margraten - Munstergeleen - Nieuwstadt - Nieuwenhagen - *Oirsbeek - *Puth - Schaesberg - Schimmert - Simpelveld - Sittard - Spaubeek - Stein - Stramproy - *Sweikhuizen - Ubach over Worms.**

De met een * gemerkte projekten zijn in voorbereiding, doch U kunt zich reeds thans als gegadigde hiervoor opgeven. Zodra gegevens omtrent woningtypen, prijs, rijksbijdrage etc. bekend zijn, zullen wij U informeren.

Wat wij U nog meer kunnen bieden?

bestaande vrijstaande woningen, woningen in blokken van twee of in de rij, bungalows, boerderijtjes etc., in alle prijsklassen in de plaatsen:

Amstenrade - Baexem - Beek - Berg a/d Maas - Berg en Terblijt - Bingelrade - Bocholtz - Borgharen - Born - Bunde - Cadier en Keer - Echt - Elsloo - Epen - Eijgelshoven - St. Geertruid - Geleen - Gulpen - Heer - Heerlen - Hoensbroek - Hulsberg - Kerkrade - Klimmen - Limbricht - Maastricht - Margraten - Meerssen - Mechelen - Merkelbeek - Nieuwenhagen - Noorbeek - Obbicht - Partij (Wittem) - Reymerstok - Roosteren - Schaesberg - Schinnen - Sittard - Spaubeek - Stein - Susteren - Ubachsberg - Urmond - Voerendaal - Wijlre.

Tevens zijn wij het aangewezen adres voor bedrijfsruimten zoals: winkels, kantoren, werkplaatsen etc.

Nieuwbouw te:

Beek - Brunssum - Heerlen - Kerkrade - Maastricht - Nuth - Sittard.
Een aantal van deze aanbiedingen verkeert nog in eerste fase van voorbereiding. Het verdient aanbeveling toch reeds thans kontakt met ons op te nemen om zeker te zijn van een vestigingspunt in een van de grootste verzorgingsgebieden.

Bestaand te:

Amstenrade - Beek - Berg Urmond - Doenrade - Echt - Eckelrade - Elsloo - Geleen - Geulle - Heerlen - Hoensbroek - Hulsberg - Kerkrade - Maastricht - Munstergeleen - Schaesberg - Schinnen - Simpelveld - Sittard - Spaubeek - Valkenburg.

MAKELAARSKANTOOR

Drs. Ruijters

Lid N.B.M.

NIEUWSTRAAT 2, NABIJ MARKT, SITTARD

Telefoon 04490 - 5976*

Geopend:

Maandag t.m. vrijdag van 9.00 tot 21.00 uur - Zaterdag van 10.00 tot 17.00 uur



**PAASNUMMER
VAN HET
LIMBURGS
DAGBLAD**

mens

welgevormd is de mens, zijn huid
bloost van zijn denken

en zijn hals is prachtig, overgaand
in de koppige steen
van zijn hoofd

en o hoe liggen zijn handen
als vruchtenslingers over de aarde
als genoegdoeners

hoe arm hoe arm is de mens.
hij is een geboren dode.
hij wordt door de wereld vermoord.

hij is het vertrapte kadaver
hij haakt vast aan de grond, de stad braakt
waanzin over hem uit

zijn wangen van stratenkanker
zijn ogen van luchtvervuiling

hij is de slaaf van zijn handen
hij is de slaaf van zijn voeten
de machine haat hem

hoe arm is de prachtige mens
als hij denkt aan zijn denken
als hij denkt aan zijn geboorte
die koninklijk was

en als hij droomt, kijk, als hij droomt :
hij ontvouwt zijn schitterende vleugels
en stijgt hoger dan wolken
totdat hij te pletter valt op de muren
die rechtop staan
tussen jou en mij

leo herberghs

De Nederlandse katholieken zijn bezig zich uit de kerkgreep te bevrijden

Wat is veranderd? Wij zijn veranderd





door J. Groen

Tijdens de afgelopen opruiming lag er in de etalage van een juwelierswinkel een zilveren rozenkrans. Hij was afgeprijsd tot twee gulden vijftig en de aanmoediging om toch te kopen luidde: „Komt nooit meer terug". Diezelfde rozenkrans was nochtans tien jaar geleden in zak of tas van elke katholiek te vinden.
Ruim een maand geleden stierf Geert Ruygers. Geen katholieke krant en geen katholieke autoriteit heeft nagelaten deze edele mens respectvol te herdenken. Toch werd de man nog geen vijftien jaar geleden door dezelfde kranten en dezelfde autoriteiten officieel verketterd, alleen omdat hij in gewetensnood het door die autoriteiten verordonneerde katholieke politieke kader (KVP) doorbrak en bij de P.v.d.A. onderdak zocht.
Dat zijn maar twee willekeurige voorbeelden uit een reeks, die zich elke dag aanbiedt en waarover men voortdurend verbijsterd kan staan. De gemakkelijkste verbijstering is die, welke de veranderingen, die blijkbaar plaatsgrepen, totaal buiten onszelf legt. Wat is de kérk toch veranderd, luidt dan de verbijsterende conclusie. Ze houdt een grote oneerlijkheid in. Ze doet juist alsof de verandering buiten ons om is gegaan, alsof wij er geen aandeel in hadden, er zelfs het slachtoffer van waren. Veel eerlijker is de verbijsterende conclusie: wat zijn wij toch veranderd.

Dat de kerk veranderde, komt omdat wij veranderden. De hiërarchische kerk had als gevestigde orde allerminst behoefte aan verandering. Ze bewees in Nederland althans nog levende kerk te zijn, toen ze met ons mee-evolueerde. Als we onze verbijstering eerlijk tegemoet willen treden, moeten we haar op onszelf betrekken. Wat zijn wij veranderd.
Wát is er dan in ons veranderd? Als we daar het antwoord op weten zal het gemakkelijker zijn in de verwarring van het ogenblik een lijn te ontdekken naar de toekomst.

● We zijn op een gegeven moment — men kan haast zeggen op een gegeven dag — opgehouden naar de biechtstoel te lopen. Niet omdat die biechtstoel gesloten werd, maar omdat wij niet meer gingen. [illegible] dat wij 's zaterdags eindeloze rijen vormden voor de biechtstoelen; rijen van gefrustreerden, die in een schools aangeleerd gewetensonderzoek onze zondigheid tot op de millimeter leerden vaststellen.

Overbodig meubel

Nou eerlijk zijn. Welke katholiek, die deze biechtpraktijk heeft meegemaakt, durft te ontkennen dat hij deze geforceerde wijze van schuldopdringing met tegenzin heeft ondergaan? Dat hij met de moed der wanhoop heeft getracht de gedachte levend te houden, dat God iets anders was dan een millimeter-man? Hij heeft op een dag de moed gevonden zich van deze tegenzin en wanhoop te bevrijden. Die dag werd de biechtstoel in onze kerken een overbodig meubel, omdat wij het wilden.

● Onze communie-practijk. Zelfs hierbij werden wij gefrustreerd door een eeuwig schuldbesef. De communie was los komen te staan van de gemeenschapsviering, die de mis moet zijn; communie was een privébezoek van Christus aan ons met als voornaamste hinderpaal onze bezoedelde ziel, die ons tot een voortdurend stamelen van onze onwaardigheid dwong. Tot wij ook deze frustrerende gedachte durfden loslaten en vonden dat eucharistie weer een gemeenschapsmaal moest kunnen zijn, zoals het heel vroeger ook was begonnen. Plotseling steeg het aantal communies met duizenden.

● Ondanks teruglopend misbezoek. Op een zondag zijn wij — dat betekent nu meer dan de helft van de katholieken — voor de eerste keer niet meer naar de kerk gegaan. Die dag was het voor ons even geen zondag; er ontbrak iets aan het vertrouwde patroon. Maar toen we ons bewust werden, dat het alleen omdat patroon ging, kwam er ook een gevoel van bevrijding over ons. We misten verder niets wezenlijks en dat bewees, dat er al een tijd geen echt contact [illegible] met de zondagse mis; [illegible] woord en die [illegible] ken. Daarom vonden we het eerlijker weg te blijven, dan in onnozele gehoorzaamheid te voldoen aan een plicht, waarvan we de waarde niet meer konden erkennen.

● Onze huwelijkspractijk. Het is nog niet zoveel jaren geleden, dat in de katholieke Nederlandse literatuur gevoelige bladzijden gewijd werden aan vrouw Veenendaal, die kind op kind kreeg hoewel ze krepeerde van de armoede. Geen kwaad woord over moeders als vrouw Veenendaal, al betreuren we het, dat die „katholieke" literatuur ook niet haar stille vloeken heeft verwoord over de albedisselende kerk, die in de naam van God vrouw Veenendaal tot in bed achtervolgde.

De dochter

Maar de dochter van mevrouw Veenendaal heeft de moed gevonden haar eigen geweten uit te laten maken, wat haar liefde tot de heer Veenendaal van haar vraagt. Ze krijgt — de statistieken wijzen het uit — maar twee en misschien drie kinderen.

● Onze houding ten opzichte van de priester. Wij hebben hem eerst jarenlang op een troon gezet, heel nadrukkelijk vanaf de dag van zijn „eerste, plechtige, heilige mis", toen hij zelfs nog niet eens de gelegenheid had gehad te tonen of hij ons respect waard was, tot de laatste dag van zijn leven toe. Wij hebben hem eerbiedig gegroet toen hij besjerpt en raar be-hoed als een duidelijk van ons onderscheiden mens door de straten ging. We hebben er vrede mee genomen, dat hij ondanks zijn beste bedoelingen toch geen echt contact had met de wezenlijke problemen in ons gezin, in ons werk, in onze samenleving. We doorstonden het verplichte nummer dat huisbezoek heette en leefde voort met onze eigen moeilijkheden.

Vals gezag

Tot we op een gegeven dag ontdekten, dat het niet meer hoefde. We ontdeden ons van dit valse priestergezag en merkten alweer dat dit een bevrijding was. De priester zelf heeft aan deze bevrijding uit zijn valse gezag ijverig meegeholpen. Van toog met sjerp naar het gewone pak is ook voor hem een bevrijding geweest. Nu ervaren we het van beide kanten als een bevrijding, dat niet meer bij elke bushalte, in elk straatbeeld de kerk zo nadrukkelijk en uitdagend aanwezig is door de uitzonderlijke kleding van priesters, paters, broeders en zusters. Ook daar werden we nog bewaakt.

● Onze gezagspractijk. In de vijftiger jaren waren we nog zulke doldrieste gezagsvolgers, dat we niet zagen hoe de bisschoppen op onze tenen gingen staan met hun Mandement. Maar achteraf mochten we erkennen, dat we toen het verbod om (bijvoorbeeld) naar de VARA te luisteren als een bijna beledigende ontkenning van onze mondigheid hebben ervaren en dat onze instemming met dat mandement maar een schijn-instemming was en onze erkenning van dat soort gezag maar een schijn-erkenning. Dat is overigens wel gebleken; zo geruisloos en doeltreffend hebben we het mandement genegeerd, dat de bisschoppen het niet eens nodig gevonden hebben het officieel in te trekken. Het bestaat eenvoudig niet meer. We hebben geruisloos vals gezag ontkend. Ook toen een paar jaar later in een vastenbrief de waarde van de „aanbidding" nog eens werd gesteld; we verlieten eenvoudig het lof, dat zo tot de antikwiteiten van de kerk ging behoren, de vastenbrief ten spijt. En ook dat was een bevrijding.

Kracht

Zo zouden we door kunnen gaan met het opnoemen van een reeks [illegible] de. In ons! Niet alleen in een elite, niet alleen in een groep vooruitstormers of exclusieve kapelaans, maar in ons. En gaan we de oorzaak na van die veranderingen, dan blijken de genoemde groepen alleen maar te verschillen in intensiteit; de kracht die ons allemaal tot veranderingen dwong is dezelfde. Die kracht is een ontwakende vrijheidsdrang.

Misschien is het de mens-onterende tweede wereldoorlog geweest, die ons definitief heeft doen inzien, dat de onderwerping aan een systeem van kritiekloos volgen niet in overeenstemming is met de menselijke waardigheid. De besten uit ons volk hebben ons toen voorgeleefd, dat echte vrijheid eerst ontstaat, als men voor eigen geweten de verantwoording op zich neemt voor eigen daden. Misschien, zeggen we, is toen dat heimwee naar echte vrijheid pas goed in ons ontstaan. Tekenend was het in ieder geval, dat we een grote teleurstelling voelden toen we ondanks bevrijding ontdekten dat in de structuren van onze samenleving veel onvrijheid zat opgesloten. Dat gold ook de structuren van de kerk, vooral in Nederland waar kerk en politiek zo innig verweven waren. Het eerste verzet van de katholiek tegen de onvrijheid bestond dan ook daarin — denk aan Geert Ruygers —, dat hij zelf wilde uitmaken hoe hij zijn christelijk levensideaal het best in de politiek gestalte kon geven. We ontdekten in onze ontwakende vrijheidsdrang al gauw, dat de kerk ons helemaal in structuren had vastgezet; structuren die ons dwongen te leven volgens een bepaald patroon en te denken naar een bepaald patroon. Eigen verantwoordelijkheid werd niet verondersteld; de autoriteit van de kerk nam alle verantwoordelijkheid over.

Hoe onwaardig deze houding voor een mens is, die de opdracht heeft uit te groeien tot de „mannenmaat" die Paulus bedoelde en die geroepen is tot de vrijheid, die „het erfdeel van de kinderen Gods" is, werd ons pas geleidelijk duidelijk, toen we één voor één de onvrijheden afschudden, die wij boven signaleerden.

Groeiproces

Het is nuttig, als we ons van de aanwezigheid van dit groeiproces bewust zijn. Er is iets in ons op gang gekomen, dat zal verhinderen dat het oude nog ooit terugkomt. De rozenkransverkoper was met zijn „komt nooit meer terug" profetischer, dan hij misschien zelf dacht. Aan het einde van dit proces zal een kerk staan, die de volwassenheid van de mens erkent; een kerk, die de mens in vrijheid uitnodigt de boodschap van Christus te beleven en waarin structuren, die misschien nodig zijn om een organisatie vorm te geven, nooit belemmeringen mogen zijn van de geestelijke vrijheid. De discussie, die momenteel gaande is tussen Rome en Utrecht, is in feite een logische voortgang van de vrijmaking, die de Nederlandse katholiek zelf wil. Als men dat niet wist, zouden enquête-uitkomsten het nog eens kunnen leren.

Het blijft overigens puur menselijk, dat we verbijsterd staan over de veranderingen in onszelf. Het is ook puur menselijk, dat we het soms zelfs als een soort verraad ervaren, wanneer we afscheid nemen van vormen, die eens dierbaar waren. Het is tenslotte puur menselijk, wanneer sommigen bang zijn zich over te geven aan een veranderende kerk, waarvan ze weinig meer weten, dan dat zij de fouten van de oude kerk zal proberen te vermijden.
Wij zijn met de kerk een avontuur begonnen. Wat we willen is een bevrijdende kerk, waarin een mens gelukkig kan zijn. De contouren daarvan zijn soms al zichtbaar.

In dit Paasnummer:

De omslagtekening werd gemaakt door KAREL GERRITS; het gedicht op het omslag is van LEO HERBERGHS. De cartoon op pagina 38 is van WALTER LEEMAN, de andere zijn van COR HOEKSTRA.

Kerk wordt maatschappelijk ingelijfd

door Piet Aben

Als je het — nog niet eens zo heel lang geleden — over de kerk had, wist je waarover je sprak. De kerk was een strakomlijnd geheel van personen: de gedoopten in de naam van Christus die onder de opperheerschappij van de paus door het leven gingen. De kerk was een duidelijk kader van leerstellige en juridische bepalingen: wie er zich niet aan hield werd uit dat kader verbannen. De kerk was voor de gewone gelovige het geestelijk gezag, dat in niet te miskennen vormen aan hem verscheen.

Misschien was juist die „duidelijkheid" er de reden van dat de kerk niet in de krant kwam, tenzij bij de kroning van een nieuwe paus of enige andere belangrijke verschuiving in de hiërarchie en bij de afkondiging van een nieuw dogma.

Wie nu over de kerk spreekt — en nu doet ook de krant dat — staat voor het probleem, dat met geen mogelijkheid meer te zeggen is waar de kerk begint en waar ze eindigt. Geen wonder dat een zo rationeel denkend man als professor Kruithof (pagina 44) dan ook begint met af te spreken wat hij verstaat onder religie.

Inschuiven

Wat is er namelijk gebeurd? De eerst buiten deze „aardse" maatschappij staande kerk is bezig in die maatschappij in te schuiven. Ze steekt er nog gedeeltelijk buiten; stukken als een goddelijke hiërarchie en de onfeilbare dogma's zijn voor de maatschappij nu eenmaal onverteerbaar. Maar verder: je kunt nauwelijks meer zien waar je nog met „kerk" te maken hebt. Niet alleen zijn haar bedienaren zelden meer te onderscheiden van gewone burgers, worden haar nieuwe godshuizen gebouwd als zalen voor maatschappelijk nut; dat is nog maar de buitenkant. Ook de binnenkant wordt gewoon: „de kerk dat zijn wij". En dat wil weer zeggen: de menselijke manier van geloven, van gehoorzamen, van zich uiten, verdringt de „goddelijke".
Het is zeker dat juist dit proces de kerk in de krant heeft gebracht. Al enkele jaren lang als „kerkelijk nieuws" — maar nu te verstaan als de verslaggeving van het veranderingsproces dat de kerk doormaakt — voor alle kranten dagelijkse kost. Tegelijk wordt het nu reeds duidelijk dat binnenkort deze soort verslaggeving over de kerk zal verdwijnen; ze zal helemaal worden opgeslokt in de berichtgeving over de mensenmaatschappij als zodanig. Dat is het journalistieke complement van de inschuiving van de kerk in de maatschappelijke structuren.

Halve werk

Dat lijkt allemaal [illegible]. Het lijkt te beantwoorden [illegible] opmerking die over [illegible] het deeg gemaakt wordt in het gesprek met pater-fabrieksarbeider [illegible] schreur (pagina 41). Je moet je alleen afvragen of die opmerking — die overigens van Jezus van Nazareth is — niet toch tot een andere konsekwentie moet leiden dan de geheel in het burgerlijk bestel opgenomen kerk. Het lijkt er op dat wij tevreden zullen zijn als we het gist al maar in dat deeg hebben zitten zonder dat we er op toezien dat het daar ook werkt. Of anders gezegd: wij schijnen het voldoende te vinden als we de kerk „aangepast" hebben aan de maatschappij. Ik ben ervan overtuigd dat dit nog slechts het halve werk is, hoewel een goed werk.
Hierboven (wat is veranderd? Wij zijn veranderd) wordt gezegd dat er een bevrijding plaatsvindt. De mens in de kerk krijgt de rechten terug die hem door de eeuwen heen waren afgenomen. Dat is verblijdend. De kleine groep van hen die openlijk het kerkelijk apparaat zijn afgevallen breidt zich dagelijks uit. Massaal gaat het kerkvolk zijn eigen gang, het vlucht weg van de opengesperde muil waarin de individualiteit werd vermalen (zie het cartoon op deze pagina.)

Deskundig

Ik kan niet zien dat deze wegloop binnenkort zal ophouden, al probeert het kerkelijk gezag duidelijk te maken dat de kerk niets anders wil dan het heil, het geluk, de vrede en de rechtvaardigheid, en al kruipt zij daartoe in de huid van de burgerlijke instanties die deze idealen nastreven. De kerk past haar parochies en dekenaten aan aan de gemeente- en gewestgrenzen. Ze laat haar priesters sociaal, cultureel en opvoedkundig scholen, zodat zij op gelijk niveau met „deskundige leken" kunnen werken. Zij zwijgt over dogma's en matigt haar moraal om haar gelovigen niet af te stoten.

Ik meen dat het zo eigenlijk niet kan; je kunt niet kerk zijn, priester zijn, gelovige zijn en dan zo totaal opgaan in de leefwijze van deze maatschappij dat je eigenlijk onvindbaar wordt, onhoorbaar en ongrijpbaar. Het zou betekenen dat je er niets uitwerkt. Niettemin, het moet blijkbaar zo beginnen. Dit moet eerst gebeuren. Het is immers een bevrijding.

Maar dan? De maatschappij waarin wij leven wordt door enkele contestanten fel op de korrel genomen: ze is laat-kapitalistisch, decadent, corrupt; de democratie is tot papierkraam verworden, de vrije ontplooiing van de mens wordt beknot doordat nog steeds bij de geboorte al bepaald is wie wèl en wie niet tot de ontwikkelde klasse zal behoren; de maatschappij van het westen is een aanfluiting van haar eigen idealen omdat ze wel zichzelf aan overdaad te goed doet maar de rest laat creperen. Zo luidt de kritiek. En aan die maatschappij past de kerk zich aan, in die maatschappij schuift ze in. Wanneer zij op dit moment zelf die maatschappij fel zou attaqueren zou ze de tak afzagen waarop ze nog net op tijd is gaan zitten.

Behaaglijk

De kerk moet de gist zijn, die het deeg doet rijzen, of — om bij het vorige beeld te blijven — ze moet de bijl aan de wortel durven leggen, ze moet de tak durven afzagen waarop ze zit. Waarschijnlijk zal echter het gevoel van de bevrijding zo behaaglijk zijn dat het nog wel enige tijd gaat duren voordat het besef doordringt van de eigenlijke oorzaken van onze kerkelijke beknelling. De kerk heeft in feite namelijk niet meer gedaan — het was te veel — dan een goddelijke bevestiging schenken aan de westerse maatschappij. Zij werd zelf het product van die samenleving. Het is dus niet voldoende dat de kerk zich nu opnieuw schikt in de rol die de veranderende moderne maatschappij haar toebedeelt. Het wordt tijd dat zij die maatschappij zelf onder kritiek stelt. De non-conformist Jezus van Nazareth deed niet anders. Zijn volgelingen hebben hem al lang genoeg verraden door zich te laten assimileren, door onschadelijk te worden voor het bestaande bestel.
Wat nu gebeurt, met name in de Nederlandse katholieke kerk, lijkt toch weer op assimilatie uit te lopen. Het pastoraal concilie bevordert vaak niet meer dan dat de kerk in de maatschappij wordt ingelijfd.

Ik twijfel er niet aan of straks zullen mensen opstaan die de non-conformist van Nazareth beter hebben begrepen. Ze laten zich nu al horen, al zitten ze nog op de tak in de boom. Laten ze er af komen.

Afgoden

Er gaat pas weer iets christelijks gebeuren als zulke mensen zich aaneensluiten in cellen om totaal ernst te maken met de woorden die Jezus van Nazareth in alle kerken worden nagezegd. Dat is: om persoonlijk in te staan voor de onderliggende groepen, voor degenen die de mond wordt gesnoerd, voor de slachtoffers van geestelijke en lichamelijke terreur, voor de hoop en de verwachting van de jeugd, voor de radelozen en de ontgoochelden.

Maar voordat dit gebeurt, zal eerst overal de macht van oude afgoden, binnen en buiten de kerk, gebroken moeten worden. Daar zitten we midden in. Voorlopig heeft de krant nog te schrijven, de christen nog te doen.



● Drs. C. G. Anderson met zijn vrouw en vier kinderen in zijn woning in Utrecht.

Wij vroegen een aantal mensen naar hun mening over de wijze waarop zij op dit moment in contact komen met de kerk. Meestal is dat nog via de vertrouwde vormen: kerkbezoek, preek, huisbezoek. Soms is dat veranderd; dan loopt de verbindingslijn via een gespreksgroep, of via de massa-communicatiemedia. Zeven antwoorden drukken wij hier af. Niet omdat zij zo uitzonderlijk zijn, maar omdat het goed is bij het begin van dit extra nummer over de mens en de kerk te zien dat het nooit gaat om abstracties, maar slechts om concrete mensen, die met een concrete verschijningsvorm van de kerk al of niet te maken (willen) hebben.



Moraaltheoloog Anderson koos voor een gescheiden vrouw met vier kinderen

door Sante Brun

Drs. C. G. Anderson (44) is ambtenaar van het ministerie van justitie en als zodanig werkt hij in Utrecht. Hij is getrouwd en heeft zes kinderen. Zijn vrouw is gescheiden van haar eerste man. Dat is allemaal tamelijk alledaags. Maar de rest is voor iemand met een wat stoffige moraal voldoende voor een dramatisch hersenspinsel: Anderson was namelijk zeven jaar geleden nog Dominicaan, sterker nog, hij doceerde moraaltheologie aan het Albertinum in Nijmegen.
De aard van het hersenspinsel ligt voor de hand: een mooie staat van dienst, eerst dat huwelijk van die vrouw kapot gemaakt en dan na de scheiding met haar getrouwd (maar niet voor de kerk), als priester nog wel die kort tevoren nog heeft staan roepen dat God en de Paus al deze dingen verboden hebben op straffe van hel en verdoemenis.

— Is dat een juiste voorstelling van zaken? Om te beginnen, heeft Anderson nooit twijfels gehad terwijl hij het vak nog doceerde?

Anderson: Jawel. Het is langzaam gegroeid. In dat vak kom je op alle mogelijke manieren in aanraking met de concrete problemen van concrete mensen. Daarvoor was mijn bestaan te beperkt — ik was surveillant op een seminarie.

Verschil

Maar als moraaltheoloog kreeg je te maken met de concrete problemen. Toen zag je het verschil tussen de leer en de praktijk — je moest dus altijd schipperen. Je kwam steeds te staan voor het probleem dat je vanuit de concrete nood van de mens een andere oplossing zou willen bieden dan de leer die je, als moraaltheoloog, als vertegenwoordiger van de kerk, eigenlijk toestond.

— Dat leefde dus wel voor u, dat u de kerk daarin vertegenwoordigde?

A: Ja, goed, je hebt als docent de opdracht de mensen die priester worden de praktijk in te sturen. En dan kom je voor de vraag te staan: deze mensen moet je met de leer van de kerk de wereld insturen, en je wist dus niet zo goed wat je ermee doen moest, gezien de ervaring die je er zelf mee had.

— Die leer is toch wel voor interpretatie vatbaar?

A: Jawel, maar interpretatie wordt op een bepaald moment toch schipperen. En terwijl je dat deed, realiseerde je je, dat je bezig was langs de weg van de interpretatie te redeneren van de leer naar het standpunt toe dat je voor de praktijk juist en bruikbaar achtte. Eigenlijk gewoon oneerlijk.

Gespleten

— Waar heeft het „breekpunt" gelegen?

A: dat kwam op het moment dat ik me realiseerde in een gespleten wereld te leven. Ik kende toen mijn vrouw al en ik besefte: als je concreet met de mensen praat moet je dát zeggen, en als je les geeft moet je dit doceren. Je raakte uiteindelijk steeds meer van de leer af die toch eigenlijk je opdracht was — op een gegeven moment moest je kiezen.

— Heeft het u geen enkele moeite gekost om over al die regels als met betrekking tot het concubinaat en het priestercelibaat heen te stappen?

A: Nee, dat heeft me geen enkele moeite gekost toen ik het typisch kerkelijk-gebondene ervan zag en daarbij mijn eigen overtuiging kwam dat het goed was wat ik deed. Ik heb nooit het gevoel gehad dat ik hier iets wezenlijks overtrad, integendeel.

— Toch waren dat dingen die u zelf lange tijd voor wezenlijk hebt gehouden. Hebt u niet het gevoel dat u al die priesterstudenten die u les hebt gegeven, hebt opgezadeld met dezelfde moeilijkheden als u zelf gehad hebt?

A: Van mijn leerlingen is inmiddels een groot aantal uitgetreden. Die zaten met dezelfde problematiek. Het waren woelige jaren toen, 1958-1963. Het was echt niet zo dat ik deze mensen tegen mijn overtuiging in les gaf. Ik werkte altijd vanuit de concrete praktijk.

— Vindt u dat priesters, die die leer nog leren, volksverlakkers zijn?

A: Nee, dat geloof ik niet. Ik heb ooit eens mee gedaan aan wat wij noemden „de hersenspoeling". In het bisdom Den Bosch hielden wij lezingen voor oudere priesters over seksualiteit en dergelijke. Toen maakte een oude pastoor de opmerking: „Wat hebben wij het vroeger moeilijk gehad." Deze mensen zijn opgevoed in een bepaald systeem, geloven daarin, en uit dat geloof dragen ze het over. Je kunt dat geen volksverlakkers noemen — volksverlakkers zijn mensen die tegen hun eigen overtuiging in andere mensen verplichtingen opleggen, die ze zelf niet nakomen. De kardinale vraag wie dan wél faalt, moet worden beantwoord met: de kerk zelf.

— U bent niet voor de kerk getrouwd. Zou u dat wel willen?

A: Wij hadden vrij frequent contact met mgr. Ernst van Breda en die zei op zekere dag: als jullie voor de kerk willen trouwen, wil ik het wel aanhangig laten maken in Rome. We hebben een jaar gewacht en moesten toen bij mgr. Hendriksen komen, die ons zei dat er niets aan te doen was „want u bent geldig gewijd". Hij zei toen ook: jullie zijn toch wel brave mensen, jullie komen best in de hemel. Die zaak is toen overgegeven aan de provinciaal van de Dominicanen en toen begon het allemaal van voren af aan. Toen hebben we gezegd: laten we er toch mee ophouden.

> „Vroeger moest je altijd schipperen met leer en praktijk"

— Maar zou u toch wel voor de kerk getrouwd willen zijn als al die rompslomp er omheen niet bestond?

A: Ja, toch wel, je voelt je verbonden met die gemeenschap. Mevrouw Anderson (die bij het hele gesprek aanwezig is): Bij deze gang van zaken speelt toch ook een belangrijke rol wat ik er van denk. Ik zou er geen bezwaar tegen hebben als mijn man het graag zou willen, maar eigenlijk vind ik het een discriminatie van het burgerlijk huwelijk. Ik voel ook steeds sterker dat de dingen die ik doe mijn zaak zijn, dat ik daarvoor geen verantwoording hoef af te leggen tegenover de kerk, maar tegenover de maatschappij en dat geldt dus ook voor mijn huwelijk.

A: De kinderen zijn ook niet gedoopt, en ik wil ze ook nog niet laten dopen binnen de huidige, enge structuur van de kerk.
Mevrouw A: ik vind het ook niet zo belangrijk, het is van veel meer belang dat het kind leert stelling te nemen tegenover het materialisme. Het sacramentele spreekt toch niet meer zo aan.

Oók mens

— Hoe heeft u heel die zaak doorleefd?

Mevrouw A: Het is voor mij een heel persoonlijke beslissing geweest. Op het moment dat ik die keus moest maken heb ik geweten: ik doe een mens onrecht. Maar daar stond tegenover: als ik dit niet doe, dan ga ik er zelf kapot aan en ik ben toch óók een mens. In dat geval sleep ik bovendien de kinderen mee. Het is niet zo dat ik om mijn man gescheiden ben, maar doordat ik hem leerde kennen was de beslissing al gevallen voor mij, want een huwelijk vol misverstanden is een heilloze situatie voor minstens twee mensen.
(Anderson is uitgetreden vóór zijn vrouw gescheiden was).
A: Je kunt niet zeggen dat ik ben uitgetreden alleen om te trouwen. Op het moment dat ik met haar in contact kwam stond ik al heel twijfelachtig tegenover de leer.

— Hoe staat u nu tegenover de kerk?

A: Op geen enkele wijze rancuneus, maar ik heb toch ook niet het verlangen om weer eens voor het altaar te staan.

— Mevrouw Anderson is pas op zestienjarige leeftijd katholiek geworden. Wat trok haar aan in de kerk?

Mevrouw A: In de hervormde kerk wordt meer de nadruk gelegd op de onmacht van de mens tegenover God. In de katholieke kerk heeft de mens het gevoel dat de afstand tussen God en de mens kleiner is.

— Komt u nog in de kerk?

A: Dat varieert. Kijk — ik zie nog wel dat je daar de diepte van je leven kunt beleven.

— Gelooft u in een God?

Mevrouw A: Moeilijke vraag. Ik geloof niet dat het belangrijk is.
A: God is voor mij de diepte van het leven. Het is de dieptedimensie van het leven zoals dat op je afkomt.

— Ik neem aan, meneer Anderson, dat u de ontwikkeling in de kerk van nabij volgt. Gaat die volgens u, laten we zeggen, in de gewenste richting?

A: Van onderaf duidelijk wel. Van bovenaf zou ik zeggen: die verandering is er wel, maar het gaat heel, heel langzaam. Maar de druk wordt steeds sterker, naarmate het moderne denken kwalitatief beter wordt. Kijk maar eens wat zich de laatste zes jaar binnen de katholieke kerk heeft afgespeeld, dat is onvoorstelbaar; toen ik er in 1962 uitstapte was het Albertinum een bloeiend geval. Ik was magister van veertig fraters, er waren twintig novicen enzovoort. Nu is die hele opleiding verdwenen, het Albertinum is half leeggehaald. En wat je nu zo hoort wat er onder de studenten leeft, dat is werkelijk onvoorstelbaar anders dan toen.

Contact

— Die nieuwe sfeer, zal die leiden tot een vermindering van de uittredingen?

A: Ik zou willen zeggen: degenen die wilden uittreden hebben dat al gedaan.

— Hebt u nog contact met de Dominicanen?

A: Aanvankelijk niet, maar na ongeveer een jaar was het contact hersteld, het persoonlijk contact dan. Momenteel is er een tendens om voeling te blijven houden met hen, als groep. Er is hier in Utrecht toevallig een groep jonge Dominicanen met wie wij graag samen zouden proberen op een of andere manier richting te geven aan de zaak.

— Lokt u dat wel aan?

A: Wanneer er overeenstemming van ideeën is, dan lokt het me wel aan ja. Ik voel er verwantschap mee, door bepaalde tendenzen die er zijn.

— Voelt u zich nog wel priester?

A: De inspiratie van waaruit ik priester ben geworden — en dan moet je het niet ambtelijk interpreteren — die is er nog wel. Je wilde je op een bepaalde manier inzetten voor de mensen, of om een christelijke term te gebruiken: voor het heil van de mensen.

Inspiratie

Die keer dat ik bij mgr. Hendriksen was heb ik gezegd: natuurlijk ben ik geldig gewijd, maar het gaat er mij om dat jullie erkennen dat ik die inspiratie nog heb vanwaaruit ik gewijd ben. Maar zij redeneren zo: is er juridisch iets op te vinden dat er twijfel rijst aan de rechtsgeldigheid van de wijding, dan kan hij trouwen. Maar de inspiratie waardoor je priester bent geworden, daar wordt niet over gedacht.

Als je me nu dus vraagt: voel je je nog priester dan zeg ik ja — door de hele achtergrond waardoor je het geworden bent, die speelt nog mee in wat ik doe in mijn gezin in in dit werk.
Ik zie een verband tussen het werk dat ik toen deed en het werk dat ik nou doe: toen was je steeds bezig met de vraag van goed en kwaad. Het werk dat ik nu doe houdt zich eigenlijk heel concreet met die vraag bezig. Als moraaltheoloog heb ik de behoefte gehad over die vraag na te denken. Dat kan erg theoretisch zijn - maar toch. En die behoefte, die heb ik nu nog.

Mening van zeven mensen

EEN 23-JARIGE HUISVROUW ziet in de huidige maatschappij geen andere taak voor de priester weggelegd dan maatschappelijk. „Als ik met problemen zit kan ik naar een deskundige gaan, een psychiater, een arts. Heb ik moeilijkheden in mijn gezin, dan praat ik die uit met mijn man of een vriendin. Mij heeft de kerk echt niets meer te zeggen. Laat de kerkelijke hoogwaardigheidsbekleders van hun sokkel komen. Laat ze de priesters naar de onderontwikkelde landen sturen als ze daar zin in hebben of anders hier een sociale taak geven. In de ontwikkelingslanden zou trouwens ook het kapitaal van de kerk een goede bestemming kunnen vinden".

EEN 23-JARIGE ONDERWIJZER: „Het instituut kerk, zoals we dat nu kennen zegt me niets. Wel als er ingrijpende veranderingen — en dan niet alleen in uiterlijkheden — zouden plaatsvinden. Ieder mens voelt dat er een bovennatuurlijke macht is, maar de huidige kerkinstitutie is mij teveel achtergebleven. Het traditiewerk heeft haar tot een karikatuur gemaakt. Preken vind ik overbodig omdat ik een gesprek waarbij alles van één kant komt en geen weerwoord mogelijk is, van geen belang vind. Huisbezoek kan nuttiger zijn, omdat hierbij wel communicatie mogelijk is. Maar dan moet de priester natuurlijk niet komen met gevestigde meningen die geen discussie open laten. Als ik problemen heb ga ik niet naar een geestelijke maar praat ze door met een goede kennis".

EEN 26-JARIGE BEAMBTE: „Noch in deze noch in een eventuele andere constellatie heeft de kerk mij nog iets te zeggen. De preek van vandaag is in de meeste gevallen de visie van een geestelijke op een bepaalde situatie in een deel van de wereld. Ik vel daar liever mijn eigen oordeel over. Ik geloof dat alleen mensen boven de 65, die te lang hebben moeten volgen om nu op eigen benen te kunnen staan, nog een boodschap in de kerk vinden. En zelfs voor hen is dat twijfelachtig bij al die moderniseringen. Wat dat laatste betreft: ik krijg echt het gevoel dat ze af en toe alleen maar veranderingen toelaten als ze denken dat ze dan wat meer mensen in de kerk houden. Huisbezoek? Ik zou het maar gek vinden om thuis te komen en daar mijn vrouw in gezelschap van een priester aan te treffen. Er hoeft niets kwaads achter te steken, maar priesters zijn tenslotte ook mannen".

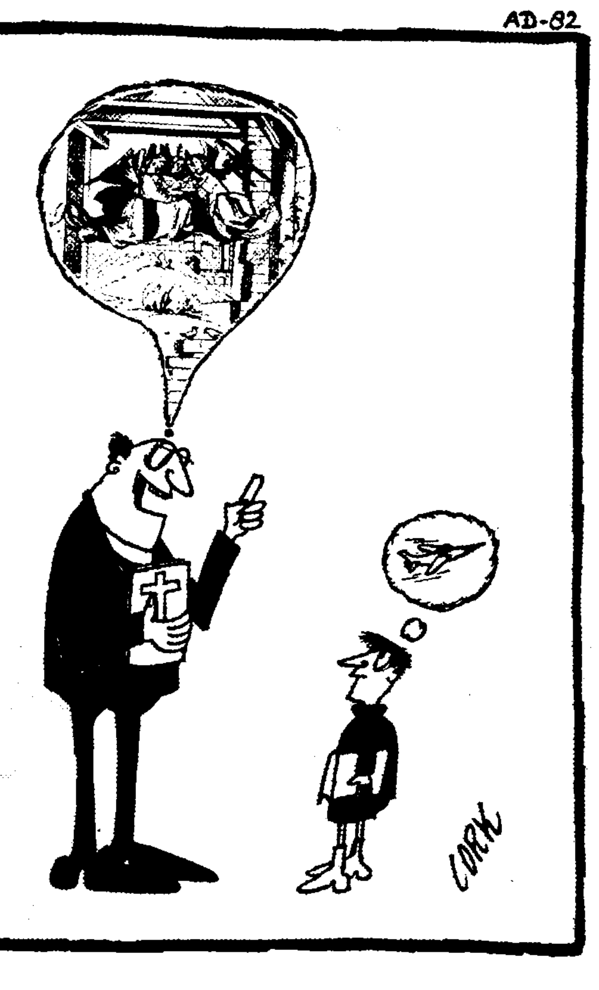
EEN 33-JARIGE HUISVROUW vindt dat een priester zijn mening over geloofszaken niet aan de gelovigen moet opdringen. „Ik geloof echt, dat de kerk nog een boodschap heeft", zegt zij. „Niet in de zin van elke zondag naar de mis, biechten met pasen en dergelijke. Gewoon geloven dat er iets méér is dan dit leven en dat er een instituut moet zijn waarin je dat geloof reëel kunt beleven. Een preek is de moeite waard, als de spreker goed is en wat hij heeft te vertellen de moeite waard. Een geestelijke die niet preken kan moet die taak aan een ander laten. Wat de kerk te zeggen heeft bereikt mij in feite alleen via publiciteitsmedia. In mijn parochie komt de pastoor geregelt op huisbezoek. Ik vindt dat prettig. Van mens tot mens dus. Bij moeilijkheden ga ik naar een deskundige, een arts of zo. Als het celibaat was afgeschaft zou ik ook met een priester over gezinsmoeilijkheden willen praten. Nu is hij me daarvoor te veel leek".

EEN 38-JARIGE HUISVROUW: „Voor mij en mijn gezin heeft de kerk nog iets te betekenen. Ik zou er niet buiten kunnen. Ik ben tegen die negatieve uitlatingen, tegen het bespottelijk maken van het geloof dat je de laatste tijd nogal eens hoort. Als je met een bepaald geloof bent opgegroeid zul je er moeilijk buiten kunnen en als je een bepaalde achtergrond hebt kun je de dingen in een groter verband zien, niet zo egoïstisch. Een preek moet nuchter zijn, dan spreekt ze me aan. Huisbezoek is aantrekkelijk, als de geestelijke juist op dat moment komt als er een probleem is. Maar als je dat niet hebt, is een bezoek niet nodig. **Als geestelijk adviseur** kan een priester wel een taak hebben, bijvoorbeeld in een algemene discussie waarbij mogelijkheden ter tafel komen om iets voor anderen te doen. Gesprekken met andersdenkenden trekken me ook aan; we hebben ze dan ook vaker over geloofszaken en zo. Als er moeilijkheden of problemen komen, zou ik best eens met een priester willen praten, tenminste in de parochie waarin ik nu woon. Je moet die geestelijke dan kennen en waarderen, weten dat je iets hebt aan een gesprek met hem".

EEN 47-JARIGE GEHUWDE LERARES gelooft niet in de kerk in traditionele zin, wel in „een kerk als een steeds evoluerende volksbeweging, als draagster van een historisch gegroeide boodschap, die geregeld nieuwe impulsen ontvangt". „Preek heeft geen zin", zegt zij, „als het een verkondiging is van wat op dat moment als waarde is te brengen. Huisbezoek prefereer ik als middel tot communicatie, ofschoon ik volledig begrip heb voor de onuitvoerbaarheid er van. Problemen probeer ik in eerste instantie zelf op te lossen. Lukt dat niet dan ga ik naar een deskundige".

EEN 51-JARIGE MIDDENSTANDER: „Ik kan me niet voorstellen dat alles waarin ik mijn hele leven heb geloofd, zo maar aan de kapstok kan worden gehangen. Voor mij heeft de kerk beslist nog betekenis. Over sommige dingen zoals het celibaat heb ik geen uitgesproken mening, maar kerkbezoek op zondag vind ik, dat moet blijven. Interesse daarvoor heb ik namelijk genoeg. Ik hoor ook graag discussies via radio of televisie over de kerken. Moeilijkheden heb ik tot nu toe steeds zelf kunnen oplossen. Zou dat niet lukken dan zou ik naar een deskundige toestappen. Dat zou overigens ook een geestelijke kunnen zijn, als ik hem in die kwestie als deskundig zou zien".

AD-82



> „Ik geloof echt, dat de kerk nog een boodschap heeft"

CDU zou meer succes hebben dan links front

door Drs. J. Th. J. van den Berg

„Het meest opvallende breukpunt in de geschiedenis van het kiesgedrag der katholieken na de oorlog, is naar mijn mening de oprichting geweest van de Boerenpartij. Deze groep maakte het voor katholieken denkbaar om 'op een ander' te stemmen, terwijl men op de gevestigde politieke partijen niet kon stemmen, omdat het dè ander was.

De Boerenpartij heeft in '63 voor het eerst katholieken gelegitimeerd ook op een andere partij te stemmen dan op de KVP. Dat D'66 dat proces van legitimering heeft voortgezet, heeft bewerkt, dat de oude vanzelfsprekendheid dat de katholiek op een katholieke partij moest stemmen definitief werd ondergraven. Tevens maakte het de katholieken los van de gedachte, dat de enig mogelijke doorbraak die naar de PvdA was".

Dit zegt professor Hans Daalder, hoogleraar in de politieke wetenschap aan de Rijksuniversiteit te Leiden. Met hem zijn we in een gesprek nagegaan wat de redenen zijn voor deze doorbraak naar D'66 en de Boerenpartij, die tot nu toe meer sukses gehad heeft dan die naar de PvdA in 1946. Tevens proberen we met hem in de geschiedenis van de laatste eeuwen het politieke optreden van de katholieken na te gaan, om het proces van de katholieken na te gaan, om het proces van de katholieke emancipatie in de politiek te analyseren. Dat alles, in de hoop dat het kan verklaren waarom de katholieke partij van vandaag zo snel uiteen valt en wat de ontwikkelingen voor de naaste toekomst zijn.

Allereerst de oorzaken van het proces van verbrokkeling in de katholieke politiek. Die verbrokkeling is zichtbaar, zoals gezegd, aan het sukses van de Boerenpartij eerst en vervolgens van D'66 met name onder de katholieken. Verder is ze zichtbaar aan de uittreding van de PPR en ook het groter wordende katholieke stemmenaantal op PvdA en VVD. De KVP, het grote bolwerk van weleer, is er het belangrijkste slachtoffer van.

Anti-these

Er zijn volgens prof. Daalder minstens vier oorzaken aan te geven voor dit afbrokkelingsproces. Ten eerste is de oude anti-these tussen confessionelen en niet-confessionelen na de oorlog steeds ongeloofwaardiger geworden omdat beide voortdurend in enigerlei vorm moesten samenwerken. De geloofwaardigheid werd steeds kleiner, naarmate er gemakkelijker door de confessionele partijen van partner werd gewisseld. De politiek werd er voor de kiezer als maar onduidelijker door.

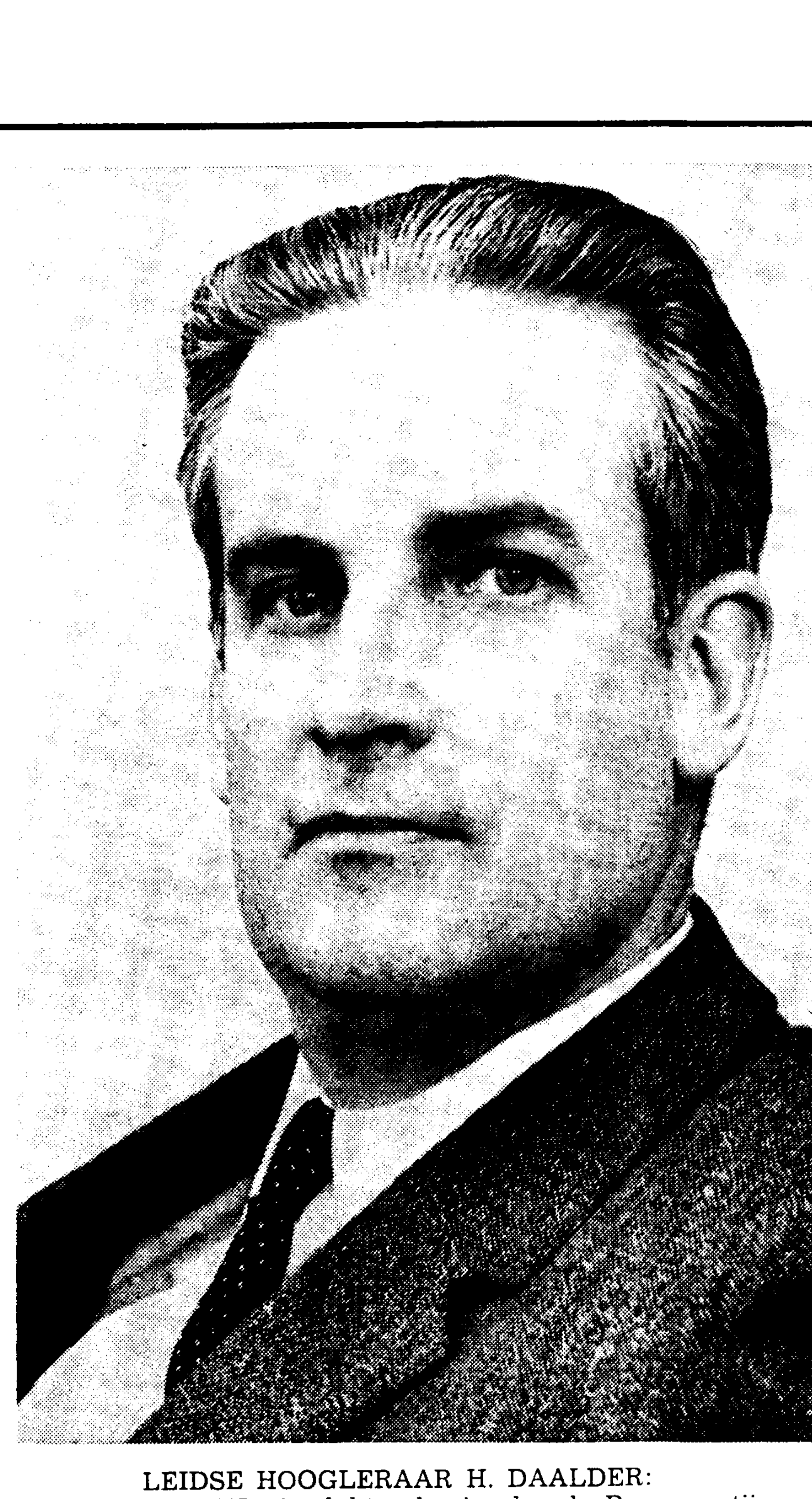
Daarnaast speelden uiteraard de ontwikkelingen in de Kerk zelf een belangrijke rol: de grotere vrijheid van geloven en handelen en de veranderde houding van de Nederlands bisschoppen, die niet langer meer bij voortduring aandrongen op eendrachtigheid en zelfs gingen verklaren, dat de politieke keuze van de katholiek een zaak was van de individuele verantwoordelijkheid. Een volledige ommekeer dus, vergeleken met het mandement van 1954.

Belangrijk in dit verband acht prof. Daalder ook de ontwikkelingen op het gebied van de communicatiemedia: „De revolutie van de moderne communicatiemedia heeft bepaald een grote rol gespeeld", aldus de heer Daalder", dat vind ik persoonlijk de meest opvallende ontwikkeling van de laatste vijf of tien jaar. En dan niet zozeer, dat zich zulke grote veranderingen hebben voltrokken in de geesten van de massa's maar wel dat er een medium geschapen is — daar is de televisie mee begonnen en de pers is daarin gevolgd, hetgeen elkaar weer versterkte — waar als het ware nieuws gecreëerd wordt . De grote groepen hebben blijkbaar onvoldoende nieuwswaarde en misschien te weinig vat op de betrekkelijke kleine kring, die met en voor elkaar het nieuws maakt".

Geweldige reactie

Op onze opmerking dat getuige de opinie-onderzoeken, toch ook blijkt, dat de katholieken in Nederland werkelijk wel veranderd zijn, antwoordt Daalder: „Ik heb toch ergens het gevoel, dat daar een geweldige reaktie op gaat komen; maar misschien is dat mijn pessimisme over de sociale werkelijkheid. Er is mijns inziens heel gemakkelijk een forum te vinden voor een demagoog van meer traditionele signatuur. Ik geloof bij voorbeeld, dat als er inderdaad een tegenstelling zou ontstaan tussen een soort CDU (de gezamenlijke christelijke partijen van nu) enerzijds en een linkse concentratie anderzijds, dat dan deze CDU, mits zij zich kan losmaken van al te enge confessionele banden, samen met de VVD oneindig veel sterker zou zijn **dan een links front, ondanks het feit** dat bijna alle publiciteitsmedia het in *belangrijke mate opnemen voor links,* op dit moment".

Behalve de veranderingen als gevolg van de invloed der massamedia, is van groot belang voor het proces van afbrokkeling: de deconfessionalisering van het katholieke organisatieleven. Misschien is dat wel de meest doorslaggevende ontwikkeling. Immers, aldus Daalder, de zwakte van de katholieke partijvorming, en van de katholieken in de politiek überhaupt, is dat andere elementen in de emancipatie zeker zo belangrijk gevonden werden als de politiek en dat de politieke ontwikkeling als het ware leefde en de resultante was van het veel bredere proces van de door kerk en hiërarchie geleide emancipatie. Naast de politieke partij, ontstonden nog zoveel andere maatschappelijke organisaties, die vervolgens samen de structuur en de houding bepaalden van de katholieke partij.



LEIDSE HOOGLERAAR H. DAALDER:
— wat PvdA in '45 niet lukte, daarin slaagde Boerenpartij —

Zowel Kerk als organisaties gaan nu echter hun eigen weg en ondergraven daarmee het belang van de katholieke partijvorming. Die was traditioneel immers bedoeld, om de katholieken en hun organisaties te ondersteunen in hun strijd om zelfstandigheid en erkenning in de Nederlandse samenleving. Naarmate niet langer het verdedigen van een verdrukte Kerk, of het behartigen van de belangen van katholieke organisaties de kiezer aanspreekt, krijgt het voor de betrokkenen ook steeds minder zin om nog katholiek te stemmen."

Nu we eenmaal toch in de geschiedenis van de katholieken in de politiek zijn doorgedrongen vragen we prof. Daalder of hij daarin een aantal breuklijnen zou kunnen trekken. Waar is het begin te vinden van een „katholieke factor" in de Nederlandse politiek en hoe ontwikkelt zich die.

Prof. Daalder: „De moeilijkheid is of je in het algemeen zou kunnen spreken van katholieke politiek. Het probleem is namelijk, dat de parlementaire geschiedschrijving van achteren naar voren geschreven is. Dat wil zeggen, dat alle ontwikkelingen in de politiek der katholieken beschreven worden als een soort natuurlijke ontwikkeling naar de verzuiling toe, naar een vastaande katholieke beweging derhalve. Dat is in zekere zin een vervalsing van de parlementaire geschiedenis. Als je formele data wil gebruiken, dan geloof ik dat belangrijk is: 1848 toen het pact van de vrede gesloten werd met de toenmalige liberalen. Daardoor werd de Grondwet van 1848 mogelijk gemaakt en een zekere mate van duurzaam liberaal-katholieke samenwerking.

Als we een tweede breukpunt zouden moeten aangeven, dan zou dat moeten liggen in de tijd, waarin de pauselijke encycliek „Quanta Cura" verscheen die het liberalisme afwees. In 1870 volgt daarop de erkenning van wat er in de encycliek is gezegd door een bisschoppelijk mandement. De afkeer van de liberalen wordt uiteraard nog versterkt door de bezetting van de pauselijke staat door de Italianen in 1870. En dan krijg je een periode waarin je nauwelijks meer weet of de katholieken nog bestaan. En hier begint ook de geschiedvervalsing: je krijgt dat het van achteren naar voren schrijven van mensen, die zeggen: ja, maar in 1868 ontstond al de kiesvereniging in Almelo en in 1883 schreef Schaepman zo keurig zijn „Proeve van een Program", in 1896 komen de katholieke kamerleden met een programma, in 1904 krijgen we de Bond van R.K. Kiesverenigingen, dat in 1908 een programma uitgeeft en in 1926 komt dan de naamsverandering tot RK Staatspartij en dan is het wel zo ongeveer klaar.

Als je de periodisering vanaf 1870 opnieuw zou willen opbouwen, en volgens mij moet dat, dan zou het belangrijk zijn de aandacht te vestigen op het feit, dat Schaepman oorspronkelijk geen katholieke partij heeft willen stichten, maar een partij die een coalitie moest zijn van alle christelijke minderheidsgroeperingen. Een idee, waardoor hij in regelrecht conflict kwam met de toenmalige katholieke kamerleden, die trouwens helmaal geen partij wilden. De uiteindelijke ontwikkeling naar een exclusief-katholieke partij werd niet bepaald door wil of durf, maar door de druk der omstandigheden. Ze kwam tot stand als een reaktie op de politieke organisatie van anderen, en dan met name van de Anti-Revolutionairen onder Abraham Kuyper die een samengaan met katholieken in een partij wilde, en van de in aanvang anticlericale socialisten.

Kuyper koos voor het eigen isolement, zowel tegenover de overige protestanten als tegenover de katholieken, tegen de wil van Schaepman en trouwens ook van Jhr. de Savornin Lohman. Schaepman bleef tenslotte niets anders over dan een met dat van Kuyper parallel lopend streven naar katholiek isolement. De opkomst van het socialisme leidde tegelijkertijd tot sociale tegenactie, in het bijzonder op het terrein van de arbeidersorganisatie. Maar ook die komt in katholieke kring eerst laat op gang, en ook hier wordt eerst gepoogd te komen tot een algemeen christelijke vakbeweging. Die is overigens niet door de protestanten, maar door het episcopaat afgewezen. Het moment van de gedwongen isolering zou je moeten leggen tussen 1883 en 1886.

Eigen groep

Een dergelijk belangrijk moment ligt bij de instelling van het algemeen kiesrecht en de evenredige vertegenwoordiging in 1917. Vóór die tijd immers komen alleen de gekozenen in de zuidelijke districten er als katholieken aan te pas, maar die hebben in hun zelfgenoegzaamheid en hun neiging tot gescheidenheid van de rest van het land geen enkele behoefte om zich als zodanig te organiseren. De katholieken in het noorden, die wel een drang naar organisatie hebben, kunnen hun stem tot 1917 alleen maar kwijt aan de Anti-Revolutionairen. Na 1917 krijgen die noordelijke stemmen door de evenredige vertegenwoordiging ineens veel meer betekenis: dan ook kan er iets ontstaan als een eigen katholieke identiteit in de Nederlandse politiek. Nolens wijst daar, als katholiek leider in de Kamer, ook op: de katholieken zitten van nu af niet primair in de Kamer als een partner in de coalitie, maar als een eigen groep. Hij laat niet na te propageren zoveel mogelijk katholieken in de Kamer te brengen. Dan is ook het katholieke organisatieleven op gang gekomen en wordt de katholieke partij belangrijk als politiek steunpunt en belangenbehartiger van die organisaties in het parlement.

Dat heeft trouwens ook de structuur bepaald van de katholieke partij: de fractieleden die zorgvuldig gekozen werden op basis van hun vertegenwoordiging in vak- en standsorganisaties, hadden een relatief geringe belangstelling voor algemeen politieke zaken. Ze voelen zich meer vertegenwoordiger van bepaalde belangen dan politicus. En omdat die belangen intern vaak zeer verdeeld waren, stelde dat bijzonder zware eisen aan het politiek leiderschap van de fractievoorzitter. Dat is ook het verschil tussen katholieke en andere politieke partijen. Bij anti-revolutionairen en socialisten was de partij de motor van de hele beweging, bij de katholieken was de partij de op los zand gebouwde vertegenwoordiging van kerkelijke en sociale belangen."

Doorbraak

Wellicht is ook dat een belangrijke reden, waarom na de oorlog van de doorbraak weinig terecht kwam en ook de KVP lichtelijk voorbijschoot aan het doel dat de stichters daarvan zich gesteld hadden .Immers, al in '44 stonden de meeste organisaties in het zuiden snel weer op poten en zij drongen, met behulp van de bisschoppen aan op herstel van de katholieke eenheid, ook in de politiek. De weg naar de Partij van de Arbeid werd er gedeeltelijk door afgesneden, maar ook de KVP kon niet worden wat mannen als Stokman en Romme wilden: een katholieke programpartij, ook toegankelijk voor niet-katholieken en niet toegankelijk voor conservatief ingestelde katholieken. Binnen de kortste keren was de KVP de rechtstreeks opvolger van de vooroorlogse Staatspartij, al zocht de KVP meer aansluiting bij de christendemocratische beweging in de omliggende landen.



Dat vijftig jaar geleden niet iedereen gelukkig was met de confessionele samenwerking in de politiek tussen katholiek en protestant, blijkt wel uit deze plaat van Kees van Dongen die hij publiceerde in Het Volk, de krant van de SDAP onder het motto: Wierooksvat en Bijbel beschermen de brandkast.

De vraag waarom de katholieken niet zijn overgevlogen naar andere, nieuwe partijen, is trouwens een heel complexe vraag: er was de angst voor de algemene verenigigingen, die toen leefden met het risico van communistische infiltratie; er was in het najaar van '44 het streven van de bisschoppen om de katholieken in het noorden niet toen al voor voldongen feiten te stellen; de partners in de oude coalitie begonnen zich te hergroeperen in ARP en CHU.

„Daarnaast is er nog de vraag, wat er dan met de katholieken had moeten gebeuren, die volgens de ideeën van Stokman niet tot die nieuw herboren KVP zouden mogen behoren. Een stuk dwaasheid in de ideologie van na 1945 heeft gezeten in het feit dat letterlijk iedereen met elkaar streed om het etiket „progressief" en dat men de grote groep van conservatieven eenvoudig wilde afschrijven als een soort restpost .Die moesten dan maar elders hun heil gaan zoeken. Maar waar dan? Als men dacht aan de opzet van een progressieve volkspartij, dan meende men, dat daartegenover automatisch wel een conservatieve partij zou ontstaan. De vraag was natuurlijk: wie zullen dat doen en het antwoord luidde dan: wel, de anti-reolutionairen doen aan die progressieve partij niet mee, die moeten dan maar de conservatieve partij worden. Het was een volslagen onhistorische redenering om te veronderstellen, dat de conservatieve katholieken die niet voor honderd procent mee konden gaan met Stokman, de zijde zouden kiezen van de Anti-Revolutionairen.

Afkaveling

Je kan dus hoogstens over 1945 spreken als een belangrijk jaar in die zin, dat de katholieken massaal terugkeerden naar het eigen katholieke kamp, zij het dat met name in Limburg een vrij grote groep doorbrak naar de PvdA en zelfs de CPN. Daarna krijgen we een periode van betrekkelijk grote stabiliteit, waarin in feite de langzame en voorlopig niet direct zichtbare afkaveling begint. Het volgende belangrijk moment is dan de oprichting van de Boerenpartij," aldus Daalder. Daarover werd hierboven al gesproken.

Een andere vraag aan prof. Daalder luidde, of hij een aantal karaktertrekken van de katholieken in de Nederlandse politieke kan geven.

„Ik geloof dat er dat twee zijn, die beide verklaard moeten worden uit de historische achterstelling van de katholieken en het, ook in de politiek, vrij omvangrijke anti-papisme. Twee trekken, waarvan de eerste is, de aarzeling om zich als katholiek te laten gelden en het genoegen nemen met een minderheidspositie. Het al blij zijn met de erkenning een minderheid te zijn. In de tweede plaats, het weinig georganiseerde streven om in de politiek gemeenschappelijk in een bepaalde richting te streven. Misschien dat dat ook wel kwam, omdat de katholieken naast de politiek nog zoveel andere dingen hadden; ze de veel sterkere katholieke kerk naast zich wisten en later de eigen universiteit, die trouwens door dezelfde maatschappelijke organisaties is opgebouwd, als waaraan de politieke beweging haar bestaan te danken had ".

Dat brengt ons op de vraag naar het confessionalisme in de politiek in haar algemeenheid. Onze vraag is, of het confessionalisme naast een aantal duidelijke nadelen voor de politiek in Nederland, die zich vooral heden ten dage manifesteren, ook niet belangrijke voordelen gehad heeft.

„De vraag is daarbij", aldus de heer Daalder, „wat waren de voordelen voor wie en voor wat? Ik geloof, dat voorzover het ging om de organisatie van bijvoorbeeld de arbeiders door mensen als Ariëns en Poels, het confessionalisme een stuk zelfbewustzijn op gang bracht van als het ware nog niet volwassen burgers. Ik geloof, dat het voor het zelfrespect van de mensen en tegelijk voor de maatschappelijke zorg van grote betekenis is geweest. Het heeft grote groepen in de maatschappij geëmancipeerd, zo goed als de socialisten bijvoorbeeld de arbeidersjeugd uit de steden hebben gehaald naar de kampvuren van de SDAP in Vierhouten.



De emancipatie, onder deze traditionele vlag, heeft ook twee belangrijke nadelen gehad: in de eerste plaats het automatisme van de confessionele band, het gebrek aan vrije keus, zodat men in het katholieke vlak met name er niet gemakkelijk uit kon komen zonder outcast te worden. In de tweede plaats, naast het automatisme een zekere lauwheid en ongeïnteresseerdheid en een betrekkelijk grote mate van gezagstrouw ten opzichte van de bovenlaag."

„Laat ik nog wat anders noemen, wat veel algemener op de Nederlandse politiek duidt. Ik dacht dat je moet zeggen, dat het grote voordeel van de in Nederland vrij vast liggende verhoudingen is geweest, dat de mensen gedwongen werden elkaar over en weer te respecteren en te accepteren, ieder het zijne te geven. Je kunt je afvragen of dat te beschouwen is als een norm voor de politiek, in ieder geval heeft het een vrij hechte tolerantie gewaarborgd en ook een mogelijkheid geschapen, om met erkenning van de verdeeldheid in de Nederlandse samenleving toch tot een vrij duidelijke politiek te komen van respect voor ieders eigenheid en eigen belangen.

Historisch gezien is dat een grote winst. Dat maakt mij persoonlijk dan ook nog steeds een groot voorstander van de verzuiling in de Nederlandse omroepwereld. De Nederlandse omroep is het behoud van de pluralistische structuur. Ik moet er niet aan denken wat er zou gebeuren, als je een soort van nationale omroep zou krijgen, laat staan een commerciële.

De Nederlandse politiek is door de verzuiling langdurig voorspelbaar en berekenbaar geweest. Zolang de verhoudingen vast lagen en zolang de politieke leiders elkaar konden vinden in een politiek van tot elkaar komen, waar ze traditioneel door de eeuwen heen in was opgevoed, was ons stelsel een van vrij rustig, zakelijk en verantwoord regeren. Daartegenover staat, dat wat tot voor kort juist als voordeel werkte zich tegen de politiek keert op het moment dat de deconfessionalisering intreedt: dan ontstaat er een onberekenbaarheid en zenuwachtigheid bij de politieke leiding, eenvoudig omdat ze niet gewend is politiek te maken zonder vooraf te berekenen krachtsverhoudingen.

Misschien zijn juist deze zenuwachtigheid en onzekerheid in de politiek, naast de verschijnselen van toenemende radicalisering vooral van mensen uit het voormalige confessionele kamp, de redenen dat veel mensen in sterke mate terugverlangen naar rust in de politiek. Het ziet er naar uit, dat daarvan een formatie als die der gezamenlijke christelijke partijen belangrijk kan profiteren, zeker op een termijn van de eerstkomende vijf à tien jaren. Zo'n groepering van partijen zou de schijn van gematigde deconfessionalisering tegelijk met die van stabiliteit ongetwijfeld mee hebben.

Of de politieke vernieuwing als zodanig daarmee geholpen zou zijn, is weer een andere vraag; een vraag overigens, die niet alleen door de Nederlandse katholieken kan worden opgelost, zeker niet met hun traditioneel gebrek aan politiek bewustzijn.

Vakbeweging moet op weg gaan

door Jan Leenen

De confessionele vakbeweging is in de hele ontwikkeling van het religieus-maatschappelijk denken aangekomen op een kritisch punt. Het gaat niet om haar voortbestaan en niet om haar bestaansrecht; het gaat om haar wijze van voortbestaan.
Nu de tijd dik voorbij is dat haar bestaansrecht werd aangevochten, nu er zelfs meer algemeen waardering en erkenning in positieve zin is gekomen voor de betekenis van de levensbeschouwing voor het werk van de vakbeweging, staat haar duidelijk voor ogen dat ten aanzien van haar organisatorische zelfstandigheid op basis van confessie niet alles bij het oude kan blijven.

Het gescheiden optrekken in de vakbeweging is een belasting geworden waardoor zij teveel van haar krachten ongebruikt aan dagelijkse klussen zonder — zoals zij dat zou willen — toe te komen aan haar creatieve zaak. Zij wil mee gestalte geven aan de toekomstige maastchappij. Zij weet dat een groot brok inspiratie daartoe kan voortkomen uit haar confesssionaliteit, zij beseft dat levens- en geloofsovertuiging juist een krachtige doorwerking kunnen hebben in een maatschappij-kritische en maatschappijvormende functie van de vakbeweging.

Moeten wij nu in die, het werk belastende verdeeldheid blijven zitten en een mate van zelfstandigheid handhaven, waarvan het op zijn minst de vraag is of de voordelen daarvan opwegen tegen de nadelen?

+ + +

Drs. A. Arnolds van het Nederlands Katholiek Vakverbond heeft zich uitvoerig met dit vraagstuk beziggehouden in zijn functie van algemeen adviseur en met name bij het redigeren van de nota „De confessionele grondslag van het NKV in discussie".

Hij zegt erover:
„Er zijn voor het Nederlands Katholiek Vakverbond een paar gegevenheden:
— Niemand wil dat alles blijft zoals het is;
— Daarentegen is er ook geen algemene overtuiging dat de katholieke vakbeweging zich nu spoedig zelf moet opheffen en tot een volledige fusie moet komen".

Twee duistere gegevens. Het lijken orakelspreuken van de kermiswaarzegster die er mee alle kanten uit moet kunnen. Maar ondanks die duisterheid kunnen die gegevenheden transparant worden gemaakt. Men kan ze over elkaar heen schuiven en wat dan daardoorheen aan licht geprojecteerd wordt is al minder onduidelijk. In een proces van bezinning, discussie en studie is het zelfs een duidelijke vraag geworden.

Drs. Arnolds: „De vraag: is het — bij de maatschappijvormende taak die de vakbeweging heeft — nog toelaatbaar dat zij in confessionele apartheid optrekt; of is het wenselijk dat zij een vorm van vergaande samenwerking kiest; nog sterker: is het niet veeleer morele noodzaak dat zij tot samenbundeling komt?"

Als je het beestje bij de naam noemt kun je gerust zeggen dat de zo gestelde drievoudige vraag al voor een groot stuk voortkomt uit een antwoordsituatie. De antwoordsituatie van degene die weet dat er tenminste gewerkt moet worden in de richting van een samenbundeling.

Drs. Arnolds zegt: „We moeten in de trein stappen, samen. Dat is duidelijk. Maar waar we naartoe gaan weten we nog niet precies. Hoe snel we zullen rijden weten we ook nog niet en de aankomsttijd is evenmin bekend". Dan is het nog zo dat niet alleen de onzekerheid over de grote principiële vragen met betrekking tot vergaande samenwerking concrete besluiten in de weg staan. Er is evenzoveel bijzaak die ineens heel erg belangrijk wordt. Een fusie van voetbalclubs is al een heel moeilijke zaak. Wat wil je dan zeggen over een samenbundeling waarbij in drie organisaties (van vakverenigingen) ongeveer 1,2 miljoen mensen zijn verenigd. Het zijn organisaties met een eigen historie van zo'n zeventig jaar. Er is soms nog wat oud zeer hier en daar. En niet te vergeten: het gaat tenslotte om een heel ingewikkeld organisatiepatroon, waarin de mensen in allerlei subverbanden (naar bedrijf en beroep, gewestelijk en plaatselijk) gegroepeerd zitten. Duidelijk: het is ook in zijn bijkomende aangelegenheden een uitermate complexe zaak. En, er moet natuurlijk zorgvuldig te werk worden gegaan. Er moet zo weinig mogelijk kapotgemaakt worden.

Pleit enerzijds in negatieve zin de complexiteit van het hele samenwerkingsprobleem al voor de keuze van geleidelijkheid, anderzijds kan men toch ook wel positief de vruchten plukken van die geleidelijkheid: men kan de groei en extra-kans geven omdat in het proces van geleidelijkheid een cumulatief effect kan ontstaan.

Drs. Arnolds: „Bij de keuze van de weg der geleidelijkheid heb je op de tussenstations nog veel mogelijkheden. Je weet immers niet tevoren te bepalen hoe alles wat er in dat proces precies gebeurt wederzijds invloed heeft en bij de betrokkenen bepaalde sociaal-psychologische veranderingen teweeg brengt. En als het een treinrit moet worden van bijvoorbeeld Maastricht naar Amsterdam, dan zou je best kans hebben dat het na Eindhoven ineens sneltrein zou kunnen worden".

+ + +

Wel moet vaststaan dat de katholieke groep binnen de grote vakbeweging die door samenbundeling kan ontstaan, reële ruimte moet hebben om de doorwerking van religie en levensbeschouwing in de vakbewegingsaktiviteiten te beleven. Er moet ruimte zijn voor bezinning in eigen kring en in eigen sfeer. Ook wenst de katholieke vakbeweging veiliggesteld te zien dat een samenbundeling geen aanleiding geeft tot echte gewetensconflicten. Behalve die ruimte voor beleving van eigen religie moeten er ook in die „grote vakbeweging" de middelen door die beleving en doorwerking gevonden worden. Want — zo is het standpunt van de katholieke vakbeweging — die inspiratie vanuit religie en levensbeschouwing kan verrijkend, verdiepend en bevruchtend werken voor de vakbeweging.

Erkenning van de positieve invloed van de levensbeschouwing op het vakbewegingswerk hoeft van niemand meer bevochten te worden. In de discussies van enig niveau is dat trouwens geen punt meer. In dat opzicht is er aan beide kanten veel verhelderd en opgehelderd. De confessionele vakbeweging pretendeert niet meer, zoals dat in het verleden wel gebeurde ook al vanuit een defensieve positie, dat zij door haar confessionele basis beter vakbeweging kan zijn.

+ + +

Drs. Arnolds: „Nee, het is geen kwestie meer van totaal aparte en andere doelstellingen en programma's als vakbeweging. Het is een kwestie van andere zingeving aan bepaalde fundamentele zaken in het leven. Vergelijk het maar eens — in een poging dan toch te vergelijken wat eigenlijk niet te vergelijken is — met het huwelijk. Het huwelijk van niet-katholieken is in wezen geen andere band dan dat van katholieken. De zingeving is anders en dat kan consequenties hebben".

Oppervlakkig beschouwd zou die hele motivering alweer gaan lijken op een pleidooi voor de eigen aparte katholieke vakbeweging. Maar merkwaardigerwijze — of eigenlijk toch niet zo merkwaardig — wordt juist in deze punten ook het meest de drijfveer gevonden voor het denken in de richting van en het streven naar samenbundeling. Maatschappij-kritisch werkzaam zijn ziet de confessionele vakbeweging als een essentiële taak. Zij wil meedenken over welvaart, welzijn en geluk Ze wil er iets richtinggevends over zeggen. Zij wil mede gestalte geven aan de toekomstige maatschappij en zij voelt juist dat haar confessionaliteit haar kan inspireren bij dat maatschappelijk werkzaam zijn. In samenbundeling ziet zij de kans juist ook dat werk, dat voor alle vakbewegingsorganisaties, confessioneel en niet-confessioneel, gelijk is, samen te doen om tijd vrij te maken voor de grote maatschappelijke taken.

De verhouding van de confessionele vakbeweging tot de religie is in de loop der jaren sterk gewijzigd. Vooral die verhouding waarin de relatie met het kerkinstituut tot uitdrukking komt. Drs. Arnolds: „Het is niet meer zo dat de katholieke vakbeweging moet luisteren naar de kerk die normen formuleert; er is inspraak van die vakbeweging. Zij is mede-kerkvormend. Volwaardig partner in de dialoog. De positie van de geestelijke ambtsdrager met betrekking tot de vakbeweging zal, indien samenbundeling wordt bereikt, beslist anders zijn dan zij nu formeel is in het traditionele instituut van de geestelijke adviseur. In een nieuwe structuur zullen ook de ruimte en de middelen moeten zijn om te komen tot een vruchtbare dialoog en goede verstandhouding tussen de leiding en de leden van de vakbeweging en een aantal maatschappelijk geëngageerde priesters. Priesters die met de vakbeweging willen meedenken over grote maatschappelijke vraagstukken en (behalve hun geëngageerd zijn met de grote levensvragen in de samenleving) hun specialistische pastoraal-theologische kennis in de dialoog inbrengen."

Er is in de vakbeweging over eigen taak, eigen plaats, confessioneel karakter, samenwerking en samenbundeling veel gedacht, veel gediscussiëerd, veel gestudeerd. De ontwikkeling gaat velen te langzaam.

+ + +

Drs. Arnolds: „Bij alle onduidelijkheid en onzekerheid die er nu is en die zeker nog een hele tijd zal blijven is toch het punt bereikt waarop we moeten instappen in die trein. De trein moet vertrekken.Misschien moet de richting worden gecorrigeerd. Maar de trein moet vertrekken. Het is niet onwaarschijnlijk dat ook organisaties die nu afzijdig blijven onderweg instappen als die trein eenmaal is gaan rijden.

Het is ook niet onwaarschijnlijk dat we dan niet alleen samen met de christelijke en de neutrale vakbeweging het eindstation bereiken, maar ook nog samen met anderen die zien wat tijdens onze rit het einddoel is (of wordt) en die dit einddoel ook willen nastreven, of met wie wij samen — alle mogelijkheid van groei openlatend — een nieuw einddoel kiezen".



NKV-er drs. A. Arnolds:
— de trein moet vertrekken; maar waar naartoe en wanneer hij aankomt weten we niet —

Kerkelijk proefstation Stein

door Leo Willemsen

OM in agrarische termen te spreken: Stein is een proefboerderij. In de drie parochies Stein - Nieuwdorp - Kerensheide werken in het kader van een experiment zeven priesters in één pastoraal team, waarbij ieder zoveel mogelijk afgebakende taken heeft of krijgt. De huidige formatie ziet er als volgt uit: pastoor P. Mars, teamleider en wijkpastoor voor Stein; kapelaan C. Beurskens: katechse voor volwassenen en vormingswerk voor volwassenen; kapelaan H. Stijns pastorale opbouwmethodieken: pastoor F. van Tuel: wijkpastoor voor Nieuwdorp; kapelaan A. Thewissen: jeugdpastoor; pastoor J. Pfennings: wijkpastoor voor Kerensheide; kapelaan E. Vliegen: hoofdkatecheet voor de drie parochies.



● **Drie teamleden van Stein in beraad. Van links naar rechts kapelaan E. Vliegen, pastoor P. Mars en kapelaan A. Thewissen.**

De gedachte om een modern pastoraal project tot stand te brengen kwam op, toen in de gemeente Stein een centraal nieuw wooncentrum verrees. Bouwpastoor P. Mars kreeg van het bisdom toestemming om het oude Stein en het nieuw gevormde centrum in één parochie onder te brengen en om de zielzorg op bescheiden schaal in teamverband te verrichten. Toen bleek dat deze opzet te beperkt en te kunstmatig was, volgden met het bisdom besprekingen over uitbreiding van het experiment over alle drie de parochies, die daarmee akkoord gingen.

In de praktijk

De moeilijke vraag kwam toen: hoe gaan we dat in de praktijk doen? Om een lijn tot stand te brengen presenteerde het bisdom een deskundige begeleidingscommissie met een socioloog een psycholoog en een theoloog. Men ging van de gedachte uit dat de pastorale werkers de bereidheid en de geschiktheid voor teamwerk moesten hebben. Met andere woorden: ze moesten zich kwetsbaar willen opstellen, zich echt inbrengen. Het zoeken naar het juiste teamverband is geen eenvoudige zaak geweest. Er waren obstakels en er vonden wisselingen in het team plaats. Mej. Addy Buys kwam als eerste pastorale werkster naar Limburg, naar Stein, maar moest er na verloop van tijd een punt achter zetten. Ze kon het fysiek niet aan en bleek ook nog onvoldoende opgeleid. Vorig jaar september is er een nieuwe start geweest, maar ook de huidige pastorale formatie wil nog allerminst van zichzelf zeggen dat de meest ideale situatie is bereikt. De kapelaans Vliegen en Thewissen vertelden ons: „We zien er nog teveel tegen op". De wil is er, maar er is veel geduld voor nodig om tot een echt team te groeien en om niet meer puur parochie-pastoor of -kapelaan te zijn.

Triomfen

Het pastorale team van Stein kan nog geen lijst met indrukwekkende triomfen publiceren en men heeft zich wel eens afgevraagd of de parochianen er zelf wel zo warm voor lopen. Priesters en leken moeten nog duidelijk naar elkaar toegroeien. Men moet elkaar vinden in een kerk, die zich ook in een minder traditionele vorm kan uiten, óók zonder parochiegrenzen.

Achter de schermen wordt aan een aantal zaken druk gewerkt. Kapelaan Vliegen heeft een rapport gemaakt over het katechese-opbouwwerk. Dat is doorgesproken met leerkachten van scholen en met de oudervereniging. Kapelaan Thewissen stelde een rapport over jeugdpastoraat samen. Zo krijgt ieder zijn taak. De te houden predikaties in de parochiekerken worden tevoren nauwkeurig met elkaar doorgesproken. Er is in het team een werkgroepje, dat liturgische teksten opstelt. Het idee leeft om een sectie van de Raad van Kerken op te richten voor Stein-Urmond-Beek-Elsloo. Er zal een interparochiële groep „kerk en wereld" komen en tenslotte: de teampriesters nemen deel aan de diensten van dominee Muller uit Beek, en omgekeerd.

Kerk in beweging

Toen en nu. Pastoor P. Mars, leider van het pastorale team Stein - Nieuwdorp - Kerensheide: „In het verleden was er een statische kerk met een objectieve moraal en liturgie: zó hoorde het en zó moest je het doen.

Er was een model en de boodschap moest gewoon verkondigd worden. Nu is er een kerk in beweging en zoiets moet vooral van onderop ontstaan. De kerk zou per definitie beweging moeten zijn. Geen model-zijn, maar pastoraal doen. Vragen zoeken bij de mensen, die leven. Je moet het uitsplitsen. Daar horen deskundigheid en methodieken bij. Primaire deskundigheid hebben we nog niet, maar er is wel een eigen aandachtsveld. Wij willen met de mensen meepelgrimeren en proberen richting te geven".

Wij spraken met drie leden van het team: pastoor Mars en de kapelaans Thewissen en Vliegen. Zij stellen dat ze voortdurend op het team moeten terugvallen en dat eist een grote hoeveelheid aanpassing. Pastoor Mars erkent ruiterlijk dat het moeilijk is de soepelheid op te brengen, die het werken in zo'n team nu eenmaal vereist. Kapelaan Thewissen: „Het is belangrijk hoe je je persoonlijk tegenover elkaar opstelt".

Erg moeilijk

Hoe ervaren de mensen in de drie parochies van de gemeente Stein dit nu allemaal? Pastoor Mars:

„Wij merken dat het zeer moeilijk is naar buiten te verduidelijken wat wij nu eigenlijk willen. Een aantal mensen begrijpt het, maar dan zegt men vaak er achteraan: dat halen jullie niet. Voor ons is het dit: opnieuw leren samen te leven.

De kerk is een werkplaats. Het samensmeden aan een opbouw, vrede hebben met elkaar". Daarom werkt het team toe naar een groot Steinder kerkberaad. Men wil bereiken dat de mensen van alle rangen en standen zich werkelijk geëngageerd voelen met de maatschappij, met de kerk, met elkaar. Om dit te bereiken hoopt men eerst een kader te kweken, dat de kerkbeweging in Stein gaat uitdragen. Dat uiteindelijke kerkberaad zal straks 300, misschien 400 mensen omvatten. Het vergt een degelijke brok voorbereiding. Daar komen bijvoorbeeld een stuurgroep en werkgroepen aan te pas, die zich in kleinere kring bezinnen en die de mensen gaan selecteren en vragen om straks — tegen de winter — ook mee te doen. Het beoogde kerkberaad zal in wijk-gespreksgroepen uit elkaar vallen, want — zo stelt het pastorale team — het kerk-zijn moet immers binnen het kader van een wijk tot uiting komen.

Pastoor Mars: „Wij hopen een grote groep mensen te bereiken, die een bepaalde richting uit wil. In die richting zal men elkaar dan moeten vinden. Mijn wens daarbij is vooral de gemeenschap samen bewoonbaar te maken".

Het ideaal is natuurlijk, dat geleidelijk de mensen uit eigen beweging warm lopen voor de op touw te zetten akties. Kapelaan Thewissen: „Er leeft veel bij de mensen, maar het komt er meestal niet uit omdat men de kerk een vast patroon vindt".

Wazige punten

Dat verhaal over Stein blijft tal van wazige punten bevatten. Het pastorale team wil weliswaar doorstoten, maar het loopt tegen tal van klippen op. Pastoor Mars: „Er is nog kortsluiting en er zijn nog zoveel vragen.

We moeten in ons team klaar komen met elkaars persoonlijkheid, want we zijn nu eenmaal die individualisten-van-huis-uit. Er zijn weliswaar samenwerkingspunten, maar daarmee zijn de organisatorische problemen nog niet opgelost. We zouden eigenlijk als team over een eigen bedrijfsruimte moeten kunnen beschikken, waarin we elkaar gemakkelijker kunnen ontmoeten".

Deken Frissen uit Geleen, voorzitter van de begeleidingscommissie van deskundigen, zegt over Stein: „Het is nog een wederzijds aftasten.

Het gaat zeer moeizaam en in het begin zijn er fouten gemaakt. Ik geloof ook dat het team nog te klerikaal is en ik meen ook dat men op den duur naar de opheffing van de (drie) parochiegrenzen moet groeien. Het zoekende pastorale team heeft een inzinking gehad, maar hopelijk komt men daar weer uit. Ik heb er vertrouwen in, dat men straks met resultaten uit de bus zal komen".

Als religieus aan de lopende band



door Jos. van Dieten

Hij heet Jan Kampschreur. Hij is één van de 1500 werknemers van de Amsterdamse Fordfabriek. Hij staat daar aan de lopende band. Hij woont in een volksbuurt in oud-west: Krommeniestraat 11, drie-hoog, is het adres. Ook in dat opzicht is hij een van die honderden, die in de menselijke pakhuizen van deze metropool zijn ondergebracht. Tot zover is er niets bijzonders aan de hand.

Maar diezelfde Jan Kampschreur heette ook pater Leonardus. Hij was (is) één van de zoveel honderd leden van de Nederlandse Capucijnenprovincie. Hij was (is) doctor in de theologie. Als zodanig is hij aangesteld geweest bij de hogere priesteropleiding in een van de kloosters van de orde. Er is dus toch iets bijzonders aan de hand.

Hij was (is) priester, wetenschapsman, gewend aan de verantwoordelijkheid van een leidinggevende functie.

Hij is nu Fordarbeider, gewend aan de lopende band; anderen denken voor hem en zijn collega's.

Wat is hier aan de hand?

Priester-arbeider

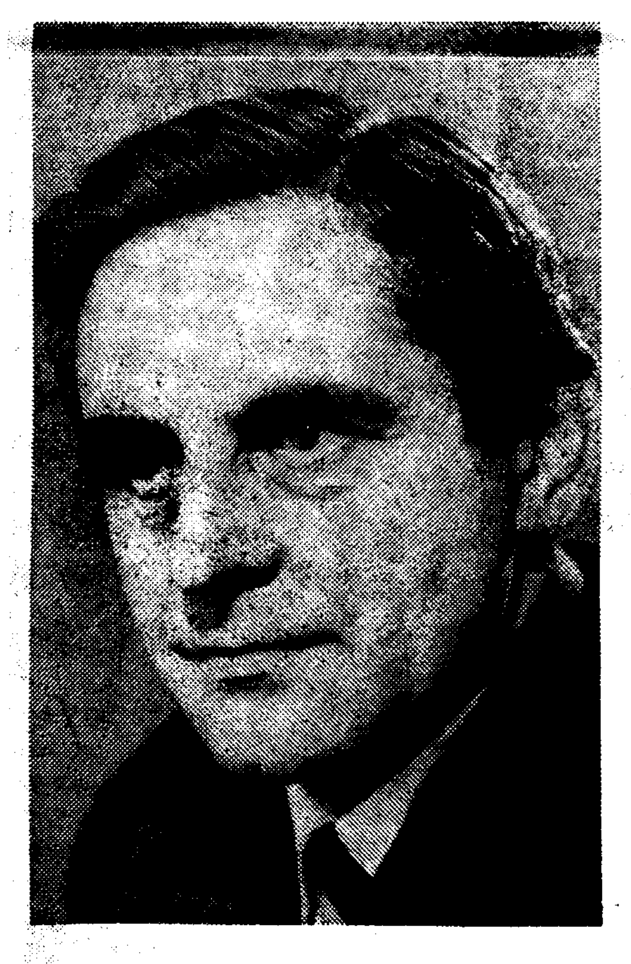
Een herleving, een Nederlandse vertaling van de prêtre-ouvrier, de priester-arbeider, een praktisch doordachte vorm van bedrijfsapostolaat, arbeidsmilieu-kerstening, om de kerk naar de mensen te brengen nu de mensen niet meer naar de kerk komen? Het antwoord is nee. Jan Kampschreur had een ander vertrekpunt toen hij vier jaar geleden — samen met enkele medebroeders — via het Centraal Bureau Huisvesting een woning in de Krommeniestraat en via het arbeidsbureau een baantje bij Ford kreeg. Zijn vertrekpunt was het zoeken naar een nieuwe vorm van religieus leven; van „klooster"leven buiten de muren van het klooster.

Gist in het deeg

Het zijn eigenlijk maar een paar zinnen waarmee Jan Kampschreur zijn positie rechtvaardigt:

„Het apostolische zit in het leven zelf; als er iets van authentiek christendom in mijn persoon zit, dan zal dat ook wel overkomen".

En hij herinnert aan het evangelische mosterdzaadje en aan het evangelische beeld dat Klaas — een van zijn huisgenoten — pleegt te gebruiken: „De gist moet in het deeg zitten; zolang de gist ergens in een apart potje opgeborgen in de keukenkast staat, gebeurt er niets met het deeg".



Geen preek tijdens de lunchpauze

● *Jan Kampschreur*

Jan Kampschreur zit er gewoon in. Hij preekt niet tijdens de lunchpauze en troont zijn collega's na het werk niet mee naar een avondmis. En als er op hem als priester een beroep wordt gedaan door een van zijn medearbeiders — kindje dopen, huwelijk inzegenen of wat dies meer zij — tracht hij tactvol naar de parochiegeestelijkheid te verwijzen.

Hij IS er eenvoudig; in die fabriek, aan de lopende band; en in die oude woonwijk, Krommeniestraat 11, drie-hoog; een vochtig huis, waarvan de huurprijs past bij zijn weekloon van pak weg ƒ 150,—.

Soort stage-lopen

Je kunt niet anders dan erkennen dat hier een hoop bovennatuurlijk geloof en een hoop natuurlijke moed bij te pas komen. Want menselijkerwijze gesproken ben je geneigd te denken dat deze vorm van apostolaat niet ver reikt. Zeker niet als Jan Kampschreur vertelt dat „ze" beginnen met te vragen wanneer je weer weggaat. „Ze veronderstellen dat je zo maar eens even komt neuzen aan de praktijk; een soort stage-lopen. Als dan blijkt dat je niet van plan bent weg te gaan is de volgende veronderstelling dat je ook maar een arme stakker bent, die door zijn baas daar is neergepoot. Je moet ze uitleggen dat het eigen, vrije keuze is, waar geen enkele economische noodzaak achter steekt. Is de waarheid daarvan eenmaal tot hen doorgedrongen, dan is er toch wel waardering voor deze vorm van solidair zijn met hen".

Jan Kampschreur zal niet tegenspreken dat dit apostolaat niet ver reikt. Maar welk apostolaat reikt wel ver?

„We werken aan de basis", zegt hij, „en we zouden het prachtig vinden als overal, in alle standen van onder op, dergelijke kleine haarden van religieus leven zouden ontbranden. Het is gewoon een kwestie van doen. Het redeneren en theoretiseren over de zin van het religieuze leven, och, was dat niet de debâcle van de laatste plenaire vergadering van het concilie? Ik ben meer geneigd de koppen te tellen: wie zijn er nog, wie wil er nog wat doen en dan maar beginnen".

Er gewoon maar zijn

Er gewoon maar zijn. Mee-leven, mee-doen met de andere arbeiders. En mee-lijden aan dezelfde vormen van structureel geweld waaraan ze allemaal bloot staan. „Want wat wij in de kerk aan het opruimen zijn, dat bloeit nog volop in het bedrijfsleven", aldus Jan Kampschreur, sprekend uit eigen ervaring.

Er gewoon maar zijn.
Als religieus in de Fordfabriek.
Als religieus in de Amsterdamse Krommeniestraat.
Als gist in het deeg.
Er gewoon maar zijn.
Met een christelijk perspectief in het leven.
Omdat er toch nog behoefte bestaat aan verlossing.
Zegt die jonge arbeider tegen Jan Kampschreur: „Ik weet zeker dat er na dit leven niks meer is. Maar wat zou ik graag kunnen geloven dat het anders was".

PASTORAAL WERK IN DE BIJLMER

door Sjef Kusters

Amsterdams nieuwste woonwijk, de Bijlmermeer: enkele jaren geleden nog een uitgestrekte drassige polder, over tien jaar een royaal en modern opgezette woon- en slaapstad voor 110.000 mensen. Anderhalf jaar geleden werden er de eerste flats betrokken, nu wonen er al 5000 mensen in 1600 flatwoningen. De Bijlmer moest een Utopia worden, stedebouwkundig en vooral ook maatschappelijk. Planologen en sociologen zouden hier een stad creëren waarin 110.000 mensen zich thuis konden voelen.

Drie jaar voordat er één mens in de Bijlmer woonde benoemde de bisschop van Haarlem al een zielzorger voor deze nieuwe stad, de jezuïet Fred Veelenturf, die later assistentie kreeg onder meer van pater G. Ingen-Housz SJ. De heer Veelenturf wil niet meer praten over zijn werk in de Bijlmer: hij is sinds een paar maanden pater-af. „Niet omdat ik hier in de kerk van de Bijlmer niets meer zou zien. Integendeel, ik geloof dat wat hier geprobeerd wordt toekomst heeft".

Ook pater Ingen-Housz heeft veel vertrouwen in de toekomst van deze nieuwe stad. Maar wordt het inderdaad het Utopia dat men gepland had?

„Stedebouwkundig niet. En dat is een kwestie van geld. Er moest te veel beknibbeld worden. Maatschappelijk? Dat moeten we nog afwachten. Er is in ieder geval een goed kader voor geschapen", zegt Ingen-Housz (43).



● *Pater G. Ingen-Housz*

Allegaartje

„De meeste mensen hebben maar één reden waarom zij in de Bijlmer komen wonen: het is hier vrije vestiging. Je kunt er vrijwel direct een flat krijgen, die 250 of 300 gulden kost, naargelang de grootte. Het is hier een allegaartje van mensen. Ze werken in Amsterdam — van de Bijlmer naar de Dam is ruim 10 kilometer — en komen meestal van elders. Er wonen hier veel Surinamers, Engelsen, Zwitsers, Duitsers, Belgen, Fransen en mensen die vanuit de provincie naar Amsterdam komen. Omdat al deze mensen uit andere kerkelijke tradities komen, heeft dit geweldige konsekwenties voor de pastoraal, maar daar is nu nog weinig over te vertellen".

Grootste probleem voor pater Ingen-Housz en alle andere pastorale- en welzijnswerkers in de Bijlmer: hoe bouw je een gemeenschap op van mensen die komen van Heinsberg en Veere, van Heerlen en Zwolle, van Paramaribo en Zürich.

Veelenturf ging er van uit, dat de kerkopbouw belangrijker is dan het kerkgebouw", weet pater Ingen-Housz.

Hij heeft direct samenwerking gezocht met de andere kerken.

De Nederlands Hervormden maakten een dominee vrij voor de planningsperiode, en deze heeft al spoedig in het kader van een toen opgericht Evangelisch Verband ook de belangen behartigd van de Doopsgezinden ,de Remonstranten en de Luthersen. Samen met de Gereformeerde- en de Rooms-katholieke kerk, het Evangelisch Verband en een aantal kleinere kerken werd een overleg en samenwerkingsverband geschapen in de Contactraad van Kerken. Daarenboven werd nog kontakt gezocht met levensbeschouwelijke groeperingen zoals humanisten.

Hokjes

Zo hebben de kerken gezamenlijk kunnen afhouden, dat er, geënt op de religies, hokjes werden opgetrokken die voor een goed funktioneren van het aan te bieden dienstenpakket funest zouden zijn geweest. Er werden organisaties gecreëerd, waarin alle belanghebbende groeperingen participeren. Dat er met het bestaan van verschillende religies toch rekening gehouden moest worden, blijkt uit de struktuur van de lagere scholen. Voor het lager onderwijs werden twee stichtingen in het leven geroepen, een door de katholieken, een door de protestaten. Deze beide stichtingen beheren samen twee lagere scholen, waarvan de één een katholiek hoofd heeft en de ander 'n protestants hoofd. Maar beide scholen worden bezocht door katholieke en protestante kinderen samen. Ook de godsdienstlessen voor de kinderen zijn zoveel mogelijk gezamenlijk, en worden verzorgd door het onderwijzend personeel. Dat af en toe katholieke kinderen „afgezonderd" moeten worden voor specifiek katholieke zaken zoals de eerste communie is natuurlijk moeilijk te vermijden. Maar zoveel mogelijk wordt voorkomen dat kinderen „gediscrimineerd" worden op grond van hun religie.

„In de toekomst zou er zelfs één interconfessioneel parochiebestuur in het leven geroepen moeten worden", zegt pater Ingen-Housz. Er is al een zeer regelmatig kontakt. „We hebben één gezamenlijke secretaresse".

Eén gebouw

De samenwerking in de kerkenbouw — gestreefd werd naar één gebouwencomplex onder de parkeergarages voor alle kerken — kon in de Bijlmer nog niet gerealiseerd worden. Na enige jaren van intensief beraad hebben de katholieken besloten voorlopig van het bouwen van een kerk af te zien, omdat er nog niets met zekerheid over de samenstelling van de toekomstige bevolking te zeggen is. En wie weet welke belangstelling er over een jaar of vijf nog voor de kerk zal zijn? De gereformeerden, niet geplaagd door deze onzekerheid, hebben echter toch besloten in de Bijlmer een kerkruimte te bouwen. De gereformeerden hebben de andere kerken wel aangeboden, zolang deze nog niet onder dak zitten, van de nieuwe gereformeerde kerk gebruik te maken.

Is de belangstelling voor het kerkbezoek in de Bijlmer zo gering, dat de bouw van een kerk eigenlijk niet gerechtvaardigd is?

Pater Ingen-Housz: Van de 5000 mensen, hier is eenvijfde, zeg 1000 man, als katholiek geregistreerd. Van die 1000 komt eenvijfde, nog geen tweehonderd man, regelmatig naar de kerk. „Maar regelmatig is natuurlijk niet iedere zondag en de pieken liggen ook in de Bijlmer met Kerstmis en Pasen. Maar op die pieken kun je natuurlijk geen kerk gaan bouwen.

Kerkdiensten worden nu gehouden in het Bijlmerhuis, een soort gemeenschapshuis waarin zich alle aktiviteiten van de Bijlmerbewoners concentreren. Het is behalve kerk ook nog café, sport- en vergaderzaal. Tot voor kort hadden het Evangelisch Verband en de katholieke kerk er iedere zondag een gemeenschappelijke dienst, maar omdat de deelname vooral van de katholieken steeds minder werd, moest men besluiten deze diensten stop te zetten.

De pastorale teams van de katholieke parochie, met pater Ingen Housz aan het hoofd en het team van het Evangelisch Verband, zullen nu naar nieuwe vormen van gemeenschappelijke diensten zoeken. Daarvoor is een studiegroep ingesteld.

De gemeenschappelijke diensten droegen het karakter van een zogenaamde open communie. De katholieken waren te gast bij de protestanten of omgekeerd. Ook werd wel een vorm toegepast, waarbij de dienstdoende priester het eucharistisch gebed uitsprak en de dominee de inzettingswoorden.

De gespreksdiensten, die elke tweede zondag van de maand worden gehouden, gaan gewoon door. Ook wordt gedacht over kanselruil. Men blijft naar zover mogelijke samenwerking zoeken tussen de kerken in deze „proeftuin voor de oecumene". Daarom de katholieken steeds meer uit de gemeenschappelijke diensten wegbleven is nog niet duidelijk. Sommigen wijten het aan het tijdstip van half elf, dat nog te vroeg zou zijn. Anderen wijzen erop dat de Bijlmermeerbewoners er 's zondags vaak op uit trekken.

„Het echte kerkelijke leven is matig", zegt pater Ingen-Housz, maar daarom treurt hij niet want hij weet: „belangrijk is waar men naar streeft".

En wat is dat dan?

„Wij willen", getuigt pater Ingen-Housz, „bij de bewoners, de gelovigen, dat proces op gang brengen waardoor zij hun eigen motieven en eigen waarde-oordelen over het hoe en waarom van hun handelen leren kennen. De mensen moeten hun plaats in de maatschappij als zinvol kunnen ervaren, anders kunnen ze er niet in leven".

Genadeslag

Hij formuleert zijn uitgangspunten over de kerk in de Bijlmermeer zo: „Het evangelie vormt de grondslag van onze kerk, waarin de persoon van Jezus Christus een centrale plaats inneemt. De inspiratie en de kracht van dit evangelie moeten werkzaam worden in mensen die midden in onze maatschappij willen leven en haar serieuus nemen als de enige plaats waar de rechtvaardigheid, de vrijheid en de vrede te verwachten zijn".

PRIESTERS in verscheidene Europese landen reageren de vandaag geleerde [illegible]sprekendheid, waarmee de priester slechts als verlengstuk van zijn bisschop werd beschouwd. Op grond van de geloofssituatie in de eigen [illegible], ontdekken priesters van onderlinge solidariteit hun eigen stem. Zij sluiten zich aaneen en vormen groepen, die tot internationale actie komen. Ofschoon zich eerst twee jaar geleden op grote schaal priestergroepen vormden — vooral in West-Europa — was in sommige landen al eerder de solidariteit van de priesters onderling aan de dag getreden. Al in 1961 protesteerden 350 Noordspaanse geestelijken tegen de trouw van hun hiërarchie aan het Franco-regime. De eerste grootscheepse manifestatie waardoor de priestergroepen in de internationale publieke belangstelling kwamen, was het Europese priesterberaad in Chur, juli 1969. In oktober van hetzelfde jaar werd tijdens de bisschoppensynode in Rome, door afgevaardigden van priestergroepen reeds een Europese Assemblée van Priesters gehouden, op enkele straten afstand van Vaticaanstad. In Brussel werd vorig jaar september het secretariaat Europese Priestergroepen gevestigd. In oktober 1970 wordt in Nederland de volgende Europese priesterassemblée gehouden. Voor een rondetafelgesprek in Brussel begroetten wij:

ALBERT BASTENIER (30), studentenpriester in Leuven, lid van de Waalse priestergroep „Présence et Temoignage";

MARTIN CLAES (32), onderpastor uit Heverlee, lid van de priestergroep van de Leuvense studentenparochie;

DR. ALBERTO PRADèS (40), godsdienstsocioloog te Valencia, lid van de groep Vrije Spaanse Priesters;

DR. MICHAEL RASKE (33), theoloog, lid van de priestergroep Herrenwieserkreis Freiburg, aangesloten bij de Arbeitsgemeinschaft von Priestergruppen in der Bundesrepublik Deutschland (AGP);

JOOST TH. REUTEN (39), pastoor te Amsterdam, lid van de stuurgroep van de priestergroep Septuagint;

JAN RUIJTER (29), kapelaan te Beverwijk, lid van de stuurgroep van de priestergroep Septuagint;

DR. BENIGNA BERGER, sociologe, verbonden aan de theologische faculteit van de universiteit van Freiburg. Vertrok in januari voor een sociologisch onderzoek naar Latijns-Amerika.



Martin Claes, dr. Alberto Pradès, dr. Benigna Berger, Jos Stijfs, dr. Michael Raske en Albert Bastenier (v.l.n.r.). Joost Reuten en Jan Ruijter waren niet aanwezig op het moment dat deze foto van de deelnemers aan het L.D.-groepsgesprek in Brussel werd gemaakt.

Traditionele celibatairen worden even traditionele echtgenoten

door Jos Stijfs

DE SITUATIE van de kerk in Nederland, feiten die naar een progressieve ontwikkeling verwijzen, mogelijkheden tot experimenteren, ze oogsten veel bewondering in het buitenland. Hoe beoordeelt men daar de kansen voor kerkvernieuwing in eigen land?

RASKE: Bij ons komt het veel moeilijker op gang. Over wat zich in de kerk in het buitenland afspeelt, schrijft men bij ons al lang. Maar wat aan nieuws in het eigen diocees bijvoorbeeld gebeurt, dat wordt bewust verzwegen. Dat is een afweermechanisme. In een klein gebied kan men door persoonlijke contacten zo'n impasse snel doorbreken. Dat werkt in het voordeel van de bisschoppen. Maar voor onze priestergroepen, is het door de grote verspreidheid in de praktijk zéér moeilijk.

PRADèS: Nederland is voor ons erg bemoedigend. Als ik hoor dat bij het huwelijk van Vrijburg nog 800 brieven komen van tegenstanders en een paar maanden later bij het huwelijk van Oosterhuis nog maar enkele tientallen protesten, dan zie ik daarin de richting naar een doorbraak. Bovendien: jullie zijn een gedisciplineerd volk. Je weet dat Rome de eerste keer niet toegeeft, maar misschien de vijfde of zesde keer een beetje bijdraait. Blijven proberen en de schade onderweg al incalculeren, zoals jullie doen, dat getuigt van een realistische mentaliteit.

Strategie

Raske: We zitten in Duitsland erg moeilijk. Een voorbeeld: We nodigen enkele gehuwde priesters uit om de eucharistie te vieren. Onze aankondiging daarvan in het bisdomblad werd doodgezwegen. Een tekst van mij werd verdraaid afgedrukt. Er stond toen, dat gehuwde priesters uitgenodigd waren de eucharistie bij te wonen. De man die dat zo geregeld had zei: Ik heb het gedaan om jullie bestwil. We verknoeien blijkbaar een volgende stap, door de voorgaande té snel te willen zetten.

BERGER: Bent U daar zeker van? Zijn er niet evenveel mensen die geestdriftig worden?

REUTEN: De mensen die zeggen: wat de kerk doet interesseert me niet, die horen óók bij de kerk. Een groot percentage van hen wacht op onze initiatieven. De volgende fase is, dat ze niet langer wachten en de kerk de rug toekeren.

Pradès: Het zou goed zijn, als onze groepen een strategie zouden uitstippelen, die in Duitsland kans van slagen heeft. In Nederland lukt het toch ook..... Anders kom je niet door het stadium heen, dat in eigen land alleen exotische zaken uit het buitenland worden voorgeschoteld.

BASTENIER: De enige in het Belgische episcopaat die de zaken duidelijk stelt en zijn mond open doet is kardinaal Suenens. De anderen willen misschien iets, maar doen niets, zeggen niets. De Belgische bisschoppenconferentie is verdeeld. Om het conflict te overwinnen moet een bevrijding aan de basis komen.

CLAES: Het ongeluk is, dat de kerk van België niet bestaat. Wél verschillende diocesen, communiteiten. De bisschoppen zijn het nooit eens, hun verklaringen zijn dubbelzinnig, nietszeggend. Op het opmerkelijke interview van Suenens (over de curie) heeft geen Belgische bisschop gereageerd.

Bastenier: Neem een persoon die ik zeer goed ken: de bisschop van Namen. Die is zeer oud, hij zou ontslag moeten nemen. Maar hij vertikt het gewoon, omdat hij „voelt een zending te hebben" in het episcopaat. Die man vindt de aanwezigheid van kardinaal Suenens in de bisschoppenconferentie een permanent gevaar voor de kerk in België.

HéT onderwerp dat de priestergroepen bezig houdt is de kerkelijke politiek rond het celibaat. De verplichte koppeling aan het priesterschap moet volgens hen zo snel mogelijk worden tenietgedaan. Wat verwachten de deelnemers aan het gesprek dat er in hun landen gebeuren gaat, nu de Nederlandse bisschoppen zich achter de uitspraak van het pastoraal concilie hebben gesteld en het juist achten dat die koppeling inderdaad verdwijnt?

Claes: Ik verwacht in België voorlopig het grote zwijgen. Maar de ontwikkeling gaat gewoon door. Een priester die bij ons 10 jaar geleden trouwde, moest verdwijnen naar het buitenland. Nu discussieert men er openlijk over of zo'n man professor blijft aan een katholieke universiteit, hij mag dan i.p.v. theologie filosofie doceren!

Pradès: Wij wachten in Spanje op de oplossing die Nederland zal vinden. Noem het gerust een vastklampen. We zijn niet zo ver....

Reuten: Maar wijzigen zich in Spanje niet de opvattingen t.a.v. het celibaat, door de verandering van b.v. de situatie van de vrouw. Na onze verklaring over de vrouw in het priesterambt — tijdens de assemblée in Rome — vroeg menigeen zich af, waarom zeggen de Italiaanse of de Spaanse priesters niet: „dat is zeer goed". Ze zeiden dat ze niet begrepen wat we er mee wilden zeggen.

Enquête

Pradès: Men moet meer nuances aanbrengen. De positie van de vrouw bij ons wijkt heus niet zoveel af.

Berger: De gastarbeiders die weer terug komen in hun vaderland, die veroorzaken toch ook veranderingen in het sociale leven.

Pradès: Allicht. Natuurlijk is in ons land het percentage vrouwen dat niet is „bevrijd", in verhouding dus traditionele vrouwen, groter dan bijvoorbeeld in Nederland. Daar ga ik mee akkoord. Maar in de progressieve milieus vindt men vrouwen die véél progressiever zijn dan in Nederland. Dat geldt zowel universitaire als arbeidersmilieus. De proportie traditionele mensen is bij ons groter dan bij jullie.

Raske: Niet in het laatst door de actie van onze priestergroepen is de toestand in de Duitse kerkgemeenten veranderd. Er is sprake van bewustzijnsverandering, discussie, gemeenten hebben ervaring opgedaan met priesters die gehuwd zijn. Gemeenten hebben gezien dat het mogelijk is zoiets samen op te vangen. Bij een celibaatenquête waarbij helaas slechts 16% van de aangezochte priesters antwoordde, bleek van degenen onder 40 jaar 90% vóór ontkoppeling van celibaat en ambt. In elk geval is het celibaatstaboe al gebroken. We hebben de bisschoppen gezegd: Houd een enquête. Als U geen opiniepeiling houdt, weten we waarom: U bent bang voor de uitkomsten ervan. Als blijkt dat U bang bent dat de waarheid tevoorschijn komt, dan weten we dat de celibaatswet moreel niets meer waard is. Als Rome het zou bevelen, dan zouden onze bisschoppen zeggen, oké, afschaffen.
In 1972 als in Duitsland de pastorale synode wordt gehouden, is het mogelijk dat een celibaatsdiscussie afgedwongen kan worden. Het is voorlopig ons doel dat iedere bisschop afzonderlijk openbaar zijn standpunt bekendmaakt.

Ruijter: 1972! Ondertussen is heel wat gebeurd!

Raske: Ik bereken geen kansen. Wat nu bereikbaar is, dat is dat gehuwde priesters psychologisch en sociologisch niet worden geëxcommuniceerd. We komen er voor óp, dat gehuwde priesters voor woorddiensten worden uitgenodigd, in gemeenten die dat willen en ook voor eucharistievieringen. Maar dat laatste — zeg ik er bij — is een sprong in de Duitse mentaliteit die nog niet gemaakt zal worden. We moeten eerst zorgen dat een priester die getrouwd is kan preken. Ik betwijfel of het bij ons al vóór de synode tot deze doorbraak komt....

Pradès: Ik ben optimistischer.

In de kerk is een strijd aan de gang om vrijheid. De individuele mens wil zijn eigen verantwoordelijkheid dragen, hij wil niet langer als onmondige verplicht worden tot alleen maar luisteren en uitvoeren. De problemen rond het celibaat zijn een onderdeel van die vrijheidsdrang.

Reuten: Het vrijheidsprobleem krijgt de laatste jaren in de kwestie-celibaat „vlees en bloed". In Nederland kunnen we nog niet spreken van een vrijwilligerskerk. Veel gemeenten zijn nog té veel elitekerk. Ik zie als onze opgave het kritisch maken van de gemeenten. Leken moeten zich van hun priesterschap bewust worden. In de laatste twee jaar hebben we 400 priesters aan het huwelijk „verloren", daarbij waren zeer veel levendige mensen die we nét nodig hebben als we kritische gemeenten willen vormen. Ik zie het celibaatsprobleem in het kader van het zoeken naar vrijheid binnen de kerk.

Ruijter: En als test-case.

Naief

Claes: Als het celibaatsprobleem achter de rug is kunnen de kritische gemeenten pas goed van start gaan.

Bastenier: In de celibaatskwestie krijgt de strijd om de vrijheid in de kerk gestalte, maar ik vrees dat het huwelijk de trouwe clerus geen grote vrijheid zal verschaffen. Het is naïef te verwachten, dat de clerus, eenmaal gehuwd, minder traditioneel wordt, en méér bevrijd! Ik ben zelfs van het tegendeel overtuigd.

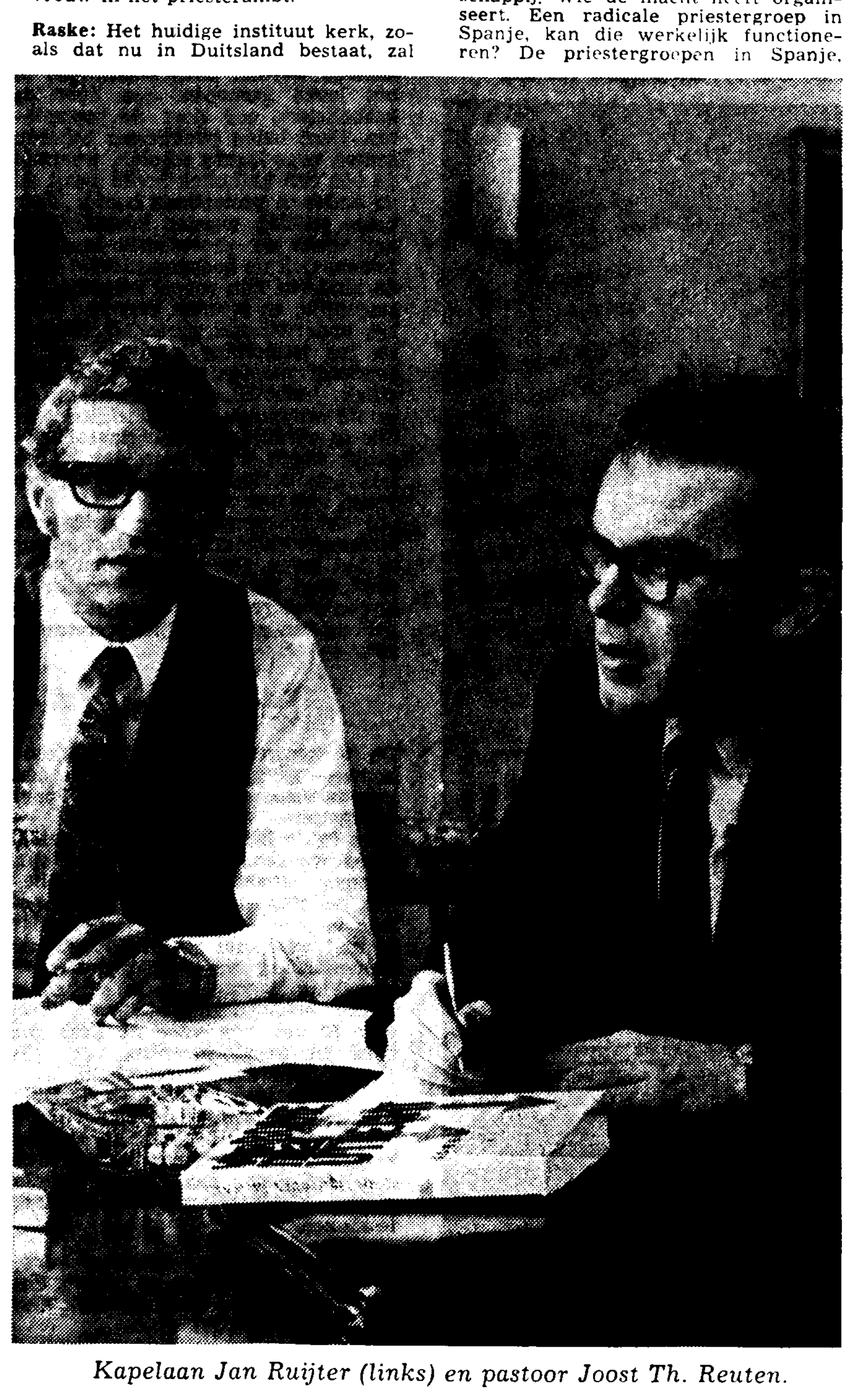
Berger: Dat hangt ook van de vrouw af....

Bastenier: Ik wil hiermee zeggen dat van het „defect" van de ongehuwde man, of de ongehuwde vrouw een grotere actiehouding kan uitgaan, dan van de man of de vrouw in een gezin. Ik spreek niet over meer of minder burgerlijk. Inzake de gewoonte-conventionaliteit in de kerk betekent het laten huwen van priesters geen schijn van een oplossing.

Berger: Iemands verantwoordelijkheidsgevoel gaat er niet op achteruit als hij trouwt.

Bastenier: Het moet mogelijk zijn een betere formule te vinden. De traditionele celibatairen worden traditionele echtgenoten. Ik verwacht meer van de vrouw in het priesterambt.

Raske: Het huidige instituut kerk, zoals dat nu in Duitsland bestaat, zal beslist nog enkele tientallen jaren op dezelfde manier blijven bestaan. Het instituut überhaupt zal toch ergens moeten blijven bestaan, omdat men de huidige kerkgemeenten niet aan hun lot mag overlaten. Voor mensen die psychologisch gezien niet kunnen veranderen, moet het mogelijk blijven om als christen in een gemeenschap te leven; er moet daarom ook een aanbod van pastorieën blijven. Het gaat hier om een uit liefde noodzakelijk behouden van het verleden. De toekomst ligt uiteraard bij groepen die trachten de interpretatie van het geloof voor onze tijd te realiseren in een maatschappelijk sociaal-politiek engagement. Het begin van een verandering is er: studentenkerken, de betrokkenheid van de arbeidersjeugd, ook al bij een enkele bisschop: bisschop Humberg van Münster die protesterende Spaanse gastarbeiders in zijn huis ontving en een protestbrief op hun verzoek doorzond aan de Spaanse bisschoppenconferentie. Het is bemoedigend ook Duitse bisschoppen in Rome te horen pleiten voor humanisering, rechtvaardigheid, vrijheid omwille van de situatie in de Zuideuropese landen en in Latijns-Amerika. Ze doen het echter nog sterk vanuit diplomatieke oogpunten....



Kapelaan Jan Ruijter (links) en pastoor Joost Th. Reuten.

Vrijheid

Pradès: Ik kan wel zeggen dat men in Spanje en meer nog in de Latijnsamerikaanse landen numeriek weinig groepen tegenkomt, die een vrijheidsgeest hebben en vrijheidseisen stellen. Het klinkt paradoxaal: wij kunnen ons vrij voelen in een minder vrije structuur.
In de kerk zie ik een ontwikkeling op drie niveaus: a) de conservatieven, b) de hervormde conservatieven, c) de revolutionaire hervormers.
De middengroep, die van de hervormende conservatieven levert het grootste aandeel in de kerk en in de maatschappij. Wie de macht heeft organiseert. Een radicale priestergroep in Spanje, kan die werkelijk functioneren? De priestergroepen in Spanje, Portugal, hebben een andere functie dan de groepen in Leuven of Amsterdam. Wij pakken de zaken anders aan. Wij kunnen uitsluitend, langs internationale weg met onze hiërarchie samenwerken. In België, Nederland, daar staan de priestergroepen veel dichter bij de macht.

Raske: Op nationaal niveau is het niet onze taak ons tegenover de hiërarchie op te stellen, tegen de regering, tegen de politieke macht. Het hoofddoel van onze werkzaamheid is gericht op de mensen in de kerk, op de kerkgemeenten. De priestergroepen zijn eigenlijk een aanloop, een inspiratie. De verandering moet van de basis komen, de mensen moeten tot een politiek engagement worden gemobiliseerd. Een directe actie van ons tegen de hiërarchie, tegen de regering, heeft weinig zin.
We moeten zo werken dat we in gesprek blijven met de mensen, dat we ons niet door een onverstandige verschijningsvorm isoleren.

Reuten: Het is bij ons veel gemakkelijker radicaal te werk te gaan dan in Spanje .Anderzijds heeft men in Spanje een veel sterkere radicaliteit nodig dan bij ons....

Pradès: Dat is net mijn interesse voor deze ontmoeting. Vruchtbare radicaliteit gaat uit van een revolutionair uitgangspunt. In Nederland, België, Duitsland kan men spreken van pogingen de kerk te hervormen; in wezen blijft men er de onderwerping aan de kerkelijke macht aanvaarden. Slechts de meest radicale groepen in deze landen richten zich tegen de kerk zelf.

Reuten: Er zijn bij ons wel mensen die zeggen: we willen geen bisschop, geen episcopaat. Maar dan kan men toch wel spreken van een radicaliteit buiten de kerk.... Opstaan tegen de macht van de kerk is bij ons niet zo belangrijk, omdat de bisschoppen niet de macht in de kerk willen. In Spanje ligt dat anders!

Pradès: Jij zegt m.a.w. „we hebben democratisch ingestelde bisschoppen. Wij zeggen: je vergist je!

Reuten: De „kerkelijke macht" komt in Nederland momenteel voor het allergrootste deel niet van de bisschoppen, maar van het feit dat de bisschoppen lid zijn van het wereldepiscopaat. Als wij de macht van onze bisschoppen voelen, dan is het wanneer zij zeggen: „We willen broederlijk zijn met de andere bisschoppen in de wereld."

Pradès: Als ik spreek over radicaliteit, dan is het dat wij in Spanje zouden willen dat jullie bisschoppen, jullie gemeenten vérder zouden gaan. Bijvoorbeeld inzake het celibaat. Wij zijn helemaal ontgoocheld, ik persoonlijk en heel wat Spanjaarden, dat jullie gewoon accepteren dat het celibaat niet wordt afgeschaft, omdat het een zaak van de wereldkerk is. Dat is onderwerping aan de macht!

Isolement

Raske: In de Duitse priestergroepen komt men personen tegen die in de praktijk brengen wat Pradès onder radicaliteit verstaat. Maar wat ons als afgevaardigde van bepaalde priestergroepen moet interesseren is: hoe wij ervoor kunnen zorgen, dat we ons niet isoleren. Dat is het gevaar voor alle linkse groepen. Ze geven een tijdlang een impuls, er komt een polarisatie, er ontstaat een tegenbeweging die tot verharding van de situatie voert. De vraag is: Hoe kan ik provoceren op een manier dat anderen mij kunnen volgen. Ik wijs het af dat we afgeschilderd worden als „de lamme noordelijke reformisten" die zoveel compromissen sluiten, zich aanpassen en die in de grond toch gehoorzaam zijn. De Spanjaarden zijn dan zeker de ware christenen die er achter zijn gekomen dat gehoorzaamheid een ondeugd is, dat er onmiddellijk een eind gemaakt moet worden aan autoriteit en noem maar op....

OMDAT de activiteit van de priestergroepen gericht is op de toekomstige verwerkelijking van een vrije, meer menselijke, democratische kerk; gingen alle gesprekspartners gretig in op de toekomstvraag: Gesteld dat er in het jaar 2000 nog priesters zijn; hoe stelt U zich die priesters voor?



Claes: Ik zie de priester rond het jaar 2000 als een voorganger, die veel van zijn betekenis ontleent aan zijn direct contact met mensen, zijn aanwezigheid onder hen. Naar de oude magische priester zal dan nauwelijks vraag meer zijn.

Berger: De priester van morgen zie ik functioneel, leidend en beherend. Zou het instituut kerk verdwijnen dan komt de priester tevoorschijn als coördinator, leider, voorganger in een gemeenschap.

Claes: Ik zie vele soorten priesters. Het ambt is thans te weinig gedifferentieerd. U (Dr. Berger - red.) gaat studies verrichten in Latijns-Amerika, dat kan een vorm van priesterschap zijn. Zet de evolutie door, dan blijft er ook wel de magische geïnstitutionaliseerde figuur over in een marginale kerk: een man om de mensen te troosten, te beschermen tegen de anonimiteit van de wereld. Als het leven dat zich thans in kleine groepen openbaart, zich niét openbaart in de kerkstructuur, dan kan dat leiden tot een structuur met priesters die doorgaan of er niets aan de hand is, een behoudende groep met bijvoorbeeld latijnse misviering die naar de underground verschuift.
Ik ken heel wat priesterkandidaten, die niet studeren, niet geïntegreerd zijn, zeer conservatieve jonge seminaristen. Denk eraan welk soort priesters dat worden....
Anderzijds krijgen we priesterteams met specialisten op elk gebied.

Ruijter: Het jaar 2000.... dan ben ik 60 jaar. Als ik zo doorga als nu, ben ik al lang dood.... Het beeld van de priester zal zeer pluriform zijn, parttimers, fulltimers, afkomstig uit zeer verschillende bevolkingslagen, beroepen, milieus. In 2000 zullen het geen roependen in de woestijn moeten zijn, maar mensen midden in de stad, leiders, ruimtevaarders, specialisten op sociaal gebied. Maar ook begaafde dilletanten moeten een kans krijgen, zeer ontwikkelde, veelzijdige priesters, maar..... altijd vrij, in een tijdperk met veel vrije tijd.

Reuten: In de gemeenten hebben we dan overal goed ontwikkelde theologische specialisten nodig.

Raske: De ontwikkeling van de menswetenschappen, vooral hun uitwerking op de maatschappij zal intenser en verder gaan dan thans. Theologen blijven nodig; de theoretici in de kerk. Het magische van de priester verdwijnt. Het specifieke blijft: een man die planmatig op lange termijn constant de gemeenschap bijeenhoudt, organiseert, in naam van die gemeenschap spreekt, voor de communicatie zorgt. Enerzijds de leider van de kerkgemeente, anderzijds de theoloog, de verkondiger, leraar. De leider van een gemeente moet iemand zijn die het vertrouwen heeft van de hele gemeente, hij moet nuchter zijn, niet té progressief. De baptisten hebben dat al gerealiseerd. Samen met het bestuur kiezen zij een gemeente-leider. Maar daarnaast onderhoudt en betaalt de gemeente een prediker-theoloog.

De stad

Bastenier: Als de leiding van de huidige kerkstructuur blijft zwijgen kan de kerkstructuur inderdaad tot verdwijning zijn gedoemd.
De verdwijning van de institutionele kerk is voor mij eenvoudig duidelijk, omdat hoe langer hoe minder mensen zich aan een gebaseerde theologie willen onderwerpen. Dat is voor 100% een verschijnsel van secularisatie. Het priesterambt is altijd nodig voor de kerk. De bedienaars zijn nodig om uit te leggen dat de kerk bestaat. In haar priesters herkennen de gelovigen de kerk. Ik geloof niet aan een kerk zonder priesters. De belangrijkste norm voor de priester van morgen is de stad en niet de theologie. Ik geloof in de aanwezigheid van de kerk in een geürbaniseerde maatschappij, de kerk in de stad, in kleine zeer bewogen kerkgemeenten. De kerk mag zich echter niet tot intimisme laten verleiden: haar interessen liggen in de stad.

Raske: Wat Bastenier zei, was zeer goed. Ook dat gevaar van het intimisme. Men moet het collegiaal aanpakken. Voor velen van ons zal het zwaar zijn om als leider van een gemeente óók bewaarder en beschermer van de traditie te zijn. Dat hoort er namelijk ook bij: beheerder zijn van de levende traditie, niet van gewoonten en gebruiken. We moeten binnentreden in een samenhang en niet een nieuwe vereniging oprichten.

Reuten: Kijk naar de Mennonieten; in Nederland heten zij Doopsgezinden. Die hebben een heel levendig kerkzijn. Elke gemeente heeft een gemeenteleider en een theoloog. Na, twee, drie jaar werken vragen zij zich af: wat zijn we eigenlijk, hoe ver zijn we eigenlijk? Hoe zullen wij ons credo gaan opstellen? De mensen die bij hun gedoopt worden, schrijven zelf hun credo. Daar is ruimte voor veel mensen! Daar ben ik erg voor: een bezinning om de paar jaar: wat zijn we? Wat geloven we thans? Wat willen we?

Claes: Het element van internationale solidariteit is bij hun belangrijk. Ze voelen zich sterk, omdat ze niet alléén zoeken. Er is altijd wel iemand van buiten bij hen, die vragen stelt, probeert te leven zoals zij het doen, om hun geest te proeven.

Gewone dingen

Reuten: Ik wil niet direct mikken op 2000... Ik verwacht in de komende lustra heel wat vooruitgang in de goede richting... dat — zoals Paulus het zegt — we elkaar de zonden belijden... dat op het terrein van boete, doop, eucharistie de leden van de gemeenschap gebruik gaan maken van het deel hebben aan hun eigen priesterschap, zich hun roeping van moment tot moment bewust worden Het komt aan op creativiteit....

Raske: Wij hebben niet die praktische vindingrijkheid van de Nederlanders bij het gestalte geven aan godsdienstige vieringen.

Reuten: Het gaat om heel gewone dingen. Een jaar of zes geleden heb ik in de mis een pauze ingelast. Een pauze waarin de mensen wat tegen elkaar kunnen zeggen, heel gewoon. De idee is door anderen overgenomen, zo gaat dat.

Wat kwam in plaats van het verdwenen seminarie?





door Hubert Haenen

DE tijd van het seminarie is voorbij. Een nieuwe opleiding met een practisch-pastorale inslag — zoals die op de Hogeschool voor Theologie en Pastoraat in Heerlen — is in opbouw en verkeert voor een deel in een experimenteel stadium. Het 'priester worden' staat bij deze opleiding niet meer voorop. De afgestudeerden zullen „pastoraal werker" gaan heten en het priesterschap zal hooguit nog beschouwd worden als een van de specialisaties van de opleiding pastoraal-theologie. De opleiding tot pastoraal-werker krijgt in Heerlen langzamerhand een eigen inzicht.

De kenmerken hiervan zijn:

● De H.T.P. geeft een duidelijk wetenschappelijke opleiding waaraan vanaf dit jaar, naast het al bestaande kandidaatsexamen en het kerkelijk diploma, voor het eerst een doctoraal examen verbonden wordt. Er wordt van uitgegaan dat de toekomstige pastorale taken alleen vervuld kunnen worden op grond van een academische opleiding;

● De H.T.P. leidt op voor basis-pastoraat. De pastoraal-werker zal net zo all-round moeten zijn als de arts. In tegenstelling tot andere theologische opleidingen en de opleiding op het voormalige seminarie zal tijdens de studie veel aandacht worden besteed aan gedragswetenschappen als psychologie, sociologie en didaktiek. Al tijdens de opleiding wordt de toekomstige pastoraal werker in de praktijk op vele terreinen ingezet.

● Naast de full-time opleiding zal de H.T.P. ook via andere cursussen de weg naar het pastoraat openen.

Training

Duidelijk voorop staat bij deze opleiding dat ze niet alleen bedoeld is voor studenten die toegelaten wensen te worden tot het kerkelijke ambt, maar ook voor studenten die een niet-ambtelijke pastorale functie willen gaan uitoefenen. Ook bij vrouwelijke studenten is hiervoor belangstelling.

Harry Haas, studenten-pastoor aan de H.T.P. over de opleiding: „Tijdens de basisjaren krijgt de student naast een stevig studiepakket ook een stuk practische training, bijvoorbeeld in pastorale werkgroepen. Na drie of vier jaar kan de student het kandidaatsexamen doen en eventueel overstappen naar Nijmegen. Blijft hij de opleiding aan de H.T.P. volgen dan gaat de student onder supervisie van de H.T.P. praktijk doen. Gedurende dat stagejaar kan hij een onderwerp kiezen voor de scriptie waarmee hij het jaar daarop moet afstuderen."

Typisch voor de Hogeschool is volgens Haas dat de helft van de stof via thema's als religieuze persoonswording, „geloof en wereld" en „de wereld waarin wij leven" wordt aangeboden. De psycholoog en de socioloog brengen daarbij hun vak in. Studenten en leraren moeten bij een dergelijke thematische benadering van de stof onderling met elkaar praten over hun gezamenlijke inbreng.

Dit interdisciplinaire gesprek is uiterst belangrijk voor de oriëntatie van de studenten op een brede polivalente basis. „Een dergelijke vorm van onderwijs", aldus de studentenpastoor, „moet je opzetten via het projektonderwijs, aangezien dat een poot in de praktijk heeft. Als je dus de theologisch pastorale opleiding volgt houdt dat in het accepteren van practisch engagement. Dit sluit ook actie in, niet als vrijetijdsbesteding of hobby maar als deel van het leerproces. Het projektonderwijs geeft een ideale situatie om actie, engagement en studie samen te brengen."

Op welke gebieden worden studenten ingezet tijdens het stagejaar?

Haas: „De studenten lopen bijvoorbeeld stage in ziekenhuizen, vormingscentra en scholen. Aangezien het stagejaar een deel van de opleiding is geworden kunnen de studenten ook met een beurs op stage gaan. Het voordeel hiervan is dat we ook mensen op gebieden kunnen gaan inzetten die nog niet betaald worden: pionierswerk, anders zit je weer in het vaste straatje.

Welke zijn de toekomstige werkterreinen van de pastor?

Haas: „Heel duidelijk ligt dit bij de scholen. Scholen zijn open markt geworden. De godsdienstleraar wordt benoemd door schoolbesturen. Hij wordt niet meer op de eerste plaats als een kerkelijk werker beschouwd. Het kan best een leek zijn, natuurlijk ook een priester, maar dan is hij toevallig priester." Volgens Harry Haas is de pastor door zijn veelzijdige opleiding ook bij uitstek geschikt maatschappijleer te geven op scholen: „In de maatschappijleer moet je ook ethische waarden en theologische visies kunnen inbrengen. Ook kan de pastor werkzaam zijn in het schooldekenaat, mogelijk als leraar. Hij zou de studenten kunnen begeleiden in hun beroepskeuze. Volgens mij is het een uitgesproken bezigheid dat je de studenten ook wat levensvisie mee kunt geven, zodat ze bij die keuze niet alleen letten op burgerlijke verwachtingen maar ook rekening houden bijvoorbeeld met dienstbaarheid."

Pastors kunnen volgens Haas werk vinden in vormingscentra, ziekenhuizen, onder jeugd en bejaarden, onder gastarbeiders en in bedrijven, bij maatschappelijk werk, volwassenenkatachese, kerkelijk opbouwwerk, psychiatrische inrichtingen. „Er zijn bijvoorbeeld psychiaters die zeggen," aldus Harry Haas, „ik kan zelf niet aan de religieuze dimensie van een mens komen . Zit een mens in de knoop, dan zit hij dat ook op religieus gebied. Er moet dus ook persé van die kant een vakman zijn."

Kan het bisdom pastoraal-werkers binnen de kerk aan functies helpen?

Haas: „Het bisdom zoekt hard naar nieuwe typen kerkelijke functies waarin ook leken met deze opleiding kunnen functioneren. De vraag is alleen of er geld voor zal zijn, gezien de enorm dalende inkomsten en het sterk dalende aantal kerkgangers. Het is een grote vraag of het bisdbm, zelfs als het zou willen, op tijd fondsen kan vrijmaken waardoor men deze mensen kan laten functioneren op een dergelijke manier dat de mensen daar weer geld voor over hebben."

Hoe groot is de groep studenten die een kerkelijk ambt ambiëert?

Ongeveer een vijfde deel van het aantal studenten wil momenteel via deze opleiding naar het priesterschap, eventueel zelfs met celibaat. Maar de groep die zich voor het priesterschap „open houdt" is misschien wel 50%. Er zal in de naaste toekomst wel niemand meer gewijd worden voordat men de opleiding af heeft. We zitten nu nog in een overgangsperiode. Niemand zal zich waarschijnlijk meer opgeven in de naaste toekomst voor het priesterschap als hij niet weet hoe dit priesterschap zinvol kan functioneren. Wijdingen zullen dus worden opgeschoven. Ze krijgen pas zin als je weet dat je door de gemeenschap gedragen wordt."

Is een full-time opleiding noodzakelijk om pastoraal werker te kunnen worden of om een wijding te ontvangen?

Haas: „Ik zou het priesterschap, maar dan in de bijbelse zin van voorganger, uitdrukkelijk als een aparte richting willen zien. Het kan een specialisatie in de huidige opleiding zijn maar het moet ook iets zijn waarop iedereen georiënteerd kan blijven. Het priesterschap zou men ook nog op latere leeftijd kunnen ambiëren." Op de H.T.P. wordt zelfs aan een gekozen priester, of pastor gedacht: Haas: „Men zou bijvoorbeeld ook door de gemeenschap tot het priesterschap kunnen worden gekozen. Waarschijnlijk zal er in de naaste toekomst mogelijk een patroon ontstaan waarbij de een op latere leeftijd, anderen part-time en weer anderen voor het hele leven het ambt gaan vervullen. Ik zou het fataal vinden voor de kerkgemeenschap als in de praktijk alleen diegenen priester zouden kunnen worden die full-time de pastorale opleiding hebben gevolgd. Dat zou hetzelfde zijn als het lidmaatschap voor de Tweede Kamer te beperken voor mensen die politieke wetenschappen hebben gestudeerd. Het zou zelfs wel zo kunnen zijn, dat iemand die de pastorale opleiding heeft gehad, misschien minder tot de universele priesteropstelling kan komen. Hij zal mogelijk meer in gespecialiseerde richtingen gaan werken.

Vrouw

Harry Haas ziet ook voor de getrouwde vrouw mogelijkheden voor het verrichten van pastoraal werk: „Het is belangrijk dat ook mensen op latere leeftijd de kans krijgen om hier een gedeelte van de opleiding te komen volgen. Ik denk bijvoorbeeld aan vrouwen die de middelbare school en een stuk universiteit hebben gedaan en daarna getrouwd zijn en al „uit de kinderen" zijn. Op die manier krijg je nieuw bloed in deze opleiding. Ik geloof bovendien dat de vrouw het ambt kan redden. Het zou best mogelijk zijn dat de frisse „dolle-Mina"-inbreng van de dames hele andere mogelijkheden meebrengt om het ambt in zijn juiste waarde te zien en te laten functioneren."

Haas over de toekomst van de pastoraal-werker tenslotte: „Persoonlijk geloof ik dat de idee van pastoraal werker de mensen wel zal pakken. Je moet wel kleine modelletjes bouwen waar mensen de pastoraal-werker kunnen zien functioneren. Als ik ver vooruit kijk ben ik bang dat de pastoraal-werker zeer „in" zal zijn en dat we nogal een grote toeloop krijgen. In dat geval is het niet denkbeeldig dat we technocraten worden en, het klinkt een beetje gek, toch weer tot een soort seminarie komen".

Van de priesters die het ambt verlaten komt driekwart goed terecht

door Harrie Cremers

UITTREDEN als priester of religieuze. Om welke reden ook: het celibaat of misschien vanwege moeilijkheden binnen de orde of binnen de kerk. Wat echter daarna wanneer men terugkeert — zoals dat heet — tot de burgermaatschappij? Welke zijn de mogelijkheden? Wordt men voldoende geaccepteerd?

Nederland — en sedert kort ook België — heeft sinds 1967 een centraal adviesbureau voor priesters en religieuzen, kortweg ook wel het CAPER genoemd: (adres: Frans Halsstraat 15 in Utrecht, telefoon 030-510963). Hoe vanzelfsprekend of normaal men in Nederland het bestaan van een dergelijk adviesbureau ook mag vinden, internationaal (kerkelijk) bezien vindt men het CAPER een unieke instelling.

De doelstelling van het adviesbureau, met in Limburg onder anderen funktionarissen in Heerlen en in Venray, valt in één zin samen te vatten. „De individuele, strikt vertrouwelijke begeleiding van priesters en religieuzen bij moeilijkheden tijdens hun ambtsuitoefening, c.q. kloosterleven of na hun uittrede". CAPER heeft, zo heeft de praktijk uitgewezen, echter uitsluitend te doen met hem of haar die wil uittreden of is uitgetreden.

BEMIDDELEN

Directeur van het in Utrecht gevestigde bureau is een ex-studentenpastor, de heer N. Vendrik (54), die samen met een maatschappelijk werkster en een full-time secretaresse de dagelijkse leiding bij CAPER heeft. Hij vertelt: „CAPER is tot stand gekomen en opgericht door 1. het Katholiek Nationaal Bureau voor de Geestelijke Volksgezondheid, 2. het episcopaat 3. de oversten van plusminus 40 congregaties. Het is van belang om dit te weten. Want, laten we het wel hebben, je kunt natuurlijk willen bemiddelen maar als van deze zijde bijvoorbeeld medewerking ontbreekt, dan wordt het erg moeilijk. Evenzeer zijn we daarom in onze sas met het departement van sociale zaken en volksgezondheid dat wat de toekomstige arbeid van de ex-priester of -religieuze betreft nog wel eens wil bemiddelen."

De stand van zaken is — Vendrik is de laatste die er doekjes omheen wenst te draaien — dat steeds meer priesters en religieuzen hun ambt verlaten. In ons land althans. Enkele cijfers (alleen priesters, opgave religieuzen niet bekend): 1965-30, 1966-60, 1967-145, 1968-198. Voor 1969 wordt een dubbet aantal verlaters ten opzichte van '68 verwacht.

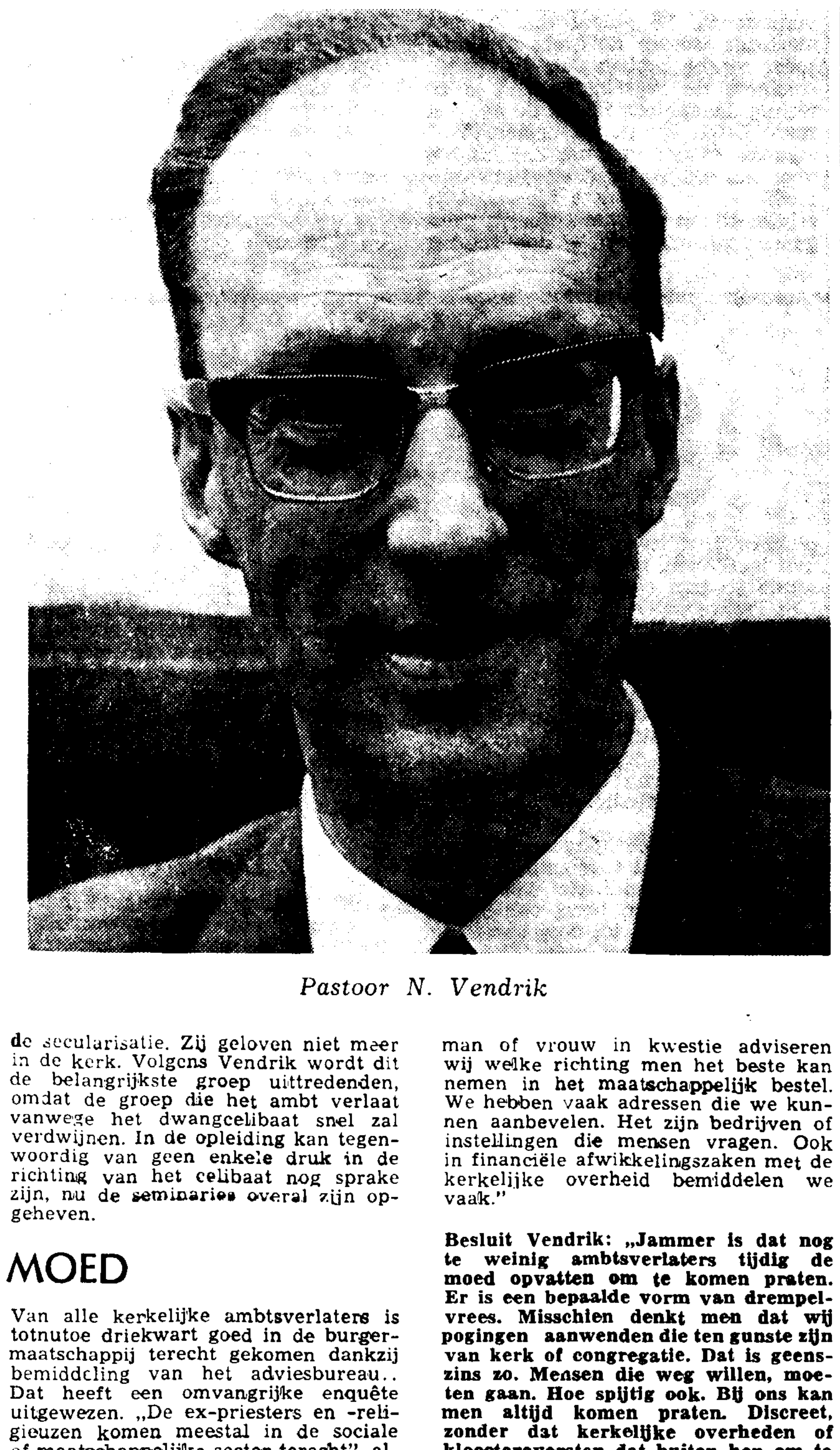
PROBLEMATIEK

Wie verlaten de kerk en waarom doen ze dat terwijl toch (net zoals bij het kerkelijk huwelijk) een gelofte van eeuwige trouw werd afgelegd? Directeur Vendrik: „Voorzover we totnutoe hebben kunnen vaststellen zijn het vooral de priesters en religieuzen in de leeftijdsgroep van 35 tot 45 jaar (ambtsuitoefening meestal 10-15 jaar) die de kerk of hun congregatie verlaten. Er zijn allerlei redenen waarom men weg gaat.

Centraal bureau begeleidt overgang naar burgerberoep

Het celibaat speelt een voorname rol. Van 170 geënquêteerde ex-priesters zeiden er 24 dat voor hen het celibaat de doorslag gaf. 40 vonden het een belangrijk motief en 100 van hen gaven het als een van de motieven op."

Er zijn echter nog tal van andere redenen waarom kerk of congregatie worden verlaten. Vendrik zegt zonder op incidentele gevallen te willen ingaan: „Sommige priesters zijn het niet eens met de zielzorgmethoden en de veranderingen binnen de kerk. Het gaat hun allemaal te langzaam en te traditioneel. Weer anderen zien hun status in gevaar, een status waarop men zich jarenlang kon beroepen en die — althans in hun ogen — nog wat voorstelde." De stijgende welvaart speelt volgens Vendrik eveneens een rol bij de beslissing om uit te treden. „Het verschil in klimaat tussen kloosterleven en buitenwereld is velen te machtig. Het is moeilijk om bij alle weelde die men ziet een sober leven te leiden." Tenslotte is er een grote categorie ambtsverlaters omwille van de secularisatie. Zij geloven niet meer in de kerk. Volgens Vendrik wordt dit de belangrijkste groep uittredenden, omdat de groep die het ambt verlaat vanwege het dwangcelibaat snel zal verdwijnen. In de opleiding kan tegenwoordig van geen enkele druk in de richting van het celibaat nog sprake zijn, nu de seminaries overal zijn opgeheven.



Pastoor N. Vendrik

MOED

Van alle kerkelijke ambtsverlaters is totnutoe driekwart goed in de burgermaatschappij terecht gekomen dankzij bemiddeling van het adviesbureau.. Dat heeft een omvangrijke enquête uitgewezen. „De ex-priesters en -religieuzen komen meestal in de sociale of maatschappelijke sector terecht", aldus Vendrik. „Na een gesprek met de man of vrouw in kwestie adviseren wij welke richting men het beste kan nemen in het maatschappelijk bestel. We hebben vaak adressen die we kunnen aanbevelen. Het zijn bedrijven of instellingen die mensen vragen. Ook in financiële afwikkelingszaken met de kerkelijke overheid bemiddelen we vaak."

Besluit Vendrik: „Jammer is dat nog te weinig ambtsverlaters tijdig de moed opvatten om te komen praten. Er is een bepaalde vorm van drempelvrees. Misschien denkt men dat wij pogingen aanwenden die ten gunste zijn van kerk of congregatie. Dat is geenszins zo. Mensen die weg willen, moeten gaan. Hoe spijtig ook. Bij ons kan men altijd komen praten. Discreet, zonder dat kerkelijke overheden of kloosteroversten dat buiten hen om te weten zullen komen."

Undergroundkerken niet medeplichtig aan de structuur van geweld

door Mr. H. Leffelaar

Drie jaar geleden, op een bijeenkomst in Dallas, werd door een priester van de episcopaalse kerk voor het eerst de term „ondergrondse kerk" gebruikt. Deze priester, Malcolm Boyd, omschreef de term als een revolutionaire beweging, die een grondige verandering wilde aanbrengen in de officiële kerk. Hoewel het begrip „ondergrondse kerk" onmiddellijk ingang vond en ook nu nog wordt gehanteerd, blijkt drie jaar later, dat de versnelde radicalisering van de Amerikaanse samenleving ook Boyds formulering al heeft achterhaald.

Een recente ontwikkeling, deels voortgekomen uit de „ondergrondse kerk", heeft geleid tot een nieuwe losse kerkelijke groepering die zich de „bevrijde kerken van Amerika" noemt. Deze „kerken" zijn niet langer ondergronds, maar zeer zichtbaar, zeer militant en nauw verweven met de radicale progressieve stromingen die de V.S. beroeren.

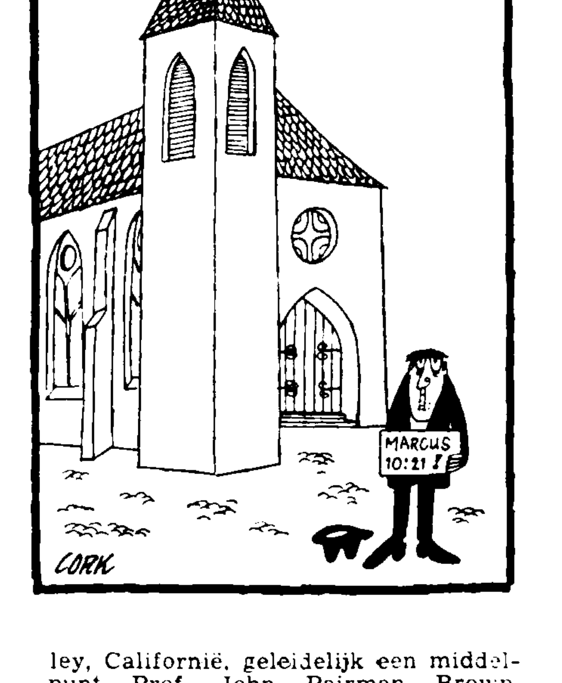
De ondergrondse kerk die Malcolm Boyd bedoelde was (en is ten dele nooit veel meer dan een rooms-katholiek protest van voorbijgaande aard, nog), volgens de nieuwe kerkrebellen, een protest dat voornamelijk gericht was tegen de starheid van het rooms-katholieke kerkelijke apparaat, en dat zich uitte in „illegale" bijeenkomsten aan huis, waar door sympathiserende priesters een mis werd opgedragen. (Een aantal van deze priesters werd door hun bisschoppen geschorst.)

Naar schatting waren (zijn?) er een 2500 van zulke groepen in Amerika, die in het „geheim" bijeenkwamen, vaak onder leiding van leken, en meestal niet groter dan 20 gezinnen per groep. Zulke bijeenkomsten vinden nog steeds plaats en ze hebben tot resultaat gehad dat er nu in 6 van de 154 bisdommen in de Verenigde Staten met goedvinden van de bisschop speciale parochies zijn geschapen. Deze zogenaamde „zevende" parochies hebben geen vaste plaats van bijeenkomst en zijn niet gebonden aan de gebruikelijke parochiegrenzen. De diensten worden soms bijgewoond door protestanten of buitenkerkelijken en bediend door een priester die door de groep zelf wordt uitgezocht.

+ + +

Maar de introductie in 1967 van het begrip „ondergrondse kerk" (dat overigens niet gespeend is van romantiek) was tegelijkertijd voor anderen, meest niet-katholieken, die zich ook onbehagelijk voelden in de officiële kerken, de doorbraak naar een nieuwe ontwikkeling. De fase „ondergrondse kerk" maakte hen duidelijk dat zij niet alleen waren in hun kritiek dat de kerken het contact hadden verloren met de schrijnende sociale problemen van de getto's, Viëtnam de armoede, de verontreiniging van de menselijke omgeving.

Voor deze anderen, die zich niet in de eerste plaats bekommerden om een structurele verandering van hun kerken, werd de „free church" in Berkeley, Californië, geleidelijk een middelpunt. Prof. John Pairman Brown, hoogleraar in de christelijke ethiek aan de Church Divinity School of the Pacific in Berkeley en lid van de „free church, omschrijft deze nieuwe beweging van de bevrijde kerken als „radicale dienstbaarheid". Deze bevrijde kerken hebben geen centrale organisatie, maar bestaan uit een 150 lokale groepen, die ieder op hun eigen terrein werkzaam zijn in de problemen die in hun gebied urgent zijn.



Deze groepen zijn even zichtbaar als de free church in Berkeley, zegt prof. Brown. Ze zijn militant betrokken bij de sociale problematiek van het land. Ze zijn voorvechters van rechtvaardigheid, van de vrede in Viëtnam. De meeste hebben een gemeenschap van getto-bewoners, van jongeren die geen aansluiting meer hebben met de maatschappij. Zij ageren op politiek gebied, organiseren sociale diensten en ze worden met tegenzin gefinancierd door de officiële kerken omdat deze zich schuldig voelen dat ze er zelf niets aan doen.

Deze „dienstbaarheid" heeft voor een van deze „kerken" in Berkeley, die samenwerkt met de radicale jongeren, tot herhaaldelijke confrontaties met de politie geleid, waarbij het hoofdkwartier met traangas werd bestookt en arrestaties werden verricht. De leider van deze groep is de episcopaalse priester Richard York, die verleden jaar in Berkeley een mars van 30.000 deelnemers leidde naar het „park van het volk".

De ontwikkeling van deze nieuwe kerkelijke beweging hangt nauw samen met de opkomst van de vredesdemonstraties tegen de oorlog in Vietnam, en met de komst van de hippies. Prof. Brown: „naarmate de crisis over de oorlog de samenleving nog meer uitholt en de crisis van de getto's en die van het geweld voortduren, raken steeds meer jongeren vervreemd van het land. Deze hippies zijn een vrijwillig proletariaat geworden. Ze hebben een instinctief begrip van wat er fout is. Ze zijn zo vervreemd en zo gefrustreerd door de onbuigzaamheid van de Nixon-regering, dat ik vrees dat bijvoorbeeld de bomaanslagen in omvang zullen toenemen. De Weathermen (de militante fractie van de studenten voor een democratische samenleving, die in verband wordt gebracht met de aanslagen)zullen nog lange tijd actief zijn. Dat is een wet van Meden en Perzen. Maar hun tactiek zal waarschijnlijk veranderen. Er zijn ook geen lange hete zomers in de getto's meer, bijvoorbeeld. De dingen veranderen op het ogenblik zeer snel, maar het geweld zal niet verdwijnen".

+ + +

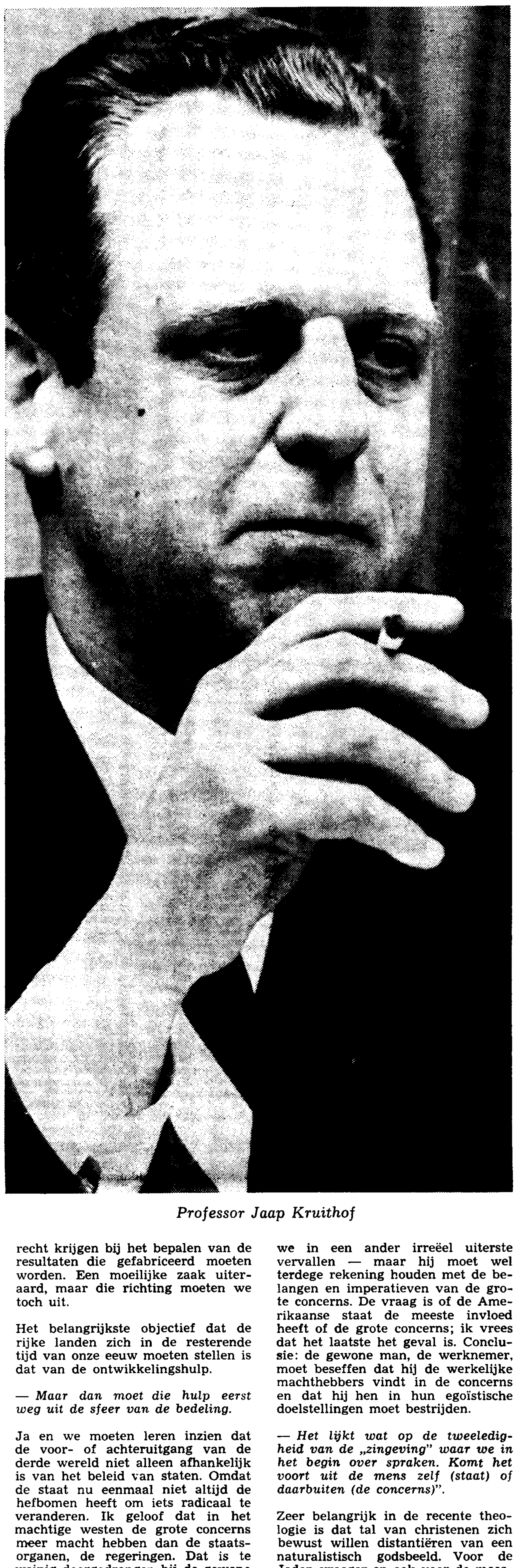
Prof. Brown legde er de nadruk op dat de bevrijde kerken geen anarchistische beweging zijn, noch sectarisch. „Wij verwerpen de officiële kerk als zodanig niet, maar de exploitatieve structuur ervan. Wij zien de bestaande kerken niet als dood, maar wij zijn tegen de medeplichtigheid van de bestaande structuur aan het georganiseerde, officiële geweld. Wat er met de bevrijde kerken in opkomst is, is een tegenstructuur op dezelfde manier waarop Nieuw-Links in Amerika is gegroeid. Wij geloven dat we een slechte regeringsvorm hebben en een slecht economisch systeem, en wij willen proberen daarvoor betere methoden te vinden".

De bevrijde kerken (waarvan onlangs een gids werd gepubliceerd) bestaan voornamelijk uit blanke groepen. Aan de top stonden aanvankelijk wel enkele leiders van negergroepen en die van de Spaans-Mexicaanse minderheden, maar deze afzonderlijke bewegingen hebben hun eigen programma's en doeleinden. Het werkterrein van de bevrijde kerken is wat prof. Brown de „zones van ontevredenheid" in de Amerikaanse samenleving noemt: getto's, plattelandsarmoede, dienstweigeraars.

Prof. Brown gelooft dat, hoewel er naar zijn mening binnen vijf jaar een poging gedaan zal worden om de bevrijde kerken in een organisatie onder te brengen, de toekomst ligt in een soort separatistische eenheid. Hij voorziet dat het separatisme dat door steeds meer negergroepen wordt voorgestaan (en niet in het minst ten gevolge van de door de Nixon-regering op gang gebrachte polarisatie van het land) veld zal winnen. Dit zal volgens hem uiteindelijk tot een reeks ernstige confrontaties met het „establishment" leiden. De kans dat de bevrijde kerken uit overtuiging meegesleurd zullen worden in het geweld is klein, zegt prof. Brown, maar de kans is er.

Naast de andere radicale en ultraredicale groepen is de opkomst van deze nieuwe christenen, die zich tot de bevrijde kerken rekenen, ook een zoveelste teken aan de wand voor de onmiddellijke en zorgelijke toekomst van Amerika.

Er is behoefte aan collectieve idealen



Professor Jaap Kruithof



Een rustige — eigenlijk wat saaie — straat in Deurne-Antwerpen. Professor Jaap Kruithof gaat voor naar zijn studeerkamer, waar twee werktafels uitkijken op die saaie straat. Eén tafel met een verrijdbare licht-skai overtrokken bureaustoel, de andere tafel met een eenvoudiger uitgevoerde stoel. We gaan zitten aan een lage tafel met een glasplaat over het hout heen. Onder het glas een portret van Ernesto Che Guevara. Later blijkt, dat Jaap Kruithof een groot bewonderaar is van deze geneesheer, die voor iets anders koos, dan een rustige praktijk. Hij spreekt die bewondering impliciet uit.

Bert Brouwers tekende in de Nieuwe Linie destijds — Kruithofs „De Zingever" was toen net uit — de man aldus: „Hij is links, marxistisch georiënteerd, ongelovig en wat voor sommigen nog gevaarlijk is: niet orthodox in zijn opvattingen over sexualiteit".

door Urias Nooteboom

Een interview met Jaap Kruithof heeft veel meer de vorm van een discussie — een goed gesprek — dan van het gebruikelijke vraag en antwoordspel: Hij is een buitengewoon goed luisteraar. Hij corrigeert ook zichzelf voortdurend. Jaap Kruithof: „Christendom is een beperkt begrip. Het is een onderafdeling van een aantal dingen, die onder religie zijn te vangen. En die zijn er in vele vormen. Laten we voor de duidelijkheid eerst afspreken wat wij vanmiddag zullen verstaan onder religie. Bent u akkoord met de formulering: „religie is een bepaald soort laatste zingeving?" Ik weet dat dat een interpretatie van mij is; het kan eventueel anders. Maar ik bedoel het in ieder geval zo".

Kruithof pakt „De toekomst van Christendom en cultuur" en citeert zichzelf: „Is deze zingeving een religieuze act? Er zijn twee mogelijkheden. Als de mens gelooft dat de laatste zin der dingen niet van hemzelf, een ander mens of nog breder, de mensheid, afkomstig is, maar hem gegeven of geopenbaard wordt (of desnoods niet geopenbaard maar door hemzelf ontdekt wordt, maar dan buiten hem in de dingen zelf gelegen is), kunnen we zijn houding religieus noemen. Als hij aanvaardt, dat de zin, die hij zelfstandig of samen met anderen aan de dingen, de toekomst, het universum, enz. toekent, van hemzelf of andere mensen afkomstig is, ontbreekt de religieuze inzet. Er bestaat dan geen zin zonder de mens omdat hij het is, die aan de werkelijkheid zin verleent."

Te eng kader

— Wanneer U het over „religieus" hebt, gaat het dus over „zingeven".

Ja, en laten we het dan speciaal over de christelijke ethiek hebben. De kerk heeft zich — dat is manifest sinds de Franse revolutie — vastgezet op een westerse burgerlijke moraal. Die is family-centred in de zin van „de burger en zijn gezin gaan voorop". In later tijd — de concilies van de jongste tijd ontdekten dat ook — kwam men erachter dat zo'n kader te eng is. Men wilde of sommigen wilden ontsnappen aan die benauwdheid. Zekere groepen gaan in hun reactie zover dat ze belanden bij een erg vage moraal. Van de stoere burgerlijkheid naar de anti-metafysische onzekerheid.

— Het hippie-syndroom. Men neemt stukken uit deze en gene ethiek, dat wat het beste uitkomt — en ook vaak heel passend is — en brengt dat in praktijk, maar betrekkelijk richtingloos".

Ja de normen worden inderdaad meer op de praktijk gericht. Dat is natuurlijk niet voor alle christenen het geval, wel voor een significante voorhoede. Ik heb het gevoel dat de visie van Christus tegenwoordig weer echt iets strijdbaars inhoudt. Je ziet die strijdbaarheid ook bij niet-christenen zoals Che Guevarra. (Kruithof houdt aan de dubbele r U.N.)

De historische Christus moet eenzelfde type mens geweest zijn. Dat is een vooruitgang. Want echte ethiek moet een stimulans zijn tot engagement. Een echte ethiek moet in staat zijn het handelen van de mens hic et nunc in een bepaalde richting te stuwen. Minder praatjes, meer bereidheid iets te doen dus.

De ethiek van Christus bevat hele mooie normen voor deze tijd. Wanneer je het nieuwe testament nuchter leest kun je het ethische optreden van Jesus Christus goed uitlijnen. Het is niet alleen voor de Joden, het is internationaal. Het preken van de liefde is universeel

Christendom is een beperkt begrip

en houdt het afschaffen van alle meester-slaaf-verhoudingen, waar ook, in. De christelijke kerken hebben deze boodschap lange tijd verraden, vrees ik. De katholieke ethiek bijvoorbeeld is lang alleen maar een micro-sociale regeling geweest.

In de tijd

— Maar de middeleeuwen onttrekken zich daar toch aan? In die tijd werkte men niet zo aan het individu, dat is iets wat opgekomen is vanuit de renaissance."

Natuurlijk moet ik het meer in de tijd plaatsen. Vanaf de zestiende eeuw is het westerse christendom duidelijk micro-sociaal. Daar ligt een van de belangrijkste redenen van het huidige faillissement. Eeuwenlang heeft het christendom van miljoenen preekstoelen gewerkt aan het morele welzijn van het individu. Het ging de predikant niet om een regeling voor alle gelovigen in groepsverband, een wijziging van de sociale kontekst. Hij sprak in zijn preken ieder afzonderlijk aan en daar bleef het bij. Eeuwen heeft het christendom het macro-sociale onberoerd gelaten en daardoor gecollaboreerd met de duivel, al of niet opzettelijk meegewerkt aan de aliënatie van de mens. De kerk heeft zich ideologisch laten conditioneren door de burgerlijke zienswijze en het individu in zijn mogelijkheden schromelijk overschat. Je kunt de moraliteit van de mens als individu niet verbeteren als je daarbij niet de macro-sociale structuren die hem conditioneren betrekt. Niet alleen de kerk is aan dit feit voorbijgegaan, ook allerlei ongelovige filosofen en zedenprekers.

Woedend

De gedachte dat ethiek alleen betrekking heeft op persoonlijke of interpersoonlijke fenomenen is een aberratie, een schande. Sommigen propageren deze idee uit naïviteit, anderen zijn perfide en doen het om de grote morele problemen te verdonkermanen. Na bijna alle avondtoespraakjes van christelijke paters, pastoors of dominees via radio en televisie ben ik woedend. Opium voor het volk, zei Marx. De belangrijkste morele problemen zijn van macro-sociale aard: de oorlog in Vietnam, de atoombewapening, de dreiging dat het westen evolueert naar een fascistisch regime, de diktatuur van de industriële concerns, etcetera.

Denk nu eens aan de konkrete situatie van een arbeider in een fabriek, die oorlogsmaterieel produceert voor Vietnam. Als de man een week wegblijft omdat het werk hem niet bevalt, krijgt hij zware sancties. Omdat hij de micro-moraal overtreedt. Kunnen christenen dit spelletje meespelen? Is het niet christelijker de voorrang te geven aan de visie dat het immoreel is oorlogsmaterieel te produceren voor Vietnam?

Zinvolle arbeid

— Er zijn tegenwoordig weer tendensen te onderkennen naar het zoeken van de primaire christelijke ethiek.

Ja, het is zo verblijdend dat de jeugd het burgerlijke individualisme van onze beschaving aanklaagt en op zoek gaat naar nieuwe gemeenschapsidealen. Het centrale punt is het vinden van een nieuwe, collectief georganiseerde en voor alle deelnemers zinvolle arbeid. Daartoe moet het huidige productiepatroon veranderd worden. De moderne arbeid stoot de enkeling in het algemeen af, omdat ze teveel buiten de arbeidende om verloopt. Men verliest het uiteindelijke doel uit het zicht, waardoor het werk geen ideaal kan blijven. Als er geen zicht is op het totaal — door de werkverdeling: A draait dit schroefje, B het volgende moertje — kan er niet „zinnig" gearbeid worden. Verbetering is slechts mogelijk als de werknemers inspraak en medebeslissingsrecht krijgen bij het bepalen van de resultaten die gefabriceerd moeten worden. Een moeilijke zaak uiteraard, maar die richting moeten we toch uit.

Het belangrijkste objectief dat de rijke landen zich in de resterende tijd van onze eeuw moeten stellen is dat van de ontwikkelingshulp.

— Maar dan moet die hulp eerst weg uit de sfeer van de bedeling.

Ja en we moeten leren inzien dat de voor- of achteruitgang van de derde wereld niet alleen afhankelijk is van het beleid van staten. Omdat de staat nu eenmaal niet altijd de hefbomen heeft om iets radicaal te veranderen. Ik geloof dat in het machtige westen de grote concerns meer macht hebben dan de staatsorganen, de regeringen. Dat is te weinig doorgedrongen bij de gewone man. Laten we Nixon nemen. Veel mensen gaan ervan uit, dat hij het voor het zeggen heeft en de massamedia stimuleren deze idee. Dat is schijn. Nixon is waarschijnlijk geen gemanipuleerde pop — dan zouden we in een ander irreëel uiterste vervallen — maar hij moet wel terdege rekening houden met de belangen en imperatieven van de grote concerns. De vraag is of de Amerikaanse staat de meeste invloed heeft of de grote concerns; ik vrees dat het laatste het geval is. Conclusie: de gewone man, de werknemer, moet beseffen dat hij de werkelijke machthebbers vindt in de concerns en dat hij hen in hun egoïstische doelstellingen moet bestrijden.

— Het lijkt wat op de tweeledigheid van de „zingeving" waar we in het begin over spraken. Komt het voort uit de mens zelf (staat) of daarbuiten (de concerns)".

Zeer belangrijk in de recente theologie is dat tal van christenen zich bewust willen distantiëren van een naturalistisch godsbeeld. Voor de Joden vroeger en ook voor de meeste christenen in vroeger tijden was God niet alleen een morele Vader, maar ook een beheerser van alle natuurlijke fenomenen. Hij wist alles en kon alles. Hij plan(ifieer)de en dirigeerde de wereldevolutie tot in de laatste details. Voor de buitenstaander die ik ben is het interessant te constateren dat men zich gedurende de laatste decennia in versneld tempo heeft trachten te distantiëren van dit klassieke naturalistische frame. Ethisch is het accent verlegd van God naar Christus".

Term God

— De verschuivende waardering van het Oude naar het Nieuwe Testament.

Ja, maar dan blijft de vraag over de relatie tussen Christus en God. Wat bedoelt men met de term God? Over welke God hebben de Christenen het als ze de klassieke kenmerken — schepper en bestierder van het heelal — niet meer centraal stellen?

— Kruithof besluit voor de duidelijkheid een schema uit te zetten. Hij doet dat op de rand van de tafel. Van hoek tot hoek een lijn.

Op deze lijn kun je helemaal aan de ene kant het pantheïsme (God = alles) plaatsen. Verderop wordt dat beeld uitgezuiverd. Je komt dan op een goed moment aan het deïsme (God is schepper van het heelal), waar God een persoon is. Nog verder naar de andere kant vervaagt het patroon totdat op het einde van de lijn God een nihilum = niets wordt. Het gaat er nu om te bepalen hoe het christendom zich beweegt op deze lijn.

— Er is op het moment de neiging bij veel mensen om zich sterk op te stellen waar God = niets. Ze naderen als het ware tot nul. Dat heeft zijn voordelen. De eventuele God hoeft nauwelijks meer gekenmerkt te worden. Dat is vrij en libertijns, terwijl de andere kant star en dogmatisch is.

Met die verschuiving van U gaat een tendens gepaard om het accent niet te leggen op God maar op Christus. Hij wordt het centrum. Voor ons schema brengt dat een probleem met zich mee, want Christus staat naast, boven of onder de uitgezette lijn.

Hoe is zijn relatie tot het gestelde gamma van mogelijke standpunten? Door Christus, een ethische profeet, als spil te nemen, breekt het christendom zijn naturalistische denkframe af, maar vergroot het zijn troeven op moreel gebied. Deze figuur spreekt immers ook niet-christenen aan. Het is bijvoorbeeld bekend dat mensen — in Afrika, Azië of Zuid-Amerika — afbeeldingen van Christus, Marx, Mao en Che in hun kamer naast elkaar hangen. De westerling vindt dit een ketterij, maar de niet-westersen oordelen terecht dat al deze mensen een gelijklopend appèl op het wereldbewustzijn gedaan hebben. In deze denktrant voortredenerend, mogen we verwachten dat er in de toekomst atheïstische christenen zullen komen. Mensen die niet in God geloven, maar Christus (naast anderen) als moreel model nemen. Er zijn communisten, die Christus een der hunnen noemen. Het past ook goed in de visie van Theilhard de Chardin.

Ethische spil

— Het schema dat U uitzet, heeft in wezen méér betrekking op de godsdienst dan op de ethiek?" Kunt u het toespitsen op het laatste?"

De verschuiving van God naar Christus waarover ik het had heeft in het Christendom tot gevolg, dat niet de metafysica, de ontologie of de theologie, maar de ethiek het centrum wordt. Want voor Christus was het morele handelen en het morele zijn het belangrijkste. Zijn hoofdregel is de prioriteit van het heil van de ander. De goede mens is een altruïst, offert zich op voor zijn naaste. Nu nog kan men stellen dat dit inderdaad de spil van het ethische is. Ook veel niet-christenen kunnen dit aanvaarden.

Eenmaal dit gesteld kan ik mijn vorig schema ook gebruiken voor de ethiek. Aan de kant van het pantheïsme vind je de strakke ethici, de mensen die geloven in objectieve regels. Helemaal daartegenover vind je de subjectivisten, de mensen zonder duidelijk moreel patroon, de individualisten.

— Het z.g. gemakkelijk humanisme.

Ja, bij hen heerst grotere persoonlijke vrijheid, maar ontbreken de collectieve idealen. Om het scherper te zeggen: een kleinburgerlijke ethiek zonder groots engagement. Het burgerlijke westen zit daar. Als je te ver in die richting gaat kom je in de willekeur en de decadentie terecht.

— Het heeft dus te maken met individualisering.

Ja en dat is weer een gevolg van industrialisering en „vergrootstedelijking". Een symptoom dat we allang in die hoek zitten is de devaluatie van het gezag.

— Er is een mogelijkheid, dat dat komt door de veelheid aan informatie, waarover iedereen kan beschikcontroleren en vragen om motiveringen van beslissingen en beleidslijingen van beslissingen en beleidslijnen. Men kan dus discussiëren op gelijk niveau. Er ontstaat een voet van gelijkheid, die het gezag wezensvreemd is.

„Dat is een gunstige ontwikkeling. Contestatie tegen het gezag vind je bij mensen aan de éne én aan de andere kant van de lijn. Voor mij zijn het de kleinburgerlijke individualisten, — aan de-God = nietszijde van de lijn — die aan afbraak doen van alle gezag. De linksen zijn niet tegen gezag als zodanig, maar aanvaarden de bestaande gezagsstructuur, gebaseerd op geld, bezit, macht, ouderdom niet. Dit verzet vind ik volkomen verantwoord. Neem bijvoorbeeld de ouderdom. Waarom zijn het vooral de mensen van 45 tot 70 jaar die de touwtjes in handen hebben?"

— Grosheide formuleerde het laatste aldus: ervaring wordt van een groot goed een hoeveelheid ballast.

Juist. In onze dynamische maatschappij heb je flexibele, soepele mensen nodig, die door het verleden (hun vroegere ervaringen) niet verstard zijn. Dus: jonge mensen moeten gezagsfunctie krijgen. Ouderdom is overigens maar één van de bestaande criteria. Over geld en macht zou veel meer te zeggen zijn. We worden door een kleine sociale toplaag geregeerd. Het is belachelijk en schandalig te doen alsof we in een democratie leven. Een grove leugen.

— Welke kant moeten we volgen u uit?

We moeten de verschuiving naar de rechterkant tegengaan. Strijden tegen het individualisme, het liberalisme, dat nihiliserend werkt. Ageren naar een macro-sociale ethiek met collective idealen, die gerealiseerd worden: een wereld zonder honger, zonder atoombewapening, met meer democratie, onder rechtste dictaturen...

— En de linkse, die verdedigt u wel...?

Cuba

De wereld moet zo worden dat ook de linkse dictaturen verdwijnen. Maar elke realist weet, dat het in de huidige situatie niet kan. Neem een zuiver voorbeeld: Cuba (met Rusland moeten ze bij mij niet komen, ik ben een anti-Moscoviet). Fidel Castro heeft zeker in zijn land nog geen democratie in alle sectoren ingesteld, dat geef ik toe. Maar de collectieve idealen, waarvoor hij en het Cubaanse volk vechten zijn democratisch omdat ze duidelijk het algemeen belang dienen. Cuba is veel democratischer dan Nederland, naar mijn gevoelens. Noord-Vietnam ook.

— Zijn er in het Westen impulsen, die bijdragen tot de ontwikkeling van de linkse collectieve ethiek?

Ja, bij de jongeren vooral. De provo's, de studentenbewegingen, de revolte bij de gelovigen, de wilde stakingen bij de arbeiders. Het gebeurt vaak op het eerste gezicht chaotisch, maar er is een duidelijke tendens aanwezig. Tegen het establishment. Dat zie je ook in de kerken. De bestaande gezagsdragers proberen af te remmen door het initiatief over te nemen. Dat laatste lukt niet omdat de kerken zich aan het bestaande verkocht hebben. En zich erdoor laten conditionneren. Denk bijvoorbeeld aan het thema „de vrouw als lustobject". Erg antichristelijk. Maar sinds de consumptie-industrie de blote lustdame kan gebruiken om de verkooop van producten te activeren legt de kerk zich er bij neer. Wat een morele nederlaag! En dan maar de fictie in stand proberen te houden dat de kerken een wezenlijke rol spelen in het bepalen van de evolutie van de ethiek. Ze zouden het zelf graag willen maar het lukt ze niet.

De kerken hadden vroeger collectieve idealen, maar ze spelen nu mee met de individualisten. Dat blijkt ook uit het feit dat de klassieke religieuze rituelen hun zin verliezen. Waar zijn er nog processies die een stimulerende sociale functie hebben?

— De nieuwe rituelen komen van de jongeren. Het protest, dat zij uiten is een vorm van ritueel. Het loskomen van de geijkte kleding, het aantrekken van iets totaal anders, het opgenomen worden in een groep — initiatie — heeft iets magisch.

De jongeren creëren nieuwe, aangepaste en zinvolle rituelen. Zij maken wat de ouderen niet meer kunnen. Juist omdat ik collectieve idealen centraal stel vind ik deze ontwikkeling belangrijk...

Missionaris, voorlopig zwijgen

door Bert A. H. Dijks

Als variant op de God is doodtheorie, zou men kunnen zeggen dat de Westeuropese missiepater met zijn kralen en zijn evangelie ook dood is. Al lang dood. Ook wat daarna kwam, noemen we het de „aanpassingsperiode" is dood. Dat was de tijd waarin missionarissen een soort folkloristen werden. Wat goed was in de cultuur en samenleving van een ander volk, diende bewaard te blijven. Maar wat was goed? Kon de missionaris dat beoordelen? Dat „goede" zou in elk geval moeten passen in het christelijke cultuurpatroon. Of het zou zo neutraal en gevaarloos moeten zijn, dat de ethische, religieuze boodschap van de missionaris niet in diskrediet kon worden gebracht: trommels tijdens de mis, kerkenbouw in de stijl van een negerhut, niet meer knielen maar op matjes zitten, kazuifels met inheemse motieven. Ook bepaalde religieuze gebruiken konden door de beugel van de kerk, zelfs huwelijksgebruiken. Op het punt van polygamie, duidelijk niet „gevaarloos" kwam echter geen aanpassing. De kerk dacht door een ruim aanpassingsvermogen genoeg open te staan.

Koloniale houding

Dit „genoeg" bleek niet voldoende te zijn. De inheemse kerk begon méér te eisen: een dialoog tussen de christelijke en de Afrikaanse, Aziatische, Latijnsamerikaanse levensbeschouwing. De vermeende superioriteit van de Westeuropese missionaris had onvermijdelijk geleid tot een typische koloniale houding. Er werd selectie toegepast naar eigen culturele criteria, die aangezien werden voor christelijke criteria.

De kerk is er nog niet zó lang achter, dat de ware missionering gestoeld moet zijn op de dialoog. Een missionaris bekende na tien jaar hard werken in de missie aan zichzelf: „Ik keek naar die andere mens. En toen vroeg ik me eindelijk af: wat wil je eigenlijk zelf, andere mens, wie ben je? Waarom doe je dat? Wat betekent dat voor jou? Heb ik er misschien ook iets aan?"

Voorbeelden

Er zijn voorbeelden te noemen waar de echte dialoog op gang komt. Het zijn pogingen het christelijk bijeenzijn te realiseren in niet-westerse landen. Het woord „kerk" wordt vermeden, omdat een kerk in de betekenis van een institutioneel geheel niet wordt nagestreefd.

De Mukyokai is een beweging in Japan die de kerkstructuren, zoals deze worden voorgestaan door westerse zendelingen, afwijst. Dit op de positieve basis van belangstelling voor en bestudering van bijbel en christendom. Aanvankelijk was de beweging een verzet tegen de Japanners, die het christendom om culturele redenen accepteerden en daarmee ook de westerse, i.c. Amerikaanse levenspatronen overnamen. Er worden bijbelgroepen geformeerd met aan het hoofd een sensei: leraar, geen full-time geestelijke. Het verzamelen van leerlingen rond een leraar wordt door henzelf vergeleken met de methode van Confucius, die groepen om zich heen verzamelde.

De Tonarigumi in Japan; dit is een beweging van katholieke signatuur gepropageerd door de paters Scheutisten op basis van een onderzoek van de Japanse kerkgeschiedenis. De structuur: actieve leken fungeren als leiders van kleine groepen christenen. Zestig procent van de christenen is in deze beweging georganiseerd. Men werkt met groepsdiscussies. Geen institutionalisatie, geen uniform schema voor alle groepen, geen nationale organisatie. Hier is het christendom meer een leefwijze dan een institutie.

De Baragay sa Virgen in Spanje. Het is een massa-organisatie van het volk zelf onder begeleiding van hun bisschoppen en priesters, met als doel een volledige kennis en beleving van hun geloof in hun eigen cultuur en aspiraties door wederzijdse hulp, geestelijk en materieel. In 1961 waren er al twee miljoen leden. De regering benut de beweging voor het kanalizeren van ontwikkelingshulp op landbouwgebied.

De Ashram-beweging in India. Een soort kloostergemeenschap van heilige mannen die op eenzame plekken mediteren en discussiëren met leerlingen, zoeken naar het absolute en hun resultaten doorgeven. Een Franse pater en een Benedictijn stichtten in 1950 een christelijke Ashram met de bedoeling de rijkdommen van christendom en hindoeïsme tot elkaar te brengen. Vier jaar later werd van protestantse zijde hetzelfde initiatief genomen. In deze beweging groeit duidelijk een nieuwe vorm van kerk-zijn in een niet-westerse situatie.

De Jama'a-beweging in Kongo, die zich ook snel verspreid heeft in Rwanda en Burundi. Het woord betekent: samenzijn, band van liefde of gezin. De stoot tot deze beweging werd gegeven door pater Tempels ofm, die zijn missionaire inzichten in een boek over de Bantoe-filosofie vastlegde. Aan het begin van een Jama'a staan een baba (vader) en een mama (moeder), die spreken over de Bantoe-kijk op het leven. Na enkele maanden worden de meest enthousiaste aanhangers door een drievoudige initiatie gevoerd, waarbij de nadruk valt op een diepere ontmoeting met Christus, een verdieping van het huwelijksleven en de overgang naar een apostolisch leven. Na deze stadia wordt men zelf baba of mama, lekenleider dus. Opvallend bij deze beweging zijn het charismatische element en het ontbreken van institutionalisatie.

De Orporor-beweging in Tanzania. Het woord betekent leeftijdsklasse, broederschap: de aanhangers beschouwen zich als levend in de tijd tussen hemelvaart en wederkomst, allemaal levend in eenzelfde periode. Gezinnen worden ingewijd in de bijzondere waarheden van het christendom. Dit wordt ervaren als een soort inwijding, die later wordt gevierd door de doop: onderdompeling in een rivier. Men kent een biecht in de volle openbaarheid. Kerken zijn er niet. De diensten worden gehouden achter een windscherm of onder een grote boom: de traditionele vergaderplaatsen.

Luisteren

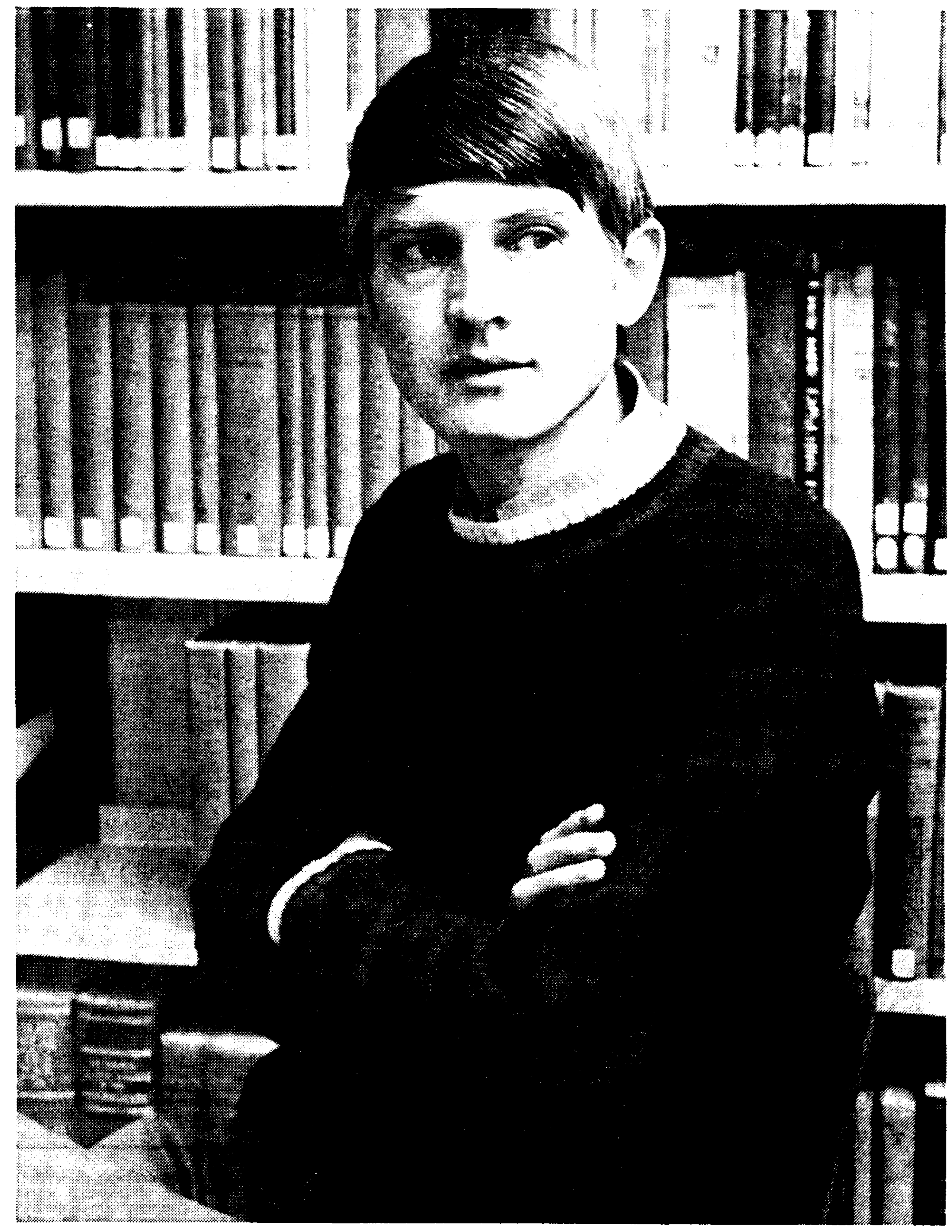
In de dialoogperiode gaat het er niet meer om de ene overtuiging tegenover de andere te zetten. De Europese missionaris heeft voorlopig tot taak zijn mond te houden en te luisteren, hoe de Afrikaanse, Aziatische en Latijnsamerikaanse mens denkt. Hij zal niet meer kunnen doen dan er bij zijn en helpen als hem om hulp gevraagd wordt. En dat is moeilijk, want de missionaris die zo bescheiden moet zijn in zijn kerkelijk-priesterlijke taakopvatting, moet tegelijkertijd — door de nood gedwongen — ontwikkelingshelper zijn. En dat kan hij slechts omdat hij technisch-superieur is.

Als twee Europese mensen al moeilijk tot elkaar kunnen komen, moeten twee totaal verschillende en aan elkaar vreemde mensen zeker niet meer verwachten. Het anders zijn van de ander moet onvoorwaardelijk en volledig worden aanvaard.

door Louis Weltens

PETER VAN DER BEEK:

Het gaat er niet om dat ik probeer zo goed mogelijk boeddhist te zijn





PETER van der Beek, boeddhist en priester binnen de orde Arya Meitreya Mandala (A.M.M.), door ingewijden aangeduid als dé informant bij uitstek over boeddhisme in het algemeen en dat in Nederland in het bijzonder, is een jonger lijkende veertiger. Sinds vorig jaar is hij part-time verbonden aan het instituut voor Indische talen en culturen van de Groninger universiteit. Met zijn hervormde(„dat geeft geen fricties") vrouw en hun vierjarige zoon bewoont hij een flat in een nieuwbouwwijk van Groningen.

Het kostte nogal wat moeite om hem op het spoor te komen. Wanneer ik hem daarvan aan het begin van ons gesprek in zijn werkkamer, waarvan de wanden bedekt zijn door rijen boeken over het boeddhisme en aanverwante literatuur, vertel zegt hij het erg jammer te vinden dat er nog niet zoiets is als een goed werkend informatiecentrum met betrekking tot het boeddhisme. Daar bestaat grote behoefte aan, vindt hij, gezien de toenemende belangstelling in ons land voor deze levensbeschouwing. Hij vertelt dat het in de bedoeling ligt het secretariaat van de in 1967 op zijn initiatief in het leven geroepen Stichting Nederlands Boeddhistisch Centrum (Klaproosstraat 28, Zwijndrecht) in de toekomst uit te bouwen tot een dergelijk informatiecentrum. Mijn voorstel dat hij begint iets over zichzelf te vertellen, wijst hij van de hand. Dat is niet belangrijk.

— Goed, hoe bent u dan in aanraking gekomen met het boeddhisme?

Ik heb altijd een vrij grote belangstelling gehad voor godsdienst in het algemeen, speciaal echter voor oosterse godsdiensten. Via de literatuur ben ik voor het eerst met het boeddhisme in aanraking gekomen — ik was toen achttien jaar — en dat heeft mij toen dermate gefrappeerd dat ik echt het gevoel had: dit is de richting waarin ik het verder moet zoeken. Geleidelijk is mijn belangstelling voor het boeddsisme verdiept, tot het vrij kort daarna tot een persoonlijke overtuiging is gekomen. Het was in ons land toen echt wel een uitzondering dat iemand zo persoonlijk door het boeddhisme gegrepen werd dat hij het tot zijn eigen wereld- en levensbeschouwing maakte, hoewel er toen ook al wel een zekere belangstelling voor het boeddhisme was, met name in theosofische kringen.

— U sprak net over wereld- en levensbeschouwing toen u het over het boeddhisme had en niet over godsdienst. Was dat met opzet?

Nee, ik heb dat niet opzettelijk zo gezegd. Het boeddhisme is inderdaad in de eigelijke zin van het woord geen godsdienst, geen dienst aan God. Het is wel een religie, wat ik als een iets ruimer begrip zie. Het is primair een „way of life", maar interesseert zich ook voor wat we in alle godsdiensten vinden, problemen van leven en dood, van kwaad en lijden. Je kunt echter niet zeggen: geen godsdienst, dus is het atheïsme. De Boeddha heeft bewust zich in een dergelijke mysterie (God, als u wilt) niet in conventionele zin uitgelaten, dus dat niet in woorden willen formuleren. Want dan zou men kunnen zeggen: zo heeft hij het gezegd, zo is het. Dat geeft aanleiding tot allerlei discussies en dat heeft de Boeddha nu juist willen voorkomen.

— Met andere woorden, hij laat het aan zijn volgelingen over om dat zelf te bepalen?

Nee, zo moet u het ook weer niet zien. Het is geen kwestie dat hij geen kennis had daarvan. Maar het niveau waarop we over een begrip als God kunnen denken is iets wat ons dialectisch denken te boven gaat. Met het denkmateriaal dat wij hebben kunnen we dat andere niveau niet omvatten en derhalve ook niet verwoorden. Wat we er ook over zeggen, het is fout. Het zijn slechts woorden en woorden zijn niet de hoogste werkelijkheid.

— Hoe is nu de belangstelling voor het boeddhisme in ons land ?

Op grond van mijn ervaringen in een grote reeks lezingen kan ik zeggen dat er in brede kring belangstelling voor het boeddhisme is, terwijl daarnaast ook de benaderingswijze van het boeddhisme, filosofisch en psychologisch, steeds meer respons vindt. **Speciaal bij jongeren is er sprake van een bijzondere belangstelling**, zij het misschien minder voor de werkelijke religieuze inhoud van het boeddhisme, maar omdat het min of meer synoniem is met „oosten". Het is als het ware een etiket dat je plakt op een heel complex van vage oosterse mystiek en al wat daarmee samenhangt. Het boeddhisme heeft overigens in Europa altijd een behoorlijke introductie gehad, al was de invloed daarvan aanvankelijk beperkt tot een bepaalde, intellectuele bovenlaag. Ook ons land heeft een belangrijke bijdrage geleverd en doet dat nog aan de wetenschappelijke bestudering van het boeddhisme.

— Kunt U die belangstelling wat concreter omschrijven?

Ja, er verschijnt op het ogenblik bijvoorbeeld erg veel boeddhistische literatuur op de markt. Sommige boeken zijn ook erg snel uitverkocht. Ik dacht daaruit wel te mogen concluderen dat er een grote belangstelling voor het boeddhisme bestaat. Het aantal werkelijke boeddhisten schat ik voor ons land niet zo erg hoog, ik denk zo'n 150 à 200. In Duitsland daarentegen zijn het er zeker enkele duizenden.

— Hoe zou dat komen?

In feite is het boeddhisme een strikt individuele aangelegenheid. Je hebt niet direct zoals in het christendom een heel kerkinstituut nodig met regelmatige diensten, sacramenten enz. Iemand kan helemaal voor zich alleen boeddhist zijn, omdat de Boeddha de mens ook steeds weer **naar zichzelf terugverwijst. Hij zegt** ook uitdrukkelijk: niet ik ben de autoriteit, maar de weg die ik wijs, moet je pas gaan op het moment dat je inziet dat wat ik zeg juist is. Hier in ons land ontbreekt ook een organisatorische structuur zoals bijvoorbeeld in Duitsland, waar een kleine twintig groepen en verenigingen allemaal goed functioneren. Hetzelfde geldt voor Engeland. Ik geloof dat dat ook een reden is dat diverse mensen, die wel voor de volle honderd procent sympathiseren met het boeddhisme, in ons land toch niet als boeddhisten bekend zijn.

— Er betaat toch wel iets dergelijks in Nederland?

Jawel, er is die Stichting Nederlands Boeddhistisch Centrum, maar dat is een zuiver zakelijke organisatie die de belangen van de boeddhistische verenigingen in ons land — in feite zijn dat er maar twee, drie — behartigt alsmede die van de individuele boeddhist. Die stichting legt ook contacten, maar het is geen vereniging. En dat is misschien wel jammer. In verenigingsverband zou je allicht tot een vorm van regelmatige samenkomsten kunnen komen en zodoende ook naar buiten enige vorm aan het boeddhist-zijn kunnen geven. Maar in feite is dat niet zo belangrijk. Het komt echt alleen maar op de persoonlijke levenswijze aan, die door het boeddhisme geïnspireerd is en gestimuleerd kan worden. Persoonlijk ben ik een bijzonder slecht propagandist voor het boeddhisme als institutie. **Ik ben niet van groepsvorming** gecharmeerd tenzij die spontaan ontstaat.

— Maar hoe oefent U uw priesterfunctie uit. Toch niet individueel?

Nee, ik ben lid van de orde Arya Maitreya Mandala die ook in Nederland enkele kandidaten heeft en een aantal belangstellende leden die niet tot de orde behoren maar die, zoals ze in Duitsland zeggen, de „Gesellschaft" van de AMM vormen. In dat kader heb ik bepaalde verplichtingen, met name voor die kandidaten, dat ze gecoacht worden bij hun studie en met eventuele problemen bij me kunnen komen. Hetzelfde geldt trouwens voor de leden van de Gesellschaft. Maar het moet helemaal van de persoon zelf uitgaan. Ik kan dus niet als de pastoor aan de deur komen en zeggen: „Hoe gaat het er mee, hoe vaak ga je naar de kerk en zo". Dat gaat me niet aan.

— Hebt U als priester ook een functie in de eredienst?

Ja, de orde heeft een eigen ritueel of laat ik liever zeggen een algemeen boeddhistisch ritueel van typisch Tibetaans karakter. Dat word teen puja (spr. uit: poedzjaa) genoemd. Hier in Groningen hebben we een eigen meditatieruimte met alle noodzakelijke attributen voor het ritueel. Als regel wordt door mij maandelijks een puja gecelebreerd waarbij ook wel eens belangstellenden aanwezig zijn.

— Wat is naar uw mening het belangrijkste in het boeddhisme?

Daar kan ik dit op zeggen. Het boeddhisme als zodanig is helemaal niet belangrijk. Het gaat er niet om dat ik probeer zo goed mogelijk boeddhist te zijn. Dat leidt alleen maar tot krampachtigheid en fruistraties. Het éne nodige is, dat ik mij zelf leer kennen. Wat zijn de beweegredenen van mijn doen en laten? Wat is de grond van al mijn wensen en verlangens?

Wat wij als westerlingen vaak niet zien is dat godsdienst geen doel is, maar slechts een hulpmiddel om iets anders te bereiken. Een godsdienst moet geïntegreerd worden, zich als het ware oplossen in je totale levenspatroon. Ik geloof dan ook dat de functie van het boeddhisme in de westerse samenleving niet anders kan zijn, dan een zekere stimulans bij de religieuze heroriëntatie, juist nu het conventionele christendom kennelijk in een crisis verkeert.

— Dus u legt er ook niet erg de nadruk op dat u boeddhist bent?

Nee, integendeel. Ik ben erg gelukkig dat dat uit niets bijzonders **blijkt. Het is juist goed dat je je niet als zodanig door een uiterlijke gedragswijze probeert te onderscheiden van andere mensen, bijvoorbeeld door op blote voeten te lopen of iets dergelijks.**

— De meditatie neemt in het Boeddhisme een belangrijke plaats in. Tegenwoordig wordt ook in bepaalde jongerencentra als de Kosmos in Amsterdam meditatie beoefend, maar dan los van enige religieuze achtergrond. ***Hoe vindt u dat eigenlijk?***

Ik geloof niet dat het raadzaam is dat je zomaar zonder enige voorbereiding begint te mediteren. In het boeddhisme is het ook altijd, hoe zal ik het zeggen, een „Stufenweg" geweest. Er moet een innerlijke en een uiterlijke voorbereiding zijn wil er sprake zijn van een werkelijk heilzame meditatie. En meditatie wordt in deze centra vaak tot doel en daar gaat het hier niet om. Het gaat niet om bewustzijnsverruiming. Ook hier geldt weer: Meditatie moet hulpmiddel zijn en geen doel. In heel veel gevallen is het, dacht ik, ook een wegvluchten uit de eigen situatie. Waar het mediteren echter gezien wordt als een hulpmiddel om grotere klaarheid te krijgen in de eigen situatie kan het zeer zinvol zijn, mits methodisch goed opgezet en geleid.

— Hoe staat U tegenover het gebruik van drugs in dit verband?

(Peter van der Beek heeft zich intensief met de bestudering van het drugprobleem beziggehouden. Op een studium generale aan de Utrechtse universiteit in 1967 heeft hij een lezing gehouden over LSD, mystiek en boeddhisme).

In het begin ben ik geneigd geweest aan te nemen dat dergelijke experimenten, als de hele „setting" goed is, ook in spiritueel opzicht katalyserend zouden kunnen werken. Die overtuiging heb ik eigenlijk nog wel. Maar ik ben ook van mening dat er ernstige bezwaren aan vastzitten, die een harmonische geestelijke ontwikkeling in gevaar kunnen brengen. De kunstmatig bewerkstelligde bewustzijnsverruiming wordt als een echte mystieke ervaring opgevat. Ik acht dit niet bij voorbaat uitgesloten, maar in het boeddhisme en met name in de boeddhistische meditatie is de mystieke ervaring niet het hoogste doel. We moeten de meditatie zien als een effectief en noodzakelijk hulpmiddel op de weg naar de verlossing. Belangrijker dan een incidentele mystieke ervaring is een werkelijk meditatieve levensinstelling in het gewone alledaagse leven.

— Een laatste vraag. Denkt U dat er kans is dat christendom en boeddhisme in deze tijd van oecumene dichter bij elkaar komen. En wat kunnen wij van het boeddhisme leren?

Het christendom en het boeddhisme — om mij tot deze twee te beperken — zijn godsdienstige instituties, die heel veel mensen graag in stand willen houden. Anderzijds wordt aan hun bestaansrecht langzamerhand terecht getwijfeld. Als we terugkijken op de geschiedenis van de godsdiensten, dan is het toch wel heel erg bedroevend wat er bereikt is, ondanks 2000 jaar christendom en 2500 jaar boeddhisme. Er is feitelijk niets verbeterd. Als je ziet dat er nog overal oorlogen gevoerd worden, dan heeft het christelijk gebod „Gij zult niet doden" in feite bijzonder weinig effect gehad. Ook het boeddhisme in Azië heeft niet die gestalte gekregen, die het — naar de inhoud van de godsdienst bekeken — zou kunnen hebben. We moeten het heil echt niet van de godsdiensten verwachten, noch van het christendom, noch van het boeddhisme. In die zin geloof ik ook niet in een oecumene van wereldgodsdiensten.

Belangrijk is dat je de ander niet benadert vanuit een gevoel van eigen superioriteit, maar dat je hem voor de volle honderd procent respecteert ondanks zijn andere godsdienstige opvattingen. Dat je dus niet, zoals het eeuwenlang geweest is, vanuit het christendom de niet-christelijke godsdiensten benadert in termen van missie en evangelisatie („Wij brengen het heil, wij hebben de Blijde Boodschap") maar dat je ziet dat je als christen en als boeddhist in feite slechts één taak hebt, namelijk waarachtig mens te zijn voor de medemens en dat je mekaar daarbij kunt helpen.

Dan is er ook de bereidheid van elkaar te leren, bijvoorbeeld terzake van de meditatie. Dat gebeurt ook al. Er zijn bijvoorbeeld diverse paters die in Japan werken of gewerkt hebben, die bijzonder geïnspireerd zijn door de boeddhistische meditatietechnieken en deze ook toepassen in hun eigen geloofspraktijk. Omgekeerd kan het boeddhisme veel van het westen leren, bijvoorbeeld in het praktisch-charitatieve vlak.

Hoe kan een dialoog weer op gang komen?

door Piet Aben

Een goede maand geleden keurde de Franse Communistische Partij openlijk de houding af van het lid van haar politbureau Roger Garaudy. Daarmee kwam ook in West-Europa een einde aan de publieke dialoog tussen christenen en marxisten. Garaudy had daarin jarenlang de meest vooraanstaande rol gespeeld. In Oost-Europa was dat einde er al eerder. Daar maakte de inval van de Warschaupacttroepen in Tsjechoslowakije (augustus 1968) elk gesprek zinloos. De Oosteuropese matador van het gesprek tussen de twee grote geestesstromingen in ons werelddeel, professor Milan Machovec, werd monddood gemaakt.

Onlangs was ik in de gelegenheid met mensen in de Sovjetunie over kerk en geloof te spreken. In het Godsdienstmuseum van Leningrad kon ik bijvoorbeeld constateren dat bij de rondleidingen in dat instituut nog steeds de bekende natuurkundige bewijzen werden gedebiteerd tegen alles wat religie heet, maar anderzijds merkte ik ook dat veel mensen ernstig worstelden met vragen rond de zin van het bestaan. Hun vragen werden op geen manier beantwoord door de moderne wetenschap. Een vrouwelijke gids in genoemd museum toonde een opmerkelijke belangstelling voor de vorderingen van de theologie in Nederland, omdat zij er van overtuigd gen dan Sovjet-chemici en -biologen. méér over haar vragen konden zeggen dat Sovjet-chemici en -biologen. In West-Europa is al enige tijd iets dergelijks aan de gang. Wij zijn van communistenhaters veranderd in mensen die best wel van hen willen leren bijvoorbeeld hoe theorie en dagelijkse praktijk met elkaar moeten samengaan wil er ooit iets in de wereld verbeteren.

Theologen als Rahner, Robinson en Schillebeeckx hebben binnenkerkelijk voor een ombuiging van de aandacht naar de „aardse waarden" gezorgd, mede op marxistische inspiratie.

Aan beide zijden van het „ijzeren gordijn" zijn mensen ervan overtuigd geraakt dat nog slechts het gezamenlijke streven van alle belangrijke geestesstromingen in oost en west een bewoonbaar Europa kan opleveren. Christendom en marxisme zijn daarbij de belangrijkste polen. Nu op dit moment de dialoog tussen beide duidelijk in het slop zit, moet er alles voor worden gedaan om deze weer op gang te brengen.

De eerste gangmaker van de dialoog oost-west was zeven jaar geleden paus Joannes XXIII. De verkettering van het communisme onder Pius XII en diens voorgangers maakte bij hem plaats voor een poging tot verzoening. Het Vaticaan kreeg een Secretariaat voor de Niet-gelovigen. Joannes zelf ontving Chroesjtsjovs schoonzoon Adzjoebei, toen hoofdredacteur van het regeringsblad Izvestija en won daarmee de sympathie van Oost-Europa.

Aangestoken door dat pauselijk voorbeeld ontwikkelden ook anderen initiatieven. In 1965 nodigde het katholieke Paulus Gesellschaft een groot aantal theologen en filosofen uit naar Salzburg. Onder hen was de nu gedegradeerde Franse communistische ideoloog Roger Garaudy. Tussen hem en de theoloog Karl Rahner ontspon zich een boeiende discussie, waarin Garaudy bekende helemaal weg te zijn van „het wonderbare begrip van de christelijke liefde".

Twee jaar later werd voor het eerst een dialoog gevoerd „op communistisch terrein". Een paar honderd christelijke en marxistische denkers ontmoetten elkaar in het Tsjechische Marianske Lazne, (het vroegere Marienbad). Daar was ook de Praagse professor Machovec, die nu zijn mond moet houden, maar die mij toen nog begeesterd te woord kon staan.

Levensvragen

„In de communistische landen hebben wij nu al de tweede generatie die opgegroeid is zonder kerk en godsdienst. Steeds duidelijker stelt men zich de vraag: waarom zou ik proberen als een fatsoenlijk mens te leven als het bij mijn dood toch allemaal afgelopen is. Daarom moeten wij communisten niet alleen meer aan politiek en economie onze aandacht geven. Wij moeten de diepere levensvragen opnieuw centraal stellen". Dat werd Machovec' uitgangspunt. Na Marianske Lazne reisde hij door heel West-Europa op zoek naar „theologen die niet te snel naar ons overlopen; die hun aandacht voor het transcendente niet laten verslappen".

In korte tijd werden daarna talrijke ontmoetingen tussen denkers uit Oost en West georganiseerd. Ook in Oost-Europa, denken we slechts aan de Ostberliner Konferenz en de Praagse Vredesconferentie. Dat alles had tot resultaat dat steeds meer christenen en communisten leerden inzien dat zij niet op voet van oorlog hoefden te leven, — of nog positiever: dat zij van elkaar konden leren.

Met twee citaten zou ik de nieuwe houding willen illustreren, die daarvan het gevolg was, het eerste is van de reeds genoemde professor Machovec, het tweede van de Nederlandse deelnemer aan talrijke gesprekken met marxisten, pater drs. Wim Rood.

Gesprek marxisten en christenen in het slop

Machovec: „De communisten hebben lang volgehouden dat het komende paradijs op aarde alle last en moeite waard was. Als de communistische revolutie maar een keer een feit zou zijn, dan zou de mensheid ineens een sprong maken naar een volmenselijke maatschappij. En het moet gezegd zijn dat miljoenen communisten oprecht alles gegeven en doorstaan hebben om die toekomst dichterbij te brengen. Maar nu de revolutie in enkele landen al tientallen jaren oud is, blijkt duidelijk dat er geen sprake is van een „sprong". De marxist merkt dat hij met politiek en economie het paradijs niet vindt. Er is op dit ogenblik sprake van een vervreemde toekomst. Het beloofde land is ons afgenomen. Christenen en marxisten, die altijd gemeend hebben elkaars vijanden te zijn, zitten plotseling met dezelfde problemen. Immers ook de christen ziet zich zijn toekomst, zijn paradijs in het hiernamaals, ontvreemd. De vraag naar de zin van het bestaan, naar dood en voortleven, is opnieuw opgedoken. En die vraag is voor alle mensen gelijk."

Het tweede citaat (drs. Rood): „De spanning tussen christendom en marxisme kan positief worden. Dan zal ze inspireren tot creativiteit in plaats van strijd. Als we in gesprek kunnen komen, zal de onderlinge pluriformiteit het vinden van de waarheid bevorderen. De vrede in de wereld, de overwinning van honger en armoede kunnen de eerste practische doelstellingen zijn van een dialoog tussen christenen en marxisten. Het kernthema zal echter moeten zijn: de mens en zijn toekomst."

Zo komen Machovec en Rood uit bij dezelfde vraag: wat is de mens waard?

Tegen de „dialoogroes van die jaren" (drs. Rood) stak scherp af de houding die pater Werenfried van Straaten aannam. In zijn Echo der Liefde, het blad van de Oostpriesterhulp, beschuldigde hij de dialogiserende christenen van verraad Zij waren de duivels in schaapskleren die de lijdende christenen in het Oosten in de rug aanvielen door openlijk met de satan in Moskou te heulen. Toen onder Dubcek de liberalisatie van Tsjechoslowakije volop doorzette — het land was al lang voorop gegaan in de dialoog — leek voor het grote publiek de overwinning in het verschiet; de overwinning door oost en west samen behaald op dictatuur, systeem en koude oorlog.

Maar de spelers in het veld, de deelnemers aan de tientallen congressen, weekeindes en studiebijeenkomsten voelden op dat moment al duidelijk dat zij de eindstreep niet zouden halen. In hun hart begrepen zij dat Moskou en Rome dit gewoon niet konden dulden. De officiële ideologie was daaraan nog lang niet toe. De dialoog mocht van hen nog niet meer zijn dan een goed exportartikel, een middel om goodwill te kweken. Tot serieuze konsekwenties mocht dat niet leiden.

In één slag werd dat heel de wereld duidelijk: de 21ste augustus 1968 bewees dat het te vroeg was geweest om aan de overwinning te denken.

Het Paulus Gesellschaft boog zich dit jaar over het celibaat van de priesters; het heeft van verdere dialoog met Oost-Europa voorlopig afgezien. Roger Garaudy, die te gast was, verklaarde dat het gevaar voor een „nieuw Stalinisme" in de communistische beweging duidelijk aanwezig is. De Berliner Konferenz zal alleen mensen uit de DDR en andere Oosteuropese landen trekken. De Praagse Vredesconferentie is dood, zelfs letterlijk nu haar grote voorman, professor Homadka, is gestorven. Het Secretariaat voor de Nietgelovigen in het Vaticaan werkt nog maar met één man aan één bureau.

Drs. Rood, toch nog in Praag geweest (maar Machovec niet te spreken gekregen): „Het zal weer helemaal van voren af aan moeten beginnen. Eerst door persoonlijke contacten. Later komen dan toch weer ooit de grotere platforms waarop gesproken kan worden. De mensen die de smaak van de dialoog geproefd hebben, raken die nooit meer kwijt. Het begint zeker weer opnieuw."

En Garaudy voegde daar enkele weken geleden aan toe: „Net als in het Vatikaan, dat vooruitgeschoven stellingen weer prijsgegeven heeft, zal ook in het Kremlin een nieuwe vooruitgang niet tegen te houden zijn.

De voortgang is onherroepelijk, zowel in het marxisme als in de kerk".

In kunst en religie maakt de mens zichzelf

door Yves Huon de Kermadec

Voor het bewustzijn van de moderne mens, dat bewustzijn-van-de-wereld is geworden, gaat de wereld een in zich gesloten geheel vormen en dan niet op het abstracte plan van de theoretische interpretatie, maar in de concrete kringloop van het leven, waarin de mens de wereld omvat en vermenselijkt en hij van zijn kant tot op de wortel van zijn bestaan door de wereld wordt overspoeld. In deze gesloten wereld wordt alles tot de "expérience vécue", tot de ervaring teruggebracht. Men vindt dan ook steeds minder mensen die door dogmatische speculaties of door esthetische theorieën geboeid worden. Of men wil of niet, de tijd van de transcendentie is voorbij. Voortaan zijn de mens en de wereld de enige twee spelers, voor een derde figuur is geen plaats, noch voor enige van buiten komende normering.

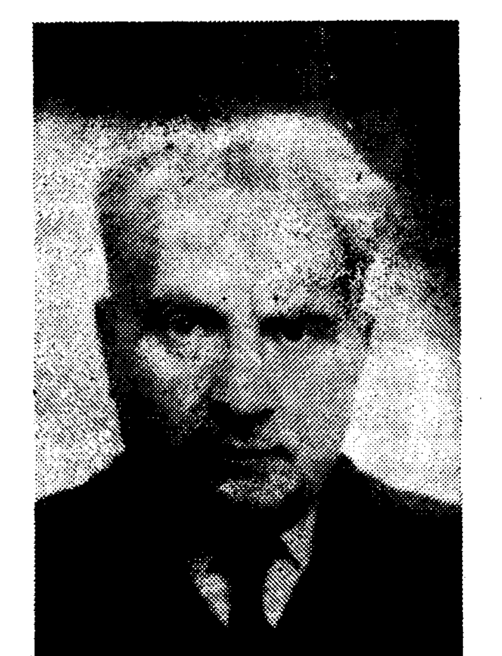
Deze nieuwe situatie heeft iets paradoxaals: zij voert zowel kunst als religie terug tot hun pr-reflexief uitgangspunt, tot de „naïeve" ondervraging van de wereld als existentieel raadsel; een raadsel dat opduikt uit een marge van binnenwereldlijke meerwaarde, waarbij de ruimte meer als veld van mogelijkheden wordt aangevoeld dan als terrein van verwerkelijking. De fascinatie die zo van de wereld uitgaat brengt met zich mee dat men een zekere afstand neemt en dat men de minstens impliciete zekerheid krijgt dat de door de raadselachtige marge geboden mogelijkheid samenvalt met een vrijheid, die zich aanbiedt als veelzijdig kunnen. Men zou hier van een incarnatie van de vrijheid kunnen spreken, maar dan van een vrijheid die in geen enkele vorm volledig kan worden uitgedrukt, zodat de vervulling, met de volheid die eruit voortspruit, slechts zin heeft voorzover ze een mogelijkheid aanduidt die niet aangesneden is en ook niet aan te snijden valt. En juist dit onuitputtelijke is het eigene van de vrijheid

Herontdekken

In dit perspectief moet men zeggen dat datgene wat kunst en godsdienst vóóronderstellen, herontdekt is en wel buiten de gegevens om, die door de historische evolutie en de religieuze en artistieke institutionalisering welke zij heeft voortgebracht, vaste voet hebben gekregen. Die vóóronderstelde basisgegevens komen langzamerhand bloot te liggen, nu de mens de wereld en zijn eigen aanwezigheid daarin, op directe en niet aflatende wijze gaat ondervragen. Kunst en religie vooronderstellen, dat het bestaan als een onverklaarbaar feit wordt ervaren, zij vooronderstellen de altijd actueel aanwezige mogelijkheid een gegeven situatie te overstijgen, zij betekenen openheid naar iets anders, waarop men geen vat heeft, zij houden tenslotte voor de mens het verlangen in, het raadsel tegemoet te treden, niet om het op te lossen, maar om het als teken van creativiteit en ontkenning van de dood in het centrum van zijn bestaant e plaatsen. Zo gezien krijgt het religieuze of artistieke bewustzijn een bemiddelende functie, die zich voltrekt door het te werk stellen van het vermogen — welke het bewustzijn dank zij zijn aanwezigheid aan de wereld heeft — om op de beleving van die wereld een zodanig licht te werpen, dat de contouren van een andere realiteit zichtbaar worden, in tekenen die de bekende werkelijkheid van binnen uit een tweede gezicht geven.

Complementair

Als uitdrukking van de zojuist omschreven beleving, verschijnen religie en kunst als twee complementaire functies die nooit in elkaars plaats kunnen treden: religie als datgene waardoor de „tweede" realiteit, die met de wereldlijke en menselijke werkelijkheid gegeven is, zich uitdrukt als „zijn" voor de mens en als ideale „vermenselijkte" verlenging van het bewustzijn, d.w.z. als goden of god; en kunst als datgene waardoor dit gegeven in staat blijkt om aan al het bestaande een nieuwe bepaling toe te voegen en wel juist in zover al het



LEOPOLD FLAM

Professor dr. Leopold Flam is geboren te Antwerpen in 1912. Hij is een uitermate controversiële figuur **in het Belgische leven. De Walen nam hij tegen zich in door zijn Vlaamse sympathieën; de Vlamingen door zijn radicaal socialisme; de socialisten door zijn anarchisme. In de oorlog werd hij gedeporteerd naar het concentratiekamp Buchenwald ('44-'45). Flam is hoogleraar in de filosofie aan de universiteit van Brussel, auteur van** een veertigtal boeken, die voor het grootste deel in het Nederlands zijn geschreven. **Enige van zijn meest recente werken, die in de Frans taal verschenen zijn „L'Homme et la Concience Tragique (Presse Universitaire de Bruxelles, 1964) en „Le Crépuscule des dieux en l'avenir de l'homme" (idem, 1966) (Le crépuscule des dieux - Götteidämmerung). Flam is hoofdredacteur van het filosofisch tijdschrift „Dialoog".**

bestaande in veelheid uiteenligt. Religie tendeert naar een overmaat van zijn; kunst naar overvloed van uitdrukking. Religie en kunst doen, onder dit aspect, een beroep op iets anders dan de gewone tijd en de banale ruimte. Daarmee breekt het ogenblik aan waarop de wereld in een inspirerend ander licht verschijnt, het ogenblik waarop het bewustzijn, intuïtief en affectief de totale werkelijkheid schouwend, zijn grenzen en zijn innerlijke beperkingen plotseling doorbreekt. In deze toestand van niet langer bepaald zijn, van vrijheid door verandering van horizon, verruimt zich het bewustzijn, — gerustgesteld, verrukt en ontzet — zonder zichzelf te verliezen.

Het komt mij voor, dat Raymond Abellio en Leopold Flam standpunten innemen die, hoewel ze tamelijk uiteenlopen, een helder licht op deze problematiek werpen. Als de eerste de kunst in functie van de religie beschouwt en de tweede het tegenovergestelde doet, dan plaatsen ze zich toch beiden op het standpunt dat — om Flams zegswijze over te nemen — „de mens alleen in zichzelf zijn bestaansgrond vindt" (la fondation de l'homme par lui-même). Abellio poneert dit met behulp van een fenomenologie van de geest, Flam middels een culturele antropologie. Ook benaderen ze beiden de kwestie vanuit een gerichtheid op de toekomst, waardoor een zeker revolutionair accent gelegd wordt. Ik zou kunnen zeggen dat ze al mensen van morgen zijn, vrij t.a.v. conventionele tradities.

Verwerping

Voor Abellio impliceert de religieuze bevrijding van het bewustzijn, als voorwaarde, het verwerpen van de illusie der een-dimensionaliteit, die geboren is uit het rechtlijnige karakter dat de historie heeft en dat niet toereikend is om de volheid van de werkelijkheid uit te drukken, die veeleer gekarakteriseerd wordt door de volledige dimensionaliteit van de bol. Deze verwerping veronderstelt een overwinning op de entropie: de vermindering van energie bij de verbrokkeling der vormen — een overwinning die als „basis moet gaan dienen voor het specifiek eigene van de kennis", doordat zij n.l. het eigenlijke „Ik" in de plaats stelt van het een-dimensionale ik, dat in de ondergang van de entropie wordt meegesleept. Dit ik wordt dan toeschouwer en getuige van de realiteit. Abellio identificeert dit ik met de „innerlijke mens" van St. Paulus; het is er op uit, niet — zoals het oneigenlijke ik het deed — de onbepaaldheid van de historie op te heffen, d.m.v. steeds weer vergeefse pogingen om op de buitenkant van de evolutie vat te krijgen, maar om het wezen van de evolutie te integreren, haar om te vormen door een beslissende daad, die haar niet ontkent, maar haar een ander aanzien geeft, en daarmee iedere oppervlakkige benadering van buiten af teniet doet.

Deze overwinning op de entropie, dit vervangen van het oneigenlijke ik door het eigenlijke Ik en deze gedaanteverandering van de geschiedenis, voltrekken zich in een dialectiek van twee in tegengestelde richting zich ontwikkelende fasen, die elkaar aanvullen tot een cirkelbeweging. Abellio spreekt hier van resp. „opneming" — opgaande fase van de eenmaking der zin — en „overschrijding" — neergaande fase van het ordenen der tekenen — onderling dialectisch verbonden door een spanning, tenderend naar een versterking én van de zin én van de tekenen. Volgens Abellio heeft de eerste fase altijd een religieus en de tweede steeds een kunstkarakter, met dien verstande dat religie en kunst dezelfde oorsprong hebben en allebei voor hetzelfde doel werken: de bevrijding van de wereld door en in het Ik. De fase van opneming brengt een reductie met zich mee die een zuiverdere werking heeft en het aan het Ik onmogelijk maakt zich als Ik te constitueren over de grenzen van de vormen heen en het tevens in staat stelt om zijn scheppende vrijheid uit te oefenen, teneinde in de bekende werkelijkheid een buitenwereldlijke dimensie te openen, dimensie die de wereld niet alleen sacraal kan maken, maar die ook ruimte schept voor een naar binnen gekeerde expansie. Vanuit dit oogpunt — dat duidelijk op de „toekomst" van het bewustzijn betrekking heeft — zien oosterse en westerse godsdiensten zich uitgenodigd tot een radicaal oecumenisme: de binnenwereldlijke transcendentie van de oosterse religies belet de geschiedenis om de wereld in haar ene dimensie op te sluiten, en de buitenwereldlijke transcendentie van de westerse religies verhindert dat de van de geschiedenis bevrijde wereld uit elkaar valt.



RAYMOND ABELLIO

Raymond Abellio is geboren in 1907 in Toulouse; hij volgde de Ecole Polytechnique en werd ingenieur. Aangetrokken door zowel het christendom als het marxisme sloot hij zich aan bij de linkse oppositie van de socialistische partij. Daarna was hij werkzaam binnen verschillende bewegingen gedurende de bezetting. Na de bevrijding moest hij uitwijken naar Zwitserland, totdat de chefs van de ondergrondse beweging uit de oorlog — waarmee hij vanaf 1942 relaties onderhield — hem zonder moeite deden vrijspreken voor een militair tribunaal.

Gedurende zijn onderduikperiode begon zijn literaire en filosofische aktivitit. Zijn eerste roman „Heureux les Pacifiques" (Flammarion, 1946) kreeg de Prix Saint-Beuve. De tweede roman „Les Yeux d'Ezéchiel sont ouvert" (Gallimard) verscheen in 1950. Daarna essays en filosofische werken: „Vers un nouveau prophétisme" (Gallimard, 1950), „La Bible, document chiffré", (2 vol; Gallimard, 1950) en „Assomption de l'Europe", (Flammarion, 1954) en nog later zijn grote meer klassieke werk „La structure absolu" (Gallimard, 196 4.)Zijn laatste roman „La Fosse de Babel" (Gallimard, 1962) is een vervlog van „Les Yeux d'Ezéchiel."

Overschrijding

Wat de tweede fase, die van de overschrijding, betreft: deze verplicht het Ik zich aan zichzelf uit te spreken tijdens heel zijn afdaling in en onderzoekingstocht over de wereld. Het is een poging van het Ik zichzelf te vertalen in min of meer aan de wereld ontleende vormen welke, in de mate dat zij inderdaad uit de wereld afkomstig zijn, bezoedelend werken. Deze fase is, hoe gevaarlijk ook, absoluut noodzakelijk voor het verwerven van een uitgebalanceerd Ik. Als het Ik hier niet aan toe zou komen, zou het met stomheid geslagen blijven en verstoken van de tekenen die de wereld te bieden heeft, terwijl zonder deze tekenen ieder symbool leeg zou zijn aan concrete zin.

Van groot gewicht hierbij is dat, volgens Abellio, dit rad van de dialectiek niet zou kunnen draaien als het Ik gedoemd zou zijn in een aristotelische vereenzaming te blijven steken. De uiteindelijke vorm van het Ik is het Wij, dat zijn model vindt in de totale eenheid van man en vrouw: met lichaam en geest geïntegreerde Eros, waarvan de man de fundamentele oorsprong is (levensbron) en de vrouw de uiteindelijke voltooiing (levensvolheid).

Dit is de blauwdruk van het goddelijke en de vergoddelijking, en van de uitbeelding van het transcendente. In deze zienswijze van Abellio vertegenwoordigt de Vrouw, zoals de Man haar in zijn gemeenschap met haar beleeft, zowel de voltooiing van de reductie der zin als de volheid van de ordening der tekenen. Zo is zij de éne horizon voor religie en kunst. De Vrouw die bevrijding brengt, die „westerse Gioconda", staat, een en al tegenwoordigheid en nabijheid, aan die ideale grens van de volheid van de tijd, waar nog niets verdord is en evenmin nog iets verwacht wordt, en waar niettemin alles nog voor ons ligt.

De afdaling van het Ik in de wereld, zijn meer of minder kortstondige incarnatie in de kunstvormen, heeft zowel een profaniserende uitwerking op de religie als een sacraliserende invloed op de kunst. Terwijl het religieuze aan informele zuiverheid verliest en iets fascinerends krijgt voorzover het door de kunstenaar voortgebrachte vormen aanneemt, roepen deze vormen van hun kant op tot ontmoeting met het religieuze. Abellio legt er dan ook de nadruk op, dat alle kunst „tussen twee polen balanceert": de ene streeft naar een ontnemen van werkelijkheid aan het object ten bate van zijn religieuze functie; de andere is gericht op een teveel aan werkelijkheid van het obxject of het teken, om het fascinerende element tot zijn recht te doen komen.

Dit betekent dat de kunst zich op twee referentiesystemen beroept, waarvan de ene door een gerichtheid op de waarheid (communie) geconstitueerd wordt en de andere door gerichtheid op de schoonheid (fascinatie).

Aan het open staan naar de waarheid ligt een religieuze inspiratie ten grondslag en deze gerichtheid heeft een ethische draagwijdte omdat ze aan het menselijk leven een Ikbetekenis geeft.

Het gespannen staan op de fascinerende schoonheid is van een wereldlijke inspiratie, omdat het menselijk leven daardoor op een loslaten van het Ik gericht wordt „aangezien de voorraad fascinatieëlementen onuitputtelijk is, even eeuwigdurend als het lichaam, zijn materie en het mysterie dat in het lichaam aan het werk is " Het religieuze probleem van de ethiek is dan ook „de fascinerende elementen voortdurend om te vormen in factoren van communie" — om de tekenen weer nieuw en ongerept te maken. Maar deze gerichtheid op de éénmaking van de zin zou geen consistentie kunnen krijgen, als zij zich de fascinerende oververwerkelijking der tekenen niet te nutte maakte „om tot verjonging en verhevigde intensiteit van het lichaam te komen."

Twee polen

Volgens Leopold Flam beschouwt men de religie over het algemeen als datgene wat de mensen bijeenbrengt. Men ziet de religie ook als een — al dan niet geopenbaarde — leer, als iets wat een middelaar in het spel brengt, als gemeenschap die een hiërarchie en gelovigen met elkaar verbindt. Durkheim houdt dat religie zich aandient als een fenomeen dat door transcendente en sociale geboden een band schept tussen de mensen. Voor Flam is religie datgene wat de mens ertoe brengt het feit, de eindigheid, het bepaalde, het gegevene te transcenderen.

Als men de religie vanuit het verschil tussen heilig en profaan beschouwt, ziet men aan de twee polen van deze spanning twee totaal verschillende gemeenschappen: de absoluut religieuze die alles sacraal maakt (mytische maatschappij); en de geheel profane gemeenschap die alles in het profane vlak brengt (consumptiemaatschappij). De kunst van haar kant kan niet worden gedefinieerd aan de hand van noties als het schone of het esthetische. Een vliegtuig is een kunstwerk van listige kunstmatigheid, geslepen intelligentie, techniek, technê. Kunst is een vreemdeling tussen het sacrale en het profane.

Nemen we de roman als voorbeeld: Th. Mann noemt zijn proza poëtisch werk Sartre *(Qu'est-ce-que la littérature?)* meent dat literatuur geëngageerd moet zijn. Het engagement is voor Sartre het tegenovergestelde van kunst, het maakt het verschil uit tussen proza en poëzie. Poëzie is voorwerp van kunst, ze is gesloten voor oningewijden, ze maakt engagementen onmogelijk.

Flam volgt Sartre hierin niet. Hij meent dat hij de juistheid van zijn standpunt in het sartiaanse theater zelf kan aantonen. In *Huis Clos* bv. presenteert dit zich als een domein in zich, een „tempel". Char levert het model van een poëzie die louter tempel is. Pierre Boulez heeft dit op bewonderenswaardige wijze begrepen: hij heeft voor *Le marteau sans maître* van Char een absoluut sacrale muziek gemaakt, nl. een electronische en concrete muziek.

Ontmoeting

De ontmoeting tussen het religieuze en de kunst speelt zich af op het niveau van de initiatie. Er bestaat tussen religie en kunst een zekere analogie, zoals tussen theïsme en pantheïsme. Het pantheïsme is een naturalisme, want men kan dit laatste definiëren als creativiteit van de totaliteit van het zijn zonder transcendentie naar buiten, of liever, met immanente transcendentie. Voor het pantheïstisch naturalisme is de wereld zonder god de wereld niet en is god zonder wereld geen god.

Zelfs het marxisme is op deze pantheïstische religiositeit geënt: dit blijkt in het respect voor de mens, en ook in de tolerante houding die de aanwezigheid van een veelheid van waarheden constateert binnen een waarheid die de wereld overstijgt. De veelheid verwerkelijkt zichzelf in een heterogene verstrooiing die het gegevene steeds te boven gaat.

Het centrale element van kunst en religie ligt in de zelfoverstijging van de Eros, die ook de agapè omvat. Vandaar de diep altruïstische inslag van Eros: hij zet ieder ik ertoe aan, zich in een ander terug te vinden.

Kunst en religie hebben de tendens om naar de kunstreligie te convergeren. Maar ze hebben evenzeer de neiging om uit elkaar te gaan, om van beide kanten een breuk tot stand te brengen. De religie die zich zuiver wil houden, doet een greep naar de absolute transcendentie en kiest God tegen de staat (Pascal, Jansenisme). Zij stelt het heilig-absolute tegenover het profaan-betrekkelijke. Voor Flam is het heilige, het ontijdelijke absolute dat geen enkele vreemde relatie kan verdragen. Het heilige maakt het ogenblik tot een nunc stans. En hier ligt het punt van convergentie met de kunst, want dit heilige, numineuse, laat zich alleen in een gedicht, een schilderstuk, een symbolisch beeld uitzeggen. Zo stelt bv. een portret de afwezigheid tegenwoordig, aanwezige afwezigheid. Kunst drukt de idee uit d.m.v. de grenzen en de afwezigheid door de tegenwoordigheid die op de afwezigheid betrekking heeft. Hierdoor betekent kunst bewustzijn van overschrijding. Met religie heeft zij gemeen dat ze „aandacht" is, d.w.z. opmerkzaamheid en toegewijdheid (Heidegger:andenken — zich herinneren, attentief zijn; rol van herinnering). Men moet onderscheid maken tussen traditie, die tot geschiedenis maakt, en inspiratie, die louter referentie is naar wat aan alle geschiedenis voorafgaat.

Kunst en religie ontmoeten elkaar ook in het geluk. Geluk is geenszins een toestand van de ziel, het is een zijn-met-de-anderen. Subjectief valt geluk samen met „ik ben". Het leidt tot een gemeenschap met gesloten karakter die initiatie impliceert, d.w.z. een samen te bereiken totaliteit van eenwording.

De Renaissance openbaart zich in een uniek en buitengewoon fenomeen: de kunst-religie en de cultus van het genie. Van dan af wordt de totaliteit van de moderne mens gekarakteriseerd door de kunst-religie, die zich zo ver uitstrekt dat ze wetenschappen en techniek omvat. Onder deze gezichtshoek heeft de kunst de neiging zich voor de religie in de plaats te stellen en op haar beurt de universele toegang tot alles te worden. Van versiering en opluistering van het leven, is



ze er dan het essentiële bestanddeel van geworden.

In deze moderne dimensie komt, dank zij een „religie" van de scheppende wil van de mens, een creatieve subjectiviteit naar voren, die voert tot het maken van de mens door hem zelf. De kunstenaar is de held van deze kunstreligie; het maakt hem tot een geïnspireerd, goddelijk, buitengewoon wezen. Hij is de ziener, gemaakt voor de aanbidding.

„De kunst-religie vond haar grond in een nieuwe religiositeit, de filosofische godsdienstigheid zoals Spinoza die formuleerde — door Karl Jaspers later het filosofisch geloof genoemd." Deze religiositeit is in subjectiviteit gegrondvest en wil van objectief gezag niets weten. Het individu is het centrum en stelt het „cogito" in de plaats van het „credo"; een werkzaam cogito, ingesteld op actie, dat de praktijk niet schuwt. Het op de aktiviteit gerichte denken fundeert de kunst-religie, het maakt van de kunst een realistische en universele godsdienst, die aan de wereld een betekenis geeft en de mens verzoent en troost, doordat zij hem aan de eenzaamheid ontrukt.

Op dit niveau voert de kunst de natuur terug naar de eerste scheppingsdag, waarop zij een meer concrete en directe kijk geeft. „De moderne mens is realistisch en veelbetekennd. Hij heeft het geloof in geschapen zijnden en in een bschermend, troostend Opperwezen verloren. Voortaan zoekt hij troost in de kunst-religie." Die troost is gelegen in de Aufhebung, de overschrijding. Zij bewerkt de concrete volmaking. Onder dit aspect tovert de kunst ons de stralende, weelderige samenleving voor, waar geluk en wellust tot paradijs worden. Kunst is het hervonden paradijs.

Essentieel

„De geboorte van de kunst-religie schijnt de essentiële karakteristiek van de moderne mens te zijn, zowel in zijn bourgeois- als in zijn socialistische fase. Kunst-religie is het fundamentele fenomeen dat het totaal van de westerse beschaving in zich bevat. Het heeft een eind gemaakt aan de oude metafysiek, die de wereld van buiten af tracht te funderen. Kunst-religie „ontdekt de betekenis van de wereld door het werkstuk. Dit is op de eerste plaats zintuigelijk, maar wel vol betekenis .. Het is eerst vooral een object voor toeschouwers, iets wat bemiddelt tussen de orde van de objectieve wereld en de subjectiviteit." Langzamerhand „verandert het object zichzelf in een betekenisvolle wereld en daarmee verschijnt de kunst als object." Deze vorm van kunst heeft geen bemiddelende funktie, zij komt niet buiten zichzelf. Hier worden teken en betekenende, subject en objet, aan elkaar gelijk. Zo komt de kunst op een ander plan te liggen: ze verwijst niet meer naar iets wat buiten haar zou liggen. Het surrealisme heeft in deze verschuiving een belangrijke rol gespeeld. „Doordat de kunst-religie het sacrale weer een plaats geeft in een wereld die alleen ingesteld was op het praktisch nut, verandert ze het kunstvoorwerp in kunst als object, in een lichtende wereld, tastbaar en concreet, eerbiedwaardig en wonderbaarlijk. „Zo wordt ze de surreële werkelijkheid die het dagelijks leven van binnenuit omvormt; ze is de dag van de macht der alledaagsheid „De sublieme wereld ligt niet meer elders, maar overal; alleen men moet hem kunnen ontdekken."

"Zo beantwoordt kunst-religie aan de essentiële gerichtheid van de westerse mens, die herhaaldelijk door de westerse denkers geformuleerd is: de schepping van hemzelf door hemzelf. Want de mens zelf wordt tot kunst-als-object, die hij tot stand brengt door zijn samenleving, zijn woonplaats en zijn intersubjectieve relaties zo om te vormen, dat ze een zin krijgen die boven het toeval uitgaat, de zin namelijk van zijn groeiende vrijheid en autonomie".

De religie is uit de kunst

Er was een religieuze kunst, die voortkwam uit de volheid van een door allen beleden geloof, er is een met enige goede wil religieus en met enige kwade wil romantisch te noemen kunst, die zijn wortels heeft in de ervaring van een tekort, van de afwezigheid van geloof. Het religieuze élan dat eens gestalte heeft gegeven aan de romaanse en gothische kathedralen vindt geen uitdrukking meer in de kunst (een romantische kathedraal), maar veeleer in de techniek.

Sinds tijdens de renaissance de bestorming van de hemel — een opvlucht zonder vleugels, die weigerde acht te slaan of gebruik te maken van de zwaartekracht — is afgelost door een systematische horizontale progressie, die de mens tenslotte ook leerde vliegen, overschrijdt de mens zichzelf op een veel zelfverzekerder manier in de constructie van zowel schone als sacrale én functionele „kunst—werken" als de fusée en de Apollo zoveel dan in de artistieke verbeelding.

Aldus Charles Wentinck, eens een van Hollands meest invloedrijke beeldendekunst-critici, nu „écrivain d'art", die door ons werd opgezocht op zijn seigneuriaal domein in het vlek Saumane in de Alpes de Provence. Wentinck noemt zichzelf tot ergernis van links en rechts graag krypto-katholiek, het geloof, dat een skeptische god in Frankrijk op het lijf geschreven is. Hij heeft een van de belangrijkste bijdragen geleverd tot de opvoeding van naoorlogs Nederland tot de notie van de „moderne kunst", maar is niet volmaakt gelukkig met de overwinning van de door hem bepleite zaak, omdat deze meer geloof heeft gevonden dan hem lief was en veel minder begrip (en in het geheel geen intelligente tegenspraak). De kunst van het tekort paradeert — dat heeft Wentinck op haar tegen — als een kunst, die spreekt vanuit de volheid van een zeker weten omtrent de verlossing.

De werkelijke religieuze impuls is dus, aldus Wentinck, uit het lichaam van de kunst getransplanteerd in dat der techniek (zelfs de kunst van de renaissance was, voorzoveel zij werkelijk groot was en nieuw, een kunst, die meer eigenschappen gemeen had met de moderne techniek dan met de moderne kunst), de nieuwe Michelangelo's en Leonardo's heten Oppenheimer en Wernher van Braun, er is een door technici en publiek gemeenschappelijk beleden metafysisch vertrouwen in de techniek. Dat werd het meest onmiddellijk openbaar op een heilsdatum als die, waarop men er getuige van was dat Adam voor het eerst voet zette op de maan. Zonder het te willen schakelden zowel de ruimtehelden als de tv-commentatoren als het overnachtende publiek over van een toon van profane trots op een religieus taalgebruik. Van toeschouwer werd men deelnemer aan een rite, die alleen door de commentaren van de in allerijl geraadpleegde theologen werd verstoord. De beeldende kunst kan zich wellicht optrekken aan de ruimtevaart, maar zij is zelf geen ruimtevaart. Zij doet alsof Het goddelijke spreekt niet meer in de kunst, die veeleer een „de profundis" is geworden, dat echter wordt verstaan — en vaak gezongen — als een magisch machtswoord uit den hoge.

In de beeldende kunst van nu overheerst, aldus Wentinck, het wanhopige geloof, dat voortkomt uit twijfel of uit de pijnlijke zekerheid, dat men zijn geloof verloren heeft, terwijl men weet dat men niet kan leven zonder geloof. De kunst heeft veel van een romantisch geloof (Arnold Hauser: „de romantiek belijdt altijd het luidruchtigst wat zij het sterkst betwijfelt"). Er is dus niet zozeer sprake van een religieuze inspiratie binnen het domein van de kunst alswel — in enkele gevallen, die het hele fenomeen rechtvaardigen — van een authentieke inspiratie, die voortkomt uit het inzicht in het ontbreken van een werkelijke religie. De kunst legitimeert zich nu door dit tekort voelbaar en creatief te maken en vaak door erop te wijzen, dat deze ervaring van tekortschieten niet zozeer te maken heeft met de



Charles Wentinck

ontdekking dat de hemel onbereikbaar is alswel met het gevoel de aarde te ver achter zich te hebben gelaten.

„Religeo" betekent zoiets als „binding", de contemporaine kunst blijkt vaak met de grootste overtuigingskracht te spreken waar zij zich specialiseert in het zoeken naar de mogelijkheden tot een re-ligeo, een herbinding van de van zijn oorspronkelijke geborgenheden vervreemde mens met de onveranderlijke krachten der natuur. Wentinck doelt hier met name op de stromingen in de moderne beeldende kunst, die aan de overmacht van het ehthnische en animale over de door de mens geschapen kunstmatige wereld herinnert: zie het werk van de Spaanse schilder Tapiês, die de langzame verwering, teweeg gebracht door een voor de mens onvoorstelbaar tijdsverloop, in kaart tracht te brengen, aan de Amerikaanse „action-painters", die het schilderij hebben gedefinieerd als een vlak waarop niets anders te vinden dient te zijn dan de sporen van die onveranderlijke rituele handelingen, waarop een schilder is aangewezen.

Afgekorte vorm

Voorts kan men denken aan schilders als Dubuffet, die in zijn grafiek een oneindig langzame evolutie in afgekorte vorm tracht te reproduceren, en Wols, die de langzame vernietiging waaraan alle beelden zijn prijsgegeven, tracht te concentreren in een beeld van de eeuwige ondergang. Het is moeilijk vol te houden — en Wentinck is de laatste, die het zou willen volhoud!/z — dat deze schilders moeiteloos te passen zijn in het door de theoretici der moderne kunst opgerichte beeld van een „progressieve" kunst. Voorzover deze kunst religieus is is zij ook protet tegen de beeldreligie van de vooruitgang. Deze kunst is — Wentinck wil overigens aan deze termen geen waarde-oordeel verbinden — veeleer romantisch-reactionair dan rationeel-progressief: zij wijst terug naar de bronnen van het leven, naar de oorsprong van de mens, naar alles wat onveranderlijk is en waaraan de mens ontrouw is en moet zijn. Zij stelt voor de lineaire, doorstromende, zich nooit herhalende historische tijd, die een begin heeft en een voleinding, de cyclische, eeuwig in zichzelf terugkerende, zichzelf altijd reproducerende tijd in de plaats. Deze kunst is dus contra-revolutionair, protest tegen de (kunstmatige, door mensen gebouwde) wereld en alle civilisatie in naam van een natuurreligie. Schilderijen worden aldus tot de laatste stukken niet-kunst in een integraal artificiële wereld, en tot de laatste ex-voto's van een oer-religie.

Maar er is toch ook 'n andere analytische, exact formaliserende kunst, die in harmonie leeft met de technische vooruitgang en die niet terugverwijst naar de „natuurlijke" oorsprong van de mens maar vooruit naar een volkomen kunstmatige, integraal geconstrueerde wereld. Wentinck vindt dat ook op het progressieve karakter van deze kunst, waaruit alles wat niet tot maat en getal kan worden herleid is uitgebannen, nog wel wat valt af te dingen. Anderzijds zou men deze kunst juist wel „sacraal" kunnen noemen, maar helaas gaat het om een geloof in waarden, die door de techniek aan de kunst heeft geabdiceerd ten gunste van een Mondriaan bevestigt vooral, dat de kunst heeft geabdiceerd tengunste van de kunstmatigheid van de techniek.

Het belang van deze abstract-geometrische kunst is waarschijnlijk, dat zij ons onder ogen brengt, dat het rationele technische denken door godsdienstige aandriften wordt beheerst. In het neo-plasticisme vindt men de mystiek van de techniek in reincultuur, maar ook onvermijdelijk een ontrouw aan het technisch denken, omdat dit mysticisme de techniek, die het aanschijn der aarde heeft vernieuwd van haar uniek karakter historisch karakter berooft door haar vooral te beschouwen als een manifestatie der eeuwige wetmatigheden en als een model van de „harmonie der sferen", waarin de esoterische leraren altijd al een rechtstreeks inzicht vergund is geweest.

Men zou Mondriaans ikonen „religieuze kunst" kunnen noemen, als zij er niet aan herinnerden dat de werkelijke religieuze kunst elders gezocht moet worden: Kaap Kennedy.

M.B.

…ngebouwde …evolutie

…oor Urias Nooteboom

…nst en religie; twee begrip…, die naar de schijn nogal …makkelijk aan elkaar gekop…ld kunnen worden. Het is dan …k niet zo heel merkwaardig, …t er wel eens gesteld wordt, …t alle kunst zijn basis vindt in …n vorm — welke dat dan ook …jn moge — van religie.

…uit dat standpunt redenerend was …kunst overigens in eerste instantie …er rite; een manifestatie van een …gieus gevoel met een magische …dertoon. In die zin heeft men ook …ijk. wanneer men aan de primitieve …stuitingen religieuze aspecten toe…t. De afbeeldingen van dieren — …de grotten van Lascaux en Altemi… — bevorderden een goede jacht; … sculptuur van een zwangere …uw bevorderde de vruchtbaarheid. …n beeldde de vervulling van een …ens uit. De goden — zo er al …ake van een godsbeeld is — of een …der buitenmenselijk wezen droegen …g voor de vervulling van die wens. … hierboven geschetste opvatting in…e de vroege kunstwerken kan over…ens niet anders gezien worden als …n interpretatie, want er zijn kunst…torici en godsdienstvorsers, die te…n deze uitleg wel bezwaren inbren…n.

…nvloed

…aar in voortschrijdende beschavingen …rdt het wel hoe langer hoe duidelij…r, dat de religie in ieder geval …vloed uitoefende op de kunstuitin…n, in de ene godsdienst blijkt de …nst meer geïntegreerd dan in de …dere. Voorbeelden: Baäl was een …d die afgebeeld mocht worden. De …dzonen, die de farao's waren in …ypte werden vele malen geconter…t. Daartegenover staat het gebod …n de Joden — later komt het weer …ug in het Mohammedanisme — gij …geen gesneden beelden vervaardi… van Jaweh. Noch ook was het de …en toegestaan het opperwezen te …bidden in symbolische voorstellin…n.

…tuurlijk staat of valt de religieuze …st niet met het al of niet mogen …eelden van de godheid, want er …t daarnaast nog genoeg over: het …wen van tempels en bijvoorbeeld …organiseren van de liturgie van …eredienst. Ons huidige toneel kan …taan zijn vanuit de gebedsdienst. … priester reciteerde teksten. Ten…de de monotonie te doorbreken …am er een andere spreker bij enzo…orts. De godsdienstviering leidde tot … vorm van totaaltheater, waaraan … zorgvuldig samengestelde eucha…tieviering eigenlijk een goed voor…eld is. En dan zijn we ook weer …geland bij de katholieke kerk die … West-Europa een tijd de bron is …weest van zo ongeveer alle kunst. In … middeleeuwen was de kerk de gro…maecenas, protegeerde alle kunst en …t bijna niet toe dat er buiten haar … iets aan kunst geproduceerd werd. … kerk verketterde in die tijd ook …heel spoedig schrijvers, maar heeft …t kunnen voorkomen, dat er in de …uwkunst tal van ketterse elementen …taan. Een Italiaan, Fulcanelli — … wie nauwelijks bekend is of hij … leeft of al overleden is — heeft … boek geproduceerd, waarin hij de …ddeleeuwse kathedralen ontleedt en …t op alle ketterse zaken, die er een …ats in kregen door alle vormgevin…heen. De ketterijen werden er in …racht ten koste van de „rechtzinni… opdrachtgevers"

…utonoom

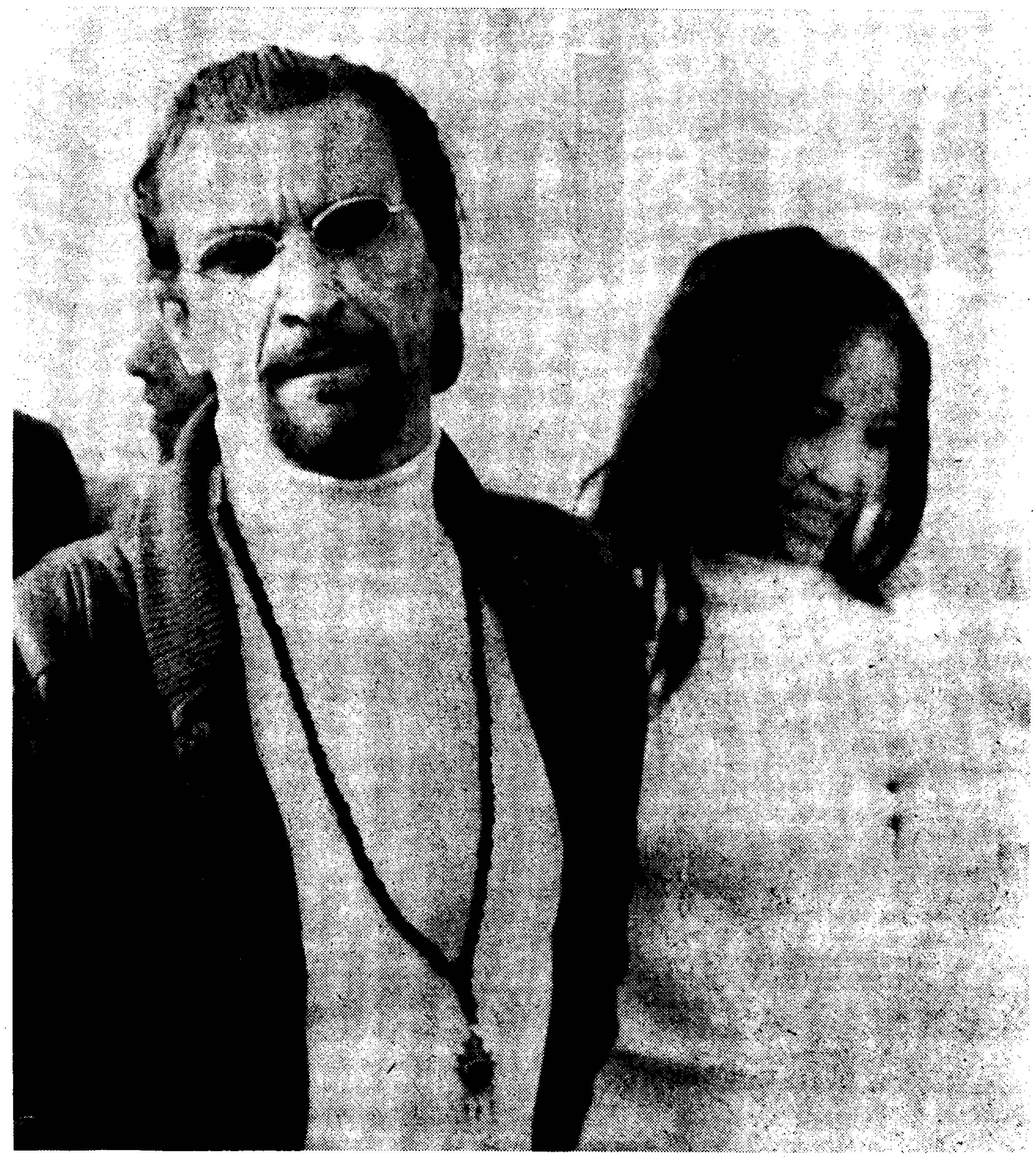
… renaissance pas weet de kunst los …weken van de kerk — er blijft …eraard kerkelijke kunst bestaan — …een zelfstandige vorm te geven. … wordt dan ook gebruikelijker een …twerk als autonoom te zien, dit …eer daar de kunstenaar zich weet …ontworstelen aan het idee, dat hij …ambachtsman is (wat hij overigens …dient te blijven). Vanaf die tijd let … op de individuele plaats van de …tenaar. Dat daar aandacht aan be…d wordt is goed, maar de kunste…gaat zich zozeer als individu op…n, dat hij de grenzen vergeet en …elf isoleert. De kunst wordt dan … religie (en is dat voor een deel … waarin men een reden kan vin…voor het feit dat de kunstenaar zo …lijk in de maatschappij geïnte…erd kan raken. De kunstenaar heeft …zelf verheven tot een soort mythe. … hiermee duidelijk gemaakt wil …is dat er in ieder geval verbanden …aan tussen kunst en religie. De …ingen over het hoe en waarom … die relaties lopen echter uiteen, …een te lezen valt uit de gesprek… die de filosoof Yves Huon de …adec en de kunstcriticus Mr. …ten Beks hadden met onder ande…bellio, Maurice Bejart en Charles …nck.

…zeer echter de meningen ook …en lopen; zekere is dat kunst … de mens altijd een vorm … bewustwording van zich… — kwaliteiten en denkwij… — is geweest. En dat houdt …dat kunst een soort van in…ouwde revolutie kan zijn — …misschien ook wel geweest …in de oorsprong — in de …, in het christendom en in …ele maatschappij, maar daar … noch de kerk, noch het …istendom, noch de maat…appij — en wat het ergste is …noch de kunstenaars zich …rtdurend van bewust.

Maurice Béjart: … de dans is een rite…

door Maarten Beks

De religie is beleving van de eenheid van de mens met, het Zijn, de kosmos, met God, en de kunst is de tastbare manifestatie van de religie. Met andere woorden: de kunst is de incarnatie, de afdaling in het vlees van de gesteldheid van de geest, die wij religie noemen. Daarom is het sacrale is de enige bron van de artistieke inspiratie. Dat geldt voor alle kunsten, maar het geldt in de meest manifeste zin voor de dans, want de dans IS een rite en naarmate het element "rite" in de dans wordt onderdrukt om andere intenties te realiseren, ontneemt men ook het dans-karakter aan de dans. Dat wil zeggen, dat iedere dans, hoe triviaal ook, nog als dans herkenbaar is, omdat en voorzover daarin een vonk van de sacrale oorsprong van de dans is bewaard. Ga een willekeurige dancing binnen: een man en een vrouw dansen en altijd is er een ogenblik waarop hun lichamen volkomen dezelfde bewegingen maken. Ze zeggen geen woord, ze kennen elkaar niet, zij zouden er met geen woord over kunnen spreken, maar toch gebeurt er volstrekt onverwacht iets dat alleen als volkomen eenwording kan worden aangeduid. Zij kennen elkaar dan beter dan wanneer zij urenlang aan hun tafeltje met elkaar hadden blijven praten.



Maurice Béjart

Zo spreekt Maurice Béjart, leider van het „theatre van de XXste Eeuw", verkrachter van de goede smaak, van het „ballet" en van de „intelligentie van de heer Descartes" terwille van het eerherstel aan de dans. Wij dachten na het zien van het ballet „Donkere Nacht" op teksten van San Juan de la Cruz, dat deze Don Juan der dansculturen het hoogste woord zou spreken vóór de eenheid van kunst en religie. Die verwachting wordt ingelost: Béjart's optreden zelfs tijdens een interview, incarneert de waarheid van zijn theorie over de dans. Hij hoeft zich niet, zoals Valéry aanbeval, te excuseren alvorens over de kunst te spreken, hij danst zijn reflecties, zelfs nadat hij het gebaar heeft gemaakt om te gaan zitten; het is een hogepriesterlijke dans. Béjart is een verpletterende persoonlijkheid — zo, tijdens het gesprek laat hij zich zelfs meer als derwisch kennen dan op het toneel — en dat is iets waar de interviewer, die meende wat sierlijke twijfel te kunnen aandragen tegen een misschien te vast geloof, niet op gerekend had. Van zijn ballet komt ten overstaan van deze dans dan [illegible] tot zijn recht. Hij laat Béjart dus spreken.

Voordelen

De dans, aldus Béjart, heeft alle voordelen van de laatkomer. Tijdens en na de renaissance hebben alle kunsten de heilloze weg van het „l'art pour l'art" ingeslagen. Er ontstond een autonome schilder- en beeldhouwkunst, een autonome architectuur en een autonome muziekcultuur, heilsfeiten waarmee de geschiedenis van het grote onheil, de splitsing van kunst en religie, een aanvang nam. Maar er is geen autonome danskunst ontstaan, omdat de dans op het moment, waarop dit had kunnen gebeuren, tijdens de renaissance, al uit de tempel verdreven was. De priesters en gelovigen zongen in kerken, verlucht door de meesterwerken van de schilders en beeldhouwers, maar zij dansten allang niet meer. Daarom is de dans in een prepuberaal stadium blijven steken en daarom is er nu hoop voor de toekomst van de dans. Want het is belangrijker, zo bezweert Béjart, dat de gelovigen dansende priesters voor zich hebben, dan dat hun kerken met schilderijen zijn verlucht.

Is het dan niet beter doenlijk, vragen wij, om van de dansers priesters te maken en van het theater een kerk dan om de bedienaren van het woord weer te leren dansen?

Béjart is er niet zeker van of het mogelijk is een theatervoorstelling tot een Mis te maken". Men probeert alles, ik voorop, maar ik geloof nog steeds, dat er alleen een Mis kan zijn als de mensen, die daarvoor bij elkaar komen, deel hebben aan hetzelfde geloof. De mensen die naar het theater gaan. hebben niet noodzakelijk hetzelfde geloof, men zou het hun eerst moeten geven.

Achteraf realiseert men zich dan dat [illegible] gen te werpen, dat het in de theorie van Béjart toch juist de dans is, die ons het geloof teruggeeft, „een uitwendig teken, waardoor genade wordt aangeduid en gegeven", maar het woord „sacrament" is merkwaardigerwijs niet gevallen, misschien omdat de vraagsteller het sacrament vergat voor de „sacrilège", de godslastering. Hij vroeg zich namelijk af of er in het moderne theater niet een tendens waarneembaar was om het sacrale te benaderen door zo scherp mogelijk het negatief daarvan, in de vorm van een „Messe Noire". van een „Passie-verhaal volgens de goddelijke markies". te rekenen. Béjart wil daar niets van weten. „De dans is de kunst, waar de menselijkheid het onmiddellijkst bij betrokken is, de dans is niets anders dan het menselijk lichaam. Als het waar is dat God de mens naar zijn beeld heeft geschapen vindt men God nooit zo onmiddellijk weerspiegeld als in de dans. Het is mogelijk vierkante, kubische en zeer langgerekte beelden te maken, je kunt schilderen met verf, met modder en met stront, er is een functionalistische architectuur naast een neo-barokke architectuur, maar als er ergens iets danst weet men dat men met een menselijk lichaam te doen heeft en dat is sinds de schepping hetzelfde gebleven. En daarom is de dans altijd het dichtst bij God gebleven. Omdat de dans samenvalt met de mens. En met de erotiek? Als het goddelijke het meest samenvalt met het menselijke in de dans kan men dan ook niet besluiten tot een identiteit van het sacrale element in de dans met de vormen der erotiek?

In zekere zin wel, vindt Béjart. Dat wil zeggen: de religie kent twee [illegible] erotiek: totale onderdrukking en totale beheersing in de zin van: zich meester maken van. Om een zekere ascese te bereiken moet men de erotiek uitbannen of er zich van bedienen hetgeen in wezen hetzelfde is.

Erotiek

In het boeddhisme staat deze methode van het zich ten nutte maken van de erotiek bekend als het tantrisme, maar ook in alle andere grote religies, ook die, welke ascese en onderdrukking identificeren, is deze notie op een min of meer officiële wijze in ere gebleven! Zo hebben alle mystieke dichters zich bediend van een symboliek, die van a tot z erotisch is. Ik ben ervan overtuigd dat de beheersing, het zich meester maken van de erotiek een uiterst belangrijke zaak is — de dichter van het Hooglied, St. Jan van het Kruis en Teresa van Avila zijn mijn getuigen — maar ook — attention — een bron van ergerlijke misverstanden, van de kant van degeen die er kennis van neemt, maar ook van de kant van hem die er zich van bedient. Wie deze krachten aan de oppervlakte laten komen gaat om met atoomenergie, met de kans op creativiteit en op totale destructie. Wij, die voor de weg van de beheersing gekozen hebben, gaan met ontzettend gevaarlijk springstof om, de ene keer ontdekken we de kracht van de erotiek, de andere keer staan we tegenover …. enfin, n'importe quoi, de duivel weet wat, het laagste niveau. Hooglied en liederlijkheid.

Is het voor de beheersing van de erotiek of — met andere woorden — voor het dansen van de erotiek (het tegendeel misschien van erotisch dansen) niet noodzakelijk, dat men voorkennis heeft van de taal van de dans? Kennen wij die taal, kunnen wij hem nog leren, nadat we hem zo grondig, met zoveel intellectuele inspanning, hebben afgeleerd? De taal van de dans is een universele taal, die door een cultuur kan worden verrijkt en verarmd. Helaas zijn de minst „dansante" volken verzameld in het „Europa van de vijf" en dat zegt wel wat over onze cultuur. De enige volken ter wereld, die deze taal volledig van hun lichamen hebben vervreemd, zijn de volken van de gemeenschappelijke markt, de Hollanders. de Belgen, de Fransen, de Zwitsers, de Italianen én de Engelsen. Spanje, de volken van het oosten, Griekenland hebben de dans bewaard evenals de Afrikaanse volken. Alleen die landen, die gedronken hebben van die merkwaardige cocktail van neoplatonisme, aristotelisme en christelijke godsdienst weten niet meer hoe zij moeten dansen. Maar ga eens een café in willekeurig welk dorp in Griekenland binnen. Altijd staat er wel iemand op omdat hij behoefte heeft om te dansen. Hij weet zich volledig uit te drukken. Het is geen vertoning, het heeft niets van een erotische manifestatie, „it's a living dance", een manier om zich mede te delen. Dat is bij ons ondenkbaar, maar de toestand is niet hopeloos. Veel tekenen wijzen erop, dat het humanisme zijn beste tijd en dat de dans zijn slechtste tijd gehad heeft. Misschien vinden we onze woorden terug als we ervan leren afzien alleen betekenis toe te kennen aan het woord, die tekenen zijn er.

Spontaan

Op deze plaats had ik natuurlijk de nieuwe riten door spontane generatie tot ontwikkeling gekomen in de hippie- en de pop-cultuur en de theorieën daaromtrent van de onvermijdelijke Macluhan ter sprake moeten brengen, maar omdat ik van het begin af al had willen weten wat de danser Béjart denkt van het ballet vroeg ik op dit ogenblik of Béjart een verband ziet tussen het verdwijnen van de dans in de landen van het Europa van de Vijf of Zes en het ontstaan van de balletkunst. Als verwacht luidde het antwoord bevestigend, omdat het ballet bij uitstek de kunst is om mensen te leren dansen die het niet kunnen. De balletkunst was een geniale rationalistische uitvinding, gedaan onder het



bewind van Lodeijk XV, om nog duidelijker te zijn: onder het bewind van Descartes. Het ballet leert mensen, die vergeten hebben hoe zij moeten dansen, met wiskundige methodes opnieuw wat dansen is. Men leert het intellect wat de intuïtie heeft afgeleerd.

Maar behoort dat, durf ik opwerpen, niet tot het program van alle westerse kunst, dat men tracht te vergeten — methodisch minstens — wat men intuïtief weet om het daarna te kunnen heruitvinden met de middelen van het intellect om daardoor zijn intuïtie te kunnen beheersen?

Prachtig, meent Béjart, als men tenslotte zijn intuïtie maar terug vindt. Als men die niet meer op het spoor komt, is het alleen maar verschrikkelijk. Een danseres, die er na tien jaar taaie studie van het klassieke ballet, gedurende een ogenblik in slaagt terug te keren — of in te keren — tot de beginselen van de dans, maakt dat ik meer dan accoord ben met dit program. Maar als ze daarin faalt zie ik niets voor me dan een overgecompliceerde machine, die de eenvoudige bewegingen van een mens tracht te imiteren.

Nieuwe kans

Men zou zich, zoals wij toen, kunnen afvragen of men de mensen nu opnieuw kan leren dansen door het ballet af te schaffen. En of de kerk tot de sacraliteit van de dans zal terugkeren door afstand te doen van de vormen van gestiek die zij daarvoor in de plaats heeft gesteld. Met andere woorden: ziet u, mijnheer Béjart, heil, dat wil zeggen een nieuwe kans voor het heilige in de desacralisatie van de kerk. in de afschaffing van het latijn en gregoriaans en van de danspasjes in te studeren voor een mis met drie heren?

Béjart: de kerk maakt een zeer moeilijke beproeving door. De kerk dient zichzelf in zijn totaliteit in discussie te stellen. De tijd vraagt om een reformatie en het is tragisch dat de kerk daarop antwoordt met concessies. Maar door het doen van één modernistische concessie per dag bewerkstelligt men niet, dat men zichzelf na tien jaar heeft hervormd tot een kerk, die de uitdrukking is van de religieuze ervaring van die tijd".

"Ik word vaak door monniken benaderd met de vraag of ik kans zie iets van mijn ideeën omtrent de vernieuwing van de dans te realiseren in het verband van een gemoderniseerde godsdienstoefening. Mijn antwoord moest na rijpe overweging altijd zijn, dat het niet goed is even het theater te verlaten, omdat de kerk een concessie aan de dans wil doen. Het resultaat is niet, dat de taal van dans opnieuw in de eredienst wordt geïntegreerd, het resultaat is „café chantant" en dus is het beter dat ik de kerk en de reformatie verdedig in het theater dan dat ik op die manier naar de kerk ga.

„Men overwint zwaartekracht met middelen van zwaartekracht"

De mystiek, de theologie en de regels van het spel

Als men de Jupitersymphonie van Mozart van hoger muzikaal gehalte acht dan Mozart's Krönungsmesse en wie vindt dat niet — drukt men daarmee ook uit, dat men de religieuze kwaliteit van de symfonie hoger aanslaat dan die van de mis. Ik zie geen enkele mogelijkheid om te onderscheiden tussen goede profane en goede religieuze muziek, dat wil zeggen: ik geloof niet, dat er een profane muziek van hoge kwaliteit bestaat naast een religieuze muziek van — bijvoorbeeld — lage kwaliteit. Slechte "religieuze" gebruiksmuziek is dus niet religieus, omdat er geen sprake is van muziek.

De geringe muzikale kwaliteit van de walsen van Strausz heeft niets te maken met het genre-karakter, de profane functie van deze composities, maar met het feit, dat de maat der menselijkheid althans in deze driekwartsmaat nauwelijks wordt overschreden. Een wals en een popsong kunnen dus, hoezeer zij gerubriceerd zijn als profane gebruiksmuziek, dus meer religieuze (en dus meer muzikale) betekenis hebben dan een devoot kerklied. De melodie van Bachs beroemdste koralen is, zoals Albert Schweitzer heeft aangetoond, ontleend aan uiterst profane en soms niet weinig scabreuze Duitse liedboeken. Muziek is alleen muziek voorzoveel zij aan de menselijke maat der muziek ontstijgt. Zo improviseerde voor ons Bernard Coutaz, musicoloog en directeur van de grammofoonplatenmaatschappij „Harmonie Mundi", gespecialiseerd enerzijds in de uitgave van moderne muziek — de Lucaspassion van Krystof Penderecki, „le Marteau sans Maître" van Pierre Boulez — en van oude polyfonische muziek — Monteverdi, Gesualdo, Orlando di Lasso, Perotinus, Guillaume des Messieux — bij voorkeur die, welke in de handboeken van twintig jaar geleden volmaakt onuitvoerbaar werd genoemd.

Glashelder

Coutaz draagt zijn pascaliaanse inzichten op een glasheldere, maar wat ongeduldige manier voor, alsof van hem, een mysticus, om scholastieke argumenten wordt gevraagd. Coutaz gelooft in de muziek, hij wil er niet over discuteren, maar omdat hij een Fransman is wil hij het er aan tafel wel over hebben en dan praat hij bij voorkeur over het soort muziek, dat hij alleen heeft kunnen horen, omdat hij zelf voor een uitvoering — door steeds opnieuw te ontdekken groepjes, die ook het onmogelijke hebben gewild — zorg te dragen. Coutaz gelooft in de muziek zoals Béjart gelooft in de dans: Ontneem het sacrale karakter aan de dans (muziek) en men berooft de dans van zijn danskarakter, de muziek van de muziek. En anderzijds — zie Béjart — men kan zich de muziek niet zo triviaal denken of zij bewerkt gedurende een ogenblik nog wel zoiets als door Béjart werd waargenomen bij de bestudering van paren betrokken in gezelschapsdansjes op het ritme van de triviale tonen van foxtrot, slowfox en Engelse wals. Ook bij Victor Sylvester absenteert de genade niet geheel en al.

De religieuze kwaliteit van de muziek is de kwaliteit van de muziek tout court, aldus Coutaz. Wat dan te verstaan onder de volgens hem identieke kwalificaties „religiositeit" en „muzikale kwaliteit?" Het gaat, zegt Coutaz om de noties „transcendance" en „dépassement de l'humain", dat wil zeggen „overschrijding van de menselijke maat als uitdrukking van de (alle maten overschrijdende) menselijke maat".

De graad van transcendentie, die door de muziek wordt gerealiseerd, heet bij Coutaz schoonheid of liever „het schone". Een hoge graad van transcendentie is alleen mogelijk bij een hoge graad van „réussite" in de constructie van de muziek; alleen in de formele volmaaktheid overshrijdt men de materie: de kunstenaar, die creëert bevindt zich „elders", aan gene zijde van de begrensde mogelijkheden van het menszijn en van de materie waarmee hij werkt, hij is „dépaysé", ontheemd, aan het samenzijn met zijns gelijken ontrukt, oftewel „repaysé, wederom ingevoegd in een orde, waarin de mens, die per definitie alles is wat hij „per (begrenzende) definitie niet is, zich geborgen voelt.

Geen onderscheid

Coutaz voelt er eigenlijk niets voor kunst en religie te onderscheiden. Doet men dat toch dan kan men er moeilijk aan ontkomen de kunst als de belangrijkste, d.w.z. de meest „religieuze" van deze twee aan te merken, want de kunst is gespecialiseerd in het vinden van de vormen der transcendentie: de riten. Coutaz verwacht van de kunstenaar, van de muziek het meest, een exploratie van de aan het menszijn immanente vormen van bovenmenselijkheid. „Je n'aime pas l'homme" schreef Gide „j'aime ce que le dévore", Coutaz wil door de muziek in rechtstreekse aanraking komen met de goddelijke en demonische machten in de mens, die de mens verscheuren en verheffen. Maar hij staat zeer afwijzend tegenover een onderzoek, dat zijn uitkomsten samenvat in definities, in intellectuele begrenzingen en inbezitnemingen daarvan, Coutaz verafschuwt een kunst, die ons van concrete belevingen van „het andere" afsluit door het andere te vertalen in termen die in omloop zijn ter omschrijving van het eigene. Hoe het andere ons eigen is kan ons alleen ervaarbaar worden gemaakt in een muziek, die ons onteigent, het vertrouwde moet worden gezegd in de taal van het mysterie, in een ontgrenzende (dus juist niet de-finiërende) taal. Het geven van definities van het mysterie kan men, aldus Coutaz, maar het best overlaten aan theologen (godkundigen, die niet kunnen geloven) danwel aan hun collega's in het kamp der kunst, de kunstkritici, scholastiekelingen, die spreker — die dit vonnis uitsprak in aanwezigheid van niet minder dan drie kunstologen — niet wenst te erkennen als lieden die toegang hebben tot het rijk van de dichter. Voor Coutaz is de muziek mystiek en het tegendeel van theologie en hij weigert dan ook de reflectie over de creativiteit — volgens Abellio een noodzakelijke dimensie van ieder modern kunstwerk — te rekenen tot het creatieve domein. In plaats van de definitie, die afstand schept en beheersing van hetgeen gedefinieerd wordt, beluistert Coutaz in de muziek de kreet (geen gearticuleerde kreet, maar de articulatie van de materie tot een kreet). Deze kreet moet de kracht hebben het Andere te voorschijn te roepen, deze evocatie moet de uitwerking hebben van een invocatie. In de muziek klinkt de kreet als een „jubilare" („jubilaton de l'exinstence"), een uitroep van extase van de existentie ten overstaan van het mysterie.

Begrenzing

Deze pascaliaanse kreet van Coutaz invoceerde bovendien een cartesiaans antwoord, dat geformuleerd werd door Jacques Leenhardt, een van de drie bedreigde critici, die het voltallig gehoor van Coutaz uitmaakten. Leenhardt is hoogleraar in de sociologie aan de Ecole des Hautes Etudes van de Sorbonne en beeldende kunstkriticus van de „Journaal de Genève", na „Le Monde" de meest invloedrijke krant in het Franse taalgebied. Voor Leenhardt zijn kunst en religie op geen enkele wijze tot elkaar te herleiden. Het doel, dat door de kunst wordt nagestreefd is het ontwerpen van vormen — vormen zijn „per definitie" definities, begrenzingen, wijzen van voordracht van het onbegrensde in een zo precies begrenzend mogelijke taal — terwijl de religie, en met name de religie in haar mystieke gedaante, het oneindige wil benaderen, het lijfelijk wenst te ontmoeten, niet om het te leren kennen, maar om er zich mee te verenigen. Met andere woorden: de kunst leeft van en in de vormen — indien geen vorm wordt gevonden is het kunstwerk als zodanig mislukt — terwijl de religie en de mystiek zich hoogstens behelpen met, maar zich overigens zoveel doenlijk trachten te bevrijden van de vormen. De religie werkt „faute de mieux" met symbolen, de kunst ontwerpt voortdurend nieuwe symbolen, die allemaal verwijzen naar een absoluut symbool. Alleen als men aanneemt, aldus Leenhardt, dat het in de kunst gaat om het vinden van zo precies mogelijk gearticuleerde vormen, om beeldende definities van het mysterie (die ons — om in de taal van Abellio te spreken — niet alleen fascineren, maar ook informeren omtrent de achtergronden van de fascinatie) dan kan men ook étappes, in het proces van de vormgeving, graden van voltooiing daarvan, onderscheiden en kan men ook volhouden dat de kunstenaar niet het laatste woord heeft. Zo legitimeert men de westerse gedachte, dat de kunst een geschiedenis heeft — de geschiedenis werkt aan de voltooiing in de tijd van een in aanleg bestaand beeld — en geeft men bovendien betekenis aan het werk van kunstkritici, kunsthistorici van beoefenaars van de algemene kunstwetenschap en van — hier sloeg Leenhardt zijn eigen aanzienlijke zijstraat in — de kunstsociologie.

Determinatie

De integralistische „esprit de finesse" van Coutaz en de marxistische theologie van Leenhardt zullen elkaar wel niet vinden, maar aan de tafel van de skeptische libertijn Wentinck onderhouden zij zich met elkaar in hetzelfde wellevende, volstrekt op de „esprit de géométrie" ingerichte Frans, dat geen enkele „dépassement" toelaat. Men speelt volgens de spelregels; omdat daarheen voortdurend verwezen wordt is men als winnaar of verliezer aan te wijzen. Als men Hans Witte, een Nijmeegs filosoof, die zich later mede in het dispuut heeft gemengd, mag geloven, is de Franse conversatie daarmee gedetermineerd als een kunst en als het tegendeel van een religie, een rite.

De religieuze mens, aldus Witte, vindt voortdurend spelregels op zijn weg, maar hij ervaart ze als vormen van institutionalisering, als verhardingen, op zijn best ezelsbruggen, waarvan men zich zo snel mogelijk c.q. op het moment waarop ze tot obstakels zijn geworden op de weg naar de vereniging met het Absolute, dient te ontdoen, terwijl de kunst haar spel alleen ernstig kan spelen binnen het veld, dat zij tevoren voor zichzelf heeft afgepaald. De "dépassement" van de begrenzingen, die door de kunst worden bewerkstelligd, heeft alleen formele betekenis, kan zich alleen doen gelden, door terug te verwijzen naar de grenzen, die men niet wil passeren. Men overwint de zwaartekracht met de middelen van de zwaartekracht.

M.B.

Dat belooft wat:



2e Paasdag Paasshow bij Van der Meer!

Open van tien tot vijf.

Nieuws.

Veel nieuws.

Kleur.

Heel veel kleur.

Jeugd.

Chic.

Romantiek.

Van der Meer maakt er een show van, barstensvol nieuwe ideeën, fris als een bos lentebloemen.

Heerlen: Spoorsingel 2.

Breda/Roosendaal:
Sprundelseweg 45, Rucphen.

Meubel-Drive-in Utrecht:
Rijksweg Oudenrijn-Arnhem, afrit Utrecht/Jutphaas.

Rotterdam:
Groothandelsgebouw, Weena 737.

Amsterdam:
Stadhouderskade 74 (modern), Keizersgracht 590 (klassiek).

Den Haag:
Winkelcentrum ,Waldeck', einde Laan van Meerdervoort.

van der meer meubelen